

Τ.Ε.Ι ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ : ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Πτυχιακή Εργασία

*Τοπική Αυτοδιοίκηση και Περιβάλλον. Η
περίπτωση του Πάρκου Φυσικού Κάλλους του
Ψηλορείτη.*



Εισηγητής :Καθ. Λεωνίδα ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ
Σπουδαστής: Κωνσταντίνος ΤΣΑΦΑΝΤΑΚΗΣ
Α.Μ. :2001315

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2006

**Η εργασία αυτή είναι αφιερωμένη
στην οικογένειά μου.**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	1
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	3

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Τοπική Αυτοδιοίκηση

1.1	Ιστορικά Στοιχεία.....	1
1.2	Η διάρθρωση της αυτοδιοίκησης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.....	3
1.3	Αρμοδιότητες και νομικό πλαίσιο της Αυτοδιοίκησης.....	4
1.3.1	Ο.Τ.Α. Α βαθμού.....	4
1.3.2	Αρμοδιότητες των ΟΤΑ Α βαθμού που σχετίζονται με το περιβάλλον.....	4
1.3.3	Ο.Τ.Α. Β βαθμού.....	6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Τοπική Ανάπτυξη και Περιβάλλον

2.1	Νομοθεσία και θεσμικό πλαίσιο για τις προστατευόμενες περιοχές στην Ελλάδα.....	7
2.2	Εθνική νομοθεσία.....	7
2.2.1	Νόμος 1650/1986 «Για την προστασία του περιβάλλοντος».....	8
2.2.2	1650/1986 και προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση.....	9
2.2.3	Νόμος 2742/1999 «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη».....	9
2.2.3.1	Διοικητική υπόσταση.....	10
2.3	Κοινοτική νομοθεσία.....	10
2.3.1	Άρθρο 174 «Η δράση της κοινότητας στηρίζεται στις αρχές».....	10
2.3.2	Οδηγία 79/409/ΕΟΚ «Για την προστασία των άγριων πουλιών».....	10
2.3.3	Οδηγία 92/43/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων».....	11
2.4	Διεθνής νομοθεσία.....	12
2.4.1	Συνθήκη Ραμσαρ.....	12
2.5	Μέτρα προστασία του περιβάλλοντος από έργα και δραστηριότητες.....	12
2.6	Προσδιορισμός του όρου προστατευόμενη περιοχή και ποια τα οφέλη αυτής..	13
2.6.1	Ορισμός.....	13

2.6.2	Οικονομικά οφέλη.....	15
2.6.3	Κοινωνικά οφέλη.....	16
2.7	Προγράμματα για τη διατήρηση των προστατευόμενων περιοχών.....	16
2.7.1	Περιβάλλον 2010: "Το μέλλον μας, η επιλογή μας".....	16
2.7.2	Περιβάλλον και υγεία.....	17
2.7.3	Natura 2000.....	17
2.7.3.1	Τι συμβαίνει στις περιοχές που έχουν ενταχτεί στο Natura 2000.....	17
2.7.4	INTERREG.....	18
2.7.5	INTERREG IIIc.....	18
2.7.6	REACH.....	19
2.7.7	LIFE.....	19
2.8	Περιοχές στην Ευρωπαϊκή Ένωση όπου υπάρχουν προστατευόμενες περιοχές.....	20
2.9	Νέα μονοπάτια ανάπτυξης. Η χρησιμότητα στον άνθρωπο.....	20
2.9.1	Τι είναι ο οίκο-τουρισμός.....	21
2.9.2	Σκοπός του οίκο-τουρισμού.....	21
2.9.3	Εργαλεία για τη διαχείριση του οίκο-τουρισμού.....	22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Χρηματοδότηση

3.1	Χρηματοδότηση από Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω «Α΄ Β΄ Γ Κ.Π.Σ.».....	23
3.1.1	Πληροφοριακά στοιχεία.....	23
3.1.2	Α΄ Β Κ.Π.Σ.....	24
3.1.3	Γ Κ.Π.Σ.....	24
3.1.4	Κατανομή των πόρων.....	24
3.1.5	Γ ^ο ΚΠΣ και περιβάλλον.....	25
3.1.6	Εθνικό προϋπολογισμός και διαθέσιμοι πόροι του κράτους για το περιβάλλον.....	27
3.1.7	Επιλέξιμες δαπάνες.....	29
3.2	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2000-2006.....	30
3.2.1	Στρατηγική του Π.Ε.Π. Κρήτης.....	30
3.2.2	Βασικές Προτεραιότητες.....	30
3.2.2.1	Μέτρο 2.1 (Διαχείριση στερεών, υγρών και βεβαρημένων αποβλήτων και ενίσχυση των υποδομών ύδρευσης).....	31
3.2.2.2	Μέτρο 2.2 (Υποδομές μεταφορών).....	31
3.2.2.3	Μέτρο 2.3 (Υποδομές και εξοπλισμός στην εκπαίδευση).....	32
3.2.2.4	Μέτρο 2.4 (Ανάπτυξη και ανάδειξη της πολιτιστικής-ιστορικής κληρονομιάς).....	32

3.2.3	Συνολικό κόστος Άξονα :2.....	32
3.2.4	Τρόπος εφαρμογής των μέτρων	32
3.2.5	Τελικοί Δικαιούχοι 2,1.....	33

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Παρουσίαση φορέων

1.1	Ιστορική αναδρομή	35
1.2	Πληθυσμιακά και δημογραφικά χαρακτηριστικά.....	37
1.2.1	Πληθυσμιακά χαρακτηριστικά	38
1.2.2	Επίπεδο εκπαίδευσης.....	39
1.2.3	Οικονομικά ενεργοί πολίτες κατά φύλλο.....	40
1.2.4	Οικονομικά ενεργοί πολίτες κατά κλάδο δραστηριοτήτων.....	40
1.3	Διαθέσιμες υπηρεσίες στο Δήμο Ανωγείων.....	41
1.4	Οικονομική κατάσταση του Δήμου.....	42
1.4.1	Εισαγωγικά στοιχεία.....	42
1.4.2	Ανάλυση οικονομικής κατάστασης του Δήμου.....	42
1.5	Αναπτυξιακό Κέντρο Ορεινού Μυλοποτάμου & Μαλεβουζίου Α.Ε. (Α.Κ.Ο.Μ.Μ.).....	44
1.5.1	Πληροφοριακά στοιχεία.....	45
1.5.2	Ιστορική προσέγγιση	45
1.6	Σκοπός του Α.Κ.Ο.Μ.Μ.....	46
1.7	Δράσεις του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. από το 1988 έως σήμερα	46
1.7.1	Πρόγραμμα για την καταπολέμηση της φτώχειας στην περιοχή του Δήμου Ανωγείων.....	46
1.7.2	Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας.....	46
1.7.3	Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG II.....	47
1.7.3.1	Υποπρόγραμμα 4 Μέτρο 1.....	47
1.7.4	Πρόγραμμα με τίτλο 'Ορθολογική διαχείριση της αναπαραγωγής προβάτων για τη μετατόπιση της εποχής γαλακτοπαραγωγής.....	47
1.7.5	TERRA DIAS.....	47
1.7.6	Κοινοτικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης	48
1.7.7	LIFE 99 – NATURE	48
1.7.8	Κοινοτική πρωτοβουλία LEADER II	50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Το φυσικό πάρκο του Ψηλορείτη

2.1	Εισαγωγικά και πληροφοριακά στοιχεία.....	52
2.2	Τα χωριά του Ψηλορείτη	53
2.3	Τα αξιοθέατα του Ψηλορείτη	55
2.4	Περιοχές που εντάσσονται στο Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη.....	57
2.5	Εκπαιδευτικές δραστηριότητες του Φυσικού Πάρκου.....	59
2.6	Ο Ψηλορείτης από την πλευρά της Ζωολογίας.....	60
2.7	Σχεδιασμός του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη.....	61
2.8	Στόχοι μέσα από το Δικτύου των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων.....	63
2.8.1	Τι ένα Ευρωπαϊκό Γεωπάρκο.....	63
2.9	Προγράμματα που υλοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη.....	65
2.9.1	Το πρόγραμμα INTERREG IIIc στον Ψηλορείτη.....	65
2.9.2	Δραστηριότητες στα πλαίσια του προγράμματος Interreg IIIc.....	66
2.9.3	Leader.....	67
2.9.3.1	Γενικοί – Στρατηγικοί Στόχοι.....	67
2.9.3.2	Άξονες προτεραιότητας.....	67
2.9.4	REACH.....	69
2.9.5	LIFE.....	70
2.10	Νομοθεσία που διέπει την Προστατευόμενη Περιοχή.....	71
2.10.1	Εθνική Νομοθεσία.....	72
2.10.1.1	Νόμος 1650/1986 «Για την προστασία του περιβάλλοντος».....	72
2.10.1.2	1650/1986 και Προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση.....	73
2.10.1.3	856/1937 «Περί Εθνικών δρυμών».....	73
2.10.1.4	1465/1950 «Τοπία φυσικού κάλλους».....	73
2.10.1.5	6996/1971 «περί εθνικών δρυμών, αισθητικών δασών και διατηρητέων μνημείων της φύσης».....	73
2.11	Κοινοτική νομοθεσία.....	73
2.11.1	Άρθρο 174 «Η δράση της κοινότητας στηρίζεται στις αρχές».....	73
2.11.2	Οδηγία 79/409/ΕΟΚ «Για την προστασία των άγριων πουλιών».....	73
2.11.3	Οδηγία 92/43/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων...».....	74

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Έρευνα Βάσει Ερωτηματολογίου-Συνέντευξης

1.1	Σκοπός της έρευνας.....	75
1.2	Αποτελέσματα ερωτηματολογίου για το Α.Κ.Ο.Μ.Μ.....	77
1.3	Αποτελέσματα ερωτηματολογίου για τους Επιχειρηματίες.....	87
1.4	Μέθοδος ανάλυσης S.W.O.T.....	95
1.5	Συνέντευξη Τέως Δημάρχου Ανωγείων Γ. Ι. Κλάδος.....	101

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Συμπεράσματα - Προτάσεις

2.1	Συμπεράσματα.....	103
2.2	Προτάσεις.....	106
2.2.1	Σε εθνικό επίπεδο.....	106
2.2.2	Σε επίπεδο Τοπικών Αρμοδίων Φορέων (Δήμοι & Α.Κ.Ο.Μ.Μ.).....	106

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	110
-------------------	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	112
------------------	-----

ΣΥΝΤΟΜΟΤΡΑΦΙΕΣ

Ο.Τ.Α.	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ & ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
Ν.Α.	ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
Τ.Α.	ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
Π.Δ.	ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ
Ε.Ε.Τ.Α.Α.	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Ν. Δ.	ΝΟΜΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ
Υ.Χ.Ο.Π.	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Φ. Δ.	ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
Δ.Σ.	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
Ε.Ο.Κ.	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
Ζ.Ε.Π	ΖΩΝΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
Κ.Π.Σ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ
Μ.Ο.Π	ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
Ε.Ε.	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
Ε.Π	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Π.Ε.Π	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
Τ.Ε.Π	ΤΟΜΕΑΚΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΠ.ΠΕΡ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΠ.ΑΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Ε.Τ.Π.Α.	ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Δ.Ε.Υ.Α	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΎΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ
Ν.Π.Ι.Δ.	ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
Ε.Ι.Ν	ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΤΗΤΑΣ
Κ.Ε.Π.Α.Α	ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Ε.Κ.Τ.	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
Κ.Α.Π.Η.	ΚΕΝΤΡΑ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ
Ι.Θ.Α.Β.Ι.Κ.	ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ
Γ.Γ.	ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
Α.Κ.Ο.Μ.Μ	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΟΡΕΙΝΟΥ ΜΟΛΟΠΟΤΑΜΟΥ & ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ
REACH	ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Είναι γνωστό σε όλους μας ότι ο όρος «Προστατευόμενη περιοχή» είναι αποτέλεσμα μιας αλληλουχίας νομοθετικών πλαισίων, που στοχεύουν στη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος. Οι κρατικοί φορείς, οι αυτοδιοικήσεις Α΄ και Β΄ βαθμού και οι πολίτες καλούνται να τηρήσουν το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για τις περιοχές αυτές αλλά και να συνεργαστούν ώστε να επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση γνωρίζοντας τη νομοθεσία και έχοντας ως βασικό όπλο τη γεωγραφική της θέση, όπου έχει τη δυνατότητα της άμεσης εποπτείας, ελέγχου και γνώση των αναγκών της κάθε προστατευόμενης περιοχής, είναι ο μοναδικός αρμόδιος φορέας διαχείρισης αυτής της κατηγορίας περιοχών.

Σε αυτό το δύσκολο έργο που έχει αναλάβει η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν θα πρέπει να είναι μόνη, αλλά κρίνεται απαραίτητη η συνδρομή των Αναπτυξιακών Κέντρων που υπάρχουν στην κάθε περιοχή καθώς και η συμβολή των ευρωπαϊκών προγραμμάτων που διαχειρίζονται τόσο η Τοπική Αυτοδιοίκηση όσο και τα Αναπτυξιακά Κέντρα.

Επομένως η Τοπική Αυτοδιοίκηση και τα Αναπτυξιακά Κέντρα μπορούν να συνυπάρχουν, να συνεργάζονται και να αλληλοβοηθούνται για την εξειδίκευση των στόχων και των κατευθύνσεων, τη παροχή υπηρεσιών και προγραμμάτων στο τομέα της προστασίας και φροντίδας των τοπικών προστατευόμενων περιοχών.

Είναι γεγονός ότι το έντονο συγκεντρωτικό σύστημα οργάνωσης των υπηρεσιών, η καθυστέρηση εκπόνησης θεσμικού πλαισίου σε συνδυασμό με τη μη ορθή διαχείριση και κατανομή των Α΄, Β΄, Γ΄, Κ.Π.Σ.- ευνοήθηκαν οι αστικές περιοχές- την έλλειψη υποδομών και εξειδικευμένων στελεχών, δημιουργούν ένα ασφυκτικό περιβάλλον μέσα στο οποίο η Τοπική Αυτοδιοίκηση παλεύει να αναπτύξει τη δική της αυτόνομη λειτουργία.

Παρόλα αυτά, τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικά θετικά βήματα στο τομέα της «προστασίας του περιβάλλοντος».

Αν συνεχιστούν οι προσπάθειες στη σωστή κατεύθυνση δηλ. να εξασφαλιστούν οι χρηματοδοτικοί πόροι, να ενισχυθεί θεσμικά και ουσιαστικά η Τοπική Αυτοδιοίκηση, τότε θα μπορούμε να ελπίζουμε σε θετικότερα αποτελέσματα προς όφελος όλων μας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία αυτή με θέμα «*Τοπική Αυτοδιοίκηση και περιβάλλον. Η περίπτωση του πάρκου φυσικού κάλους του Ψηλορείτη*» έχει σαν σκοπό να παρουσιάσει την οργάνωση, τη λειτουργία και την εξέλιξη του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη στη Κρήτη, τη συμβολή του Αναπτυξιακού Κέντρου Ορεινού Μυλοποτάμου - Μαλεβυζίου, και των Οργανισμών Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης στους οποίους γεωγραφικά και διοικητικά εντάσσεται το Πάρκο

Ειδικότερα η εργασία αυτή έχει στόχο να τονίσει τη σημασία του περιβάλλοντος, την αναγκαία συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και του Α.Κ.Ο.Μ.Μ., να παρουσιάσει τις δράσεις τους, το τρόπο λειτουργίας τους, καθώς και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

Η μελέτη διαιρείται σε **τρεις ενότητες**.

Η πρώτη ενότητα αποτελείται από τρία κεφάλαια, η δεύτερη ενότητα από δύο κεφάλαια και τέλος η τρίτη ενότητα αποτελείται από τρία κεφάλαια.

Α΄ ΕΝΟΤΗΤΑ

Πρώτο Κεφάλαιο: Στο πρώτο κεφάλαιο προσδιορίζεται ο ορισμός και οι στόχοι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο τρόπος λειτουργίας του Ελληνικού Συστήματος Αυτοδιοίκησης σε τοπικό επίπεδο (ΟΤΑ Α΄ βαθμού «Δήμο») όπως επίσης γίνεται αναφορά στην ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των ορίων των αρμοδιοτήτων της.

Δεύτερο Κεφάλαιο: Γίνεται αναφορά στο Νομοθετικό και Θεσμικό πλαίσιο που διέπουν τις προστατευόμενες περιοχές, αποδίδεται ο όρος «Προστατευόμενη περιοχή», και στη συνέχεια γίνεται αναφορά στις πρωτοβουλίες που παίρνονται για την διατήρηση και ανάδειξη των προστατευόμενων περιοχών. Συγκριτική αναφορά γίνεται και προστατευόμενες περιοχές άλλων ευρωπαϊκών περιοχών.

Ειδική αναφορά γίνεται στην ανθρώπινη θετική ή αρνητική περιβαλλοντική συμπεριφορά.

Τρίτο Κεφάλαιο: Παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση που επικρατεί σήμερα, όσον αναφορά τη χρηματοδότηση. Γίνεται μια προσπάθεια προσέγγισης της συμβολής των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης και στην συνέχεια αναφέρονται χωριστά το κάθε ένα Κ.Π.Σ.. Εκτός όμως από αυτό, αναφέρεται και ο εθνικός προϋπολογισμός δηλ. οι διαθέσιμοι κρατικοί χρηματοδοτικοί πόροι για το Περιβάλλον όπως επίσης αναφέρονται και οι κατηγορίες των επιλέξιμων δαπανών. Παρουσιάζεται και το Π.Ε.Π. Κρήτης (Περιφερειακό Πρόγραμμα Κρήτης), στο οποίο αναφέρονται οι βασικές προτεραιότητες και η στρατηγική του Π.Ε.Π. Κρήτης για την περίοδο 2000-2006.

Τέλος περιέχονται τα μέτρα, το συνολικό κόστος, ο τρόπος εφαρμογής των μέτρων και οι τελικοί δικαιούχοι. Επίσης στο Π.Ε.Π. Κρήτης αναλύεται ο άξονας 2 που σχετίζεται το περιβάλλον.

B* ΕΝΟΤΗΤΑ

Πρώτο Κεφάλαιο: Στο πρώτο μέρος γίνεται παρουσίαση του Δήμου Ανωγείων. Αναφέρονται ιστορικά, πληθυσμιακά, δημογραφικά, πολιτιστικά στοιχεία όπως επίσης η οικονομική κατάσταση του Δήμου. Στο δεύτερο μέρος του κεφαλαίου παρουσιάζεται η αναπτυξιακή εταιρία Α.Κ.Ο.Μ.Μ Α.Ε. που εδρεύει στ' Ανώγεια. Γίνεται μια πρώτη προσέγγιση και γνωριμία με το φορέα αυτό, αναλύονται οι δράσεις και οι σκοποί του, καθώς και τα αναπτυξιακά προγράμματα που διαχειρίζεται.

Δεύτερο Κεφάλαιο: Αναφέρεται στη παρουσίαση του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη. Αρχικά γίνεται μια αναφορά στα χωριά του Ψηλορείτη, στα αξιοθέατα του, στο σχεδιασμό και στους στόχους που έχουν τεθεί μετά την ένταξη του στα Διεθνή Γεοπάρκα. Ειδική αναφορά γίνεται στους Δήμους που συνέβαλαν στη δημιουργία του, στη νομοθεσία που το διέπει καθώς και στα αναπτυξιακά προγράμματα που εφαρμόστηκαν.

Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ

Πρώτο Κεφάλαιο: Παρουσιάζονται και αναλύονται οι στόχοι της έρευνας, αναφέρονται οι λόγοι που γίνεται η έρευνα και στη συνέχεια ακολουθεί η περιγραφή του ερωτηματολογίου. Στην συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ανάλυση του ερωτηματολογίου που συμπληρώθηκε από το προσωπικό του Αναπτυξιακού Κέντρου Α.Κ.Ο.Μ.Μ. και από τους επιχειρηματίες της περιοχής

Δεύτερο Κεφάλαιο: Παρουσιάζονται τα συμπεράσματα, τα οποία προέκυψαν από την έρευνα που έγινε.

Τρίτο Κεφάλαιο: Τέλος επιχειρείται η παρουσίαση διαφόρων προτάσεων για τη καλύτερη προστασία, διαχείριση και ανάδειξη του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη και κατά επέκταση του φυσικού περιβάλλοντος.

Εκφράζω τις θερμές μου ευχαριστίες στο Δρ Παπακωσταντινίδη Λεωνίδα του Α. Καθηγητή Περιφερειακής Ανάπτυξης του Α.Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας, ο οποίος με πνεύμα διδασκαλικό με οδήγησε στην ολοκλήρωση αυτής της εργασίας.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω το προσωπικό του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. και του Δήμου Ανωγείων το οποίο με προθυμία μου παρεχώρησε το απαραίτητο υλικό για την ολοκλήρωση αυτής της έρευνας.

Ειδική αναφορά και ευχαριστίες στον «Δημογέροντα» της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κλάδο Γεώργιο τέως Δήμαρχος Ανωγείων, ακούραστο εργάτη της κοινωνικής συμμετοχής και προσφοράς, προσδοκώντας στη μεταλαμπάδευση της γνώσης του.

ΕΝΟΤΗΤΑ: Α

«ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ»

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

1.1 Ιστορικά Στοιχεία¹

Ελλάδα μια από της πιο όμορφες και πιο ηλιόλουστες χώρες της Ευρώπης με συνολική έκταση 131.900 τ.χ. και πληθυσμό 10.2 εκατομμύρια κατοίκους. Παρουσιάζει έναν από τους πολύ διασπασμένους χάρτες για την τοπική αυτοδιοίκησης που περιλάμβανε 5.318 κοινότητες και 457 δήμους με αποτέλεσμα να υπάρχει αδυναμία των Ο.Τ.Α. να ανταπεξέλθουν στην αποστολή τους, όπως αυτή ορίζεται από το Σύνταγμα και τη Νομοθεσία και ειδικότερα στον πολιτικό², διοικητικό³ και αναπτυξιακό⁴ ρόλο τους, με συνέπεια την μη αποδοτική αξιοποίηση των οικονομικών πόρων και του ανθρωπίνου δυναμικού.

Οι εκάστοτε Κυβερνήσεις επιχείρησαν από το 1981 να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της πολυδιάσπασης των ΟΤΑ είτε με τις συνενώσεις και τους αναπτυξιακούς συνδέσμους του Ν. 1416/1984⁵ είτε με τις συνενώσεις του Ν. 1622/1986⁶ είτε με τα συμβούλια περιοχής του Ν. 2218/1994⁷.

Παρόλο αυτά ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα, όπως τον βιώνουμε σήμερα έχει βαθιές ιστορικές αλλά και πολιτικές ρίζες, που προέρχονται μάλιστα από την Β' Εθνοσυνέλευση του Άστρου της Κυνουρίας όπου αποφασίστηκε «η οργάνωση των επαρχιών της Ελλάδας» υποδιαιρώντας τις επαρχίες σε δήμους και κοινότητες. Στην συνέχεια λίγα χρόνια αργότερα η Αντιβασιλεία διαιρεί την εδαφική επικράτεια της χώρας σε Νομούς και Επαρχίες, θεσμοθετώντας μέσα στα όρια αυτών δήμους σύμφωνα με το γαλλικό πρότυπο τοπικής αυτοδιοίκησης, που περιλαμβάνει: Νομούς, Επαρχίες και Δήμους.

Το 1863 εισάγεται νέα διοικητική μεταρρύθμιση που καταργεί το σύστημα των νομών επιβάλλοντας το συγκεντρωτικό σύστημα των διοικήσεων, με αποτέλεσμα να αποδίδει τον απόλυτο έλεγχο της νομαρχίας στα ζητήματα των τοπικών υποθέσεων αλλά στην συνέχεια ο Μαυροκορδάτος μειώνει τα γεωγραφικά όρια των δήμων και εισάγει και

¹ Ευριπίδης Κουκιαδάκης, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χθες, Σήμερα, Αύριο. Ηράκλειο 1998

² Αναποτελεσματική πολιτική εκπροσώπησης των μικρών χωριών

³ Αδυναμία παροχής επαρκών υπηρεσιών στους πολίτες

⁴ Περιορισμένη συμμετοχή στις διαδικασίες της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης

⁵ Βλ. Ν. 1416/84 (Φ.Ε.Κ. Α 18)

⁶ Βλ. Ν. 1622/86 (Φ.Ε.Κ. Α 92)

⁷ Βλ. Ν. 2218/94 (Φ.Ε.Κ. 90 Α)

αυτός με την σειρά του τον έλεγχο της σκοπιμότητας, βάση του οποίου απαγορεύεται η εκτέλεση των αποφάσεων των δημοτικών αρχών χωρίς την προέγκριση της δημοτικής αρχής. Ακολουθεί ο νόμος του Χαρίλαου Τρικούπη του '77 «περί Νομαρχιακών Συμβουλίων» ο οποίος θέσπισε και τυπικά το δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης για να καταργηθεί και αυτός 4 χρόνια αργότερα. Το 1899 με το νόμο «περί νομών και της διοικήσεως αυτών» χωρίς βέβαια και αυτός να εφαρμοστεί αφού το σχετικό διάταγμα δεν εκδόθηκε ποτέ!

Κατά τη διάρκεια της διακυβέρνηση της χώρας από τον Βενιζέλο επιχειρήθηκε μια βαθιά μεταρρυθμιστική τομή στο χώρο της τοπική αυτοδιοίκησης. Εκτός όμως από τα παραπάνω γίνανε και άλλες προσπάθειες όπως εκείνη του 1923 «περί διοικήσεων των νομών» και του συντάγματος του 1927 που προέβλεπε την ίδρυση του δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης χωρίς όμως να γίνει ποτέ δυνατή η υλοποίηση του γιατί δεν εκδόθηκε ποτέ.

Στην συνέχεια ακολουθούν οι καινοτόμες ενέργειες που εισήγαγε το Σύνταγμα του 1975/1986 με μια σειρά άρθρων, όπου η διοίκηση του κράτους οργανώνεται σύμφωνα με το «αποκεντρωτικό σύστημα» λέγοντας ότι «*Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, των οποίων πρώτη βαθμίδα αποτελούν οι δήμοι και οι κοινότητες. Οι λοιπές βαθμίδες ορίζονται από τον νόμο*». Τέλος το Σύνταγμα προβλέπει ότι το κράτος μεριμνά για την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων για τους Ο.Τ.Α. για να εκπληρώσουν την αποστολή τους αποτελεσματικά.

Το 1986 καταβλήθηκε μια από τις σημαντικότερες, ίσως , προσπάθειες στην ιστορία του νεοελληνικού κράτους για τη θεσμοθέτηση και υλοποίηση της δευτεροβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης, με την ψήφιση του νόμου 1622/86 περί της τοπικής αυτοδιοίκησης, της περιφερειακής ανάπτυξης και του δημοκρατικού προγραμματισμού. Ένα χρόνο αργότερα το 1987 εκδόθηκε το προεδρικό διάταγμα 51/87⁸ για την σύσταση των περιφερειών. Τα βασικά θέματα νομοθεσίας που αφορούσαν τον δημοτικό και κοινοτικό κώδικα , ρυθμίζονται με το προεδρικό διάταγμα 323/89. Ο νόμος 1828/89 ρύθμιζε τα ζητήματα των πόρων της τοπικής αυτοδιοίκησης, ενώ ο νόμος 1850/89 επικύρωσε τον ευρωπαϊκό Χάρτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που είχε θεσπισθεί στα πλαίσια του Συμβουλίου της Ευρώπης. Επίσης με το νόμο 2218/1994 με τίτλο «*ίδρυση νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια και άλλες διατάξεις*» επιχειρούν, στα πλαίσια ενός νέου θεσμικού πλαισίου, να εδραιώσουν ένα μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα που αφορά την οργάνωση και τη λειτουργία των τοπικών αρχών σε όλα τα επίπεδα καθώς και η καθιέρωση της άμεσης εκλογής των νομαρχιών αρχών.

Ωστόσο καταβάλλεται προσπάθεια για μια νέα μεταρρυθμιστική πρωτοβουλία που αποσκοπεί στη από-συγκέντρωση πολλών αρμοδιοτήτων προς τις περιφέρειες και τις νομαρχίας, αποσκοπώντας έτσι σε «*μια διοίκηση ευέλικτη και αποτελεσματική, με ικανότητα στρατηγικού σχεδιασμού*». Με αυτό τον τρόπο προσπαθούν να μεταφέρουν πολλές αρμοδιότητες του κράτους προς τις περιφερειακές διοικήσεις με στόχο τη

⁸ Βλ. Π. Δ. 51/87 (Φ.Ε.Κ. 26 Α)

μετατροπή τους σε «μικρές κυβερνήσεις» με αποτέλεσμα να καταφέρουν να ανεξαρτητοποιήσουν τις περιφερειακές διοικήσεις από το κράτος.

Για να καταφέρει λοιπόν το κράτος να πραγματοποιήσει τα σχέδια του, προσπαθεί να ανασυγκροτήσει στο χάρτη της τοπική αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού υποχρεωτική συνένωση των 5.000 δήμων και κοινοτήτων όλης της χώρας σε 600 μέχρι 700 νέους δήμους και κοινότητες μέχρι τα τέλη του 1997 χρησιμοποιώντας το πρόγραμμα «ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» που εγκρίθηκε ομόφωνα στο Συνέδριο της ΚΕΔΚΕ στο Ηράκλειο το Μάρτιο του 1997.

1.2 Η διάρθρωση της αυτοδιοίκησης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Κανένας λαός δεν έχει αντλήσει από την ιστορία του τόση δύναμη, τόσα διδάγματα και τόση υπερηφάνεια όσο ο Ελληνικός λαός. Από την αυγή της απώτερης ιστορίας, δια μέσου των αρχαϊκών χρόνων, στους κορυφαίους αιώνες της κλασικής, αλεξανδρινής και ελληνιστικής εποχής, από τον χριστιανισμό στην ακμή του Βυζαντίου και από τους αιώνες της δουλειάς στην εθνική αναγέννηση⁹.

Σήμερα η Ελλάδα με δημοκρατικό πολίτευμα, κατοχυρώνει συνταγματικά το θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης, θεσμός ο οποίος παίζει σημαντικό ρόλο στην τοπική ανάπτυξη και στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Για το λόγο αυτό όλο και μεταφέρονται περισσότερες αρμοδιότητες στους δήμους και στις νομαρχίες από την κεντρική διοίκηση, ενώ παράλληλα κατοχυρώνεται από το σύνταγμα η οικονομική και διοικητική τους αυτοτέλεια.

Για να γίνει λοιπόν καλύτερη η κατανόηση του όρου Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει να αποδοθεί ένας ορισμός :

«Τοπική Αυτοδιοίκηση. είναι η άσκηση τοπικών υποθέσεων από τοπικά όργανα , εκλεγμένα από το τοπικό εκλογικό σώμα». Δηλαδή αποτελεί σύστημα δράσης των τοπικών αρχών προς εξυπηρέτηση των τοπικών υποθέσεων και των δημοτών.

Όπως αναφέρθηκε στην παραπάνω παράγραφο μετά και από την θέσπιση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (Ν.Α) με τον νομό 2218/1994 με τίτλο «ίδρυση νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια και άλλες διατάξεις», στην Ελλάδα πλέον λειτουργούν δυο βαθμίδες αυτοδιοίκησης : α) Οι οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), που αποτελούν και την πρώτη βαθμίδα, και β) η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, που αποτελεί τη δεύτερη βαθμίδα. Παράλληλα, λειτουργεί η διοίκηση σε περιφερειακό επίπεδο ως αποκεντρωμένη κρατική μονάδα διοίκησης.

⁹ Βλ. Ιστορία του Ελληνικού έθνους, προϊστορία και ιστορία 1^{ος} τόμος, σελ.4

Κατά συνέπεια, η διάρθρωση της περιφερειακής διοίκησης της τοπικής και της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης της χώρας είναι διαμορφωμένη σε τρία επίπεδα :

- i. Α΄ ΒΑΘΜΙΔΑ (Τ.Α) (ΔΗΜΟΙ- ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ)
- ii. Β΄ ΒΑΘΜΙΔΑ (Ν.Α) (Ν.Α- ΔΙΕΥΡΥΜΕΝΕΣ Ν.Α)
- iii. Γ΄ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ)

1.3. Αρμοδιότητες και Νομικό πλαίσιο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

1.3.1. Ο.Τ.Α. Α βαθμού

Ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης κατοχυρώνεται συνταγματικά, στο άρθρο 102 που αναφέρει ρητά στην παράγραφο 1 ότι : *‘Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει εις τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης των οποίων την πρώτη βαθμίδα αποτελούν οι δήμοι και οι κοινότητες’*¹⁰.

Η Τ.Α. δεν διέθετε σημαντικές αρμοδιότητες¹¹ στον τομέα προστασίας του περιβάλλοντος. Σε αυτό συντέλεσε η μακράν συγκεντρωτική παράδοση του Ελληνικού Κράτους στα θέματα αυτά, όπως και η δυσπιστία με την οποία αντιμετώπισε νομολογικά ως αναφορά στην μεταφορά αρμοδιοτήτων στους δυο βαθμούς Τ.Α.

Επισημαίνεται ότι η πρωτοβάθμια Τ.Α. διέθετε από 1975 κυρίως συμβουλευτικές αρμοδιότητες στον τομέα του πολεοδομικού σχεδιασμού και στην προστασίας του περιβάλλοντος. Αποφασιστικές αρμοδιότητες εκτελεστικού και διεκπεραιωτικού χαρακτήρα θα μπορούσαν να αποδοθούν εάν υπήρχε οργανωμένη πολεοδομική υπηρεσία για την άσκηση τους¹².

Για να μπορέσει λοιπόν η Τ.Α να διαδραματίσει σωστά και με επιτυχία το ρόλο της σε πολιτικό, διοικητικό και οικονομικό – αναπτυξιακό επίπεδο, πρέπει να έχει τις σχετικές αρμοδιότητες και τους αναγκαίους για την υλοποίηση της πόρους σύμφωνα πάντα με το άρθρο 102, παρ. 1, του συντάγματος, που αναφέρει ότι οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ εκτείνονται στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Έτσι στην Τ.Α πρώτης βαθμίδας (δήμους και κοινότητες) ανήκει η διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων που υπάγονται στη διοικητική περιφέρεια των δήμων και κοινοτήτων¹³.

1.3.2. Αρμοδιότητες των ΟΤΑ Α βαθμού που σχετίζονται με το περιβάλλον

Σημαντική αλλαγή στην μέχρι σήμερα πολιτική ήρθε να φέρει ο νέος Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας (Π.Δ. 410/1995) όπου σε συνδυασμό με πλήθος νέων νομοθετημάτων μεταβιβαστών στους Ο.Τ.Α. Α βαθμού πολλές νέες αρμοδιότητες καθώς

¹⁰ Μαρία Ι. Κωνσταντοπούλου, Επιστημονική Διευθύντρια, ‘Εκθέσεις 18’ για το πρόγραμμα 1988-1992, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αθήνα 1990

¹¹ Σκούρτος Μ. Σ. και Σοφούλης Κ. Μ «Η περιβαλλοντική πολιτική στην Ελλάδα Ανάλυση του περιβαλλοντικού προβλήματος από την σκοπιά των κοινωνικών επιστημών Καλλιόπη Σπανού Κεφ. Δημόσια Διοίκηση και Περιβάλλον» Εκδόσεις Παπαζήση Αθήνα 1995 Σελ. 145-156

¹² Βλ. (Άρθρο 61 παρ. 3 Ν.947/79)

¹³ Βλ. Δημοτικού ή κοινοτικού ενδιαφέροντος, άρθρο 22 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, Π.Δ. 76/1985

επίσης απόκτησαν και την δυνατότητα για ανάληψη περισσότερων αρμοδιοτήτων εάν αυτοί αποφασίσουν ότι μπορούν να ανταπεξέλθουν σε αυτές.

Οι αρμοδιότητες¹⁴ που ασκούνται από τους Ο.Τ.Α. χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες, *πρώτων* σε αυτές που ασκούνται μονό από την Τ.Α. *δεύτερων* σε αυτές που ασκούνται από κοινού με άλλους φορείς της Τ.Α. και *τρίτων* σε γνωμοδοτικές δηλ. αρμοδιότητες που ασκούνται από άλλα όργανα αλλά για την τελική λήψη και εφαρμογή πρέπει να αποφασίσουν οι ΟΤΑ.

✓ **Αποκλειστικές αρμοδιότητες.**

-Άμεσης προστασίας

- Η κατασκευή , συντήρηση και λειτουργία συστημάτων ύδρευσης, συστημάτων υπονόμων και αποχέτευσης
- Η καθαριότητα., συλλογή, μεταφορά αποκομιδή, τελική διάθεση και επεξεργασία των απορριμμάτων.
- Η κατασκευή , συντήρηση και λειτουργία δημοτικών άλσων και κήπων , όπως επίσης και των υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων αναψυχής.

-Έμμεσης προστασίας

- Κατασκευή και συντήρηση δρόμων
- Προστασία και συντήρηση των τόπων, των λαϊκών αγορών και εμποροπανηγύρεων
- Μεριμνά για την εξασφάλιση και την προστασία των βιοτόπων

✓ **Κοινές αρμοδιότητες με άλλους έξω- ΟΤΑ φορείς**

-Άμεσης προστασίας

- Αξιοποίηση τουριστικών , δημοτικών και κοινοτικών περιοχών καθώς και δασικών εκτάσεων και παραθαλασσιών περιοχών.
- Επισκευή και συντήρηση παραδοσιακών και ιστορικών κτιρίων
- Κατασκευή και συντήρηση συστημάτων άρδευσης και εγγειοβελτιωτικών έργων
- Κατασκευή και προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος
- Αξιοποίηση και εκμετάλλευση ήπιων μορφών ενέργειας (ηλιακή , αιολική βιοενέργεια , γεωθερμική ενέργεια)

-Έμμεσης προστασίας

- Κατασκευή και συντήρηση δημοσίων έργων, δημοτικού ή κοινοτικού ενδιαφέροντος που τους ανατίθενται από δημόσιους φορείς.

¹⁴Βλ. ΚΕΔΚΕ: Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας. Με τις συμπληρώσεις των διατάξεων μέχρι την εφαρμογή του Ν. 2753/1999. ΕΕΤΑΑ Αθήνα και ΕΕΤΑΑ «οδηγός προς τους ΟΤΑ για θέματα προστασίας του περιβάλλοντος» Αθήνα 1989 σελ. 12-15

✓ Γνωμοδοτικές Αρμοδιότητες

Σε αυτό το σημείο γίνεται αναφορά όταν οι κρατικές αρχές θέλουν να εκπονήσουν μια οποιαδήποτε κανονιστική πράξη που να έχει σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος και τα χωροταξικά σχέδια, πρέπει να ζητούν τη γνώμη των συμβουλίων των Δήμων, καθώς και των διοικητικών συμβουλίων και ενώσεων των Δήμων στην περιφέρεια στην οποία πρόκειται να εφαρμοστούν αυτές οι πράξεις.

1.3.3. Ο.Τ.Α. 'Β βαθμού

Την δεύτερη βαθμίδα Τ.Α, κατά το άρθρο 19 του Ν.1622/1986¹⁵, αποτελούν οι 'Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις', οι οποίες έχουν σκοπό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειάς τους με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στην διοίκηση των τοπικών υποθέσεων.

Σύμφωνα με το άρθρο¹⁶ 20, οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις: Είναι αυτοδιοικούμενα ασκούντα εδαφική κυριαρχία, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου¹⁷.

Στην αρμοδιότητα της Ν.Α ανήκει η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων που υπάγονται στην διοικητική περιφέρεια των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων, νομαρχιακού ενδιαφέροντος, χωρίς να θίγεται καμιά αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων. Εκτός από το σύνταγμα, γενική διάταξη για τη δεύτερη βαθμίδα Τ.Α δεν υπάρχει (ο Ν.1622/1986 που τη θεσμοθετεί δεν περιλαμβάνει τέτοια γενική διάταξη).

Αποδίδοντας πιο αναλυτικά τις αρμοδιότητες της Ν.Α. που ασκούνται σήμερα σύμφωνα με την παραπάνω παράγραφο ενδεικτικά αναφέρουμε ότι ασκούνται:

- Κυρίως σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος
- Εκείνες που αφορούν το περιβάλλον
- Αστυνόμευση και συντήρηση δημοσίων έργων νομαρχιακού επιπέδου
- Εφαρμογή προγραμμάτων δημόσιας υγιεινής
- Έλεγχος και καθορισμός των δρομολογίων των ΚΤΕΛ
- Συμμετοχή στις διαδικασίες του πολεοδομικού σχεδιασμού
- Χορήγηση άδειας υπαίθριου εμπορίου
- Και χορήγηση άδειας σε επαγγελματίες (οδοντιάτρων, φαρμακοποιών, κομμωτών)

Τέλος αξίζει να κάνουμε μια αναφορά στην κατάσταση και κατάταξη των αρμοδιοτήτων που αποκόμισε η Ν.Α. μετά την Συνταγματική αναθεώρηση του 2001 και αυτό γιατί αρμοδιότητες όπως πολεοδομία, ζητήματα χωροταξίας και περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και θέματα αναπτυξιακής πολιτικής όπως διαχείριση των υδάτινων πόρων, εγχειοβελτιωτικά έργα που ενώ ήταν κάτω από την στενή παρακολούθηση της Κεντρικής Διοίκησης δόθηκαν σαν καθαρές αρμοδιότητες προς τους Ο.Τ.Α.

¹⁵ Βλ. Ν. 1622/1986 Άρθρο 19 (Φ.Ε.Κ. Α 92)

¹⁶ Βλ. Ν. 1622/1986 Άρθρο 20 (Φ.Ε.Κ. Α 92)

¹⁷ Μαρία Ι. Κωνσταντοπούλου, Επιστημονική Διευθύντρια, 'Εκθέσεις 18' Για το πρόγραμμα 1988-1992, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αθήνα 1990

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Τοπική Ανάπτυξη και Περιβάλλον

2.1. Νομοθεσία και θεσμικό πλαίσιο για τις προστατευόμενες περιοχές στην Ελλάδα

Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζεται το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για την προστασία οικολογικά σημαντικών περιοχών. Η ενότητα χωρίζεται σε τρία κεφάλαια:

- ✓ Εθνική νομοθεσία: παρουσίαση των σημαντικότερων ελληνικών νόμων για τη θέσπιση και διαχείριση προστατευόμενων περιοχών
- ✓ Κοινοτική νομοθεσία: παρουσίαση των δύο οδηγιών βάσει των οποίων δημιουργείται το ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000
- ✓ Διεθνής νομοθεσία: παρουσίαση της Συνθήκης Ραμσάρ για την προστασία των υγρότόπων διεθνούς σημασίας

Όπως θα δούμε, το θεσμικό πλαίσιο παρέχει σημαντικά εργαλεία στους φορείς (ΟΤΑ, φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, περιβαλλοντικές οργανώσεις και κινήσεις πολιτών) για την προστασία και διαχείριση περιοχών που έχουν οικολογική σημασία, καθώς και για την ανάπτυξη ανθρώπινων δραστηριοτήτων συμβατών με το αντικείμενο προστασίας τους.

2.2. Εθνική νομοθεσία¹⁸

Η αρχή της ελληνικής νομοθεσίας για τις προστατευόμενες περιοχές γίνεται με τον απαραίτητο νόμο **856/1937** «Περί Εθνικών Δρυμών», βάσει του οποίου ιδρύθηκαν οι πρώτοι εθνικοί δρυμοί στην Ελλάδα, δηλαδή ο Όλυμπος και ο Παρνασσός. Το 1950 ψηφίστηκε ο νόμος **1465/1950** «Τοπία φυσικού κάλλους», βάσει του οποίου χαρακτηρίστηκαν ως προστατευόμενες περισσότερες από 300 περιοχές, που όμως ποτέ δεν υπήρχε επαρκής και ουσιαστική προστασία. Πολύ αργότερα, η νομοθεσία για τις προστατευόμενες περιοχές εμπλουτίστηκε με τον «δασικό κώδικα», δηλαδή το νομοθετικό διάταγμα **86/1969**¹⁹, που τροποποιήθηκε με το Ν. Δ. **996/1971**²⁰ «περί εθνικών δρυμών, αισθητικών δασών και διατηρητέων μνημείων της φύσης». Από το 1938 και μετά ιδρύθηκαν 10 εθνικοί δρυμοί, 19 αισθητικά δάση και 51 διατηρητέα μνημεία της φύσης.

¹⁸ Δημήτρης Καραβέλλας, Γιώργος Κατσαδωράκης, Διαχείριση Προστατευμένων Περιοχών: Κώδικας Ορθής Πρακτικής. Αθήνα 2003

¹⁹ Βλ. Ν. 89/69 (Φ.Ε.Κ. 192 Α)

²⁰ Βλ. Ν. 996/1971 (Φ.Ε.Κ. 192 Α)

2.2.1 Νόμος 1650/1986 «Για την προστασία του περιβάλλοντος»

Με τον Ν.1032/80 ιδρύεται το Υπουργείο Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος (ΥΧ.ΟΠ.). Αναλαμβάνει την αρμοδιότητα σε θέματα περιβάλλοντος, την κατάρτιση σχεδίων και προγραμμάτων χωροταξίας και περιβάλλοντος, τον έλεγχο της εφαρμογής τους και τον συντονισμό των αντιστοίχων προγραμμάτων, καθώς επίσης και γενικότερη αντιμετώπιση προβλημάτων. Αν και η αρμοδιότητα του (ΥΧΟΠ) δεν ήταν ξεκάθαρη αποτέλεσε την βάση για μια νέα διοικητική, θεσμικοί και ουσιαστική αρχή άσκησης μιας ξεχωριστής από το σύνολο πολιτικής για το περιβάλλον.

Λόγω λοιπόν της ΜΗ ξεκάθαρης αρμοδιότητας του και σε συνδυασμό με αυτόν τον διοικητικό εκσυγχρονισμό, αυτός ο συνδυασμός το πάντρεμα τον δυο παραπάνω οδήγησε στην θέσπιση του Ν.1650/1986.

Το 1986 η εθνική νομοθεσία εξελίχθηκε με τον νόμο 1650/1986²¹ «Για την προστασία του περιβάλλοντος». Έκτοτε, ο 1650 είναι ο κύριος ελληνικός νόμος που διέπει τη θεσμοθέτηση προστατευόμενων περιοχών.

Ο 1650 χωρίζεται σε 7 κεφάλαια, από τα οποία το πιο σημαντικό είναι το Δ', που αναφέρεται για την «Προστασία της φύσης και του τοπίου», το οποίο εισάγει κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών κάνοντας αναφορά στη διαχείρισή τους.

Βάσει του 1650 οι κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών είναι οι εξής:

- ✓ *Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης.* Στις περιοχές αυτές δεν επιτρέπεται καμιά ανθρώπινη δραστηριότητα, με εξαίρεση την επιστημονική.(άρθρο 3-6)²²
- ✓ *Περιοχές προστασίας της φύσης.(άρθρο 18-21)²³*
- ✓ *Εθνικά πάρκα.* Πρόκειται για τη σημαντικότερη κατηγορία, καθώς μπορεί να περιλάβει εκτεταμένες περιοχές οικολογικής σημασίας οι οποίες «παραμένουν ανεπηρέαστες ή ελάχιστα έχουν επηρεαστεί από ανθρώπινες δραστηριότητες και στις οποίες διατηρείται μεγάλος αριθμός και ποικιλία αξιόλογων βιολογικών, οικολογικών και αισθητικών στοιχείων». Στα εθνικά και θαλάσσια πάρκα επιτρέπονται «δραστηριότητες ερευνητικές, φυσιολατρικές και άλλες, κυρίως παραδοσιακού χαρακτήρα».
- ✓ *Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί, προστατευόμενα τοπία.*
- ✓ *Περιοχές οίκο-ανάπτυξης.*
- ✓ *Διοικητικές και ποινικές κυρώσεις για πρόσωπα που προκαλούν ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος.(άρθρο 28-32)²⁴*

Στην πράξη, μια προστατευόμενη περιοχή συνήθως περιλαμβάνει συνδυασμό των παραπάνω βαθμών προστασίας.

²¹ Βλ. Ν. 1650/86 (Φ.Ε.Κ. 91 Α)

²² Βλ. Ν 1650/86 Άρθρο 3-6 (Φ.Ε.Κ. 91 Α)

²³ Βλ. Ν 1650/86 Άρθρο 18-21 (Φ.Ε.Κ. 1289 Β)

²⁴ Βλ. Ν 1650/86 Άρθρο 28-32 (Φ.Ε.Κ. 101 Α)

2.2.2 1650/1986 και Προστασία του Περιβάλλοντος από την Φύλαξη.

Στο σημείο αυτό θα γίνει μια αναφορά στις επιμέρους πτυχές που αναφέρεται ο συγκεκριμένος νόμος για το θέμα του περιβάλλοντος και της προστασίας του.

- ✓ Ποιότητα ατμόσφαιρας και δίκτυο παρακολούθησης
- ✓ Ποιότητα νερού και δίκτυο παρακολούθησης
- ✓ Προστασία εδάφους
- ✓ Στερεά απόβλητα
- ✓ Συσκευασία προϊόντων
- ✓ Προστασία από το θόρυβο
- ✓ Επικίνδυνες ουσίες και παρασκευάσματα
- ✓ Παρακολούθηση φυσικών αποδεκτών
- ✓ Μέτρα προστασίας από την ραδιενέργεια

2.2.3 Νόμος 2742/1999 «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη»

Ο Ν. 2742/99²⁵ «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» αποσαφηνίζει την κατάσταση όσον αφορά τη λειτουργία και διαχείριση προστατευόμενων περιοχών και ουσιαστικά συμπληρώνει τον 1650/86.

Ο 2742/99 αφορά στη διαχείριση και διοίκηση «περιοχών, στοιχείων και συνόλων της φύσης και του τοπίου», βάσει των κατηγοριών που αναφέρονται στον 1650/86. Αφορά επίσης και τις «Ειδικές Ζώνες Διατήρησης», δηλαδή στις περιοχές του εθνικού καταλόγου περιοχών Natura 2000 που συστήνεται βάσει της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

Στο **άρθρο 15**, «Φορείς διαχείρισης», ο 2742/99 ανοίγει το δρόμο για ίδρυση φορέων διαχείρισης (ΦΔ) προστατευόμενων περιοχών ως νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου.

Στις αρμοδιότητες των Φ.Δ. συμπεριλαμβάνονται:

- ✓ Η κατάρτιση και εφαρμογή κανονισμών λειτουργίας και διοίκησης της προστατευόμενης περιοχής.
- ✓ Κατάρτιση εσωτερικών κανονισμών του ΦΔ. Οι κανονισμοί εγκρίνονται από το ΥΠΕΧΩ ΔΕ και δημοσιεύονται σε ΦΕΚ.
- ✓ Παρακολούθηση και αξιολόγηση του θεσμικού πλαισίου προστασίας της περιοχής.
- ✓ Συλλογή και επεξεργασία επιστημονικών δεδομένων.
- ✓ Παροχή γνωμοδοτήσεων για την αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων στην περιοχή.
- ✓ Κατάρτιση μελετών και εκτέλεση έργων που προβλέπονται από το σχέδιο διαχείρισης.
- ✓ Ανάλυση και εκπόνηση εθνικών ή και ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δράσεων.
- ✓ Ενημέρωση και εκπαίδευση σε θέματα σχετικά με το αντικείμενο προστασίας.

²⁵ Βλ. Ν. 2742/99 Άρθρο 15 (Φ.Ε.Κ. 197 Α)

- ✓ Προώθηση οίκο-τουριστικών δράσεων, χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας.

2.2.3.1 Διοικητική υπόσταση

Οι ΦΔ διοικούνται από επταμελή έως ένδεκα-μέλη **Διοικητικά Συμβούλια** (Δ.Σ.). Στο Δ.Σ. του ΦΔ εκπροσωπούνται το ΥΠΕΧΩΔΕ²⁶, το Υπουργείο Γεωργίας και άλλα κατά περίπτωση αρμόδια υπουργεία, ή οικεία περιφέρεια, ή οικείοι ΟΤΑ, κοινωνικοί, επιστημονικοί και παραγωγικοί φορείς (κατά περίπτωση) που δραστηριοποιούνται στην προστατευόμενη περιοχή και περιβαλλοντικές οργανώσεις που «έχουν, σύμφωνα με το καταστατικό τους, ως σκοπό την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και διαθέτουν προηγούμενη δράση και εμπειρία σε σχετικά θέματα.

2.3 Κοινοτική νομοθεσία²⁷

2.3.1 Άρθρο 174 «Η δράση της κοινότητας στηρίζεται στις αρχές»

Και περιλαμβάνει τα εξής:

- ✓ Την προφύλαξη και τις πολιτικές δράσεις για την επανόρθωση των καταστροφών του περιβάλλοντος κατά προτεραιότητα στην πηγή.
- ✓ Ο ρυπαίνων πληρώνει
- ✓ Οι απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος πρέπει να ενσωματώνονται στον ορισμό και στην εφαρμογή των άλλων πολιτικών της κοινότητας.
- ✓ Πρόληψη και μείωση των μολύνσεων και των οχλήσεων.

2.3.2 Οδηγία 79/409/ΕΟΚ «Για την προστασία των άγριων πουλιών».

Όσον αφορά την Κοινοτική Νομοθεσία σημαντική οδηγία για τη θεσμοθέτηση περιοχών με στόχο την προστασία της πανίδας είναι η 79/409/ΕΟΚ «Για την προστασία των άγριων πουλιών». Σκοπός της 79/409 είναι η προστασία των διαφόρων ειδών πουλιών που ζούν φυσικά και σε άγρια κατάσταση στην Ευρώπη.

Ξεχωριστό και άκρος σημαντικό σημείο της 79/409 (άρθρο 4.1-2) είναι η υποχρέωση των κρατών-μελών να χαρακτηρίζουν ως «**Ζώνες Ειδικής Προστασίας**» (Special Protection Areas – ΖΕΠ) τις πιο κατάλληλες περιοχές που φιλοξενούν πληθυσμούς και οίκο-τόπους των πουλιών αυτών και άλλων μεταναστευτικών ειδών. Μέχρι στιγμής η Ελλάδα έχει χαρακτηρίσει **110 περιοχές** ως ΖΕΠ.

Υποχρεωτικά τα Κ-Μ οφείλουν με κάθε τρόπο να διασφαλίσουν την προστασία των ΖΕΠ από ρύπανση και κάθε άλλου είδους υποβάθμιση που θα επηρεάσει αρνητικά τα πουλιά. Τα μέτρα προστασίας και αποκατάστασης των βιοτόπων και οίκο-τόπων

²⁶ Βλ. Ν. 1032/80 (Φ.Ε.Κ. 57 Α)

²⁷ Παναγιωτάκη Μαραγκού, Διαχείριση Προστατευμένων Περιοχών: Κώδικας Ορθής Πρακτικής, Αθήνα 2003

πουλιά. Τα μέτρα προστασίας και αποκατάστασης των βιοτόπων και οίκο-τόπων περιλαμβάνουν κυρίως τη θέσπιση προστατευόμενων περιοχών, την οικολογική διαχείριση των βιοτόπων εντός και εκτός των εκτάσεων αυτών, την ανασύσταση κατεστραμμένων βιοτόπων και τη δημιουργία νέων. Σε σχέση με το κυνήγι, η 79/409 προβλέπει ότι αυτό πρέπει να απαγορεύεται κατά τις περιόδους ανατροφής των νεοσσών και, επιπλέον για τα μεταναστευτικά είδη, κατά τις περιόδους μετανάστευσης προς τους τόπους αναπαραγωγής.

Την εφαρμογή της 79/409 επιβλέπει η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, υποβοηθούμενη από την Επιτροπή για τη Συμμόρφωση με την Τεχνική και Επιστημονική Πρόοδο, η οποία πλέον ονομάζεται Επιτροπή ORNIS (ORNIS Committee).

Στην Ελλάδα την εφαρμογή της 79/409 παρακολουθεί το Υπουργείο Γεωργίας, κυρίως ως προς τα μέτρα προστασίας των πουλιών και, ειδικότερα, ως προς τα θέματα ρύθμισης του κυνηγιού.

2.3.3 Οδηγία 92/43/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των φυσικών οίκο-τόπων...»

Οδηγία για την προστασία της φύσης είναι η 92/43/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των φυσικών οίκο-τόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας». Η 92/43 ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με Κ.Υ.Α που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 1289/28.12.99.

Με την 92/43 ιδρύεται το *ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο Ειδικών Ζωνών διατήρησης* (Special Areas of Conservation), με τον τίτλο Natura 2000. Πρόκειται για περιοχές οι οποίες φιλοξενούν συγκεκριμένους τύπους οίκο-τόπων και είδη χλωρίδας και πανίδας που χαρακτηρίζονται ως κοινοτικής σημασίας. Στόχος της 92/43 είναι η προστασία και αποκατάσταση αυτών των τύπων οίκο-τόπων και ειδών. Για την ίδρυση του δικτύου, κάθε κράτος-μέλος συντάσσει κατάλογο περιοχών. Ο κατάλογος πρέπει να καλύπτει ικανοποιητικά τα είδη και τους τύπους οίκο-τόπων. Στο δίκτυο εντάσσονται και όλες οι ΖΕΠ²⁸. Με σκοπό τη χρηματοδότηση επιλεγμένων δράσεων για την υλοποίηση του δικτύου Natura 2000, η Επιτροπή έχει σχεδιάσει το χρηματοδοτικό μέσω LIFE-Φύση.

Η Επιτροπή, μέσω βιογεωγραφικών σεμιναρίων και με επιστημονικά κριτήρια, εξετάζει σε συνεργασία με τα Κ-Μ τις εθνικές προτάσεις. Με αυτήν τη διαδικασία θα οριστικοποιηθούν οι εθνικοί κατάλογοι και θα ιδρυθεί το δίκτυο Natura 2000.

Ο ελληνικός κατάλογος πλέον αποτελείται από 236 περιοχές και καλύπτει περίπου 27.228 χλμ.2 (20,6 % της επικράτειας).

Την πορεία εφαρμογής της 92/43 επιβλέπει η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, συνεπικουρούμενη από την Επιτροπή για τους Οίκο-τόπους

²⁸ Βλ. Φ.Ε.Κ Οδηγία 92/43/Ε.Ο.Κ. στα παραρτήματα.

(Habitats Committee). Αρμόδιος εθνικός φορέας είναι το ΥΠΕΧΩΔΕ και, πιο συγκεκριμένα, το Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος. Σημαντικό θεσμικό ρόλο στο συντονισμό και στην αξιολόγηση των δράσεων που αφορούν στην εφαρμογή της Οδηγίας στην Ελλάδα έχει επίσης η Επιτροπή Φύση 2000.

2.4 Διεθνής νομοθεσία²⁹

2.4.1 Συνθήκη Ραμσάρ

Σημαντική για την προστασία των υγροτόπων είναι η Συνθήκη Ραμσάρ, η οποία υπογράφηκε στο Ιράν το 1971. Η συνθήκη επικυρώθηκε από την Ελλάδα το 1974 και προέβλεπε την οριοθέτηση Υγρότοπων Διεθνούς Σημασίας. Έτσι ορίστηκαν οι 10 ελληνικοί υγρότοποι Ραμσάρ.

Η συμφωνία προέβλεπε επίσης την ακριβή οριοθέτηση των υγροτόπων Ραμσάρ, τη σύνταξη διαχειριστικών σχεδίων και την προστασία των οικο-συστημάτων και της ορνιθοπανίδας τους.

Στην εξέλιξή της η Συνθήκη Ραμσάρ ζητά τη «συνετή χρήση των υγροτόπων» (wise use of wetlands), κάτι που περιλαμβάνει όλους τους υγροτόπους μιας χώρας, ανεξάρτητα από το αν είναι διεθνείς ή όχι. Με στόχο την ομοιογενή εφαρμογή της Συνθήκης έχουν εκδοθεί οδηγίες για τη «συνετή διαχείριση των υγροτόπων» (wise use guidelines). Η ίδια η Συνθήκη Ραμσάρ δεν διαθέτει όργανο για την επιβολή κυρώσεων. Αυτή καθίσταται δυνατή μέσα από το εθνικό νομικό σύστημα και αποτελεί υποχρέωση της κάθε χώρας.

2.5 Μέτρα Προστασία του Περιβάλλοντος από έργα και δραστηριότητες

Σύμφωνα με απόφαση του αρμόδιου Υπουργείου³⁰ (Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) και με την σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου υπουργού τα έργα και η διάφορες δραστηριότητες του δημοσίου και του ιδιωτικού δικαίου διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες ανάλογα:

- ✓ Το είδος και το μέγεθος του έργου
- ✓ Το είδος και η ποσότητα των ρύπων που εκπέμπονται
- ✓ Ο κίνδυνος πρόκλησης σοβαρού ατυχήματος και η ανάγκη επιβολής περιορισμών.

²⁹ Παναγιωτάκη Μαραγκού. Διαχείριση Προστατευμένων Περιοχών: Κώδικας Ορθής Πρακτικής. Αθήνα 2003

³⁰ Πηγή: Φορέας Α.Κ.Ο.Μ.Μ.

Πίνακας :1

Κατηγορίες έργων & δραστηριοτήτων	Για την έγκριση περιβαλλοντικών έργων απαιτούνται:
<p>Κατηγορία :1 Έργα και δραστηριότητες που είναι πιθανών λόγω της φύσης του μεγέθους και της έκτασης τους να προκαλέσουν σοβαρούς κινδύνους για το περιβάλλον. Επιβάλλονται: γενικοί αλλά και ειδικοί όροι και περιορισμοί για την προστασία του περιβάλλοντος.</p>	<p>1) Υποβολή μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων & έγκριση από ΥΠΕΧΩΔΕ 2) Ορισμένα έργα μπορεί να ανατεθούν με Υπουργική απόφαση στον Νομάρχη 3) Για νέα έργα χρειάζεται προέγκριση χωροθέτησης 4) Δεν απαιτείται στις βιομηχανικές περιοχές ορισμένες περιπτώσεις.</p>
<p>Κατηγορία :2 Έργα και δραστηριότητες που προκαλούν σοβαρούς κινδύνους και οχλήσεις.</p>	<p>1) Υποβολή δικαιολογητικών που τεκμηριώνουν την συμμόρφωση ως προς την προστασία του περιβάλλοντος. 2) Έγκριση με απόφαση Νομάρχη 3) Προέγκριση χωροθέτησης δυνητική</p>
<p>Κατηγορία :3 Έργα και δραστηριότητες που προκαλούν μικρό κίνδυνο ή όχληση ή υποβάθμιση στο περιβάλλον.</p>	<p>1) Υποβολή δικαιολογητικών που τεκμηριώνουν την συμμόρφωση με διάταξης προστασίας 2) Έλεγχος περιβαλλοντικών όρων από τον Δήμαρχο 3) Δυνατότητα παράπεμψης του θέματος στον Νομάρχη λόγω ειδικής αρμοδιότητας που έχει.</p>

Πηγή: Οδηγός προς ΟΤΑ για θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

2.6 Προσδιορισμός του όρου Προστατευμένη περιοχή και ποια τα οφέλη αυτής.³¹

2.6.1 Ορισμός

Μια χερσαία ή/και θαλάσσια έκταση αφιερωμένη στην προστασία και διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας και των φυσικών και συναφών πολιτιστικών πόρων, η οποία υπόκειται σε διαχείριση με νομικά μέσα ή άλλους αποτελεσματικούς τρόπους.

Όταν αναφερόμαστε στις προστατευόμενες περιοχές στην Ελλάδα, εννοούμε κυρίως τις περιοχές που έχουν ενταχθεί στο ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο Natura 2000 και που προστατεύονται βάσει των κοινοτικών Οδηγιών για τους Οικότυπους και τα Πουλιά.

Σημασία έχει να γνωρίζουμε ότι αναφερόμαστε σε ευρωπαϊκό και όχι μόνο εθνικό δίκτυο περιοχών έτσι, μπορεί να έχουμε περιοχές ή είδη που, ενώ μας φαίνονται σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο «κοινά», προστατεύονται γιατί στην υπόλοιπη Ευρώπη είναι σπάνια ή έχουν ήδη εξαφανιστεί.

³¹ Παναγιωτάκη Μαραγκού. Διαχείριση Προστατευμένων Περιοχών: Κώδικας Ορθής Πρακτικής. Αθήνα 2003

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος σαφώς δεν περιορίζεται μόνο στις περιοχές αυτές. Υπάρχει όμως μια βασική διαφορά μεταξύ αυτών και άλλων εκτάσεων. Στις προστατευόμενες περιοχές, ο κυρίαρχος στόχος, αυτός που προέχει, είναι η διατήρηση των φυσικών και πολιτιστικών αξιών της περιοχής. Αυτό δεν αποτρέπει αναγκαστικά τον αποκλεισμό ανθρώπινων δραστηριοτήτων απεναντίας, ο ουσιαστικός στόχος της διαχείρισης μίας προστατευόμενης περιοχής, όπως προαναφέρθηκε, επιτυγχάνεται μέσα από τη σωστή ρύθμιση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Με άλλα λόγια, ενώ η αιτία για την οποία κηρύχθηκε μια περιοχή προστατευόμενη έχει να κάνει με τα φυτά, τα ζώα και τα ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής τρόπος με τον οποίο αυτή θα προστατευτεί έχει κυρίως να κάνει με τον άνθρωπο και τη σχέση του με το περιβάλλον.

Αυτές τις αξίες λοιπόν οφείλουμε, προκειμένου να τις διατηρήσουμε, να τις καταγράψουμε. Με αυτό τον τρόπο θα ξέρουμε όλοι, ότι στην κάθε περιοχή που καλούμαστε να δουλέψουμε ή και να επισκεφτούμε³², ποια ακριβώς είναι εκείνα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που κάνουν την περιοχή ξεχωριστή από τις άλλες, να προστατεύσουμε με σκοπό την διατήρηση και την παράδοση στις επόμενες γενεές που θα έρθουν. Παράλληλα, καλό είναι να γνωρίζουμε ότι, ενώ η θεσμοθέτηση μίας προστατευόμενης περιοχής είναι αποτέλεσμα επιλογής μιας κοινωνίας που ως σύνολο αποφάσισε για την διαφύλαξη αυτής της κληρονομιάς, Η επιτυχία όμως αυτής της επιλογής εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από την τοπική κοινωνία. Επίσης η δυσκολία της διαχείρισης, η μεγάλη πρόκληση, βρίσκεται ακριβώς στη δραστηριοποίηση των τοπικών κοινωνιών, ώστε να καταστεί δυνατή η προστασία οικολογικά σημαντικών περιοχών που αποτελούν φυσική κληρονομιά όλων.

Παρατηρούμε λοιπόν οι κάθε κοινωνία έχοντας την ευθνή της προστασίας των περιοχών όπως αναφερθήκαμε παραπάνω αντιδρά αρνητικά στο ισχύοντα θεσμοθετημένο θεσμικό πλαίσιο και αυτό γιατί το αντιλαμβάνεται σαν ένα σύνολο κανόνων όπου θα απειλήσει να κάνει την ζωή των ντόπιων ακόμα πιο δύσκολη. Για αυτό αντιδρούν με καχυποψία σε κάθε νέο Νομό ή απόφαση των περιφερειακών συμβουλίων ή της κεντρικής εξουσίας αλλά όμως στην πραγματικότητα τα πράγματα δεν είναι έτσι όπως τα βλέπουν! Είναι πολύ διαφορετικά αφού το κάθε θεσμικό πλαίσιο που αναφέρεται στην προστασία οικολογικών σημαντικών περιοχών περιέχει ταυτόχρονα και την ανάλογη ανάπτυξη των Τοπικών Κοινωνιών.

Παρατηρούμε λοιπόν ότι η εξολοκλήρου αναπτυγμένες περιοχές είναι αυτές που αν και για την επιλογή των προστατευόμενων περιοχών εμπίπτουν κριτήρια οικολογικά και με άμεσο στόχο περιβαλλοντικά οφέλη ωστόσο μπορούν και εφόσον οι θεσμοί λειτουργούν και η διαχείριση τους είναι σωστή να κατευθύνουν την Τοπική κοινωνία σε σημαντική Κοινωνική και Οικονομική ανάπτυξη.

³² Η ενημέρωση γίνεται με διάφορους τρόπους ο ένας από αυτούς είναι: ή κατά την είσοδο τους στην προστατευμένη περιοχή ή με την διανομή ενημερωτικών φυλλαδίων που δίνονται πάλι κατά την είσοδο.

Η βασική τομείς που παρατηρούμε ανάπτυξη στις περιοχές αυτές είναι:

- ✓ ανάπτυξη υποδομών αναψυχής,
- ✓ εκπαίδευσης,
- ✓ βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας,
- ✓ μικρής κλίμακας παράκτιας αλιείας
- ✓ και, βέβαια, οίκο-τουρισμό τον οποίο θα αναλύσουμε παρακάτω

2.6.2 Οικονομικά οφέλη

Και μονό από τον χαρακτηρισμό που δίνεται «Οικονομικά οφέλη» μας παραπέμπει η σκέψη μας σε οικονομικά μεγέθη και μας προετοιμάζει για το τι πρόκειται να μιλήσουμε...

Έχοντας όλα αυτά στο μυαλό μας και όσα αναφέρθηκαν στην παραπάνω παράγραφο συμπεραίνουμε ότι είναι τα αποτελέσματα των θεσμικών πλαισίων που έχουν οριστεί στις προστατευμένες περιοχές και που έχουν ως φυσική συνέπεια την οικονομική ανάπτυξη της.

Σε αυτό βέβαια εντάσσονται:

- ✓ οι νέες θέσεις εργασίας που δημιουργούνται, αλλά και η
- ✓ διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας που θεωρητικά καθίσταται πιο ανθεκτική σε περιόδους κρίσης.

Αν βέβαια σταθούμε στα καθαρά οικονομικά στοιχεία και στις ευκαιρίες που έχεις η τοπική κοινωνία για ανάπτυξη τότε καταλήγουμε στα εξής συμπεράσματα:

- ✓ Οι ανάγκες προστασίας και διαχείρισης μιας προστατευόμενης περιοχής οδηγούν σε **αύξηση της απασχόλησης** τοπικά και περιφερειακά.
- ✓ Οι προστατευόμενες περιοχές αποτελούν ή μπορούν να αναδειχθούν σε **τουριστικό προορισμό**, δραστηριότητα που επιφέρει επιπλέον έσοδα, δημιουργεί θέσεις εργασίας και προωθεί την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας.
- ✓ Οι προστατευόμενες περιοχές είναι συνήθως **επιλέξιμες** για πολλά εθνικά ή κοινοτικά **χρηματοδοτικά προγράμματα**. Ανάμεσα τους το LIFE, το Interreg, το Leader, τα Διαρθρωτικά Ταμεία, δράσεις στα Επιχειρησιακά Προγράμματα Περιβάλλοντος, Ανάπτυξης, Αλιείας και ο δεύτερος πυλώνας της Κ.Α.Π. για την Περιφερειακή Ανάπτυξη. Για κάποια από αυτά μάλιστα (π.χ. το LIFE), η ένταξη στο δίκτυο Natura 2000 αποτελεί προϋπόθεση συμμετοχής.

Πέρα από αυτά, η τοπική κοινωνία αποκομίζει επίσης την οικονομική διάσταση των περιβαλλοντικών ωφελειών μιας προστατευόμενης περιοχής, όπως, για παράδειγμα, το νερό που προορίζεται για πόσιμο θα είναι πιο καθαρό, μπορεί να υπάρχει αυξημένη προστασία από πλημμύρες, τα αλιεύματα να είναι καλύτερης ποιότητας κ.λπ.

2.6.3 Κοινωνικά οφέλη

Μια κοινωνία για να μπορεί στο πέρασμα του χρόνου να είναι βιώσιμη πρέπει να υπάρχουν οικονομικά και κοινωνικά οφέλη. Οι δυνατότητες των οικονομικών οφελών είναι και προφανείς π.χ. δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας συνεπάγεται μείωση της ανεργίας και κατά δεύτερων έχουμε συγκράτηση του πληθυσμού σε μια περιοχή που μαστιάζεται από ανεργία και τρίτων έχουμε και βελτίωση του κοινωνικού ιστού.

Ένα καλό παράδειγμα στο σημείο αυτό είναι: των εθελοντών δασοπροσβεστών που έχοντας πλήρως το συναίσθημα του κοινωνικού οφέλους για τη διασφάλισης του περιβάλλοντος γενικότερα και ειδικότερα του δάσους, αλλά από εκεί και ύστερα είναι όφελος της ίδιας της κοινωνίας να καταφέρει να κρατήσει την ομάδα αυτήν παρέχοντας ένα καλό εξοπλισμό δηλαδή την οικονομική πλευρά όπου χωρίς αυτήν τα πράγματα είναι δύσκολα.

Άμεσος εμπλεκόμενος φορέας εν κατακλήνη είναι η τοπική κοινωνία όπου είναι υπεύθυνη για την διαχείριση των προστατευομένων περιοχών αλλά απαιτεί και επιζητεί την ενεργό συμμετοχή αυτής. Στην Ελλάδα αυτό διασφαλίζεται νομικά μέσω «φορέων διαχειρίσεις προστατευομένων περιοχών» και πάλι όμως σπάνια τα οφέλη αυτά αναγνωρίζονται στο σύνολο τους με αποτέλεσμα η πλήρης ταύτιση κόστους-οφέλους και με την σειρά τους έχουμε την αδυναμία των Κέντρων στη λήψη αποφάσεων.

Πολλά από τα κοινωνικά και οικονομικά πλεονεκτήματα των προστατευόμενων περιοχών δεν είναι άλλωστε πάντα δυνατό να αποτιμηθούν με βάση τους υφιστάμενους νόμους της αγοράς. Οι φορείς διαχείρισης, τοπικά αλλά και κεντρικά, μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο ώστε να αναπτυχθεί αυτή η σχέση³³.

2.7 Προγράμματα για την διατήρηση των προστατευμένων περιοχών

Στο σημείο αυτό θα γίνει αναφορά για τα προγράμματα που έχουν εκπονηθεί από την Ε.Ε. που έχουν σκοπό αποκλειστικά την προστασία του περιβάλλοντος και την ανάπτυξη του.

2.7.1 Περιβάλλον 2010: "Το μέλλον μας, η επιλογή μας".

Ακρογωνιαίος λίθος της δράσης της Ε.Ε. στον τομέα του περιβάλλοντος είναι λοιπόν ένα πρόγραμμα δράσης, το οποίο φέρεται με τον τίτλο "Περιβάλλον 2010: Το μέλλον μας, η επιλογή μας" και σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα GANTT η περίοδο έναρξης και ολοκλήρωσης του είναι: 2001 – 2010, με τομής εφαρμογής στα εξής θέματα:

- ✓ αντιμετώπιση της αλλαγής του κλίματος και της θέρμανσης του πλανήτη·
- ✓ προστασία των φυσικών ενδιαιτημάτων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας·
- ✓ αντιμετώπιση των προβλημάτων που συνδέονται με το περιβάλλον και την υγεία·

³³ Παναγιώτα Μαραγκού, Διαχείριση προστατευομένων περιοχών: Οδηγός ορθής πρακτικής, Αθήνα 2003

- ✓ διατήρηση των φυσικών πόρων και διαχείριση των αποβλήτων.

Επιπλέον, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στους τομείς που έχουν αυξημένη βαρύτητα όπως:

- ✓ η εφαρμογή στην πράξη των υφισταμένων περιβαλλοντικών νόμων·
- ✓ η συνεκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε όλες τις πολιτικές της ΕΕ (π.χ. γεωργία, ανάπτυξη, ενέργεια, αλιεία, βιομηχανία, εσωτερική αγορά, μεταφορές)·
- ✓ η ενεργός συμμετοχή των επιχειρήσεων και των καταναλωτών στην εξεύρεση λύσεων για τα οικολογικά προβλήματα·
- ✓ η παροχή στους πολίτες των απαραίτητων πληροφοριών ώστε να κάνουν φιλικές προς το περιβάλλον επιλογές·
- ✓ η αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σημασία που έχει η ορθολογική χρησιμοποίηση των γαιών για την προστασία των φυσικών ενδιατημάτων και τοπίων και για την ελαχιστοποίηση της αστικής ρύπανσης.

2.7.2 Περιβάλλον και η υγεία

Πιο πρόσφατα, η προσοχή είχε στραφεί στον προβληματισμό σχετικά με τις επιπτώσεις της ρύπανσης στην ανθρώπινη υγεία, με την κατάρτιση του Σχεδίου Δράσης για το περιβάλλον και την υγεία, για την περίοδο 2004-2010. Αυτό συνιστά τον συνδυασμό κριτικής μεταξύ υγείας (η οποία επηρεάζεται ολοένα και περισσότερο από περιβαλλοντικούς παράγοντες), περιβάλλοντος και ερευνητικής πολιτικής

2.7.3 Natura 2000

Το Nature 2000 καταρχήν ιδρύθηκε βάση της οδηγίας «92/43/ΕΟΚ» που αναφέρεται για *Για την διατήρηση φυσικών οικοτόπων καθώς άγριας χλωρίδας και πανίδας*, καταλαβαίνουμε λοιπόν ότι είναι πρόγραμμα που σκοπό έχει την προστασία φυσικών οικοτόπων καθώς επίσης άγριας πανίδας και χλωρίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βέβαια για να μπορούμε να έχουμε την καλύτερη και σωστότερη προστασία των οικοτόπων, της άγριας χλωρίδας και πανίδας κρίνεται αναγκαίο να συνδυαστεί με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ που αναφέρεται για: *Προστασία των πουλιών*. Η Ελλάδα έχει προτείνει 236 περιοχές για ένταξη στο Natura 2000 που αντιστοιχούν στο 20,6% της συνολικής έκτασης της χώρας.

2.7.3.1 Τι συμβαίνει στις περιοχές που έχουν ενταχτεί στο Natura 2000³⁴.

Συμβαίνει ότι οι περιοχές που έχουν ενταχτεί στο Natura 2000 δεν απαγορεύεται η βιώσιμη ανάπτυξη τους αρκεί μονό η ανάπτυξη αυτή να μην επηρεάζει αρνητικά την προστατευμένη πανίδα και χλωρίδα τις περιοχής.

Αξίζει να αναφέρουμε ότι το τι επιτρέπεται και τι όχι στις περιοχές αυτές είναι ένα εύλογο ερώτημα που δεν το διέπουν νομοσχέδια ή οτιδήποτε άλλο που να μας

³⁴ http://www.europa.eu.int/comm/environment/natura/natura_articles.htm

διευκρινίζει τι μπορούμε να κάνουμε και τι όχι! Δηλαδή δεν υπάρχει ένας κατάλογος επιλέξιμων δράσεων που να αφορούν την συγκεκριμένη περιοχή και να μας το λένε αυτό αλλά χρειάζεται πριν από όλα να γίνει οικολογική εκτίμηση της κατάστασης ώστε να υπολογίσουμε τις πιθανές επιπτώσεις του έργου στην προστατευμένη περιοχή.

Σημαντικό είναι επίσης ότι σε περίπτωση που σε μια περιοχή απαγορεύεται μια δραστηριότητα λόγω της εκτίμησης ότι θα υπάρχουν επιπτώσεις σε αυτή δεν σημαίνει ότι το ίδιο θα ισχύει και σε μια άλλη περιοχή που θα χαρακτηρίζεται και αυτή προστατευμένη.

Παρόλο τις πιθανές απαγορεύσεις που υπάρχουν στις περιοχές το Natura 2000, πέρα από αυτό είναι ένα πολύ καλό εργαλείο ανάπτυξης των περιοχών αυτών μέσω προαγωγής νέων προτύπων ανάπτυξης βασιζόμενο στην προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής των ντόπιων και συγχρόνως προστασία του περιβαλλοντικών οικολογικών αξιών.

2.7.4 INTERREG³⁵

Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα INTERREG στοχεύει στην ενίσχυση διακρατικών δράσεων στα πλαίσια της μείωσης των αποστάσεων ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ενίσχυσης της διακρατικότητας μέσα στους κόλπους της. Είναι ένα αναπτυξιακό πρόγραμμα που οδεύει στην τρίτη περίοδο εφαρμογής του μετά την επιτυχία των δύο προηγούμενων προγραμμάτων, INTERREG και INTERREG II.

2.7.5 INTERREG IIIc

Το πρόγραμμα INTERREG IIIc αφορά σε δράσεις που εκπονούνται στην νότια επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά αντιστοιχία με άλλα προγράμματα του βορρά, της δύσης και της ανατολής.

Στο πρόγραμμα συμμετέχουν επίσης επτά γεωπάρκα από πέντε (5) ευρωπαϊκές χώρες:

- ✓ το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη και το Μουσείο Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου από την Ελλάδα,
- ✓ το *Reserve Geology de Haute Provence* της Γαλλίας,
- ✓ το *Rocca Di Cerere Cultural park*
- ✓ το *Parco de la Madonie* της Ιταλίας,
- ✓ οι περιοχές *Cooper Coast* της νότιας και *Marble Arc Caves* της βόρειας Ιρλανδίας,
- ✓ η περιοχή *Eisenwurtzen Nature Park* της Αυστρίας

³⁵ Πηγή: Φορέας Α.Κ.Ο.Μ.Μ.

2.7.6 REACH

Εξίσου σημαντικό πρόγραμμα της Ε.Ε. είναι το REACH που σκοπό έχει την προσπάθεια αποφυγής της χημικής ρύπανσης του αέρα, των υδάτων και του εδάφους. Βλέποντας λοιπόν την κατάσταση που επικρατεί στο κόσμο η Ε.Ε. και με την ευελιξία που την διακατέχει στο να μπορεί να προσαρμόζεται στις ανάλογες συνθήκες που συνεχώς μεταβάλλονται προσπαθεί την επανεξέταση των κανόνων που αφορούν τα χημικά προϊόντα, προκειμένου να αλλάξει σταδιακά την νομοθεσία που αφορά την αξιολόγηση και την άδειοδοτηση των χημικών προϊόντων.

Το REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals), μέσω μιας κεντρικής βάσης δεδομένων την οποία θα την διαχειρίζεται ο νέος Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων, με έδρα το Ελσίνκι έχει Σκοπό να αποφεύγεται η χημική ρύπανση του αέρα, των υδάτων, του εδάφους και των κτιρίων προς όφελος της βιοποικιλότητας, όπως και της καλύτερης υγείας και ασφάλειας των πολιτών της ΕΕ, μέσω ενός συστήματος στο οποίο λαμβάνεται επίσης υπόψη η ανάγκη να παραμείνει ανταγωνιστική η ευρωπαϊκή βιομηχανία.

Φυσικά όλη η πολιτική της Ε.Ε. βασίζεται στην αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει". Ο ρυπαίνων πληρώσει:

- ✓ κάνοντας τις απαραίτητες επενδύσεις ώστε να συμμορφωθεί με αυστηρότερα πρότυπα,
- ✓ καθιερώνοντας ένα σύστημα ανάκτησης, ανακύκλωσης ή διάθεσης των προϊόντων μετά τη χρήση τους.

-Η πληρωμή μπορεί επίσης να έχει τη μορφή φόρου επιβαλλόμενου στις επιχειρήσεις ή στους καταναλωτές που χρησιμοποιούν μη οικολογικά προϊόντα (π.χ. ορισμένους τύπους συσκευασιών).

2.7.7 LIFE³⁶

Πρόγραμμα που αφορά μόνο την διάσωση σπανίων ειδών προς εξαφάνιση . Σε αυτό το πρόγραμμα μετέχει και η Κρήτη με την διάσωση του περίφημου Γυπαετού της.

Τα αποτελέσματα του προγράμματος από το 2002 μέχρι σήμερα είναι ότι το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας έχει επιδοθεί σε μία τεράστια προσπάθεια ευαισθητοποίησης του κοινού για την αντιμετώπιση του φαινομένου της λαθροθηρίας, ενώ παράλληλα σε συνεργασία με την Διεύθυνση δασών της Περιφέρειας Κρήτης λειτουργεί εντατικά ταΐστρες δηλαδή χώρους όπου αφήνοντας τροφή με σκοπό την αύξηση της παραγωγικότητας των φωλεαζόντων ζευγαριών και την βιωσιμότητα των νεαρών πουλιών τα οποία είναι άπειρα στην εξεύρεση τροφής τον πρώτο χρόνο της ζωής τους.

Αποτέλεσμα της επίπονης και επίμονης αυτής προσπάθειας, αλλά κυρίως της θετικής ανταπόκρισης του κόσμου, ήταν η σταθερή αναπαραγωγική επιτυχία των δύο ζευγαριών που φωλιάζουν κάθε χρόνο στο νησί και η βιωσιμότητα των νεαρών πουλιών

³⁶ [http:// europa.eu.int/com/environment.life/project](http://europa.eu.int/com/environment.life/project)

που έφτασαν μέχρι την ενηλικίωση και εποίκησαν τους «άδειους» ορεινούς όγκους. Σήμερα στην Κρήτη τα ζευγάρια έχουν αυξηθεί σε έξι.

Ιδιαίτερα για τον Ψηλορείτη, σήμερα συχνάζουν σταθερά όλο το χρόνο 1 ενήλικο και 2-3 ανώριμα πουλιά, ενώ το πιο ενθαρρυντικό νέο είναι πως πρόσφατα δημιουργήθηκε ένα νέο ζευγάρι στην περιοχή Μυλοποτάμου-Αμαρίου.

2.8 Περιοχές στην Ευρωπαϊκή Ένωση που υπάρχουν προστατευόμενες περιοχές

Σε ολόκληρο τον Ευρωπαϊκό χώρο υπάρχουν 25 γεωπάργκα που αντιστοιχούν συνολικά σε 10 ευρωπαϊκές χώρες.

Μάλιστα πριν λίγο καιρό ολοκληρώθηκε με ιδιαίτερη επιτυχία οι εργασίες του 6^{ου} Ευρωπαϊκού Συνεδρίου των Γεωπάρκων στη Λέσβο τον Οκτώβριο που μας πέρασε. Στο συνέδριο που διοργανώθηκε από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου και το Τμήμα Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου στην Μυτιλήνη τον Οκτώβριο 2005 συμμετείχαν πάνω από 200 διακεκριμένοι επιστήμονες, καθηγητές πανεπιστημίων, διευθυντές των σημαντικότερων Ευρωπαϊκών Μουσείων Φυσικής Ιστορίας και προστατευόμενων περιοχών από Ευρωπαϊκές Χώρες (Αυστρία, Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιρλανδία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Νορβηγία, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία, Τσεχία, Φινλανδία, Αλβανία), την Κίνα, την Αυστραλία, το Ιράν, την Ινδία, την Τουρκία, τη Μοζαμβίκη και το Μεξικό, όπως επίσης και εκπρόσωποι της UNESCO, της Διεθνούς ένωσης Γεωεπιστημών, και της Διεθνούς Ένωσης Γεωγράφων.

Κατά τις εργασίες του Συνεδρίου εγκρίθηκε η ένταξη και απονεμήθηκαν τα βραβεία σε επτά νέα γεωπάργκα:

- ✓ τα Swabian Albs, Harz Braunschweiger Land Ostfalen Geopark και Mecklenburg Park της Γερμανίας,
- ✓ το Beigua της Ιταλίας,
- ✓ το HATEG της Ρουμανίας,
- ✓ το Fforest Fawr της Ουαλίας και
- ✓ το Bohemian paradise της Τσεχίας.

Έτσι, το Δίκτυο σήμερα αποτελείται από 25 γεωπάργκα δέκα ευρωπαϊκών χωρών

Αξίζει να σημειωθεί ακόμα ότι στο συνέδριο συμμετείχε εκπρόσωπος του Γεωπάρκου του Ψηλορείτη ο οποίος παρουσίασε τα αποτελέσματα ενός νέου εκπαιδευτικού προγράμματος που σχεδίασε το γεωπάργκο σε συνεργασία με το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης!

2.9 Νέα μονοπάτια ανάπτυξης. Η χρησιμότητα στον Άνθρωπο.

Όπως γνωρίζουμε, η Κρήτη και γενικότερα η Ελλάδα χαρακτηρίζονται εκτός από τη πλούσια ιστορική κληρονομιά, τα αξιοθέατα, τα ήθη και έθιμα, από μια πλούσια χλωρίδα την οποία οφείλουμε να προσέχουμε και να τη διατηρούμε, γιατί όπως πολύ

καλά ξέρουμε ένα δάσος ή μια περιοχή όπου έχει πλούσια βλάστηση χρειάζεται τουλάχιστον 100 χρόνια να δημιουργηθεί και μόλις 1 λεπτό για να καταστραφεί .

Τα τελευταία χρόνια η ανάπτυξη και η προστασία του Φυσικού περιβάλλοντος είναι δύο δράσεις που αντιτάσσονται η μια την άλλη. Είναι βέβαιο όμως ότι και οι δύο αποτελούν βασικούς πυλώνες και είναι αναγκαίες για την διαχρονική εξέλιξη μιας κοινωνίας. Η ανάπτυξη μπορεί να προσφέρει το δικαίωμα στην εργασία, να συγκράτηση τους ανθρώπους στο τόπο καταγωγής τους και να παράξει όλα τα αγαθά του σύγχρονου πολιτισμού. Η προστασία του Φυσικού περιβάλλοντος είναι επίσης κάτι παραπάνω από αυτονόητη στις μέρες μας ύστερα και από την υποβάθμιση που έχει υποστεί παγκοσμίως. Το σπουδαιότερο όμως έχει να κάνει με το γεγονός ότι το φυσικό περιβάλλον αναγνωρίζεται πλέον ως ο σημαντικότερος πλούτος ενός τόπου.

Αν και μέχρι σήμερα η ανάπτυξη γίνεται σε βάρος του περιβάλλοντος, τελευταία έχουν αρχίσει προσπάθειες για την ένωση αυτών των δύο διαδικασιών με ένα τρόπο που η ανάπτυξη να συμβαδίζει αρμονικά με την προστασία και διατήρηση του περιβάλλοντος. Υπάρχουν όμως και κάποιες άλλες προσπάθειες πολύ πιο πρόσφατες που χρησιμοποιούν το Φυσικό περιβάλλον ως **μοχλό** για την ανάπτυξη ενός τόπου. *Πρόκειται για δράσεις που ξεκίνησαν από την ανάγκη κάποιων περιοχών να αναπτυχθούν χωρίς να έχουν άλλες προϋποθέσεις εκτός από ένα σημαντικό και πλούσιο Φυσικό περιβάλλον αυτό λέγεται ΟΙΚΟ-ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.*

2.9.1 Τι είναι ο οίκο-τουρισμός³⁷

Είναι ο τουρισμός που αναπτύσσεται στην φύση, ο οποίος αντίθετα από τον μαζικό τουρισμό δεν υπερβαίνει την τρέχουσα ικανότητα της ενώ ταυτόχρονα προωθεί την προστασία του φυσικού αρχικά, αλλά και του πολιτιστικού περιβάλλοντος και συμβάλει στην τοπική οικονομία και στην διατήρηση της συνοχής του κοινωνικού ιστού.

2.9.2 Σκοπός του οίκο-τουρισμού

Είναι όλες αυτές οι προσπάθειες για ανάπτυξη μέσα από τη δημιουργία ενός νέου τουριστικού ρεύματος, μια που ο τουρισμός για πάρα πολλές περιοχές, ανάμεσα τους και η Ελλάδα, είναι δυστυχώς ή ευτυχώς η μοναδική δυνατότητα ανάπτυξης. Οι προσπάθειες αυτές καλύπτονται με τον όρο Οίκο-τουρισμός ή Φυσιολατρικός τουρισμός και στηρίζονται στο σεβασμό και στην αναγνώριση της αξίας της φύσης.

Έτσι λοιπόν ιδέα του Οίκο-τουρισμού άρχισε από την δεκαετία του '70 και είναι άμεσα συνδεδεμένη με τις περιβαλλοντικές οργανώσεις για την προστασία της φύσης των προστατευμένων και αναπτυσσομένων περιοχών με αποτέλεσμα ο οίκο-τουρισμός να γεννηθεί με την ελπίδα ότι θα μμπορούσε να συμβάλει στην προστασία των πολύτιμων οίκο-συστημάτων των χωρών αυτών, προσφέροντας μια εναλλακτική πηγή εισοδημάτων σε αντιστάθμισμα των οίκο-νομικών δραστηριοτήτων. Αλλά όμως ο οίκο-τουρισμός, για να λειτουργήσει προς όφελος του φυσικού και κοινωνικό-οικονομικού περιβάλλοντος, πρέπει να υπόκειται σε ορισμένες αρχές που υποστηρίζονται από ένα στέρεο σύστημα διαχείρισης, αλλιώς είναι απλώς τουρισμός στη φύση ή κάποια άλλη μορφή τουρισμού.

³⁷ Πηγή: Μέθοδοι Διαχείρισης Οικοτουρισμού και Τουρισμού σε Προστατευμένες Περιοχές σελ.26

2.9.3 Έργαλεία για την διαχείριση του οίκο-τουρισμού³⁸.

Τα βασικά εργαλεία που έχει στη διάθεσή του ένας φορέας, προκειμένου να σχεδιάσει και να διαχειριστεί σωστά τον οίκο-τουρισμό σε μια προστατευόμενη περιοχή, είναι:

- Το Προεδρικό Διάταγμα, η Κοινή Υπουργική Απόφαση, το Σχέδιο διαχείρισης και το σύστημα ζώνωσης (εφόσον υπάρχουν), που προβλέπουν τους όρους ανάπτυξης
- Ολοκληρωμένος σχεδιασμός χωροθέτησης των οίκο-τουριστικών υποδομών και της διακίνησης των επισκεπτών
- Το σύστημα παρακολούθησης επιπτώσεων από τον τουρισμό
- Το σύστημα διαχείρισης επισκεπτών
- Τα συστήματα εθελοντικών δεσμεύσεων εκ μέρους της τουριστικής βιομηχανίας
- Τα συστήματα πιστοποίησης
- Τεχνικές marketing
- Τεχνικές ερμηνείας και ανάδειξης περιβάλλοντος για την ευαισθητοποίηση του κοινού
- Κατάρτιση για εξασφάλιση συμμετοχής της τοπικής κοινωνίας.

³⁸ Πηγή: Μέθοδοι Διαχείρισης Οικοτουρισμού και Τουρισμού σε Προστατευμένες Περιοχές σελ.24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Χρηματοδότηση

3.1 Χρηματοδότηση από Ευρωπαϊκή Ένωση Μέσω «Α Β Γ Κ Π Σ.»

3.1.1 Πληροφοριακά στοιχεία

Μετά τη παρουσίαση της νομοθεσίας και των θεσμικών πλαισίων, την απόδοση του όρου «προστατευμένη περιοχή», των προγραμμάτων που χρησιμοποιήθηκαν ή χρησιμοποιούνται, τη χρησιμότητα της για τον άνθρωπο και τέλος η αναφορά μου και σε άλλες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν χαρακτηριστεί «προστατευμένες περιοχές», σειρά έχει η δυνατότητα χρηματοδότησης αυτών των πρωτοβουλιών μέσω των προγραμμάτων των κοινοτικών πλαισίων στήριξης.

Ένας ιδιαίτερα περίπλοκος τομέας ο οποίος έχει προκαλέσει πολλές συζητήσεις και προβληματισμούς σε σχέση πάντα με τη στρατηγική που έχει ακολουθηθεί αλλά και με την αποτελεσματικότητα του.

Από την περίοδο που η Ελλάδα χρησιμοποιούσε για την ανάπτυξη της τα προγράμματα Μ.Ο.Π. μέχρι και την στιγμή που εντάχθηκε στην Ε.Ε. και με την είσοδο των Κ.Π.Σ. είχε χαρακτηριστεί, για την περιφερειακή της ανάπτυξη από την Ε.Ε., στο σύνολο της ως μια «περιοχή στόχου 1» λόγω των χαμηλών οικονομικών επιδόσεων των περιφερειών της, δηλαδή ως περιοχή με έντονα οικονομικά προβλήματα, που έχει άμεση ανάγκη για αναπτυξιακής υποστήριξης μέσα από τα Διαρθρωτικά Ταμεία με σκοπό την δυνατότητα ανάπτυξης εθνικών προγραμμάτων έτσι ώστε να μπορέσει να κατευθύνει πόρους σε τομείς και περιοχές για την συνολική ανάπτυξη της Εθνικής οικονομίας.

Στην πραγματικότητα η σταδιακή απορρόφηση και αξιοποίηση των Κοινοτικών κονδυλίων κατεύθυνε και κατευθύνει την χώρα στην σταδιακή ανάπτυξη όπως φαίνεται από διάφορες μελέτες αλλά όχι αναγκαστικά για την μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων, αυτό φανερώνει ο συνδυασμός του 1^{ου} και 2^{ου} ΚΠΣ.

Αν παρατηρήσει κανείς στο πέρασμα του χρόνου την σταδιακή αλλαγή της χώρας βλέπει ότι ναι μεν υπάρχει αλλαγή αλλά σε επιλεκτικές περιοχές. Δηλαδή σε πόλεις που δεν είχαν και τόσο ανάγκη όπως την πρωτεύουσα ή άλλες αναπτυγμένες περιοχές, αρκεί να αναφέρουμε ότι στο 1^ο ΚΠΣ μοναχά το 30% των διατιθέμενων χρηματοδοτήσεων διοχετεύθηκαν απευθείας από τις περιφέρειες. Ενώ το 70% των χρηματοδοτήσεων κατευθύνθηκαν σε εθνικές δράσεις, μεγάλο μέρος των οποίων αφορούσε υποδομές που ενίσχυσαν την πρωτεύουσα. Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και στο 2^ο ΚΠΣ όπου μόνο το 54% δόθηκε για υποδομές και το υπόλοιπο για τις ήδη αναπτυγμένες πόλεις Θεσσαλονίκη-Αθήνα-Πάτρα.

3.1.2 Α & Β ΚΠΣ.

Όσον αφορά το 1^ο και 2^ο ΚΠΣ, οι χρηματοδοτήσεις που δόθηκαν και κατευθύνονταν για την προστασία του περιβάλλοντος ήταν μηδαμινές και αφορούσαν μέτρα και δράσεις για τη διαχείριση φυσικών πόρων, για την οικονομική παραγωγή και όχι να αφορούν μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος. Ωστόσο η εκτίμηση για τις επιπτώσεις που θα έχουν στο περιβάλλον τα χρηματοδοτούμενα έργα, περιορίστηκε αποκλειστικά και μόνο στα απολύτως απαραίτητα που προβλέπει η νομοθεσία, χωρίς να λαμβάνει υπ' όψει πιθανές συνέπειες που θα δημιουργούνταν στο μέλλον, που αναφορά μάλλον στις επιπτώσεις που θα έχει στο μέλλον το περιβάλλον από τα μακροχρόνια μεγάλα έργα.

Εντύπωση πάντως προκαλείται όσον αναφορά τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των Κ.Π.Σ. γιατί παρόλο που οι επιτροπές αποτελούνται από εκπροσώπους ενός μεγάλου φάσματος του κοινωνικού συνόλου, κρίνεται ελλιπέστατο, εκτός όμως των παραπάνω που αναφέραμε αξίζει των προβληματισμό όλων μας ότι οι επιτροπές αυτές ασχολούνταν μονό για θέματα που αφορούν την οικονομική εξέλιξη και όχι για θέματα στρατηγικής ώστε να μπορούν τα Κ.Π.Σ. (αυτά που πέρασαν, που τρέχουν αυτήν την περίοδο, και αυτά που θα έρθουν) να έχουν καλύτερες «επιπτώσεις» στην χώρα αυτήν.

3.1.3 Γ ΚΠΣ.

Μετά από το 1^ο και 2^ο ΚΠΣ σειρά έχει το 3^ο ΚΠΣ το οποίο εγκρίθηκε τον Νοέμβριο του 2000, υστέρη από την υποβολή του Εθνικού Σχεδίου Ανάπτυξης και αφού βεβαία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε εγκρίνει το μέγεθος των διατιθέμενων κονδυλίων.

Απαρτίζεται από 24 Επιχειρησιακά Προγράμματα (Ε.Π): 13 Περιφερειακά (Π.Ε.Π) και 11 Τομεακά (Τ.Ε.Π), μέσω των οποίων κατανέμονται συνολικοί πόροι που πλησιάζουν τα €45 δις.

Βέβαια όλοι όσοι έχουν ασχοληθεί με τα Κ.Π.Σ. ξέρουν ότι υπεύθυνοι είναι οι Διαχειριστικές Αρχές για την παρακολούθηση της εφαρμογής του Κ.Π.Σ. και οι Επιτροπές Παρακολούθησης, οι οποίες συνεδριάζουν τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο κατόπιν πρόσκλησης της Διαχειριστικής Αρχής και εγκρίνουν την έκθεση προόδου κάθε Ε.Π καθώς και τις αξιολογήσεις και αναθεωρήσεις.

3.1.4 Κατανομή των πόρων

Ανά τομέα δραστηριότητας³⁹ και οικονομικό κλάδο, τα οποία αποτελούνται από 22 κατηγορίες δράσης μαζί με τα αντίστοιχα ποσά τους, ανεξάρτητα από το Ε.Π, το οποίο αυτές υλοποιούνται. Φαίνεται ότι, το μεγαλύτερο ποσοστό ενισχύσεων (35,6%) διοχετεύεται στις Υποδομές μεταφορών, διασταυρώνοντας ξανά την ιδιαιτερότητα που δίνεται στον κλάδο ήδη από τα προηγούμενα ΚΠΣ⁴⁰.

³⁹ Βλ. Πίνακα 1 παραρτήματα

⁴⁰ Στο Β' ΚΠΣ το ποσοστό που αντιστοιχεί είναι: 46%.

Μετά τις μεταφορικές υποδομές ακολουθούν οι ενισχύσεις για τη γεωργία και για τις υποδομές τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής (6.7 και 6.1% αντίστοιχα), ενώ αρκετά χαμηλότερα συναντούμε τις δράσεις που αφορούν για την ανασυγκρότηση της υπαίθρου και την εκπαίδευση (περίπου 4%).

Ένα γενικό συμπέρασμα που μπορούμε να αποδώσουμε σε αυτό το σημείο είναι ότι ακολουθείτε αν μίτοι άλλων πιστά η στρατηγική των προηγούμενων ΚΠΣ κατευθύνοντας σε γενικές γραμμές την ίδια κατανομή των πόρων σε συγκεκριμένα μεγάλα έργα υποδομών και βελτίωσης των ήδη βελτιωμένων «Πρωτεύουσα» περιοχών.

Πέρα όμως από τις πιθανές περιφερειακές ανισότητες που δημιουργούνται και αν υπολογίσουμε τον παραπάνω πίνακα (όσον αναφορά την κατανομή των πόρων) παρατηρούμε ότι δημιουργείται Περιβαλλοντική ανισότητα και αυτό γιατί:

1. Δίνεται έμφαση σε άλλους τομής και όχι σε αυτό που μας δίνει ζωή
2. Σύμφωνα με τον πίνακα 1 μόλις το 1,60% του ποσοστού επί των συνολικών κονδυλίων δίνεται για το περιβάλλον
3. Σύμφωνα με τον πίνακα 2 μόλις το 2,3% του ποσοστού επί του συνολικού ΚΠΣ δίνεται για το περιβάλλον

3.1.5 Γ^ο ΚΠΣ και περιβάλλον

Η χρηματοδοτικοί πόροι βάσει του σχεδιασμού του ΚΠΣ οι οποίοι κατανέμονται για την προστασία και για την διαχείριση του περιβάλλοντος προέρχονται από:

- ✓ Τομεακό Επιχειρησιακό Προγράμματα (Τ.Ε.Π) «Περιβάλλον» και από τους σχετικούς άξονες των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Π.Ε.Π)
- ✓ Κάποια κονδύλια για επικεντρωμένες περιβαλλοντικές δράσεις που προέρχονται και από διάφορα άλλα Τ.Ε.Π, και πιο συγκεκριμένα από τα Τ.Ε.Π «Ανταγωνιστικότητα» και «Αγροτική Ανάπτυξη –Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου».

Ακολουθούν⁴¹ οι δράσεις που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος και σε αυτές που στοχεύουν στην διαχείριση των φυσικών πόρων. Υπάρχει σημαντική διαφορά ανάμεσα σε αυτά τα δυο γιατί το ένα στοχεύει σε περιβαλλοντική προστασία ενώ το άλλο στοχεύει αποκλειστικά και μόνο στη διαχείριση φυσικών πόρων.

Η διάκριση γίνεται ως εξής:

Στην πρώτη κατηγορία υπάγονται τα έργα που έχουν θετική περιβαλλοντική επίπτωση για την προστασία του περιβάλλοντος και τα οποία δεν υλοποιούνται για να εξυπηρετήσουν οικονομικά ή κοινωνικά συμφέροντα. Στην «κατηγορία» αυτή περιλαμβάνονται όλα τα έργα προστασίας της φύσης αλλά και όσα αποσκοπούν στην αντιμετώπιση ή την αποφυγή αρνητικών επιπτώσεων των οικονομικών δραστηριοτήτων.

⁴¹ Βλ. Πίνακα 2 παραρτήματα

Ενώ σε αντίθεση με την άλλη κατηγορία περιλαμβάνονται έργα τα οποία έχουν σαν κύριο γνώμονα τη διαχείριση των πόρων για εξυπηρέτηση οικονομικών δραστηριοτήτων και τα οποία, στην πλειοψηφικά τους, σχεδιάζονται με γνώμονα τα οικονομικά τους οφέλη αυτά χαρακτηρίζονται σαν έργα διαχείρισης φυσικών πόρων. Σε αυτά περιλαμβάνονται:

- ✓ τα έργα ύδρευσης,
- ✓ άρδευσης,
- ✓ δημιουργίας ταμιευτήρων

Τέτοιου είδους έργα θα μπορούσαν να έχουν δυνάμει θετικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, στον βαθμό που εξασφαλίζουν το θετικό πρόσημο της υπάρχουσας χρήσης φυσικών πόρων με αποτέλεσμα να μειώνονται οι παρούσες πιέσεις στο περιβάλλον. Κατά τον ίδιο τρόπο, όμως, θα μπορούσαν να έχουν και αρνητικές συνέπειες, εφόσον άμεσα ή έμμεσα ενθαρρύνουν τη δημιουργία νέων «δραστηριοτήτων» ή αναστέλλουν την περιβαλλοντικά ορθολογική διαφοροποίηση της παραγωγής.

Αντίστοιχη περίπτωση αποτελούν και τα μεγάλα οδικά έργα, τα οποία συχνά παρουσιάζονται σαν έργα προστασίας του περιβάλλοντος, με την αιτιολογία ότι προσφέρουν στην αποσυμφόρηση της κίνησης και άρα τελικά στην μείωση των εκπομπών ρύπων.

Γίνεται σαφές, λοιπόν, ότι η «ετυμηγορία» για την περιβαλλοντική διάσταση αυτών των έργων δε θα μπορούσε παρά να εξάγεται κατά περίπτωση και μόνο μετά από πολύ προσεκτική ανάλυση των ωφελειών και των επιπτώσεων που προκύπτουν. Καθώς όμως τέτοιες αξιολογήσεις δεν υπάρχουν και τα έργα αυτά υλοποιούνται απουσία ακόμα και του στοιχειωδέστερου χωροταξικού σχεδιασμού, η μόνη ασφαλής προσέγγιση είναι η υπαγωγή τους σε μία ξεχωριστή κατηγορία.

Όπως φαίνεται στον Πίνακα⁴² 4, σε επίπεδο ποσοστιαίας συμμετοχής των έργων προστασίας περιβάλλοντος στις συνολικές δαπάνες του Ε.Π., έρχεται πρώτο:

- ✓ Ε.Π. «Περιβάλλον» με 38,6%
- ✓ Και το Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα» με 22.1%.

Παρ' όλα αυτά σε απόλυτα ποσά χρηματοδοτήσεων, το Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα» προηγείται καθώς διαθέτει στην προστασία του περιβάλλοντος παραπάνω από τα διπλάσια κονδύλια από το ΕΠ.ΠΕΡ. Το παράδοξο αυτό οφείλεται σε μία αναλυτική επιλογή που αφορά την αναγνώριση των έργων ενεργειακής εξοικονόμησης και ανάπτυξης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και συμπαραγωγής σαν έργα περιβαλλοντικής προστασίας. Η υπόθεση αυτή, αν και αμφισβητούμενη σε ορισμένα σημεία της, γίνεται με βάση ότι αυτά τα έργα ενισχύουν την ικανότητα της χώρας να ανταποκριθεί στις δεσμεύσεις του Πρωτοκόλλου του Κιότο και άρα αποτελούν εγγενές κομμάτι της εθνικής περιβαλλοντικής στρατηγικής⁴³

Και τελευταίο μετά το ΕΠ.ΠΕΡ και το ΕΠ.ΑΝ, στην κατάταξη ακολουθούν το Ε.Π «Αγροτική ανάπτυξη – Ανασυγκρότηση της υπαίθρου» και τα Ε.Π «Απασχόληση και

⁴² Βλ. Πίνακα 3 παραρτήματα

⁴³ Πηγή: Αναπτυξιακή Ηρακλείου.

επαγγελματική Κατάρτιση» και «Εκπαίδευση και αρχική επαγγελματική κατάρτιση», με σαφώς μικρότερα ποσοστά.

Τέλος είναι καλό να κάνουμε μια γενικότερη επισκόπηση των επιπτώσεων που αφορούν το περιβάλλον ξεφεύγοντας λίγο από τα απόλυτα μεγέθη των πόρων που είναι προορισμένα για το περιβάλλον και επικεντρώνοντας την προσοχή μας στους γενικότερους στόχους των μέτρων των Κ.Π.Σ.

Ειδικότερους Στόχους που έχουν καθαρά χαρακτήρα προστασίας του περιβάλλοντος σε σχέση με αυτές που δυνάμει συνεισφέρουν στην συνέχει υποβάθμιση του σε συνδυασμό βέβαια με αυτές που βασίζονται σε σημαντικό βαθμό στην «κατανάλωση» περιβαλλοντικών πόρων.

Όλα τα παραπάνω μπορούμε να τα συσχετίσουμε υπό το πρίσμα του «περιβαλλοντικό ισοζύγιο» των Κ.Π.Σ. Δηλαδή: «εισροές ⇔ εκροές»

Πίνακας: 1 Συγκεντρωτικά στοιχεία για την χρηματοδότηση του περιβάλλοντος από 3^ο Κ.Π.Σ.

	Μέτρα	Συνολικές Δαπάνες	Ποσοστό Κ.Π.Σ.
Έργα Προστασίας Περιβάλλοντος	41	2269.856	5.98
Έργα διαχείρισης Φυσικών Πόρων	56	1817.704	4.79
Έργα με βάση εισροή το περιβάλλον	132	16065.439	42.31
Έργα με σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον	107	14987.568	39.47

Παρατηρώντας τον Πίνακα:5 και συγκεκριμένα τα μέτρα που δυνάμει επιφυλάσσουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον απορροφούν το 39,5% του ΚΠΣ (€ 14987,568 εκ). Αντίστοιχα, τα μέτρα τα οποία λειτουργούν με βασική εισροή περιβαλλοντικούς πόρους απορροφούν το 42,3% του ΚΠΣ (€16065,439 εκ).

Είναι τραγικό αλλά η αναλογία που αντίστοιχη σε αυτή την περίπτωση είναι για: 6€ για έργα που «βλάπτουν» το περιβάλλον ή για €7 που επενδύονται σε έργα που θα εκμεταλλευτούν (καταναλώσουν) το περιβάλλον, επενδύεται μόλις €1 για την περιβαλλοντική προστασία!

3.1.6 Εθνικό Προϋπολογισμός και Διαθέσιμοι πόροι του Κράτους για το Περιβάλλον⁴⁴.

Όπως είπαμε και παραπάνω τα πράγματα είναι τραγικά αλλά μέχρι και τώρα είναι όπως ακριβώς έχουν αναφερθεί.

Σειρά έχει τώρα λοιπόν η Ελλάδα. Στο σημείο αυτό θα αναφερθούμε αναλυτικά στο «ΤΙ?» είχε προϋπολογίσει ή έχει προϋπολογίσει η Ελλάδα από το 1999 μέχρι και σήμερα (περίοδος ανάλυσης 1999-2006) αφενός για την προστασία του περιβάλλοντος και αφετέρου για την ανάπτυξη-βελτίωση του, για τα αμέσως επόμενα χρόνια όσον αναφορά πάντα το χρηματοοικονομικό μέρος.

⁴⁴ www.proipologismos.gr

Το Υπουργείο ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ όπου είναι αρμόδιο σε θέματα που αφορούν το περιβάλλον και την προστασία αυτού, καθώς επίσης είναι υπεύθυνο και για το κομμάτι της χρηματοδότησης για το οποίο θα ασχοληθούμε σε αυτό το κεφάλαιο.

Βλέπουμε ότι από Έτος σε Έτος που έρχεται προϋπολογίζονται όλο και διαφορετικά χρήματα ποσά στο Υπουργείο ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. και αυτό φαίνεται στον συνολικό πίνακα:6 που έχει δημιουργηθεί παρακάτω όπου αναγράφονται σε αύξουσα συνεχόμενη σειρά τα Έτη χρηματοδότησης έχοντας παραλήπτη το Αρμόδιο Υπουργείο.

Πίνακας:2

Α/Α	Έτος Χρηματοδότησης Υπουργείο ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ	Ποσό (εκατ. ευρώ)	Μεταβολή από έτος σε έτος (+/-)
1	1999	239.776.000	
2	2000	225.679.000	-14.079
3	2001	258.323.000	+32.644
4	2002	196.000.000	-62.323
5	2003	258.000.000	+62.000
6	2004	170.000.000	+88.000
7	2005	184.000.000	-14.000
8	2006	202.000.000	+18.000

Διάγραμμα :1



Παρατηρώντας λοιπόν το πίνακα :6 κανείς μπορεί να συμπεράνει ότι τα ποσά που αναγράφονται, είναι τρομερά , ασύλληπτα για τον ανθρώπινο νου πιστεύοντας ότι είναι υπέρ-αρκετά για την προστασία και συντήρηση του περιβάλλοντος, άλλα στην ουσία τα πράγματα δεν είναι έτσι.

Δεν είναι έτσι λοιπόν όπως είπαμε παραπάνω γιατί αφενός μεν η κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα δεν είναι η ίδια σε σύγκριση με μια ευρωπαϊκή χώρα, και αυτό γιατί βρισκόμαστε ακόμα σε υβριδική κατάσταση, χωρίς καν να έχουμε κάνει ούτε τα

βασικά που χρειάζονται π.χ. υποδομές για την προστασία από την μια πλευρά και αναδείξει αυτών από την άλλη, και αφετέρου ένα ακόμα βασικό είναι ότι δεν έχουν ακόμα χαρακτηριστεί πολλές περιοχές σαν «περιοχές χρίζουσας άμεσης ανάγκης» δηλαδή προστατευόμενες περιοχές ώστε να δεχτούν μια πρώτη φροντίδα.

Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι στην ουσία αν εμείς διαιρέσουμε το ποσό που είχε ή έχει προϋπολογιστεί για κάθε χρόνο που να αφορά το περιβάλλον το αποτέλεσμα που θα πάρουμε θα είναι πολύ μικρό σε σύγκριση με το μέγεθος αυτών. Συνεπώς υπάρχει άμεση ανάγκη για τροποποίηση του προϋπολογισμού και απόδοση μεγαλύτερου ποσού για την προστασία του περιβάλλοντος.

Σύμφωνα τώρα με τον πίνακα :6 λοιπόν παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει μια στανταρ βάση χρημάτων τα οποία να δίνονται στο αρμόδιο Υπουργείο, αλλά παρατηρείτε ένα «σκαμπανέβασμα», αυτό φαίνεται βέβαια ποιο έντονα στο διάγραμμα που υπάρχει παραπάνω.

3.1.7 Επιλέξιμες δαπάνες

Επιλέξιμες δαπάνες ή ενέργειες οι οποίες το κράτος έχει ορίσει για την καλύτερη και πιο σωστή βελτίωση και εξέλιξη του περιβάλλοντος είναι για:

1. Χρηματοδότηση διαφόρων οικιστικών έργων,
2. Διαμόρφωση - ανάπλαση κοινόχρηστων χώρων,
3. Διαχείριση οικότοπων και κυρίως για τη χρηματοδότηση του εθνικού κτηματολογίου.
4. Κατεδάφιση αυθαιρέτων ακινήτων από τις περιφέρειες
5. Μίσθωση ακινήτων
6. Συνέχιση των προγραμμάτων αποκατάστασης των σεισμόπληκτων
7. Καθώς και για διάφορες επιχορηγήσεις και απόδοση εσόδων

Στην συνέχεια έχουμε το δάσος. Επιλέξαμε δαπάνες ή ενέργειες οι οποίες το κράτος έχει ορίσει για την καλύτερη και πιο σωστή διαχείριση του του:

1. Δημιουργία έργων πυροπροστασίας
2. Για αναδάσωση
3. Διευθέτηση χειμάρρων
4. Απόσυρση – εκσυγχρονισμό σκαφών
5. Κατασκευή - εκσυγχρονισμό ιχθυοσκάλων και λοιπών εγκαταστάσεων.

3.2 Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης⁴⁵ 2000-2006

Φτάνοντας λοιπόν στο σημείο αυτό καλό θα ήταν να παρουσιάσουμε και να σχολιάσουμε την δομή του Π.Ε.Π. Κρήτης για την περίοδο 2000-2006 που αφορά το περιβάλλον. Το Π.Ε.Π αποτελείται από επτά άξονες προτεραιότητας όπου φαίνονται στην συνέχεια:

1. *Αξονας:1 Ενίσχυση της Περιφέρειας ως ερευνητικού και τεχνολογικού πόλου στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο, προώθηση της καινοτομίας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας*
2. *Αξονας:2 Προστασία του περιβάλλοντος και μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων*
3. *Αξονας:3 Συμμετοχή της Περιφέρειας στα διεθνή μεταφορικά δίκτυα ως κόμβου διαμετακόμισης.*
4. *Αξονας:4 Βελτίωση των οικονομικών λειτουργιών και της ποιότητας ζωής στα μεγάλα αστικά κέντρα*
5. *Αξονας:5 Ανάπτυξη ορεινών, μειονεκτικών και λοιπών αγροτικών περιοχών*
6. *Αξονας:6 Προώθηση της Απασχόλησης – Παροχή ίσων ευκαιριών στη γνώση*
7. *Αξονας:7 Τεχνική Βοήθεια*

3.2.1 Στρατηγική του Π.Ε.Π. Κρήτης

Η στρατηγική για το περιβάλλον στο πλαίσιο του Π.Ε.Π διαμορφώνεται έτσι ώστε να είναι συμβατή με την αντίστοιχη Ευρωπαϊκή-Εθνική Πολιτική και να λειτουργεί προσθετικά και συμπληρωματικά με άλλες παρεμβάσεις χρηματοδοτούμενες από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και από αμιγώς Εθνικούς Πόρους.

3.2.2 Βασικές Προτεραιότητες

Βασική προτεραιότητα για την περίοδο 2000 – 2006 είναι να εναρμονιστεί η Περιφέρεια όπως και η χώρα με την Κοινοτική Νομοθεσία⁴⁶ και τις διεθνείς υποχρεώσεις όσον αφορά την αειφόρο ανάπτυξη. Η σχετική παρέμβαση αφορά τόσο την φυσική και πολιτιστική κληρονομιά όσο και το δομημένο περιβάλλον, ιδιαίτερα στα μεγάλα αστικά συγκροτήματα.

Οι επενδύσεις στον τομέα των υποδομών θα στηρίζονται σε μια ολοκληρωμένη εθνική περιβαλλοντική πολιτική, η οποία θα έχει σαν πρακτική εφαρμογή «Ο ρυπαίνων πληρώνει».

Η αρχή αυτή εφαρμόζεται κατ'εξοχήν στις περιβαλλοντικές και βιομηχανικές υποδομές καθώς και στις υποδομές μεταφορών και ενέργειας. Η συνδρομή των διαρθρωτικών ταμείων στις εν λόγω υποδομές θα πρέπει ως εκ τούτου να αντανάκλα την εφαρμογή της ως άνω αρχής.

⁴⁵ Πηγή: Αναπτυξιακή Ηρακλείου Α.Ε.

⁴⁶ Βλ. οδηγίες 271/91 για τα υγρά απόβλητα, 689/91 για τα επικίνδυνα απορρίμματα, 31/99 για τους ΧΥΤΑ, 442/75 όπως έχει τροποποιηθεί με την 156/91 για τα στερεά απόβλητα και την οδηγία 60/2000/ΕΕ για την πολιτική των υδάτων

Ως προς την εφαρμογή των οδηγιών 79/409/ΕΟΚ (Πτηνά) και 92/43/ΕΟΚ ειδικότερα δε σε ότι αφορά τα έργα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά περιοχές που ενδέχεται να ενταχθούν στο δίκτυο NATURA 2000 δεδομένου ότι ο σχετικός κατάλογος των περιοχών αυτών έχει ήδη κοινοποιηθεί στην Επιτροπή, οι εθνικές αρχές δεσμεύονται να μην επιτρέψουν την υποβάθμιση της κατάστασης των εν λόγω περιοχών στο πλαίσιο της υλοποίησης των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων. Επίσης οι διαχειριστικές αρχές υποβάλλουν στην Επιτροπή πληροφορίες για τα μέτρα που έχουν λάβει ώστε να αποφευχθεί η υποβάθμιση των περιοχών που χρήζουν προστασίας κατά την ένταξη και εκτέλεση των σχετικών έργων.

Τα έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων που θα χρηματοδοτηθούν, θα εντάσσονται στο εγκεκριμένο σχέδιο διαχείρισης των απορριμμάτων στην Κρήτη και θα περιλαμβάνουν και τον αναγκαίο τεχνικό εξοπλισμό.

Οι δομές λειτουργίας των περιβαλλοντικών υποδομών (διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων, κ.λπ) θα πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του προγραμματισμού και της μελέτης του έργου. Η εξασφάλιση λειτουργίας του έργου θα είναι ένα από τα κριτήρια επιλογής του.

Εμείς στην εργασία αυτή θα ασχοληθούμε με τον **Άξονα:2** «Προστασία του περιβάλλοντος και μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων» όπου περιέχονται τέσσερα μέτρα, τα οποία είναι τα παρακάτω:

Πίνακας:3

ΜΕΤΡΟ 1	Διαχείριση στερεών, υγρών και βεβαρημένων αποβλήτων και ενίσχυση υποδομών ύδρευσης
ΜΕΤΡΟ 2	Υποδομές μεταφορών
ΜΕΤΡΟ 3	Υποδομές και εξοπλισμός στην εκπαίδευση
ΜΕΤΡΟ 4	Ανάπτυξη και ανάδειξη της πολιτιστικής ιστορικής κληρονομιάς

3.2.2.1 Μέτρο 2.1 (Διαχείριση στερεών, υγρών και βεβαρημένων αποβλήτων και ενίσχυση των υποδομών ύδρευσης)

Στόχος του μέτρου είναι η ολοκλήρωση και συμπλήρωση των έργων που αφορούν την διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων στο νησί για την προστασία του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων στις περιοχές επέμβασης. Στο πλαίσιο του μέτρου θα χρηματοδοτηθεί και η αντικατάσταση – επέκταση δικτύων ύδρευσης.

3.2.2.2 Μέτρο 2.2 (Υποδομές μεταφορών.)

Στόχος του μέτρου είναι η ολοκλήρωση του δικτύου μεταφορών της Περιφέρειας, για τη στήριξη των παραγωγικών τομέων της οικονομίας της, την μείωση του χρόνου μετακίνησης και διακίνησης των εμπορευμάτων, και την αύξηση της ασφάλειας για τους χρήστες του μεταφορικού δικτύου.

3.2.2.3 Μέτρο 2.3 (Υποδομές και εξοπλισμός στην εκπαίδευση.)

Στόχος είναι η κάλυψη των αναγκών σε κτίρια και εξοπλισμό στις δύο βαθμίδες εκπαίδευσης που δεν έχουν καλυφθεί κατά τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους

3.2.2.4 Μέτρο 2.4 (Ανάπτυξη και ανάδειξη της πολιτιστικής-ιστορικής κληρονομιάς)

Στόχος του μέτρου είναι η ολοκληρωμένη διαχείριση, ανάδειξη και προβολή του πολιτισμικού χαρακτήρα του νησιού που θα οδηγήσει στην ανάδειξή του ως κέντρου πολιτισμού της ευρύτερης περιοχής, την αναβάθμιση του ενδιαφέροντος τουριστικών ομάδων υψηλότερου μορφωτικού και εισοδηματικού επιπέδου για την Κρήτη και την ανάπτυξη υπηρεσιών και προϊόντων υψηλότερης ποιότητας.

3.2.3 Συνολικό κόστος Άξονα :2

Πίνακας :4

	<i>METPO :1</i>	<i>METPO :2</i>	<i>METPO :3</i>	<i>METPO :4</i>
Κοινοτική Συμμετοχή (Ε.Τ.Π.Α.)	14.101	112.606	21.246	8.498
Εθνική Δημόσια Δαπάνη	4.700	37.536	7.082	2.833
Πραγματοποιούμενα Δαπάνη	18.801	150.142	28.329	11.331
Συνολικό Κόστος	18.801	150.142	28.329	11.331

3.2.4 Τρόπος εφαρμογής των μέτρων

Για την καλύτερη εφαρμογή του Μέτρου ισχύουν οι διατάξεις εφαρμογής του Κανονισμού 1260/99 της Ε.Ε, του Νόμου 2860/00, οι διατάξεις εφαρμογής του Π.Ε.Π. Κρήτης και οι διατάξεις της ισχύουσας κοινοτικής και εθνικής Νομοθεσίας.

Για την ένταξη πράξεων στο μέτρο, ακολουθούνται τα εξής στάδια :

- ✓ **Πρόσκληση** - Ενημέρωση από την Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. Κρήτης προς τις προβλεπόμενες κατηγορίες τελικών δικαιούχων για εκδήλωση ενδιαφέροντος, με υποβολή των προτάσεων τους σε τυποποιημένα έντυπα με βάση τους όρους – προϋποθέσεις καθώς και τα εγκεκριμένα κριτήρια ένταξης πράξεων στο Μέτρο.
- ✓ **Αξιολόγηση** - των προτάσεων με βάση τα καθορισμένα γενικά και ειδικά κριτήρια ένταξης πράξεων στο Μέτρο
- ✓ **Έκδοση απόφασης** - Ένταξης πράξης στο πρόγραμμα και ενημέρωση των τελικών δικαιούχων για τους σχετικούς όρους χρηματοδότησης

Οι κανόνες δημοσιότητας σύμφωνα με τον Καν. 1159/2000 εφαρμόζονται πλήρως σε όλα τα στάδια υλοποίησης των πράξεων από την Διαχειριστική Αρχή και τον τελικό Δικαιούχο.

Για την καλύτερη και αποδοτικότερη εφαρμογή των δράσεων του Μέρους θα υπάρξει τακτική συνεργασία με τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος Χωροταξίας (ΔΙ.ΠΕ.ΧΩ.) καθώς και με το τμήμα διαχείρισης Υδατικών Πόρων .

3.2.5 Τελικοί Δικαιούχοι 2,1

- ✓ Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις
- ✓ ΟΤΑ
- ✓ Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης-Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.)
- ✓ Αναπτυξιακές Εταιρείες της τοπικής αυτοδιοίκησης
- ✓ Αναπτυξιακοί οργανισμοί της Κρήτης
- ✓ Περιφέρεια Κρήτης
- ✓ Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
- ✓ Υπουργείο δημοσίας τάξης/ αρχηγείο ελληνικής αστυνομίας
- ✓ Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
- ✓ Α.Ε.Ι. Κρήτης
- ✓ Το ΥΠ.ΠΟ. με τις περιφερειακές του Υπηρεσίες και τα εποπτευόμενα απ' αυτό Ν.Π.Ι.Δ.

ΕΝΟΤΗΤΑ: 'B

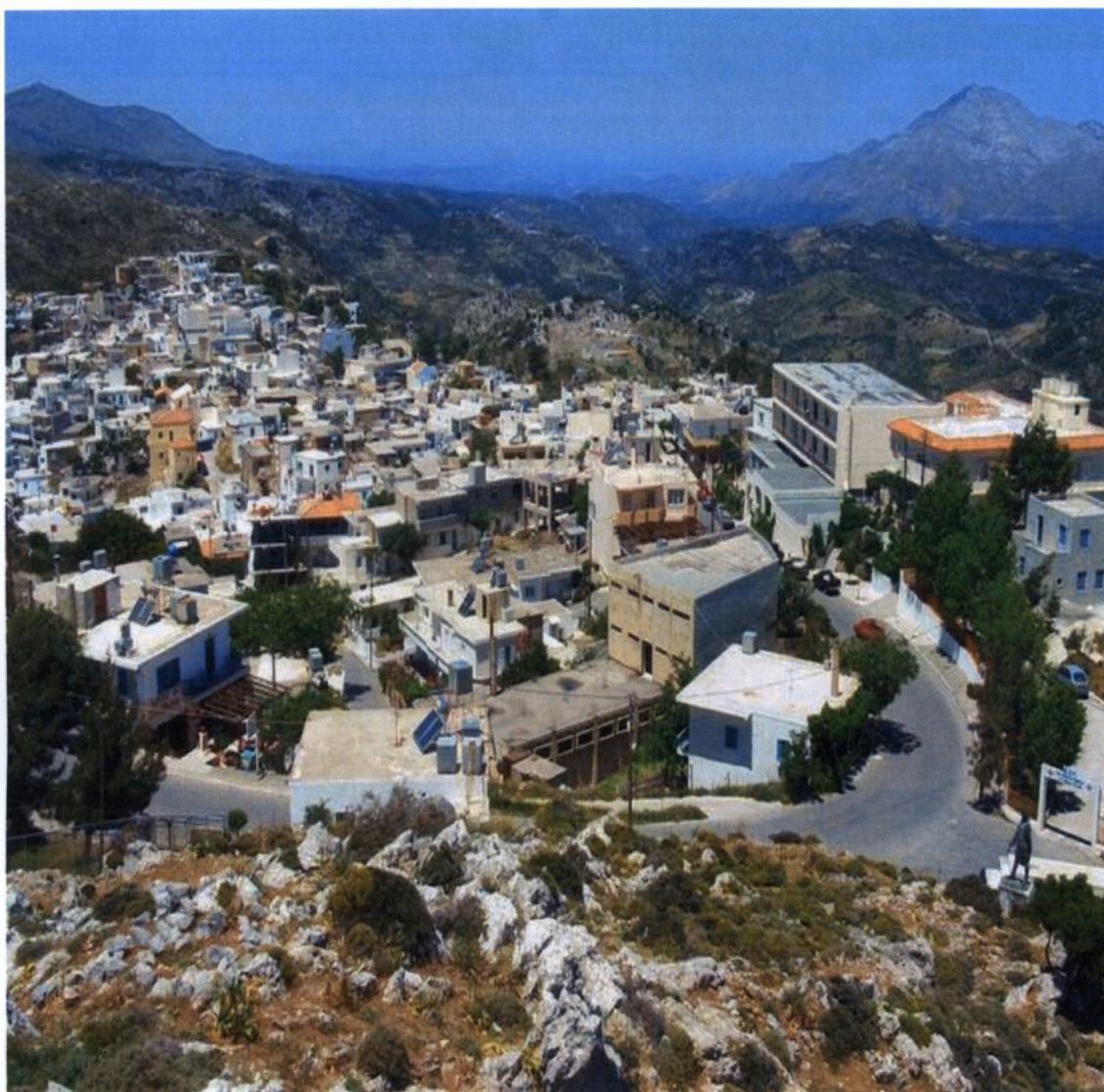
«ΤΟ ΠΑΡΚΟ ΤΟΥ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ»

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

«ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΦΟΡΕΩΝ»

Δήμος Ανωγείων



1.1 Ιστορική Αναδρομή⁴⁷

Ορεινή κωμόπολη στα όρια σχεδόν των νομών Ρέθυμνου και Ηρακλείου. Το φημισμένο χωριό **Ανώγεια** βρίσκεται στις βόρειες προσβάσεις του Ψηλορείτη και απλώνεται στο διάσελο ανάμεσα σε δυο λόφους.⁴⁸ Νοτιότερα από το χωριό είναι το **Περαχώρι**, μια ξεχωριστή συνοικία των Ανωγείων. Σύμφωνα με την παράδοση, τα Ανώγεια δημιουργήθηκαν από κτηνοτρόφους, στις αρχές του 13ου αιώνα. Υπήρξαν κέντρο επαναστατών στα χρόνια της Τουρκοκρατίας και πυρήνας αντίστασης κατά της γερμανικής κατοχής στη διάρκεια του τελευταίου πολέμου.

Ήταν ένα από τα κύρια μέρη στα οποία οδηγήθηκε και κρατήθηκε από τους αντάρτες απαγωγείς του ο Γερμανός στρατιωτικός διοικητής, στρατηγός Φον Κράιπε, πριν φυγαδευτεί στην Αφρική. Σε αντίποινα οι Γερμανοί σκότωσαν (1944) όλους τους άντρες του χωριού και ισοπέδωσαν στην κυριολεξία τα κτίρια, εκτός από την εκκλησία -αφιερωμένη στον Ιωάννη το Βαπτιστή, με αξιόλογες τοιχογραφίες. Τα Ανώγεια ξαναχτίστηκαν μετά τον πόλεμο από τους κατοίκους τους, οι οποίοι ασχολούνται ως επί το πλείστον με την κτηνοτροφία, τη χειροτεχνία και τα υφαντά.

Στ' Ανώγεια οι άνθρωποι είναι ζεστοί και φιλόξενοι, τραγουδάνε, παίζουν μουσικά



όργανα με τέχνη και ενθουσιασμό. Οι Ανωγειανοί είναι αρκετά διαφορετικοί από τους υπόλοιπους Κρητικούς διατηρούν έντονη την παραδοσιακή μορφή ζωής την ενδυμασία, τη διατροφή, την ιδιόζουσα γλώσσα που χρησιμοποιούν και ακόμα τις εκδηλώσεις της κοινωνικής ζωής που δεν εννοούνται χωρίς τη συμμετοχή των γραφικών Ανωγειανών τραγουδιστών. Είναι επίσης και το χωριό στο οποίο γεννήθηκε, μεγάλωσε και έζησε ο γνωστός σε όλους μας Νίκος Ξυλούρης ο Λουδοβίκος των Ανωγείων και ο Ψαραντώνης

Η ιστορική κωμόπολη των Ανωγείων είναι κτισμένη στους πρόποδες του Ψηλορείτη με μέσο υψόμετρο 740 μέτρα. Είναι από τις πιο ορεινές και μεγάλες κωμοπόλεις της Κρήτης. Τα Ανώγεια βρίσκονται στα ανατολικά της επαρχίας Μυλοποτάμου του Νομού Ρέθυμνου. Απέχουν 34 χιλιόμετρα από την πόλη του Ηρακλείου και 54 χιλιόμετρα από την πόλη του Ρέθυμνου.

Τα σημερινά Ανώγεια κτίστηκαν στα ερείπια των παλιών, τα οποία ισοπεδώθηκαν για τρίτη φορά στην ιστορία τους από τους Γερμανούς στις 13 Αυγούστου 1944(βλέπουμε την παρακάτω εικόνα). Οι Ανωγειανοί τρέφοντας μεγάλη αγάπη για τον τόπο τους κατάφεραν όχι μόνο να ξανακτίσουν το χωριό τους σε ελάχιστο χρόνο από τα θεμέλια αλλά και να το μετατρέπουν σε ένα από τα ομορφότερα χωριά της περιοχής.

⁴⁷ Γεωργίου Ιωαν. Σμπώκου. Ανώγεια. Η Ιστορία μέσα από τα τραγούδια τους. Αθήνα 1992

⁴⁸ Τον ένα από τους λόφους τον λένε **Αρμί**, που σημαίνει κορυφογραμμή



Της περιόδου της Ενετοκρατίας τα Ανώγεια ήταν το μεγαλύτερο χωριό της Επαρχίας Μυλοποτάμου⁴⁹.

Την περίοδο της Τουρκοκρατίας υπάρχει πλούσιο ιστορικό υλικό που καταδεικνύει τη συμμετοχή των κατοίκων στον αγώνα για τη λευτεριά, διαθέτοντας μια πλειάδα εκλεκτών καπετάνιων αρματολών με σημαντική δράση σε όλη την περιοχή του Μυλοποτάμου. Τα Ανώγεια υπήρξαν επαναστατικό κέντρο την περίοδο αυτή και το 1822 για πρώτη φορά στην ιστορία τους πυρπολήθηκαν από το Σερίφ Πασά. Το 1866 ο Ρεσίτ Πασάς απέτυχε να καταλάβει τα Ανώγεια αφού αποκρούστηκε από τους κατοίκους του. Όμως το Μάιο του 1867 τα Ανώγεια πυρπολήθηκαν για δεύτερη φορά. Ο πόλεμος των Ανωγειανών κατά των Τούρκων υπήρξε συνεχής και αδιάλειπτος.

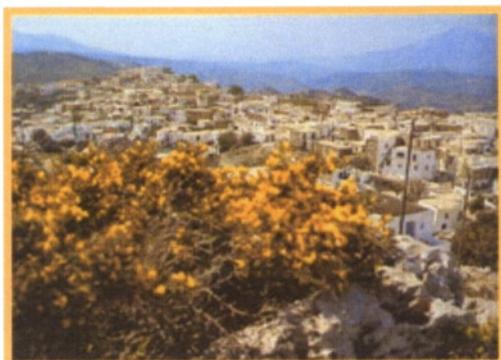
Με την είσοδο του 20ου αιώνα και την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα οι Ανωγειανοί δίνουν το παρόν το κάλεσμα της πατρίδας 78 νεκροί των πολέμων 1900-1940.

Ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος βρίσκει τους Ανωγειανούς στις επάλξεις του αγώνα. Συγκροτούν δυο ένοπλες αντάρτικες ομάδες την Ε.Α.Ο "Ο Ψηλορείτης" και του Ε.Α.Μ.-ΕΛΑΣ προσφέροντας αξιοθαύμαστες υπηρεσίες.

Τόσο τολμηρή υπήρξε η προσφορά των Ανωγείων στον αγώνα κατά των κατακτητών που τ' Ανώγεια για τρίτη φορά στην ιστορία τους, 13 Αυγούστου 1944, πυρπολούνται από τους Γερμανούς. Νεκροί αλβανικού πολέμου:19. Νεκροί κατοχής:122.

⁴⁹ Μαρτυρία ότι Ενετοί εγκαταστάθηκαν σ'αυτό αποτελεί το ενετικό κτίσμα του Τσίπουρα.

Τη σημερινή εικόνα του τόπου, συνθέτουν τα κατάλευκα σπίτια με τις καταπράσινες αυλές, στολισμένες με παραδοσιακά υφαντά και με καταπληκτική καθαριότητα που κεντρίζει το ενδιαφέρον και προκαλεί το θαυμασμό σε κάθε επισκέπτη.



Η κτηνοτροφία , η γεωργία και η λαϊκή τέχνη (παραδοσιακά υφαντά) είναι οι βασικοί κλάδοι απασχόλησης των κατοίκων των Ανωγείων. Τα τελευταία χρόνια ο τουρισμός αποτελεί σημαντική πηγή εισοδήματος.

Οι κάτοικοι των Ανωγείων ζώντας στις ψηλές κορφές του Ψηλορείτη διατήρησαν στο πέρασμα των αιώνων αδιάφθορα τα ήθη , τα έθιμα , τις παραδόσεις , τη γλώσσα⁵⁰ με την ιδιαίτερη , χαρακτηριστική δωρική προσφορά τους. Παραδόσεις που σήμερα έχουν διατηρηθεί με τη γνήσια μορφή τους. Επιγραμματικά και χαρακτηριστικά αναφέρουμε: Ανωγειανός γάμος , Ανωγειανά κουλούρια , Ανωγειανά υφαντά⁵¹, Ανωγειανή φορεσιά⁵², Ανωγειανές κοντυλιές⁵³, Ανωγειανές μαντινάδες , κουρές, Ανωγειανά αστεία.

1.2 Πληθυσμιακά και Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

Σημαντικό στοιχείο στην ιστορία των Ανωγείων εκτός από τους αγώνες για την απελευθέρωση τους, δεν σταματά μόνο στους Γερμανούς στους Τούρκους και στους Ενετούς, σειρά έχει και ο αγώνας που δώσανε και τον κέρδισαν για την Ανεξαρτητοποίηση τους από τις άλλες περιοχές (χωριά) με αποτέλεσμα να είναι σήμερα ο μοναδικός Δήμος που δεν πηρέ την ονομασία «Δήμος Ανωγείων» λόγω ότι υπερτερεί πληθυσμιακά από τα άλλα χωριά, αλλά γιατί είναι το μοναδικό οικιστικό συγκρότημα που τον αποτελεί.

Οι κάτοικοι, και το Δημοτικό Συμβούλιο που τους εκπροσωπεί και γενικά όσοι έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με τα Ανώγεια πιστεύουν ότι η απόφαση της «Ανεξαρτητοποίησης» θα διασφαλίσει καλύτερα και πιο αποτελεσματικά αναλλοίωτα τα ήθη και έθιμα τους καθώς επίσης θα έχουν καλύτερη προώθηση των προϊόντος τους.

Τον πρώην Δήμος αποτελούσαν τ' Ανώγεια , η Άξο και τα Ζωνιανά και με βάση τον νέο νόμο τα Ανώγεια μετατράπηκε σε ανεξάρτητο Δήμο⁵⁴ και τα άλλα δυο χωριά εντάχθηκαν στον όμορο Δήμο Κουλούκωνα.

⁵⁰ Έχουν ρίζες αρχαιοελληνικές

⁵¹ Βούργια , μοτίβα σε χαλιά κλπ.

⁵² Σάρτζα, σαλβάρι

⁵³ Μουσικά κομμάτια

⁵⁴ Βλ. Ν.2539/1997: Μέχρι τη διενέργεια των επόμενων γενικών Δημοτικών και Κοινοτικών Εκλογών οι δήμοι των περ. 4.1.1 και 4.1.4 όπως ανασυγκροτούνται με τις προηγούμενες παραγράφους διοικούνται από τα υφιστάμενα αντίστοιχα όργανα διοίκησης.: Αθήνα 26 Απρίλη 2001

1.2.1 Πληθυσμιακά Χαρακτηριστικά

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Δημοτολογίου των Ανωγείων ο συνολικός πληθυσμός είναι σήμερα 2290 κάτοικοι οι οποίοι κατοικούν σε 102.632χλ. τ.μ. όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:⁵⁵

Πίνακας:1

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Ανώγεια	102.632	2.290

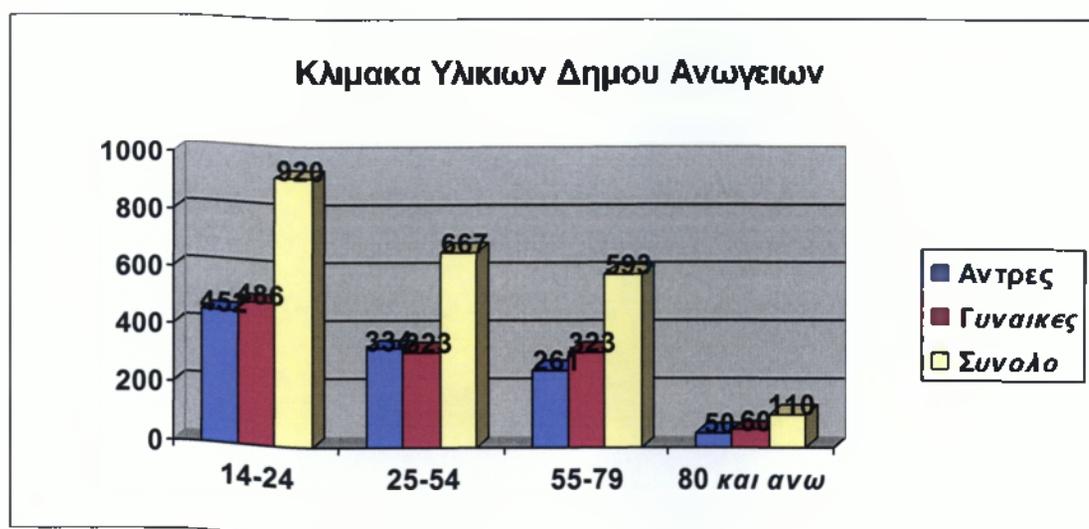
Στην συνέχεια παρατίθεται ο πίνακας:⁵⁶ ο οποίος απεικονίζει την κατανομή του πληθυσμού ανά ηλικία και φύλλο

Η αναλογία του πληθυσμού γυναικών και ανδρών στο Δήμο Ανωγείων είναι 1,06 / 1 αφού το σύνολο των ανδρών είναι 1107 και των γυναικών είναι 1183.

Πίνακας:2

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΗΛΙΚΙΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩΓΕΙΩΝ								
ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΈΩΣ 14	15 - 24	25 - 39	40 - 54	55 - 64	65 - 79	ΑΝΩ ΤΩΝ 80
ΑΝΩΓΕΙΑ	2290	551	369	349	318	267	326	110
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΗΛΙΚΙΩΝ ΤΟΥ ΑΝΤΡΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩΓΕΙΩΝ								
ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΈΩΣ 14	15 - 24	25 - 39	40 - 54	55 - 64	65 - 79	ΑΝΩ ΤΩΝ 80
ΑΝΩΓΕΙΑ	1107	269	183	190	154	125	136	50
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΗΛΙΚΙΩΝ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩΓΕΙΩΝ								
ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΈΩΣ 14	15 - 24	25 - 39	40 - 54	55 - 64	65 - 79	ΑΝΩ ΤΩΝ 80
ΑΝΩΓΕΙΑ	1183	282	186	159	164	142	190	60

Γράφημα: 1



⁵⁵ Πηγή: Δημοτολόγιο Δήμου Ανωγείων

⁵⁶ Πηγή: Δημοτολόγιο Δήμου Ανωγείων

1.2.2 Επίπεδο Εκπαίδευσης

Πίνακας⁵⁷: 3

ΚΙΣΜΟΣ		ΣΥΝΟΛΟ	ΜΕΤΑ ΠΤΥΧΙΑΚΑ	Α.Ε.Ι.	Τ.Ε.Ι.	ΑΝΩΤ. ΣΧΟΛΕΣ	ΦΟΙΤ. ΑΕΙ	ΜΕΣΗ ΕΚΠ.	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΟΥΤΕ ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΑΓΡΑΜΜΑΤΟΙ
	ΣΥΝΟΛΟ	1945	0	37	11	2	26	159	207	870	350	283
ΝΩΓΕΙΑ	ΑΡΡΕΝΕΣ	940	0	22	5	1	5	78	95	492	171	71
	ΘΗΛΕΙΣ	1005	0	15	6	1	21	81	112	378	179	212

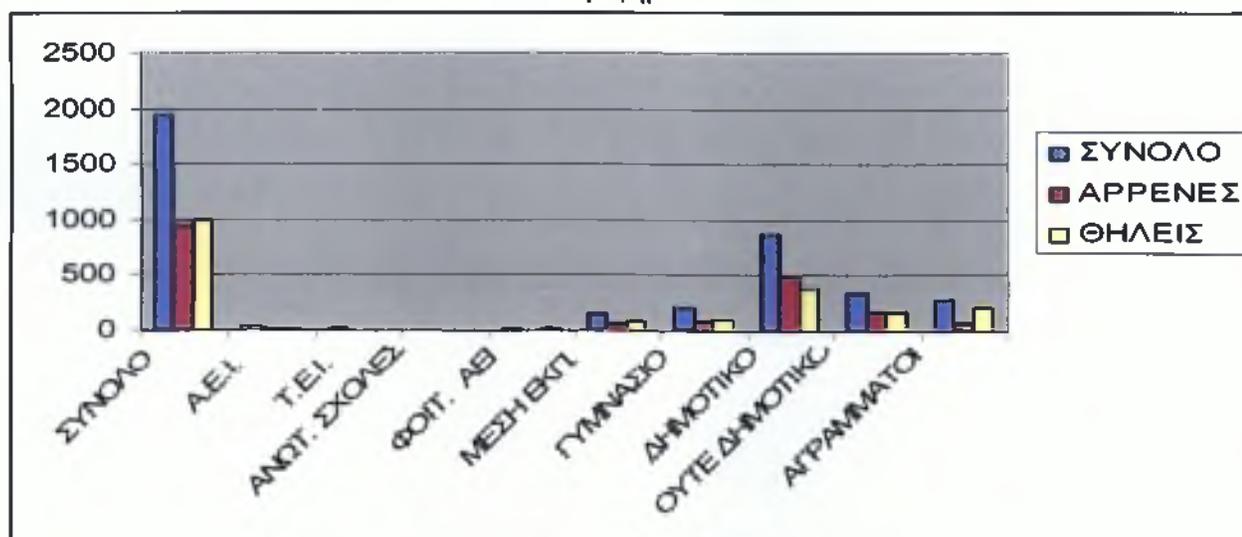
Επεξεργαζόμενοι τον πίνακα:3 καταλήγουμε στα συμπεράσματα ότι:

- ✓ Δεν υπάρχουν άτομα που να έχουν μεταπτυχιακούς τίτλους.
- ✓ Μόλις 76 άτομα έχουν σπουδάσει σε ΑΕΙ και ΤΕΙ
- ✓ 159 άτομα έχουν μέση εκπαίδευση
- ✓ 207 άτομα έχουν φοιτήσει στο Γυμνάσιο
- ✓ 807 άτομα έχουν τελειώσει το Δημοτικό
- ✓ 350 άτομα δεν έχουν καταφέρει να τελειώσουν το Δημοτικό
- ✓ Και τέλος 283 άτομα είναι αγράμματοι

Στην συνέχεια έχουμε το γράφημα που θα μας βοηθήσει να καταλήξουμε σε ορθολογικά συμπεράσματα.

Από τη μελέτη προκύπτει ότι το θηλυκό φύλλο υπερτερεί του ανδρικού σ' όλα τα επίπεδα σπουδών εκτός της στοιχειώδους εκπαίδευσης.

Γράφημα: 2



Αυτή είναι μια πρώτη εκτίμηση της υπάρχουσας κατάστασης όσο αφορά το εκπαιδευτικό και μορφωτικό επίπεδο του Δήμου Ανωγείων.

⁵⁷ Πηγή: Δημοτολόγιο Δήμου Ανωγείων.

1.2.3 Οικονομικά ενεργοί πολίτες κατά φύλλο

Πίνακας⁵⁸:4

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ				
	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ ΝΕΟΙ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ
Ανώγεια	941	887	54	31	994
ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΑΝΤΡΕΣ				
	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ ΝΕΟΙ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ
Ανώγεια	639	615	24	15	292
ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ				
	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΑΝΕΡΓΟΙ ΝΕΟΙ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ
Ανώγεια	302	272	30	16	702

1.2.4 Οικονομικά Ενεργοί Πολίτες Κατά Κλάδο Δραστηριοτήτων

Πίνακας:5

ΚΙΣΜΟΣ		ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΝΕΟΙ	ΔΕΝ ΔΙΑΘΕΣΑΝ
ΑΝΩΓΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	23	8	116	31	25
	ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	5	0	18	0	0
	ΜΙΣΘΩΤΟΙ	18	8	96	0	8
	ΣΥΜΒΟΗΘΟΥΝΤΑ ΜΕΛΗ	0	0	2	31	17

ΟΙΚΙΣΜΟΣ		ΣΥΝΟΛΟ	ΠΡΩΤΟ-ΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΟΡΥΧΕΙΑ	ΒΙΟΜΗ-ΧΑΝΙΑ	ΡΕΥΜΑ-ΑΕΡΙΟ	ΚΑΤΑ-ΣΚΕΥΕΣ	ΕΜΠΟΡΙΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ
ΑΝΩΓΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	941	459	1	129	6	32	111
	ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	590	378	1	111	0	17	60
	ΜΙΣΘΩΤΟΙ	209	1	0	14	6	15	43
	ΣΥΜΒΟΗΘΟΥΝΤΑ ΜΕΛΗ	142	80	0	4	0	0	8

Στα σημεία στα οποία υπερτερεί ο ανδρικός πληθυσμός του γυναικείου είναι τα παρακάτω :

- ✓ από τους 994 μη ενεργούς πολίτες 702 είναι οι γυναίκες και 292 είναι οι άντρες
- ✓ απασχολούμενη άντρες πολίτες είναι 615 και γυναίκες 272 στο σύνολο 887
- ✓ οικονομικά ενεργοί άντρες είναι 639 και γυναίκες 302 στο σύνολο 941
- ✓ άνεργοι άντρες είναι 24 και γυναίκες άνεργες είναι 30 στο σύνολο 31

⁵⁸ Πηγή: Δημοτολόγιο Δήμου Ανωγείων

1.3 Διαθέσιμες Υπηρεσίες στο Δήμο Ανωγείων⁵⁹

Πίνακας: 6

A/A	ΥΠΗΡΕΣΙΑ
1	Δήμος Ανωγείων
2	Αστυνομικό τμήμα Ανωγείων
3	Κέντρο Υγείας Ανωγείων
4	Αγροτικό Κτηνιατρείο
5	Καπη Δήμου Ανωγείων
6	Α.κ.ο.μ.-μ. Α.Ε. (αναπτυξιακό κέντρο ορεινού Μυλοποτάμου & Μαλεβυζίου α.ε.
7	Ταχυδρομείο
8	Ο.Τ.Ε.
9	Αγροτική Τράπεζα
10	Δημοτικά Σφαγεία
11	Συνεταιρισμοί
12	Εθνικό ίδρυμα νεότητας (Ε.Ι.Ν)
13	Ακαδημαϊκό χωριό Ανωγείων
14	Δημοτικό στάδιο Ανωγείων
15	Κέντρο καταπολέμησης ζωνοσόων
16	Πολιτιστικός σύλλογος Ανωγείων
117	Δ.Ε.Τ.Ε.Α. (Δημοτική Επιχείρηση Τεχνικών Έργων Ανωγείων)
18	ΣΧΟΛΕΙΑ
19	Ένα Λύκειο Ανωγείων
20	Ένα Γυμνάσιο Ανωγείων
21	Τρία Δημοτικά σχολεία
22	Δυο Νηπιαγωγεία
23	Παιδικός Σταθμός
24	Φαρμακείο , Βενζινάδικο

⁵⁹ Πηγή: Δήμος Ανωγείων

1.4 Οικονομική κατάσταση του Δήμου Ανωγείων⁶⁰

1.4.1 Εισαγωγικά στοιχεία

Όπως μας είναι γνωστό οι δήμοι έχουν έσοδα από διάφορες πηγές. Τα έσοδα όπως και τα έξοδα⁶¹ των Δήμων χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Σε τακτικά,⁶² τα οποία αποτελούν σταθερή πηγή εσόδων για τους Ο.Τ.Α. και τα έκτακτα τα οποία δεν αποτελούν σταθερή πηγή εσόδων αλλά δίνονται συνήθως από τον κρατικό προϋπολογισμό, ως επιχορήγηση, για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών (π.χ. θεομηνίες) ή ακόμη μπορεί να προέρχονται από πώληση ή ενοικίαση δημοτικής περιουσίας ή ακόμη από δανεισμό του ίδιου του δήμου.

Πολλές φορές ο προσδιορισμός έκτακτων και τακτικών εσόδων, δεν είναι εφικτός. Σε αρκετές περιπτώσεις μπορεί να γίνει σχετική εκτίμηση όσο αφορά το είδος και τη κατηγορία αυτών κατά την σύνταξη του προϋπολογισμού.

1.4.1.1 Τα τακτικά έσοδα της Τ.Α. διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- ✓ Έσοδα από εκμετάλλευση κινητής και ακίνητης περιουσίας
- ✓ Έσοδα από τέλη και δικαιώματα
- ✓ Έσοδα από φόρους και εισφορές
- ✓ Τοπικά και δυνητικά τέλη και εισφορές
- ✓ Κεντρικούς αυτοτελείς πόρους (Κ.Α.Π.)

1.4.1.2 Τα έκτακτα έσοδα της Τ.Α διακρίνονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- ✓ Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας
- ✓ Έσοδα από έκτακτες επιχορηγήσεις
- ✓ Έσοδα από δωρεές – κληροδοτήματα – κληρονομίες
- ✓ Προσανζήσεις – πρόστιμα – παράβολα
- ✓ Έσοδα από κάθε άλλη πηγή
- ✓ Και στα έσοδα από δάνεια.

1.4.2 Ανάλυση Οικονομικής κατάστασης του Δήμου

Για να παρουσιάσουμε την Οικονομική κατάσταση του Δήμου, στην εργασία αυτή θα πρέπει να ασχοληθούμε και με τις δυο κατηγορίες που αναφέραμε παραπάνω, τα στοιχεία των οποίων προέρχονται από τον προϋπολογισμό⁶³ του 2005 που έχει εκπονήσει ο Δήμος.

⁶⁰ Πηγή: Λογιστήριο του Δήμου Ανωγείων

⁶¹ Αγγελίδης Ιωάννης, Διοικητικές Πρακτικές των Ο.Τ.Α. Καλαμάτα 2005

⁶² Τα τακτικά έσοδα προέρχονται από :α)από θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους ,β)από τα εισοδήματα της κινητής και ακίνητης περιουσίας ,γ)από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα ,δ)από φόρους τέλη δικαιώματα και εισφορές ε)από τοπικά δυνητικά τέλη και εισφορές

⁶³ Βλ. Προϋπολογισμό του 2005 στα παραρτήματα

Πίνακας 7^α

ΕΣΟΔΑ		ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 2005	
		Προϋπ/σθεντα μέχρι 31/12	Βεβαιωθέντα μέχρι 31/12
1	Τακτικά Έσοδα	942.282,58	736.797,36
2	Έκτακτα Έσοδα	2.350.074,30	771.297,07
3	Έσοδα Παρελθόντων Οικον. Ετών	155.200,00	5.649,05
4	Έσοδα από Δάνεια	509.178,08	500.404,96
5	Είσπραξη υπέρ του Δημοσίου και Τρίτων	199.314,70	83.146,93
6	Χρηματικό Υπόλοιπο	721.937,27	721.937,27
Σύνολο		9.755.973,86	5.638.465,28

Πίνακας 7^β

ΕΞΟΔΑ		ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 2005	
		Προϋπ/σθεντα μέχρι 31/12	Βεβαιωθέντα μέχρι 31/12
1	Γενικές Υπηρεσίες	763.993,54	476.058,61
2	Οικονομικές Διοικητικές Υπηρεσίες	154.107,31	79.044,28
3	Υπηρεσίες Πολιτισμού Αθλητισμού Κοινωνικής Πολιτικής	827.534,14	414.644,51
4	Υπηρεσίες Καθαρισμού και Ηλεκτροφωτισμού	226.950,00	50.124,56
5	Υπηρεσίες Υδρευσης Άρδευσης και Αποχέτευσης	1.629.446,11	460.730,80
6	Υπηρεσίες Τεχνικών Έργων	867.759,38	260.401,51
7	Υπηρεσίες Πρασίνου	61.262,39	14.374,30
8	Υπηρεσίες Πολεοδομίας	0,00	0,00
9	Υπηρεσίες Νεκροταφείου	82.301,73	0,00
10	Δημοτικής Αστυνομίας	0,00	0,00
11	Λοιπές Υπηρεσίες	516.308,79	114.901,53
Σύνολο		5.129.663,39	1.870.280,10

Είναι προφανές ότι είναι από τους λίγους δήμους στην Ελλάδα όπου η Οικονομική τους κατάσταση είναι τόσο καλή και αυτό φαίνεται από τους παραπάνω δυο Πίνακες, που εμφανίζονται τα έσοδα και τα έξοδα για το Οικονομικό Έτος 2005.

Παρατηρώντας τον Πίνακα των εσόδων βλέπουμε ότι το Συνολικό ποσό (5.638.465 ευρώ) αυτό διαμορφώνεται κατά ένα μεγάλο μέρος και από τα «Έσοδα από Δάνειο» όπου είναι (500.404,96 ευρώ), χαρακτηριστικό σημείο για αναφορά είναι το Χρηματικό Υπόλοιπο που αναγράφεται το οποίο είναι (721.937,27 ευρώ), αν τώρα συνδυάσουμε ότι έχουμε αναφέρει μέχρι τώρα με τα Τακτικά Έσοδα τα οποία είναι αρκετά υψηλά (736.797,36 ευρώ) που σημαίνει ότι ο Δήμος έχει αρκετά πάγια έσοδα, συν τα «Έσοδα Παρελθόντων Οικον. Ετών» και την «Είσπραξη υπέρ του Δημοσίου και Τρίτων» μας κάνουν το αρχικό ποσό που αναφέραμε.

Για να καταφέρουμε να έχουμε μια πιο χειροπιαστή εικόνα αρκεί και μόνο να κάνουμε την αφαίρεση, δηλ. **Έσοδα – Έξοδα = Καθαρό Ποσό**. Το αποτέλεσμα είναι **3.768.185,18 ευρώ**. Αρκετά ισχυρό ποσό που κατοχυρώνει κατά ένα μεγάλο μέρος την βιωσιμότητα του Δήμου, ώστε να καταφέρει να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις τις οποίες έχει αναλάβει.

1.5 Αναπτυξιακό Κέντρο Ορεινού Μυλοποτάμιου & Μαλεβυζίου Α.Ε.
(Α.Κ.Ο.Μ.Μ.)



1.5.1 Πληροφοριακά στοιχεία

Το Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. εδρεύει στα Ανώγεια Μυλοποτάμου, στο Ρέθυμνο. Λόγω της σύστασης της «Α.Ε.» το Κεφάλαιο της διαιρείται σε μετοχές που ανέρχονται στα 74.771 ευρώ. Μέτοχοι του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. είναι οι οργανισμοί ΟΤΑ της περιοχής δράσης της.

1.5.2 Ιστορική Προσέγγιση

Η ιστορία του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. αρχίζει από το 1985 με την Ίδρυση του Κέντρου Προώθησης Προγραμμάτων Ανάπτυξης Ανωγείων «Κ.Ε.Π.Α.Α.». Στην συνέχεια το Ιανουάριο του 1988 ιδρύεται ουσιαστικά Αναπτυξιακό Κέντρο Ορεινού Μυλοποτάμου & Μαλεβυζίου Α.Ε. (Α.Κ.Ο.Μ.Μ.). Το 1992 έχουμε εισαγωγή νέων Μετόχων και διεύρυνση των σκοπών του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. στα πλαίσια της κοινωνικής πρωτοβουλίας LEADER 1 και τέλος το 1996 έχουμε την περαιτέρω ουσιαστική διεύρυνση της περιοχής παρέμβασης του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. στο πλαίσιο της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER 2

Πίνακας⁶⁴:8

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΟΥ Α.Κ.Ο.Μ.-Μ. Α.Ε.			
ΔΗΜΟΙ	ΜΕΤΟΧΕΣ	ΠΟΣΟ σε ΔΡΧ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
Αγίας Βαρβάρας	17	102.000	0,40
Ζαρού	452	2.712.000	10,67
Ηρακλείου	30	180.000	0,71
Κρουσσώνα	224	1.344.000	5,29
Ρούβα	418	2.508.000	9,87
Τυλίσσου	641	3.846.000	15,13
Τυμπακίου	90	540.000	2,12
Ανωγείων	1.566	9.396.000	36,96
Αρκαδίου	25	150.000	0,59
Γεροποτάμου	114	684.000	2,69
Κουλούκωνα	155	930.000	3,66
Κουρητών	322	1.932.000	7,60
Συβρίτου	10	60.000	0,24
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΩΝ	4.064	24.384.000	95,92
ΑΛΛΟΙ ΦΟΡΕΙΣ			
ΒΟΤΟΜΟΣ Α.Ε.	84	504.000	1,98
Πολιτιστικός Σύλλογος Γωνιών	25	150.000	0,59
Πολιτιστικός Σύλλογος Αποδούλου	20	120.000	0,47
Αγροτικός Βιοτεχνικός Συν/μός Ανωγείων	20	120.000	0,47
Αγροτικός Συν/μός Αποδούλου	24	144.000	0,57
ΣΥΝΟΛΟ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ	173	1.038.000	4,08
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	4.237	25.422.000	100,00

⁶⁴ Πηγή: Φορέας Α.Κ.Ο.Μ.Μ.

1.6 Σκοπός του Α.Κ.Ο.Μ.Μ.

Ο στρατηγικός στόχος του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. ήταν και παραμένει η συμβολή του ως «εργαλείο» ανάπτυξης στα χέρια της Τ.Α. , των φορέων, των επιχειρήσεων και των κατοίκων της περιοχής, μέσω:

- ✓ Της ενημέρωσης –πληροφόρησης
- ✓ Της υποβολής προτάσεων και διαχείρισης προγραμμάτων και επιχειρησιακών σχεδίων
- ✓ Του σχεδιασμού και της υλοποίησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- ✓ Της τεχνικής στήριξης και των συμβουλών προς τους ΟΤΑ, τις επιχειρήσεις και τους κατοίκους της περιοχής.

1.7 Δράσεις του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. από το 1988 έως σήμερα

1.7.1 Πρόγραμμα για την καταπολέμηση της φτώχειας στην περιοχή του Δήμου Ανωγείων.

Το Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. υλοποίησε το Πρόγραμμα για την καταπολέμηση της φτώχειας στην περιοχή του Δήμου Ανωγείων, το οποίο αφορούσε τη στήριξη των αγροτικών οικογενειών της περιοχής με χαμηλά εισοδήματα.

1.7.2 Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας

Το πρόγραμμα έχει εγκριθεί από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στο πλαίσιο της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π.) “Συνεχιζόμενη Κατάρτιση και Προώθηση της Απασχόλησης” που εντάσσεται στο Β’ ΚΠΣ και ειδικότερα στο πλαίσιο του Υποπρογράμματος 3, Μέτρο 3 και Ενέργεια 4, η οποία συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

Το Α.Κ.Ο.Μ.Μ. έχει αναλάβει τη δημιουργία δυο μονάδων κοινωνικής μέριμνας (Δήμος Ανωγείων και Δήμο Τυλίσου), σε συνεργασία με το ΚΑΠΗ του Δήμου Ανωγείων και το ΚΑΠΗ Κρουσώνα, με τη στελέχωση 5 ατόμων σε κάθε ένα από αυτά⁶⁵ συνολικού ποσού 55.200.000 δραχμών και διάρκειας 2000-2001.

Η δημιουργία μονάδων κοινωνικής μέριμνας αναφέρεται στην παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών προς τα άτομα χρειάζονται βοήθειας και τα οποία δεν μπορούν να αυτοεξυπηρετηθούν ή και να μετακινηθούν εύκολα από τον χώρο διαμονής τους και έχει στόχους:

- ✓ Την παροχή κοινωφελούς και κοινωνικού έργου
- ✓ Την βελτίωση της ποιότητας ζωής των επωφελούμενων από τις εργασίες που θα προσφερθούν στις Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας.
- ✓ Την προώθηση της απασχόλησης ανέργων.

⁶⁵ (ενός κοινωνικού λειτουργού, δύο νοσηλευτριών και δύο οικιακών βοηθών έκαστο)

1.7.3 Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG II

4.7.3.1 Υποπρόγραμμα 4 Μέτρο 1.

Στα πλαίσια του προγράμματος INTERREG II εγκρίθηκε ένα έργο με τίτλο «Βάση δεδομένων των ιστορικών και παραδοσιακών μνημείων /κτιρίων των Δήμων Κουλούκωνα και Γεροποτάμου» διάρκειας 1999-2000 και συνολικού ποσού 20,000,000 δρχ. Το έργο αυτό προβλέπει τη δημιουργία μιας λειτουργικής και αποτελεσματικής βάσης δεδομένων των ιστορικών και παραδοσιακών μνημείων , κτιρίων των δύο Δήμων (Κουλούκωνα, Γεροποτάμου), με σκοπό η βάση αυτή να αναδείξει την υπάρχουσα κατάσταση των μνημείων αυτών με σκοπό των προγραμματισμό επεμβάσεων για τη διάσωση τους, αποκατάσταση και αξιοποίηση τους.

1.7.4 Πρόγραμμα με τίτλο 'Ορθολογική διαχείριση της αυστηραγωγής προβάτων για τη μετατόπιση της εποχής γαλακτοπαραγωγής

Το πρόγραμμα υλοποιείται σε συνεργασία με το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας που είναι και ο επιστημονικός υπεύθυνος του προγράμματος. Αφορά την τακτική παρακολούθηση:

- ✓ πιλοτικών κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων στην περιοχή του Μυλοποτάμου,
- ✓ καταγραφή των καθημερινών προβλημάτων και την αντιμετώπιση τους.

Ο σκοπός του είναι να επιτευχθεί η επιμήκυνση της περιόδου γαλακτοπαραγωγής και να εκμηδενιστούν τα προβλήματα της εκτροφής των αιγοπροβάτων.

Αρχικά επιλέχθηκαν συνεργάσιμοι κτηνοτρόφοι οι οποίοι, με την καθοδήγηση του αρμόδιου ερευνητή «κτηνιάτρου», κατέγραφαν καθημερινά τις δραστηριότητες τους. Ακολούθως ο ερευνητής αξιολογούσε τα δεδομένα και τους καθοδηγούσε σχετικά. Τα αποτελέσματα είναι εντυπωσιακά για αυτούς που συμμετέχουν, οι οποίοι είδαν σαφή βελτίωση τόσο στις αποδόσεις, όσο και στην γενικότερη εμφάνιση των αιγοπροβάτων τους.

Το Α.Κ.Ο.Μ.Μ. έχει αναλάβει την διάδοση των αποτελεσμάτων αυτών σε όσο το δυνατόν περισσότερους κτηνοτρόφους της περιοχής δράσης του.

1.7.5 TERRA DIAS: (ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΒΕΞΗ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΟΡΕΙΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΕΥΡΩΠΗΣ)

Το πρόγραμμα υπάγεται στις καινοτομικές δράσεις του άρθρου 10 του ΕΤΠΑ και είναι διακρατικό. Τον συντονισμό του προγράμματος έχει η Περιφέρεια Κρήτης.

Το Α.Κ.Ο.Μ.Μ στο πλαίσιο της εταιρικής σχέσης έχει αναλάβει να υλοποιήσει τις παρακάτω ενέργειες με συνολικό κόστος στην πρώτη φάση 30.000 ευρώ:

- ✓ Καταγραφή και αξιολόγηση μελετών και έργων που έχουν υλοποιηθεί εντός των ορίων της περιοχής παρέμβασης του. Η ενέργεια αυτή έχει ήδη υλοποιηθεί.
- ✓ Ανάπτυξη Μεθοδολογίας ευαισθητοποίησης - ενημέρωσης των κατοίκων και φορέων της περιοχής στους στόχους και τα αποτελέσματα του προγράμματος.
- ✓ Υλοποίηση των ενεργειών ευαισθητοποίησης – ενημέρωσης.

Το Α.Κ.Ο.Μ.Μ. θα αναλάβει ακόμα και την υλοποίηση ενός πιλοτικού έργου το οποίο θα καθορισθεί μετά από μελέτες που θα γίνουν από άλλους συμμετέχοντες στην Εταιρική σχέση (Πανεπιστήμιο, ΙΘΑΒΙΚ).

Το πρόγραμμα βρίσκεται αυτή τη στιγμή στο δεύτερο στάδιο της υλοποίησης του.

1.7.6 Κοινωνικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης

Οι πρωτοβουλίες αφορούν τους άξονες YOUTH START, NOW και INTEGRA.

Τον συντονισμό της υλοποίησης των επί μέρους ενεργειών έχει αναλάβει η Γ.Γ της Περιφέρειας Κρήτης, ενώ έχει δημιουργηθεί εταιρική σχέση που συμμετέχουν Αναπτυξιακές Εταιρίες, Δήμοι, Νομαρχιακοί αυτοδιοικήσεις και άλλοι σχετικοί με την απασχόληση και κατάρτιση φορείς.

Αναλυτικά για κάθε άξονα.:

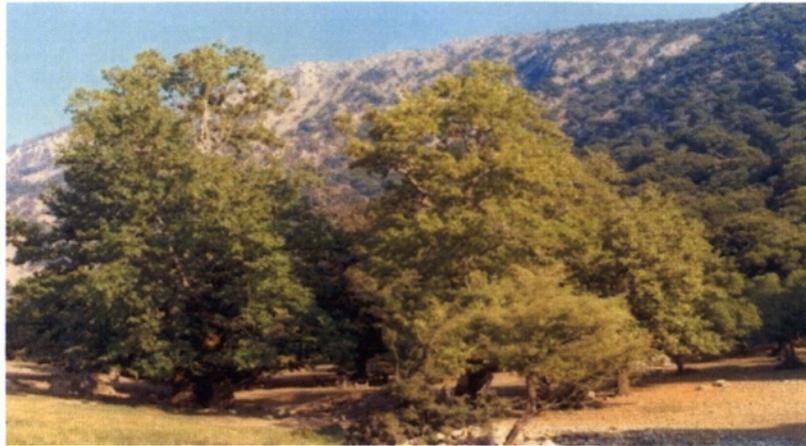
- ✓ **YOUTH START:** Το πρόγραμμα αφορά ενέργειες επαγγελματικού προσανατολισμού, κατάρτισης, απασχόλησης νέων ηλικίας 16-24 ετών. Το Α.Κ.Ο.Μ.Μ. έχει αναλάβει την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση των νέων της περιοχής του με την διοργάνωση ημερίδων και την έκδοση σχετικού υλικού.
- ✓ **NOW:** Το πρόγραμμα αφορά ενέργειες συμβούλων απασχόλησης, κατάρτισης και απασχόλησης των γυναικών. Το Α.Κ.Ο.Μ.Μ έχει αναλάβει την δημιουργία ενός γραφείου στην περιοχή του το οποίο αφού στελεχωθεί με το κατάλληλο προσωπικό θα προωθεί και θα στηρίζει την γυναικεία επιχειρηματικότητα στην περιοχή δράσης του.
- ✓ **INTEGRA:** Το πρόγραμμα στοχεύει στην δημιουργία νέων εργαλείων και μηχανισμών για την προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού στις νέες εργασιακές ανάγκες. Το Α.Κ.Ο.Μ.Μ έχει αναλάβει την τεχνική υποστήριξη για τη δημιουργία μικρών επιχειρήσεων στην περιοχή δράσης του.

1.7.7 LIFE 99 – NATURE

ΔΗΜΟΣ ΡΟΥΒΑ - Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε.

"Amelioration and conservation of Rouva's forest on Idi Mountain

Πρόγραμμα για την προστασία και διαχείριση του δάσους του Ρούβα στον Ψηλορείτη με τίτλο "Amelioration and conservation of Rouva's forest on Idi Mountain" συνολικού ύψους 114.800.000 δραχμών εγκρίθηκε στα πλαίσια του προγράμματος LIFE – ΦΥΣΗ 1999. Το Αναπτυξιακό Κέντρο Ορεινού Μυλοποτάμου & Μαλεβυζίου ΑΕ, υπέβαλε την πρόταση αυτή για λογαριασμό του Δήμου Ρούβα του Νομού Ηρακλείου με την υποστήριξη της Περιφερειακής Διεύθυνσης Δασών Κρήτης.



Η πρόταση για την προστασία και διαχείριση του δάσους του Ρούβα προβλέπει:

- ✓ την προστασία του δάσους,
- ✓ τη βελτίωση των βοσκοτόπων,
- ✓ την προστασία του Κρητικού κεφαλάνθηρου,
- ✓ τη δημιουργία φυτώριου δασικών και λιβαδικών φυτών,
- ✓ τη δημιουργία σταθμών επιτήρησης του δάσους,
- ✓ μικρές αισθητικές παρεμβάσεις, έκδοση φυλλαδίων και ενημερωτικού υλικού κλπ.

Από την συζήτηση που είχαμε με το προσωπικό του Α.Κ.Ο.Μ.Μ ΑΕ, θεωρεί σημαντική επιτυχία την έγκριση της συγκεκριμένης πρότασης, γιατί το πρόγραμμα LIFE, που είναι ένα χρηματοδοτικό μέσο που υποστηρίζει την πολιτική της Κοινότητας για το περιβάλλον, συμβάλλει στην εφαρμογή των Κοινοτικών οδηγιών για τα πουλιά (79/409/Ε.Ε.С) και τους οικοτόπους (92/43/Ε.Ε.С) και συγκεκριμένα στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Δικτύου προστατευμένων περιοχών NATURA 2000, με στόχο την επί τόπου διαχείριση και διατήρηση των πολυτιμότερων ειδών και φυσικών οικοτόπων της πανίδας και χλωρίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.



Το LIFE είναι άκρως ανταγωνιστικό πρόγραμμα και η έγκριση του αποτελεί για το Α.Κ.Ο.Μ.Μ ΑΕ επιβράβευση της σημαντικής προσπάθειας που κάνει όλα αυτά τα χρόνια για την στήριξη της τοπικής κοινωνίας και την προστασία και ανάδειξη του Ψηλορείτη. Χαρακτηριστικό είναι ότι από την Ελλάδα υποβλήθηκαν συνολικά 19 προτάσεις και εγκρίθηκαν μόλις 6. Η συγκεκριμένη πρόταση είναι η μοναδική που εγκρίθηκε στην Κρήτη και ο Δήμος Ρούβα είναι ο πρώτος Δήμος που θα υλοποιήσει πρόγραμμα LIFE



1.7.8 Κοινοτική πρωτοβουλία LEADER II

Η Κοινοτική πρωτοβουλία LEADER II είναι "Πρόγραμμα στήριξης της αγροτικής ανάπτυξης" διάρκειας 1996-2000 και συνολικού προϋπολογισμού 2.794.420.000 δραχμών. Στα πλαίσια της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER II έχουν ενταχθεί μέχρι σήμερα 90 επενδύσεις από τις οποίες 10 αφορούν ΟΤΑ. Οι κύριες παρεμβάσεις στην πρωτοβουλία LEADER II γίνονται στον τομέα του αγροτουρισμού (Μέτρο 3), στον τομέα των μικρών επιχειρήσεων, βιοτεχνιών, υπηρεσιών μικρής ακτίνας δράσης (Μέτρο 4), στον τομέα αξιοποίησης & εμπορίας της τοπικής γεωργικής, δασικής και αλιευτικής παραγωγής (Μέτρο 5) καθώς και στον τομέα διατήρησης και βελτίωσης του περιβάλλοντος και του περιβάλλοντος χώρου (Μέτρο 6). **Η πρωτοβουλία LEADER II ολοκληρώθηκε στις 31/12/2001 με ποσοστό απορρόφησης 100%.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

«ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΤΟΥ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ»



2.1 Εισαγωγικά και Πληροφοριακά Στοιχεία⁶⁶

Το Φυσικό πάρκο του Ψηλορείτη βρίσκεται στην κεντρική Κρήτη και περιλαμβάνει την οροσειρά του Ψηλορείτη ή της Ίδης, τους πρόποδες της και τη βόρεια απόληξη της στο Κρητικό πέλαγος, το όρος Κουλούκωνας ή Ταλαία Όρη.

Το πάρκο δημιουργήθηκε από το διαδημοτικό φορέα ανάπτυξης της περιοχής το Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. "Ψηλορείτης" ο οποίος είναι υπεύθυνος για την ανάπτυξη και διαχείριση του. Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, ο μοναδικός επιστημονικός φορέας στην Κρήτη που μπορεί να καλύψει ερευνητικά και επιστημονικά το σύνολο του Φυσικού περιβάλλοντος, στηρίζει επιστημονικά το πάρκο.

Βασικά συστατικά στοιχεία του πάρκου είναι το Γεωπάρκο, το σύνολο δηλαδή των γεωλογικών μνημείων της περιοχής, το μοναδικό Φυσικό του περιβάλλον με τον πλούτο και το μεγάλο ενδημισμό των ειδών και το Πολιτισμικό του περιβάλλον, δηλαδή η κουλτούρα, η ιστορία, τα ήθη και τα έθιμα, που φανερώνουν τη διαχρονική και αρμονική συνύπαρξη ανθρώπου και φύσης στον Ψηλορείτη.

Το Γεωπάρκο του Ψηλορείτη, για το οποίο το Φυσικό Πάρκο εντάχθηκε στο δίκτυο των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων, στηρίζεται στη μοναδική γεωλογία, το ανάγλυφο και την ποικιλία των πετρωμάτων που εμφανίζονται στην περιοχή. Η αξία τους είναι αναγνωρισμένη εδώ και πολλές δεκαετίες και φαίνεται από τις δεκάδες ερευνητικές αποστολές που καταφθάνουν κάθε χρόνο από όλο τον κόσμο για να τη γνωρίσουν και να την μελετήσουν ακόμα περισσότερο. Ο Ψηλορείτης είναι η μοναδική περιοχή στην Κρήτη, αλλά και στην Ελλάδα γενικότερα όπου κανείς μπορεί να δει όχι μόνο όλα τα πετρώματα της Κρήτης, τα παλιότερα απολιθώματα, αλλά στη μικρή του έκταση, να πραγματοποιήσει ένα ταξίδι στο χώρο και στο χρόνο που καλύπτει σχεδόν όλη τη γεωλογική εξέλιξη της Ελλάδας.

Πέρα όμως από αυτά, ένα πλούτος μορφολογικών χαρακτηριστικών συσσωρεύονται στην περιοχή καθιστώντας το ανάγλυφο και τη μορφολογία της μοναδική:

- ✓ αμέτρητα φαράγγια,
- ✓ σπήλαια, οροπέδια,
- ✓ ρεματιές και απότομα γκρεμνά,
- ✓ ίχνη ρηγμάτων,
- ✓ και ένα μοναδικό πάντρεμα βουνού και κάμπου.

Αυτά όμως είναι και η βασική αιτία για το μεγάλο ενδημισμό και μοναδικότητα της χλωρίδας και πανίδας του Ψηλορείτη, αφού η διαμόρφωση τους συνετέλεσε στην απομόνωση ή και στην προστασία τους και κατά συνέπεια στη διατήρησή τους.

Ταυτόχρονα όμως, τα χαρακτηριστικά αυτά του ανάγλυφου έχουν παίξει καθοριστικό ρόλο στην παρουσία του ανθρώπου στην περιοχή και στη διαμόρφωση όχι μόνο του πολιτισμού του αλλά και του χαρακτήρα του.

⁶⁶ Πηγή: Φορέας Α.Κ.Ο.Μ.Μ. και Δήμο Ανωγείων

Όλα τα παραπάνω στοιχεία προσπαθεί να παντρέψει και να αναδείξει το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη μέσα από τη συμμετοχή του στο δίκτυο των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων. Για το σκοπό αυτό και για μεγαλύτερη ευελιξία κινήσεων το Γεωπάρκο χωρίστηκε σε επιμέρους περιοχές «υποπάρκα», με κοινά χαρακτηριστικά και θεματικά αντικείμενα. Οι περιοχές αυτές είναι:

- ✓ “*Η δομή των Ταλαιών Ορέων*” στην ομώνυμη περιοχή που αποτελεί ένα ταξίδι 250 εκατομμυρίων χρόνων στη γεωλογική εξέλιξη της Κρήτης,
- ✓ “*Το πάρκο του Βουνού και του Κάμπου*” που βρίσκεται στους ανατολικούς και νότιους πρόποδες του Ψηλορείτη και παρουσιάζει τη μετάβαση από το βουνό στον κάμπο,
- ✓ “*Τα Τοπία του Ψηλορείτη*” στο κέντρο της οροσειράς με το χαρακτηριστικό ανάγλυφο από τη διάβρωση των ασβεστόλιθων και
- ✓ “*το Σπηλαιοπάρκο*” που περιλαμβάνει τα σημαντικότερα σπήλαια της περιοχής συνδυάζοντας τον αθλητισμό, την επιστήμη, την ιστορία και τον πολιτισμό.

Άλλοι επιμέρους σημαντικοί χώροι μπορεί να αναπτυχθούν μεμονωμένα όπως

- ✓ “*τα Γλυπτά της Φύσης*” στο Χώνο,
- ✓ τα φαράγγια των Μαργαριτών κλπ.

Σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του Πάρκου αναμένεται να διαδραματίσουν το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας της Γέργερης, καθώς και άλλα που μπορεί να δημιουργηθούν για να λειτουργήσουν ως τοπικά κέντρα ενημέρωσης.

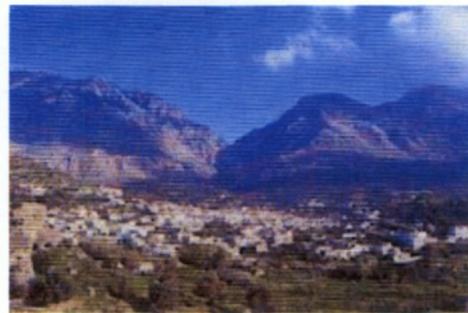
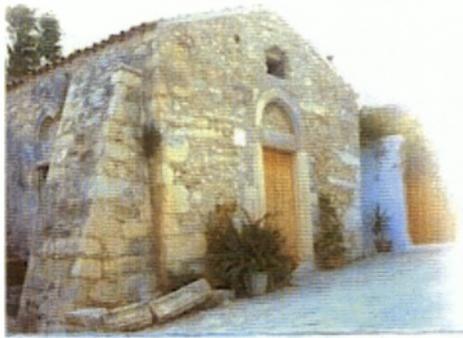
2.2 Τα χωριά του Ψηλορείτη

Το ορεινό συγκρότημα του Ψηλορείτη που αναπτύσσεται σαν ένα φυσικό τείχος πάνω από τα χωριά του, κρύβει στο εσωτερικό του ένα ολόκληρο κόσμο που εδώ και χιλιάδες χρόνια ζει στους ίδιους ρυθμούς, και ένα ποιμενικό τρόπο ζωής που μένει αναλλοίωτος από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Σε όλη τη ρίζα του Ψηλορείτη απλώνονται 156 χωριά, από τα οποία τα περισσότερα έχουν χαρακτηριστεί διατηρητέα λόγω των ιδιαίτερων αρχιτεκτονικών στοιχείων που παρουσιάζουν.

Τα Ανώγεια, το κατ’ εξοχήν χωριό του Ψηλορείτη, σκαρφαλωμένο κυριολεκτικά στις πλαγιές του, αποτελεί σήμερα τον πιο χαρακτηριστικό οικισμό του μεγάλου βουνού. Με έντονο Κρητικό χρώμα ιδιαίτερες φυσιογνωμίες και αξιόλογη τουριστική υποδομή αποτελεί πόλο έλξης για πολλούς επισκέπτες.

Προχωρώντας θα φτάσουμε στην Αξό, φημισμένη αρχαία πόλη της Κρήτης, στα Ζωνιανά και τα Λειβάδια, χαρακτηριστικά κτηνοτροφικά χωριά του Μυλοποτάμου. Συνεχίζοντας τη διαδρομή μας θα συναρτήσουμε τον παραδοσιακό οικισμό του Γαράζου. Εκεί υπάρχουν αξιόλογα κτίσματα και παλιά αρχοντικά.



Παρακάτω θα συναντήσουμε το Πέραμα, πρωτεύουσα του δήμου Γεροποτάμου. Στον κοντινό παραδοσιακό οικισμό των Μαργαριτών, ο επισκέπτης θα απολαύσει το ειδυλλιακό τοπίο με την πανοραμική θέα προς το βουνό και τη θάλασσα, και θα επισκεφτεί τα εργαστήρια παραδοσιακής και σύγχρονης αγγειοπλαστικής.



Η περιοχή του Αμαρίου καλύπτει το νοτιοανατολικό τμήμα του Νομού Ρεθύμνης. Μικρή αποκομμένη αλλά και αυθεντική η επαρχία αυτή διατηρεί ένα βαθύτατα παραδοσιακό χαρακτήρα.

Ο επισκέπτης του Αμαρίου θα ανακαλύψει μια διαφορετική Κρήτη, μακριά από τα πολυσύχναστα τουριστικά θέρετρα. Λοχριά, Πλάτανος, Αποδούλου, Νίθωρη, Κουρούτες, Φουρφουράς, Πλατάνια, Βισταγή, μικρά χωριά στις πλαγιές του Ψηλορείτη, με αγροτοκτηνοτροφικό πληθυσμό και κατοίκους που προσπαθούν να κρατηθούν στον τόπο τους.

Προχωρώντας, αφήνοντας πίσω σου το Αμάρι, θα φτάσεις στην περιοχή της Πάνω Ρίζας. Το πλούσιο ανάγλυφο των λόφων, όπου κυριαρχούν πανάρχαιοι ελαιώνες, κρύβει αναρίθμητες εκπλήξεις.

Στο κέντρο του ορεινού όγκου της Πάνω Ρίζας αναπτύσσεται το κεφαλοχώρι της περιοχής, ο Ζαρός. Πνιγμένος στο πράσινο, εξαιτίας των πολλών πηγαίων νερών της περιοχής, περιβάλλεται από ένα σύμπλεγμα λόφων που συνθέτουν ένα εξαιρετικής ομορφιάς ανάγλυφο. Στη θέση Βότομος, στη ρίζα ακριβώς του βουνού, σε ένα τοπίο μοναδικής ομορφιάς, υπάρχει η μικρή λίμνη στη θέση των αρχαίων πηγών.

Άλλο κεφαλοχώρι της περιοχής είναι η Γέργερη, που απλώνεται στην πλαγιά της ρίζας του Ψηλορείτη. Αξίζει μια επίσκεψη στα γραφικά δρομάκια του χωριού και στα

εργαστήρια ντόπιων παραδοσιακών καλλιτεχνών. Αξιόλογα χωριά είναι επίσης τα Βορίζια και οι Καμάρες, με το ομώνυμο σπήλαιο.

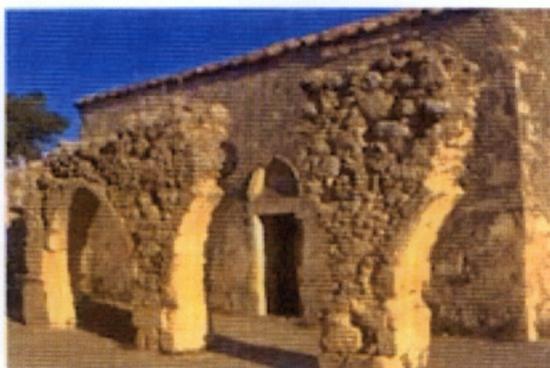
Ο Ψηλορείτης οριοθετεί προς δυσμάς την περιοχή του Μαλεβυζίου. Είναι μια περιοχή γεμάτη δυναμισμό, με ανάμικτη παραδοσιακή οικονομία, αγροτική και κτηνοτροφική. Οι Γωνιές διατηρούν την φυσιογνωμία ενός ορεινού οικισμού που είναι σκαρφαλωμένες πάνω στο ύψωμα «Φιλιόρημο».

Ο Κρουσώνας είναι ένα μεγάλο χωριό χτισμένο στους πρόποδες του Ψηλορείτη. Οι περισσότεροι κάτοικοί του ασχολούνται με την αμπελοκαλλιέργεια. Τα τελευταία χρόνια άρχισε να αποκαλύπτεται το πανάρχαιο πρόσωπο της περιοχής, καθώς οι ανασκαφές δείχνουν πλούσια οικιστική δραστηριότητα

2.3 Τα αξιοθέατα του Ψηλορείτη⁶⁷

Ο πιο μικρός, σε έκταση οικισμός της περιοχής, όπου και η πιο ασήμαντη πέτρα του Ψηλορείτη, κρύβουν μέσα της την πολυτάραχη ιστορία της Κρήτης, που χάνεται στα βάθη των αιώνων.

Πλήθος οι αρχαιολογικοί τόποι και μνημεία, που αναδεικνύουν την κατοίκηση του Ψηλορείτη από τα Μινωικά χρόνια: Ιδαίον Άνδρον, Ζώμινθος, Ακρόπολη της Αξού, Αρχαία Ελεύθερνα, μινωικός θολωτός τάφος Μαργαριτών, Αρχαία Σίβρυτος, Αποδούλου, Μοναστηράκι, Αρχαία Ριζηνία, Σκλαβόκαμπος, Καμαραϊκό Σπήλαιο, Φαιστός, Γόρτυνα κ.ά.



Το πέρασμα από την Κρήτη διαφόρων κατακτητών (Ρωμαίοι, Σαρακηνοί, Ενετοί, Τούρκοι) έχει αποτυπωθεί πάνω στα χώματα του Ψηλορείτη με διάφορα μνημεία που υποδηλώνουν, σε κάποιο βαθμό, το σεβασμό των κατακτητών αυτών στο ιερό βουνό. Άφθονα και τα μνημεία των νεότερων χρόνων: Ελληνικά, Θρόνος Αμαρίου, Επισκοπή, Μαργαρίτες, Γαράζο και Ενετικό τυροκομείο Ζωμίνθου του Μυλοποτάμου, Μαγαρικάρι, Καμαριώτης, και αλλού.

⁶⁷ Πηγή: Δήμος Ανωγείων

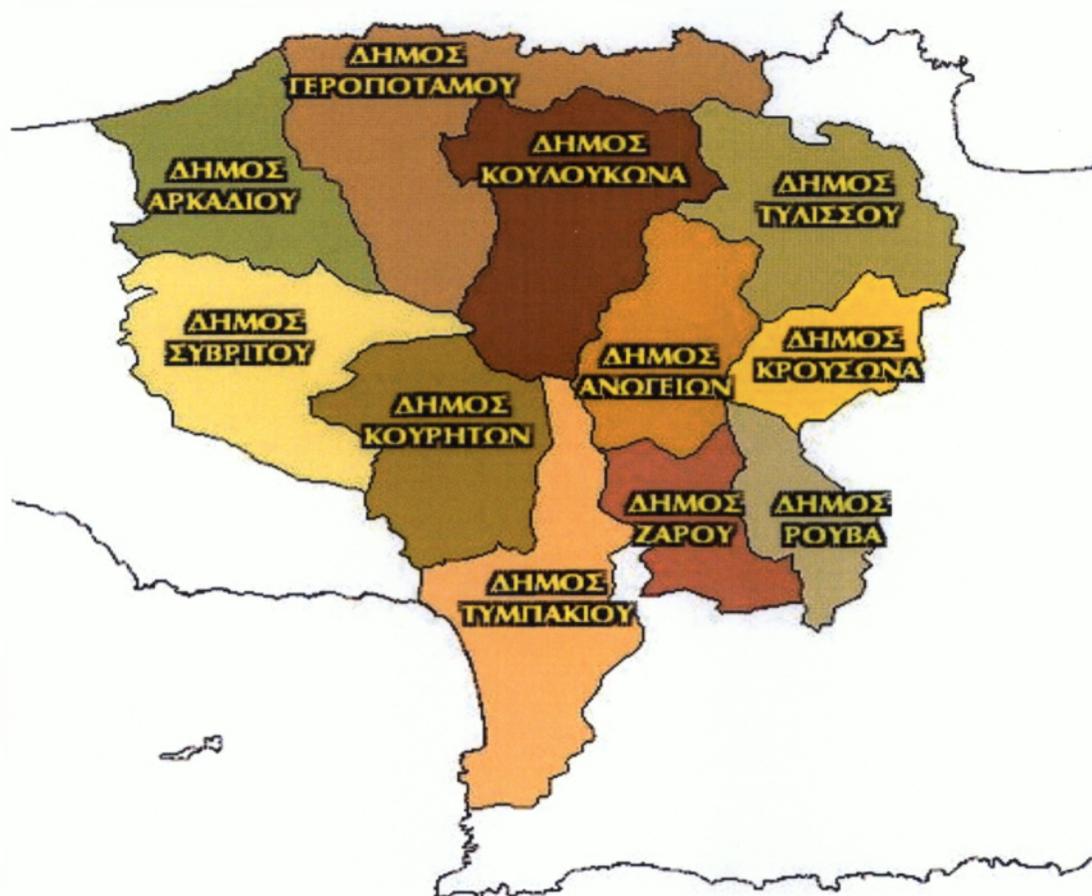


Τα αναρίθμητα μοναστήρια του Ψηλορείτη, που αποτελούν ένδειξη της θρησκευτικής πίστης των νεότερων χρόνων, είναι διάσπαρτα στο βουνό και πολλά από αυτά είχαν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στο μακραίωνα αγώνα των Κρητικών για λευτεριά. Τα χαρακτηριστικότερα αυτά μοναστήρια, με τον πλούσιο διάκοσμο με τοιχογραφίες της βυζαντινής περιόδου αλλά και της ενετοκρατίας, είναι:

- ✓ στην περιοχή του Μυλοποτάμου,
- ✓ η Μονή Αρκαδίου με πρόσφατα χαραγμένο στην μνήμη μας το ολοκαύτωμα της Μονής επί Τουρκοκρατίας και την εθελουσία των 600 Κρητικών,
- ✓ η Μονή Δισκουρίου (μοναστήρι φρουριακού τύπου) και η Μονή του Σωτήρα Χριστού στη Χαλέπα, στο Αμάρι
- ✓ η Μονή Ασωμάτων, στην περιοχή του Μαλεβυζίου η Μονή της Αγίας Ειρήνης,
- ✓ η Μονή Ιερουσαλήμ και η Μονή Γοργολαΐνη ,
- ✓ η Μονή Βροντησίου, στη Νότια Ρίζα του Ψηλορείτη η Μονή Βρωμονερού και
- ✓ η Μονή Οδηγητρίας

Κάθε χωριό του Ψηλορείτη, άλλο με την παραδοσιακή αρχιτεκτονική του, άλλο με τα ονομαστά προϊόντα του, άλλο με την ξεχωριστή φιλοξενία του, άλλο με τους ιδιαίτερους κατοίκους του, αποτελεί φυσικό αξιοθέατο που, εξερευνώντας το, ο κάθε επισκέπτης θα ανακαλύψει τη μαγεία του βουνού αυτού.

2.4 Περιοχές που εντάσσονται στο Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη



Στο χάρτη φαίνονται οι 11 Δήμοι⁶⁶ οι οποίες εντάσσονται στο Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη και είναι:

✓ Δήμος Γεροποτάμου

Δήμος Κουλούκωνα



✓ Δήμος Αρκαδίου

Δήμος Τυλίσσου

⁶⁶ Θεωρείτε σκόπιμο να αναφέρουμε ότι όλοι οι δήμοι που προαναφέρθηκαν εντάσσονται στην συνολική επικράτεια του Φυσικού Πάρκου Ψηλορείτη αλλά λόγω της γεωγραφικής θέσης του πάρκου, το οποίο βρίσκεται πιο κοντά στον Δήμο Ανωγειών, επίσης λόγω ότι ο Α.Κ.Ο.Μ.Μ. όπου είναι ο φορέας διαχείρισης του Πάρκου και λόγω ότι η ίδια η σύσταση του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. είναι έτσι ώστε να διαιρείται το Αρχικό Κεφάλαιο σε μετοχές, έχοντας σαν πρώτο μέτοχο τον Δήμο Ανωγειών. Για αυτούς του λόγους και μόνον δίνεται έμφαση και παρουσιάζεται ο Δήμος Ανωγειών.



✓ Δήμος Συβρίτου



Δήμος Κρουσώνα



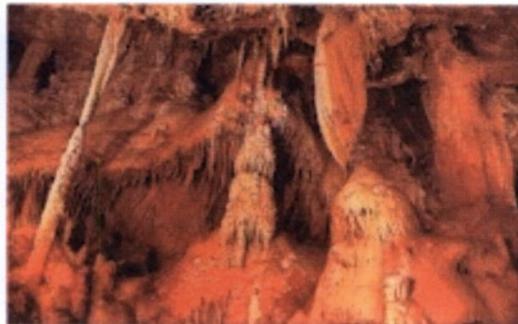
✓ Δήμος Αναγείων



Δήμος Κουρητών



✓ Δήμος Ζαρού



Δήμος Ρούβα



✓ Δήμος Τυμπακίου



2.5 Εκπαιδευτικές δραστηριότητες του Φυσικού Πάρκου

Το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη έχει θέσει ως βασικό στόχο την υποστήριξη των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που αφορούν τα όριά του και την περιοχή του Ψηλορείτη γενικότερα. Ανάμεσα στα άλλα έχει υποστηρίξει την εκπόνηση πρότυπων ερευνητικών προσπαθειών, όπως η μελέτη των Νυκτερίδων του Ψηλορείτη στα πλαίσια Διδακτορικής Διατριβής του Πανεπιστημίου Κρήτης, ενώ έχει βοηθήσει και υποστηρίξει ξένα Πανεπιστήμια και σχολές στην πραγματοποίηση εκδρομών στην περιοχή.

Σημαντικό όμως βάρος δίνεται στο σχεδιασμό και υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων που βασίζονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος του Ψηλορείτη και απευθύνονται στις χαμηλότερες βαθμίδες της εκπαίδευσης, τα δημοτικά σχολεία. Για το σκοπό αυτό συνεργάζεται με το εκπαιδευτικό τμήμα του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης και τους επιστήμονες του, αλλά και άλλους ειδικούς για την υλοποίηση προγραμμάτων και την πραγματοποίηση διαλέξεων (όπως στα σχολεία του Κρουσώνα και των Ζωνιανών τον περασμένο Ιούνιο).

- ✓ Τον προηγούμενο χρόνο σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα πάνω στα ενδημικά είδη του Ψηλορείτη και ιδιαίτερα στην ενδημική πεταλούδα της Νίδας που παρακολούθησαν μαθητές των Σχολείων της Γέργερης και των Ανωγείων.
- ✓ Φέτος και με την ευκαιρία της Εβδομάδας των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων, υλοποιήθηκε πειραματικά ένα νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα και πάλι σε συνεργασία με το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, αλλά και με το γραφείο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Α΄ βαθμιας Διεύθυνσης Ρεθύμνου.

Τόσο το πρόγραμμα αυτό όσο και το προηγούμενο χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα INTERREG IIIc.

Το καινούριο πρόγραμμα αφορούσε στην γνωριμία των μαθητών με ιδιαίτερα περιβάλλοντα που συναντούμε πάνω ή γύρω στα βουνά, όπως τα οροπέδια, τα σπήλαια και τις πηγές που όλα αποτελούν ορατούς ή αθέατος δρόμους του νερού.

Οι μαθητές με την καθοδήγηση των δασκάλων, λειτουργώντας ως ερευνητές παρατήρησαν το χώρο, τα φυτά και τα ζώα, μάζεψαν και κατέγραψαν σε ειδικό φυλλάδιο εργασίας τις παρατηρήσεις τους, έμαθαν γιατί και πως σχηματίζονται οι περιοχές που επισκέφτηκαν και το ρόλο του νερού σε αυτό και προβληματίστηκαν για τις διαφορές που είδαν στα ζώα και τα φυτά αλλά και για τις αιτίες που τις δημιούργησαν. Η εφαρμογή του προγράμματος έγινε στα τέλη του περασμένου Ιουνίου με τη συμμετοχή μαθητών από σχολεία του Περάματος, του Γαράζου και των Ανωγείων και οι επισκέψεις έγιναν στα οροπέδια του Ψηλορείτη και στο Σπήλαιο του Σφεντόνη, όπου έγινε και σχετική ξενάγηση από το προσωπικό.

Τα στοιχεία και οι εμπειρίες που συλλέχθηκαν αποτέλεσαν πολύτιμο υλικό για συζήτηση και παραπέρα επεξεργασία στην τάξη θεμάτων όπως η προσαρμογή των οργανισμών στα διάφορα περιβάλλοντα, ο κύκλος του νερού σε πετρώματα όπως οι ασβεστόλιθοι του Ψηλορείτη, ο ρόλος του ανάγλυφου και του νερού στην εμφάνιση και προσαρμογή των ζώων και οι ιδιαιτερότητες της περιοχής.

Το πρόγραμμα παρουσιάστηκε με μεγάλη αποδοχή τόσο στο διεθνές συνέδριο του Δικτύου των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων στη Λέσβο, όσο και σε εκδήλωση του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης στο Ηράκλειο για τους δασκάλους και καθηγητές του νομού Ηρακλείου που εκπονούν προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Πολλοί μάλιστα από αυτούς εκδήλωσαν την πρόθεση είτε να το υλοποιήσουν με τα σχολεία τους στον Ψηλορείτη, είτε να το μεταφέρουν σε άλλες περιοχές της Κρήτης.

Το πρόγραμμα αυτό όπως και το προηγούμενο για τα ενδημικά είδη και την πεταλούδα του Ψηλορείτη είναι έτοιμα και άμεσα υλοποιήσιμα με τη συνεργασία του Φυσικού Πάρκου από κάθε σχολείο που μπορεί να ενδιαφερθεί.

2.6 Ο Ψηλορείτης από την πλευρά της Ζωολογίας⁶⁹

Εξετάζοντας τον Ψηλορείτη από την σκοπιά της γεωλογίας, μπορεί κανείς να παρατηρήσει όλους τους τύπων των ποικίλων πετρωμάτων που συνθέτουν το νησί. Από πετρώματα που σχηματίστηκαν στα βάθη των αρχαίων ωκεανών, από την ψύξη της λάβας, μέχρι πετρώματα που σχηματίστηκαν στα έγκατα της γης, και στη συνέχεια αναδύθηκαν στην κορυφή της Μεσογείου. Ακόμα μπορεί να παρατηρήσει μέσα σε αυτά τα ίχνη της ζωής των παλιότερων γεωλογικών εποχών και να ανακαλύψει από τα απολιθωμένα κοχύλια και όστρακα ότι οι κορυφές του Ψηλορείτη ήταν κάποτε σκεπασμένες από θάλασσα.

Μέσα στο πολύπλοκο και δαιδαλώδες αυτό μωσαϊκό των πετρωμάτων και των μορφολογικών χαρακτηριστικών σχηματίστηκαν πλήθος σπηλαίων και φαραγγιών που αναδεικνύουν την ομορφιά και τη σπουδαιότητα του Ψηλορείτη στο πέρας των αιώνων. Τέτοια είναι το Ιδαίον Άνδρον, το σπήλαιο Καμαρών, το σπήλαιο Σφεντόνι Ζωνιανών, το σπήλαιο Μελιδονίου, το σπηλαιοβάραθρο Ταφκούρα, το σπήλαιο Λαβυρίνθου, το φαράγγι Γέργερης-Ζαρού, το φαράγγι των Καμαρών, το Αγιοφάραγγο.

Στην οροσειρά του Ψηλορείτη, μπόρεσαν να βρουν καταφύγιο και να εξελιχθούν σπάνιες μορφές ζωής που δημιούργησαν ενδημικά είδη φυτών και ζώων.

Η Κρήτη, με τον υψηλό ενδημισμό φυτικών ειδών που παρουσιάζει, κατέχει μια εντελώς ξεχωριστή θέση αφού από τα 1130 ενδημικά είδη της Ελλάδας τα 268 βρίσκονται στην Κρήτη. Από αυτά τα 196 είδη είναι αποκλειστικά δικά της και δεν υπάρχουν σε άλλο μέρος, ενώ τα 72 υπάρχουν και σε άλλες περιοχές κυρίως γειτονικές. Στον Ψηλορείτη απαντώνται 76 ενδημικά είδη, με το είδος *Horstrissea dolinicola* που απαντάται κατ' αποκλειστικότητα στον Ψηλορείτη.

Είναι παγκοσμίως γνωστός ο πλούτος των αρωματικών φυτών του Ψηλορείτη με τις ιαματικές και αρωματικές τους ιδιότητες. Ο Κρητικός δίκταμος ή έρωντας (*Origanum dictamnus*) είναι ο βασιλιάς των αρωματικών φυτών και του έχουν αποδοθεί δεκάδες θαυματουργές ιδιότητες. Δάση από Πρίνους (*Quercus coccifera*), κρητικά σφεντάμια (*Acer sempervirens*), αριές ή αζιλάκου (*Quercus ilex*), και τρικοκιές (*Crataegus* sp) δίνουν χαρακτηριστικές πράσινες πινελιές μέσα στην αγριάδα των βράχων.

Το δάσος του Ρούβα είναι ένα μοναδικό σε έκταση πρινοδάσος στις νοτιοανατολικές παρυφές του Ψηλορείτη, και απαντώνται σε αυτό, η ενδημική ορχιδέα *Cephanianthera*

⁶⁹ www.psiloritis.gr

cucullata (το Κρητικό κεφαλάνθηρο) καθώς και το ενδημικό ανέγνωρο ή αμπελιτσά (*Zelkova abelicea*). Στις βορειοανατολικές πλαγιές του Ψηλορείτη συναντάμε την περιοχή του Βρωμονερού και των Βρουλιδίων μικρότερα σε έκταση δάση του Ψηλορείτη με πρίνους, σφεντάμια και τρικοκίες

Ταυτόχρονα ποικίλες μορφές ζωής βρίσκονται πάνω και κάτω από τις πέτρες των βουνών ή στον αέρα των ψηλών κορυφών του. Πάνω από το 30% των ειδών των ασπονδύλων είναι ενδημικά της Κρήτης. Επίσης και τα 3 είδη των αμφιβίων της Κρήτης (πράσινος φρύνος, βάτραχος και δεντροβάτραχος) υπάρχουν στην περιοχή. Από τα ερπετά υπάρχουν σε μικρούς πάντα πληθυσμούς, 3 είδη σαμιαμιδιών, 2 είδη σαυρών (πράσινη σαύρα και λιακόνη), 3 είδη φιδιών (σπιτόφιδο, τηλεσκόπος, δεντρογαλιά) και η νεροχελώνα.

Όλα τα είδη θηλαστικών της Κρήτης υπάρχουν στον Ψηλορείτη. Πρόσφατα αναγνωρίστηκε η ύπαρξη του χαμένου για δεκαετίες Κρητικού αγριόγατου.

Όσον αφορά τα πτηνά ο Ψηλορείτης θεωρείται και θεσμικά ως μια από τις σημαντικές περιοχές της Ευρώπης για τα πουλιά, για το σημαντικό αριθμό αρπακτικών ειδών. Μεγάλη σημασία δίνεται στην παρουσία του γυπαετού (*Gyraetus barbatus*), ενός πουλιού στα πρόθυρα της εξαφάνισης, το οποίο βρίσκει μοναδικό καταφύγιο στις ψηλές κορυφές των βουνών της Κρήτης.

2.7 Σχεδιασμός του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη⁷⁰

Η καταξίωση του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη ως ένα σημαντικό κεφάλαιο για την περιοχή αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, χωρίς περιορισμούς και απαγορεύσεις. Βασίζόμενοι στην αρχή ότι «**ότι έχει αξία αξίζει να προστατεύεται**» πιστεύουμε ότι η λειτουργία του πάρκου θα συμβάλει ουσιαστικά στη διατήρηση και προστασία όλων των μνημείων της περιοχής, με δράσεις και έργα που θα γεννηθούν από την ίδια τη διαδικασία ανάπτυξής του.

Δύο είναι οι βασικοί άξονες πάνω στους οποίους σχεδιάστηκε η ανάπτυξη του πάρκου:

- ✓ η εκπαίδευση και
- ✓ ο Γεω-, Οικο- τουρισμός.

Όσον αφορά στην **εκπαίδευση** είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν όλες εκείνες οι απαραίτητες προϋποθέσεις που θα προσελκύσουν στο πάρκο διάφορες μορφές εκπαιδευτικών διαδικασιών. Οι εκπαιδευτικές διαδικασίες που θα μπορούσαν να λάβουν χώρα στα πλαίσια του πάρκου αφορούν σε όλα τα στάδια και τις βαθμίδες εκπαίδευσης και μπορεί να λειτουργήσουν σε διάφορα επίπεδα αφενός μεν από απλές σχολικές επισκέψεις ή τουριστικές εκδρομές και αφετέρου μέχρι και οργανωμένα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και επιστημονικής έρευνας ή άσκησης.

Η δημιουργία ενός νέου **γεω-τουριστικού ρεύματος**, όσο και αν «ξενίζει» ή φοβίζει κάποιους αυτός ο όρος, είναι μια επιθυμητή και επιδιωκόμενη διαδικασία που προβλέπεται από τους στόχους του δικτύου. Η εφαρμογή αυτής της μορφής ανάπτυξης σε άλλα γεωπάρκα και η εμπειρία που έχει πλέον αποκτηθεί δείχνουν ότι μπορεί να

⁷⁰ Πηγή: Φορέας Α.Κ.Ο.Μ.Μ.

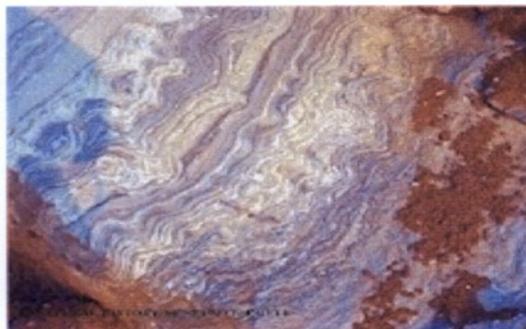
λειτουργήσει αποδοτικά και χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα στην τοπική κοινωνία και το ευρύτερο περιβάλλον αν σχεδιαστεί προσεκτικά και συμπεριλάβει όλα εκείνα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε τόπου.

Για τον Ψηλορείτη είναι απαραίτητη η σύνδεση όλων των βασικών χαρακτηριστικών του στοιχείων με τη γεωλογική κληρονομιά και η ανάδειξη των επιμέρους σχέσεων που υπάρχουν μεταξύ τους. Έτσι, έχει σχεδιαστεί να γίνει η σύνδεση της πλούσιας ιστορίας του τόπου με διάφορα γεωλογικά μνημεία, όπως είναι:

- ✓ τα σπήλαια, τα φαράγγια κα.,
- ✓ της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής της πέτρας” με τα πετρώματα του Ψηλορείτη,
- ✓ της πλούσιας παράδοσης και λαογραφίας με τα χαράκια,
- ✓ τους γκρεμούς και τα βράθρα,
- ✓ αλλά και της ιδιαίτερης χλωρίδας και πανίδας που ενδημεί με το ανάγλυφο της περιοχής.



Απολιθώματα «Υψηλής Πίεσης»



Στρωματολιθικός Δολομίτης



Πτυχές Βωσάκου

Το αποτέλεσμα πιστεύεται ότι θα είναι τόσο ισχυρό που θα μπορεί να προσεγγίσει όχι μόνο το φυσιολάτρη ή τον απλό τουρίστα, αλλά κυρίως τον επισκέπτη που ενδιαφέρεται να γνωρίσει όλες τις ιδιαίτερες πτυχές της ιστορίας, της παράδοσης και του περιβάλλοντος ενός τόπου. Η επιτυχία αυτού του εγχειρήματος σίγουρα θα μπορέσει να υποστηρίξει όλες τις υπάρχουσες αλλά και σχεδιαζόμενες αγροτουριστικές δράσεις που προέκυψαν από τα προηγούμενα προγράμματα LEADER και επίσης θα δώσει μια οικονομική ανάσα στους κατοίκους της περιοχής.

Για την επίτευξη όλων των παραπάνω σχεδιασμών είναι απαραίτητη η ανάπτυξη μιας βασικής υποδομής που συνίσταται από το πάσης φύσης ενημερωτικό και

πληροφοριακό υλικό⁷¹, τη χάραξη μονοπατιών και διαδρομών, και τη δημιουργία όλων των απαραίτητων συνοδευτικών και υποστηρικτικών υποδομών στην ύπαιθρο.

2.8 Στόχοι μέσα από το Δίκτυο των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων⁷²

2.8.1 Τι ένα ευρωπαϊκό Γεωπάρκο⁷³

Ένα ευρωπαϊκό Γεωπάρκο είναι μια περιοχή, η οποία περιλαμβάνει μια ιδιαίτερη γεωλογική κληρονομιά και μια βιώσιμη εδαφική στρατηγική ανάπτυξης που υποστηρίζονται από ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα για να προωθηθεί η ανάπτυξη. Πρέπει να έχει καθορίσει σαφώς τα όρια και την ικανοποιητική περιοχή επιφάνειας για την αληθινή εδαφική οικονομική ανάπτυξη.

Όπως αναφέραμε και παραπάνω από το 2001 Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη είναι μέλος του Δικτύου των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων. Μέσα από τη συμμετοχή του στο δίκτυο επιζητεί την προώθηση των βασικών του στόχων με σκοπό τη δημιουργία και ανάπτυξη βασικών υποδομών επίσης, την προώθηση του γεω-τουρισμού και άλλων εναλλακτικών μορφών τουρισμού καθώς και την προστασία και ανάδειξη της φυσικής και πολιτισμικής κληρονομιάς του Ψηλορείτη, την ολιστική διαχείριση, ανάπτυξη και προβολή της περιοχής, την υποστήριξη και εφαρμογή προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και την ενίσχυση και προβολή αγρο-τουριστικών δράσεων.

Βασικά εργαλεία για την επίτευξη αυτών των στόχων είναι η ίδια η συμμετοχή στο δίκτυο των 25 ευρωπαϊκών γεωπάρκων, η χρήση και εκμετάλλευση των δυνατοτήτων του δικτύου⁷⁴, η συμμετοχή σε κοινά ευρωπαϊκά προγράμματα, η χρήση της συσσωρευμένης τεχνογνωσίας στην ανάπτυξη προγραμμάτων ενίσχυσης των αγροτικών περιοχών και η καταξίωση και προβολή που προσφέρει η ένταξη σε ένα ευρωπαϊκό δίκτυο που είναι υπό την ασπίδα της UNESCO.

Ο Ψηλορείτης με την ιδιαίτερη και ξεχωριστή γεωλογική του ιστορία, το πλούσιο φυσικό περιβάλλον και το μοναδικό πολιτισμό του είναι το βουνό των θεών και των ανθρώπων και πάντα το ασφαλές καταφύγιο όλων. Η ένταξη του στο δίκτυο των ευρωπαϊκών γεωπάρκων και η ανάπτυξη του σε αυτήν την κατεύθυνση είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την ανάπτυξη και προστασία όλης της περιοχής.

Το μόνο που είναι βέβαιο είναι ότι η ένταξη του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη στο δίκτυο των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων δεν είναι το μέσο για τη λύση των προβλημάτων της περιοχής. Δεν είναι ούτε καν η δυνατότητα εξασφάλισης μιας πίστωσης που μπορεί να προσφέρει η ένταξη σε ένα οποιοδήποτε ευρωπαϊκό πρόγραμμα.

Είναι όμως μια δυνατότητα ασφαλούς και αποδοτικής επένδυσης με μικρό κεφάλαιο και μεγάλα οφέλη. Η υποστήριξη είναι το σημαντικότερο βοήθημα που παρέχει η ένταξη στο δίκτυο και αυτό γιατί ένα μέρος του όγκου των επισκεπτών των άλλων γεωπάρκων είναι δυνητικοί τουρίστες της Κρήτης, άρα και πιθανοί επισκέπτες του Πάρκου. Επιπλέον η δυνατότητα προβολής και προώθησης, μέσα από το δίκτυο, των

⁷¹ Είδη έχουν τοποθετηθεί σε αρκετές θέσεις ενημερωτικές πινακίδες για τα γεωλογικά μνημεία

⁷² Πηγή: Φορέας Α.Κ.Ο.Μ.Μ.

⁷³ www.europeangeoparks.org

⁷⁴ Επισκέπτες, ιστοσελίδες, εκθέσεις, συναντήσεις, έντυπο υλικό.

παραγόμενων από τα γεωπάρκα, προϊόντων μπορεί να συνεισφέρει και στην οικονομική τους στήριξη.

Εν κατακλείδι, η ένταξη του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη στο δίκτυο των Ευρωπαϊκών Γεωπαρκών είναι ένα εργαλείο για την προστασία της φυσικής κληρονομιάς, την εκπαίδευση και την ανάπτυξη της ενδοχώρας είναι επίσης ένα εργαλείο που ανάλογα τη χρήση του θα εξαρτηθεί και η απόδοση του.

Είναι όμως σίγουρα και μια ευκαιρία για τον τόπο, από τις τελευταίες που μάλλον δίνονται.



2.9 Προγράμματα που υλοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη.

2.9.1 Το πρόγραμμα INTERREG IIIc στον Ψηλορείτη

Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα INTERREG στοχεύει στην ενίσχυση διακρατικών δράσεων στα πλαίσια της μείωσης των αποστάσεων ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της ενίσχυσης της διακρατικότητας μέσα στους κόλπους της. Είναι ένα αναπτυξιακό πρόγραμμα που οδεύει στην τρίτη περίοδο εφαρμογής του μετά την επιτυχία των δύο προηγούμενων προγραμμάτων, INTERREG και INTERREG II.

Το πρόγραμμα INTERREG IIIc αφορά σε δράσεις που εκπονούνται στην νότια επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά αντιστοιχία με άλλα προγράμματα του βορρά, της δύσης και της ανατολής. Το πρόγραμμα που συμμετέχει το Γεωπάρκο του Ψηλορείτη έχει τίτλο «Ευρωπαϊκά Γεωπάρκα: ένα εργαλείο για την ανάπτυξη του Γεωτουρισμού στην Ευρώπη». Έχει ως στόχο να αναδείξει τη γεωλογική αξία πολλών περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπό το πρίσμα της δημιουργίας και εξέλιξης μέσα στο χρόνο της ευρωπαϊκής ηπείρου και της ζωής πάνω σε αυτήν.

Στο πρόγραμμα συμμετέχουν επίσης άλλα επτά γεωπάρκα από πέντε ευρωπαϊκές χώρες:

Το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη και το Μουσείο Απολιθωμένου Λάσους Λέσβου από την Ελλάδα,
το *Reserve Geology de Haute Provence* της Γαλλίας,
το *Rocca Di Cerere Cultural park* και το *Parco de la Madonie* της Ιταλίας,
οι περιοχές *Cooper Coast* της νότιας και *Marble Arc Caves* της βόρειας Ιρλανδίας,
και η περιοχή *Eisenwurtzen Nature Park* της Αυστρίας.

✓ Το πρόγραμμα εστιάζεται:

Στην ενίσχυση των συνεργασιών ανάμεσα στα διάφορα γεωπάρκα και στην εφαρμογή μιας κοινής πολιτικής ανάπτυξης και προώθησης του γεωτουρισμού, όχι μόνο στα πλαίσια των περιοχών δράσης, αλλά σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Παράλληλα, οι δράσεις του προγράμματος στοχεύουν επίσης στην ευαισθητοποίηση και καλλιέργεια μιας συνείδησης για την αξία και την ανάγκη προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και της βελτίωσης των παρεχόμενων προς τους επισκέπτες των περιοχών υπηρεσιών.

Το πρόγραμμα που ξεκίνησε το 2003 και ολοκληρώνεται στις αρχές του 2006 βοήθησε και βοηθά στην ανταλλαγή εκθέσεων, τεχνογνωσίας, εμπειριών και ορθών πρακτικών σε διάφορα θέματα που σχετίζονται με τη διαχείριση, προστασία και αντιμετώπιση λειτουργικών προβλημάτων, καθώς επίσης και με τις μεθοδολογίες και τους τρόπους οργάνωσης και ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Στα πλαίσια του προγράμματος έχουν μέχρι σήμερα καλυφθεί πολλές από τις συναντήσεις και δραστηριότητες των διάφορων τεχνικών επιτροπών του προγράμματος, έχουν χρηματοδοτηθεί δράσεις για την ανάδειξη της Γεωλογικής κληρονομιάς και της ανάπτυξης του Γεωτουρισμού, έχουν υλοποιηθεί ανταλλαγές και επιμορφώσεις τεχνικού και άλλου προσωπικού που δουλεύει στα επιμέρους πάρκα, καθώς και έχουν παραχθεί πολιτικές και μεθοδολογίες για την καλύτερη επίτευξη των

στόχων του προγράμματος. Παράλληλα, έχουν εκδοθεί πλήθος φυλλαδίων, εντύπων και άλλων εκδόσεων και έχει αναμορφωθεί η ιστοσελίδα στο δίκτυο⁷⁵

Η συμμετοχή του Γεωπάρκου του Ψηλορείτη ανέρχεται περίπου στα 64.000 € συμπεριλαμβανομένου και της ίδιας συμμετοχής. Μέχρι τώρα το πρόγραμμα έχει υποστηρίξει τη συμμετοχή του Πάρκου σε όλες τις δραστηριότητες και επιτροπές του Δικτύου και του προγράμματος, έχει καλύψει ένα μεγάλο μέρος του κόστους του Διεθνούς συνεδρίου του 2003, έχουν παραχθεί δύο διαφημιστικά φυλλάδια για την προβολή της περιοχής, έχουν χρηματοδοτηθεί δύο μικρά εκπαιδευτικά προγράμματα και έχουν χρηματοδοτηθεί μικρές μελέτες για το σχεδιασμό και τη διαχείριση του Πάρκου. Λόγω διαφόρων δυσκολιών στη χρηματοδότηση του προγράμματος, ορισμένες δράσεις αναμένεται να ολοκληρωθούν στο εναπομένον διάστημα. Έτσι, σχεδιάζονται η πραγματοποίηση μιας συνάντησης εργασίας μέσα στο Φεβρουάριο για τους χειροτέχνες και παραγωγούς τοπικών προϊόντων της περιοχής με στόχο τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες του Πάρκου και υποστήριξης των προσπαθειών τους μέσα από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο. Για το σκοπό αυτό έχουν προσκληθεί ειδικοί από άλλες περιοχές του Δικτύου για να παρουσιάσουν τη δουλειά τους. Παράλληλα σχεδιάζεται η ανταλλαγή προσωπικού που απασχολείται στην ανάδειξη και προβολή σπηλαιών της περιοχής με αντίστοιχο προσωπικό του Πάρκου των Σπηλαιών του Marble Arch Caves της Ιρλανδίας. Επιπλέον, σχεδιάζονται μια ημερίδα με θέμα την ανάπτυξη του θεματικού και εναλλακτικού τουρισμού στον Ψηλορείτη καθώς και η εκπόνηση ενός master plan για το Πάρκο.

Τέλος η παρούσα περιοδική έκδοση εκδίδεται και αυτή με τη χρηματοδότηση του προγράμματος.

2.9.2 Δραστηριότητες στα πλαίσια του προγράμματος Interreg IIIc

Οι δραστηριότητες του προγράμματος αποσκοπούν ανάμεσα στα άλλα στην ανάπτυξη συνεργασιών με άλλα πάρκα της Ευρώπης που έχουν αποκτήσει εμπειρίες και τεχνογνωσία σε θέματα διαχείρισης, προβολής και υποστήριξης τοπικών δραστηριοτήτων, με στόχο τη μεταφορά τους και ή δυνατόν εφαρμογή στην περιοχή.

Έτσι, στα πλαίσια υλοποίησης του παραπάνω προγράμματος και για τους πρώτους μήνες του έτους σχεδιάζονται διάφορες δράσεις που έχουν ως στόχο την:

- ✓ ανταλλαγή προσωπικού,
- ✓ διοργάνωση συναντήσεων εργασίας και ημερίδων, για τη μεταφορά εμπειριών και τεχνογνωσίας σε καλλιτέχνες και κατασκευαστές τοπικών και παραδοσιακών προϊόντων,
- ✓ προσωπικό υπηρεσιών και στελεχών του πάρκου

Έχουν ήδη ξεκινήσει οι επαφές ώστε ομάδα από προσωπικό που ασχολείται με τα σπήλαια της περιοχής να επισκεφθεί την περιοχή Marble Arch Caves της Ιρλανδίας που συμμετέχει στο πρόγραμμα και να γνωρίσει τον τρόπο εργασίας και τα χαρακτηριστικά των εκεί σπηλαίων, ενώ αντίστοιχη ομάδα από την Ιρλανδία θα επισκεφθεί το Φυσικό Πάρκο στη συνέχεια.

Τον μήνα Φεβρουάριο προγραμματίζεται η πραγματοποίηση συνάντησης εργασίας με θέμα «Τοπικοί Καλλιτέχνες και Παραγωγή και σύνδεση τους με τις δραστηριότητες των Γεωπάρκων». Για το σκοπό αυτό έχουν προσκληθεί καλλιτέχνες και ειδικοί

⁷⁵ www.europeangeoparks.org

περιοχών της Γαλλίας και της Γερμανίας για να παρουσιάσουν το έργο τους και τις εμπειρίες από τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες των Γεωπάρκων.

Τέλος, κατά τον Μάρτιο προγραμματίζεται η διοργάνωση ημερίδας με θέμα την «Ανάπτυξη εναλλακτικών και θεματικών μορφών τουρισμού στον Ψηλορείτη» με προσκεκλημένους ομιλητές από διάφορα γεωπάρκα της Ελλάδας και του εξωτερικού. Περισσότερες λεπτομέρειες θα ανακοινωθούν αργότερα.

2.9.3 Leader⁷⁶

Οι βασικές αρχές, που χαρακτηρίζουν την πρωτοβουλία LEADER plus είναι:

- ✓ Η ενεργή συμμετοχή των ανθρώπων της υπαίθρου, για τους οποίους γίνονται προσπάθειες ανάκαμψης, στην αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής τους.
- ✓ Η διαχείριση των πόρων της πρωτοβουλίας μέσω της δημιουργούμενης οριζόντιας εταιρικής σχέσης σε κάθε περιοχή παρέμβασης.
- ✓ Ο ολοκληρωμένος και πολυτομεακός σχεδιασμός με παράλληλη διασύνδεση των ενεργειών μεταξύ τους.
- ✓ Η ανάπτυξη συνεργασιών σε κρατικό ή διακρατικό επίπεδο που συμβάλλει στην εξωστρέφεια της κάθε περιοχής και της οικονομίας της.
- ✓ Η νέα προσέγγιση στην ανάπτυξη της υπαίθρου, η οποία θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από δράσεις που στοχεύουν στην πολυαπασχόληση και στην πολλαπλή δημιουργία εισοδήματος από εναλλακτική ή συμπληρωματική απασχόληση.

2.9.3.1 Γενικοί - Στρατηγικοί Στόχοι

- ✓ Βελτίωση – καθιέρωση της εικόνας της περιοχής
- ✓ Προώθηση της ισότητας ευκαιριών στην απασχόληση των γυναικών και των νέων
- ✓ Στήριξη ανθρώπινου δυναμικού
- ✓ Βελτίωση της πρόσβασης στις αγορές και της εξωστρέφειας, και τελικά
- ✓ Αύξηση της απασχόλησης και πολυαπασχόλησης καθώς και του τοπικού εισοδήματος

2.9.3.2 Άξονες προτεραιότητας

- ✓ **ΑΞΟΝΑΣ 1: "ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΠΙΛΟΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ"**

- **Μέτρο 1.1: «Τεχνική στήριξη φορέων υλοποίησης (ομάδων τοπικής δράσης- Ο.Τ.Α)**

Το μέτρο 1.1, αφορά το Α.Κ.Ο.Μ.Μ.- ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ Α.Ε. ως Ο.Τ.Α. και περιλαμβάνει κατηγορίες πράξεων που αφορούν την στελέχωση και λειτουργία, τον εξοπλισμό και μηχανοργάνωση της Ο.Τ.Α., τη δημοσιοποίηση του προγράμματος και τη διάχυση των αποτελεσμάτων κατά τη φάση εφαρμογής, την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων, και την ενδιάμεση και τελική αξιολόγηση του προγράμματος.

⁷⁶ Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER PLUS 2^η προκήρυξη «Τοπικό Σχέδιο Γη του Ψηλορείτη»

- **Μέτρο 1.2: «Ενισχύσεις σε επενδύσεις- στήριξη στην επιχειρηματικότητα»**

Το περιεχόμενο του μέτρου 1.2, έχει σχέση με τον Αγροτουρισμό και την Μεταποίηση προϊόντων πρωτογενούς και δευτερογενούς παραγωγής. Επίσης έχει να κάνει και με τα θέματα: της πιστοποίησης – ταυτοποίησης, των συνεργασιών, και του βαθμού συμμετοχής της σύγχρονης τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία. Το ποσοστό ενίσχυσης κυμαίνεται από 50%- 75%, ανάλογα με το είδος της επένδυσης. Αναλυτικότερα οι πράξεις που προβλέπονται στα πλαίσια του μέτρου 1.2, είναι:

- **Μέτρο 1.3: «ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ»**

Στο μέτρο 1.3, το ποσοστό ενίσχυσης κυμαίνεται από 70%-100%, ανάλογα με το είδος της επένδυσης. Αναλυτικότερα οι πράξεις που προβλέπονται στα πλαίσια του μέτρου, είναι:

Κατηγορία πράξεων **1.3.1 «Αναβάθμιση δεξιοτήτων και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού – κατάρτιση»**. Αφορά την υλοποίηση τριών προγραμμάτων κατάρτισης με θέμα την οργάνωση διοίκηση επιχειρήσεων μεταποίησης, εστίασης και επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τουρισμό. Αφορά Φυσικά & Νομικά Πρόσωπα.

Κατηγορία πράξεων **1.3.2 «Παροχή συμβουλευτικής στήριξης»**. Αφορά την σύνταξη μελετών για την εύκολη πρόσβαση των προϊόντων στην αγορά και τις μελέτες εμπειρογνομosύνης. Αφορά το Α.Κ.Ο.Μ.Μ.-ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ Α.Ε.

Κατηγορία πράξεων **1.3.3 «Ενέργειες προώθησης – προβολής»**. Αφορά ενέργειες για την προβολή - προώθηση της εικόνας της περιοχής όπως έκδοση έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού, ενέργειες ευαισθητοποίησης σε θέματα Κρητικής διατροφής κλπ. Αφορά συλλογικούς φορείς της περιοχής.

- **Μέτρο 1.4 «Προστασία ανάδειξη και αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς»**

Στο μέτρο αυτό εντάσσονται παρεμβάσεις που υποστηρίζουν τη στρατηγική ανάπτυξης του αγροτικού τουρισμού και χωροθετούνται στον ορεινό όγκο του Ψηλορείτη. Στόχος του μέτρου είναι η αναβάθμιση - ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Το ποσοστό ενίσχυσης κυμαίνεται από 75%-100%, ανάλογα με το είδος της επένδυσης. Αναλυτικότερα οι πράξεις που προβλέπονται στα πλαίσια του μέτρου 1.4, είναι

- ✓ **ΑΞΟΝΑΣ 2: "ΣΤΗΡΙΞΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ"**

Ο άξονας αυτός αφορά το Α.Κ.Ο.Μ.Μ- ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ Α.Ε. και περιλαμβάνει δύο μέτρα:

- **Μέτρο 2.1 «Συνεργασία μεταξύ περιοχών της Ελλάδας: Διατοπική - Διαπεριφερειακή συνεργασία»**

Το μέτρο 2.1 περιλαμβάνει τη κατηγορία πράξεων **2.1.1 «Συνεργασίες σε θέματα αγροτικού τουρισμού»** και αποσκοπεί στην δημιουργία:

- μιας διατοπικής συνεργασίας σε επίπεδο Κρήτης στον τομέα του αγροτουρισμού (θα συμμετέχουν όλες οι Ο.Τ.Α. της Κρήτης), με γενικό στόχο την ανάδειξη της Κρήτης ως τόπο προορισμού «πράσινου τουρισμού» μέσω της ταυτοποίησης και αποτελεσματικής προώθησης του τοπικού μη-μαζικού τουριστικού προϊόντος (δράση 2.1.1.1 «**Παγκρήτιο δίκτυο ανάπτυξης πράσινου τουρισμού – Πράσινη Κρήτη**»), και
 - μιας συνεργασίας των Ο.Τ.Α. σε εθνική κλίμακα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η απαιτούμενη κρίσιμη μάζα για τη προώθηση-προβολή του αγροτικού τουρισμού και τη διασύνδεση του με τους άλλους τοπικούς παραγωγικούς τομείς (δράση 2.1.1.2 «**Οργάνωση διαχείριση και προβολή του ποιοτικού τουρισμού σε αγροτικές περιοχές**»).
- ✓ **Μέτρο 2.2 «Συνεργασία μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών: Διακρατική Συνεργασία»**

Το μέτρο 2.2 περιλαμβάνει την κατηγορία πράξεων 2.2.1 «**Συνεργασίες σε θέματα αγροτικού τουρισμού**» και την δράση (2.2.1.1) «**Ανάπτυξη του γεωτουρισμού στην Ευρώπη**», που αποσκοπεί στην δημιουργία μιας διακρατικής συνεργασίας μεταξύ των περιοχών της Ευρώπης που συμμετέχουν στο Δίκτυο Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων, στο οποίο ανήκει και το Γεωπάρκο του Ψηλορείτη. Σκοπός της διακρατικής συνεργασίας θα είναι η δημιουργία και αξιοποίηση του νέου γεωτουριστικού ρεύματος που στοχεύει στην ήπια και αειφόρο ανάπτυξη των περιοχών, μέσα από την προβολή των ειδικών μορφών τουρισμού (γεωτουρισμού, οικοτουρισμού, εκπαιδευτικού τουρισμού) και της αξιοποίησης των γεωλογικών και φυσικών μνημείων των περιοχών του δικτύου.

2.9.4 REACH

Εξίσου σημαντικό πρόγραμμα της Ε.Ε. είναι το REACH που σκοπό έχει την προσπάθεια αποφυγής της χημικής ρύπανσης του αέρα, των υδάτων και του εδάφους. Βλέποντας λοιπόν την κατάσταση που επικρατεί στο κόσμο η Ε.Ε. και με την ευελιξία που την διακατέχει στο να μπορεί να προσαρμόζεται στις ανάλογες συνθήκες που συνεχώς μεταβάλλονται προσπαθεί την επανεξέταση των κανόνων που αφορούν τα χημικά προϊόντα, προκειμένου να αλλάξει σταδιακά την νομοθεσία που αφορά την αξιολόγηση και άδειοδοτηση των χημικών προϊόντων.

Το REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals), μέσω μιας κεντρικής βάσης δεδομένων την οποία θα την διαχειρίζεται ο νέος Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων, με έδρα το Ελσίνκι έχει Σκοπός να αποφεύγεται η χημική ρύπανση του αέρα, των υδάτων, του εδάφους και των κτιρίων προς όφελος της βιοποικιλότητας, όπως και της καλύτερης υγείας και ασφάλειας των πολιτών της ΕΕ, μέσω ενός συστήματος στο οποίο λαμβάνεται επίσης υπόψη η ανάγκη να παραμείνει ανταγωνιστική η ευρωπαϊκή βιομηχανία.

Φυσικά όλη η πολιτική της Ε.Ε. βασίζεται στην αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει". Ο ρυπαίνων πληρώσει:

- ✓ κάνοντας τις απαραίτητες επενδύσεις ώστε να συμμορφωθεί με αυστηρότερα πρότυπα,
- ✓ καθιερώνοντας ένα σύστημα ανάκτησης, ανακύκλωσης ή διάθεσης των προϊόντων μετά τη χρήση τους.

-Η πληρωμή μπορεί επίσης να έχει τη μορφή φόρου επιβαλλόμενου στις επιχειρήσεις ή στους καταναλωτές που χρησιμοποιούν μη οικολογικά προϊόντα (π.χ. ορισμένους τύπους συσκευασιών).

2.9.5 LIFE

Πρόγραμμα που αφορά μόνο την διάσωση σπανίων ειδών προς εξαφάνιση . Σε αυτό το πρόγραμμα μετέχει και η Κρήτη με την διάσωση του περίφημου γυπαετού της.

Χαρακτηριστικά του Γυπαετού:

Ο γυπαετός (*Gypaetus barbatus*) είναι ένα μεγάλο, πτωματοφάγο αρπακτικό με άνοιγμα φτερών που φτάνει τα 3 μέτρα. Χαρακτηριστικά του γνωρίσματα είναι το μικρό «γενάκι» από φτερά, το κοκκινωπό χρώμα της κοιλιάς και η τριγωνική μορφή της ουράς. Είναι ένα ζώο που κινδυνεύει με εξαφάνιση και γι' αυτό καταβάλλονται προσπάθειες για την προστασία του.

Μέχρι τις αρχές του αιώνα, ο Γυπαετός ήταν αρκετά κοινός σε όλα τα βουνά της ηπειρωτικής Ελλάδας και της Κρήτης, αλλά και σε ορισμένα άλλα νησιά όπως η Ρόδος. Κατά τη δεκαετία του 1980 εκτιμάται ότι ο πληθυσμός του είδους αριθμούσε 35 περίπου ζεύγη, 12 από αυτά στην Κρήτη και τα υπόλοιπα διάσπαρτα στους ορεινούς όγκους της Στερεάς (Παρνασσό, Γκιώνα, Βαρδούσια, Άγραφα κ.λ.π), τον Όλυμπο και την Τύμφη. Κατά την προηγούμενη δεκαετία ο μοναδικός βιώσιμος πληθυσμός εντοπίζεται στην Κρήτη, με έντονη όμως πτωτική τάση. Το 1995 εκτιμάται ότι υπήρχαν 9-10 ζευγάρια, ενώ το 2001 μόλις τέσσερα (εκ των οποίων μόνο δύο αναπαράγονταν), με συνολικό αριθμό ατόμων όχι περισσότερα από 25-28 άτομα. Στην ηπειρωτική Ελλάδα το είδος έχει σχεδόν εξαφανιστεί απ' όλες τις παραδοσιακές επικράτειές του, με εξαίρεση την παρουσία μεμονωμένων ατόμων στα σύνορα με την ΠΓΔΜ και την Βουλγαρία.

Στην Ελλάδα, η κατανομή του Γυπαετού παρουσίασε μείωση 75% ενώ ο πληθυσμός του μειώθηκε κατά 84% μέσα σε μία δεκαετία. Η μείωση αυτή ήταν εντονότερη στην ηπειρωτική Ελλάδα (> 90%), όπου η κατάσταση δείχνει μη αναστρέψιμη. Οι βασικές απειλές που δέχεται προέρχονται από δηλητηριασμένα δολώματα για σφήκες ή άλλα ζώα, από τη λαθροθηρία (πολλοί τον μπερδεύουν με τον Χρυσαιτό που τρέφεται με μικρά πρόβατα ή κατσίκια), την ελάττωση της τροφής λόγω αλλαγών στην κτηνοτροφία, και την ενόχληση της επικράτειας του από ανθρώπινες επεμβάσεις και δραστηριότητες.

Ο Ψηλορείτης αποτελεί έναν από τους πιο εκτεταμένους ορεινούς όγκους του νησιού με ιδιαίτερα ευνοϊκές συνθήκες για την ύπαρξη του είδους. Οι βόρειες πλευρές του βουνού φιλοξενούν μεγάλο αριθμό αιγοπροβάτων, ενώ οι ανατολικές και νότιες παρέχουν άφθονες θέσεις φωλιάσματος σε φαράγγια και κάθετα βράχια. Με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος Life που εκπονεί εδώ και χρόνια το Μουσείο μας, αλλά και όλες τις βιβλιογραφικές και προφορικές αναφορές, προκύπτει ότι ο Ψηλορείτης φιλοξενούσε κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών όχι περισσότερα από δύο ζευγάρια.

Συγκεκριμένα, γνωρίζουμε την ύπαρξη δύο επικρατειών. Η ανατολική, που περιλαμβάνει την περιοχή Μαλεβιζίου και εκτείνεται σε ολόκληρη την ευρύτερη περιοχή του ανατολικού Ψηλορείτη φτάνοντας βόρεια μέχρι το όρος Κουλούκωνας και η δυτική που περιλαμβάνει την περιοχή του ορεινού Μυλοποτάμου και Αμαρίου. Μέχρι το 1996 υπήρχαν δύο αναπαραγωγικά ζεύγη με σταθερή παρουσία στις προαναφερόμενες περιοχές ειδικά την περίοδο του χειμώνα όπου οι έντονες χιονοπτώσεις ανάγκαζαν τα

πουλιά να αναζητούν την τροφή τους σε χαμηλότερο υψόμετρο στις παρυφές του βουνού και να καταγράφονται με μεγάλη προβλεψιμότητα. Από το 1999 μέχρι σήμερα παρατηρείται μόνο ένα άτομο (το αρσενικό) ενώ το ταίρι του (όπως πληροφορηθήκαμε) φονεύθηκε. Τα πουλιά χρησιμοποιούσαν κάθε χρόνο και διαφορετική φωλιά ενώ είναι άξιο αναφοράς ότι μία από τις φωλιές είναι γνωστή (και ενεργή μέχρι το 1996) από το 1969.

Στην Ανατολική επικράτεια Γυπαετών του Ψηλορείτη η τελευταία επιτυχημένη αναπαραγωγική προσπάθεια του ζευγαριού έλαβε χώρα το 1995 όταν το ζευγάρι παρατηρήθηκε τον Αύγουστο της ίδιας χρονιάς σε πτήση ακολουθούμενο από ένα νεαρό μετά την πτέρωση. Αντιθέτως οι υπάρχουσες ενδείξεις για το έτος 1996 όσον αφορά την αναπαραγωγική δραστηριότητα του ζευγαριού είναι αρνητικές. Την Άνοιξη του 1998 φονεύτηκε ένα από τα μέλη του ζευγαριού από κτηνοτρόφο ο οποίος περιέγραψε σε ερευνητές του ΜΦΙΚ με μεγάλη ακρίβεια το είδος. Πράγματι από το 1999 και έπειτα, καταγράφεται μόνο ένα άτομο (το θηλυκό) να χτίζει και να επισκευάζει την φωλιά του ζευγαριού και να υπερασπίζεται το βράχο φωλιάσματος από διερχόμενα Όρνια και Χρυσαιετούς. Δυστυχώς και αυτό το πουλί βρέθηκε πυροβολημένο με σπασμένη φτερούγα τον Απρίλιο του 2000 στο βουνό Κάρταλος στο Νότιο Ψηλορείτη.

Τα αποτελέσματα του προγράμματος από το 2002 μέχρι σήμερα είναι ότι το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας έχει επιδοθεί σε μία τεράστια προσπάθεια ευαισθητοποίησης του κοινού για την αντιμετώπιση του φαινομένου της λαθροθηρίας, ενώ παράλληλα σε συνεργασία με την Διεύθυνση δασών της Περιφέρειας Κρήτης λειτουργεί εντατικά ταΐστρες δηλαδή χώρους όπου αφήνοντας τροφή με σκοπό την αύξηση της παραγωγικότητας των φωλαεζόντων ζευγαριών και την βιωσιμότητα των νεαρών πουλιών τα οποία είναι άπειρα στην εξεύρεση τροφής τον πρώτο χρόνο της ζωής τους.

Αποτέλεσμα:

Της επίπονης και επίμονης αυτής προσπάθειας, αλλά κυρίως της θετικής ανταπόκρισης του κόσμου, ήταν η σταθερή αναπαραγωγική επιτυχία των δύο ζευγαριών που φωλιάζουν κάθε χρόνο στο νησί και η βιωσιμότητα των νεαρών πουλιών που έφτασαν μέχρι την ενηλικίωση και εποίκησαν τους «άδειους» ορεινούς όγκους. Σήμερα στην Κρήτη τα ζευγάρια έχουν αυξηθεί σε έξι.

Ιδιαίτερα για τον Ψηλορείτη, σήμερα συχνάζουν σταθερά όλο το χρόνο 1 ενήλικο και 2-3 ανώριμα πουλιά, ενώ το πιο ενθαρρυντικό νέο είναι πως πρόσφατα δημιουργήθηκε ένα νέο ζευγάρι στην περιοχή Μυλοποτάμου-Αμαρίου.

2.10. Νομοθεσία που Διέπει την Προστατευόμενη Περιοχή

Και σε αυτό το σημείο όπως και στο Κεφάλαιο 2, θα αναλύσουμε συγκεκριμένα την νομοθεσία που αφορά το Φυσικό Πάρκο, δηλαδή η ανάλυση θα χωριστεί σε δυο μέρη. Το πρώτο θα αφορά την **Εθνική νομοθεσία** και το δεύτερο μέρος θα αφορά τη **Κοινοτική νομοθεσία**.

Αξίζει να γίνει μια σύντομη αναφορά για το καθεστώς που υπάρχει στις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως **Ζώνες Ειδικής Προστασίας** και αυτό γιατί στις περιοχές αυτές δεν βρίσκουν πλήρη εφαρμογή όλοι οι νόμοι της Εθνικής ή της Κοινοτικής Νομοθεσίας.

Κάθε περιοχή που βρίσκεται σε «κατάσταση εισαγωγής», δηλαδή σε υπό-ένταξη στην Ζώνη Ειδική Προστασίας ελέγχεται από ειδικού ως προς τον βαθμό ανάγκη για προστασία, και αυτό γιατί είναι περιοχές που ο άνθρωπος έχει επέμβει με τέτοιο τρόπο και σε τέτοιο βαθμό στο περιβάλλον, με αποτέλεσμα να έχει αποφέρει τεράστια οικολογικοί καταστροφή. Σε αυτή την περίπτωση η επέμβαση των ειδικών, και κατά συνέπεια του κράτους, είναι ως προς την αποκατάσταση και προστασία της συγκεκριμένης περιοχή, που διασφαλίζεται από τους ανάλογους νόμους που αναφέρονται για το περιβάλλον.

Κάτι ανάλογο γίνεται και με την περίπτωση που σε μια περιοχή ένα είδος ζώου τείνει να εξαφανιστεί.

Πάλι με την βοήθεια των ειδικών και μετά από μελέτες που θα έχουν γίνει όσο αναφορά τον ρυθμό αναπαραγωγής του , καθώς ένα σημαντικό σημείο εδώ είναι και το μέγεθος του βαθμού προστασίας που χρίζει το συγκεκριμένο είδος ζώου υπό-εξαφανίσει. Άλλο βαθμό προστασία χρειάζεται το είδος π.χ. που το 2001 ο αριθμός του ήταν 600 ζευγάρια και το 2005 είχαν μειωθεί σε 510 ζευγάρια ανά την Ελλάδα και άλλο βαθμό προστασίας είναι όταν έχουν απομείνει 2 ζευγάρια.

Φωτεινό παράδειγμα είναι «**Η αγριόγατα της Κρήτης**». Το Συγκεκριμένο είδος είχε εξαφανιστεί από τον χάρτη των ζώων που είχαν χαρακτηριστεί ως «υψηλό βαθμό ανάγκης για προστασία» εδώ και 40χρονα αλλά πρόσφατα ανακαλύφθηκε μόλις ένα μονό ζεύγος.

Όσο αναφορά τώρα το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη πρέπει να λάβουμε υπόψη μας όλα αυτά που προαναφέρθηκαν και αυτό γιατί το Φυσικό Πάρκο είναι μια περιοχή όπου περιλαμβάνει μια αξιοσέβαστη «Πανίδα και Χλωρίδα» και κατά συνέπεια πρέπει να εξασφαλισθεί η προστασία της από την πλευρά της νομοθεσίας που αφορά το περιβάλλον.

2.10.1 Εθνική Νομοθεσία

2.10.1.1 Νόμος 1650/1986 «Για την προστασία του περιβάλλοντος»

Με τον Ν.1032/80 ιδρύεται το Υπουργείο Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος (ΥΧ.ΟΠ). Αναλαμβάνει την αρμοδιότητα σε θέματα περιβάλλοντος , την κατάρτιση σχεδίων και προγραμμάτων χωροταξίας και περιβάλλοντος , τον έλεγχο της εφαρμογής τους και τον συντονισμό των αντιστοίχων προγραμμάτων , καθώς επίσης και γενικότερη αντιμετώπιση προβλημάτων. Αν και η αρμοδιότητα του (ΥΧ.ΟΠ) δεν ήταν ξεκάθαρη αποτέλεσε την βάση για μια νέα διοικητική , θεσμικοί και ουσιαστική αρχή άσκησης μιας ξεχωριστής από το σύνολο πολιτικής για το περιβάλλον.

2.10.1.2 1650/1986 και Προστασία του Περιβάλλοντος από την Ρύπανση.

Στο σημείο αυτό θα γίνει μια αναφορά στις επιμέρους πτυχές που αναφέρεται ο συγκεκριμένος νόμος για το θέμα του περιβάλλοντος και της προστασίας του.

- ✓ Ποιότητα ατμόσφαιρας και δίκτυο παρακολούθησης
- ✓ Ποιότητα νερού και δίκτυο παρακολούθησης
- ✓ Προστασία εδάφους
- ✓ Στερεά απόβλητα
- ✓ Συσκευασία προϊόντων
- ✓ Προστασία από το θόρυβο
- ✓ Επικίνδυνες ουσίες και παρασκευάσματα
- ✓ Παρακολούθηση φυσικών αποδεκτών

Μέτρα προστασίας από την ραδιενέργεια

2.10.1.3 856/1937 «Περί Εθνικών Δρυμών»

2.10.1.4 1465/1950 «Τοπία φυσικού κάλλους», βάσει του οποίου χαρακτηρίστηκαν ως προστατευόμενες περισσότερες από 300 περιοχές, που όμως ποτέ δεν υπήρχε επαρκής και ουσιαστική προστασία.

2.10.1.5 996/1971 «περί εθνικών δρυμών, αισθητικών δασών και διατηρητέων μνημείων της φύσης»

2.11 Κοινοτική νομοθεσία

2.11.1 Άρθρο 174 Σεκ το οποίο προβλέπει **« Η δράση της κοινότητας στηρίζεται στις αρχές»**

Και περιλαμβάνει τα εξής:

- ✓ Την προφύλαξη και τις πολιτικές δράσεις για την επανόρθωση των καταστροφών του περιβάλλοντος κατά προτεραιότητα στην πηγή.
- ✓ Ο ρυπαίνων πληρώνει
- ✓ Οι απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος πρέπει να ενσωματώνονται στον ορισμό και στην εφαρμογή των άλλων πολιτικών της κοινότητας.
- ✓ Πρόληψη και μείωση των μολύνσεων και των οχλήσεων.

2.11.2 Οδηγία 79/409/ΕΟΚ «Για την προστασία των άγριων πουλιών».

Όσον αναφορά την Κοινοτική Νομοθεσία σημαντική οδηγία για τη θεσμοθέτηση περιοχών με στόχο την προστασία της πανίδας είναι η 79/409/ΕΟΚ «Για την προστασία των άγριων πουλιών». Σκοπός της 79/409 είναι η προστασία των ειδών των πουλιών που ζουν φυσικά και σε άγρια κατάσταση στην Ευρώπη.

Ξεχωριστό και άκρος σημαντικό σημείο της 79/409 (άρθρο 4.1-2) είναι η υποχρέωση των κρατών-μελών να χαρακτηρίζουν ως «Ζώνες Ειδικής Προστασίας» (Special Protection Areas – ΖΕΠ) τις πιο κατάλληλες περιοχές που φιλοξενούν πληθυσμούς και

οίκο-τόπους των πουλιών αυτών και άλλων μεταναστευτικών ειδών. Μέχρι στιγμής η Ελλάδα έχει χαρακτηρίσει 110 περιοχές ως ΖΕΠ.

2.11.3 Οδηγία 92/43/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των φυσικών οικό-τόπων...»

Οδηγία για την προστασία της φύσης είναι η 92/43/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των φυσικών οικό-τόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας». Η 92/43 ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με Κ.Υ.Α που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 1289/28.12.99.

ΕΝΟΤΗΤΑ: 'Γ

«ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΡΕΥΝΑ ΒΑΣΕΙ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ-ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

1.1 Στόχος της έρευνας είναι η διερεύνηση του κατά πόσο οι παρεμβάσεις-δραστηριότητες που έχουν γίνει στο Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη έχουν συμβάλλει, στη προστασία του περιβάλλοντος και στην ανάδειξη των τουριστικών δυνατοτήτων της περιοχής.

Άξονες ερωτηματολογίου-συνέντευξης :

- ✓ Κατά πόσο οι δραστηριότητες συνέβαλλαν στην ανάπτυξη του περιβάλλοντος και του τουρισμού.
- ✓ Κατά πόσο οι φορείς αξιοποίησαν αποτελεσματικά τα Ευρωπαϊκά-Κρατικά προγράμματα για το Περιβάλλον και τον Τουρισμό.
- ✓ Κατά πόσο τα επενδυτικά σχέδια ήταν ωφέλιμα για το Περιβάλλον και τον Τουρισμό.
- ✓ Εάν έγινε αξιοποίηση των ερευνών και των μελετών που έχουν διεξαχθεί στην ευρύτερη περιοχή του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη.

Μεθοδολογία ερωτηματολογίου-συνέντευξης:

- ✓ Το ερωτηματολόγιο-συνέντευξη εντάσσεται στην κατηγορία της «απολογιστικής έρευνας».
- ✓ Οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την διεξαγωγή του ερωτηματολογίου-συνέντευξη είναι από τον κύριο φορέα διαχείρισης του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη δηλαδή τον Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε., από τους Επιχειρηματίες που βρίσκονται εντός των ορίων αυτού και τέλος από την συνέντευξη που πραγματοποιήθηκε στον πρώην δήμαρχο του Δήμου Ανωγείων. Χρήση επίσης γίνεται και των μελετών που έχουν γίνει για τη περιοχή.
- ✓ Το ερωτηματολόγιο περιέχει ερωτήσεις ανοικτού και κλειστού τύπου .

Η έρευνα βάση ερωτηματολογίου-συνέντευξης διαιρείται σε τρία μέρη:

☞ Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου αφορά το Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. Στόχο έχουμε μέσα από την διεξαγωγή της έρευνας να συλλέξουμε χρήσιμες πληροφορίες, ώστε να καταφέρουμε να γνωρίσουμε καλύτερα τον αναπτυξιακό φορέα και να μάθουμε περισσότερες πληροφορίες και μελλοντικά του σχέδια για το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη.

Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο που απευθύνεται στο Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. περιέχει, τόσο Ανοικτές όσο και Κλειστές ερωτήσεις που θα μας βοηθήσουν να καταλήξουμε σε συμπεράσματα χρήσιμα για την βιωσιμότητα του Φυσικού Πάρκου, όσο και τις δράσεις που διεξάγονται σε αυτό

☞ Το **δεύτερο μέρος** του ερωτηματολογίου αφορά τους **Επιχειρηματίες**, σκοπό έχει μέσα από την διεξαγωγή της έρευνας, να συλλεχθούν χρήσιμες πληροφορίες, ώστε να καταφέρουμε να μάθουμε πώς και με ποιους τρόπους έμαθε ο κόσμος για το Φυσικό Πάρκο, εάν το βλέπουν ως ένα μέσο για τη βελτίωση του εισοδήματος τους ή ως μια απειλή για τις επιχειρήσεις τους.

Βέβαια θα προκύψουν και άλλα συμπεράσματα που θα συσχετίζονται με τις διάφορες επιχειρηματικές δραστηριότητες και συγκεκριμένα με:

1. Τον τρόπο χρηματοδότηση της επιχείρησης,
2. Τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν για την εγκατάσταση των επιχειρήσεων τους στο χώρο του φυσικού πάρκου.
Είναι γνωστή σ' όλους μας η αυστηρή νομοθεσία που ισχύει.
3. Πώς κρίνουν την πορεία της επιχείρησης τους μέσα στο Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη
4. Αν είναι ένα μέσο για την προώθηση της επιχείρησης τους το Φυσικό Πάρκο.
5. Από πού πληροφορήθηκαν για αυτό
6. Αν πληρούν όλες τις προβλεπόμενες προδιαγραφές οι επιχειρήσεις τους ώστε να μην ρυπαίνουν το περιβάλλον.

☞ Και το **τρίτο μέρος** της έρευνας περιλαμβάνει την συνέντευξη που πραγματοποιήθηκε στον **κ. Κλάδο Ιωάννη**, πρώην δήμαρχο του δήμου Ανωγείων. Σκοπός της συνέντευξης είναι η περεταίρω συλλογή πληροφοριών που θα αφορούν το Φυσικό Πάρκο, την άποψη που έχει ο κ. Κλάδος σχετικά με την μελλοντική βιωσιμότητα του πάρκου, τι ενέργειες πρέπει να γίνουν σε αυτό και τέλος την άποψη του σχετικά το πώς βλέπει η κοινωνία των Ανωγείων το Φυσικό πάρκο.

Η συνέντευξη του κ. Κλάδου αποτελούνταν από 9 ερωτήσεις.

Το ερωτηματολόγιο για τους επιχειρηματίες, διαιρέθηκε σε τρεις ενότητες με συνολικό αριθμό ερωτήσεων 16.

Οι επιχειρήσεις που πήραν μέρος στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου ήταν 20.

- ✓ **Ενότητα Α΄:** Χαρακτηριστικά Γνωρίσματα
- ✓ **Ενότητα Β΄:** Χρηματοδότηση Επιχείρησης
- ✓ **Ενότητα Γ΄:** Φυσικό Πάρκο Ψηλορείτη

Βασικό ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσο ο επιχειρηματικός πληθυσμός των Ανωγείων αποδέχεται την ύπαρξη του Φυσικού Πάρκου και κατά πόσο αποδέχεται την ένταξη του στα ευρωπαϊκά γεωπάρκα.

Επίσης δημιουργήθηκε ένα άλλο ερωτηματολόγιο το οποίο απευθύνθηκε στο προσωπικό του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. Το ερωτηματολόγιο αυτό είχε διαιρεθεί σε 4 ενότητες τις οποίες αποτελούσαν 24 ερωτήσεις. Οι ερωτήσεις αυτές συσχετιζόταν με:

- ✓ **Ενότητα Α΄:** Το Προφίλ της Αναπτυξιακής Εταιρίας.
- ✓ **Ενότητα Β΄:** Τα Χαρακτηριστικά Βιοτικού Περιβάλλοντος.
- ✓ **Ενότητα Γ΄:** Τη Κατάσταση που Επικρατεί σήμερα στο Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη.
- ✓ **Ενότητα Δ΄:** Το Μελλοντικό Σχεδιασμό του Φυσικού πάρκου του Ψηλορείτη.

1.2 Αποτελέσματα του ερωτηματολογίου⁷⁷ για των Α.Κ.Ο.Μ.Μ.

1.2.1 Ενότητα : Α'

Στο Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. εργάζονται 52 άτομα και από αυτούς μόλις 3 άτομα από τους εργαζόμενους⁷⁸ ασχολούνται με την διοίκηση και διαχείριση του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη, αναλογία που είναι πολύ μικρή σε σχέση με το σύνολο των ατόμων που υπηρετούν με αποτέλεσμα να μην μπορούν να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις που αντιμετωπίζουν καθημερινά.

Από την προσωπική συζήτηση που είχα με το προσωπικό του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. σχετικά με το πώς η Τοπική Αυτοδιοίκηση⁷⁹ στηρίζει τις δραστηριότητες, την ανάπτυξη και αξιοποίηση του Φυσικού Πάρκου διαπίστωσα ότι ο Α.Κ.Ο.Μ.Μ.- ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ Α.Ε. είναι μια εταιρεία με μετόχους όλους τους δήμους της ευρύτερης περιοχής του Ψηλορείτη και έχει, κατά γενική ομολογία, διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της περιοχής γύρω από τον ορεινό όγκο του Ψηλορείτη.

Βασικός στόχος της εταιρίας είναι η ανάδειξη και αξιοποίηση των ιδιαίτερων Φυσικών και Πολιτιστικών πόρων της περιοχής, ώστε να ενισχυθεί η οικονομία και η ανάπτυξη της και να βελτιωθεί εντέλει η ποιότητα της ζωής των κατοίκων της. Η ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού πλούτου έχει ως βασική προϋπόθεση την οργανωμένη διαχείρισή του σε όλα τα επίπεδα. Έτσι το Δ.Σ. της εταιρείας ομόφωνα «και με τη σύμφωνη γνώμη όλων των Δήμων της περιοχής» πήρε την απόφαση για τη δημιουργία του Φυσικού Πάρκου Ψηλορείτη στην Κεντρική Κρήτη, το οποίο περιλαμβάνει τον Ψηλορείτη και τα Ταλλαία Όρη. Ακολούθως υποστήριξε και υποστηρίζει διαρκώς την ένταξη της περιοχής στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Γεωπάρκων που είναι υπό την ασπίδα της UNESCO.

Η ανάπτυξη του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό εργαλείο στα χέρια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης συμβάλλοντας στην άμεση συνεργασία των Δήμων της περιοχής για τη δημιουργία ενός ενιαίου σχεδιασμού που θα περιλαμβάνει:

- ☞ την εκπόνηση μελετών και διαχειριστικών σχεδίων ώστε να είναι δυνατή η ορθολογική και αειφόρος διαχείρισή του
- ☞ σε βασικά έργα υποδομής
- ☞ σε ενέργειες προβολής – προώθησης
- ☞ τη δημιουργία περιβαλλοντικών και πολιτιστικών προϊόντων (πακέτα θεματικών μορφών τουρισμού, εκπαίδευση)
- ☞ την ανάδειξη, αξιοποίηση και προστασία «νησίδων» φυσικού και γεωλογικού ενδιαφέροντος (π.χ. το σπήλαιο Σφεντόνη Ζωνιανών)
- ☞ στην ενημέρωση - ευαισθητοποίηση των κατοίκων και ιδιαίτερα εκείνων των επαγγελματιών που οι δραστηριότητες τους επιδρούν σημαντικά στο περιβάλλον (π.χ. κτηνοτρόφοι)

⁷⁷ Βλέπετε παραρτήματα σελ.

⁷⁸ Για την διοίκηση και διαχείριση του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη εργάζονται: 1^{ος} Γεωλόγος σαν εξωτερικός συνεργάτης, 1^{ος} Οικονομολόγος όπου είναι και ο Διευθυντής του Α.Κ.Ο.Μ.Μ., 1^{ος} Λογιστής όπου δεν είναι μονό για το Φυσικό Πάρκο και τέλος, 1^{ος} Πολιτικός Μηχανικός με ειδικευση στην Υδραυλική και την Τεχνική Περιβάλλοντος.

⁷⁹ Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη «Αριθ. Φύλλου 2 Δεκέμβριος 05» σελ.1

- ☛ στη διαχείριση της κτηνοτροφίας (π.χ. μελέτη για τη μείωση του ζωικού κεφαλαίου και αξιοποίηση αντίστοιχων προγραμμάτων, στροφή στην βιολογική κτηνοτροφία κ.λπ.).

Πολλά από τα παραπάνω πραγματοποιούνται μέσω διαφόρων προγραμμάτων και την τεχνική υποστήριξη του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. – ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ Α.Ε., ως τμήμα του οποίου λειτουργεί αυτή τη στιγμή το Φυσικό Πάρκο.

Τα αποτελέσματα που υπήρξαν μέχρι σήμερα μας κάνουν να είμαστε περισσότερο αισιόδοξοι για το μέλλον. Στόχος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Περιοχής είναι η συνεχής ανάπτυξη και αναγνώριση του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη, διεκδικώντας εκτός των άλλων και τη θεσμική κατοχύρωσή του.

1.2.2 Ενότητα : Β'

Στην ενότητα αυτή θα αναλύσουμε τα αποτελέσματα που αφορούν τα χαρακτηριστικά του βιοτικού περιβάλλοντος.

Το όρος Ίδη ή Ψηλορείτης, ένας από τους τρεις κύριους ορεινούς όγκους της Κρήτης και αυτός με την υψηλότερη κορυφή στο νησί (Τίμιος Σταυρός, 2.456m), χαρακτηρίζεται από εξαιρετική ποικιλομορφία τοπίων, συγκεντρώνει μεγάλο αριθμό ενδημικών ειδών φυτών, ενώ κάποιες από τις φυτικές διαπλάσεις που υπάρχουν σ' αυτό είναι σπάνιες.

Στα κατώτερα μέρη της Ίδης υπάρχουν θαμνώδες με *Quercus coccifera* και φρύγανα καθώς και συστάδες από *Pinus* στις νότιες κυρίως πλευρές. Στην κορυφή του βουνού περιλαμβάνει δάση κυπαρισσιού που εξαπλώνονται από 800 — 1500m.

Πάνω από το δασικό όριο υπάρχουν, εκτός από τις ορθοπλαγιές, τις σάρες και τα απόκρημνα μέρη, «πεζούλες». όπου κυριαρχούν ακανθώδη ξηρόφυτα στρωματοειδούς μορφής.

Πολλά που χαρακτηρίζουν το σύνολο αυτών των οικοσυστημάτων που αναφέρθηκαν παραπάνω είναι αποκλειστικά Κρητικά, όπως τα *Satureja spinosa*, *Asperula idaea*, *centaurea*, *dactylic rigida*, *Anthemis pussila*, *Astragalus creticus*, *Creticus*, *Crepis sibthoriana* *Teucrium alpestre*.

Χαρακτηριστική κοινωνία σε αυτές τις «πεζούλες» είναι η *Tragopogon Lassithicus* και η *Viola Heldreichiana*, που έχει οικολογικό εύρος ως προς το υψόμετρο καθώς εξαπλώνεται από 1700- 2000μ.

Στις ορθοπλαγιές και τα απόκρημνα βραχώδη μέρη αναπτύσσονται οι παρακάτω φυτοκοινωνίες:

- ☛ Φυτοκοινωνία με *Origanum dictamnus* και *Staecnelina fruticosa* που εκτείνεται κυρίως μεταξύ 1700 και 1900μ.

- ☛ Φυτοκοινωνία με *Alyssum naussknechtii* και *Alyssum Lassithicum*.

Στον ορεινό όγκο της Ίδης διακρίνονται συνολικά, 19 τύποι⁸⁰ οικοτόπων, σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, δύο από τους οποίους είναι οικοτόποι προτεραιότητας.

1.2.2.1 Οικότοποι προτεραιότητας

Από τη θερμομεσογειακή ως την ορομεσογειακή ζώνη βλάστησης στο υψομετρικό όριο των 1.600m κυριαρχούν τα φρύγανα και τα μακκί. Συστάδες πρίνων (*Quercus coccifera*) με σφενδάμια (*Acer sempervirens*) είναι διάσπαρτες στο βόρειο τμήμα του όρους, αλλά και αμιγείς συστάδες σφενδαμιών που τις συναντάμε περιστασιακά στο υψόμετρο των 1.700m. Οι νότιες πλαγιές της οροσειράς καταλαμβάνονται από δενδρώδη βλάστηση πουρναριών, τα οποία αποτελούν το κύριο είδος στο μεγάλο δάσος του Ρούβα, κυπαρισσιού (*Cupressus sempervirens*) και τραχείας Πεύκης (*Pinus brutia*)

Οι χερσότοποι με αραιή χαμηλή βλάστηση από αγκαθωτούς θάμνους με σφαιρικό σχήμα είναι ο χαρακτηριστικός τύπος οικοτόπου (4090*) στην υψο-μεσογειακή ζώνη της Ίδης. Πάνω από το υψόμετρο των 1.700m, όπως και στους υπόλοιπους μεγάλους ορεινούς όγκους της Κρήτης, το σχήμα και η διάταξη των θάμνων καθιστούν τον οικοτόπο αυτό ανθεκτικό στις σχετικά αντίξοες μικρο-κλιματικές συνθήκες των περιοχών αυτών. Τα κύρια είδη της χλωρίδας είναι⁸¹ τα *Acantholimon androsaceu*, *Prunus prostrata*, *Euphorbia acanthothamnus*, *Astracantha cretica* και *Astragalus angustifolius*. Εξάλλου, σημαντικό στοιχείο είναι ότι οι οικοτόποι αυτοί φιλοξενούν μεγάλο αριθμό ενδημικών ειδών φυτών. περίπου το 1/3 των ενδημικών φυτών της Ίδης φυτρώνουν στον οικοτόπο αυτό, ορισμένα από αυτά μάλιστα κατ' αποκλειστικότητα.

Πλούσια χλωρίδα, τόσο σε κοινά, όσο και σε ενδημικά είδη είναι επίσης Οι οικοτόποι των φρυγάνων, που κυριαρχούν στην Ίδη, όπως και σε μεγάλο μέρος της επιφάνειας της Κρήτης. Τα φρύγανα της μεσογειακής ζώνης βλάστησης (5420) χαρακτηρίζονται από τα είδη *Sarcopoterium spinosum*, *Satureja thymbra* *Drimys maritima*, *Asphodelus aestivus*.

Ο οικοτόπος με κωδικό 5430 περιλαμβάνει τα ορεινά φρύγανα σε υψόμετρο περίπου 800-1.500m. Χαρακτηριστικά είδη του οικοτόπου αυτού είναι: *Euphorbia acanthothamnus*, *Phlomis lanata*, *Berberis cretica*, *Verbascum macrum*, *Asperula rigida* και *Satureja juliana*. Η διάπλαση αυτή των οροφρυγάνων είναι ενδημική στη Κρήτη.

Οι χαμηλοί πρίωνες (5332) καταλαμβάνουν σχετικά μικρή έκταση και προέρχονται από την υποβάθμιση υψηλότερης μορφής βλάστησης. Εκτός από το πουρνάρι (*Quercus coccifera*), που κυριαρχεί, υπάρχουν τα *Phlomis lanata*, *Euphorbia acanthothamnus*, *Acer sempervirens*. Ο υπόροφος των ποωδών ειδών είναι αραιός, αλλά εμφανίζει υψηλή ποικιλότητα.

⁸⁰ Βλ: Πίνακας:7.1 οικοτόπων της περιοχής μελέτης

⁸¹ Το είδος *Astracantha cretica* σημειώνεται από τους Turland et al,(1995) ως αμφίβολο ενδημικό, καθώς υπάρχει πιθανότητα να φύεται, τόσο στα νησιά του ανατολικού Αιγαίου, όσο και στη νοτιοδυτική Τουρκία.

Στον οικοτόπο 6310 υπάγονται Οι μεσαιού ύψους (μέχρι 2m.) θαμνώδες πρίνου και σφενδαμιών, που καταλαμβάνουν μεγάλο τμήμα του όρους και αποτελούν στάδιο υποβάθμισης της κλίμακας βλάστησης στην περιοχή, αλλά και σε διάσπαρτες αμιγείς συστάδες σφενδαμιών.

Στον κωδικό 934 Α εντάσσονται τα μεσαιάς φυτό-κάλυψης, μεγάλα δαση πρίνου με φρυγανικό υποόροφο από *Asparagus arphyllus*, *Euphorbia acanthothamnus*, *Centaurea idaea*. Ευρυστέ!3 808ηϋΙσϋΙ&η?η05, Όθπ1οιπθ 14882 κ.ά. Τυπικότεροι εκπρόσωποι της κατηγορίας αυτής είναι τα δάση του Ρούβα και του Κρουσώνα, στις νότιες και ανατολικές πλαγιές αντίστοιχα. Στην περιοχή του δάσους του Ρούβα υπάρχει και ένας από τους πληθυσμούς της ενδημικής *Zelkova abelicea*,

Στο δάσος πουρναριών του Ρούβα βρίσκεται μία Περιορισμένη έκταση με κυπαρίσσια (9290) και μία δεύτερη σε απόκρημνη πλαγιά στην περιοχή του ομώνυμου φαραγγιού, στην ίδια περιοχή, κοντά στο Ζαρό, υπάρχει και πιο μεσαιάς φυτό-κάλυψης δάσος τραχείας πεύκης (9540) με φρυγανικό υποόροφο από *Quercus coccifera*, *Hypericum empetrifolium* και *Asparagus arphyllus*.

Σημαντικό στοιχείο της δενδρώδους βλάστησης της Ίδης είναι και το δάσος της Αριάς (*Quercus ilex*), που ορίζεται από το δίκτυο «ΦΥΣΗ 2000» ως τύπος οικοτόπου 6310. Μαζί με τις Αριάς φύονται πουρνάρια Και ο υποόροφος χαρακτηρίζεται από τα είδη *Euphorbia characias*, *Dapha sericea*, *Cistus creticus*, *Calicotome villosa* και *Coridothymus capitatus*.

Όλα τα εναπομείναντα δάση έχουν ιδιαίτερη σημασία για την Κρήτη, λόγω του ότι η έκτασή τους έχει περιοριστεί στο 5% της επιφάνειάς της. Η Περιορισμένη έκταση δασών πρίνου, αριάς και κυπαρισσιού στην Ελλάδα ενισχύει την αξία των Κρητικών δασών.

Περιορισμένη έκταση στις πλαγιές καταλαμβάνουν οι σάρες. Η βλάστηση που φιλοξενούν είναι Ιδιαίτερα αραιή (φυτό-κάλυψη 1%) Και ο αριθμός των ειδών ελάχιστος. Σ' αυτές βρίσκεται το ενδημικό είδος *Scutellaria hirta*.

Τα ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή (8217) αποτελούν εξαιρετικής σημασίας βιότοπο για τα είδη της χασμο-φυτικής χλωρίδας. Περισσότερα από το 1/3 των ενδημικών φυτών της Ίδης φυτρώνουν αποκλειστικά ή όχι σε σχισμές βράχων.

Το λιβάδι στο οροπέδιο της Νίδας μπορεί να οριστεί ως τόπος οικοτόπου «μεσόφιλος βοσκότοπος» (651Α). Αποτελεί μία από τις λίγες σχετικά μεγάλες εκτάσεις λιβαδικής ποώδους βλάστησης στην Κρήτη. Η φυτό-κάλυψη ανέρχεται σε ποσοστό 80-100%. Χαρακτηριστικά είδη είναι τα *Polygonum idaeum* και *Eryngium campestre*

1.2.2.2 Χλωρίδα - σπάνια και προστατευόμενα είδη.

Περίπου το 40% των ενδημικών φυτικών στην Κρήτη υπάρχουν στην οροσειρά της Ίδης. Σε αυτά συγκαταλέγονται πέντε είδη και ένα υποείδος ορχεοειδών. Δεκατρία γένη αντιπροσωπεύονται το καθένα από περισσότερα του ενός ενδημικά είδη. Οι οικοτόποι που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο αριθμό ενδημικών είναι τα ασβεστολιθικά πρανή με τη χασμο-φυτική βλάστηση, τα φρύγανα και οι χερσότοποι με τη χαμηλή και αραιή βλάστηση της ορομεσογειακής ζώνης.

Ο δίκταμος (*Origanum dictamnum*), η αμπελιτσά (*Zelkova abelicea*) και η ορχιδέα *Cephalanthera cucullata* αναφέρονται στη σχετική ελληνική νομοθεσία και στις διεθνείς συμβάσεις.

1.2.2.3 Πανίδα - σπάνια και προστατευόμενα είδη.

Για την περιγραφή της πανίδας των σπονδυλωτών⁸² της περιοχής χρησιμοποιήθηκαν τα υπάρχοντα βιβλιογραφικά δεδομένα καθώς και αδημοσίευτες παρατηρήσεις συνεργατών του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης (ΜΦΙΚ) που έχουν προκύψει είτε από επίτοπιες μελέτες στο Πεδίο είτε από την ευρύτερη γνώση της πανίδας της Κρήτης. Σε κάθε περίπτωση σημειώνεται η πηγή αναφοράς. Σε μεγάλο βαθμό τα πληθυσμιακά δεδομένα στηρίζονται σε εκτιμήσεις που απορρέουν από ευρύτερη γνώση των ειδών και της φυσικής τους ιστορίας (βλέπε επεξηγήσεις πίνακα).

Πίνακας:⁸³ 1 Κατάλογος των σπονδυλωτών της περιοχής.

Κατηγορία	Κοινό Όνομα	Πληθυσμός	Διατήρηση	Απομόνωση	Αξιολόγηση Περιοχής	Αναφορά
A	ΦΡΥΝΟΣ	Δ	B	B	B	3,7, M
A	ΔΕΝΔΡΟ-ΒΑΤΡΑΧΟΣ	B	Γ	B	B	3,M
A	ΒΑΤΡΑΧΟΣ	B	Γ	B	A	3, M
R	ΣΑΜΙΑΜΙΘΙ	Δ	A	Γ	Γ	M
R	ΠΡΑΣΙΝΗ ΣΑΥΡΑ	B	B	Γ	Γ	3,6,7, M
R	ΛΙΑΚΟΝΙ	Γ	B	Γ	Γ	7, M
R	ΔΕΝΔΡΟΓΑΛΙΑ	Γ	B	Γ	Γ	7, M
R	ΟΦΙΣ	Γ	B	B	Γ	M
R	ΝΕΡΟΦΙΔΟ	Γ	B	Γ	Γ	M
R	ΟΧΕΝΤΡΑ	Γ	B	Γ	Γ	7
M	ΑΓΚΑΘΟΠΟΝΤΙΚΟΣ	B	B	B	B	M
M	ΠΟΝΤΙΚΟΣ	Γ	B	Γ	Γ	13

⁸² Χρησιμοποιούμε τον όρο σπονδυλωτά για συντομία αν και δεν συμπεριλαμβάνονται τα ψάρια και τα πουλιά. Τα πρώτα δεν συμπεριλαμβάνονται διότι δεν υπάρχουν φυσικοί πληθυσμοί πουθενά στην Κρήτη. Για τα πουλιά θα γίνει ειδική αναφορά αλλού.

⁸³ Πηγή: Α.Κ.Ο.Μ.Μ.

M	ΑΡΟΥΡΑΙΟΣ	Δ		Γ	Γ	M
M	ΜΥΓΑΛΗ	Δ	B	Γ	Γ	8,9,12,M
M	ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟΣ	B	B	Γ	B	M
M	ΑΓΡΙΟΓΟΤΑ	A	B	A	A	M
M	ΔΕΝΤΡΟΓΑΛΙ	A	B	A	A	1,M
M	ΛΑΓΟΣ	Δ	B	Γ	Γ	M
M	ΖΟΥΡΙΔΑ	B	B	Γ	B -	M
M	ΑΡΚΑΛΟΣ	B	B	Γ	B	M
M	ΚΑΛΙΓΙΑΝΝΟΥ	B	B	Γ	B	14,M

Υπόμνημα

1: Κατηγορία: A Αμφίβια, R Ερπετά M θηλαστικά.

2: Κατάσταση πληθυσμού σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό της χώρας

A: $100\% < P < 15\%$.

B: $15\% < P < 2\%$,

Γ: $2\% < P < 0$,

Δ: μη σημαντικός πληθυσμός

3: Διατήρηση: Βαθμός προστασίας του ενδιαιτήματος που είναι σημαντικό για το είδος.

A: εξαιρετική διατήρηση,

B: καλή διατήρηση,

Γ: μέτρια ή υποβαθμισμένη

4: Απομόνωση: βαθμός απομόνωσης του πληθυσμού σε σχέση με τη συνολική εξάπλωση του είδους.

A: Απομονωμένος σχεδόν πληθυσμός,

B: μη απομονωμένος πληθυσμός που βρίσκεται στα όρια της περιοχής εξάπλωσης,

Γ: μη απομονωμένος πληθυσμός με μεγάλη εξάπλωση

5: Αξιολόγηση περιοχής: Συνολική αξία ης περιοχής που αφορά τη διατήρηση του είδους.

A: εξαιρετική,

B: καλή,

Γ: σημαντική

Πέρα από την σύνταξη ενός απλού καταλόγου με τα είδη των σπονδυλωτών της περιοχής για την πλήρη αξιολόγησή της χρειάζονται και ποιοτικά στοιχεία που αφορούν στη σπανιότητα, τον ενδημισμό, το καθεστώς προστασίας κ.λ.π. αλλά και αντίστοιχα στοιχεία που αφορούν στις σχέσεις (ποιοτικές και ποσοτικές) κάθε είδους μέσα στα οικοσυστήματα. Τέλος συμπληρωματικά με τα παραπάνω χρειάζονται στοιχεία κατανομής των ειδών στους διάφορους τύπους οικοτόπων που συναντά κανείς στην περιοχή. Το σύνολο των παραπάνω (αξιολογημένος κατάλογος, σχέσεις και κατανομή) δίνουν το μέτρο της βιοποικιλότητας μιας περιοχής.

1.2.2.4 Ορνιθο-πανίδα

Γενικά στοιχεία - κατάλογος ειδών

Η περιοχή παραμένει λίγο γνωστή και σχετικά υπάρχουν περισσότερες αναφορές σε σύγκριση με άλλους ορεινούς όγκους της Κρήτης. Για να μπορούμε να έχουμε μια καλύτερη εικόνα την υπάρχουσας κατάσταση που επικρατεί στην ευρύτερη περιοχή του Ψηλορείτη συλλέχθηκαν στοιχεία την περίοδο συνθέσεις της **Ορνιθο-πανίδα**, εξετάζοντας τον Γυπαετό. Η κάλυψη της αναπαραγωγικής περιόδου ήταν πυκνότερη και τα δεδομένα που συλλέχθηκαν επαρκή για να δώσουν την εικόνα των φωλιάζόντων πτηνών. Παρόλα αυτά η πιθανότητα εντοπισμού ή επιβεβαίωσης άλλων ειδών στο μέλλον δεν θα πρέπει να αποκλειστεί. Επίσης η κάλυψη τόσο των περιόδων της μετανάστευσης όσο και της χειμερινής περιόδου είναι αρκετά επαρκής αλλά περαιτέρω έρευνα θα προσθέσει οπωσδήποτε κάποια είδη στον κατάλογο της ορνιθοπανίδας. Γενικά όμως θεωρούμε ότι το θέμα του εντοπισμού των σημαντικών περιοχών για τα πτηνά, εντός της περιοχής μελέτης έχει καλυφθεί πληρέστατα.

1.2.2.5 Ανάλυση των ως τώρα δεδομένων για τα είδη ορνιθο-πανίδας της περιοχής

Στην περιοχή έχουν καταγραφεί μέχρι σήμερα **155** είδη πτηνών. Οι βασικές όμως συμπεριφορές είναι: 37 είδη είναι μόνιμοι κάτοικοι (R) της περιοχής, 19 είναι καλοκαιρινοί επισκέπτες (B) που θεωρείται ότι αναπαράγονται σε αυτήν, 20 διαχειμάζουν (W), 71 απαντώνται κυρίως κατά τις περιόδους της μετανάστευσης, εαρινή και φθινοπωρινή (M), 2 είναι καλοκαιρινοί επισκέπτες (S) που φωλιάζουν εκτός περιοχής μελέτης, 2 θεωρούνται τυχαίοι επισκέπτες (A), 1 έχει εξαφανιστεί από όλη την Κρήτη (Ex) και για 2 είδη το καθεστώς είναι αδιευκρίνιστο (U). Όπως προκύπτει 56 είδη αναπαράγονται τακτικά (36% των ειδών), ωστόσο άλλα 5-7 είδη έχουν αναφερθεί στο παρελθόν ως φωλιάζοντας ή είναι πιθανοί αναπαραγωγικοί επισκέπτες αλλά η παρουσία τους απαιτεί περαιτέρω έρευνα.

Πίνακα: 2 Καθεστώς Παρουσίας

Συμπεριφορά με βάση την εποχή παρουσίας	Σύμβολο	Αρ.
ΜΟΝΙΜΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΠΟΥ ΦΩΛΙΑΖΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ	R	29
ΜΟΝΙΜΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΕΡΑΣΤΙΚΟΥΣ	Rm	5

ΜΟΝΙΜΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ, ΕΝΙΣΧΥΟΝΤΑΙ ΜΕ ΠΕΡΑΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ	Rmw	3
ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΟΝΤΑΙ ΜΕ ΔΙΑΒΑΤΙΚΑ	Bm	18
ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΠΟΥ ΕΝΙΣΧΥΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΔΙΑΒΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΜΑΖΟΝΤΑ	Bmr	1
ΠΕΡΑΣΤΙΚΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΑΛΛΑ ΚΑΠΟΙΑ ΖΕΥΓΑΡΙΑ ΙΣΩΣ ΦΩΛΙΑΖΟΥΝ ΤΟΠΙΚΑ	Mb	5
ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΑΣΤΙΚΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ	M	61
ΠΕΡΑΣΤΙΚΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ, ΛΙΓΑ ΑΤΟΜΑ ΔΙΑΧΕΙΜΑΖΟΥΝ	Mw	5
ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΒΑΤΙΚΑ ΑΛΛΑ ΙΣΩΣ ΦΩΛΙΑΖΕΙ ΤΟΠΙΚΑ	Wmb	1
ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ, ΛΙΓΑ ΔΙΑΒΑΤΙΚΑ, ΚΑΠΟΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΟΝΙΜΑ	Wmr	1
ΚΥΡΙΩΣ ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΔΙΑΒΑΤΙΚΑ	Wm	18
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΒΑΤΙΚΟ ΦΩΛΙΑΖΕΙ ΕΚΤΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	Sm	1
ΤΥΧΑΙΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ	A	2
ΕΞΑΦΑΝΙΣΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ	EX	1
ΑΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ	U	2

Ο συνολικός αριθμός των ειδών της περιοχής είναι υψηλός σε σχέση με την έκταση της και θα μπορούσαμε να πούμε ότι κατά ένα μεγάλο μέρος οφείλεται στην ετερογένεια των οικοσυστημάτων που διαθέτει, καθώς και στη γεωγραφική της θέση. Δεδομένου ότι δεν συμπεριλαμβάνονται στην περιοχή σημαντικοί υγρότοποι ή παράκτιες περιοχές (που συνήθως συγκρατούν τη μεγαλύτερη ποικιλότητα μεταναστευτικών) και το ότι η περιοχή μελέτης έχει μεγάλο υψόμετρο.

Προστατευόμενα είδη πτηνών στην περιοχή.

1.2.2.6 Όρνιο (*Gyps Fulvius*)

Ο Ψηλορείτης συνιστά ένα σημαντικό βουνό για την τροφή του Όρνιου. Εκεί απαντώνται ορεινή φρυγανότοποι και αραιά δόση με εκστατική κτηνοτροφία. Επιπλέον σε ορισμένες κοινότητες η άσκηση της κτηνοτροφίας είναι έντονα νομαδική με μεταφερόμενα κοπάδια μεγάλων αποστάσεων (π.χ. Αστερούσια, Θρουπή). Μεγάλες

συγκεντρώσεις του είδους όπως 40-50 άτομα είναι συχνές, ειδικά το καλοκαίρι. Το βουνό προσελκύει πουλιά από την ευρύτερη περιοχή του Ηρακλείου και του Ρεθύμνου αφού έχουν παρατηρηθεί νούμερα πολύ μεγαλύτερα από το σύνολο των ατόμων που ενδημούν και φωλιάζουν εντός των γεωγραφικών ορίων του βουνού. Για παράδειγμα πάνω από 100 άτομα έχουν παρατηρηθεί στο οροπέδιο της Νίδας σε πτώμα αλόγου. Ο Ψηλορείτης ωστόσο δεν αποτελεί σημαντικό βουνό για την αναπαραγωγή του είδους, θέσεις κατάλληλες για φώλιασμα βρίσκονται εκτός της περιοχής μελέτης. Τα πουλιά δημιουργούν αποικίες και φωλιάζουν στην περιφέρεια του βουνού κοντά στα χειμαδιά των κοπαδιών. Με αυτό τον τρόπο αποφεύγουν τις αντίξοες καιρικές συνθήκες ενώ ταυτόχρονα βρίσκονται πιο κοντά στις τροφικές τους πηγές. Τέσσερις αποικίες βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή του ορεινού όγκου που φιλοξενούν 60-80 άτομα. Από αυτές μόνο δύο βρίσκονται εντός της περιοχής μελέτης αποτελούμενες συνολικά από 15-25 άτομα. Συνολικά σε όλες τις ενεργές αποικίες που εντοπίζονται περιφερειακά του βουνού τα τελευταία τρία χρόνια (1998-2000) λειτούργησαν κατά μέσο όρο 17 φωλιές με ποσοστό επιτυχίας 82%. Παράλληλα για τις αποικίες που βρίσκονται εντός των ορίων της περιοχής μελέτης την ίδια περίοδο λειτούργησαν 8 φωλιές με ποσοστό επιτυχίας 87%.

1.2.2.7 Χρυσαιτός (*aquila chrysaetos ssp homeyeri*)

Η ευρύτερη περιοχή του Ψηλορείτη περιλαμβάνει τέσσερις επικράτειες Χρυσαιτού. Η μια στο Βορειοανατολικό τμήμα του, έχει εγκαταλειφθεί από τη δεκαετία του 1970 και μόνο ανώριμα άτομα σε φάση διασποράς παρατηρούνται να αναζητούν τροφή. Μία δεύτερη βρίσκεται στο Ανατολικό τμήμα του και αφορά ένα αναπαραγωγικό ζευγάρι που συχνάζει στη περιοχή της κορυφής του Σκίνακα ενώ φωλιάζει σε γειτονικό φαράγγι σε υψόμετρο 900 μέτρων. Άλλη μία επικράτεια καταλαμβάνει το νότιο-νοτιοανατολικό τμήμα του βουνού και χρησιμοποιείται από ένα αναπαραγωγικό ζευγάρι, ενώ μια τελευταία στο δυτικό κομμάτι του βουνού παραμένει κενή εδώ και 5 χρόνια. Ανώριμα ή μοναχικά ενήλικα άτομα (1997-99) παρατηρούνται σε αυτή την επικράτεια ενώ μία φωλιά, σε υψόμετρο 1200 μ. παραμένει ανενεργή όλα αυτά τα χρόνια. Η καταδίωξη του είδους από τον άνθρωπο είναι έντονη και το μοναδικό γεγονός που διασώζει το είδος είναι η σχετική αφθονία τροφής (πέρδικες κυρίως) και η ύπαρξη ανώριμων ατόμων, που καλύπτουν τις απώλειες των ενηλίκων. Το φθινόπωρο του 1996 βρέθηκε πυροβολημένο ένα ανώριμο άτομο στο δάσος του Ρούβα, ενώ την ίδια περίοδο ένα ζευγάρι μαζί με το μικρό του μετά την πτέρωση σύχναζε στην ίδια περιοχή.

1.2.3 Ενότητα Γ'

Δυστυχώς στο Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη δεν υπάρχει κάποιο κέντρο ή σημείο όπου οι Τουρίστες καθώς εισέρχονται σε αυτό να περνάνε από εκεί ώστε να μπορούμε και εμείς να καταλήξουμε σε ένα χειροπιαστό αποτέλεσμα για τον αριθμό, το είδος των επισκεπτών και τέλος την ηλικία τους, αλλά ούτε και κάποιο **βιβλίο επισκεπτών**.

Η μόνιμα μας έγκυρη πηγή σε αυτό το σημείο της έρευνας είναι το προσωπικό του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. το οποίο ζει στον Δήμο Ανωγείων κατά πρώτο και κατά δεύτερο είναι γνώστης του αντικειμένου.

Σχετικά λοιπόν με το ερώτημα εάν είναι πόλος έλξης το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη, από προσωπική εμπειρία και από την απάντηση που πήρα από το

προσωπικό του Φυσικού Πάρκου είναι ότι το επισκέπτονται αρκετός κόσμος από όλη την Ελλάδα και ιδιαίτερα και από το εξωτερικό!!

Αποτελεί πόλο έλξης για χιλιάδες τουρίστες, όχι μόνο τους καλοκαιρινούς μήνες του χρόνου αλλά και όλη την περίοδο του χρόνου κατά προτίμηση την περίοδο την καλοκαιρινή και την χειμωνιάτικη, και αυτό γιατί το καλοκαίρι το τοπίο είναι μαγευτικό, η διαδρομή είναι καταπληκτική και μπορεί ο επισκέπτης να εξερευνήσει κάθε σημείο του Φυσικού Πάρκου, από την άλλη πλευρά «την χειμερινή» λειτουργεί χιονοδρομικό κέντρο καθώς το υψόμετρο είναι τόσο ώστε να επιτρέπει την χιονόπτωση τους περισσότερους μήνες του χρόνου. Πρέπει να επισημάνουμε ότι η ηλικίες των επισκεπτών κυμαίνονται από 15 ετών μέχρι και 65 και άνω!!

Αναφέραμε παραπάνω ότι μικρότερη ηλικιακή κλίμακα είναι 15 ετών και άνω, αυτή η κλίμακα δημιουργήθηκε από τις εκπαιδευτικές επισκέψεις που γίνονται από τα σχολεία του Δήμου Ανωγείων και από τις κοντινές περιοχές του Νομού Ρεθύμνου.

Πρέπει όμως να σημειωθεί και να τονιστεί ιδιαίτερα ότι δεν είναι όλοι οι φορείς της Κρήτης ευαισθητοποιημένοι σε σχέση με το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη και αυτό συμπεραίνεται από την προσέλευση μόνο των κοντινών σχολείων της περιοχής. Χαρακτηριστική ήταν η ομολογία της κ.Ξυλούρη υπεύθυνης διαχείρισης του Φυσικού Πάρκου και εργαζόμενης στο Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. : «Φιλοδοξούμε να έχουμε και από άλλους Νομούς της Κρήτης γιατί προς το παρών δεχόμαστε μόνο από κοντινές περιοχές....».

Εντύπωση προκαλεί βέβαια ότι ενώ ο κόσμος των Ανωγείων χαρακτηρίζεται από το έντονο στοιχείο του τοπικισμού, αναφέρονται συνέχεια όπου βρεθούν στην μοναδικότητα της περιοχής τους και η «οποία δεν συγκρίνεται με άλλη», παρόλο λοιπόν που έχουν το έντονο το στοιχείο αυτό κανένα άτομο από τον πληθυσμό του Δήμου Ανωγείων δεν έχει συνεισφέρει για την συντήρηση και την αξιοποίηση του Φυσικού Πάρκου τους. Μάλλον ο κόσμος της περιοχής δεν έχει συνειδητοποιήσει τη σπουδαιότητα του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη, αφήνοντας όλο το βάρος της συντηρήσεις στο Α.Κ.Ο.Μ.Μ.- Α.Ε.. Πρέπει να αναφέρουμε ότι η χρηματοδότηση του γίνεται μέσω του προγράμματος INTEREG 3.

1.2.4 Ενότητα Β'

Η τελευταία ενότητα του ερωτηματολογίου αυτού αναφέρεται στο μελλοντικό σχεδιασμό του Φυσικού Πάρκου. Θεωρείται αναγκαίο να αναφερθούμε έστω και επιγραμματικά στην ενότητα αυτή λέγοντας ότι η ονομασία που έχει δοθεί στην προστατευόμενη περιοχή χαρακτηρίζοντας την ως «Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη» έχει δοθεί από τους κάτοικους της περιοχής. Δηλαδή δεν υπάρχει κάποια νομοθεσία που στο άκουσμα του ονόματος αυτής να προσδιορίζεται η περιοχή και τα όρια της.

Μελλοντικά λοιπόν ο αναπτυξιακός φορέας Α.Κ.Ο.Μ.Μ.- ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ σχεδιάζει να πετύχει ένα από τους βασικότερους στόχους που αφορά την μελλοντική βιωσιμότητα του Φυσικού Πάρκου «την θεσμική κατοχύρωση – ίδρυση του με ότι αυτό συνεπάγεται».

Προς το τέλος της συζήτησης μας αναφερθήκαμε στα μελλοντικά σχέδια που έχει ο φορέας Διαχειρίσεις τα οποία όμως είναι αρκετά, άλλα πριν αρχίσει το στάδιο

υλοποιήσεις των σχεδίων, που θα αναφερθούμε παρακάτω, πρέπει προηγουμένως να συνταχθεί το διαχειριστικό σχέδιο το οποίο είναι σε στάδιο υλοποίησης. Επόμενο βήμα, όπως μου είπαν, είναι να δημιουργήσουν ή να διαμορφώσουν ένα περιβάλλοντα χώρο οποίος θα είναι αντιπροσωπευτικός και η θέση του θα προσδίδει το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη. Στην συνέχεια σκέφτονται τη δημιουργία ενός μουσείου και ειδικών χώρων όπου ο επισκέπτης θα μπορεί να δει πριν μπει στο Φυσικό Πάρκο, εικόνες από αυτό ή μια σύντομη ταινία, ώστε να μπορεί να προσανατολιστεί μέσα στο πάρκο.

1.3 Αποτελέσματα του ερωτηματολογίου⁸⁴ για τους Επιχειρηματίες

1.3.1 Ενότητα Α'

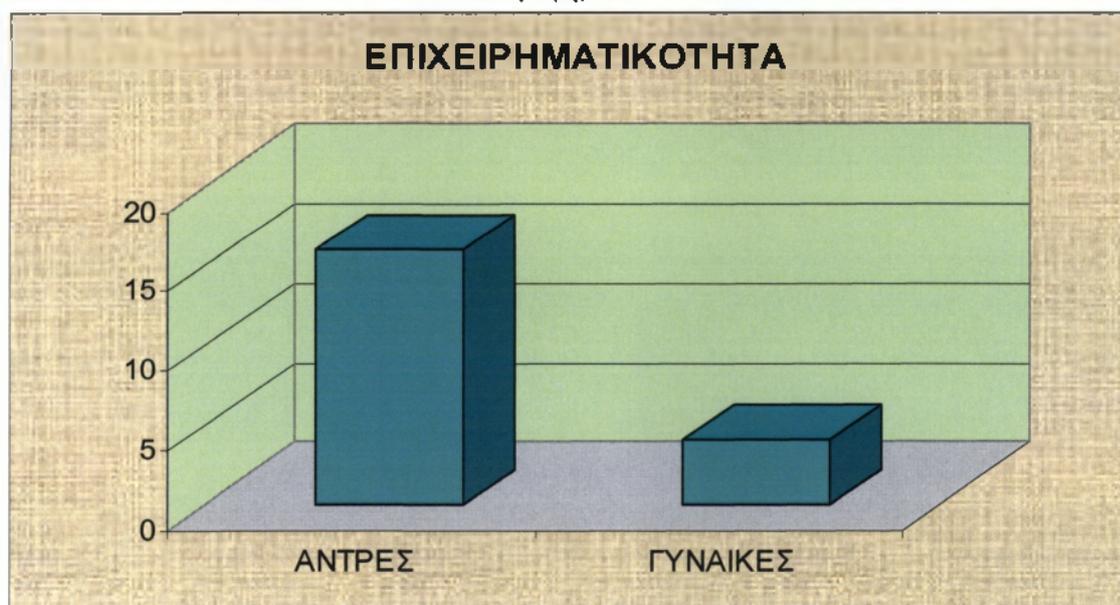
Στην ευρύτερη περιοχή του ορεινού όγκου του Ψηλορείτη αυτή την στιγμή στεγάζονται μέσα στα όρια του Φυσικού Πάρκου 20 επιχειρήσεις. Παρά τις κακές καιρικές συνθήκες που επικρατούσαν τη περίοδο διεξαγωγής της έρευνας, ερωτήθηκαν και απάντησαν και οι 20.

Αρχίζοντας τον σχολιασμό των αποτελεσμάτων της Ενότητας Α' του ερωτηματολογίου για τους επιχειρηματίες της περιοχής, παρατηρώντας το διάγραμμα 1 που ακολουθεί, η περιοχή χαρακτηρίζεται ως «Ανδροκρατούμενη» από το 1975 που είναι η αρχή της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Στον ορεινό όγκο του Ψηλορείτη μέχρι και το 2004 έχουν κάνει έναρξη επαγγέλματος 4 γυναίκες επιχειρηματίες και μάλιστα έχει δημιουργηθεί «Γυναικείος Συνεταιρισμός» ο οποίος κατασκευάζει παραδοσιακά αρτοσκευάσματα.

Γενικά το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών είναι αρκετά ικανοποιητικό αν θεωρήσουμε ότι τη δεκαετία του 90 οι δραστηριότητες που είχαν, περιορίζονταν μόνο στο στα όρια του σπιτιού τους.

Γράφημα :1



⁸⁴ Βλέπεις παραρτήματα σελ

1.3.2 Ενότητα Β'

Ένα βασικό κομμάτι για την έναρξη μιας επιχείρησης σε συνθήκες αβεβαιότητας καταλαμβάνει το αρχικό κεφάλαιο, καθώς είναι ο βασικός παράγοντας για την προμήθεια πρώτων υλών ώστε η επιχείρηση να μεταβεί στο αμέσως επόμενο στάδιο που είναι η παραγωγή και κατά συνέπεια η πώληση.

Στο σημείο αυτό, δηλαδή στο σημείο της χρηματοδότησης, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι στην περιοχή όπου έγινε η έρευνα είναι μια περιοχή με βασική ασχολία τη γεωργία και τη κτηνοτροφία.

Οι ντόπιοι μελλοντικοί επενδυτές αντιμετώπιζαν σοβαρό πρόβλημα εξεύρεσης της ίδιας συμμετοχής λόγω των πενιγρών εσόδων που είχαν από τις προηγούμενες ενασχολήσεις τους.

Αναφορικά λοιπόν με την έρευνα, στο ερώτημα που τους έγινε, όσο αναφορά την Χρηματοδότηση της Επιχείρησης τα αποτελέσματα έδειξαν ότι:

Πίνακας: 3

ΠΟΡΟΙ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
Ο.Α.Ε.Δ.	0
ΑΡΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	4
ΔΑΝΕΙΟ	8
LEADER	20

Γράφημα :2



Βλέπουμε λοιπόν ότι από τον Ο.Α.Ε.Δ. δεν επιδοτήθηκε ⁸⁵ και αυτό γιατί, από ότι μου είπαν από την προσωπική επαφή που είχα, είναι ότι η επιδότηση που δινόταν ήταν ανεπαρκέστατη για το σκοπό που την προόριζαν.

Αμέσως μετά είναι η επιλογή του Αρχικού Κεφαλαίου. Παρατηρούμε ότι από τις 20 επιχειρήσεις μόνο η 4 είχαν την δυνατότητα του αρχικού κεφαλαίου.

Πρέπει όμως στο σημείο αυτό να τονίσουμε ότι οι επιχειρήσεις αυτές κατάφεραν να κάνουν το άνοιγμα τους, όχι μόνο με το Αρχικό Κεφάλαιο που διέθεταν αλλά συνδυάζοντας το με το Πρόγραμμα LEADER που εκείνη την περίοδο διαχειριζόταν ο Α.Κ.Ο.Μ.Μ.

Ο δανεισμός ήταν αναπόφευκτος για τη πλειοψηφία των επενδυτών.

Χαρακτηριστικό είναι ότι οι επιχειρήσεις που διέθεταν ακόμα πιο χαμηλό κεφάλαιο από την προηγούμενη κατηγορία ή μηδενικό, προχωρούσαν σε δανεισμό από τράπεζες, ώστε να συμπληρώσουν το ποσοστό που κυμαίνονταν από 10%-25% ποσό που αφορούσε την ίδια συμμετοχή. Αναφορικά λοιπόν με το θέμα αυτό θα πρέπει να τονίσουμε ότι όλες οι επιχειρήσεις που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο έχουν επιδοτηθεί από το Πρόγραμμα LEADER.

Χαρακτηριστικά μου είπε ένας επενδυτής που είχε μια από αυτές τις επιχειρήσεις ότι «αν δεν υπήρχε το LEADER κανείς από εδώ, ίσως ελάχιστοι, θα έπαιρναν την απόφαση να δημιουργήσουν επιχείρηση».

Προχωρώντας στην ανάλυση του ερωτηματολογίου θα αναλύσουμε το ερώτημα «Αν υπήρχαν δυσκολίες στην εγκατάσταση της επιχείρησης μέσα στο πάρκο».

Αυτή η ερώτηση έχει να κάνει με τους περιορισμούς που υπάρχουν στις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως προστατευόμενες.

Στο ερώτημα λοιπόν αυτό η απαντήσεις που δόθηκαν είναι:

Γράφημα :3



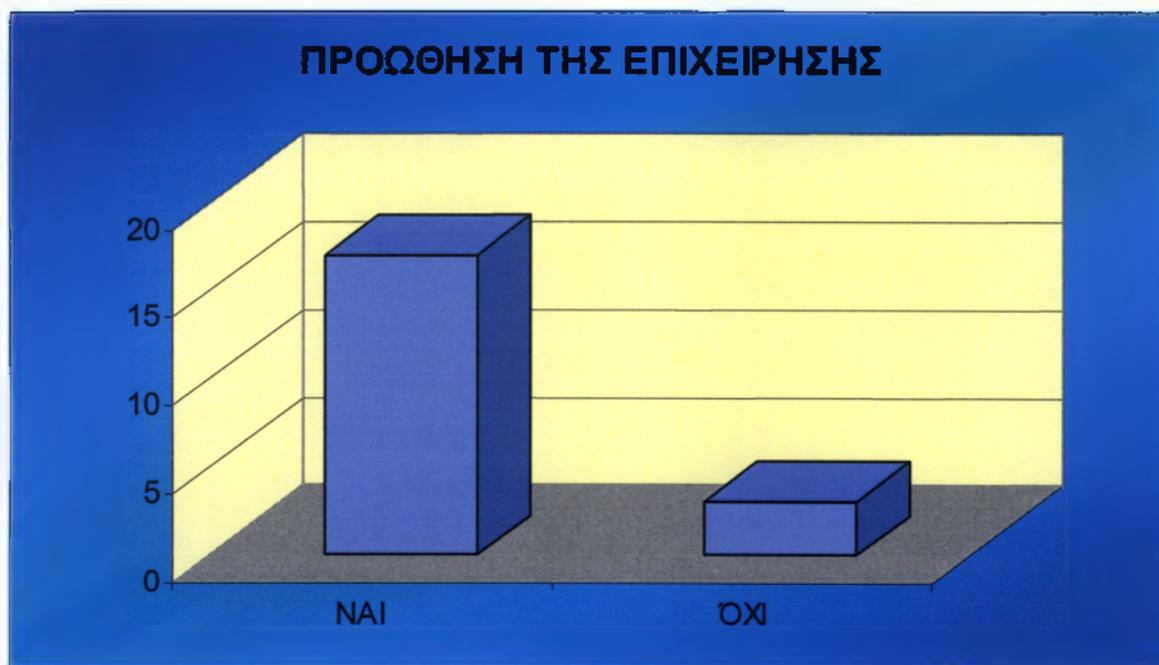
⁸⁵ Τα χρήματα που δίνει ο Ο.Α.Ε.Δ είναι 9.000 ευρώ

Σύμφωνα με την υπάρχουσα Νομοθεσία «οποιαδήποτε ενέργεια εντός των προστατευόμενων περιοχών, η οποία μπορεί να έχει αρνητική επίπτωση στο περιβάλλον απαγορεύεται».

Όπως αναφέραμε παραπάνω στο ερωτηματολόγιο για το Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε., θεσμικά δεν υπάρχει πουθενά ότι η ευρύτερη περιοχή ονομάζεται Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη, οπότε ο οιαδήποτε μπορούσε με μια άδεια από την πολεοδομία να μπορεί να εκμεταλλευτεί κατά το δοκούν τη περιοχή του πάρκου. Τα τελευταία όμως χρόνια αρχίζουν να απορρίπτονται προτάσεις μη συμβατές στη περιοχή. Συγκεκριμένα από τη στιγμή που το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη εντάχθηκε στα διεθνή ΓΕΟΠΑΡΚΑ η αδειοδότηση εγκατάστασης μιας επιχείρησης δίδεται με πολύ αυστηρότερους όρους.

Πάντως οι επιχειρηματίες των οποίων οι επιχειρηματικές δράσεις έχουν άμεση σχέση με τον κόσμο που έρχεται για να δει το Φυσικό Πάρκο μου είπαν ότι έχουν βοηθήσει παρά πολύ στην προώθηση και στην ανάπτυξη του. Επίσης το ίδιο το Φυσικό Πάρκο έχει συμβάλει τα μέγιστα στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων τους καθώς είναι πόλος έλξης για πολλούς τουρίστες και αυτό τους βοηθά να προωθήσουν τα προϊόντα τους.

Γράφημα :4



Εκτός όμως από την περίπτωση του ΝΑΙ, εμφανίζεται στο παραπάνω γράφημα και η απάντηση ΟΧΙ.

Σε αυτές της περιπτώσεις εντάσσονται μονό οι επιχειρήσεις που αντικείμενο τους είναι η αλουμνιοκατασκευές ή οτιδήποτε άλλο που δεν έχει άμεση επαφή με τους επισκέπτες..

1.3.3 Ενότητα Γ'

Φτάνοντας στην τελευταία ενότητα του ερωτηματολογίου μας για τους επιχειρηματίες, θα αναλύσουμε τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τις απαντήσεις που έδωσαν και οι οποίες σχετίζονται με το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη.

Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι τα αποτελέσματα δεν είναι και τόσο ενθαρρυντικά, όπως βλέπουμε στον **πίνακα 7.5** και στην συνέχεια στο **διάγραμμα 5**.

Ενώ θα άπρεπε να έχουμε 100% θετική απάντηση στο ερώτημα «Τι γνωρίζεται για το Φυσικό Πάρκο», αντιθέτως από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι μόλις το 50% έχει μια «πολύ καλή» εικόνα και γνώση και το υπόλοιπο ποσοστό 50% κυμαίνεται από «αρκετά καλή γνώση μέχρι και καθόλου γνώση για το θέμα».

Πίνακας: 4

Α/Α	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	ΓΝΩΣΤΕΣ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ
1	ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	10
2	ΑΡΚΕΤΑ	5
3	ΕΛΑΧΙΣΤΑ	4
4	ΚΑΘΟΛΟΥ	1
ΣΥΝΟΛΟ		20

Γράφημα :5



Καθοριστικός παράγοντας είναι βέβαια ο αναπτυξιακός φορέας Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. ο οποίος ευθύνεται για την ενημέρωση των κατοίκων για το Φυσικό Πάρκο.

Αναφέραμε λοιπόν το Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. για το λόγο ότι είναι ο κύριος φορέας διαχείρισης και ενημέρωσης του κόσμου για το Φυσικό Πάρκο και αυτό αποδεικνύεται από το ερώτημα που θέσαμε στους επιχειρηματίες «Από πού πληροφορηθήκατε για το Φυσικό Πάρκο».

Οι απαντήσεις που πήραμε εμφανίζονται στον παρακάτω πίνακα: 7.6.

Πίνακα: 5

ΜΕΣΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΕΙΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ
Α.Κ.Ο.Μ.Μ.	20
ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ	1
ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ	0
ΤΟ ΑΚΟΥΣΑ	12

Γράφημα :6



Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα: 6, ότι σημαντικό ρόλο στον τομέα της πληροφόρησης, ενημέρωσης και προβολής του Φυσικού Πάρκου έχει ο Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. αφού σε όλα τα ερωτηματολόγια υπάρχει η ένδειξη ότι υπαίδηξαν το Φορέα αυτό, σαν πρώτη επιλογή και μετά, την επιλογή «το άκουσα».

Αξιοσημείωτο είναι ότι υπήρχαν πολλές απαντήσεις με μοναδική επιλογή τον Α.Κ.Ο.Μ.Μ. (περίπου τα 12 από τα 20). Βέβαια υπήρχαν και οι διπλές επιλογές (Α.Κ.Ο.Μ.Μ. και ΤΟ ΑΚΟΥΣΑ) καθώς και μια τριπλή (Α.Κ.Ο.Μ.Μ. , ΤΟ ΑΚΟΥΣΑ και ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ)

Προχωρώντας την ανάλυση του ερωτηματολογίου φτάσαμε στην ερώτηση 13 όπου αναφέρει το «Πως κρίνεται τη πρωτοβουλία δημιουργίας του Φυσικού Πάρκου».

Είναι μια ερώτηση που ενώ θα περίμενε κανείς την καλύτερη επιθυμητή απάντηση δηλαδή στη συγκεκριμένη περίπτωση «ΑΡΙΣΤΗ», τα αποτελέσματα περιορίστηκαν στην απάντηση «ΚΑΛΗ» όχι βέβαια σε ποσοστό 100% αλλά κατά ένα μεγάλο ποσοστό, το οποίο διακρίνεται καθαρά στο διάγραμμα: 7.

Αν όμως το δούμε μόνο από την πλευρά του κοινωνικού ενδιαφέροντος και την προβολή της ευρύτερης περιοχής τους τότε χαρακτηρίζεται «ΑΡΙΣΤΗ» η πρωτοβουλία δημιουργίας του Φυσικού Πάρκου Ψηλορείτη.

Γράφημα: 7



Η προτελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου αναφέρεται στο «Αν η επιχείρηση που βρίσκεται μέσα στο Φυσικό Πάρκο μπορεί να δημιουργήσει κάποια προβλήματα», 16 στους 20 επιχειρηματίες απάντησαν «ΟΧΙ» ενώ μόλις 4 απάντησαν «ΝΑΙ».

Οι τέσσερις επιχειρηματίες που απάντησαν «ΝΑΙ» στο ερώτημα αυτό μου είπαν στη συζητήσει που είχαμε ότι:

- Από την στιγμή που δημιουργείς μια επιχείρηση ή κάτι άλλο μέσα σε προστατευόμενη περιοχή σίγουρα καταστρέφεται ο οικότοπος της περιοχής.
- Αποκλείεται όλες οι επιχειρήσεις να ελέγχουν 100% τα απόβλητα τους. Πάντα υπάρχει διαρροή.
- Δεν υπάρχει η οικονομική δυνατότητα από τις επιχειρήσεις να προμηθευτούν τον κατάλληλο εξοπλισμό ώστε να μειωθεί στο ελάχιστο η καταστροφή του περιβάλλοντος.
- Η ίδια η πολιτεία δεν έχει καταλάβει το μέγεθος της καταστροφής που δημιουργείται, γιατί αν το είχε καταλάβει θα είχε κάνει και έργα αποχέτευσης λυμάτων.

Ολοκληρώνοντας την ανάλυση των ερωτήσεων και απαντήσεων θα σχολιάσουμε τη πιο κρίσιμη ερώτηση η οποία στόχο έχει να αποδείξει κατά πόσο έχουν ευαισθητοποιηθεί οι επιχειρηματίες της περιοχής σε σχέση πάντα με το περιβάλλον.

Για την καλύτερη κατανόηση των αποτελεσμάτων ακολουθεί το γράφημα 8 όπου εμφανίζονται τα αποτελέσματα της ερευνας που έχουν ως εξής:

Γράφημα: 8



Από το γράφημα προκύπτει ότι η πλειοψηφία των επιχειρηματιών έχει λάβει τ' απαραίτητα και βασικά μέτρα για τη προστασία του περιβάλλοντος.

Σίγουρα θα πρέπει να παρθούν και άλλα. Όμως η αρχή έχει γίνει και προσδοκούν σε πιο δραστικά μέτρα, όπως οι ίδιοι ομολογούν

Συζητώντας μαζί τους μου είπαν ότι «η καθαριότητα, η προστασία και η φροντίδα του περιβάλλοντος που εργάζεσαι είναι μισή αρχοντιά» πράγμα που σημαίνει ότι το έχουν συνειδητοποιήσει αλλά για άλλους λόγους (Πιθανόν οικονομικούς) δεν έχουν εφαρμόσει πλήρως, τα μέτρα.

Συγκεκριμένα:

- Έχουν συνδεθεί με τη κεντρική αποχέτευση
- Δεν ρίχνουν τα απόβλητα στο περιβάλλον
- Μεταφέρουν τα απόβλητα στους βιολογικό καθαρισμό
- Έχουν δημιουργήσει ειδικό περιβάλλοντα χώρο στην επιχείρησή τους ώστε να αποθηκεύουν εκεί τα απόβλητα

1.4 Μέθοδος ανάλυσης S.W.O.T⁸⁶.

1.4.1 Εισαγωγή

Το κίνητρο για την διεξαγωγή της μεθόδου αυτής είναι τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου που αφορά τους επιχειρηματίες.

Η κύρια αφορμή δόθηκε από το προβληματισμό γιατί όλες οι επιχειρήσεις που έχουν χρηματοδοτηθεί, το έπραξαν μέσω του προγράμματος LEADER;

1.4.2 Κύρια χαρακτηριστικά της περιοχής ανάλυσης

Η περιοχή, όπως αναφέρθηκε, παρουσιάζει την ομοιογένεια και την κοινωνική συνοχή που είναι απαραίτητες για την επίτευξη του πρόγραμμα LEADER. Είναι αγροτική περιοχή με το 80% του πληθυσμού της να κατοικεί σε αγροτικούς οικισμούς. Το 69,2% της έκτασης χαρακτηρίζεται ως ορεινό, το 21,8%, ως ημιορεινό και το 9 ως πεδινό.

Η κύρια οικονομική δραστηριότητα είναι η γεωργία / κτηνοτροφία όπου απασχολείται το 58,5% του συνόλου των απασχολούμενων

Η γεωργία/κτηνοτροφία χαρακτηρίζονται από χαμηλή παραγωγικότητα και υποαπασχόληση.

Ο Δευτερογενής τομέας αποτελείται από μικρές μονάδες κυρίως στη κατεύθυνση της μεταποίησης της πρωτογενούς παραγωγής

Η ανεργία εμφανίζεται χαμηλή αλλά αυτό οφείλεται στο ότι δεν μπορεί να εμφανισθεί ανεργία στον πρωτογενή τομέα επειδή οι εργαζόμενοι σε αυτόν είναι στην συντριπτική τους πλειοψηφία αυτοαπασχολούμενοι.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα του εργατικού δυναμικού της περιοχής είναι η μικρή συμμετοχή των γυναικών σε αυτό. Το ποσοστό των νέων <25 ετών στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό είναι 19,1%

1.4.3 Πλεονεκτήματα – Μειονεκτήματα – Ευκαιρίες – Απειλές

Σύμφωνα με την διαγνωστική έρευνα και την S.W.O.T. ανάλυση στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της περιοχής εφαρμογής

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
Φυσικό τοπίο και Περιβάλλον– Περιοχή Natura 2000	Πίεση στο περιβάλλον σε ορισμένες περιοχές από την κτηνοτροφία – έλλειψη διαχειριστικών σχεδίων και φορέα διαχείρισης

⁸⁶ Για τον σχεδιασμό, υλοποίηση και ολοκλήρωση της Μεθόδου ανάλυσης S.W.O.T. είχα την πολύτιμη βοήθεια του διευθυντή της Αναπτυξιακής του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. κυρίου Παττακού Δημήτρη.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
Ιστορία - Πολιτισμός – ΦΗΜΗ (ένα από τα πλέον αναγνωρίσιμα τοπωνύμια – συνώνυμο με την Κρήτη)	Έλλειψη συντονισμού στην πρόσβαση στη αγορά – έλλειψη εξωστρέφειας – έλλειψη συλλογικών σχημάτων
Μεγάλος αριθμός χαρακτηρισμένων παραδοσιακών οικισμών	Πληθυσμιακή στασιμότητα και αρνητικοί δημογραφικοί δείκτες ορισμένων περιοχών
Κοινωνική συνοχή – συνείδηση κοινής ταυτότητας	Μικρή αξιοποίηση της τεχνολογίας στην παραγωγή
Νεανικός πληθυσμός στα μεγάλα ορεινά χωριά	Χαμηλή παραγωγικότητα του πρωτογενή τομέα - υποαπασχόληση
Ποιοτική Πρωτογενής παραγωγή [σχεδόν οικολογική] υψηλής διατροφικής αξίας	Χαμηλό παραγωγικό επίπεδο του δευτερογενή τομέα - Χαμηλό οργανωτικό επίπεδο των επιχειρήσεων - αδύναμη διαπραγματευτική θέση.
Πολύ καλής ποιότητας προϊόντα της πρώτης μεταποίησης της πρωτογενούς παραγωγής	Χαμηλό ποσοστό επιχειρήσεων πιστοποιημένων κατά ISO ή HACCP
Τα παραγόμενα παραδοσιακά προϊόντα έχουν άμεση σχέση με την Κρητική Διατροφή	Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και εξειδίκευση, έλλειψη υποδομών συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης
Συνεχιζόμενη βελτίωση του επιπέδου των διοικητικών και τοπικών και των τοπικών μηχανισμών ανάπτυξης	Έλλειψη υποδομών και υπηρεσιών ιδίως στους τομείς υγείας και παιδείας. Έλλειψη υποδομών συνεχιζόμενης κατάρτισης
Δυναμικό ευρύτερο περιβάλλον (γεινίαση με αστικά κέντρα, αρχαιολογικοί χώροι), πανεπιστήμια, τεχνολογικά ιδρύματα, διεθνή διαμετακομιστικά κέντρα, τουριστικοί πόλοι	Ανεπαρκής αξιοποίηση της τεχνολογίας στον κοινωνικοοικονομικό ιστό.
	Χαμηλή συμμετοχή των γυναικών στην παραγωγική διαδικασία – εντονότερη στις γυναίκες η τάση για εγκατάλειψη της περιοχής
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΑΠΕΙΛΕΣ
Καταναλωτικά πρότυπα - Αυξητική τάση ζήτησης ποιοτικών παραδοσιακών προϊόντων – διεθνής αναγνώριση της Κρητικής διατροφής	Πολιτισμική επιρροή από τα αστικά πρότυπα
Οικολογική περιβαλλοντική συνείδηση - Τάση φυγής προς την ύπαιθρο - Τα βουνά αποκτούν ιδιαίτερη σημασία – 2002 Έτος Βουνών – Ολυμπιάδα 2004	Τρόπος ενίσχυσης του εισοδήματος των γεωργών - επιδοτήσεις
Εφαρμογή νέων ολοκληρωμένων προσεγγίσεων στις χρηματοδοτήσεις - εφαρμογή ολοκληρωμένων προγραμμάτων στην περιοχή - προσέλκυση εκτός περιοχής επενδυτών εναλλακτικών μορφών τουρισμού	Παγκοσμιοποίηση της αγοράς - εντονότερος ανταγωνισμός από άλλες αγροτικές περιοχές - Μεγάλη ελαστικότητα των προϊόντων ποιότητας

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
Τεχνολογίες που μειώνουν το μειονέκτημα της απόστασης (ηλεκτρονικό εμπόριο, internet, κινητή τηλεφωνία)	Παραγωγή τύπου «παραδοσιακών» προϊόντων από μεγάλες βιομηχανίες
Έντονη παρουσία τοπικών συλλογών στην Αθήνα και σε άλλες μεγάλες πόλεις	

1.4.4 Η ανάλυση των στόχων

Η τοπική οικονομία εξακολουθεί σε μεγάλο βαθμό να διατηρεί χαρακτηριστικά μιας παραδοσιακής οικονομίας με μια καταλυτική παρουσία των περιβαλλοντικών και πολιτισμικών στοιχείων.

Το κρίσιμο σημείο για την τοπική οικονομία σήμερα είναι να προσαρμόσει τα βασικά της συστατικά στις απαιτήσεις της αγοράς. Ο καθορισμός της προσαρμοστικότητας της οικονομίας απαιτεί την ανάλυση των χαρακτηριστικών της αγοράς (εσωτερικής και εξωτερικής) σε όλες τις εκφάνσεις της.

Βεβαίως η προσαρμοστικότητα αυτή δεν θα είχε κανένα νόημα εάν δεν τεθούν οι βάσεις για την αειφόρο διαχείριση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων όπως κατέδειξε και η ανάλυση της στρατηγικής για τον τουριστικό τομέα.

Άλλωστε αυτοί οι δύο παράγοντες είναι που τελικά προσδίδουν την διαφορετικότητα, την ταυτότητα δηλαδή, της τοπικής οικονομίας και των προϊόντων της.

Ήδη στην ανάλυση που προηγήθηκε αναφέρθηκαν οι σημαντικές ευκαιρίες που παρουσιάζει η σημερινή αγορά (τοπική και εξωτερική)

Η στρατηγική ανάπτυξης του τοπικού σχεδίου στοχεύει στην μέγιστη δυνατή αξιοποίηση αυτών των ευκαιριών όπως:

- ✓ Η τάση των κατοίκων των αστικών κέντρων για «φυγή» προς την ύπαιθρο για να γνωρίσουν φύση και ανθρώπους.
- ✓ Η πρόθεση αγοράς προϊόντων που διαθέτουν συγκεκριμένη ταυτότητα και ποιότητα, καταβάλλοντας υψηλότερο αντίτιμο.

Η προβολή και προώθηση στην αγορά είναι αυτονόητη συνέχεια των παραπάνω, όμως σε οικονομίες αυτού του μεγέθους και αυτών των χαρακτηριστικών, είναι αδύνατη η επίτευξη αυτού του στόχου χωρίς συντονισμένες προσπάθειες, την συνεργασία σε τοπικό επίπεδο και την εξωτερική των σχέσεων της τοπικής κοινωνίας γενικά.

Ακόμα όμως και κάτω από αυτό το αισιόδοξο υπόβαθρο είναι προφανές ότι η ζήτηση δεν μπορεί να είναι τέτοιου μεγέθους ώστε να στηρίζει από μόνη της την παραδοσιακή πρωτογενή παραγωγή.

Χρειάζονται και άλλες συμπληρωματικές δραστηριότητες που θα προωθούν την απασχόληση (ιδίως των γυναικών και των νέων) και την πολυαπασχόληση, και θα συνεισφέρουν στην αύξηση του γεωργικού εισοδήματος.

Επίσης απαιτείται η προστασία, η διατήρηση και ανάδειξη του περιβάλλοντος φυσικού και δομημένου, καθώς και των πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων για την βελτίωση κατά πρώτο λόγο της ποιότητας της ζωής των ίδιων των κατοίκων. Χρειάζεται δηλαδή να βελτιωθεί η εικόνα που έχουν οι ίδιοι οι κάτοικοι για την περιοχή τους, υπό την έννοια της απόκτησης εμπιστοσύνης στις δυνατότητες που αυτή μπορεί να προσφέρει, ώστε να παραμείνουν σε αυτή ή ακόμα και κάποιοι που έφυγαν στο παρελθόν να επιστρέψουν.

1.4.5 Τα διακριτά σημεία αυτού του οικοδομήματος αναλύονται παρακάτω

1.4.5.1 Ανάδειξη – αξιοποίηση της ταυτότητας των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών

Η ανάδειξη της ταυτότητας των τοπικών προϊόντων προϋποθέτει αφενός την βελτίωση της παραγωγικής διαδικασίας και αφετέρου την απόκτηση ανάλογων σημάτων όπως Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε., ιδιότυπα, ορεινά βιολογικής κτηνοτροφίας και γεωργίας, ολοκληρωμένης διαχείρισης κ.α. σύμφωνα με την σειρά προτύπων διαχείρισης ποιότητας ISO 9001:2000 και ελέγχου επικινδυνότητας σύμφωνα με την οδηγία 93/43/ΕΟΚ (HACCP)κ.α.

Η διαφοροποίηση της παραγωγής είναι ένας δεύτερος άξονας για την προσαρμογή της σημερινής οικονομίας της περιοχής στο σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον, για την επίτευξη των μέγιστων δυνατών πολλαπλασιαστικών αποτελεσμάτων. Ως ενέργειες που οδηγούν στην διαφοροποίηση είναι η παραγωγή «ξεχασμένων» προϊόντων, η εισαγωγή της σύγχρονης τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία, η συσκευασία ανάλογα με τον στόχο – πελάτη κ.α.

Η ενσωμάτωση της καινοτομίας στην παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών είναι ένας βασικός παράγοντας που μπορεί να ενισχύσει την διαφορετικότητα των τοπικών προϊόντων της περιοχής. Η καινοτομία μπορεί να αφορά την εισαγωγή νέων μεθόδων παραγωγής, την εκμετάλλευση καθιερωμένων «αστικών» πρότυπων και μεθόδων διείσδυσης στην αγορά (απάντηση με τα ίδια όπλα), την προώθηση των προϊόντων και της τεχνογνωσίας της περιοχής, την συσκευασία, τη διαφοροποίηση κ.α.

1.4.5.2 Πρόσβαση στις αγορές

Έρευνα αγορών ανά ομάδα προϊόντων, υπηρεσιών

Η αποτελεσματική αξιοποίηση της αγοράς προϋποθέτει την άριστη γνώση της.

Το σημερινό οικονομικό περιβάλλον εκτός των άλλων χαρακτηρίζεται από ταχύ ρυθμό μεταβολών καθώς και την υψηλή ειδίκευση του. Υπό αυτή την έννοια πρέπει να υπάρχει συνεχής παρακολούθηση των εξελίξεων. Οι έρευνες αγορών θα αποτελέσουν ένα πρώτο βήμα για την στατική αποτύπωση της σημερινής κατάστασης. Όμως παράλληλα θα δημιουργηθεί μηχανισμός της συνεχής παρακολούθησης της.

Συνεργασία – διακλαδικές σχέσεις

Η συνεργασία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να επιτευχθούν τα αναγκαία βήματα για την υλοποίηση ενός συνολικού σχεδίου προώθησης των προϊόντων και υπηρεσιών που είναι :

☛ **Η καθιέρωση εμπορικού σήματος που θα εκφράζει το σύνολο της περιοχής ή ομοειδείς παραγωγικούς τομείς**

Η καθιέρωση ενός εμπορικού σήματος για τα προϊόντα της περιοχής θα ενισχύσει την εικόνα της περιοχής και θα δημιουργήσει την «ΦΗΜΗ» που είναι απαραίτητη σε όλα τα προϊόντα για να «σταθούν» στην αγορά

☛ **Η κατάρτιση τοπικών συμφώνων προδιαγραφών ποιότητας**

Η κατοχύρωση της «φήμης» προϋποθέτει σταθερή και ποιοτική παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών, διαφορετικά μπορεί να λειτουργήσει περισσότερο αρνητικά ακόμα και από την έλλειψη οποιασδήποτε παρέμβασης.

☛ **Η προβολή - πληροφόρηση**

Η εξωτερίκευση δεν έχει να κάνει μόνο με τις αγορές αλλά και με την συνολικότερη σχέση της περιοχής με το εξωτερικό περιβάλλον και την εικόνα που αυτή προβάλλει. Σε αυτή την κατεύθυνση σημαντική συνεισφορά θα έχει η συνεργασία με άλλες περιοχές και η συμμετοχή σε τοπικά, εθνικά και διεθνή δίκτυα .

☛ **Η τεχνική στήριξη – εμπύχωση**

Σημαντική θα είναι σε αυτή τη κατεύθυνση η συνεισφορά της ΟΤΑ αλλά και άλλων τοπικών αναπτυξιακών μηχανισμών για τη τεχνική στήριξη των επιχειρήσεων.

1.4.5.3 Αειφόρος διαχείριση πολιτιστικών και φυσικών πόρων

- ✓ Ευαισθητοποίηση σχετικά με τους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους
- ✓ Κινητοποίηση για την ανάληψη πρωτοβουλιών που θα τονώνουν το αίσθημα της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης
- ✓ Μικρές παρεμβάσεις σε φυσικό και δομημένο περιβάλλον – απαραίτητη η συμπλήρωση υποδομών από mainstream προγράμματα

Η υλοποίηση των παραπάνω στόχων οδηγεί στην διαμόρφωση ενός προγράμματος με ολοκληρωμένο-πολυτομεακό χαρακτήρα

Συνοψίζοντας τα παραπάνω η στρατηγική ανάπτυξης της περιοχής παρέμβασης αποτυπώνεται στο «ΘΕΜΑ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗΣ» του τοπικού μας σχεδίου που είναι :

Η ανάδειξη και αξιοποίηση της ταυτότητας των τοπικών προϊόντων και η διευκόλυνση της πρόσβασης τους στις αγορές με την ενδυνάμωση διακλαδικών και διατομεακών σχέσεων και την αειφόρο διαχείριση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων

ΓΕΝΙΚΟΙ – ΣΤΟΧΟΙ

- 1.Βελτίωση – καθιέρωση της εικόνας και της ταυτότητας της περιοχής
- 2.Προώθηση της ισότητας ευκαιριών στην απασχόληση των γυναικών και των νέων
- 3.Στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού
- 4.Βελτίωση της πρόσβασης στις αγορές και της εξωστρέφειας , και τελικά
- 5.Αύξηση της απασχόλησης και πολύ-απασχόλησης καθώς και του τοπικού εισοδήματος

Οι στρατηγικοί στόχοι περιέχουν ομάδες ενεργειών που συνθέτουν τη βάση για την εξαγωγή των ειδικών στόχων:

1. Βελτίωση – ανάδειξη της εικόνας και της ταυτότητας της περιοχής

Θα επιτευχθεί με ενέργειες στο περιβάλλον και τον πολιτισμό, την ενθάρρυνση συλλογικών σχημάτων και συνεργασιών, την εμφύχωση για αναζωογόνηση θεσμών που αναδεικνύουν την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη (π.χ εθελοντισμός), την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων και την διαφοροποίηση τους σύμφωνα με τους στόχους προσέλευσης της αγοράς, την εισαγωγή της σύγχρονης τεχνολογίας στην παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών.

2. Προώθηση των ίσων ευκαιριών στην απασχόληση των γυναικών και των νέων

Θα επιτευχθεί με ενέργειες κατάρτισης, την ενίσχυση του τρίτου τομέα της οικονομίας, την ενίσχυση δράσεων που συνεισφέρουν στην πολυαπασχόληση και που αναλαμβάνουν ευκολότερα οι γυναίκες και οι νέοι

3. Στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού

Θα επιτευχθεί με την ενδυνάμωση τοπικών μηχανισμών ανάπτυξης, την κατάρτιση – εμφύχωση, την εισαγωγή της σύγχρονης τεχνολογίας στη κοινωνική και οικονομική δραστηριότητα.

4. Βελτίωση της πρόσβασης στις αγορές και της εξωστρέφειας της περιοχής

Θα επιτευχθεί με την διερεύνηση των αγορών, την εξαγωγή προϊόντων, υπηρεσιών, τεχνογνωσίας και δεξιοτήτων, τις πιλοτικές ενέργειες, την ενίσχυση συλλογικών σχημάτων, την συμμετοχή σε διαπεριφερειακά και διακρατικά δίκτυα, την εκμετάλλευση της σύγχρονης τεχνολογίας για την προβολή και προώθηση των προϊόντων

5. Αύξηση της απασχόλησης και πολυαπασχόλησης και (τελικά) του τοπικού εισοδήματος

Θα επιτευχθεί με την ενίσχυση εναλλακτικών δραστηριοτήτων που δημιουργούν συνθήκες πολυαπασχόλησης, με την βελτίωση προϊόντων και υπηρεσιών και εν συνεχεία την προώθηση τους στην αγορά, και με τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα που θα προκύψουν από τις δράσεις του τοπικού σχεδίου.

1.5 Συνέντευξη Τέως Δήμαρχου Αναγείων Γ. Ι. Κλάδος

1. Μπορείτε να διατυπώσετε τον ορισμό του φυσικού πάρκου;

Με τον όρο Φυσικό Πάρκο προσδιορίζεται μια οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή, συνήθως ορεινή, που συγκεντρώνει ένα σύνολο από χαρακτηριστικά, ιδιαίτερου χαρακτήρα, όπως πανίδα, χλωρίδα, φυσικές ομορφιές, σπήλαια, σπηλαιόβαθρα, φαράγγια, μικρούς ή μεγάλους δρυμούς και που χρήζει ειδικής προστασίας και ανάδειξης.

2. Ποιοι ήταν οι λόγοι που επέβαλλαν τη δημιουργία φυσικού πάρκου στον ορεινό όγκο του Ψηλορείτη;

Ο Ορεινός όγκος του Ψηλορείτη , ένας από τους τρεις μεγάλους ορεινούς όγκους της Κρήτης, στο κέντρο της οποίας δεσπόζει, συγκεντρώνει όλα τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται σαν απάντηση στη πρώτη ερώτηση. Ο Ψηλορείτης με χώρους λατρείας από αρχαιοτάτους χρόνους, υπήρξε ταυτόχρονα χώρος άντλησης πλούτου για τους κατοίκους δεκάδων οικισμών, πολλοί από τους οποίους πολυάνθρωποι, που σαν αλυσίδα περιζώνουν τον Ψηλορείτη. Από σύνολο παραγόντων, το τοπίο, η πανίδα και η χλωρίδα έχουν υποστεί σοβαρές καταστροφές. Επιβάλλεται η προστασία , η ανάδειξη των στοιχείων που συνθέτουν τον χώρο και η δημιουργία, μέσα από άλλους δρόμους, πηγών πλούτου και πολιτισμού.

3. Θα είναι βιώσιμο το φυσικό πάρκο του Ψηλορείτη εάν δημιουργηθεί η κατάλληλη υποδομή σε αυτό ή θα υπάρξει ημερομηνία λήξης όταν δηλ. Θα σταματήσουν οι επιχορηγήσεις από την ευρωπαϊκή ένωση;

Η απάντηση δεν μπορεί να είναι μονολεκτική. Εξαρτάται από ένα σύνολο ενεργειών που προϋποθέτουν πρώτα τη δημιουργία του θεσμικού πλαισίου, τις αναγκαίες υποδομές, τον απαραίτητο εξοπλισμό και πάνω από όλα την ενεργό και δραστήρια συμμετοχή των κατοίκων, στόχος που μπορεί να επιτευχθεί με επίμονη πολύχρονη προσπάθεια από τη τοπική αυτοδιοίκηση και τους φορείς της περιοχής, που πρέπει να ενισχύεται από τα χειροπιαστά αποτελέσματα της λειτουργίας του πάρκου. Η ύπαρξη του Αναπτυξιακού Κέντρου Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. «Ψηλορείτης» με τη πολύχρονη εμπειρία του και στο οποίο συμμετέχουν οι Δήμοι της περιοχής και φορείς, συμμετοχή στο ευρωπαϊκό δίκτυο γειωπάρκων δίνουν βάσιμες ελπίδες επιβίωσης.

4. Υπάρχει ουσιαστική συμβολή των δήμων που εντάσσονται στην ευρύτερη περιοχή του φυσικού πάρκου του Ψηλορείτη ή η συμβολή των περιορίζεται σε τυπικές διαδικασίες.;

Όλοι οι δήμοι τηρούν θετική στάση. Η συμβολή τους διαβαθμίζεται. Είναι φυσικό τέτοιου είδους δράσεις, με τόσο καινοτόμο χαρακτήρα που απαιτεί να καταβληθούν πέρα από τα μέσα και πολύς κόπος και χρόνος που είναι αναγκαίος για να φέρουν τα πάνω – κάτω, να αλλάξουν συνήθειες βαθειά ριζωμένες, και με ένα πληθυσμό στον οποίο παρατηρείται ανατροπή της ηλικιακής πυραμίδας. Με τη στήριξη του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. , φορέα διαχείρισης ,οι δήμοι θα συντονίσουν τα βήματα τους και θα φέρουν σε πέρας το έργο με τον καλύτερο τρόπο, το ζωτικό για τους κατοίκους αναπτυξιακό έργο χωρίς εισαγωγικά.

5. Ποια θα ήταν η σπουδαιότερη ενέργεια σας για τη προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος;

Να κερδίσω την εμπιστοσύνη των κατοίκων και να γίνουν συμμετοχοί σ' αυτή τη προσπάθεια που έχει σχέση με το αύριο το δικό τους και των παιδιών τους.

Όλοι μαζί μαχόμενοι να κερδίσουμε τη στήριξη της πολιτείας για την αναζωογόνηση της περιοχής. Σχεδιασμός , μεθοδικότητα, επιμονή, ενθουσιασμός και πίστη για το αποτέλεσμα.

6. Γιατί κατά τη γνώμη σας ο θεσμός των φυσικών πάρκων δεν έχει την ανάλογη αποδοχή από τη κοινωνία;

Η προσπάθεια για φυσικά πάρκα αριθμεί λίγα χρόνια ζωής. Είναι ένα έργο σύνθετο που απαιτεί για να λειτουργήσει πολλές και διαφορετικού χαρακτήρα δραστηριότητες που πρέπει να δρουν συνδυαστικά . Ταυτόχρονα με τη δημιουργία του αναγκαίου θεσμικού πλαισίου απαιτείται και η εξασφάλιση οικονομικών πόρων. Για την κοινωνία αποτελεί ένα άγνωστο Χ. Είναι εύλογη η αμφιβολία για το νέο που φέρνουν τα φυσικά πάρκα. Η αποδοχή δεν μπορεί να προϋπάρχει. Συνήθως έρχεται σαν αποτέλεσμα.

7. Ποιες νομίζετε πως θα πρέπει να είναι οι δράσεις που πρέπει να γίνουν ώστε να βελτιωθεί η διαχείριση του φυσικού πάρκου του Ψηλορείτη;

Από όσα έχουν αναφερθεί προσδιορίζονται οι κυριότερες δράσεις που θα αναπτύσσονται μεθοδικά για να είναι αποτελεσματικές. Η προστασία της χλωρίδας με τα σπάνια είδη, η πανίδα, η λειτουργία του σπηλαιολογικού πάρκου που έχει σχεδιαστεί, τα παρατηρητήρια, τα βότανα, τα έντομα, τα σήλαια και τα σπηλαιοβάραθρα, η οργανωμένη διαχείριση της κτηνοτροφίας, οι αρχαιολογικοί χώροι, οργανωμένη και καλά τεκμηριωμένη προβολή.

8. Πως αντιλαμβάνεστε το χώρο και τη χρησιμότητα του φυσικού πάρκου του Ψηλορείτη;

Ο Ψηλορείτης στη μακραίωνη ιστορική διαδρομή της Κρήτης τη γεμάτη από αγώνες , διαδοχικές εναλλαγές καταχτητών, φωτεινών περιόδων και σκοτεινών χρόνων, υπήρξε καταφύγιο και ορμητήριο αγωνιστών, πηγή μέσων για τη δύσκολη και τραχιά ζωή τους. Το πάρκο έχει όλες τις δυνατότητες να γίνει μοχλός και νέας άνθησης οικονομικής , πολιτιστικής και κοινωνικής της περιοχής. Το περιβαλλοντικό κέντρο το οποίο έχει πρόσφατα δημιουργηθεί στ' Ανώγεια είναι ένα νέο ελπιδοφόρο εργαλείο για το πάρκο.

9. Οι κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής σας, πως πιστεύεται ότι εννοούν την ανάπτυξη και τη χρήση γης του φυσικού πάρκου του Ψηλορείτη;

Από ότι διαφαίνεται με αργούς ρυθμούς οι κάτοικοι διαμορφώνουν την άποψη ότι οι παλιοί τρόποι λειτουργίας και παραγωγής έχουν σπάσει τα όρια τους. Συνειδητοποιούν την ανάγκη αλλαγών. Όσο πιο γρήγορα γνωρίσουν το πάρκο και τα νέα εργαλεία που αυτό μπορεί να δώσει για να αλλάξει η ζωή τους, τόσο πιο εύκολα και αποτελεσματικά θα υιοθετήσουν την ανάπτυξη που μπορεί να δώσει το Γεωφυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

2.1 Συμπεράσματα

Γενικά αναφέρουμε ότι, βασικές προϋποθέσεις για την ανάδειξη και επιτυχία του οικολογικού πάρκου είναι η διασφάλιση της προστασίας της χλωρίδας και πανίδας του βουνού καθώς και όλων των βιολογικών παραμέτρων των πιο σημαντικών ειδών. Σπάνια ή τα απειλούμενα με εξαφάνιση είδη, μεταναστευτικά καθώς και ενδημικά υποείδη βρίσκονται σε προτεραιότητα μια και η προσέλευση των επισκεπτών στην περιοχή θα βασιστεί κυρίως στη παρουσία τους.

Συνεπάγεται ότι η ικανότητα του περιβάλλοντος να ανταπεξέρχεται και να εξελίσσεται ανάλογα των ρυθμών της τρέχουσας κοινωνίας δεν είναι ικανό από μόνο του να το πετύχει, για αυτό η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων είναι αναγκαία προκειμένου η σημερινή κοινωνία να την κληροδοτήσει στις επόμενες γενναίες που θα έρθουν.

Χαρακτηριστικό είναι ότι οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις δεν έχουν σύνορα και συνεπώς είναι υποχρέωση όλων μας, παγκοσμίως, να γίνει μια συνεργασία, ώστε οι διεθνείς περιβαλλοντικές οδηγίες - νομοθεσίες να ενσωματωθούν στις κύριες πολιτικές των Κρατών- Μελών.

Για να γίνουν πραγματικότητα (ουσιαστική εφαρμογή) όλων αυτών των σχεδίων, των νόμων και των εκάστοτε οδηγιών, συμπεραίνουμε λοιπόν ότι θα πρέπει πάνω από όλα να γίνει το ποιο βασικό, η ενδυνάμωση και η σταδιακή αποδέσμευση «εν μέρη» του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς ότι είναι ο συνθετικός κρίκος μεταξύ του Κράτους και της Περιφέρειας. Συνθετικό κρίκο τον οποίο βαραίνουν αρκετές ευθύνη-υποχρεώσεις χωρίς όμως να μπορεί να ανταπεξέλθει, αν όμως το ίδιο το Κράτος παρέχοντας του τη κατάλληλη διοίκηση και οικονομική υποστήριξη, αλλά πάνω από όλα την **ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ** που ένας Δήμος χρειάζεται.

Τότε η υφιστάμενη κατάσταση θα αλλάξει.

Αν όλα αυτά τα παραπάνω συνδυαστούν με συστηματική ενημέρωση και εκπαίδευση του προσωπικού των φορέων της, το οποίο είναι απαραίτητο εργαλείο για το συνεχή αγώνα προς την διατήρηση του περιβάλλοντος, τότε σίγουρα το μέλλον της Τοπική Αυτοδιοίκησης και κατά επέκταση του περιβάλλοντος θα γίνει καλύτερη.

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν είναι τόσο απλός όσο φαίνεται. Θα πρέπει συνέχεια να είναι σε μια φάση εγρήγορσης προκειμένου να επιδιώξουν το επιθυμητό αποτέλεσμα, αποτέλεσμα το οποίο η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα καταφέρει να πετύχει αν και μόνο αν συνεργαστεί με τους εμπλεκόμενους Αναπτυξιακούς φορείς της εκάστοτε περιοχής.

Καταλαβαίνουμε λοιπόν ότι για την σωστότερη, διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος θα πρέπει η συνεργασία να είναι άμεση και αρίστη, γιατί άμεση είναι και η ανάγκη που έχει το περιβάλλον μας.

Εάν καταφέρουμε λοιπόν και πετύχουμε την στενή συνεργασία μεταξύ της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με τους Αναπτυξιακούς φορείς και το κράτος «όσο αφορά την οικονομική, νομοθετική και διοικητική στήριξη» τότε κατά ένα μεγάλο ποσοστό είναι σίγουρο ότι το περιβάλλον που εμείς κληρονομήσαμε από τους προγόνους μας θα καταφέρουμε να το κληροδοτήσουμε και εμείς με την σειρά μας στους απόγονους μας.

Εκτός όμως από την ενδυνάμωση που πρέπει η Τοπική Αυτοδιοίκηση να δεχτεί, θα πρέπει και οι αναπτυξιακοί φορείς με την σειρά τους να ενισχυθούν καταλλήλως. Ο λόγος είναι ότι μια από τις κύριες αρμοδιότητες τους είναι εν μέρη η προστασία του περιβάλλοντος, πράγμα που σημαίνει ότι για να φτάσουμε σε αυτό το σημείο θα πρέπει πρώτα από όλα να υπάρχει διοικητική υποστήριξη. Χαρακτηριστικό είναι ότι στον Αναπτυξιακό φορέα Α.Κ.Ο.Μ.Μ.-ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ Α.Ε. στο τμήμα για την διαχείριση του περιβάλλοντος εργάζονται μόλις 3 άτομα, γεγονός που σημαίνει ότι είναι αδύνατο να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις που χρειάζεται ένα Φυσικό Πάρκο. Αν λάβουμε υπόψη μας ότι σε αυτά τα τρία άτομα που εργάζονται αποκλειστικά για το Φυσικό Πάρκο είναι και ο Διευθυντής του Αναπτυξιακού φορέα Α.Κ.Ο.Μ.Μ.-ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ, συνυπολογίζοντας ότι η θέση του Διευθυντή απαιτεί ενασχόληση και με άλλα διοικητικά θέματα που αφορούν την οργάνωση και των συντονισμό της Αναπτυξιακής Εταιρίας συμπεραίνουμε ότι ο χρόνος που απομένει είναι ελάχιστος σε σχέση με αυτό που χρειάζεται αυτήν τη στιγμή το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη.

Βέβαια ενώ το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη είναι ένας χώρος ο οποίος είναι πόλος έλξης για εκατοντάδες επισκέπτες από όλο το κόσμο, περιλαμβάνοντας όλες τις ηλικίες καθώς το επισκέπτονται και σχολικά συγκροτήματα, όλη την διάρκεια του έτους, φιλοξενώντας σπάνια είδη φυτών και ζώων, που μπορούμε να συναντήσουμε μονό εκεί. Παρόλα αυτά δεν υπάρχει η κατάλληλη υποδομή για την σωστή διαχείριση του, δεν έχει αξιοποιηθεί κατάλληλα ο χώρος ώστε καθώς εισέρχεται ο επισκέπτης εκεί να υπάρχει ένα κτήριο υποδοχής που να οριοθετεί τη περιοχή, δίνοντας τη σιγουριά στον επισκέπτη ότι εισέρχεται σ' ένα άλλο χώρο, στον χώρο του Φυσικού Πάρκου.

Σημαντικό έλλειμμα στην περιοχή είναι ότι δεν υπάρχει ένα μουσείο, ώστε να μπορεί και ο ίδιος ο επισκέπτης να ενημερωθεί «με ένα ενημερωτικό φυλλάδιο ή τη προβολή μιας σύντομης ταινίας.» .

Καταβάλλονται πολλές προσπάθειες από πλευράς του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. ώστε να καταφέρει να δέχεται επισκέψεις από τα σχολεία. Από πλευράς της τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν ενεργοποιηθεί μόνο οι υπεύθυνοι των σχολείων .

Πως θα καταφέρουμε ώστε η νέα γενιά να γνωρίσει, να εκτιμήσει και να προστατεύσει το περιβάλλον;

Το περιβάλλον είναι ικανό από μόνο του να βοηθήσει την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής, προσελκύοντας αρκετούς επισκέπτες «αναδεικνύοντας τα κάλλη του» και παράλληλα προωθώντας τις επιχειρήσεις της περιοχής. Ενώ λοιπόν γίνονται όλες αυτές οι ενέργειες, από την πλευρά των τοπικών αρχών δεν έχει γίνει το βασικότερο, που είναι ο αυστηρός έλεγχος της Πολεοδομίας όσον αναφορά για την χορήγηση άδειων για κτίσματα εντός των ορίων του Φυσικού Πάρκου. Σήμερα μπορεί ο καθένας, ασχέτως αν η περιοχή θεωρείται προστατευόμενη, να μπορεί να οικοδομήσει όπου αυτός θέλει, αγνοώντας την τεράστια καταστροφή που θα προκαλέσει από αυτή την αυθαίρετη ενέργεια του.

Εκτός όμως απ' αυτό, σημαντικό επίσης πρόβλημα είναι ότι ο κόσμος της περιοχής γνωρίζει λίγα έως ελάχιστα πράγματα για το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη, παρόλο που ζούν, εργάζονται και έχουν μεγαλώσει μέσα σε αυτό. Δεν έχουν αντιληφθεί ότι αυτό που η φύση τους δώρισε, πρέπει να το φροντίζουν και όχι να το καταστρέφουν.. Βέβαια η καταστροφή που γίνεται από τους κατοίκους της περιοχή γίνεται εν αγνοία τους, καθώς δεν γνωρίζουν τις επιπτώσεις που δημιουργούν αφήνοντας τα κοπάδια τους ανεξέλεγκτα, καταπατώντας και διαταράσσοντας το φυτικό και ζωικό κύκλο της περιοχής.

Χαρακτηριστικό αρνητικό στοιχείο είναι ότι αρκετοί επιχειρηματίες που στεγάζονται στην περιοχή δεν λαμβάνουν όλα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος. Από την έρευνα την οποία έκανα παρατήρησα ότι το ποσοστό αυτό ,μικρό στο σύνολο, δεν γνωρίζει και δεν εφαρμόζει ούτε τα βασικά έστω μέτρα που προβλέπει ο κανονισμός. Σε ορισμένες περιπτώσεις να αρνούνται και η ίδιοι ότι μολύνουν το περιβάλλον λέγοντας μου «σιγά...,δεν το μολύνω καθόλου εγώ, εξάλλου από την δουλειά που κάνω δεν παθαίνεις και τίποτα!!!».

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι δεν είναι ευαίσθητοποιημένοι, δεν γνωρίζουν τι είναι αυτό που αναδεικνύεται δίπλα τους και τέλος δεν έχουν ενημερωθεί πως θα πρέπει να συμπεριφέρονται..

Πρωταρχικής σημασίας είναι η θεσμική αναγνώριση των ορίων της περιοχής υπό την ονομασία «ΦΥΣΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΤΟΥ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ».

Άμεσος στόχος του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. είναι η θεσμική αναγνώριση του πάρκου. Βέβαια δεν μπορούμε να παραλείψουμε ότι ο Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. έχει ενεργοποιηθεί και ετοιμάζεται πλέον να προβεί στην ενεργοποίηση, αφού ολοκληρώσει το διαχειριστικό σχέδιο.

2.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Για την καλύτερη προβολή, απόδοση και κατανόηση των προτάσεων μου, κρίνεται αναγκαίο να γίνει ο διαχωρισμός τους σε δυο κατηγορίες:

2.2.1 Σε εθνικό επίπεδο

Αρχίζοντας τη παρουσίαση των προτάσεων μου, θεωρώ αναγκαίο να αναφερθώ στη Διακρατική Συνεργασία που απαιτείται τόσο στις Ευρωπαϊκές χώρες όσο και στην Ελλάδα, εντός των ορίων των οποίων υπάρχουν προστατευόμενες περιοχές.

Καταλυτική σημασία είναι να ψηφιστεί ένα σχέδιο Κοινής Περιβαλλοντικής Πολιτικής το οποίο να έχει ισχύ για όλες τις χώρες που περιλαμβάνουν Εθνικού Δρυμούς,. Η σκοπιμότητα του σχεδίου αυτού θα είναι η κοινή συνεργασία των χωρών, η ανταλλαγή απόψεων πάνω σε ζητήματα που θα αφορούν την προστασία, την προβολή και την ανάδειξη του περιβάλλοντος.

Πρέπει όμως στο σημείο αυτό να αναφέρουμε ότι η προστασία της χλωρίδας δεν θα περιείχε σχεδόν καμία σημασία αν περιοριζόμασταν μόνο σε αυτή. Για αυτό επιβάλλετε να συμπεριληφθεί «*αν θέλουμε να υπάρχει ολοκληρωμένη προστασία*» και το σημαντικό κομμάτι που αναφέρεται την πανίδα. Ένας σημαντικός τομέας του περιβάλλοντος που μέσα σε αυτόν συμπεριλαμβάνονται σπάνια είδη ζώων που δίχως την προστασία μας κινδυνεύουν προς εξαφάνιση.

Εκτός όμως από αυτά που αναφέραμε παραπάνω, σχετικά με την Διακρατική Συνεργασία μεταξύ των Κρατών – Μελών για την προστασία του περιβάλλοντος και ότι εμπίπτετε μέσα σε αυτό, θα πρέπει να εξεταστεί και το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις προστατευόμενες περιοχές.

Ακρογωνιαίος λίθος για την πραγματοποίηση όλων αυτών των σχεδίων είναι η επίβλεψη για την ολοκληρωμένη εφαρμογή του υπάρχοντος ή υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου. Χωρίς την υποστήριξη της νομοθεσίας που διέπει το περιβάλλον, τα σχέδια, τα οράματα και ο προγραμματισμός που κάνουμε δεν θα έχει κανένα αποτέλεσμα.

Από την περίοδο δημιουργίας του πρώτου Συντάγματος μέχρι και σήμερα η Ελλάδα έχει καταφέρει να εκπονήσει ένα πλούσιο νομοθετικό πλαίσιο, καλύπτοντας έτσι όλες τις πιθανές βλαβερές περιπτώσεις που μπορούν να προκύψουν για το περιβάλλον.

Επίσης σημαντικό πλεονέκτημα είναι ότι το Ελληνικό σύστημα έχει την δυνατότητα να προσαρμόζεται σχετικά πολύ εύκολα στις απρόσμενες επιπλοκές που καθημερινά προκύπτουν. Αυτό μας δίνει τη δυνατότητα να μπορούμε να τροποποιούμε το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο όπου και αν εφόσον κριθεί αυτό απαραίτητο, πάντα όμως προς όφελος της προστασίας του περιβάλλοντος.

2.2.2 Σε επίπεδο Τοπικών Αρμοδίων Φορέων (Δήμοι & Α.Κ.Ο.Μ.Μ.)

Στην παραπάνω ενότητα υποβάλαμε τις προτάσεις σε εθνικό επίπεδο. Προτάσεις που έχουν άμεση επίπτωση σε τοπικό επίπεδο, Δήμους και Αναπτυξιακές εταιρίες . Για να μπορέσουμε να έχουμε ουσιαστικά αποτελέσματα θα πρέπει το ίδιο το κράτος να καταφέρει να ενδυναμώσει τον ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, παρέχοντάς της το

κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο ώστε μέσα από αυτό να αποκτήσει εν μέρει τη δική της αυτοτέλεια.

Αν υποστηριχτεί αυτή η πρόταση, δηλαδή πετυχαίνοντας την εφαρμογή του όρου «αυτοτέλεια» σε συνδυασμό με την στελέχωση των Δήμων με κατάλληλο εξειδικευμένο επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό, τότε θα έχουμε καταφέρει σε μεγάλο ποσοστό οι τοπικές διοικητικές μονάδες να είναι αυτοτελείς αλλά συγχρόνως και αποτελεσματικές.

Εκτός όμως από την βοήθεια που πρέπει να έχουν οι Δήμοι, θα πρέπει βοήθεια να δοθεί και στα αναπτυξιακά τοπικά κέντρα δηλ στο Α.Κ.Ο.Μ.Μ Α.Ε. Όπως αναφέραμε παραπάνω, στα «Συμπεράσματα», αυτή τη στιγμή στο τμήμα για την διαχείριση του περιβάλλοντος εργάζονται μόλις 3 άτομα, γεγονός που σημαίνει ότι είναι αδύνατο να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις που δημιουργεί η διαχείριση ενός Φυσικού Πάρκου.

Συμπέρασμα θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι είναι ανάγκη να ενισχυθεί το ανθρώπινο δυναμικό των φορέων.

Πρωταρχικός όμως στόχος του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. θα πρέπει να είναι η *επίσπευση των διαδικασιών* όσο αφορά την εκπόνηση του Σχεδίου Διαχείρισης του Πάρκου. Είναι ένας από τους πλέον σοβαρούς λόγους που πρέπει ο φορέας διαχείρισης δηλαδή ο Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε. να πραγματοποιήσει ώστε να υπάρξει η βιωσιμότητα του Φυσικού Πάρκου .

Είναι τραγικό να μη προβλέπεται από την ελληνική νομοθεσία η θεσμική αναγνώριση του Φυσικού Πάρκου. Αμέσως μετά την εκπόνηση του διαχειριστικού σχεδίου, σειρά έχει ένα άλλο σημαντικό βήμα που είναι η σαφής οριοθέτηση της περιοχής του Φυσικού Πάρκου με την ονομασία «Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη».

Παρατηρούμε ότι υπάρχει μια αλληλουχία ενεργειών. Μπορούμε να το χαρακτηρίσουμε σαν μια αλυσίδα που περιέχει πολλούς κρίκους. Η καταστροφή ενός συνδεδημένου κρίκου συνεπάγεται τη καταστροφή της αλυσίδας . Έτσι λοιπόν και στη περίπτωση των Φυσικών Πάρκων το «Σύστημα» πρέπει να λειτουργεί έτσι ώστε να επιτευχθεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Ο σχετικός χαρακτηρισμός παραπάνω έγινε για να καταλάβουμε ότι από τη στιγμή που δεν υπάρχει ένα διαχειριστικό σχέδιο, δεν υπάρχει σαφή οριοθέτηση της περιοχής του Φυσικού Πάρκου. Τότε και οι αρμόδιοι φορείς, που στην συγκεκριμένη περίπτωση έχουν καταλυτική σημασία, Πολεοδομία, δεν θα μπορούν να ενεργοποιηθούν καταλλήλως.

Επιβάλετε λοιπόν η άμεση εκπόνηση του διαχειριστικού σχεδίου.

Επόμενο βασικό βήμα είναι η λεγόμενη «ευαισθητοποίηση του πληθυσμού της περιοχής».

Πρέπει να οργανωθούν εκδηλώσεις με απώτερο σκοπό τη παρουσίαση και προβολή του «Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη» στη τοπική κοινωνία, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή της Κρήτης.

Αποτέλεσμα αυτών των παρεμβάσεων θα είναι η ευαισθητοποίηση των φορέων τόσο για την ύπαρξη του Φυσικού Πάρκου όσο και για την προβολή των δράσεων που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι και σήμερα από τον φορέα διαχείρισης, το Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Α.Ε.. Τέλος πρέπει να ευαισθητοποιηθούν και οι επιχειρηματίες τις περιοχής σχετικά με το περιβάλλον.

Είναι μεγάλη υπόθεση η ενεργοποίηση των επιχειρηματιών, ώστε να αντιληφτούν το μέγεθος της καταστροφής που προκαλούν από την μη τήρηση ή κακή χρήση των μέτρων προστασίας κατά της ρύπανσης του περιβάλλοντος.

Ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να οργανωθούν οι εκδηλώσεις είναι:

- ✓ Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση σε τοπικό επίπεδο
- ✓ Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση στον τομέα των επιχειρήσεων
- ✓ Γενικότερη προβολή του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη ως πόλος έλξης.

Καινοτόμες όμως ενέργειες πρέπει να γίνουν και στον περιβάλλοντα χώρο του Φυσικού Πάρκου με σκοπό την ανάδειξη του. Δεν υπάρχει καμιά υποδομή ώστε εισερχόμενος ο επισκέπτης να μπορεί να ενημερωθεί για το τι πρόκειται να συναντήσει μέσα στον χώρο αυτό.

Προτείνεται λοιπόν η δημιουργία ενός κέντρου υποδοχής και πληροφόρησης, όπου θα μπορεί να παρέχει ενημέρωση σε κάθε επισκέπτη με την χορήγηση ενημερωτικών φυλλαδίων ή με τη δημιουργία μιας ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα όπου θα προβάλλεται ένα σύντομο ενημερωτικό φιλμ. Έτσι ο επισκέπτη θα μπορεί να σχηματίζει εικόνα για το Φυσικό Πάρκο.

Τέλος προτείνεται η κατασκευή ενός Μουσείου Φυσικής Ιστορίας, που μέσα σε αυτό θα υπάρχει πλούσιο φωτογραφικό υλικό με τοπία και ζώα που βρίσκονται στο Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη.

Πέρα όμως από την διαμόρφωση του χώρου υποδοχής, με αυτά που αναφέραμε παραπάνω, αξιοποίηση χρειάζεται και ο εσωτερικός χώρος του Πάρκου.

Όπως αναφέραμε παραπάνω έτσι και εδώ προτείνεται η ανάπτυξη δραστηριοτήτων όπως περιπατητικά μονοπάτια Φυσικού Πάρκου «με ή χωρίς ξεναγό». Σκοπός της πρότασης αυτής είναι να διευρύνει το ενδιαφέρον του επισκέπτη. Η διαμόρφωση του υπάρχοντα εσωτερικού χώρου με την δημιουργία μονοπατιών που θα οδηγούν σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους θα εξυπηρετούν τους επισκέπτες. Εκεί θα υπάρχουν ζώα τα οποία προστατεύονται. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρουμε ότι η πρόταση αυτή βρίσκει εφαρμογή και σε εκπαιδευτικές επισκέψεις. Παράλληλα με τη γνωριμία - επαφή που θα έχουν οι μαθητές με το περιβάλλον, θα έχουν τη δυνατότητα να ενημερωθούν για την ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.

Επίσης προτείνεται και η δημιουργία πύργων παρατήρησης. Με την υλοποίηση της πρότασης αυτής πετυχαίνονται πολλαπλές εφαρμογές. Εκτός από την χρησιμότητα που θα έχει στις εκπαιδευτικές επισκέψεις, θα στοχεύει και για την συνεχή παρακολούθηση όλων των λειτουργιών που θα επιτελούνται μέσα στο Φυσικό Πάρκο, παράδειγμα παρακολούθηση των επισκεπτών που εισέρχονται, στην χλωρίδα (συλλογή σπανίων

ειδών), πανίδα (συστηματική συλλογή βιολογικών και ηθολογικών παραμέτρων των ανώτερων ειδών, όπως αναπαραγωγική επιτυχία, αλλαγή συμπεριφοράς).

Η πρόταση μπορεί να συνδυαστεί με την δημιουργία ενός κατάλληλου μηχανισμού που θα υπάρχει μέσα στο Φυσικό Πάρκο. Θα βρίσκεται σε συνεχή επαφή με τους πύργους ελέγχου. Αρμοδιότητά τους θα είναι η άμεση επέμβαση σε περίπτωση που θα εντοπίζονται αρνητικές ενέργειες από οποιαδήποτε ανθρώπινη δραστηριότητα.

Το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη φιλοξενούνται αρκετά σπάνια είδη φυτών αλλά και ζώων. Επιβάλλεται να γίνει χαρτογράφηση των σημαντικών περιοχών προτιμότερο για τα είδη προς εξαφάνιση. Στην συνέχεια η δημιουργία μια ζώνης προστασίας στις περιοχές αυτές που εντοπίστηκαν «χώροι φωλιάσματος, κυνηγιού, διαχείμασης και μεταναστευτικά περάσματα».

Προτείνεται λοιπόν ένα συνολικό μοντέλο διαχείρισης της χλωρίδας, πανίδας και των βιοτόπων της περιοχής με απώτερο στόχο την μεγιστοποίηση της βιο-ποικιλότητας και διατήρησης των ειδών που τελούν υπό καθεστώς προστασίας όπως ορίζει η Εθνική και Κοινοτική Νομοθεσία.

Από το κεφάλαιο: 4 που έγινε παρουσίαση του Δήμου Ανωγείων διαπιστώσαμε ότι ο πληθυσμός ασχολείται κατά κύριο λόγο με την κτηνοτροφία. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι πρέπει να γίνει μελέτη του κατά πόσο το υπάρχων θεσμικό πλαίσιο που αφορά το φυσικό πάρκο είναι επαρκή. Σε περίπτωση που δεν είναι, να γίνει κατάρτιση συγκεκριμένων προτάσεων ώστε να τροποποιηθεί το υπάρχον. Μέσα από αυτή τη διαδικασία θα προσδιορίζετε ο ακριβής καθορισμός των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων στην περιοχή. Επίσης η άμεση λήψη μέτρων για την επίλυση των εντοπισμένων προβλημάτων που προκαλούνται από τις υφιστάμενες χρήσεις γης στην περιοχή που απειλούν την χλωρίδα και την πανίδα της π.χ. βοσκή, πυρκαγιές, φύτευση ξενικών ειδών και περιορισμό υπαρχόντων, θα αποτελούσε μια καλή λύση για τη μείωση της καταστροφής του Φυσικού Πάρκου.

Τελευταία προτεινόμενη μελλοντική κίνηση είναι η βελτίωση και ενίσχυση των αναγκαίων έργων τεχνικής και κοινωνικής υποδομής. Στην προκειμένη περίπτωση είναι η δημιουργία νέων τουριστικών υποδομών σε καταλύματα.

Αυτή η πρόταση είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα γιατί θα δώσει μια νέα ώθηση στην βιωσιμότητα του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη. Θα συνδυάζεται η νέα τάση που έχει παρατηρηθεί τον τελευταίο καιρό στους ανθρώπους καθώς πλέον δείχνουν ιδιαίτερη προτίμηση προς στην εξοχή και στα παραδοσιακά χωριά παρά τη πίεση σε κάποιο κοσμοπολίτικο νησί.

«Επιβάλλεται για την υλοποίηση της πρότασης, να έχουν πραγματοποιηθεί τα παραπάνω. Σε αντίθετη περίπτωση θα έχουμε επιφέρει τη πλήρη καταστροφή της χλωρίδας και της πανίδας του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ευριπίδης Κουκιαδάκης, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χθες, Σήμερα, Αύριο. Ηράκλειο 1998
2. Μαρία Ι. Κωνσταντοπούλου, Επιστημονική Διευθύντρια, 'Εκθέσεις 18' για το πρόγραμμα 1988-1992, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αθήνα 1990
3. Σκούρτος Μ. Σ. και Σοφούλης Κ. Μ «Η περιβαλλοντική πολιτική στην Ελλάδα Ανάλυση του περιβαλλοντικού προβλήματος από την σκοπιά των κοινωνικών επιστημών Καλλιόπη Σπανού Κεφ. Δημόσια Διοίκηση και Περιβάλλον» Αθήνα Εκδόσεις Παπαζήση 1995
4. Λεωνίδας Παπακωνσταντινίδης, Τοπική Ανάπτυξη. Καλαμάτα 2005
5. Λεωνίδας Παπακωνσταντινίδης, Οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη. Καλαμάτα 2005
6. Τμήμα Περιβάλλοντος Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Οικολογία και Περιβάλλον στην Ελλάδα Αθήνα Εκδόσεις Φιλιππότη 1995
7. Ελληνική Εταιρία Τοπικής Αυτοδιοίκησης, «Τοπική αυτοδιοίκησης και Περιβάλλον, Παρούσα κατάσταση & Προοπτικές», Αθήνα 1995
8. Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας. Με τις συμπληρώσεις των διατάξεων μέχρι την εφαρμογή του Ν. 2753/1999. ΕΕΤΑΑ Αθήνα και ΕΕΤΑΑ «οδηγός προς τους ΟΤΑ για θέματα προστασίας του περιβάλλοντος» Αθήνα 1989
9. Δημήτρης Καραβέλλας, Γιώργος Κατσαδωράκης, Διαχείριση Προστατευμένων Περιοχών. Αθήνα 2003.
10. Παναγιωτάκη Μαραγκού. Διαχείριση Προστατευμένων Περιοχών: Κώδικας Ορθής Πρακτικής. Αθήνα 2003
11. Μέθοδοι Διαχείρισης Οικοτουρισμού και Τουρισμού σε Προστατευμένες Περιοχές Αθήνα 2003
12. Γεωργίου Ιωαν. Σμπώκου. Ανώγεια. Η Ιστορία μέσα από τα τραγούδια τους. Αθήνα 1992
13. Γεωργίου ΣΠ. Δακανάλη. Ιστορία των Ανωγείων. Ηράκλειο 1993
14. Αγγελίδη Ιωάννης Διοικητικές Πρακτικές των Ο.Τ.Α. Καλαμάτα 2005
15. Αναπτυξιακή Ηρακλείου. 3^ο Κ.Π.Σ. και Διαχείριση. Αρχάνες 2006
16. Α.Κ.Ο.Μ.Μ. Leader Ενημερωτικό Υλικό 2^{ης} Προκήρυξης. Ανώγεια 2006
17. Δήμος Ανωγείων. Δημοτολόγιο. Ανώγεια 2006

Ηλεκτρονικές Διευθύνσεις

1. http://europa.eu.int/com/environment/natura/natura_articles.htm
2. www.europeangeoparks.org
3. www.europa.eu.int
4. www.eurostar.com
5. www.anher.gr
6. www.psiloritis.gr
7. www.creta-rigio.gr

Δημοσιεύματα

1. Εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ, Βενιζέλος Ευάγγελος, *Αναθεώρηση και περιβάλλον*, 13/09/2000.
2. Εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, Πλαγιανάκος Πάνος, *Το περιβάλλον ως Συνιστώσα της Ποιοτικής Ανάπτυξης*, 26/09/2001.
3. Εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ, *Η προγραμματική διακήρυξη διερεύνησης της παραγωγικής ικανότητας του περιβάλλοντος σε ανταγωνιστική και βιώσιμη βάση*, 7/2/2004.
4. Εφημερίδα ΝΕΑ ΚΡΗΤΗ, *Ελλείψεις στη νομοθεσία περιβάλλοντος*, 20/08/2004.
5. Εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ Μάχη Τρατσά, *Η Ελλάδα στην κορυφή της πράσινης λίστας*, 29/01/2006.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ Ι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ Ι

1. Πίνακας: 1 «Κατανομή των πόρων ανά τομέα ενίσχυσης»
2. Πίνακας: 2 «Μέτρα και πόροι διατιθέμενοι για την περιβαλλοντική προστασία ανά Ε.Π.
3. Πίνακας: 3 «Μέτρα και πόροι διατιθέμενοι για τη διαχείριση φυσικών πόρων ανά Ε.Π.
4. Πίνακας Προϋπολογισμού Δαπανών έτους 2006
5. Πίνακας Προϋπολογισμού Εσόδων έτους 2006
6. Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη «Ενημερωτικό δελτίο» Αρ. Φύλλου: 1
7. Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη «Ενημερωτικό δελτίο» Αρ. Φύλλου: 2
8. Ερωτηματολόγιο για τον Α.Κ.Ο.Μ.Μ.
9. Ερωτηματολόγιο για τους επιχειρηματίες
10. Έντυπο Συνέντευξης

Τομέας χρηματοδότησης	Προβλεπόμενη Συνολική Δαπάνη	Ποσοστό επί συνολικού ΚΠΣ
Γεωργία	2.836.767.451,00	6,71
Δασοπονία	186.720.350,00	0,44
Ανασυγκρότηση Αγροτικού Χώρου	1.836.355.808,00	4,34
Αλιεία	585.239.310,00	1,38
Μεγάλες Επιχειρήσεις	645.631.160,00	1,53
ΜΜΕ και χειροτεχνία	3.225.904.904,00	7,63
Τουρισμός	1.460.928.159,00	3,46
Έρευνα	841.828.415,00	1,99
Ανθρώπινο Δυναμικό	94.157.643,00	0,22
Αγορά εργασίας	1.025.069.135,00	2,42
Καταπολέμηση του Κοιν. Αποκλεισμού	993.267.346,00	2,35

Εκπαίδευση και Επαγγελματική κατάρτιση	1.918.913.100,00	4,54
Εργατικό δυναμικό	1.141.267.086,00	2,70
Δράσεις για επαγγελματική ένταξη γυναικών	514.300.421,00	1,22
Μεταφορικές Υποδομές	15.046.535.267,00	35,59
Υποδομές Τηλεπικοινωνιών και πληροφορικής	2.596.575.828,00	6,14
Ενεργειακές υποδομές	1.560.343.421,00	3,69
Περιβαλλοντικές υποδομές	798.334.241,00	1,89
Σχεδιασμός και αποκατάσταση υποδομών	2.090.624.750,00	4,95
Κοινωνικές υποδομές και υγεία	1.684.850.943,00	3,99
Διάφορα	313.632.398,00	0,74
Τεχνική Βοήθεια	877.483.408,00	2,08
Σύνολο	42.274.730.544,00	100

(πηγή: Beutel Jorg 2002)

Επιχειρησιακό πρόγραμμα	Αριθμός μέτρων περιβαλλοντικής προστασίας	Συνολική Δαπάνη	Ποσοστό επί συνόλου Ε.Π.
Απασχόληση και επαγγελματική κατάρτιση	1	53,335	2,69995
Αλιεία	0	0	0
Ανταγωνιστικότητα	4	1385,2073	22,103956
Εκπαίδευση και αρχική επαγγελματική κατάρτιση	1	106,756	5,25531
Περιβάλλον	11	257,58	38,565654
Κοινωνία της πληροφορίας	0	0	0
Λιμάνια, δρόμοι, σιδηρόδρομοι	0	0	0
Πολιτισμός	0	0	0
Σιδηρόδρομοι, αεροδρόμια, αστικές συγκοινωνίες	0	0	0
Υγεία - πρόνοια	0	0	0
Αττική	2	48,078000	3,15
Στέρεα Ελλάδα	1	8,065156	0,93
Θεσσαλία	3	89,716000	9,75
Κεντρική Μακεδονία	-	-	-
Κρήτη	-	-	-
Αν. Μακεδονία – Θράκη	2	16,829000	1,52
Δυτική Μακεδονία	3	42,553192	7,46
Βόρειο Αιγαίο	-	-	-
Νότιο Αιγαίο	2	31,478695	5,22
Ηπειρος	3	36,6195	5,43
Ιόνια νησιά	2	22,013002	5,91
Πελοπόννησος	2	79,3375	11,55
Δυτική Ελλάδα	3	36,484200	4,70

Επιχειρησιακό πρόγραμμα	Αριθμός μέτρων διαχείρισης φυσικών πόρων	Συνολική Δαπάνη	Ποσοστό επί συνόλου Ε.Π. %
Απασχόληση και επαγγελματική κατάρτιση	0	0	0
Αλιεία	1	2,83458	0,6200322
Ανταγωνιστικότητα	1	62,702	1,000545
Επαγγελματική εκπαίδευση και αρχική επαγγελματική κατάρτιση	0	0	0
Περιβάλλον	2	297,92	44,60548
Κοινωνία της πληροφορίας	1	112,925801	4,0748451
Λιμάνια, δρόμοι, σιδηρόδρομοι	0	0	0
Πολιτισμός	0	0	0
Αγροτική ανάπτυξη και ανασυγκρότηση της υπαίθρου	4	188,44279	6,3137538
Σιδηρόδρομοι, αεροδρόμια, αστικές συγκοινωνίες	0	0	0
Υγεία - πρόνοια	0	0	0
Αττική	4	102,105	6,691873
Στέρεα Ελλάδα	8	191,34683	22,101601
Θεσσαλία	8	172,584	18,76117
Κεντρική Μακεδονία	-	-	-
Κρήτη	-	-	-
Αν. Μακεδονία – Θράκη	8	265,025	23,982947
Δυτική Μακεδονία	3	54,033921	9,4756028
Βόρειο Αιγαίο	-	-	-
Νότιο Αιγαίο	4	61,925	10,279395
Ήπειρος	3	82,614956	12,253676
Ιόνια νησιά	4	29,599993	7,9496755
Πελοπόννησος	1	79,3375	11,497505
Δυτική Ελλάδα	4	114,30617	14,731764



ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2006

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ - ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ	ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ		ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ	
	2005	2006	2005	2006
	Προϋπ/σθεντα με Αναμ. μέχρι 31/12	Ενταλθέντα μέχρι 31/12	Ψηφισθέντα από το Συμβούλιο	Εγκριθέντα από Περιφ/κή Δ/ση
ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ				
ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	92.984,70	53.311,12	376.940,37	376.940,37
ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΙΡΕΤΩΝ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	95.600,00	35.014,51	168.600,00	168.600,00
ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ	530.437,56	257.847,99	514.921,63	514.921,63
ΦΟΡΟΙ - ΤΕΛΗ	6.500,00	1.590,60	9.100,00	9.100,00
ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	210.576,16	59.931,48	198.437,01	198.437,01
ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΙΣΤΗΣ	2.000,00	1.612,69	3.500,00	3.500,00
ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ	108.076,00	53.375,05	127.100,00	127.100,00
ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ. ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ - ΠΑΡΟΧΕΣ - ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ - ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ - ΔΩΡΕΕΣ	471.932,68	383.765,92	477.631,96	477.631,96
ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ	1.000,00	0,00	2.000,00	2.000,00
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 6	1.519.107,10	846.449,36	1.878.230,97	1.878.230,97
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ				
ΑΓΟΡΕΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΓΙΩΝ	440.796,36	26.266,52	509.341,03	509.341,03
ΕΡΓΑ	2.831.907,39	867.377,21	2.753.445,70	2.753.445,70
ΜΕΛΕΤΕΣ, ΕΡΕΥΝΕΣ, ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	0,00	0,00	750,00	750,00
ΤΙΤΛΟΙ ΠΑΓΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ)	16.285,48	15.285,48	11.000,00	11.000,00
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 7	3.288.989,23	908.929,21	3.274.536,73	3.274.536,73
ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε. ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ				
ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (Π.Ο.Ε.)	20.995,14	11.361,27	83.896,75	83.896,75
ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ	222.113,49	103.540,26	198.630,00	198.630,00
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΜΗ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΒΕΒΑΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ Π.Ο.Ε. ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ	72.000,00	0,00	187.898,73	187.898,73
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 8	315.108,63	114.901,53	470.425,48	470.425,48
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ				
ΤΟΣΟ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ ΓΙΑ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΕΠΑΡΚΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΜΗ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ	6.458,43	0,00	81.610,00	81.610,00
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 9	6.458,43	0,00	81.610,00	81.610,00
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ (Κ.Α. 6+7+8+9)	5.129.663,39	1.870.280,10	5.704.803,18	5.704.803,18



ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2006

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ - ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΣΥΝΟΛΑ ΑΝΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ	ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 2005		ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 2006	
	Προϋψισθέντα με Αναμ. μέχρι 31/12	Ενταλθέντα μέχρι 31/12	Ψηφισθέντα από το Συμβούλιο	Εγκριθέντα από Περιφ/κή Δ/ση
ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	763.993,54	476.058,61	825.629,34	825.629,34
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	154.107,31	79.044,28	247.400,00	247.400,00
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	827.534,14	414.644,51	683.591,68	683.591,68
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ	226.950,00	50.124,56	148.900,00	148.900,00
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΡΔΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	1.629.446,11	460.730,80	1.377.495,55	1.377.495,55
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	867.759,38	260.401,51	1.476.468,97	1.476.468,97
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	61.262,39	14.374,30	82.422,39	82.422,39
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ	0,00	0,00	0,00	0,00
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΩΝ	82.301,73	0,00	95.201,73	95.201,73
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	0,00	0,00	0,00	0,00
ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	194.741,73	0,00	215.658,04	215.658,04
ΆΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΗ ΔΥΝΑΜΕΝΕΣ ΝΑ ΕΝΤΑΧΘΟΥΝ	321.567,06	114.901,53	552.035,48	552.035,48
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	5.129.663,39	1.870.280,10	5.704.803,18	5.704.803,18

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2006
ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΗΓΗ (I)

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ	ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ		ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ	
	2005	2006	2005	2006
	Προϋπ/σθέντα με Αναμ. μέχρι 31/12	Βεβαιωθέντα μέχρι 31/12	Ψηφισθέντα από το Συμβούλιο	Εγκριθέντα από Περιφ/κή Δ/ση
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ				
ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	106.000,00	11.223,00	115.600,00	115.600,00
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	13.000,00	11.790,66	12.790,00	12.790,00
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	151.000,00	0,00	234.500,00	234.500,00
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	28.500,00	0,00	119.800,00	119.800,00
ΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΕΣ	13.000,00	2.706,89	14.500,00	14.500,00
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	624.282,58	706.906,51	710.311,97	710.311,97
ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	6.500,00	4.170,30	7.500,00	7.500,00
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 0	942.282,58	736.797,36	1.215.001,97	1.215.001,97
ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ				
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	3.000,00	0,00	0,00	0,00
ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΩΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	0,00	0,00	77.200,00	77.200,00
ΕΠΙΧΩΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	2.301.140,97	738.881,80	2.621.880,68	2.621.880,68
ΔΩΡΕΕΣ - ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ - ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΣΕΙΣ	0,00	0,00	0,00	0,00
ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΤΙΜΑ - ΠΑΡΑΒΟΛΑ	25.000,00	12.497,04	12.250,00	12.250,00
ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	20.933,33	19.918,23	0,00	0,00
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 1	2.350.074,30	771.297,07	2.711.330,68	2.711.330,68
ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (Π.Ο.Ε.)				
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΟΕ ΤΑΚΤΙΚΑ	155.200,00	5.649,05	419.458,00	419.458,00
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΟΕ ΕΚΤΑΚΤΑ	0,00	0,00	0,00	0,00
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 2	155.200,00	5.649,05	419.458,00	419.458,00
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.				
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	509.178,08	500.404,96	407.304,18	407.304,18
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 3	509.178,08	500.404,96	407.304,18	407.304,18
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ				
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	196.314,70	83.146,93	193.630,00	193.630,00
ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	3.000,00	0,00	5.000,00	5.000,00
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 4	199.314,70	83.146,93	198.630,00	198.630,00
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ				
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	1.314,72	1.314,72	41.203,78	41.203,78
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	720.622,55	720.622,55	711.874,57	711.874,57
ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 5	721.937,27	721.937,27	753.078,35	753.078,35
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ (Κ.Α. 1+2+3+4+5)	9.755.973,86	5.638.465,28	11.409.606,36	11.409.606,36



ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 2006

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΠΗΓΗ (I) (Α'βάθμιοι)

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΕΣΟΔΩΝ	ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 2005		ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ 2006	
	Προϋπ/σθέντα με Αναμ. μέχρι 31/12	Βεβαιωθέντα μέχρι 31/12	Ψηφισθέντα από το Συμβούλιο	Εγκριθέντα από Περιφ/κή Δ/νση
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	942.282,58	736.797,36	1.215.001,97	1.215.001,97
ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	2.350.074,30	771.297,07	2.711.330,68	2.711.330,68
ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ (Π.Ο.Ε.)	155.200,00	5.649,05	419.458,00	419.458,00
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε.	509.178,08	500.404,96	407.304,18	407.304,18
ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	199.314,70	83.146,93	198.630,00	198.630,00
ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	721.937,27	721.937,27	753.078,35	753.078,35
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	9.755.973,86	5.638.465,28	11.409.606,36	11.409.606,36



ΦΥΣΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΨΗΛΟΡΕΪΤΗ

ενημερωτικό δελτίο

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 1 • ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2005 • Τιμή: 0,01 €

«Περιβαλλοντική» Προστιθέμενη αξία:

Η μόνη διέξοδος για την ανταγωνιστικότητα των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών

(του Δ. Παττακού)

Το ΦΥΣΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΨΗΛΟΡΕΪΤΗ έχει ως όρια την ευρύτερη περιοχή του ορεινού όγκου του Ψηλορείτη μέχρι τις βόρειες ακτές. Το μεγαλύτερο τμήμα του αφορά σε περιοχές που είναι ενταγμένες στον κατάλογο Natura 2000. Η έκταση της περιοχής είναι 1.100 τ.χ περίπου, ενώ ο πληθυσμός ανέρχεται στους 38.000 κατοίκους σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001. Οι οικισμοί της περιοχής υπάγονται σε 11 Δήμους και σε δύο Νομούς (Ρεθύμνης και Ηρακλείου).

Το ΦΥΣΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΨΗΛΟΡΕΪΤΗ έχει ως ρόλο την οργάνωση και διαχείριση όλων των παραμέτρων που συνθέτουν το φυσικό αλλά και το ανθρωπογενές περιβάλλον του Ψηλορείτη. Ανώτερος στόχος είναι η, με βάση το περιβάλλον και τον πολιτισμό, δόμηση ενός διαφορετικού - εναλλακτικού μοντέλου ανάπτυξης το οποίο θα έχει όσον το δυνατόν περισσότερες θετικές πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις σε όλους τους τομείς της τοπικής οικονομίας.

Είναι γεγονός ότι το περιβάλλον της περιοχής είναι αυτό που έχει διαμορφώσει τόσο τα πολιτιστικά όσο και τα οικονομικά χαρακτηριστικά της. Υπάρχει δε η εκτίμηση ότι και στο μέλλον η δομή της τοπικής οικονομίας θα εξαρηθεί και στηρίζεται στις μικρές κλίμακας αγροτικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις καθώς και στην μεταποίηση των πρώτων υλών που αυτές παράγουν.

Επειδή όμως η παραγωγικότητα της τοπικής οικονομίας λόγω των δυσμενών γεωμορφολογικών παραγόντων είναι μικρή, η «επιβίωση» των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών σε ένα σκληρό διεθνοποιημένο και ανταγωνιστικό οικονομικό περιβάλλον, θα προέλθει από την περιβαλλοντική και πολιτιστική προστιθέμενη αξία που αυτά περιέχουν! Η αναγκαία αυτή συνθήκη πρέπει να συνοδεύεται και από την προσαρμογή των τοπικών προϊόντων στους σύγχρονους κανόνες της παραγωγής και τυποποίησης. Η αγορά για τέτοιου είδους προϊόντα και υπηρεσίες υπάρχει. Αποτελείται όμως από αγοραστές που έχουν απαιτήσεις, που διερευνούν και δοκιμάζουν!

Η συμμετοχή του Φυσικού Πάρκου Ψηλορείτη στο Ευρωπαϊκό και Παγκόσμιο δίκτυο Γεωπάρκων, αποτελεί ήδη, πέρα από μια καταξίωση, ένα σημαντικό πλεονέκτημα στην προβολή της περιοχής σε μια συγκεκριμένη και ποιοτική αγορά, προσφέρει δυνατότητες αξιοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων για τη δημιουργία υποδομών ανάδειξης του περιβάλλοντος, ενώ δημιουργεί και τις προϋποθέσεις για την καθιέρωση της σαν ένα περιβαλλοντικό «εργαστήριο» το οποίο απευθύνεται σε επισκέπτες όπως ειδικοί επιστήμονες, φοιτητές, μαθητές, τουρίστες ειδικών ενδιαφερόντων κ.λ.π.

Ένα τέτοιο υπόβαθρο συμβάλλει στην αποδοτικότερη λειτουργία και άλλων σχετικών υποδομών που μπορούν να βοηθήσουν την ανάπτυξη της περιοχής όπως είναι π.χ τα κέντρα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (έχει ήδη εγκριθεί η λειτουργία του ΚΠΕ Ανωγειών), αποσκοπώντας παράλληλα στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των κατοίκων της περιοχής.

Χρειάζεται όμως αρκετή προσπάθεια και δουλειά για την ανάπτυξη του Πάρκου στα επίπεδα άλλων ευρωπαϊκών περιοχών, γιατί το στοίχημα όλων μας είναι να μιλήσουμε ειλικρινά στους επισκέπτες μας και να μην τους διαψεύσουμε!

Nord Est SUD Ouest
INTERREG III C

Το Δίκτυο των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων

Τα Ευρωπαϊκά Γεωπάρκα δημιουργήθηκαν ως θεσμός το 2000 μέσα από μια διακρατική πρωτοβουλία LEADER. Τέσσερις αγροτικές περιοχές της Ευρώπης με πολλά αναπτυξιακά και οικονομικά προβλήματα συμμετείχαν σε ένα πρόγραμμα για τη δημιουργία ήπιων υποδομών και δράσεων που θα βοηθούσαν την τοπική ανάπτυξη και οικονομία των περιοχών τους. Οι περιοχές αυτές ήταν η Haute Provence της νότιας Γαλλίας, η Vulkaneifel της δυτικής Γερμανίας, η Maestrazgo της κεντρικής Ισπανίας και το Απολιθωμένο Δάσος της Λέσβου. Κοινό χαρακτηριστικό των περιοχών αυτών ήταν οι ιδιαίτερες και σημαντικές μορφές των πετρωμάτων, του αναγλύφου και του φυσικού τους περιβάλλοντος.

Μια από τις δράσεις που αναπτύχθηκαν ήταν και η δημιουργία ενός δικτύου όμοιων περιοχών της Ευρώπης που μέσα από την αλληλοϋποστήριξη και τις κοινές προσπάθειες θα συνέβαλε στην τοπική ανάπτυξη και προστασία της φύσης. Το Σεπτέμβριο του 2000 πραγματοποιήθηκε στο Maestrazgo της Ισπανίας το πρώτο συνέδριο του δικτύου όπου παρουσιάστηκε η μορφή του νέου δικτύου και διαμορφώθηκε το τελικό πλαίσιο και οι κανόνες που το διέπουν. Παράλληλα η όλη προσπάθεια τέθηκε υπό την αιγίδα της UNESCO αφού ο σκοπός και οι στόχοι του είναι απόλυτα συμβατοί με αυτούς του διεθνούς οργανισμού.

Ετσι, μια ευρωπαϊκή περιοχή μπορεί να ενταχθεί μέσα στο δίκτυο εάν πρόκειται για ελάχιστα ανεπτυγμένη περιφέρεια, διαθέτει πλούσιο φυσικό και γεωλογικό περιβάλλον, καθώς επίσης δομές και μηχανισμούς που μπορούν να βοηθήσουν στη διαχείριση των περιοχών και την ήπια ανάπτυξη τους. Βασικοί στόχοι ενός γεωπάρκου είναι η προστασία και ανάδειξη των ιδιαίτερων φυσικών στοιχείων της περιφέρειας του, το πάντρεμα και η αναγνώριση των σχέσεων με το πολιτισμικό και ευρύτερο ανθρωπογενές περιβάλλον, η δημιουργία και στήριξη υποδομών κατάλληλων για ανάπτυξη ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού (γεωτουρισμός, οικότουρισμός κλπ.), η υποστήριξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και η συ-



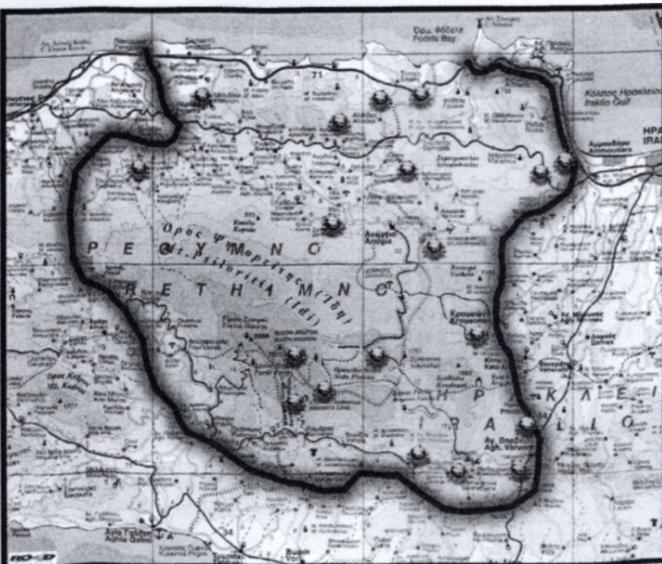
1. Réserve Géologique de Haute Provence - Γαλλία
2. Vulkaneifel European Geopark - Γερμανία
3. Απολιθωμένο Δάσος Λέσβου - Ελλάδα
4. Maestrazgo Cultural Park - Ισπανία
5. Astroblème Châtaigneraie Limousine - Γαλλία
6. Φυσικό Πάρκο Ψηλορείτη - Ελλάδα
7. Terra Vita Naturpark - Γερμανία
8. Copper Coast Geopark - Ιρλανδία
9. Marble arch caves & Cuilcagh mountain park - Βόρεια Ιρλανδία
10. Madonie Natural Park - Ιταλία
11. Parco Culturale Rocca di Cerere - Ιταλία
12. Kulturpark Kamptal - Αυστρία
13. Eisenwurz Naturpark - Αυστρία
14. Naturpark Bergstrasse Odenwald - Γερμανία
15. North Pennines AONB - Βρετανία
16. Abberley and Malvern Hills Geopark - Βρετανία
17. Park Naturel Régional du Luberon - Γαλλία
18. North West Highlands - Βρετανία
19. Geopark Swabian Albs - Γερμανία
20. Geopark Harz Braunschweiger Land Ostfalen - Γερμανία
21. Mecklenburg Ice age Park - Γερμανία
22. Hateg Country Dinosaurs Geopark - Ρουμανία
23. Beigua Geopark - Ιταλία

νεργασία για εκπόνηση κοινών δράσεων και προγραμμάτων ανάπτυξης και προβολής.

Το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη, η περιοχή δηλαδή από το Αμάρι, τη Γέργερη, τον Κρουσώνα μέχρι και τα βόρεια παράλια, πληρώνοντας όλες τις προϋποθέσεις έγινε το 2001

το έκτο μέλος του δικτύου. Σήμερα το δίκτυο αποτελείται από 23 μέλη που προέρχονται από εννέα ευρωπαϊκές χώρες, ενώ κάθε χρόνο υπάρχουν αρκετές αιτήσεις υποψηφίων για ένταξη περιοχών.

www.europeangeoparks.org



Geoparks

Το Απολιθωμένο δάσος της Λέσβου



Το απολιθωμένο δάσος αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα φυσικά μνημεία της χώρας μας. Το 2004 η UNESCO το συμπεριέλαβε στο Παγκόσμιο δίκτυο γεωπάρκων. Στη Δυτική Λέσβο, ο επισκέπτης συναντά απολιθωμένα τμήματα φυτών που έζησαν στο μακρινό παρελθόν, τα οποία ο χρόνος και η διάβρωση των ηφαιστειακών πετρωμάτων φέρνουν σιγά-σιγά στο φως. Καμιά περιγραφή δεν μπορεί να αποδώσει τη στιλπνότητα, την ομορφιά και την λαμπρότητα των χρωμάτων τους, το αληθινό μεγαλείο των όρθιων απολιθωμένων κορμών, την άγρια ομορφιά του ηφαιστειογενούς τοπίου.

Οι σημαντικότερες συγκεντρώσεις απολιθωμένων δένδρων βρίσκονται στις περιοχές Σιγρίου. Ερμού και Άντισσας. Διατηρούνται επίσης σε άριστη κατάσταση κλαδίσκοι, ρίζες, καρποί και φύλλα. Η μεγάλη συχνότητα των απολιθωμένων κορμών

που διατηρούνται όρθιοι και με το ριζικό τους σύστημα σε πλήρη ανάπτυξη, πιστοποιεί ότι τα δέντρα απολιθώθηκαν στην φυσική τους θέση. Η Πολιτεία αναγνωρίζοντας τη μεγάλη περιβαλλοντική, γεωλογική και παλαιοντολογική αξία του έχει κηρύξει το Απολιθωμένο Δάσος Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης.

Το Απολιθωμένο Δάσος αποκαλύπτει πληροφορίες για την παλαιογεωγραφία, τη ζωή (τα φυτά, τα ζώα) και τις κλιματικές συνθήκες που επικρατούσαν στο Αιγαίο πριν από 20 εκατομμύρια χρόνια. Ταυτόχρονα όμως καταγράφει τη γεωλογική ιστο-

ρία του Αιγαίου μέχρι τις μέρες μας.

Ο επισκέπτης της Λέσβου έχει πολλές εναλλακτικές λύσεις προκειμένου να επισκεφθεί τις διάφορες συγκεντρώσεις των απολιθωμένων κορμών. Μπορεί να επιλέξει την επίσκεψη στο Μουσείο όπου θα πληροφορηθεί για τις συνθήκες δημιουργίας του μνημείου και την διαδικασία της απολίθωσης και σε κάποια από τα υπαίθρια πάρκα το πάρκο του Απολιθωμένου Δάσους, το πάρκο Σιγρίου, το νέο πάρκο Πλάκας και το πάρκο στη νησίδα Νησιώπη.

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας

Το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου βρίσκεται στο Σίγρι και έχει σκοπό τη μελέτη, έρευνα, ανάδειξη, συντήρηση και φύλαξη του Απολιθωμένου Δάσους. Στους μόνιμους εκθεσιακούς χώρους φιλοξενούνται απολιθωμένα τμήματα όλων των διαφορετικών ειδών δένδρων που βρέθηκαν στην περιοχή. Ταυτόχρονα παρουσιάζεται η γεωλογική ιστορία του Αιγαίου τα τελευταία 20 εκατομμύρια χρόνια. Ο επισκέπτης μπορεί να παρακολουθήσει ειδική ενημερωτική παρουσίαση με σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα και θα πληροφορηθεί για τις συνθήκες δημιουργίας του μνημείου και την διαδικασία της απολίθωσης.



Παράλληλα στο Μουσείο φιλοξενούνται περιοδικές εκθέσεις ενώ από το αναψυκτήριό του μπορείτε να απολαύσετε μοναδική θέα στο Αιγαίο απολαμβάνοντας παραδοσιακά χειροποίητα εδέσματα, καφέ στη χόβολη, χιμούς και αναψυκτικά.

Πάρκο Απολιθωμένου Δάσους

Η επίσκεψη στο Πάρκο του Απολιθωμένου Δάσους, αποτελεί μια μοναδική εμπειρία. Εντυπωσιάζει η πληθώρα των όρθιων κορμών, οι οποίοι συγκροτούν ένα απολιθωμένο δασικό οικοσύστημα που δεν εμφανίζεται σε καμία άλλη περιοχή του πλανήτη. Ο επισκέπτης μπορεί να περιηγηθεί μια ολόκληρη βουνοπλαγιά, από ειδικά διαμορφωμένα μονοπάτια και να θαυμάσει τις μοναδικές εμφανίσεις Πρωτογενικών, που σχηματίζουν μικρές συστάδες. Επίσης τον μεγαλύτερο κατακείμενο κορμό με μήκος μεγαλύτερο των 20 μέτρων, καθώς και πολλούς εντυπωσιακούς μεγάλους ιστόμενους κορμούς προγονικών μορφών Σεκόγιας.

Η Εβδομάδα Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων στη Λέσβο

Μια εβδομάδα αφιερωμένη στη γεωλογική κληρονομιά, το περιβάλλον και τον πολιτισμό πραγματοποιήθηκε από τις 28 Μαΐου - 5 Ιουνίου 2005 στο Απολιθωμένο Δάσος και το Μουσείο της Λέσβου στα πλαίσια της εβδομάδας των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων.

Τις εκδηλώσεις γύρω από το Απολιθωμένο Δάσος διοργάνωσε το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Απολιθωμένου Δάσους Λέσβου από κοινού με το Σωματείο «Οι Φίλοι Του Απολιθωμένου Δάσους». Οι εκδηλώσεις διοργανώθηκαν με την ενίσχυση του Προγράμματος INTERREG III C στο πλαίσιο του νέου θεσμού της Εβδομάδας Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων, ένα θεσμό στον οποίο συμμετέχουν όλα τα Ευρωπαϊκά Γεωπάρκα προβάλλοντας και αναδεικνύοντας τη μοναδική γεωλογική κληρονομιά της Ευρωπαϊκής Ηπείρου. Οι επισκέπτες σε όλα τα

Ευρωπαϊκά Γεωπάρκα πληροφορούνται για όλες τις εκδηλώσεις που διοργανώνονται ταυτόχρονα σε όλη την Ευρώπη, και με τον τρόπο αυτόν όλα τα γεωπάρκα προβάλλονται στους κιλιάδες επισκέπτες των Μουσείων και Πάρκων που συμμετέχουν στο Δίκτυο. Στις εκδηλώσεις συμμετείχαν πολλοί επισκέπτες της Λέσβου αλλά και φοιτητές του Πανεπιστημίου Αι-

γαίου. Φωτογραφική Ομάδα του Πανεπιστημίου Αιγαίου, το Σωματείο «Οι φίλοι του Απολιθωμένου Δάσους» καθώς και πολλών συνεργατών και φίλων του Απολιθωμένου Δάσους και του Μουσείου. Οι δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της Εβδομάδας των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων στη Λέσβο ξεπέρασαν τις είκοσι και αφορούσαν σε παρατήρηση πουλιών, εκδρομές, ξεναγήσεις, προβολές, διαλέξεις και εκθέσεις.



Τα Παγκόσμια Γεωπάρκα της UNESCO

Η UNESCO υποστήριξε θετικά από την αρχή της εμφάνισής τους τα Ευρωπαϊκά Γεωπάρκα, συμμετέχοντας μάλιστα ενεργά σε όλες τις δραστηριότητες του δικτύου και στο γνωμοδοτικό του όργανο.

Το 2003 δημιούργησε το θεσμό των Παγκόσμιων Γεωπάρκων κατά αντιστοιχία με τα Μνημεία Παγκόσμιας Πολιτιστικής και Φυσικής Κληρονομιάς, που συμπεριλαμβάνει περιοχές με ιδιαίτερη γεωλογική αξία που προστατεύονται, διαχειρίζονται και αναδεικνύονται σύμφωνα με τις αρχές του παγκόσμιου οργανισμού. Αναγνωρίζοντας τις προσπάθειες του δικτύου των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων το Φεβρουάριο του 2004 αποφάσισε την αποδοχή όλων των μελών του δικτύου στη λίστα των Παγκόσμιων Γεωπάρκων. Το Απολιθωμένο Δάσος της Λέσβου και το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη εντάχθηκαν αυτόματα στη λίστα αυτή.



GLOBAL
GEOPARKS

Με τη Διακήρυξη της Madonie τον Οκτώβριο του 2004 αποφασίστηκε από την UNESCO ότι κάθε περιοχή της Ευρώπης μπορεί να ενταχθεί στη λίστα των Παγκόσμιων Γεωπάρκων μόνο αν αποτελεί μέλος του δικτύου των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων και εξαιρείται αυτόματα από τη λίστα εάν χάσει την ιδιότητά του αυτή.

Το δίκτυο των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων θα αποτελέσει μάλιστα το πρότυπο για την ανάπτυξη ανάλογων δικτύων σε άλλες ηπείρους και θα υποστηρίξει με την τεχνογνωσία του τις προσπάθειες αυτές της UNESCO.

Σήμερα η λίστα των Παγκόσμιων Γεωπάρκων της UNESCO αποτελείται από τα 23 Ευρωπαϊκά Γεωπάρκα και 12 κινεζικά γεωπάρκα.

www.globalgeoparks.org

Η έκδοση αυτή φιλοδοξεί να αποτελέσει τριμηνιαίο Ενημερωτικό Δελτίο του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη. Εκδίδεται με ευθύνη του ΑΚΟΜΜ - Ψηλορείτης ΑΕ και τη συνεργασία του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης.

Στόχος της έκδοσης είναι η προβολή στην τοπική κοινωνία των δραστηριοτήτων του Φυσικού Πάρκου μέσα στα πλαίσια του δικτύου των Ευρωπαϊκών Γεωπάρκων και γενικότερα, η ενημέρωση για θέματα γεωτουρισμού και οικονομισμού στον Ελληνικό και Ευρωπαϊκό χώρο, η ανάδειξη θεμάτων που σχετίζονται με το φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον της περιοχής και η καταγραφή απόψεων και δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την περιβαλλοντική εκπαίδευση και την αειφόρο ανάπτυξη.

Συνελύξ η έκδοση είναι ανοικτή σε κάθε σχετικό αντικείμενο, συζήτηση ή σχόλιο που μπορεί να φιλοξενηθεί.

Ενημερωτικό Δελτίο Φυσικού Πάρκου Ψηλορείτη
Υπεύθ. Έκδοσης: Ν. Ευλούρης
ΑΚΟΜΜ - Ψηλορείτης
Ομάδα Σύνταξης: Δ. Παττακός,
Χαρ. Φασουλός, Ζαχ. Σκουλά
Τεχνικοί Συνεργάτες: Ερευνητές ΜΦΙΚ.

Έδρα: Ανάγεια Μυλοποτάμου
74051 Ρέθυμνο
Τηλ: 2834031402
Φαξ: 2834031058
Email: geopark@psiloritis.net.gr
www.psiloritis.net.gr



ΦΥΣΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ

ενημερωτικό δελτίο

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 2 • ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2005 • Τιμή: 0,01 €

Φυσικό Πάρκο Ψηλορείτη και Τοπική Αυτοδιοίκηση

του Δ. Κόκκινου, Δημάρχου Κουλούκωνα

Το ΑΚΟΜΜ-ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ Α.Ε. είναι μια εταιρεία με μετόχους όλους τους δήμους της ευρύτερης περιοχής του Ψηλορείτη και έχει, κατά γενική ομολογία, παίξει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της περιοχής γύρω από τον ορεινό όγκο του Ψηλορείτη.

Βασικός στόχος της εταιρίας είναι η ανάδειξη και αξιοποίηση των ιδιαίτερων Φυσικών και Πολιτιστικών πόρων της περιοχής, ώστε να ενισχυθεί η οικονομία και η ανάπτυξη και να βελτιωθεί εντέλει η ποιότητα της ζωής των κατοίκων της.

Η ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού πλούτου έχει ως βασική προϋπόθεση την οργανωμένη διαχείρισή του σε όλα τα επίπεδα. Έτσι το Δ.Σ. της εταιρίας ομόφωνα (και με τη σύμφωνη γνώμη όλων των δήμων της περιοχής) πήρε την απόφαση για τη δημιουργία του Φυσικού Πάρκου Ψηλορείτη στην Κεντρική Κρήτη, το οποίο περιλαμβάνει τον Ψηλορείτη και τα Ταλλαία Όρη. Ακολούθως υποστήριξε και υποστηρίζει διαρκώς την ένταξη της περιοχής στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Γεωπάρκων που είναι υπό την ασπίδα της UNESCO.

Η ανάπτυξη του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη μπορεί να αποτελέσει ένα ισχυρό εργαλείο στα χέρια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης συμβάλλοντας στην άμεση συνεργασία των Δήμων της περιοχής για τη δημιουργία ενός ενιαίου σχεδιασμού:

- στην εκπόνηση μελετών και διαχειριστικών σχεδίων ώστε να είναι δυνατή η ορθολογική και αειφόρος διαχείρισή του
- σε βασικά έργα υποδομής
- σε ενέργειες προβολής - προώθησης
- στη δημιουργία περιβαλλοντικών και πολιτιστικών προϊόντων (πακέτα θεματικών μορφών τουρισμού, εκπαίδευση)
- στην ανάδειξη, αξιοποίηση και προστασία «νησίδων» φυσικού και γεωλογικού ενδιαφέροντος (π.χ. το σπήλαιο Σφεντόνη Ζωιανών)
- στην ενημέρωση - ευαισθητοποίηση των κατοίκων και ιδιαίτερα εκείνων των επαγγελματιών που οι δραστηριότητές τους επιδρούν σημαντικά στο περιβάλλον (π.χ. κτηνοτρόφοι)
- στη διαχείριση της κτηνοτροφίας (π.χ. μελέτη για τη μείωση του ζωικού κεφαλαίου και αξιοποίηση αντίστοιχων προγραμμάτων, στροφή στην βιολογική κτηνοτροφία κ.λπ.).

Πολλά από τα παραπάνω πραγματοποιούνται μέσω διαφόρων προγραμμάτων και την τεχνική στήριξη του ΑΚΟΜΜ - ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ Α.Ε., ως τμήμα του οποίου λειτουργεί αυτή τη στιγμή το Φυσικό Πάρκο.

Τα αποτελέσματα που υψώσαν μέχρι σήμερα μας κάνουν να είμαστε περισσότερο αισιόδοξοι για το μέλλον. Στόχος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Περιοχής είναι η συνεχής ανάπτυξη και αναγνώριση του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη, διεκδικώντας εκτός των άλλων και τη θεσμική κατοχύρωσή του.

Χειμερινοί Προορισμοί στον Ψηλορείτη

της Γεωργίας Ξυλούρη, Δασολόγου



Με το χιόνι να καλύπτει τις ψηλές κορυφές του, ο Ψηλορείτης αποτελεί τον αγαπημένο προορισμό των Κρητικών. Ιδιαίτερα τώρα την περίοδο των χειμερινών μηνών που ελλείπει θάλασσας όλοι σχεδόν στρεφόμεστε στην ορεινή Κρήτη, είναι σίγουρο ότι θα δεχθεί με ζεστασιά στα 150 περίπου χωριά που τον περιβάλλουν τους χειμωνιάτικους επισκέπτες.

Έτσι όπως φαίνεται από τα πεδινά, με το χιόνι να τον έχει πλακώσει, όπως λέει η μαντινάδα, σου δίνει την εντύπωση ότι σε περιμένει να τον επισκεφτείς και σου υπόσχεται να σε αποζημιώσει. Το Ιδαίον Αντρο, το σπήλαιο Σφεντόνη, η λίμνη Βότομος, το δάσος του Ρούβα, τα ορειβατικά καταφύγια στις Ασίτες και στις Κουρούτες, η αρχαία Ελεύθερνα, η πρώην επαρχία Αμαρίου είναι διαδρόμες και προορισμοί για όλα τα γούστα.

Οι υποδομές σε καταλύματα που υπάρχουν κυρίως στα Ανώγεια, την Αξό, τις Μαργαρίτες, τον Κρουσώνα και τον Ζαρό, καλύπτουν τις ανάγκες των επισκεπτών ακόμα και των πιο απαιτητικών και θα κάνουν τη διαμονή άνετη και ευχάριστη. Τα τελευταία χρόνια ιδιαίτερα αξιόλογες υποδομές σε καταλύματα δημιουργούνται και σε άλλα χωριά, ώστε πολύ σύντομα να υπάρχουν περισσότερες προτάσεις προς τους επισκέπτες.

Οι ταβέρνες των χωριών είναι ήδη διάσημες με το οφτό κρέας να κυριαρχεί στα ορεινά χωριά του Ψηλορείτη, ενώ στο Ζαρό απαραίτητη είναι και η γευστική δοκιμή με πέστροφες που θα συναντήσετε στα ιχθυοτροφεία κοντά στη λίμνη Βότομο.

Μια γευστική πρόταση είναι και αυτή των «Ψηλορείτη Γεύσεις», μιας αλυσίδας χώρων εστίασης που δημιουργήθηκαν με πρωτοβουλία της αναπτυξιακής εταιρίας του βουνού, δηλαδή του ΑΚΟΜΜ - ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ Α.Ε. και αναδεικνύουν τα αγνά τοπικά προϊόντα ως βασική διατροφική επιλογή. Ηδη λειτουργούν τρεις τέτοιοι χώροι. Ένας στην είσοδο του βουνού από την βορινή πλευρά (Μπαλί), ένας στον Άγιο Σύλλα και ένας στο Ζαρό

(ενώ υπάρχει η πρόβλεψη για την ίδρυση δύο ακόμα στη Γέργερη και στις Καμάρες). Μην ξεχάσετε ακόμα να πάρετε μέλι και τυροκομικά προϊόντα από όλα τα ορεινά κτηνοτροφικά χωριά.

Το πέρασμα από τα καφενεία με άφθονο ρακί και καλή παρέα θα σας προβληματίσει αν θα πρέπει να συνεχίσετε το ταξίδι με το αυτοκίνητο ή να κάνετε μια μεγάλη στάση. Και αν ξεχάσατε να στείλετε ένα πολύ σημαντικό e-mail για τη δουλειά σας, μην ανησυχείτε στα χωριά αυτά θα συναντήσετε info-café για να μπορέσετε να τακτοποιήσετε τις επαγγελματικές σας εκκρεμότητες!

Τα μικρά χωριά του βουνού, όπου οι λιγοστοί κάτοικοι αποτελούν τους θεματοφύλακες της κρητικής φιλοξενίας, θα σας αποζημιώσουν με την αγάπη του κόσμου και το μικρό καφενεδάκι της πλατείας, με την Ξυλόσμπα να αποδεικνύεται πως δεν είναι τόσο απαραίτητη για να ζεστάνει την ατμόσφαιρα, αφού πέρα από την «υποχρεωτική» τσικουδιά και το μεζέ της, θα «γευτείτε» τις αφηγήσεις των θυμοσόφων θαμώνων της.

Κάθε ένα από τα χωριά του Ψηλορείτη διαθέτει το δικό του χρώμα και τη δική του γεύση, που φεύγοντας σε συνοδεύουν για πολύ καιρό. Οι κάτοικοι του βουνού αυτού δε χαιδεύουν τα αυτιά κανενός, δεν το έχουν εξάλλου ανάγκη, δεν λεν γλυκόλογα, αλλά λόγια ζεστά και σταράτα και αν σε βάλουν στην παρέα τους θα 'χεις να το αφηγήσαι για την εξυπνάδα και το χιούμορ τους.



Geoparks

Nord Est SUD Ouest

INTERREG III C

Η Προσπάθεια διάσωσης του Γυπαετού στην Κρήτη (Πρόγραμμα LIFE)



Φωτ. 1

Ο Γυπαετός (*Gypsaetus barbatus*) είναι ένα μεγάλο, πτωματοφάγο αρπακτικό με άνοιγμα φτερών που φτάνει τα 3 μέτρα (Φωτ. 1). Χαρακτηριστικά του γνωρίσματα είναι το μικρό «γενάκι» από φτερά στο ράμφος, το κοκκινωπό χρώμα της κοιλιάς και η τριγωνική μορφή της ουράς του (Φωτ. 2, 4). Είναι ένα ζώο που κινδυνεύει με εξαφάνιση και γι' αυτό καταβάλλονται προσπάθειες για την προστασία του.

Μέχρι τις αρχές του αιώνα, ο Γυπαετός ήταν αρκετά κοινός σε όλα τα βουνά της ηπειρωτικής Ελλάδας και της Κρήτης, αλλά και σε ορισμένα άλλα νησιά όπως η Ρόδος. Κατά τη δεκαετία του 1980 εκτιμάται ότι ο πληθυσμός του είδους αριθμούσε 35 περίπου ζευγάρια, 12 από αυτά στην Κρήτη και τα υπόλοιπα διάσπαρτα στους ορεινούς όγκους της Στερεάς Ελλάδας (Παρνασσός, Γκιώνα, Βαρδούσια, Αγραφα κ.λπ.), στον Όλυμπο και την Τύμφη. Κατά την προηγούμενη δεκαετία ο μοναδικός βιώσιμος πληθυσμός εντοπιζόταν στην Κρήτη, με έντονη όμως πτωτική τάση. Το 1995 εκτιμάται ότι υπήρχαν 9-10 ζευγάρια, ενώ το 2001 μόλις τέσσερα (εκ των οποίων μόνο δύο αναπαράγονταν), με συνολικό αριθμό ατόμων όχι περισσότερα από 25-28 άτομα. Στην ηπειρωτική Ελλάδα το είδος έχει σχεδόν εξαφανιστεί απ' όλες τις παραδοσιακές επικράτειές του, με εξαίρεση την παρουσία μεμονωμένων ατόμων στα σύνορα με την ΠΓΔΜ και τη Βουλγαρία.

Στην Ελλάδα, η κατανομή του Γυπαετού παρουσίασε μείωση της τάξης του 75%, ενώ ο πληθυσμός του μειώθηκε κατά 84% μέσα σε μία δεκαετία. Η μείωση αυτή ήταν εντονότερη στην ηπειρωτική Ελλάδα (> 90%), όπου η κατάσταση δείχνει μη αναστρέψιμη. Οι βασικές απειλές που δέχεται προέρχονται από δηλητηριασμένα δολώματα για σφήκες ή άλλα ζώα, από τη λαθροθηρία (πολλοί τον μερδεύουν με τον Χρυσαιτό που τρέφεται με μικρά πρόβατα ή κατσίκια), την ελάττωση της τροφής λόγω αλλαγών στην κτηνοτροφία και την ενόχληση της επικράτειάς του από ανθρώπινες επεμβάσεις και δραστηριότητες.

Μερικά στοιχεία για το είδος

Οι περιοχές που ζει ο Γυπαετός είναι περιοχές μεσαίου έως μεγάλου υψόμετρου (600 έως 3.500 μ.), ανοιχτές εκτάσεις με αραιή βλάστηση και η αλπική



Φωτ. 3

του Δρ Σταύρου Ξηρουχάκη
Ερευνητή Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης
Υπεύθυνου προγράμματος

ζώνη, όπου κατά κύριο λόγο αναζητά την τροφή του το καλοκαίρι. Το είδος παρατηρείται σε μεμονωμένα άτομα ή σε ζευγάρια, αν και σε περιοχές όπου η πυκνότητά του είναι μεγάλη, όπως στα υψίπεδα των Ιμαλαίων συναντάται σε μικρές ομάδες να τρέφεται στα σκουπίδια ακόμη και στα περιχώρα των χωριών. Η τροφή του αποτελείται κατά 70-90% από κόκκαλα κτηνοτροφικών ζώων, κυρίως αιγοπροβάτων και μικρών, άγριων οπληφόρων (όπως τα αγριόγαιδα και αγριοπρόβατα), αλλά και από τρωκτικά και μεταναστευτικά πουλιά ακόμη και σε μέγεθος σπουργιτιού που βρίσκει νεκρά στο χιόνι.

Φωλιάζει σε απομονωμένα φαράγγια και απόκρημνες ορθοπλαγιές, μέσα σε κοιλότητες ή πεζούλες και σε κάθετους βράχους όπου γεννά 1-2 αυγά στα τέλη Δεκεμβρίου ή Ιανουαρίου. Η μέση απόσταση των φωλιών διαφορετικών ζευγαριών κυμαίνεται από 9-14 χλμ., ενώ το 68% των ζευγαριών έχουν 3-5 εναλλακτικές φωλιές. Το υψόμετρο της φωλιάς διαφέρει ανάλογα με το ανάγλυφο, την τοπογραφία αλλά και το γεωλογικό υπόστρωμα του ορεινού όγκου που ενδημεί το είδος. Στην Κρήτη το είδος φωλιάζει σε σχετικά χαμηλό υψόμετρο (600-800 μ.) Η χαμηλότερη γνωστή φωλιά βρίσκεται σε υψόμετρο 300 μ., ενώ η υψηλότερη στα 1.450 μ.

Τα αυγά επαύονται για 55-57 μέρες, όμως μόνο ένα μικρό θα επιζήσει και θα μείνει στη φωλιά για 4 περίπου μήνες. Το νεαρό πουλί θα πετάξει για πρώτη φορά στα τέλη Ιουνίου με αρχές Ιουλίου, ενώ εξακολουθεί να τρέφεται από τους γονείς του για ακόμη 3-4 μήνες. Σεξουαλικά ώριμο για να αναπαράγεται είναι μετά από τουλάχιστον 6 χρόνια. Τα νεαρά πουλιά παρουσιάζουν μεγάλη τάση διασποράς καλύπτοντας μεγάλες εκτάσεις (910-10.290 χλμ²), ενώ συχνά επιστρέφουν στο τόπο όπου γεννήθηκαν.

Ο Γυπαετός, σε αντίθεση με τους υπόλοιπους γύπες που ζουν σε αποικίες, έχει τη δική του επικράτεια που μπορεί να φτάσει τα 2,5 χιλιάδες τετραγωνικά χιλιόμετρα. Παρόλα αυτά η έντονη αναζήτηση τροφής γίνεται σε ακτίνα 10-15 χιλιομέτρων γύρω από φωλιά ανάλογα με τη διαθεσιμότητα τροφής. Στην Κρήτη έχει υπολογιστεί ότι η μέση έκταση της επικράτειας ενός ζευγαριού Γυπαετών είναι περίπου 350 χλμ².

Ο Γυπαετός στον Ψηλορείτη

Ο Ψηλορείτης αποτελεί έναν από τους πιο εκτεταμένους ορεινούς όγκους του νησιού με ιδιαίτερα ευνοϊκές συνθήκες για την ύπαρξη του είδους. Οι βόρειες πλευρές του βουνού φιλοξενούν μεγάλο αριθμό αιγοπροβάτων, ενώ οι ανατολικές και νότιες παρέχουν άφθονες θέσεις φωλιάσματος σε φαράγγια και κάθετα βράχια. Με βάση τα υπάρχοντα στοιχεία που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια των προγραμμάτων Life που εκπονεί εδώ και χρόνια το Μουσείο μας, αλλά και όλες τις βιβλιογραφικές και προφορικές αναφορές, προκύπτει ότι ο Ψηλορείτης φιλοξενούσε κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών όχι περισσότερα από δύο ζευγάρια.

Συγκεκριμένα, γνωρίζουμε την ύπαρξη δύο επικρατειών. Η ανατολική, που περιλαμβάνει την περιοχή Μυλεβιζίου και εκτείνεται σε ολόκληρη την ευρύτερη περιοχή του ανατολικού Ψηλορείτη φτάνοντας βόρεια μέχρι το όρος Κουλούκωνας και η δυτική που περιλαμβάνει την περιοχή του ορεινού Μυλοποτάμου και Αμαρίου. Μέχρι το 1996 υπήρχαν δύο αναπαραγωγικά ζεύγη με σταθερή παρουσία στις προαναφερόμενες περιοχές, ειδικά την περίοδο του χειμώνα όπου οι έντονες χιονοπτώσεις ανάγκαζαν τα πουλιά να αναζητούν την τροφή τους σε χαμηλότερο υψόμετρο στις παρυφές του βουνού και να καταγράφονται με μεγάλη προβλεψιμότητα. Από το 1999 μέχρι σήμερα παρατηρείται μόνο ένα άτομο (το αρσενικό), ενώ το ταίρι του (όπως πληροφορηθήκαμε) φονεύθηκε. Τα πουλιά χρησιμοποιούσαν κάθε χρόνο και διαφορετική φωλιά, ενώ είναι άξιο αναφοράς ότι μία από τις φωλιές είναι γνωστή (και ενεργή μέχρι το 1996) από το 1969.

Στην Ανατολική επικράτεια Γυπαετών του Ψηλορείτη η τελευταία επιτυχημένη αναπαραγωγική προσπάθεια του ζευγαριού έλαβε χώρα το 1995, όταν το ζευγάρι παρατηρήθηκε τον Αύγουστο της ίδιας χρονιάς σε πτήση ακολουθούμενο από ένα νεαρό μετά την πτέρωση. Αντιθέτως, οι υπάρχουσες ενδείξεις για το



Φωτ. 2

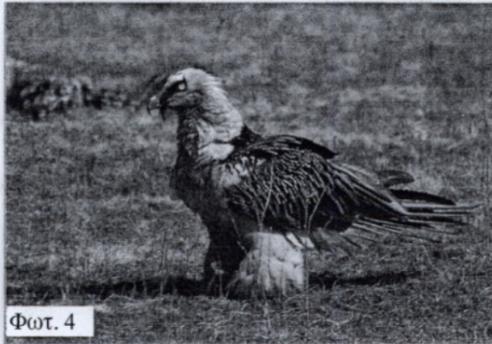
έτος 1996 όσον αφορά την αναπαραγωγική δραστηριότητα του ζευγαριού ήταν αρνητικές. Την Άνοιξη του 1998 φονεύθηκε ένα από τα μέλη του ζευγαριού από κτηνοτρόφο ο οποίος περιέγραψε σε ερευνητές του ΜΦΙΚ με μεγάλη ακρίβεια το είδος. Πράγματι από το 1999 και έπειτα, καταγράφεται μόνο ένα άτομο (το θηλυκό) να χιτίζει και να επισκευάζει τη φωλιά του ζευγαριού και να υπερασπίζεται το βράχο φωλιάσματος από διερχόμενα Όρνια και Χρυσαιτούς. Δυστυχώς και αυτό το πουλί βρέθηκε πυροβολημένο με σπασμένη φτερούγα τον Απρίλιο του 2000 στο βουνό Κάρταλος, στο Νότιο Ψηλορείτη.

Αποτελέσματα του προγράμματος

Από το 2002 μέχρι σήμερα το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας έχει επιδοθεί σε μία τεράστια προσπάθεια ευαισθητοποίησης του κοινού για την αντιμετώπιση του φαινομένου της λαθροθηρίας, ενώ παράλληλα σε συνεργασία με την Δ/ση Δασών της Περιφέρειας Κρήτης λειτουργεί εντατικά «ταΐστρες» (Φωτ. 3), δηλαδή χώρους όπου αφήνονται κόκκαλα αιγοπροβάτων με σκοπό την αύξηση της παραγωγικότητας των φωλιάζόντων ζευγαριών και τη βιωσιμότητα των νεαρών πουλιών τα οποία είναι άπειρα στην εξεύρεση τροφής κατά τον πρώτο χρόνο της ζωής τους.

Αποτέλεσμα της επίμονης και επίμονης αυτής προσπάθειας, αλλά κυρίως της θετικής ανταπόκρισης του κόσμου, ήταν η σταθερή αναπαραγωγική επιτυχία των δύο ζευγαριών που φωλιάζουν κάθε χρόνο στο νησί και η βιωσιμότητα των νεαρών πουλιών που έφτασαν μέχρι την ενηλικίωση και εποίκισαν τους «άδειους» ορεινούς όγκους. Σήμερα στην Κρήτη τα ζευγάρια έχουν αυξηθεί σε έξι.

Ιδιαίτερα για τον Ψηλορείτη, σήμερα συχνάζουν σταθερά όλο το χρόνο 1 ενήλικο και 2-3 ανώριμα πουλιά, ενώ το πιο ενθαρρυντικό νέο είναι πως πρόσφατα (Νοέμβριος 2005) δημιουργήθηκε ένα νέο ζευγάρι στην παραδοσιακή επικράτεια του είδους (περιοχή Μυλοποτάμου- Αμαρίου). Αξιοθαύμαστο είναι πως το ζευγάρι αυτό συχνάζει στα ίδια ακριβώς βράχια με τους προκατόχους του. Η βοήθεια όλων για τη διατήρηση του περήφανου αυτού ζώου στα βουνά της Κρήτης είναι περισσότερο πολύτιμη από την επιπρόσθετη τροφή που τους παρέχουμε.



Φωτ. 4

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ Α.Κ.Ο.Μ.Μ.

Ενότητα Α: Χαρακτηριστικά Γνωρίσματα

1. Πόσα άτομα εργάζονται στον Α.Κ.Ο.Μ.Μ.;

Αρ. Ατομών

2. Πόσοι από τους εργαζόμενους του Α.Κ.Ο.Μ.Μ. ασχολούνται με το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη;

Αρ. Ατομών

3. Ποιες κατηγορίες επιστημονικού προσωπικού ασχολούνται με το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη;

	Αρ. Ατομών
Α. Γεωπόνος	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>
Β. Γεωλόγος	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>
Γ. Οικονομολόγος	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>
Δ. Λογιστής	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>
Ε. Κάτι άλλο	<input style="width: 100%; height: 20px;" type="text"/>

4. Πώς εκτιμάτε ότι η Τ.Α. στηρίζει τις δραστηριότητες για την ανάπτυξη και αξιοποίηση του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη;

Ενότητα Β: Χαρακτηριστικά του βιοτικού περιβάλλοντος

5. Φιλοξενούνται κάποια σπάνια είδη Δέντρων-Φυτών μέσα σε αυτό;

ΝΑΙ	ΌΧΙ
<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>

6. Αν ναι, ποια;

7. Φιλοξενούνται κάποια σπάνια είδη Πουλιών-Ζωών μέσα σε αυτό;

ΝΑΙ	ΌΧΙ
<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>

8. Αν ναι, ποια;

9. Το Φυσικό Πάρκο δέχεται κάποια οικονομική βοήθεια από την Ε.Ε.;

ΝΑΙ	ΌΧΙ
<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>

10. Αν ναι, περιγράψτε

11. Αποτελεί πόλο έλξης για Τουρίστες το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη;

ΝΑΙ	ΌΧΙ
<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>

12. Ποια περίοδο του έτους παρουσιάζει αυξητικές τάσεις ο τουρισμός στο Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη;

Α. Καλοκαίρι	<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>
Β. Φθινόπωρο	<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>
Γ. Χειμώνα	<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>
Δ. Άνοιξη	<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>

13. Ποιες οι ηλικίες των επισκεπτών;

Από 15 Μέχρι 30	Από 31 Μέχρι 45	Από 46 Μέχρι 65	Από 65 και πάνω
<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="width: 80%; height: 20px;" type="text"/>

14. Γίνονται εκπαιδευτικές επισκέψεις από τα σχολεία; ΝΑΙ ΟΧΙ

15. Από κοντινές περιοχές ή και από άλλους Νομούς; ΝΑΙ ΟΧΙ

16. Υπάρχουν κάποιοι ιδιώτες εκτός από τους επενδυτές που συνεισφέρουν για τη συντήρηση του Πάρκου; ΝΑΙ ΟΧΙ

17. Αν ναι, με ποιο τρόπο; _____

Ενότητα Γ: Μελλοντικός Σχεδιασμός

18. Μελλοντικά ο Α.Κ.Ο.Μ.Μ. σχεδιάζει να υλοποιήσει κάποια άλλη δραστηριότητα μέσα στα όρια του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη; ΝΑΙ ΟΧΙ

19. Αν ναι, περιγράψτε _____

20. Θα μπορέσει να λειτουργήσει ως πρότυπο για την προώθηση και την υλοποίηση και άλλων ενεργειών; ΝΑΙ ΟΧΙ

21. Αν ναι, περιγράψτε _____

22. Υπάρχει σχεδιασμός για τη μελλοντική πορεία του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη, π.χ. «Επενδυτικά σχέδια»; ΝΑΙ ΟΧΙ

23. Αν ναι, περιγράψτε _____

24. Πιστεύετε ότι τα χρήματα που δίνονται από Κρατικές & Ευρωπαϊκές επιχορηγήσεις για το περιβάλλον είναι αρκετά; ΝΑΙ ΟΧΙ

Ευχαριστώ πολύ για το χρόνο που διαθέσατε για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΕΣ

Ενότητα Α: Χαρακτηριστικά Γνωρίσματα

1. Φύλο Ερωτώμενων
2. Τόπος επιχείρησης _____
3. Πότε δημιουργήθηκε η επιχείρησή σας;
4. Πόσα άτομα εργάζονται στην επιχείρησή σας;

Ενότητα Β: Χρηματοδότηση

5. Χρηματοδότηση Επιχείρησης
- A. Ενίσχυση από την Ο.Α.Ε.Δ.;
- B. Από δικό σας Κεφάλαιο;
- Γ. Από Δάνειο;
- Δ. Κάτι άλλο;
6. Αν ναι, περιγράψτε _____

7. Υπήρχαν δυσκολίες στην εγκατάσταση της επιχείρησής σας μέσα στο πάρκο;

8. Πώς κρίνετε την πορεία της επιχείρησής σας μέσα στο πάρκο;

9. Βοήθησε στην προώθηση της επιχείρησής σας η δημιουργία του πάρκου;

10. Αν ναι, περιγράψτε _____

Ενότητα Γ: Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη

11. Τι γνωρίζετε για το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη; _____

12. Από πού είχατε την πληροφόρηση για το Φυσικό Πάρκο του Ψηλορείτη;

13. Πώς κρίνετε την πρωτοβουλία δημιουργίας του Φυσικού Πάρκου του Ψηλορείτη;

Μέτρια	Καλή	Πολύ καλή	Αρίστη
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

14. Πιστεύετε ότι η επιχείρηση που βρίσκεται μέσα στο πάρκο μπορεί να δημιουργήσει κάποια προβλήματα σε αυτό;

ΝΑΙ	ΌΧΙ
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

15. Έχετε λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να μην δημιουργηθούν προβλήματα στο περιβάλλον;

ΝΑΙ	ΌΧΙ
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

16. Αν ναι, περιγράψτε

17. Πώς πιστεύετε ότι συνεισφέρετε στην ανάπτυξη του τουρισμού?

Ευχαριστώ πολύ για το χρόνο που διαθέσατε για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

1. Μπορείτε να διατυπώσετε τον ορισμό του φυσικού πάρκου;

.....
.....
.....
.....
.....

2. Ποιοι ήταν οι λόγοι που επέβαλλαν τη δημιουργία φυσικού πάρκου στον ορεινό όγκο του Ψηλορείτη;

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Θα είναι βιώσιμο το φυσικό πάρκο του Ψηλορείτη εάν δημιουργηθεί η κατάλληλη υποδομή σε αυτό ή θα υπάρξει ημερομηνία λήξης όταν δηλ. θα σταματήσουν οι επιχορηγήσεις από την ευρωπαϊκή ένωση;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Υπάρχει ουσιαστική συμβολή των δήμων που εντάσσονται στην ευρύτερη περιοχή του φυσικού πάρκου του Ψηλορείτη ή η συμβολή των περιορίζεται σε τυπικές διαδικασίες;

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Ποια θα ήταν η σπουδαιότερη ενέργεια σας για τη προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος;

.....
.....

.....
.....
.....
.....

6. Γιατί κατά τη γνώμη σας ο θεσμός των φυσικών πάρκων δεν έχει την ανάλογη αποδοχή από τη κοινωνία;

.....
.....
.....
.....
.....

7. Ποιες νομίζετε πως θα πρέπει να είναι οι δράσεις που πρέπει να γίνουν ώστε να βελτιωθεί η διαχείριση του φυσικού πάρκου του Ψηλορείτη;

.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Πως αντιλαμβάνεστε το χώρο και τη χρησιμότητα του φυσικού πάρκου του Ψηλορείτη;

.....
.....
.....
.....
.....

9. Οι κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής σας, πως πιστεύεται ότι εννοούν την ανάπτυξη και τη χρήση γης του φυσικού πάρκου του Ψηλορείτη;

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Γ. Ι. Κλάδος
Γ. Δήμαρχος Ανωγείων

IIA PARTHATA II

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΙΙ

1. Ν. 1622/1986 «Περί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης , της περιφερειακής ανάπτυξης και του Δημοκρατικού Προγραμματισμού»
2. Π. Δ. 51/1987 «Σύσταση των περιφερειών»
3. Ν. 323/1989 «Θέματα νομοθεσίας που αφορούν τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα»
4. Ν. 1828/1989 «Ρύθμιση ζητημάτων που αφορούν τους πόρους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης»
5. Ν. 1850/1989 «Επικύρωση του Ευρωπαϊκού χάρτη Τοπικής Αυτοδιοίκησης»
6. Ν. 2218/1994 «Ίδρυση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση και την Περιφέρεια και άλλες διατάξεις.
7. Ν. 947/791 Άρθρο 61 «Αναφορά στις αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α., στα όρια διοίκηση των τοπικών υποθέσεων»
8. Π.Δ. 76/1985 Άρθρο 22 «Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας»
9. Ν. 1622/1986 Άρθρο 19 «Δεύτερη βαθμίδα Τοπικής Αυτοδιοίκησης»
10. Ν. 1622/1986 Άρθρο 20 «Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ασκούν εδαφική κυριαρχία και είναι αυτοδιοικούμενα»
11. Ν. 856/1937 «Περί Εθνικών Δρυμών»
12. Ν.1645/1950 «Τοπία φυσικού κάλλους»
13. Ν.Δ. 996/1971 «Περί εθνικών δρυμών, αισθητικών δασών και διατηρητέων μνημείων της φύσης»
14. Ν. 1650/1986 Άρθρο «3,6,18,21,28,32» «Προστασία του περιβάλλοντος»
15. Ν. 1032/19820 «Ίδρυση του Υπουργείου Χωροταξίας Οικισμού και Περιβάλλοντος»
16. Ν. 2742/199 Άρθρο 15 «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη»
17. Οδηγία 92/43/ΕΟΚ « Διατήρηση των φυσικών Οικώ-τοπων»
18. Ν. 2860/200 «Κανόνες δημοσιότητας»

Ν. 1416/84 (ΦΕΚ Α' 18) : "Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της δημοτικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την ενίσχυση της Αποκέντρωσης και την ενδυνάμωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης".

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΕΠΑΡΧΕΙΑ - ΕΠΑΡΧΟΙ

Άρθρο 1 : Επαρχία. Σύσταση - Κατάργηση

1. Με Π.Δ./τα που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εσωτερικών, Οικονομικών και Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, σε νησιωτικές περιοχές και στο νομό Έβρου μπορεί να συνιστώνται επαρχία, εκτός από αυτά που έχουν συσταθεί με το άρθρο 1 του Ν. 108/1975 (ΦΕΚ Α' 169). Με όμοια δ/τα καθορίζονται η ονομασία, η έδρα, η τοπική αρμοδιότητα του επαρχείου και συνιστώνται οι θέσεις του προσωπικού των υπηρεσιών του.

2. Με τον ίδιο τρόπο καταργούνται ή συγχωνεύονται νησιωτικές επαρχίες του ίδιου νομού και μεταβάλλονται τα εδαφικά τους όρια.

Άρθρο 2 : Έπαρχοι - Σύσταση Θέσεων - Διορισμός - Αρμοδιότητες

1. Σε κάθε επαρχείο συνιστάται θέση μετακλητού επάρχου με βαθμό β' των ειδικών θέσεων.

2. Ο έπαρχος διορίζεται και παύεται με απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Εσωτερικών.

3. Ο Έπαρχος είναι προϊστάμενος όλων των πολιτικών, αστυνομικών και λιμενικών υπηρεσιών του επαρχείου, πλην των δικαστικών.

4. Ο έπαρχος, εκτός από τις αρμοδιότητες του άρθρου 3 παρ. 1 του Ν. 108/1975, ασκεί και όσες άλλες του μεταβιβάζει ο αρμόδιος νομάρχης.

Άρθρο 3: Υπηρεσιακή κατάσταση επάρχων

1. Ο έπαρχος για θέματα που αναφέρονται στην υπηρεσιακή του κατάσταση υπάγεται στο Υπουργείο Εσωτερικών. Η μετάθεση του επάρχου γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

2. Για τους επάρχους εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις με τους νομάρχες, εφόσον δεν ορίζει αλλιώς ο νόμος αυτός.

3. Τον έπαρχο, όταν απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνει ο ιεραρχικά ανώτερος υπάλληλος του επαρχείου κλάδου ΑΤ1 αρμοδιότητας του Υπουργείου Εσωτερικών ή υπάλληλος του ίδιου κλάδου της διεύθυνσης εσωτερικών της νομαρχίας, που ορίζεται με απόφαση του νομάρχη.

4. Οι έπαρχοι, εκτός από τις αποδοχές του βαθμού τους, λαμβάνουν και έξοδα παράστασης καθώς και κατ' αποκοπήν έξοδα κίνησης για τις εκτός έδρας μετακινήσεις τους, που καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών. Τα έξοδα παράστασης και κίνησης δεν μπορεί να υπερβαίνουν τα αντίστοιχα των νομαρχών. Στους αναπληρωτές των επάρχων καταβάλλεται το μισό των παραπάνω εξόδων παράστασης και κίνησης, που αναλογούν στο χρόνο αναπλήρωσης, χωρίς να γίνεται αντίστοιχη περικοπή από τα μηνιαία έξοδα παράστασης και κίνησης των επάρχων.

Άρθρο 4

Αντικατάσταση και κατάργηση διατάξεων.

1. Το άρθρο 4 του νόμου 108/1975 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 4.

Κατά των αποφάσεων του επάρχου μπορεί ν' ασκηθεί προσφυγή στον Υπουργό Εσωτερικών, για παράβαση του νόμου, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα ημερών. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 8 του νόμου 3200/1955 «περί διοικητικής αποκεντρώσεως» όπως ισχύει κάθε φορά».

2. Τα άρθρα 2 και 3 παράγραφος 2 του νόμου 108/1975 καταργούνται.

Άρθρο 5 : Επαρχιακό Συμβούλιο

1. Σε κάθε επαρχείο συνιστάται επαρχιακό συμβούλιο, που αποτελείται από:

α) τον έπαρχο, ως πρόεδρο, β) τον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας της έδρας του επαρχείου, γ) τους εκάστοτε αιρετούς νομαρχιακούς συμβούλους της επαρχίας, που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 11 του Ν. 3200/1955, δ) δύο έως τέσσερις εκπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης του επαρχείου από τους οποίους τουλάχιστον ο ένας εκπροσωπεί τις κοινότητες. Ο αριθμός των εκπροσώπων ορίζεται με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου. Οι εκπρόσωποι πρέπει να είναι αντιπρόσωποι στην τοπική ένωση δήμων και κοινοτήτων του νομού και ορίζονται με τους αναπληρωτές τους από τη διοικούσα επιτροπή της και ε) από εκλεγμένους εκπροσώπους επαγγελματικών, συνεταιριστικών, επιστημονικών και συνδικαλιστικών οργανώσεων ή επιμελητηρίων που ορίζονται με τους αναπληρωτές τους από τα διοικητικά συμβούλια ή τις διοικούσες επιτροπές των οικείων οργανώσεων και έχουν κατοικία ή κύρια επαγγελματική εγκατάσταση στην επαρχία.

2. Τα μέλη της περιπτ. ε' της παρ. 1 του άρθρου αυτού δεν μπορεί να είναι περισσότερα από το σύνολο των μελών των περιπτ. β', γ' και δ' της ίδιας παραγράφου.

Από τους εκπροσώπους αυτούς ανά ένας προέρχεται από τις οργανώσεις ή τα επιμελητήρια των αγροτών, των εργατουπαλλήλων, των εργοδοτών και των επιστημόνων.

Στις επαρχίες που υπάρχουν δύο ή περισσότερες όμοιες οργανώσεις ο ορισμός του μέλους του επαρχιακού συμβουλίου γίνεται από την οργάνωση που έχει τα περισσότερα μέλη. Ο προσδιορισμός της οργάνωσης αυτής γίνεται με απόφαση του νομάρχη.

3. Ο νομάρχης, αν παρίσταται, μπορεί να προεδρεύει στις συνεδριάσεις του επαρχιακού συμβουλίου χωρίς ψήφο.

Ο έπαρχος, μετά από πρόσκληση του νομάρχη μπορεί να συμμετέχει στο νομαρχιακό συμβούλιο και να παίρνει μέρος στις εργασίες τους χωρίς ψήφο.

4. Το επαρχιακό συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του νομάρχη. Γραμματέας του επαρχιακού συμβουλίου και αναπληρωτής του ορίζονται από το νομάρχη υπάλληλοι του επαρχείου ή του δήμου ή της κοινότητας της έδρας του επαρχείου.

Άρθρο 6 : Αρμοδιότητες επαρχιακού συμβουλίου.

Το επαρχιακό συμβούλιο γνωμοδοτεί για όλα τα θέματα αρμοδιότητας του νομαρχιακού συμβουλίου που αφορούν την επαρχία και ασκεί τις αποφασιστικές αρμοδιότητες που του μεταβιβάζει το νομαρχιακό συμβούλιο. Η έκταση και το είδος αυτών των αρμοδιοτήτων καθορίζονται με βάση τις ειδικές τοπικές συνθήκες και την οργάνωση του επαρχείου.

Άρθρο 7 : Λειτουργία του επαρχιακού συμβουλίου - Καθορισμός της αποζημίωσης των μελών.

1. Η θητεία των μελών του επαρχιακού συμβουλίου που αναφέρονται στα στοιχ. δ' και ε' της παρ. 1 του άρθρου 5 είναι διετής.

2. Το επαρχιακό συμβούλιο συγκαλείται από τον πρόεδρο και συνεδριάζει τουλάχιστο μία φορά το μήνα. Το επαρχιακό συμβούλιο συγκαλείται υποχρεωτικά και όταν το ζητήσει εγγράφως τουλάχιστον το ένα τρίτο των μελών του.

3. Ο έπαρχος και ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας της έδρας της επαρχίας αναπληρώνονται στο επαρχιακό συμβούλιο από το νόμιμο αναπληρωτή τους.

4. Προιστάμενοι των υπηρεσιών της επαρχίας, της νομαρχίας και των υπηρεσιών περιφερειακής ανάπτυξης παίρνουν μέρος στις εργασίες του επαρχιακού συμβουλίου για θέματα της αρμοδιότητάς τους ως εισηγητές χωρίς ψήφο μετά από πρόσκληση του προέδρου του συμβουλίου.

Κατά τον ίδιο τρόπο μπορούν να παραστούν και εκπρόσωποι των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης της επαρχίας, άλλοι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή κοινωφελών οργανισμών ή επιχειρήσεων ή υπάλληλοι των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης της επαρχίας, εφόσον η παρουσία τους κριθεί από τον πρόεδρο του επαρχιακού συμβουλίου αναγκαία για τη διευκόλυνση του έργου του συμβουλίου.

5. Τα λοιπά θέματα που αφορούν τη λειτουργία του επαρχιακού συμβουλίου ρυθμίζονται από κανονισμό που εκδίδεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

6. Για τον καθορισμό της αποζημίωσης του προέδρου και των μελών του επαρχιακού συμβουλίου εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 1235/1982 (ΦΕΚ Α' 26).

ΜΕΡΟΣ Β'
ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ
ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 8 : Αρμοδιότητες - Πόροι

1. Με π.δ/τα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εσωτερικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση υπουργού, οι αρμοδιότητες, που ασκούνται από: α) τους υπουργούς, β) τους νομάρχες, γ) τους προϊσταμένους των κεντρικών υπηρεσιών των υπουργείων και δ) τους προϊσταμένους των περιφερειακών αρχών νομαρχιακού και διανομαρχιακού επιπέδου των υπουργείων μπορεί να μεταβιβάζονται σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εφόσον αφορούν υποθέσεις τοπικού χαρακτήρα.

2. Με όμοια δ/τα και με τις παραπάνω προϋποθέσεις αρμοδιότητες, που ασκούνται από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ή δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς κοινής ωφελείας μπορεί να μεταβιβάζονται σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, μετά από σύμφωνη γνώμη του διοικητικού συμβουλίου τους.

3. Με π.δ/τα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού συντρέχουσες αρμοδιότητες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που αναφέρονται στο άρθρο 24 του Ν. 1065/1980 μπορεί να μεταφέρονται στην κατηγορία των αποκλειστικών του άρθρου 23 του ίδιου νόμου και να εξειδικεύεται το περιεχόμενό τους.

4. Σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, με τα ίδια δ/τα που προσυπογράφονται και από τον Υπουργό Οικονομικών, εξασφαλίζεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και η μεταφορά των αναγκαίων για την άσκηση των νέων αρμοδιοτήτων τους, πόρων.

Άρθρο 9 : Λιμενικά Ταμεία

1. Με π.δ./τα που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εσωτερικών, Δημοσίων Έργων και Εμπορικής Ναυτιλίας, μπορεί να καταργούνται λιμενικά ταμεία και οι αρμοδιότητές τους να μεταφέρονται σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ύστερα από σύμφωνη γνώμη των λιμενικών επιτροπών. Το προσωπικό που υπηρετεί κατά το χρόνο κατάργησης του λιμενικού ταμείου μεταφέρεται στον οικείο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης και εντάσσεται με την ίδια σχέση με την οποία υπηρετούσε στο λιμενικό ταμείο. Η ένταξη γίνεται σε κενές θέσεις που τυχόν υπάρχουν και σε αντίθετη περίπτωση σε θέσεις που συνιστώνται αυτοδικαίως με τον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας. Η ένταξη, ο καθορισμός της σειράς αρχαιότητας των εντασσομένων και η ρύθμιση όλων των θεμάτων της υπηρεσιακής τους κατάστασης, που προκύπτουν από τη μεταφορά προσωπικού, γίνονται με αποφάσεις του αρμόδιου για το διορισμό οργάνου, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου υπηρεσιακού συμβουλίου του προσωπικού των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Με όμοια δ/τα ρυθμίζονται η μεταφορά σε άλλους ασφαλιστικούς φορείς των ασφαλιστικών εισφορών και των ασφαλιστικών δικαιωμάτων του προσωπικού που μεταφέρεται καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την ασφάλιση και την πρόνοια του προσωπικού αυτού.

2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης με τη δημοσίευση του δ/τος υπεισέρχονται αυτοδικαίως σε όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των λιμενικών ταμείων που καταργούνται. Στο περιθώριο των βιβλίων μεταγραφών σημειώνεται, προκειμένου για ακίνητα, η μεταβολή που επέρχεται με το νόμο αυτόν.

Εκκρεμείς δίκες των ταμείων που καταργούνται συνεχίζονται στο όνομα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

3. Με όμοια δ/τα μπορεί ορισμένες από τις αρμοδιότητες λιμενικού ταμείου που δεν καταργείται να μεταφέρονται σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, εφόσον αφορούν λιμάνι που βρίσκεται μέσα στην εδαφική τους περιφέρεια. Με τα ίδια δ/τα καταργούνται θέσεις προσωπικού που πλεονάζει μετά την μεταφορά των αρμοδιοτήτων αυτών και ρυθμίζονται όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του λιμενικού ταμείου που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τις μεταβιβαζόμενες αρμοδιότητες και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια. Το προσωπικό των καταργούμενων θέσεων του λιμενικού ταμείου μεταφέρεται στο δήμο ή την κοινότητα στον οποίο μεταφέρθηκαν οι αρμοδιότητες. Για το προσωπικό αυτό εφαρμόζονται οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημοσίων Έργων και Εμπορικής Ναυτιλίας μπορεί να ανατεθεί σε δήμο ή κοινότητα η εκτέλεση λιμενικών έργων.

Οι πρόσοδοι από την εκμετάλλευση ή χρήση των έργων αυτών αποτελούν έσοδα του δήμου ή

της κοινότητας και εισπράττονται από αυτούς.

5. Με απόφαση του νομάρχη μπορεί να γίνει απόσπαση σε δήμο ή κοινότητα προσωπικού λιμενικού ταμείου που υπηρετεί με σχέση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου μετά από σύμφωνη γνώμη της λιμενικής επιτροπής και του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Δεν θίγεται κανένα από τα δικαιώματα του προσωπικού που αποσπάται από την υπηρεσία του στο λιμενικό ταμείο.

6. Η παρ. 4 του άρθρου 1 του Ν.Δ. 1302/1949 (ΦΕΚ Α' 304) καταργείται.

Άρθρο 10 : Περίπτερα

1. Το άρθρο 18 του ν.δ/τος 1044/1971 (ΦΕΚ Α 245), όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 8 του νόμου 1043/1980 (ΦΕΚ Α 87), αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 18.

2. Η παράγραφος 4 του άρθρου 12 του ν.δ. 1044/1971 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Οι παραπάνω δικαιούχοι και οι διάδοχοι αυτών υποχρεούνται να υποβάλλουν τον Ιανουάριο κάθε έτους στο δήμο ή την κοινότητα υπεύθυνη δήλωση για το αμετάβλητο των προϋποθέσεων με τις οποίες χορηγήθηκε σ' αυτούς η άδεια».

3. Όπου στο άρθρο 19 του Ν.Δ. 1044/1971 αναφέρονται "Επιτροπαί" νοούνται τα όργανα της παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

4. Για την παραχώρηση σε πρόσωπα των κατηγοριών της παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν. 1043/1980 δικαιώματος εκμετάλλευσης κυλικείου καφενείου ή κουρείου μέσα σε κτίρια που στεγάζουν δημόσιες υπηρεσίες γενικά, υπηρεσίες νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και επιχειρήσεις που λειτουργούν κατά παραχώρηση προνομίου από την Αρχή δεν απαιτείται η κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου εισήγηση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Επίσης δεν απαιτείται εισήγηση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για τις διαφορές που ανάγονται στην εγκατάσταση κυλικείου καφενείου και κουρείου στους παραπάνω χώρους ή για οποιαδήποτε διοικητική διαφορά που προκύπτει από την εκμίσθωση της άδειας αυτών των κυλικείων, καφενείων και κουρείων.

(ΟΠΟΥ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 10 ΑΝΑΓΡΑΦΕΤΑΙ Η ΛΕΞΗ "ΝΟΜΑΡΧΗΣ" ΕΦΕΞΗΣ ΝΟΕΙΤΑΙ Ο "ΑΙΡΕΤΟΣ ΝΟΜΑΡΧΗΣ" - ΤΡΟΠΟΠ. ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡ. 15 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 14 ΤΟΥ Ν. 2307/95, ΦΕΚ-113 Α', που κωδικοποιήθηκε στο άρθρο 118 του Π.Δ. 30/96, ΦΕΚ-21 Α')

Άρθρο 11 : Προγραμματικές συμβάσεις

1. Για τη μελέτη και εκτέλεση έργων ή προγραμμάτων ανάπτυξης μιας περιοχής και για την παροχή υπηρεσιών οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις με φορείς του δημοσίου τομέα της παρ. 6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982 (ΦΕΚ Α' 65).

Στις προγραμματικές συμβάσεις είναι δυνατή η συμμετοχή και επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων, συνεταιρισμών, επιμελητηρίων και επιστημονικών φορέων δημοσίου δικαίου.

2. Οι προγραμματικές συμβάσεις επικυρώνονται από τους νομάρχες στην περιοχή των οποίων πρόκειται να εκτελεσθούν. Η επικύρωση αυτή δεν απαιτείται όταν ένας από τους συμβαλλόμενους είναι το κράτος.

3. Στις προγραμματικές συμβάσεις απαραίτητα ορίζονται το έργο, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των συμβαλλομένων, οι πόροι που θα διατεθούν, τα ποσά χρηματοδότησης και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης των έργων ή των προγραμμάτων ή παροχής των υπηρεσιών. Με την ίδια σύμβαση ορίζεται επίσης ο συμβαλλόμενος φορέας στον οποίο ανατίθεται ή ο τρίτος στον οποίο μπορεί να ανατεθεί η διαχείριση, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων του προγράμματος μετά την ολοκλήρωσή του.

4. Οι συμβαλλόμενοι φορείς για την εκτέλεση των προγραμματικών συμβάσεων μπορεί να χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, τον τακτικό κρατικό προϋπολογισμό και από τους προϋπολογισμούς των φορέων που συμμετέχουν. Είναι δυνατή επίσης η απασχόληση προσωπικού του ενός φορέα σε άλλον.

5. Λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού.

Ν. 1622/86 (ΦΕΚ Α' 92) : Τοπική Αυτοδιοίκηση - Περιφερειακή Ανάπτυξη και δημοκρατικός προγραμματισμός

(Σημείωση : Με το άρθρο 1 του Π.Δ. 471/91, ΦΕΚ-172 Α' ορίζεται ότι : "Όπου στις διατάξεις των Ν.1515/1985 (18/Α) και 1622/1986 (92/Α) αναφέρεται το "Συμβούλιο Ρυθμιστικού Σχεδίου και Περιβάλλοντος Αθήνας" αντικαθίσταται με την "Εκτελεστική Επιτροπή του Οργανισμού Αθήνας").

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' : ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΠΡΩΤΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΝΕΟΙ ΔΗΜΟΙ

Άρθρο 1

Συνένωση δήμων και κοινοτήτων

1.Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1987, με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και ύστερα από γνώμη του νομαρχιακού συμβουλίου, προσδιορίζονται σε κάθε νομό γεωγραφικές περιοχές (ενότητες) με βάση τις συγκοινωνιακές, πληθυσμιακές, γεωγραφικές, οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και δημογραφικές συνθήκες. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών Εθνικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, που εκδίδεται μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1986, εξειδικεύονται τα κριτήρια του πρώτου εδαφίου.

2.Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμοι και κοινότητες), που περιλαμβάνονται στις περιοχές αυτές, συνενώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Δ.Κ.Κ., πδ. 76/1985, ΦΕΚ 27) και αποτελούν δήμο, ανεξάρτητα από το συνολικό πληθυσμό τους, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) που δε συμπεριλαμβάνονται στις γεωγραφικές ενότητες της παραγράφου 1 παραμένουν δήμοι και κοινότητες.

3.Η συνένωση των Ο.Τ.Α. της γεωγραφικής ενότητας της παραγράφου 1 γίνεται επίσης, αν ζητήσουν τη συνένωση τα 3/5 τουλάχιστον των Ο.Τ.Α. της ενότητας, εφόσον αυτοί αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 50% του πληθυσμού της. Το κλάσμα που προκύπτει κατά τον υπολογισμό των 3/5 στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη ακέραιη μονάδα.

4.Για τη συνένωση εκδίδεται προεδρικό διάταγμα με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών. Το όνομα και η έδρα του νέου δήμου ορίζεται με το ίδιο διάταγμα, ύστερα από γνώμη των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων των Ο.Τ.Α. που ανήκουν στη γεωγραφική ενότητα της παρ.1. Για την παροχή της γνώμης αυτής ορίζεται από το νομάρχη τρίμηνη προθεσμία. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, η έλλειψη της γνωμοδότησης δεν εμποδίζει την έκδοση του προεδρικού διατάγματος.

5.Οι εκλογές για την ανάδειξη αρχών στους δήμους των παραγράφων 2 και 3 γίνονται μέσα σε τρεις μήνες από την αναγνώρισή τους. Η ημερομηνία αυτή μπορεί να παραταθεί για ένα ακόμη τρίμηνο, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η εγκατάσταση των αρχών του νέου δήμου γίνεται μέσα σε τρεις μήνες από τη διενέργεια των εκλογών και σε μέρα που ορίζεται από το νομάρχη.

6.Από τις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού εξαιτούνται οι δήμοι που περιλαμβάνονται στα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

Άρθρο 2

Κίνητρα

1.Στους νέους δήμους που προκύπτουν από τη συνένωση του άρθρου 1 εφαρμόζονται οι διατάξεις που αφορούν τα κίνητρα που προβλέπονται από τις παραγράφους 8, 9 και 11 του άρθρου 4 του Δ.Κ.Κ. για μια τριετία από την έναρξη της λειτουργίας τους. Στους δήμους αυτούς εφαρμόζονται και οι διατάξεις της παραγράφου 12 του άρθρου 4 του Δ.Κ.Κ. Κατά την κατάρτιση του νομαρχιακού προγράμματος δημοσίων επενδύσεων προβλέπεται για μια τριετία ειδικό

πρόγραμμα για τις αναπτυξιακές ανάγκες των δήμων που συνενώνονται κατά το άρθρο 1. Το πρόγραμμα αυτό καταρτίζεται ύστερα από εισηγήσεις των νομαρχιακών συμβουλίων.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών κατανέμεται στους Ο.Τ.Α. που συνενώνονται κατά το άρθρο 1 ποσό μέχρι το 1/2 του όλου εσόδου από το φόρο ακίνητης περιουσίας (Φ.Α.Π.) του ν. 1249/1982 (ΦΕΚ 43) και τουλάχιστον ισόποσο χρηματικό ποσό από το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων. Τα έσοδα από τις πηγές αυτές διατίθενται αποκλειστικά για:

- α. Κάλυψη αναγκών οργάνωσης και μηχανοργάνωσης.
- β. Προμήθεια τεχνικού εξοπλισμού.
- γ. Κάλυψη της ίδιας συμμετοχής των Ο.Τ.Α. σε επιχειρήσεις που συνιστούν ή μετέχουν.
- δ. Κάλυψη υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν με προγραμματικές συμβάσεις.
- ε. Εκπόνηση μελετών και εκτέλεση έργων και προγραμμάτων ανάπτυξης.
- στ. Κάλυψη δαπανών από συμμετοχή τους σε στεγαστικά προγράμματα.
- ζ. Κάλυψη δαπανών για πρόσληψη επιστημονικού και τεχνικού προσωπικού.

3. Το υπόλοιπο ποσό του Φ.Α.Π. κατανέμεται στους δήμους σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1249/1982.

4. Τα κίνητρα των παραγράφων 1 και 2 εφαρμόζονται μόνο στους Ο.Τ.Α. που συνενώνονται μέχρι 31.12.1989. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗ

Άρθρο 3

Σύσταση δημοτικών νομικών προσώπων (τοπικών συμβουλίων). Πόροι. Λειτουργία.

1. Με απόφαση των δημοτικών συμβουλίων των νέων δήμων που προκύπτουν από την κατά το άρθρο 1 συνένωση συνιστώνται εντός ενός έτους στην έδρα του καθενός από τους συνενούμενους Ο.Τ.Α. που έχουν πληθυσμό πάνω από 200 κατοίκους, εκτός από την έδρα του νέου δήμου, δημοτικά νομικά πρόσωπα, που φέρουν την ονομασία τοπικό συμβούλιο και το όνομα του πρώην Ο.Τ.Α. και λειτουργούν στα πλαίσια του νέου δήμου.

2. Σκοπός των τοπικών συμβουλίων είναι η διαχείριση των παρακάτω υποθέσεων μέσα στα διοικητικά όρια του καταργούμενου Ο.Τ.Α.:

- α) Η συντήρηση των εσωτερικών δικτύων ύδρευσης.
- β) Η συντήρηση και λειτουργία δικτύου άρδευσης.
- γ) Η συντήρηση συστήματος αποχέτευσης.
- δ) Η συντήρηση και λειτουργία παιδικών χαρών.
- ε) Η συντήρηση και λειτουργία νεκροταφείων.
- στ) Η συντήρηση δημοτικών οδών και γεφυρών, πλατειών και άλλων κοινόχρηστων χώρων.
- ζ) Η εφαρμογή πολιτιστικών, ψυχαγωγικών και αθλητικών προγραμμάτων.

Αν, για οποιοδήποτε λόγο, το τοπικό συμβούλιο, δεν ασκεί τις αρμοδιότητες του αυτές, τότε τις ασκεί ο οικείος δήμος.

3. Πόροι των τοπικών συμβουλίων είναι μόνο η ετήσια προς αυτά οικονομική ενίσχυση από το δήμο, το ύψος της οποίας ορίζεται κλιμακωτά με βάση τον πραγματικό πληθυσμό που έχει απογραφεί μέσα στη χωρική αρμοδιότητα του κάθε τοπικού συμβουλίου και το ύψος της κατ' άτομο ετήσιας τακτικής οικονομικής ενίσχυσης των Ο.Τ.Α. ως εξής: Σε καθέναν από τους πρώτους 200 κατοίκους αναλογεί ποσοστό 45% της κατ' άτομο ετήσιας τακτικής οικονομικής ενίσχυσης των Ο.Τ.Α., για καθέναν από τους επόμενους 201 έως 300 ποσοστό 40%, για καθέναν από τους επόμενους 301 έως 400 ποσοστό 35%, για καθέναν από τους επόμενους 401 έως 500 ποσοστό 30%, για καθέναν από τους επόμενους 501 έως 600 ποσοστό 25%, για καθέναν από τους επόμενους 601 έως 1.000 ποσοστό 20% και για καθέναν από 1.001 και πλέον κατοίκους ποσοστό 15%

4. Οι πράξεις των τοπικών συμβουλίων εκδίδονται στα πλαίσια των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου. Για τις αποφάσεις των τοπικών συμβουλίων που αφορούν τον προϋπολογισμό και τον απολογισμό του νομικού προσώπου εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 171 του Δ.Κ.Κ. Για τα θέματα τα σχετικά με τις εργασίες του τοπικού συμβουλίου, την πρόσκληση των μελών του σε συνεδρίαση, την κατάρτιση ημερήσιας διάταξης, την εισήγηση θεμάτων στο συμβούλιο, την εκπροσώπηση του νομικού προσώπου, την τήρηση πρακτικών των συνεδριάσεων και την απαιτούμενη για τη λήψη αποφάσεων πλειοψηφία, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις που αφορούν το κοινοτικό συμβούλιο.

5. Ο τόπος συνεδριάσεων και ο χώρος στέγασης των τοπικών συμβουλίων καθορίζεται με

απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

Άρθρο 4

Όργανα

1. Τα όργανα του τοπικού συμβουλίου είναι:

α. το διοικητικό συμβούλιο και

β. ο πρόεδρος του.

2. Το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται από πέντε μέλη, μαζί με τον πρόεδρο.

3. Πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου είναι ο πάρεδρος του συνοικισμού της έδρας του νομικού προσώπου.

4. Τα υπόλοιπα τέσσερα μέλη του τοπικού συμβουλίου εκλέγονται κάθε τέσσερα χρόνια.

5. Η εκλογή γίνεται την ίδια μέρα που εκλέγονται τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια στα ίδια εκλογικά τμήματα, με τις ίδιες εφορευτικές επιτροπές και τους ίδιους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και εφόρους δικαστικών αντιπροσώπων.

6. Η εγκατάσταση των οργάνων κάθε νομικού προσώπου γίνεται με τον ίδιο τρόπο που γίνεται η εγκατάσταση των δημοτικών ή κοινοτικών αρχών. Σε κάθε περίπτωση η θητεία τους λήγει μαζί με τη θητεία του δημοτικού συμβουλίου.

7. Αντιπρόεδρος του τοπικού συμβουλίου είναι εκείνος που πήρε τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης ως υποψήφιος στο ψηφοδέλτιο του επιτυχόντος συνδυασμού για το αξίωμα του μέλους του τοπικού συμβουλίου.

8. Το αξίωμα του προέδρου του τοπικού συμβουλίου είναι τιμητικό και άμισθο.

9. Στους προέδρους των τοπικών συμβουλίων καταβάλλεται από το δήμο πάγια ετήσια αποζημίωση για έξοδα κίνησης, η οποία καθορίζεται στην αρχή του έτους με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και αποδίδεται κάθε δίμηνο.

10. Ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου εκτελεί τις αποφάσεις του συμβουλίου του νομικού προσώπου.

11. Αν ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου δεν υπάρχει, απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνει ο αντιπρόεδρος σε όλα τα καθήκοντά του.

12. Οι πάρεδροι συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου στις οποίες καλούνται υποχρεωτικά και έχουν δικαίωμα να εκφράσουν γνώμη σε όλα τα θέματα που συζητούνται σ' αυτό. Δικαίωμα ψήφου έχουν μόνο όταν συζητούνται θέματα που αφορούν το συνοικισμό ή τους συνοικισμούς τους και αναφέρονται:

α. Στο σχέδιο πόλης.

β. Στην εφαρμογή προγράμματος αποκατάστασης αστέγων.

γ. Στην κήρυξη απαλλοτρίωσης ακινήτου ή σύσταση δουλείας.

13. Οι διατάξεις για την αστική και πειθαρχική ευθύνη των προέδρων κοινοτήτων και των κοινοτικών συμβούλων εφαρμόζονται και στους προέδρους και τα μέλη των τοπικών συμβουλίων.

14. Σε καθένα από τους πρώην Ο.Τ.Α. που συνενώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 εκλέγεται ένας πάρεδρος από το σύνολο των εκλογέντων του ανεξάρτητα από τον αριθμό των συνοικισμών του. Στους συνοικισμούς των σημερινών Ο.Τ.Α. καθώς και των Ο.Τ.Α. που δεν θα περιληφθούν στις γεωγραφικές ενότητες του άρθρου 1 εκλέγονται πάρεδροι, εφόσον έχουν πληθυσμό πάνω από 150 κατοίκους. Πάρεδρος δεν εκλέγεται στην έδρα κανενός δήμου ή κοινότητας. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

Άρθρο 5.

Οικονομική διοίκηση. Έργα.

1. Η ταμιακή διαχείριση των νομικών προσώπων του άρθρου 3 ασκείται από την ταμιακή υπηρεσία του δήμου και η γραμματειακή εξυπηρέτησή τους γίνεται από τη δημοτική υπηρεσία.

2. Οι διατάξεις που ισχύουν για τις κοινότητες και αφορούν το οικονομικό έτος, καθώς και τον προϋπολογισμό και τον απολογισμό, εφαρμόζονται και στα νομικά πρόσωπα του άρθρου 3.

3. Τα νομικά πρόσωπα του άρθρου 3 εκτελούν τα έργα και πραγματοποιούν τις προμήθειες, σύμφωνα με τις διατάξεις που αφορούν την εκτέλεση έργων και την προμήθεια πραγμάτων από τις κοινότητες.

4. Ο πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου εκδίδει τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής σε βάρος των πιστώσεων που προβλέπονται από τον προϋπολογισμό του νομικού προσώπου.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την

εφαρμογή διατάξεων αυτού του άρθρου. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

Άρθρο 6

Προσωπικό

1.Οι υπάλληλοι των δήμων ή κοινοτήτων, που ενώνονται κατά το άρθρο 1 είτε διέπονται από τις διατάξεις του πρώτου μέρους (βιβλίου) είτε του δευτέρου μέρους (βιβλίου) του ν. 1188/1981 (ΦΕΚ 204), καθίστανται υπάλληλοι του νέου δήμου που προκύπτει από την ένωση. Οι υπάλληλοι αυτοί καταλαμβάνουν αντίστοιχες κατά κλάδο θέσεις, οι οποίες συνιστώνται αυτοδικαίως στον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας του νέου δήμου, σύμφωνα με τα τυπικά και ουσιαστικά τους προσόντα και εξελίσσονται μισθολογικά και βαθμολογικά με τα συνολικά χρόνια υπηρεσίας τους, όπως οι υπάλληλοι του πρώτου μέρους του ν.1188/1981.

2.Η παρ.2 του άρθρου 317 του ν. 1188/1981 ισχύει αναλόγως και στην προκειμένη περίπτωση. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

Άρθρο 7

Κατάργηση των τοπικών συμβουλίων

1.Αν σε ένα τοπικό συμβούλιο ματαιωθεί η εκλογή του προέδρου ή των μελών του συμβουλίου, λόγω μη υποβολής υποψηφιοτήτων, το νομικό πρόσωπο καταργείται. Για την κατάργηση εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2.Αν ένα δημοτικό συμβούλιο των δήμων του άρθρου 1 διαλυθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 162 του Δ.Κ.Κ., διαλύονται επίσης και τα διοικητικά συμβούλια των τοπικών συμβουλίων του δήμου αυτού.

3.Το τοπικό συμβούλιο λειτουργεί νόμιμα και με λιγότερα από τη νόμιμη σύνθεσή του μέλη, όχι όμως με λιγότερα από τρία.

Αν για οποιοδήποτε λόγο μείνουν κενές θέσεις του τοπικού συμβουλίου περισσότερες από δύο και δεν μπορούν να συμπληρωθούν, δεν προκηρύσσονται αναπληρωματικές εκλογές και το νομικό πρόσωπο καταργείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΚΩΛΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΑ - ΕΚΛΟΓΕΣ

Άρθρο 8

Κωλύματα - Ασυμβίβαστα

Οι διατάξεις του άρθρου 39 του Δ.Κ.Κ. που αφορούν τα κωλύματα και ασυμβίβαστα δημάρχων και δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων, όπως αυθεντικά έχουν ερμηνευτεί με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 1491/1984 (ΦΕΚ 173), εφαρμόζονται αναλόγως και στα μέλη των τοπικών συμβουλίων. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

Άρθρο 9

Εκλογή μελών του τοπικού συμβουλίου

1.Η εκλογή των μελών του τοπικού συμβουλίου γίνεται κατά συνδυασμούς. Υποψηφιότητες εκτός συνδυασμών αποκλείονται.

2.Σε κάθε συνδυασμό υποψήφιου δημάρχου και δημοτικών συμβούλων περιλαμβάνονται και οι υποψήφιοι σύμβουλοι του τοπικού συμβουλίου. Ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων σε κάθε συνδυασμό είναι τουλάχιστον τέσσερις και μπορεί να αυξηθεί έως έξι. Υποψηφιότητα από το ίδιο πρόσωπο και για την εκλογή του ως δημάρχου ή ως μέλους δημοτικού συμβουλίου ή ως παρέδρου δεν επιτρέπεται. Κανένας δεν μπορεί να μετέχει σε περισσότερους από ένα συνδυασμούς.

3.Κατά το διάστημα που μεσολαβεί από τη σύσταση των τοπικών συμβουλίων μέχρι την εκλογή και εγκατάσταση των μελών τους, η οποία θα γίνει κατά τις αμέσως επόμενες γενικές δημοτικές και κοινοτικές εκλογές, τις αρμοδιότητες τοπικών συμβουλίων ασκούν τα κοινοτικά συμβούλια που προήλθαν από τις τελευταίες γενικές δημοτικές και κοινοτικές εκλογές.

Για το ίδιο διάστημα δεν εκλέγονται παρέδροι στις κοινότητες που συνενώθηκαν και αποτέλεσαν τους νέους δήμους.

Για τα αιρετά μέλη του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής δεν ισχύει το από την ιδιότητά τους αυτή κώλυμα ή ασυμβίβαστο για την εκλογή τους ως μελών του νομαρχιακού συμβουλίου ούτε το ασυμβίβαστο με το αξίωμα του δημάρχου ή δημοτικού συμβούλου του νέου δήμου. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

Άρθρο 10

Εκλογείς

Δικαίωμα συμμετοχής στην ψηφοφορία για την εκλογή των μελών του τοπικού συμβουλίου έχουν όλοι οι εκλογείς που είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους του καταργούμενου Ο.Τ.Α. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

Άρθρο 11

Συνδυασμοί

Στη δήλωση του συνδυασμού, μετά τα επώνυμα και τα ονόματα του υποψηφίου δημάρχου, δημοτικών συμβούλων και παρέδρων και κάτω από την ονομασία του νομικού προσώπου, αναγράφεται με αλφαβητική σειρά το επώνυμο και το όνομα των υποψήφιων μελών του συμβουλίου του κάθε νομικού προσώπου. Οι ονομασίες των νομικών προσώπων αναγράφονται επίσης με αλφαβητικά σειρά. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

Άρθρο 12

ψηφοδέλτια

1. Το ψηφοδέλτιο για την εκλογή των μελών των τοπικών συμβουλίων των νομικών προσώπων είναι κοινό με το ψηφοδέλτιο του συνδυασμού του υποψήφιου δημάρχου, των δημοτικών συμβούλων και των παρέδρων, που καταρτίζεται για τις εκλογές των δημοτικών αρχών.

2. Σε κάθε ψηφοδέλτιο, μετά τις εγγραφές που προβλέπονται από τα άρθρα 56 και 137 του Δ.Κ.Κ., αναγράφονται κατά σειρά:

α) Η ονομασία του νομικού προσώπου.

β) Τα επώνυμα και τα ονόματα των υποψήφιων μελών του τοπικού συμβουλίου με τη σειρά που είναι γραμμένα στην απόφαση με την οποία έχει ανακηρυχθεί ο συνδυασμός ή με αλφαβητική σειρά.

3. Κάθε συνδυασμός εκτυπώνει ιδιαίτερο ψηφοδέλτιο για κάθε τοπικό συμβούλιο. Το ψηφοδέλτιο περιλαμβάνει το έμβλημα και το όνομα του συνδυασμού, εφόσον έχει δηλωθεί, τους υποψήφιους, δήμαρχο, δημοτικούς συμβούλους και παρέδρους, καθώς και τα υποψήφια μέλη του συμβουλίου του νομικού προσώπου.

4. Με την επιφύλαξη των ακυροτήτων που προβλέπονται στα άρθρα 56 και 57 του Δ.Κ.Κ., αν εκλογέας χρησιμοποιήσει ψηφοδέλτιο άλλου τοπικού συμβουλίου, το ψηφοδέλτιο αυτό δε λαμβάνεται υπόψη για την εκλογή των μελών του τοπικού συμβουλίου, είναι όμως έγκυρο για το συνδυασμό του υποψήφιου δημάρχου. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

Άρθρο 13

Εκλογική διαδικασία

1. Για την εκλογή των μελών των τοπικών συμβουλίων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 63 έως και 69 του Δ.Κ.Κ.

2. Ο συνδυασμός του επιτυχόντος δημάρχου λαμβάνει τις δύο έδρες των μελών του τοπικού συμβουλίου και τις υπόλοιπες δύο έδρες οι επιλαχόντες συνδυασμοί, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 64, 66 και 68 του Δ.Κ.Κ.

3. Για την κατανομή των εδρών των μελών του συμβουλίου λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός υποψήφιου δημάρχου σε όλα τα εκλογικά τμήματα του δήμου.

4. Η κατανομή των εδρών ανάμεσα στους επιλαχόντες συνδυασμούς γίνεται με τον τρόπο που ορίζεται στις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 64 και στις παραγράφους 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 68 του Δ.Κ.Κ.

5.Για την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 63 έως και 69 του Δ.Κ.Κ. τα τοπικά συμβούλια λογίζονται ότι έχουν πέντε έδρες, ώστε να απομένουν για κατανομή στους επιλαχόντες συνδυασμός δύο έδρες.

6.Από κάθε συνδυασμό υποψήφιου δημάρχου εκλέγονται ως μέλη των τοπικών συμβουλίων, κατά σειρά, αυτοί που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους προτίμησης. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' ΛΑΪΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Άρθρο 14

Λαϊκή συμμετοχή

1.Για την κατάρτιση του δημοτικού προϋπολογισμού και του τεχνικού προγράμματος καθώς και για σοβαρά θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος το δημοτικό συμβούλιο μπορεί να ζητήσει τη γνώμη των τοπικών συμβουλίων. Πριν από τη διατύπωση της γνώμης του τοπικού συμβουλίου, ο πρόεδρος του συγκαλεί λαϊκή συνέλευση στην οποία συζητούνται τα θέματα αυτά.

2.Για όσα χρονικά διάστημα ο νέος δήμος δεν έχει συστήσει τα νομικά πρόσωπα του άρθρου 3, λειτουργούν στους Ο.Τ.Α., από τους οποίους προήλθε ο δήμος αυτός, συνοικιακά συμβούλια κατά τις διατάξεις των άρθρων 145 έως και 148 και συνοικιακές συνελεύσεις, κατά το άρθρο 148 του Δ.Κ.Κ. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

Άρθρο 15

Δημοκρατικός προγραμματισμός

1.Το δημοτικό συμβούλιο, στα πλαίσια των διαδικασιών του δημοκρατικού προγραμματισμού, έχει τις εξής αρμοδιότητες:

α)Διατυπώνει προτάσεις προς το νομαρχιακό συμβούλιο για έργα και μέτρα πολιτικής, νομαρχιακής ή περιφερειακής σημασίας, που αφορούν το δήμο και εντάσσονται στο μεσοχρόνιο νομαρχιακό ή περιφερειακό αναπτυξιακό πρόγραμμα.

β)Καταρτίζει στα πλαίσια του μεσοχρόνιου νομαρχιακού αναπτυξιακού προγράμματος, το αντίστοιχο τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα, ύστερα από σχετική πρόταση των τοπικών συμβουλίων ή των συμβουλίων των δημοτικών διαμερισμάτων ή των συνοικιακών συμβουλίων.

γ)Καταρτίζει το ετήσιο τοπικό αναπτυξιακό πρόγραμμα, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 73.

δ)Χρηματοδοτεί έργα τοπικής σημασίας του ετήσιου τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος από ίδιους πόρους του δήμου, καθώς και από τις πιστώσεις του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων και κατανέμει στο δήμο το νομαρχιακό συμβούλιο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 74.

ε)Χρηματοδοτεί από κοινού με φορείς του δημόσιου τομέα, έργα του ετήσιου τοπικού αναπτυξιακού προγράμματος, στα πλαίσια προγραμματικών συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.4 του άρθρου 74.

στ)Διατυπώνει προτάσεις προς τους φορείς του δημόσιου τομέα για έργα και μέτρα πολιτικής που αφορούν το δήμο και χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων, αλλά εντάσσονται στα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα των φορέων αυτών.

2.Στις διαδικασίες του δημοκρατικού προγραμματισμού συμμετέχουν και οι αναπτυξιακοί σύνδεσμοι του άρθρου 183 του Δ.Κ.Κ. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

Άρθρο 16

Προγράμματα αποκατάστασης αστέγων

1.Αν εφαρμοστούν οποιαδήποτε προγράμματα αποκατάστασης αστέγων σε δήμο του άρθρου 1, δικαίωμα προτίμησης σ' αυτά έχουν οι δικαιούχοι αποκατάστασης κάτοικοι του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης που έχει καταργηθεί, εφόσον το στεγαστικό πρόγραμμα εφαρμόζεται στην περιοχή του.

2.Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου αυτού ρυθμίζονται με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό

Κώδικα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 17

Ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 8 έως 13 του νόμου αυτού, οι διατάξεις του Δ.Κ.Κ. που αναφέρονται στο εκλογικό δικαίωμα (άρθρο 35), στην άσκηση του εκλογικού δικαιώματος (άρθρο 36), στους εκλογικούς καταλόγους (άρθρο 37), στα προσόντα εκλογιμότητας (άρθρο 38), στο ασυμβίβαστο εξαιτίας οφειλών (άρθρο 40), στη διαπίστωση της εκπτώσεως για τις περιπτώσεις των πιο πάνω κωλυμάτων και ασυμβιβάστων (άρθρο 42), στους αντιπροσώπους της δικαστικής αρχής και στους εφόρους των αντιπροσώπων της δικαστικής αρχής (άρθρα 44 και 46), στην ανακήρυξη και κοινοποίηση των συνδυασμών (άρθρο 49), στην αντικατάσταση υποψηφίων που πέθαναν (άρθρο 50), στα δικαιώματα των συνδυασμών (άρθρο 51), στο πρόγραμμα της εκλογής (άρθρο 52), στον υπολογισμό των προθεσμιών (άρθρο 53), στη μορφή των ψηφοδελτίων (άρθρο 54), στην εκτύπωση και διανομή των ψηφοδελτίων (άρθρο 55), στο περιεχόμενο των ψηφοδελτίων (άρθρο 56), στα άκυρα ψηφοδέλτια (άρθρο 57), στους εκλογικούς φακέλους (άρθρο 58), στην έναρξη και λήξη της ψηφοφορίας (άρθρο 59), στη ματαίωση της ψηφοφορίας (άρθρο 61), στην εφαρμογή των διατάξεων της εκλογικής νομοθεσίας (άρθρο 62), στην έκθεση πρακτικών και άσκηση ενστάσεων (άρθρο 70), στην επικύρωση της εκλογής (άρθρο 71), στην κατάθεση και περιεχόμενο των ενστάσεων (άρθρο 72), στην εκδίκαση των ενστάσεων (άρθρο 73), στη διαδικασία για την εκδίκαση των ενστάσεων (άρθρο 74), στην απόφαση για τις ενστάσεις (άρθρο 75), στην έφεση και στη διόρθωση των αποφάσεων (άρθρο 76), στην κρίση για προϋφιστάμενες ανικανότητες και κωλύματα (άρθρο 77), στην επανάληψη της εκλογής σε περίπτωση ακύρωσης (άρθρο 78), στην ορκωμοσία των δημοτικών και κοινοτικών αρχών (άρθρο 79), στην αποποίηση της εκλογής (άρθρο 80), στην παραίτηση (άρθρο 81) και στην αναπλήρωση των συμβούλων (άρθρο 82 παρ.1), όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά για τους δημοτικούς και κοινοτικούς συμβούλους εφαρμόζονται και για τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των νομικών προσώπων του νόμου αυτού. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

Άρθρο 18

Ιδρύματα, νομικά πρόσωπα, επιχειρήσεις, σύνδεσμοι Ο.Τ.Α.

1.Οι νέοι δήμοι, που συνιστώνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του νόμου αυτού, υπεισέρχονται αυτοδικαίως από την έναρξη λειτουργίας τους σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δήμων ή κοινοτήτων που καταργούνται, ως προς:

α)τα νομικά πρόσωπα και τα ιδρύματα του άρθρου 175 του Δ.Κ.Κ., που έχουν συσταθεί με τους συνενομένους Ο.Τ.Α., β)τις αμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις, που έχουν συσταθεί από τους συνενομένους Ο.Τ.Α., γ)τις διαδημοτικές ή διακοινοτικές επιχειρήσεις, στις οποίες συμμετέχουν οι καταργούμενοι Ο.Τ.Α., κατά το ποσοστό συμμετοχής κάθε καταργούμενου Ο.Τ.Α. που συνενώνεται σε νέο δήμο, δ)τις λοιπές επιχειρήσεις, κατά το ποσοστό συμμετοχής των Ο.Τ.Α. που συνενώνονται σε δήμο.

2.Τα ιδρύματα, τα νομικά πρόσωπα του άρθρου 175 του Δ.Κ.Κ. και οι αμιγείς δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις που έχουν συσταθεί από δήμο ή κοινότητα που καταργείται και ενώνεται σε νέο δήμο ανήκουν αυτοδικαίως στο νέο δήμο.

3.Οι διαδημοτικές ή διακοινοτικές επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α. που συνενώνονται σε νέους δήμους ανήκουν στους νέους αυτούς δήμους. Αν στις επιχειρήσεις αυτές συμμετέχουν και Ο.Τ.Α. που δεν καταργούνται, οι επιχειρήσεις αυτές ανήκουν και σου εν λόγω Ο.Τ.Α., κατά το ποσοστό συμμετοχής τους.

4.Οι νέοι δήμοι που συνιστώνται κατά το άρθρο 1 υπεισέρχονται αυτοδικαίως από την έναρξη της λειτουργίας τους σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δήμων ή κοινοτήτων που καταργούνται με συνένωση και συμμετέχουν στους συνδέσμους κάθε κατηγορίας που μετείχαν. Αν οι εισφορές προς το σύνδεσμο των δήμων και κοινοτήτων που καταργούνται έχουν καθοριστεί ανάλογα με τον πληθυσμό κάθε δήμου ή κοινότητας μέλους του συνδέσμου, οι νέοι δήμοι, που συνιστώνται σύμφωνα με το άρθρο 1, εισφέρουν στο σύνδεσμο ποσό ανάλογα με τον πληθυσμό των δήμων ή κοινοτήτων που καταργούνται και οι οποίοι ήσαν μέλη του συνδέσμου. Οι δήμοι και οι κοινότητες, μέλη του συνδέσμου, που δεν ενώθηκαν, εξακολουθούν να εισφέρουν τα ποσά τα οποία εισέφεραν. Αν οι εισφορές προς το σύνδεσμο των δήμων και

κοινοτήτων, που καταργούνται, έχουν καθοριστεί με εφάπαξ εισφορά, οι νέοι δήμοι που συνιστώνται σύμφωνα με το άρθρο 1 εισφέρουν στο σύνδεσμο τα ποσά που έχουν καθοριστεί για κάθε δήμο ή κοινότητα από τους οποίους συνιστάται ο νέος δήμος. Τα ίδια ποσά που εισέφεραν εξακολουθούν να εισφέρουν και οι δήμοι ή κοινότητες μέλη του συνδέσμου που δεν καταργήθηκαν.

Αν οι εισφορές προς το σύνδεσμο των δήμων και κοινοτήτων που καταργούνται έχουν καθοριστεί με ποσοστό επί των τακτικών ετήσιων εσόδων καθενός από τους δήμους και τις κοινότητες, η εισφορά των νέων δήμων προς το σύνδεσμο καθορίζεται με απόφαση των δημοτικών συμβουλίων των νέων δήμων καθώς και των Ο.Τ.Α. μελών του συνδέσμου που δεν ενώθηκαν. Με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού. - (Οι αντίστοιχες διατάξεις έχουν περιληφθεί στο Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 19

Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση

Τη δεύτερη βαθμίδα οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελούν οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, οι οποίες έχουν σκοπό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειάς τους με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων - (Καταργήθηκε το άρθρο 19 από την παρ. 2 εδ. α' του άρθρου 64 του Ν.2218/94, ΦΕΚ Α' 90).

Άρθρο 20

Νομική μορφή. Όρια. Έδρα. Όνομα.

1.Οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

2.Η περιφέρεια, η ονομασία και η έδρα κάθε νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είναι εκείνες που έχει ο νομός, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 3.

3.Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, μπορεί να καθορίζονται νομοί με περισσότερες από μια νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις. Με το ίδιο διάταγμα ορίζεται ο αριθμός, η περιφέρεια, η έδρα και η ονομασία αυτών των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων - (Καταργήθηκε το άρθρο 20 από την παρ. 2 εδ. α' του άρθρου 64 του Ν.2218/94, ΦΕΚ Α' 90).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Άρθρο 21

Γενικές διατάξεις

1.Οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις έχουν αρμοδιότητα στους τομείς:

1)δημοκρατικού προγραμματισμού, 2)κοινωνικής πρόνοιας, 3)υγείας, 4)συγκοινωνιών, 5)πολιτισμού, 6)περιβάλλοντος - πολεοδομίας, 7)γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας και δασών, 8)εργασίας, 9)βιομηχανίας, 10)εμπορίου, 11)παιδείας, 12)αθλητισμού, 13)τουρισμού, 14)λαϊκής επιμόρφωσης και 15)νέας γενιάς.

2.Στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις περιέρχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, αρμοδιότητες του νομάρχη ή άλλων οργάνων της κρατικής διοίκησης, εντασσόμενες στους παραπάνω τομείς.

3.Οι αρμοδιότητες των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων δε θίγουν καμιά από τις αρμοδιότητες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού.

4.Οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις δεν ασκούν εποπτεία στους δήμους και στις κοινότητες. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης δεύτερου και πρώτου βαθμού αποτελούν ανεξάρτητες

βαθμίδες τοπικής αυτοδιοίκησης. Μεταξύ των δύο αυτών βαθμών δεν υπάρχει ιεραρχική σχέση. 5. Η μεταφορά αρμοδιοτήτων από την κρατική διοίκηση στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις συνοδεύεται με τη διάθεση σ' αυτές των αναγκαίων πόρων και μέσων για την άσκησή τους. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, καθορίζεται ο τρόπος μεταφοράς των πόρων και μέσων για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που μεταφέρονται από την κρατική διοίκηση στη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια - (Καταργήθηκε το άρθρο 21 από την παρ. 2 εδ. α' του άρθρου 64 του Ν.2218/94, ΦΕΚ Α' 90).

Άρθρο 22 : Δημοκρατικός Προγραμματισμός

1. Η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση στα πλαίσια του δημοκρατικού προγραμματισμού έχει τις εξής αρμοδιότητες :

α) Διατυπώνει στο περιφερειακό συμβούλιο προτάσεις για έργα και μέτρα πολιτικής, περιφερειακής ή εθνικής σημασίας που αφορούν το νομό αλλά εντάσσονται στο μεσοχρόνιο περιφερειακό ή εθνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα.

β) Καταρτίζει ύστερα από σχετικές προτάσεις των δημοτικών συμβουλίων και των αναπτυξιακών συνδέσμων το μεσοχρόνιο νομαρχιακό αναπτυξιακό πρόγραμμα στα πλαίσια του αντίστοιχου μεσοχρόνιου περιφερειακού αναπτυξιακού προγράμματος.

γ) Διαμορφώνει τα πλαίσια για την κατάρτιση των μεσοχρόνιων τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων του νομού, εξειδικεύοντας το μεσοχρόνιο νομαρχιακό αναπτυξιακό πρόγραμμα και εγκρίνει τα τοπικά μεσοχρόνια αναπτυξιακά προγράμματα.

δ) Καταρτίζει το ετήσιο νομαρχιακό αναπτυξιακό πρόγραμμα σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 73.

ε) Αποφασίζει για τα ετήσια τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 73. στ) Χρηματοδοτεί από ίδιους πόρους της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, καθώς και από τις πιστώσεις του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων που το κατανέμει το περιφερειακό συμβούλιο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 74 έργα νομαρχιακής σημασίας του ετήσιου νομαρχιακού αναπτυξιακού προγράμματος.

ζ) Χρηματοδοτεί, από κοινού με φορείς του δημόσιου τομέα, έργα του ετήσιου νομαρχιακού αναπτυξιακού προγράμματος, στα πλαίσια των προγραμματικών συμβάσεων σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 74.

η) Κατανέμει τις πιστώσεις του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων για έργα τοπικής σημασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 74.

θ) Διατυπώνει προς τους φορείς του δημόσιου τομέα προτάσεις για έργα και μέτρα πολιτικής που αφορούν το νομό και χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων αλλά εντάσσονται στα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα των φορέων αυτών.

2. Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Θεσσαλονίκης του Ν. 1561/1985 (ΦΕΚ 148) που αφορούν την έγκριση του ενιαίου προγράμματος, ασκούνται από το νομαρχιακό συμβούλιο της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης στην οποία υπάγεται η ευρύτερη περιοχή Θεσσαλονίκης όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 1 του Ν. 1561/1985. Το συμβούλιο του ρυθμιστικού σχεδίου και προστασίας περιβάλλοντος Θεσσαλονίκης του άρθρου 6 του ίδιου ως άνω Νόμου καταργείται.

Άρθρο 23

Αρμοδιότητες και τομείς

1. Στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είναι οι εξής:

α) Η ίδρυση νομικών προσώπων για την προστασία της βρεφικής, παιδικής και τρίτης ηλικίας.

β) Η οικονομική ενίσχυση δημοτικών και κοινοτικών νομικών προσώπων και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που έχουν ως σκοπό την προστασία της βρεφικής, παιδικής και τρίτης ηλικίας.

γ) Η παροχή κοινωνικών βοηθημάτων σε άτομα που έχουν ανάγκη ειδικής προστασίας.

2. Στον τομέα της υγείας οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είναι οι εξής:

α) Η κατασκευή, η συντήρηση και η μέριμνα για τη λειτουργία επαρχιακών νοσοκομείων, κέντρων υγείας, αγροτικών ιατρείων και υγειονομικών σταθμών, καθώς και η εισήγηση προς τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες για την ίδρυση τέτοιων μονάδων.

β) Η προστασία της δημόσιας υγείας.

γ) Η προστασία του περιβάλλοντος.

3. Στον τομέα των συγκοινωνιών οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είναι οι εξής:

α) Η εξασφάλιση των συγκοινωνιακών μέσων μαζικής μεταφοράς για τις μετακινήσεις του πληθυσμού μέσα στο νομό.

β) Ο χαρακτηρισμός αστικών και υπεραστικών επιβατικών γραμμών και ο καθορισμός αφετηριών, διαδρομών και στάσεων.

γ) Ο καθορισμός αστικών περιοχών, μέσα στις οποίες εκτελείται αστική συγκοινωνία.

δ) Η εκτέλεση και συντήρηση έργων επαρχιακής οδοποιίας.

4. Στον τομέα του πολιτισμού οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είναι οι εξής:

α) Η ίδρυση και η μέριμνα για τη λειτουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, όπως οι βιβλιοθήκες, τα μουσεία, οι πινακοθήκες, τα θέατρα.

β) Η ενίσχυση πολιτιστικών δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών των πρωτοβάθμιων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλων πολιτιστικών φορέων του νομού.

5. Στον τομέα πολεοδομίας - περιβάλλοντος οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είναι οι εξής:

α. Γνωμοδότηση για το χωροταξικό και αναπτυξιακό σχεδιασμό.

β. Αρμοδιότητες, που σχετίζονται με τον πολεοδομικό σχεδιασμό.

γ. Αρμοδιότητες που αναφέρονται στις πολεοδομικές εφαρμογές μέχρι τη μεταβίβασή τους στους Ο.Τ.Α. σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, εκτός των περιπτώσεων που οι αρμοδιότητες αυτές έχουν μεταβιβαστεί στους Ο.Τ.Α.

δ. Αρμοδιότητες που σχετίζονται με την παρακολούθηση της τήρησης των διατάξεων και μέτρων για την προστασία του περιβάλλοντος.

6. Στον τομέα γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας και δασών οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είναι η κατάρτιση ετήσιων και πολυετών προγραμμάτων ανάπτυξης της γεωργίας, κτηνοτροφίας, αλιείας και δασών στα πλαίσια του προγραμματισμού του Υπουργείου Γεωργίας και η εκτέλεση των σχετικών έργων.

7. Στον τομέα εργασίας οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είναι οι εξής:

α) Η κατάρτιση προγραμμάτων για την κάλυψη αναγκών απασχόλησης και την επίτευξη της πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης του εργατικού δυναμικού.

β) Η λήψη μέτρων και η ανάληψη πρωτοβουλιών για την επίτευξη συνεργασίας μεταξύ οργανώσεων εργοδοτών και οργανώσεων εργαζομένων.

γ) Η έρευνα της φύσης και των αιτίων των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών νόσων και η υπόδειξη ή η επιβολή των αναγκαίων μέτρων για την αποτροπή τους.

δ) Η κατάρτιση προγραμμάτων για την κατασκευή εργατικών κατοικιών.

8. Στον τομέα της βιομηχανίας, οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, είναι η πρόταση για τον καθορισμό βιομηχανικών περιοχών, ζωνών και πάρκων.

9. Στον τομέα του εμπορίου είναι η προστασία του καταναλωτή.

10. Στον τομέα της παιδείας είναι οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είναι οι εξής:

α) Η κατάρτιση προγραμμάτων για την κάλυψη των αναγκών κατασκευής διδακτηρίων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

β) Η κατασκευή διδακτηρίων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

11. Στον τομέα του αθλητισμού η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση είναι αρμόδια να ιδρύει και να συντηρεί αθλητικά γήπεδα και κέντρα άθλησης επαρχιακού ή νομαρχιακού ενδιαφέροντος και να μεριμνά για τη λειτουργία τους.

12. Στον τομέα του τουρισμού η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση συμμετέχει στη χάραξη της πολιτικής για την ανάπτυξη του τουρισμού.

13. Στον τομέα της λαϊκής επιμόρφωσης οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είναι οι εξής:

α) Η μέριμνα για την ίδρυση και λειτουργία κέντρων λαϊκής επιμόρφωσης και

β) Η ενίσχυση των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. στην εφαρμογή προγραμματικών συμβάσεων με αντικείμενο τη λαϊκή επιμόρφωση.

14. Στον τομέα της νέας γενιάς οι αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης αφορούν τον ελεύθερο χρόνο και τα κοινωνικά προβλήματα των νέων.

15. Οι διατάξεις του άρθρου 27 του Δ.Κ.Κ. εφαρμόζονται αναλόγως για τη σύναψη προγραμματικών συμβάσεων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα και των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων. Οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνάπτουν προγραμματικές συμβάσεις και με δήμους και κοινότητες, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27 του Δ.Κ.Κ. - (Καταργήθηκε το άρθρο από την παρ. 2 εδ. α' του άρθρου 64 του Ν. 2218/94, ΦΕΚ Α' 90).



ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1989

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
146

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 323

Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο νόμου, με τίτλο «Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας» των ισχυουσών διατάξεων του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα, όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 48 του Ν. 1832/1989 «Τροποποίηση και συμπλήρωση της νομοθεσίας για την τοπική αυτοδιοίκηση την αποκέντρωση και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 54/1989), σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 16 του Ν. 1847/1989 «Τροποποίηση, αντικατάσταση και συμπλήρωση διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών και άλλες διατάξεις». (ΦΕΚ Α' 105/1989).

2. Τις διατάξεις του άρθρου 23 του Ν. 1558/1985 «Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα». (ΦΕΚ Α' 137/1985) σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 4 του Π.Δ. 137/1986 «Συγκρότηση της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Τάξης σε Υπουργείο Δημόσιας Τάξης». (ΦΕΚ Α' 51/1986), με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών αποφασίζουμε:

Άρθρο μόνο

Κωδικοποιούνται σε ενιαίο κείμενο νόμου, με τίτλο «Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας» οι ισχύουσες διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα (Π.Δ. 76/1985), όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με:

Α' τους Νόμους:

1) 1270/1982 (άρθρο 24) «Τροποποιήσεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα για το εκλογικό σύστημα τη δημοτική αποκέντρωση, τη λαϊκή συμμετοχή και τη διοικητική αυτοτέλεια των δήμων και κοινοτήτων». (ΦΕΚ Α' 93/1982).

2) 1256/1982 (άρθρα 10, παράγρ. 4, 13 παρ. 1) «Για την πολυθεσία, την πολυασαχόληση και την καθιέρωση ανωτάτου ορίου απολαβών στο Δημόσιο τομέα, καθώς και για το Ελεγκτικό Συνέδριο, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και άλλες διατάξεις». (ΦΕΚ Α' 65/1982).

3) 1418/1984 (άρθρο 28 παράγρ. 1, περίπτ. θ') «Δημόσια έργα και ευθιμίσεις συναφών θεμάτων». (ΦΕΚ Α' 23/1984).

4) 1491/1984 (άρθρο 12) «Μέτρα για τη διευκόλυνση της διακίνησης των ιδεών, τον τρόπο διενέργειας της εμπορικής διαφήμισης, την ενίσχυση της αποκέντρωσης και άλλες διατάξεις». (ΦΕΚ Α' 173/1984).

5) 1505/1984 (άρθρο 20) «Αναδιάρθρωση μισθολογίου προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες συναφείς διατάξεις». (ΦΕΚ Α' 194/1984).

6) 1518/1985 (άρθρα 1. παρ. 1, και 17) «Καταβολή της σύνταξης των δημοτικών και κοινοτικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και της Χορηγίας των δημάρχων και προέδρων κοινοτήτων από το δημόσιο Ταμείο και άλλες διατάξεις». (ΦΕΚ Α' 30/1985).

7) 1516/1985 (άρθρο 32 παρ. 5) «Τροποποίηση, αντικατάσταση και συμπλήρωση διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευ-

τών». (ΦΕΚ Α' 20/1985).

8) 1578/1985, (άρθρο 23 παρ. 3) «Κύρωση του Κώδικα κατάστασης των δικαστικών λειτουργών και άλλες διατάξεις». (ΦΕΚ Α' 219/1985).

9) 1586/1985, (άρθρο 4 παρ. 3) «Βαθμολογική διάρθρωση των θέσεων του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και των Οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις». (ΦΕΚ Α' 37/1986).

10) 1642/1986 (άρθρα 1 παρ. 1 και 3) «Για την εφαρμογή του φόρου προστιθέμενης αξίας και άλλες διατάξεις». (ΦΕΚ Α' 125/1986).

11) 1622/1986 (άρθρα 1-18) «Τοπική αυτοδιοίκηση - περιφερειακή ανάπτυξη και δημοκρατικός προγραμματισμός». (ΦΕΚ Α' 92/1986).

12) 1772/1988 (άρθρο 5) «Τροποποίηση διατάξεων του Ν. 1577/1985 «Γενικός-Οικονομικός Κανονισμός και άλλες σχετικές διατάξεις». (ΦΕΚ Α' 91).

13) 1828/1989 (άρθρα 25 παράγρ 1 και 2 και 26 παρ. 9) «Αναμόρφωση της φορολογίας εισοδήματος και άλλες διατάξεις». (ΦΕΚ Α' 2/1989).

14) 1832/1989 «Τροποποίηση και συμπλήρωση της νομοθεσίας για την τοπική αυτοδιοίκηση, την αποκέντρωση και άλλες διατάξεις». (ΦΕΚ Α' 54/1989).

15) 1847/1989 (άρθρα 11-15) «Τροποποίηση, αντικατάσταση και συμπλήρωση διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών και άλλες διατάξεις». (ΦΕΚ Α' 105/1989).

Β' Τα Προεδρικά Διατάγματα:

1) 28/1980 (άρθρο 70 παρ. 4) «Περί εκτελέσεως έργων και προμηθειών Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης». (ΦΕΚ Α' 11/1980).

2) 49/1988 (άρθρα 1 και 52) «Οργανισμός του Υπουργείου Εσωτερικών». (ΦΕΚ Α' 18/1988).

3) 79/1988 «Περιορισμός συναρμοδιοτήτων του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας κατά την έκδοση διοικητικών πράξεων». (ΦΕΚ Α' 36/1988).

Γ' Τις Υπουργικές αποφάσεις:

1) 40466/13.6.1986 κοινή απόφαση των Υπουργών, Εσωτερικών και Οικονομικών «Αναπροσαρμογή των χρηματικών ποσών (παραβόλων), που καταβάλλονται από τους υποψήφιους δημάρχους, δημοτικούς Συμβούλους, Προέδρους Κοινοτήτων και κοινοτικούς Συμβούλους». (ΦΕΚ Β' 421/1986).

2) Γ.Υ.Σ. 8251/31.12.1982 κοινή Υπουργική απόφαση «Καθορισμός της ημερήσιας εκτός έδρας αποζημίωσης, των οδοιπορικών εξόδων και των εξόδων διαμονής κρατικών λειτουργών και υπαλλήλων του

Υπουργείου Εξωτερικών και των λοιπών Υπουργείων που στέλλονται στο εξωτερικό με ειδική αποστολή ή για εκτέλεση υπηρεσίας». (ΦΕΚ Β' 1071/1982).

ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

Άρθρο 1

(Άρθρο 1 Π.Δ. 76/1985)

Πρώτη βαθμίδα της τοπικής αυτοδιοίκησης

Οι δήμοι και οι κοινότητες αποτελούν την πρώτη βαθμίδα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ - ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

Άρθρο 2

(Άρθρο 2 Π.Δ. 76/1985)

Αναγνώριση και διαίρεση δήμων

1. Δήμοι είναι: α) οι πρωτεύουσες των νομών και β) οι πόλεις που έχουν περισσότερους από δέκα χιλιάδες (10.000) κατοίκους.

2. Ο δήμος αναγνωρίζεται με διάταγμα, δύο μήνες το αργότερο από του η πόλη ορίστηκε πρωτεύουσα νομού ή από του δημοσιεύθηκαν τα αποτελέσματα της τελευταίας απογραφής του πληθυσμού.

3. Δήμοι που έχουν περισσότερους από εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) κατοίκους διαίρεται σε διαμερίσματα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 107.

4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, κοινότητες που έχουν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, χαρακτηριστεί λουτροπόλεις, μπορεί να αναγνωριστούν σε δήμους εφόσον έχουν πληθυσμό τουλάχιστον 2.500 κατοίκους. Με όμοιο διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου του άρθρου 11 παρ. 1 μπορούν να αναγνωριστούν σε δήμους, κοινότητες ιδιαίτερης ιστορικής σημασίας.

Άρθρο 3

(Άρθρο 3 Π.Δ. 76/1985)

Αναγνώριση κοινοτήτων

1. Συνοικισμός που έχει απογραφεί ως αυτοτελής και έχει πληθυσμό τουλάχιστον χιλίων (1.000) κατοίκων και οικονομική δυνατότητα, μπορεί να αποτελέσει ιδιαίτερη κοινότητα, αν το ζητήσουν τα τρία τέταρτα τουλάχιστον των εκλογέων κατοίκων του και με την προϋπόθεση ότι ο δήμος ή η κοινότητα από τον οποίο αποσπάται παραμένει τουλάχιστο με χιλίους (1.000) κατοίκους και εξακολουθεί να έχει οικονομική δυνατότητα.

2. Οικονομική δυνατότητα σημαίνει ικανότητα του συνοικισμού να δημιουργεί έσοδα, που επαρκούν για την αντιμετώπιση των κάθε είδους εξόδων διοίκησης και όλων των υποχρεωτικών δαπανών, καθώς και να εκτελεί τα απαραίτητα έργα κοινής ωφέλειας.

Άρθρο 4

Άρθρο 4 Π.Δ. 76/1985, - Άρθρο 17 Ν. 1518/1985 - Άρθρο 1 παρ. 1-4 και 6 και 2 Ν. 1622/1986 - Άρθρο 5 Ν. 1772/1988 - Άρθρο 28 παρ. 1 Ν. 1828/1989 - Άρθρο 30 παρ. 1, και 2 Ν. 1832/1989)

Ένωση δήμων και κοινοτήτων

1. Δήμοι ή κοινότητες που συνορεύουν μπορούν να ενωθούν σε έναν οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης μετά από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού τους συμβουλίου, που λαμβάνεται με πλειοψηφία των 3/5 του συνολικού αριθμού των μελών του κάθε συμβουλίου ή αν το ζητήσουν οι μισοί τουλάχιστον από τους εκλογείς κατοίκους του καθενός από αυτούς.

2. Μία κοινότητα, που συνορεύει με δήμο, μπορεί να ενωθεί με αυτόν,

αν το ζητήσουν οι μισοί τουλάχιστον από τους εκλογείς κατοίκους της, και συναινέσει το δημοτικό συμβούλιο με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.

3. Μία κοινότητα που δεν συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις του άρθρου 3, μπορεί να καταργηθεί και να ενωθεί με ένα δήμο ή με μία κοινότητα, που συνορεύουν με αυτήν.

4. Δύο ή περισσότερες κοινότητες, που συνορεύουν και δεν συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις του άρθρου 3, μπορούν να ενωθούν και να γίνουν μία.

5. Μία κοινότητα ενώνεται με έναν δήμο ή με μία άλλη κοινότητα και στην περίπτωση του άρθρου 50.

6. Αν οι κοινότητες που ενώνονται σε έναν οργανισμό έχουν συνολικό πληθυσμό πάνω από δυόμισια χιλιάδες κατοίκους, ο νέος οργανισμός αποτελεί δήμο. Δήμος αποτελεί και ο νέος οργανισμός που προκύπτει από την ένωση ενός δήμου με κοινότητες ανεξάρτητα από τον πληθυσμό του. Δήμος επίσης αποτελεί και ο νέος οργανισμός που προκύπτει από την ένωση όλων των κοινοτήτων κάθε νησιού, εφόσον δεν υπάρχει στο νησί δήμος, ανεξάρτητα από τον πληθυσμό του.

7. Το όνομα και η έδρα του νέου οργανισμού προτείνονται με τις αποφάσεις των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων ή με την αίτηση των εκλογέων καθενός δήμου ή κοινότητας, που ζητήσαν την ένωση. Αν δεν υπάρχει ομοφωνία στις προτάσεις, το όνομα και η έδρα του νέου οργανισμού προτείνονται από το συμβούλιο του άρθρου 8.

8. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης που προκύπτουν από ένωση με βάση τις διατάξεις του Ν. 1416/1984 και τις παραγρ. 16-18 του άρθρου αυτού και έχουν συνολικό αριθμό κατοίκων μέχρι δέκα χιλιάδες λαμβάνουν κάθε χρόνο διπλάσια τακτική οικονομική ενίσχυση. Αν ο νέος οργανισμός υπερβαίνει τους δέκα χιλιάδες κατοίκους, για τον επιπλέον πληθυσμό εξακολουθεί να λαμβάνει την τακτική οικονομική ενίσχυση. Αν ο νέος οργανισμός έχει συνολικό πληθυσμό μέχρι χιλίους κατοίκους, η ετήσια τακτική οικονομική του ενίσχυση πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό των κοινοτήτων που ενώνονται. Στις παραπάνω περιπτώσεις το μισό τουλάχιστον του συνόλου της τακτικής οικονομικής ενίσχυσης διατίθεται υποχρεωτικά για την εκτέλεση έργων ή προγραμμάτων στις περιφέρειες των δήμων ή κοινοτήτων που ενώθηκαν, σε αναλογία με τον πραγματικό πληθυσμό του καθενός.

9. Στους δήμους και τις κοινότητες που προκύπτουν μετά από ένωση κατά την προηγούμενη παράγραφο χορηγούνται κατά προτεραιότητα άτοκα δάνεια από το λογαριασμό του άρθρου 67 του νομοθετικού διατάγματος 3033/1954 (ΦΕΚ Α 258). Το ποσό του δανείου που δικαιούται ο νέος οργανισμός ορίζεται ίσο με το άθροισμα των δανείων που εδικαιούντο οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης που ενώθηκαν. Οφειλές από δάνεια στον ίδιο λογαριασμό που χορηγήθηκαν στους δήμους και κοινότητες που ενώθηκαν και είχαν ο καθένας πληθυσμό μέχρι δέκα χιλιάδες κατοίκους διαγράφονται.

10. Για την πληρωμή των αποδοχών του προσωπικού εν γένει του δήμου ή κοινότητας που προκύπτει από ένωση, κατά την παράγραφο 8, μπορεί να καταρτίζονται από τους φορείς του δημοσίου τομέα της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του νόμου 1256/1982 ειδικά προγράμματα επιχορηγήσεων.

11. Οι δήμαρχοι των δήμων κατά την παράγρ. 8 και οι πρόεδροι των κοινοτήτων που ενώνονται σε νέο οργανισμό, θεωρείται ότι εξαντλούν όλη τη δημοτική κοινοτική περίοδο, για την οποία εκλέχθηκαν στο αξίωμα αυτό και ο χρόνος μέχρι τη λήξη της περιόδου θεωρείται πραγματική υπηρεσία δημάρχου ή προέδρου κοινότητας. Για το χρόνο μέχρι τέλους της δημοτικής και κοινοτικής περιόδου οι δήμαρχοι ή οι πρόεδροι κοινοτήτων λαμβάνουν από το νέο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης τα έξοδα παράστασης που έπαιρναν κατά το χρόνο που έγινε η ένωση. Τα έξοδα παράστασης αποδίδονται στο νέο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών από τις πιστώσεις του εδαφίου δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του προεδρικού διατάγματος 304/1977 (ΦΕΚ Α 99).

Οι παραπάνω διατάξεις δεν ισχύουν για όποιον επανεκλέγεται στο ίδιο αξίωμα στο νέο οργανισμό.

12. Κατά την κατάρτιση του νομαρχιακού προγράμματος δημοσίων επενδύσεων προβλέπεται για μία τριετία ειδικό πρόγραμμα για τις αναπτυξιακές ανάγκες των δήμων που προκύπτουν μετά από ένωση κατά την παράγρ. 8 του άρθρου αυτού. Το πρόγραμμα αυτό καταρτίζεται ύστερα από εισήγηση των νομαρχιακών συμβουλίων.

13. Τα κίνητρα των προηγούμενων παραγράφων παρέχονται στους δήμους που προέκυψαν από συνένωση κατά την παράγραφο 8 του άρθρου αυτού μέχρι την 31.12.1990.

14 Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που δημοσιεύεται στην

μερίδα της Κυβερνήσεως ορίζονται οι διαδικασίες και κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού.

5. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μέχρι 31 Δεκεμβρίου 86 με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος, Ρυθμίσεων και Δημόσιων Έργων και ύστερα από γνώμη του νομαρχιακού συμβουλίου, προσδιορίζονται σε κάθε νομό γεωγραφικές περιοχές (τητές) με βάση τις συγκοινωνιακές, πληθυσμιακές, γεωγραφικές, οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και δημογραφικές συνθήκες. Με φασα των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας, και Δημόσιων Έργων που εκδίδεται μέχρι 31 εμβρίου 1986, εξειδικεύονται τα κριτήρια του πρώτου εδαφίου.

6. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμοι και κοινότητες) που λαμβάνονται στις περιοχές αυτές συνενώνονται και αποτελούν ο, ανεξάρτητα από το συνολικό πληθυσμό τους, με αποφάσεις των οτικών και κοινοτικών συμβουλίων, που λαμβάνονται με πλειοψηφία των 3/5 του συνολικού αριθμού των μελών του κάθε συμβουλίου, ή ο ζητήσουν με αίτησή τους οι μισοί τουλάχιστον από τους εκλογείς οίκους του καθενός απ' αυτούς. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, τις γραφές, την ταυτότητα και την ιδιότητα του εκλογέα κατοίκου, βεβαιώνει ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας του δήμου ή κοινότητας της περιοχής, ο οποίος μπορεί να υπογράψει και για λογαριασμό εκλογέων που δηλώνουν ότι είναι αγράμματοι. Σε περίπτωση δε άρξης τους, βεβαιώνει και υπογράφει τα παραπάνω ο αρμόδιος ειρηνοδίκης.

7. Στην περίπτωση υποβολής αιτήσεως των εκλογέων κατοίκων ο Νομικός βεβαιώνει αν οι αιτούντες είναι τουλάχιστον οι μισοί από τους γείς κατοίκους.

7. Η συνένωση των Ο.Τ.Α. της γεωγραφικής ενότητας της παραρ. 15 γίνεται επίσης, αν ζητήσουν τη συνένωση τα 3/5 τουλάχιστον Ο.Τ.Α. της ενότητας εφόσον αυτοί αντιπροσωπεύουν τουλάχιστο 50% του πληθυσμού της. Το κλάσμα που προκύπτει κατά τον σπομό των 3/5 στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη αξιμονάδα.

3. Για την κατά τις παραγρ. 16 και 17 του άρθρου αυτού, συνένωση, εται προεδρικό διάταγμα με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, νομα και η έδρα του νέου δήμου ορίζεται με το ίδιο διάταγμα, να από γνώμη των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων των Α. που ανήκουν στη γεωγραφική ενότητα της παρ. 15. Για την πατης γνώμη αυτής ορίζεται από το νομάρχη τρίμηνη προθεσμία, προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, η έλλειψη της γνωμοδότησης μολοίζει την έκδοση του προεδρικού διατάγματος.

4. Από τις ρυθμίσεις των παραγράφων 15, 16, 17 και 18, του άρθρου αυτού, εξαιρούνται οι δήμοι που περιλαμβάνονται στα πολεοδοσυγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης.

5. Με προεδρικό διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του ργού Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού είν να θεσπίζονται και άλλα κίνητρα για την ένωση δήμων και κοινων σ' έναν οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 5

Άρθρο 5 Π.Δ. 76/1985 - Άρθρο 1 παρ. 1 Ν.1832/1989)

Προσάρτηση συνοικισμών

Δεν επιτρέπεται να προσαρτηθεί ένας συνοικισμός σε άλλο δήμο ή η κοινότητα, πριν περάσει μία πενταεταία από τότε που δημοσιεύτο διάταγμα με το οποίο αναγνωρίστηκε ο δήμος ή η κοινότητα, απαγόταν ο συνοικισμός ή το διάταγμα με το οποίο προσαρτηθήκε οικισμός στο δήμο ή την κοινότητα.

Ένας συνοικισμός δήμου ή κοινότητας, ο οποίος έχει απογραφεί οτελής, μπορεί να προσαρτηθεί σε άλλο δήμο ή σε άλλη κοινόμε τον οποίο συνορεύει, αν το ζητήσουν οι μισοί τουλάχιστον από κλογείς κατοίκους του συνοικισμού και συναίνεσει ο δήμος ή η κοινότη στον οποίο ζητείται να γίνει η προσάρτηση, με απόφαση του δημίου ή κοινοτικού συμβουλίου του, που λαμβάνεται με την απόλυτη ηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.

Συνοικισμός, που δεν συνορεύει με το δήμο ή την κοινότητα στον επάγεται διοικητικά, προσαρτάται σε έναν από τους δήμους ή κοινόμε με τους οποίους συνορεύει. Για την προσάρτηση εκδίδεται διάταγμα, μετά από γνώμη του συμβουλίου του άρθρου 8 και εισήγηση του 7η, απαιτείται: καμία άλλη διαδικασία, εκτός από αυτήν που ορίζεται από άρθρο αυτό.

6. Ο παραπάνω συνοικισμός δεν ανήκει στο ίδιο νομό με το δήμο ή η κοινότητα με τον οποίο συνορεύει και στον οποίο θα προσαρτηθεί, το

διάταγμα εκδίδεται μετά από εισήγηση των δύο νομαρχών και γνώμη του κατά το άρθρο 8 συμβουλίου του νομού που ζητείται ο δήμος ή η κοινότητα, στον οποίο πρόκειται να προσαρτηθεί ο συνοικισμός.

Άρθρο 6

(Άρθρο 6 Π.Δ.76/1985)

Πληθυσμός - Εκλογείς κάτοικοι

Εκλογείς κάτοικοι κατά τις διατάξεις των άρθρων 3 έως 5, είναι οι δημότες που είναι γραμμένοι στους εκλογικούς καταλόγους του δήμου ή της κοινότητας και κατοικούν στο δήμο ή στην κοινότητα.

Άρθρο 7

(Άρθρο 7 Π.Δ.76/1985)

Αίτηση για την αναγνώριση και τις μεταβολές δήμων και κοινοτήτων

1. Τις υπογραφές, την ταυτότητα και την ιδιότητα του εκλογέα κατοίκου βεβαιώνει ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας, που μπορούν να υπογράψουν και για λογαριασμό των εκλογέων που δηλώνουν ότι είναι αγράμματοι. Σε περίπτωση άρνησής τους βεβαιώνει και υπογράφει τα παραπάνω ο αρμόδιος ειρηνοδίκης.

2. Στις περιπτώσεις των άρθρων 3 παρ. 1, 4 παράγρ. 1 και 2 και 5 παρ. 2, οι αιτήσεις υποβάλλονται στο νομάρχη, ο οποίος, με πρακήρυξη που τοιχοκολλείται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα και στα δημοσιότερα μέρη του δήμου, της κοινότητας και των συνοικισμών τους, καλεί κάθε εκλογέα του δήμου ή της κοινότητας και των συνοικισμών, να υποβάλει ένσταση μέσα σε δεκαπέντε μέρες. Μετά την παρέλευση της προθεσμίας αυτής, οι αιτήσεις παραπέμπονται στο συμβούλιο που προβλέπει το άρθρο 8.

3. Δεν επιτρέπεται να υποβληθούν αιτήσεις με το ίδιο αντικείμενο, πριν περάσουν δύο χρόνια από τότε που απορρίφθηκε προηγούμενη αίτηση για λόγους ουσιαστικούς.

Άρθρο 8

(Άρθρο 8 Π.Δ.76/1985)

Γνωμοδοτικό συμβούλιο για την αναγνώριση και τις μεταβολές

1. Συνιστάται σε κάθε νομαρχία συμβούλιο, που αποτελείται από τον πρόεδρο του πρωτοδικείου της πρωτεύουσας του νομού, ως πρόεδρο, τους διευθυντές εσωτερικών και τεχνικών υπηρεσιών της νομαρχίας και τέσσερις αιρετούς εκπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, που ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους με απόφαση της διοικούσας επιτροπής της τοπικής ενώσεως δήμων και κοινοτήτων. Τα καθήκοντα του γραμματέα εκτελεί ένας από τους υπαλλήλους της διευθύνσεως εσωτερικών της νομαρχίας, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από το νομάρχη. Τον πρόεδρο των πρωτοδικών και τα λοιπά μέλη του συμβουλίου αναπληρώνουν οι νόμμοι αναπληρωτές τους. Το συμβούλιο συνεδριάζει, αν είναι παρόντα πέντε τουλάχιστο μέλη του.

2. Το συμβούλιο διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη για το αν είναι βάσιμες κατά το νόμο και κατά την ουσία οι αιτήσεις για την αναγνώριση ή την ένωση κατά τις παραγράφους 1 έως 6 του άρθρου 4 ή την προσάρτηση και αποφασίζει για τις ενστάσεις που έχουν ασκηθεί κατ' αυτών, με πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η ψήφος του προέδρου.

3. Το συμβούλιο κρίνει ύστερα από επιτόπια έρευνα, την οποία διεξάγει είτε το ίδιο είτε ένα ή περισσότερα μέλη του ή άλλο δημόσιο όργανο που ορίζει το συμβούλιο. Για την έρευνα αυτή συντάσσεται έκθεση.

Άρθρο 9

(Άρθρο 9 Π.Δ.76/1985)

Τύπος για την αναγνώριση και τις μεταβολές

Η αναγνώριση κοινοτήτων καθώς και οι μεταβολές που προβλέπουν τα άρθρα 4, 5 και 50 γίνονται με διάταγμα, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου που προβλέπει το άρθρο 8.

Άρθρο 10

(Άρθρο 10 Π.Δ.76/1985 - Άρθρο 1 παρ. 2 Ν. 1832/1989)

Όνομα, έδρα και σφραγίδα των δήμων και κοινοτήτων

1. Το όνομα και την έδρα ενός δήμου ή μιας κοινότητας ορίζει το διάταγμα με το οποίο γίνεται η αναγνώριση ή η ένωση. Στην περίπτωση της παρ. 1 του άρθρου 4, έδρα ορίζεται αυτή που αναφέρεται στην αίτηση με την οποία ζητείται η ένωση, ενώ το όνομα ορίζεται ύστερα από

γνώμη του συμβουλίου τοπωνυμίων του άρθρου 11, αφού ληφθεί υπόψη και η αίτηση με την οποία ζητείται η ένωση.

2. Το κοινοτικό συμβούλιο μπορεί ν' αποφασίζει τη μεταφορά της έδρας της κοινότητας με την πλειοψηφία των δύο τρίτων του συνολικού αριθμού των μελών του.

Αν κατά τον υπολογισμό των δύο τρίτων προκύπτει κλάσμα μικρότερο της μονάδας, το κλάσμα αυτό στρογγυλοποιείται στην αμέσως μεγαλύτερη μονάδα. Για τη μεταφορά της έδρας εκδίδεται διάταγμα.

3. Σε περίπτωση που υπάρχει ανάγκη να μεταφερθεί η έδρα της κοινότητας, εξαιτίας σεισμών, κατολισθήσεων ή άλλων φυσικών γεγονότων, το κοινοτικό συμβούλιο, με απόφασή του, ορίζει υποχρεωτικά ως έδρα της κοινότητας ένα άλλο συνοικισμό, που υπάρχει ήδη, ή ένα νέο συνοικισμό που δημιουργήθηκε και βρίσκεται μέσα στη διοικητική περιφέρεια της κοινότητας.

Αν το κοινοτικό συμβούλιο αρνείται ή πραλείπει ν' αποφασίσει τη μεταφορά μέσα σε έξι μήνες, η μεταφορά της έδρας στην περίπτωση αυτή μπορεί να γίνει με διάταγμα που εκδίδεται σύμφωνα με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών.

4. Τον τύπο της σφραγίδας ορίζει το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο με απόφασή του. Απαγορεύεται η χρήση σημάτων, εμβλημάτων και συνθημάτων που έχουν πολιτικό χαρακτήρα.

5. Οι διατάξεις των παραγρ. 2 και 3 εφαρμόζονται και για τους δήμους.

Άρθρο 11

(Άρθρο 11 Π.Δ. 76/1985 - Άρθρο 1 και 52 παρ. 16 Π.Δ. 49/1988)

Μετονομασία δήμων, κοινοτήτων, συνοικισμών και θέσεων

1. Η μετονομασία δήμων, κοινοτήτων και συνοικισμών γίνεται με διάταγμα, ύστερα από πρόταση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και σύμφωνη γνώμη του συμβουλίου τοπωνυμίων, που αποτελείται από:

α) Το Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Εσωτερικών, ως Πρόεδρο, αναπληρούμενο σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος από Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών.

β) Έναν καθηγητή της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από την οικεία Σχολή του Πανεπιστημίου.

γ) Το Διοικητή της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού ή το Διευθυντή της Υδρογραφικής Υπηρεσίας Ναυτικού, όταν συζητούνται ονομασίες νήσων ή θαλάσσιων τόπων.

δ) Το Διευθυντή της Διευθύνσεως Οργάνωση και Λειτουργίας Ο.Τ.Α. ο οποίος εισηγείται τα θέματα για συζήτηση.

ε) Τέσσερις εκπροσώπους της Κεντρικής Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ), που ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από το διοικητικό συμβούλιό της.

στ) Έναν αρχαιολόγο, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από το αρμόδιο τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

ζ) Έναν υπάλληλο της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδας, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον αρμόδιο Υπουργό.

Χρήτ γραμματέα του συμβουλίου, που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών με τον αναπληρωτή του εκτελεί υπάλληλος του Κλάδου ΠΕ Διοικητικού.

2. Συνοικισμοί που υπάρχουν ήδη ή δημιουργούνται για πρώτη φορά και δεν έχουν απογραφεί ως αυτοτελείς, αν δεν έχουν όνομα, μπορούν ν' αποκτήσουν όνομα με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που εγκρίνει ο νομάρχης ύστερα από γνώμη του συμβουλίου τοπωνυμίων. Η απόφαση αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Η μετονομασία θέσεων γίνεται με διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου.

Η γνώμη αυτή υποβάλλεται στο Υπουργείο Εσωτερικών μέσα σε προθεσμία τριών μηνών, από του το δημοτικό ή το κοινοτικό συμβούλιο έλαβε το σχετικό ερώτημα. Αν η γνώμη δεν υποβληθεί μέσα σ' αυτήν την προθεσμία, το διάταγμα εκδίδεται και χωρίς αυτήν.

Άρθρο 12

(Άρθρο 12, Π.Δ. 76/1985)

Ονομασία και μετονομασία συνοικιών, οδών και πλατειών

1. Η ονομασία συνοικιών, οδών και πλατειών γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που εγκρίνεται από το νομάρχη. Η μετονομασία τους, που επιτρέπεται μόνον για εξαιρετικούς λόγους, γίνεται με τον ίδιο τρόπο.

2. Αν ο νομάρχης δεν εγκρίνει την ονομασία ή τη μετονομασία, ο ενδιαφερόμενος δήμος ή η ενδιαφερόμενη κοινότητα μπορεί, μέσα σε δύο μήνες από τότε που κοινοποιήθηκε η σχετική πράξη του νομάρχη, ν' ασκήσει προσφυγή στον Υπουργό Εσωτερικών κατά της πράξεως αυτής. Ο Υπουργός είναι υποχρεωμένος να εκδώσει απόφαση, ύστερα από γνώμη του συμβουλίου τοπωνυμίων μέσα σε ένα μήνα από του λάβει τη πρόταση του Συμβουλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΟΡΙΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Άρθρο 13

(Άρθρο 13 Π.Δ. 76/1985 - Άρθρο 1 παρ. 3 Ν. 1832/1989)

Περιφέρεια

1. Κάθε δήμος και κάθε κοινότητα έχει ενιαία εδαφική περιφέρεια. Κάθε τμήμα της Χώρας ανήκει σε μια δημοτική ή κοινοτική περιφέρεια.

2. Οι περιφέρειες καθορίζονται σύμφωνα με τα όρια των περιοχών των πόλεων και των χωριών, που ισχύουν ήδη αναμφισβήτητα, αφού ληφθούν υπόψη, όσο είναι δυνατόν, η δημοτική και η κοινοτική ιδιοκτησία, ή ιδιοκτησία των κατοίκων και οι απαραίτητες ανάγκες των κατοίκων των συνοικισμών.

3. Όταν η περιφέρεια του δήμου ή της κοινότητας συμπίπτει με τα φυσικά όρια ενός νησιού, δεν γίνεται καθορισμός ορίων.

Άρθρο 14

(Άρθρο 14 Π.Δ. 76/1985 - Άρθρο 1 παρ. 4 Ν. 1832/1989)

Επιτροπή ορίων

1. Τα όρια της περιφέρειας κάθε δήμου ή κοινότητας καθορίζονται με πρωτοβουλία της διοικήσεως ή ύστερα από αίτηση κάποιου από τους ενδιαφερόμενους δήμους ή κοινότητες, από επιτροπή που συγκροτεί ο νομάρχης. Η επιτροπή αυτή αποτελείται από τον ειρηνοδίκη ή το νόμιμο αναπληρωτή του, ως πρόεδρο, τους δημάρχους ή προέδρους των ενδιαφερομένων δήμων ή κοινοτήτων και ένα δημοτικό ή κοινοτικό σύμβουλο του κάθε ενδιαφερομένου δήμου ή κοινότητας, που υποδεικνύεται μαζί με τον αναπληρωτή του από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο. Αν το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο αρνείται να τους υποδείξει, οι σύμβουλοι ορίζονται από το νομάρχη. Αν οι ενδιαφερόμενοι δήμοι ή κοινότητες υπάγονται σε περισσότερα ειρηνοδικεία του ίδιου νομού, ο νομάρχης ορίζει έναν από τους ειρηνοδικείς ως πρόεδρο της επιτροπής αν υπάγονται σε περισσότερα ειρηνοδικεία διαφόρων νομών, τον ειρηνοδίκη ορίζει και την επιτροπή συγκροτεί ο νομάρχης που ορίζεται από τον Υπουργό Εσωτερικών. Σε περίπτωση που μέλη της επιτροπής απουσιάζουν ή αρνούνται να λάβουν μέρος στις εργασίες της, η επιτροπή συνέχεται και αποφασίζει νομίμως, εφόσον είναι παρόντες τουλάχιστον ο πρόεδρος και δύο από τα μέλη της.

2. Οτιδήποτε αφορά τις συνεδριάσεις της επιτροπής, την επιτόπια μετάβαση των μελών της, καθώς και τη σύνταξη, την υποβολή και την κοινοποίηση της εκθέσεως, θα καθοριστεί με διάταγμα.

3. Οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή κατά των εκθέσεων της επιτροπής ορίων στο τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο.

4. Η προθεσμία και η άσκηση της προσφυγής κατά της απόφασης της επιτροπής δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης αυτής.

5. Με απόφαση του νομάρχη, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη επιτροπής που αποτελείται από τους διευθυντές εσωτερικών και τεχνικών υπηρεσιών της νομαρχίας και τους δημάρχους ή προέδρους κοινοτήτων των ενδιαφερομένων δήμων και κοινοτήτων, επιτρέπεται νέο καθορισμός των ορίων των δήμων και κοινοτήτων, αν α) μεταβληθούν τα φυσικά όρια εξαιτίας μεταγενέστερης εκτέλεσης έργων, που διακόπτουν τη συνέχεια της διοικητικής περιφέρειας, ή β) συντρέχει αδυναμία εφαρμογής της οριογραμμής που έχει καθοριστεί, εξαιτίας ασάφειας στη σχετική διατύπωση των ορίων ή μεταγενέστερης ανοικοδόμησής πάνω σε αυτήν, ή γ) έχουν εκτιμηθεί εσφαλμένα οι ανάγκες των κατοίκων.

Ο ενδιαφερόμενος δήμος ή κοινότητα μπορεί μέσα σε αποκλειστική προθεσμία έξι μηνών από την ισχύ του νόμου 1832/1989 να υποβάλει στον αρμόδιο νομάρχη σχετική αίτηση, στην οποία πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι ανακαθορισμού των ορίων και τα ακριβή σημεία τους.

Ο νομάρχης παραπέμπει την αίτηση στην πιο πάνω επιτροπή, η οποία ύστερα από επιτόπια έρευνα γνωμοδοτεί αιτιολογημένα για την αποδοχή ή μη της αίτησης. Η επιτροπή συγκαλείται με πρόσκληση του διευθυντή εσωτερικών της νομαρχίας και βρίσκεται σε απαρτία όταν πα-

αι τα τρία τουλάχιστον από τα μέλη της. Αποφασίζει κατά πλειοψηφία σε περίπτωση ισοψηφίας επικρατεί η φήφος του διευθυντή των, ο οποίος και προεδρεύει της επιτροπής. Ο νομάρχης μέσα μέσα από την υποβολή της γνώμης της επιτροπής αποφασίζει αιτιολογημένα για την αίτηση και, σε περίπτωση αποδοχής, παραπέμπει όλη στην επιτροπή ορίων για να αποφασίσει σχετικά και να ορίσει τα νέα όρια.

Άρθρο 15
(Άρθρο 15 Π.Δ. 76/1985)

Ρίξ από την εφαρμογή της νομοθεσίας καθορισμού ορίων της εδαφικής περιφέρειας των δήμων και κοινοτήτων

δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων υπάγονται αιτιολογημένες διαφορές ουσίας που αναφέρονται κατά την εφαρμογή της οσίας που αφορά τον καθορισμό των ορίων της εδαφικής περιφέρειας των δήμων και κοινοτήτων.

Άρθρο 16
Άρθρο 16 Π.Δ. 76/1985 - Άρθρο 1 παρ. 4 Ν. 1832/1989)

Νέος καθορισμός ορίων

Δεν γίνεται νέος καθορισμός των ορίων δήμων και κοινοτήτων, τα όρια αυτά έχουν καθορισθεί με έκθεση που δεν υπόκειται σε μέσο ή με αμετάκλητη απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου ή του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου.

Σε περίπτωση επιτρέπεται να γίνει νέος καθορισμός ορίων αν συνυπάρχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 5 του άρθρου 14 του παρόντος έχει χαθεί η έκθεση της επιτροπής που δεν έχει προσβληθεί στο δικαστήριο ορίων, ή στο τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, ή η απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου ορίων, ή του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου καθώς και αν έχει χαθεί η έκθεση της επιτροπής ή επικυρωθεί με απόφαση των δικαστηρίων αυτών όταν η απόφαση δεν περιέχει την περιγραφή των ορίων. Στις περιπτώσεις ανωδιαδικασίας για τον καθορισμό των ορίων αρχίζει με την έκδοση κείμενου της αρμόδιας επιτροπής ή συνεχίζεται με την έκδοση κείμενου του διοικητικού δικαστηρίου ορίων ή του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου.

Στις περιπτώσεις που αναφέρει η προηγούμενη παράγραφος, η έκθεση ή η έκθεση της δικαστικής αποφάσεως αποδεικνύεται με γραπτές πιστοποιήσεις των δημάρχων και των προέδρων των ενοπιών δήμων και κοινοτήτων του ειρηνοδική, του αρμοδίου δικαστηρίου της διεύθυνσεως εσωτερικών της νομαρχίας και του Υπουργείου Εσωτερικών.

Σε περίπτωση που με την έκθεση της επιτροπής ορίων ή την απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου ορίων ή του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου έχουν υπαχθεί στα διοικητικά όρια του δήμου ή κοινότητας, απαγορεύονται οι οποίοι δεν αναφέρονται διάταγμα αναγνώρισε η προσάρτησε του δήμου ή της κοινότητας στα διοικητικά όρια του οποίου έχουν υπαχθεί επιτρέπεται με απόφαση του νομάρχη, νέος καθορισμός ορίων από την επιτροπή ορίων και κοινοτήτων ή από το διοικητικό δικαστήριο ορίων ή το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, κατά περίπτωση.

Σε περίπτωση μεταφοράς στη διοικητική περιφέρεια δήμου ή κοινότητας οικισμού ομήρου δήμου ή κοινότητας με μέριμνα του Κράτους ή εγκαταστάθηκε το σύνολο ή ο μεγαλύτερος αριθμός των κτιρίων του οικισμού, που μεταφέρθηκε επιτρέπεται με πρόταση του νομάρχη ή μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου δήμου ή κοινότητας, νέος καθορισμός ορίων από την επιτροπή ορίων δήμων και κοινοτήτων ή από το διοικητικό δικαστήριο ορίων ή το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, κατά περίπτωση.

Νέος καθορισμός ορίων χωρίς, εφόσον αυτοί που εγκαταστάθηκαν ο οικισμό εξακολουθούν να είναι δημότες του δήμου ή κοινότητας που μεταφέρθηκαν, η δε θέση του νέου οικισμού επιτρέπει τη διατήρηση της εδαφικής συνέχειας της διοικητικής περιφέρειας καθενός τους ομήρους οργανισμούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΔΗΜΟΤΕΣ

Άρθρο 17
(Άρθρο 17 Π.Δ. 76/1985)

Δημοτικότητα

Κάθε Έλληνας υπήκοος είναι δημότης ενός δήμου ή μιας κοινότητας.

Άρθρο 18
(Άρθρο 18 Π.Δ. 76/1985 - Άρθρο 32 παρ. 5 Ν. 1516/1985 - Άρθρο 1 παρ. 5 Ν. 1832/1989)

Κτήση δημοτικότητας

1. Το τέκνο που γεννήθηκε σε γάμο των γονέων του είναι δημότης του δήμου ή της κοινότητας όπου είναι γραμμένος ο πατέρας ή η μητέρα. Οι γονείς υποχρεούνται μέσα σε ενενήντα μέρες από τη γέννηση του πρώτου τέκνου τους να προσδιορίσουν με αμετάκλητη δήλωσή τους ενώπιον του ληξιαρχού του τόπου κατάρτισης της ληξιαρχικής πράξης γέννησης τη δημοτικότητα του. Η δήλωση αυτή προσδιορίζει τη δημοτικότητα και των τέκνων που θα γεννηθούν μεταγενέστερα.

Αν για οποιοδήποτε λόγο δε γίνει η παραπάνω δήλωση, το τέκνο αποκτά τη δημοτικότητα του πατέρα.

2. Το τέκνο που γεννήθηκε σε γάμο από γονείς άγνωστης ιθαγένειας είναι δημότης του δήμου ή της κοινότητας όπου γεννήθηκε.

3. Αν η γονική μέριμνα περιέλθει στον έναν από τους γονείς, το τέκνο μπορεί να αποκτήσει τη δημοτικότητα του γονέα αυτού.

4. Το τέκνο που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του είναι δημότης του δήμου ή της κοινότητας όπου είναι δημότης η μητέρα του.

5. Το τέκνο που γεννήθηκε χωρίς γάμο των γονέων του και αναγνωρίστηκε εκούσια ή δικαστικά ενώ ήταν ανήλικο, μπορεί να αποκτήσει με αμετάκλητη δήλωση των γονέων του στο ληξιαρχείο του τόπου καταχώρησης της δήλωσης αναγνώρισης τη δημοτικότητα του πατέρα ή της μητέρας από τότε που έγινε η αναγνώριση.

6. Ο δημότης που υιοθετείται ενώ είναι ανήλικος αποκτά τη δημοτικότητα του θετού γονέα, αφότου υιοθετήθηκε. Σε περίπτωση κοινής υιοθεσίας ή υιοθεσίας από τον ένα σύζυγο του τέκνου του άλλου εφαρμόζονται και για το θετό τέκνο ανάλογα οι διατάξεις της παραγράφου 1.

7. Το τέκνο αγνώστων γίνεται δημότης του δήμου ή της κοινότητας όπου βρέθηκε.

8. Ο ανήλικος ή ο έγγαμος μπορεί με αίτησή του μετά από μία διετία να γίνει δημότης σε κάποιο δήμο ή κοινότητα όταν αποκτά εκεί κατοικία. Αν ένας από τους γονείς μεταδημοτεύσει οι γονείς προσδιορίζουν με αμετάκλητη δήλωσή τους στο δήμαρχο ή πρόεδρο της κοινότητας, απ' όπου μεταδημοτεύει, τη δημοτικότητα των ανήλικων τέκνων τους. Αν για οποιοδήποτε λόγο δεν γίνει η παραπάνω δήλωση, τα ανήλικα τέκνα που έχουν τη δημοτικότητα αυτού που μεταδημοτεύει ακολουθούν τη νέα δημοτικότητά του αν όμως δεν την έχουν διατηρούν τη δημοτικότητά τους. Η διετία της μόνιμης κατοικίας που απαιτείται για την μεταδημοτέυση, αποδεικνύεται με βεβαίωση της αστυνομικής αρχής στην περιφέρεια της οποίας υπάγεται ο δήμος ή η κοινότητα στον οποίο πρόκειται να γίνει η μεταδημοτέυση.

9. Δεν απαιτείται η προϋπόθεση της διετούς κατοικίας για τη μεταδημοτέυση:

α) Του ενός των συζύγων για να αποκτήσει τη δημοτικότητα του άλλου.

β) Των πρώην συζύγων λόγω λύσεως του γάμου για να αποκτήσουν τη δημοτικότητα που είχαν πριν από το γάμο.

γ) Του ανήλικου προκειμένου να αποκτήσει την αρχική δημοτικότητα που είχε ο ίδιος ή οι γονείς του. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται για μια μόνο φορά.

10. Ο αλλοδαπός που έχει αποκτήσει την ελληνική ιθαγένεια, με αίτησή του γίνεται δημότης στο δήμο ή στην κοινότητα της κατοικίας του.

11. Ειδικές διατάξεις για την απόκτηση της δημοτικότητας εξακολουθούν να ισχύουν.

Άρθρο 19
(Άρθρο 24 Ν. 1270/1982)

Μεταδημοτέυση υποψηφίων στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές

1. Επιτρέπεται η μεταδημοτέυση χωρίς τη συνδρομή των προϋποθέσεων της παραγράφου 8 του άρθρου 18, όταν πρόκειται μόνο για την



ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1989

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
2

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1828

Αναμόρφωση της φορολογίας εισοδήματος και άλλες διατάξεις.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Άρθρο 1

Εισόδημα και εξεύρεσή του

1. Το άρθρο 2 του ν.δ. 3323/1955 (ΦΕΚ-Α' 214) αντικαθίσταται ως εξής:

• Άρθρο 2

Εισόδημα

1. Εισόδημα στο οποίο επιβάλλεται ο φόρος είναι το από κάθε πηγή προερχόμενο εισόδημα ύστερα από την αφαίρεση των δαπανών για την απόκτησή του, όπως αυτό προσδιορίζεται ειδικότερα στα άρθρα 17 έως 48. Ο φόρος του παρόντος, τα πρόστιμα και οι πρόσθετοι φόροι δεν αναγνωρίζονται για έκπτωση από το εισόδημα αυτό.

2. Το εισόδημα ανάλογα με την πηγή της προέλευσής του διακρίνεται κατά τις επόμενες κατηγορίες:

Α' Εισόδημα από ακίνητα

Β' Εισόδημα από κινητές αξίες

Γ' Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις

Δ' Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις

Ε' Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες

ΣΤ' Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρων επαγγελματιών και από κάθε άλλη πηγή.»

2. Το άρθρο 4 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

• Άρθρο 4

Εξεύρεση εισοδήματος

1. Για να βρεθεί το συνολικό εισόδημα, αθροίζονται τα επιμέρους εισοδήματα των κατηγοριών Α' ως ΣΤ' της παραγράφου 2 του άρθρου 2 τα οποία αποκτούνται από κάθε φυσικό πρόσωπο είτε κατά το ημερολογιακό ή διαχειριστικό ή γεωργικό έτος το οποίο έληξε μέσα στο προηγούμενο της φορολογίας οικονομικό έτος. Κατά την άθροιση αυτή συμψηφίζονται τα θετικά και αρνητικά στοιχεία των επιμέρους εισοδημάτων. Ειδικά, το αρνητικό στοιχείο (ζημία) του εισοδήματος από εμπορικές επιχειρήσεις και γεωργικές επιχειρήσεις που προκύπτει από τα βιβλία του υποχρέου που τηρούνται επαρκώς και ακριβώς, αν δεν καλύπτεται

με συμψηφισμό θετικού στοιχείου εισοδήματος άλλης πηγής, είτε γιατί δεν υπάρχει τέτοιο στοιχείο εισοδήματος είτε γιατί αυτό που υπάρχει είναι ανεπαρκές, μεταφέρεται για να συμψηφισθεί ολόκληρο στην πρώτη περίπτωση ή κατά το υπόλοιπο αυτού στη δεύτερη, διαδοχικώς στα τρία (3) επόμενα οικονομικά έτη προκειμένου για εμπορικές επιχειρήσεις και στα πέντε (5) επόμενα οικονομικά έτη όταν πρόκειται για γεωργικές, βιομηχανικές, μεταλλευτικές και ξενοδοχειακές επιχειρήσεις κατά το υπόλοιπο που απομένει κάθε φορά, με την προϋπόθεση ότι κατά τα έτη αυτά τα βιβλία του υποχρέου τηρούνται επαρκώς και ακριβώς.

2. Αρνητικό στοιχείο εισοδήματος από πηγή που βρίσκεται στην αλλοδαπή συμψηφίζεται μόνο με θετικά εισοδήματα του φορολογουμένου που προκύπτουν στην αλλοδαπή.

3. Εισοδήματα από την εκμίσθωση ακινήτων και από τόκους δανείων που αποκτήθηκαν κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου, και τα οποία αποδειγμένα δεν έχουν εισπραχθεί από το δικαιούχο, επιτρέπεται να μην συνυπολογίζονται στο συνολικό καθαρό εισόδημά του, εφ' όσον εκχωρηθούν στο Δημόσιο χωρίς αντάλλαγμα. Η εκχώρηση γίνεται με απλή έγγραφη δήλωση του υποχρέου σε φόρο, η οποία υποβάλλεται στον αρμόδιο για τη φορολογία του προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας μέσα στο οικονομικό έτος στο οποίο τα εισοδήματα αυτά υπόκεινται σε φόρο. Μαζί με τη δήλωση αυτή παραδίνονται στον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας τα αποδεικτικά έγγραφα της εκχωρούμενης απαίτησης και με την ίδια δήλωση ο εκχωρών βεβαιώνει ότι δεν κατέχει κανένα άλλο αποδεικτικό μέσο. Το Δημόσιο υποκαθίσταται στα δικαιώματα του εκχωρητή.»

3. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του ν.δ. 3323/1955, καθώς και η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου και νομοθετικό διάταγμα καταργούνται.

4. Η παράγραφος 6 του άρθρου 6 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Το εισόδημα των ανήλικων τέκνων προστίθεται στα εισοδήματα του γονέα που έχει το μεγαλύτερο συνολικό εισόδημα και φορολογείται στο όνομά του. Στην περίπτωση που οι γονείς έχουν ίσο ποσό συνολικού εισοδήματος, τότε το εισόδημα του ανήλικου τέκνου προστίθεται στο εισόδημα του πατέρα και φορολογείται στο όνομά του. Αν ο υπόχρεος γονέας δεν έχει τη γονική μέριμνα, το εισόδημα προστίθεται στα εισοδήματα του άλλου γονέα και φορολογείται στο όνομά του.»

5. Οι παράγραφοι 3,4,5,6 και 7 του άρθρου 6 του ν.δ. 3323/1955 αριθμούνται σε 2,3,4,5 και 6 αντίστοιχα.

6. Η υποπερίπτωση β' της περίπτωσης Α' της παραγράφου 1 του άρθρου 7 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

«β) Το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση της κύριας κατοικίας του φορολογουμένου, εμβαδού μέχρι διακοσίων (200) τετραγωνικών μέτρων. Όταν το εμβαδόν της ιδιοκατοικούμενης κύριας κατοικίας είναι μικρότερο από διακόσια (200) τετραγωνικά μέτρα, η διαφορά, μέχρι τα διακόσια (200) τετραγωνικά μέτρα, λαμβάνεται υπόψη για απαλλαγή μιας μόνο ιδιοκατοικούμενης δευτερεύουσας κατοικίας. Αν η ιδιοκατοικούμενη κύρια ή δευτερεύουσα κατοικία ανήκει στη σύζυγο ή τα τέκνα του φορολογουμένου, το απαλλασσόμενο ποσό που αναλογεί αφαιρείται από το δικό τους ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση. Σε περίπτωση συνιδιοκτησίας μεταξύ των συζύγων ή μεταξύ αυτών και των ανήλικων τέκνων τους, το συνολικό ποσό που απαλλάσσεται αφαιρείται αναλογικά από το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα»

σάδημα από ιδιοκατοίκηση του καθενός, με βάση το ποσοστό συνιδιοκτησίας τους. Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής εφαρμόζονται ανάλογα και για το τεκμαρτό εισόδημα, το οποίο αποκτούν ομογενείς ή έλληνες μόνιμοι κάτοικοι του εξωτερικού, από ιδιοκατοίκηση μιας μόνο κατοικίας που βρίσκεται στην Ελλάδα».

7. Η υποπερίπτωση γ' της περίπτωσης Ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 7 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) Τα έξοδα παράστασης που παρέχονται στους νομάρχες μέχρι ποσού ίσου με τα δύο τρίτα (2/3) των ετήσιων κύριων αποδοχών (μισθών) αυτών, καθώς και τα έξοδα παράστασης στο σύνολο τους που παρέχονται στους δημάρχους, αντιδημάρχους και προέδρους κοινοτήτων του Κράτους».

8. Η υποπερίπτωση γ' της περίπτωσης Γ' της παραγράφου 1, η περίπτωση Δ' της παραγράφου 1 και η παράγραφος 5 του άρθρου 7 του ν.δ. 3323/1955 καταργούνται και η παράγραφος 6 του ίδιου άρθρου αριθμείται σε 5.

Άρθρο 2

Αφορολόγητα ποσά

Το άρθρο 8 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 8

Πρόσωπα που βαρύνουν τους φορολογούμενους και αφορολόγητα ποσά

1. Θεωρείται ότι βαρύνουν το φορολογούμενο:

- α) ο ή η σύζυγος που δεν έχει φορολογούμενο εισόδημα,
- β) τα ανήλικα άγαμα τέκνα,
- γ) Τα ανήλικα άγαμα τέκνα, τα οποία δεν έχουν υπερβεί το εικοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους και σπουδάζουν σε αναγνωρισμένη σχολή ή σχολεία του εσωτερικού ή του εξωτερικού και εκείνα τα οποία δεν έχουν υπερβεί το δέκατο ένατο έτος της ηλικίας τους και παρακολουθούν δημόσια μεταλλικειακά προπαρασκευαστικά κέντρα,
- δ) τα άγαμα τέκνα τα οποία δεν υπάγονται στην προηγούμενη περίπτωση, εφόσον υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία,
- ε) τα τέκνα που είναι άγαμα ή διαζευγμένα ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα εφτά τα εκατό (67%) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία,
- στ) οι ανιόντες και των δύο συζύγων,
- ζ) οι αδελφοί και οι αδελφές και των δύο συζύγων που είναι άγαμοι ή διαζευγμένοι ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα εφτά τα εκατό (67%) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία,
- η) οι ανήλικοι ορφανοί από πατέρα και μητέρα, συγγενείς μέχρι τον τρίτο βαθμό οποιουδήποτε από τους συζύγους.

2. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' έως η' της προηγούμενης παραγράφου θεωρείται ότι βαρύνουν το φορολογούμενο εφόσον συνοικούν με αυτόν και το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) δραχμών ή το ποσό των τριακοσίων πενήντα χιλιάδων (350.000) δραχμών αν αυτά παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα εφτά τα εκατό (67%) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία. Τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων, που κατά τις διατάξεις του άρθρου 6 προστίθενται στο συνολικό εισόδημα του γονέα, δεν λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

3. Τα προσωπικά αφορολόγητα ποσά, χωρίς δικαιολογητικά, του φορολογούμενου και των προσώπων που τον βαρύνουν κατά τις διατάξεις αυτού του άρθρου, ορίζονται ως ακολούθως:

α) Για το φορολογούμενο, τριακόσιες χιλιάδες (300.000) δραχμές. Το ποσό αυτό περιορίζεται στο ύψος του συνολικού καθαρού φορολογούμενου εισοδήματός του, όχι όμως κάτω των εκατό χιλιάδων (100.000) δραχμών, όταν το εισόδημα αυτό είναι μικρότερο από τριακόσιες χιλιάδες (300.000) δραχμές.

β) Για τον ή τη σύζυγο, που δεν έχει φορολογούμενο εισόδημα, εκατό χιλιάδες (100.000) δραχμές.

γ) Για το πρώτο και δεύτερο τέκνο από εκατό χιλιάδες (100.000) δραχμές, για το τρίτο τέκνο εκατόν εξήντα χιλιάδες (160.000) δραχμές, για το τέταρτο τέκνο διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) δραχμές, για το έβδομο τέκνο και για καθένα μετά το πέμπτο από τριακόσιες χιλιάδες (300.000) δραχμές.

δ) Για κάθε τέκνο που υπηρετεί τη στρατιωτική του θητεία σαράντα χιλιάδες (40.000) δραχμές.

ε) Για καθένα από τα λοιπά πρόσωπα σαράντα χιλιάδες (40.000) δραχμές.

4. Τα αφορολόγητα ποσά της προηγούμενης παραγράφου προσάφονται με τριακόσιες χιλιάδες (300.000) δραχμές, για καθένα πρόσωπο που παρουσιάζει αναπηρία εξήντα εφτά τα εκατό (67%) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία και για τους τυφλούς πει είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών που τηρείται στην οικει νομαρχία.

Στο αφορολόγητο αυτό ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών προστίθεται ποσό τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών προκειμένου για φορολογούμενους τυφλούς που είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών που τηρείται στην οικει νομαρχία και για πρόσωπα που παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα εφτά τα εκατό (67%) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία, εφόσον αποκτούν εισόδημα από την άσκηση ατομικής εμπορικής επιχείρησης, από μισθωτέ υπηρεσίες και συντάξεις, καθώς και από αμοιβές από παροχή ατομική υπηρεσιών ελευθέρου επαγγέλματος. Όταν το συνολικό καθαρό εισόδημα από τις πηγές αυτές είναι μικρότερο από τριακόσιες χιλιάδες (300.000) δραχμές, τότε το αφορολόγητο αυτό ποσό μειώνεται κατά το ποσό της διαφοράς μεταξύ των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών και του ποσού του συνολικού αυτού εισοδήματος.

5. Στους φορολογούμενους που αποκτούν εισοδήματα των ακόλουθων κατηγοριών παρέχεται πρόσθετο αφορολόγητο ποσό, χωρίς δικαιολογητικά, ως εξής:

α) Για εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις, αφορολόγητο το ποσό (σο με το ποσοστό πενήντα τα εκατό (50%) μέχρι ποσού καθαρού εισοδήματος οκτακοσίων χιλιάδων (800.000) δραχμών. Κατ' εξαίρεση το αφορολόγητο ποσό αυτής της περίπτωσης ορίζεται σε ποσό (σο με το ποσοστό εβδομήντα τα εκατό (70%) μέχρι ποσού καθαρού εισοδήματος οκτακοσίων χιλιάδων (800.000) δραχμών από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις που αποκτούν μισθωτοί γενικά, οι οποίοι προσφέρουν υπηρεσίες ή κατοικούν για έξι (6) τουλάχιστο μήνες μέσα στο έτος που απέκτησαν το εισόδημα αυτό καθώς και συνταξιούχοι, οι οποίοι κατοικούν μόνιμα για ολόκληρο το έτος στους νομούς Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Λέσβου, Χίου, Σάμου και Δωδεκανήσου, καθώς και σε περιοχή των νομών Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλης, Κιλκίς, Σερρών και Δράμας, η οποία περιλαμβάνεται σε ζώνη βάθους είκοσι (20) χιλιομέτρων από τη μεθοριακή γραμμή. Αν κάποια πόλη ή χωριό βρίσκεται κατά τμήμα μόνο μέσα στη ζώνη των είκοσι (20) χιλιομέτρων από τη μεθοριακή γραμμή, δικαίωμα του αφορολόγητου αυτού ποσού έχουν όσοι παρέχουν υπηρεσίες ή κατοικούν στην πόλη αυτή ή το χωριό.

β) Ποσοστό εβδομήντα τα εκατό (70%) μέχρι ποσού καθαρού εισοδήματος ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών από κύριες αποδοχές που αποκτούν αποκλειστικά από την άσκηση του επαγγέλματος τους οι συντάκτες οι οποίοι είναι μέλη της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών, της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Μακεδονίας-Θράκης, της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Πελοποννήσου-Ηπείρου-Νήσων, της Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας-Εύβοιας και της Ένωσης Συντακτών Περιόδικου Τύπου, καθώς και οι δημοσιογράφοι που έχουν ασφαλιστική κάλυψη, ως δημοσιογράφοι, στα οικει ασφαλιστικά ταμεία για πέντε (5) τουλάχιστο συνεχή έτη και ο χρόνος ασφαλιστικής βεβαίωσης από τα ασφαλιστικά ταμεία, οι οποίοι εργάζονται στις εφημερίδες και στα περιοδικά, στη ραδιοφωνία και την τηλεόραση, στο Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων, στη Γενική Γραμματεία Τύπου και Πληροφοριών και στα γραφεία τύπου των κρατικών υπηρεσιών και δεν έχουν την ιδιότητα του μόνιμου δημόσιου υπαλλήλου, οι ηθοποιοί, καθώς και οι εκτελεστές μουσικών έργων των κρατικών ορχηστρών, των ορχηστρών της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και της Ελληνικής Ραδιοφωνίας-Τηλεόρασης.

Το πρόσθετο αφορολόγητο ποσό της περίπτωσης αυτής δεν μπορεί να είναι συνολικά ανώτερο από το ποσό των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) δραχμών κατά φορολογούμενο.

β) Για εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις, αφορολόγητο ποσό μέχρι ποσού καθαρού εισοδήματος τετρακοσίων χιλιάδων (400.000) δραχμών για όσους ασχολούνται προσωπικά ή με τα μέλη της οικογένειάς τους και κατά κύριο επάγγελμα σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις, έστω κι αν αυτοί χρησιμοποιούν και εργάτες. Για τις γεωργικές επιχειρήσεις, οι οποίες λειτουργούν με μορφή προσωπικής ή περιορισμένης ευθύνης εταιρίας ή κοινοπραξίας, δικαίωμα για το παραπάνω αφορολόγητο ποσό έχει καθένας από τους εταίρους ή τα μέλη της κοινοπραξίας, εφόσον ασχολείται προσωπικά και κατά κύριο επάγγελμα σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Στην περίπτωση αυτήν το αφορολόγητο ποσό δεν μπορεί να υπερβεί τις οκτακόσιες χιλιάδες (800.000) δραχμές συνολικά για όλα τα μέλη της εταιρίας ή κοινοπραξίας. Αν τα μέλη της εταιρίας ή κοινοπραξίας δικαιούνται, συνολικά, μεγαλύτερο αφορολόγητο ποσό, τούτο περιορίζεται ανάλογα.

γ) Για τα κέρδη από την πρωτογενή παραγωγή που διανέμονται με τη μορφή μερίσματος σε μέλη αγροτικού συνεταιρισμού με αντικείμενο την

εκτέλεση δασικών εργασιών, την παραγωγή αλιευτικών και μελισσοκομικών προϊόντων, την καλλιέργεια και εκμετάλλευση γεωργικών εκτάσεων, καθώς και τη λειτουργία κτηνοτροφικών, πτηνοτροφικών ή σπηροτροφικών εκμεταλλεύσεων, αφορολόγητο ποσό μέχρι ποσού μερίσματος τετρακοσίων χιλιάδων (400.000) δραχμών για τα τακτικά μέλη του συνεταιρισμού, τα οποία απασχολούνται αυτοπροσώπως, επαγγελματικά και αποκλειστικά με τις πιο πάνω αγροτικές εργασίες του συνεταιρισμού και μέχρι ποσού μερίσματος εκατό χιλιάδων (100.000) δραχμών για τα λοιπά μέλη του συνεταιρισμού.

δ. Τα αφορολόγητα ποσα, με δικαιολογητικά, του φορολογουμένου και των προσώπων που συνοικούν μαζί του και τον βαρύνουν ορίζονται ως ακολούθως:

α) Το ποσό των δαπανών για επισκευή και συντήρηση της κύριας και της δευτερεύουσας κατοικίας και ειδικότερα:

αα. Δαπάνες για εργασίες επισκευής και συντήρησης ηλεκτρικής και υδραυλικής εγκατάστασης, εγκατάστασης κεντρικής θέρμανσης, καθώς και για την αγορά ηλεκτρολογικού υλικού, υδραυλικών ειδών, ειδών υγιεινής και σιμμάτων κεντρικής θέρμανσης (καλοριφέρ).

ββ. Δαπάνες για εργασίες ελαιοχρωματισμών και για την αγορά κάθε είδους χρωμάτων.

β) Το ποσό της δαπάνης για αγορά επίπλων, ηλεκτρικού και ηλιακού θερμοσίφωνα, ηλεκτρικής κουζίνας, ψυγείου, καταψύκτη, πλυντηρίου, απορροφητήρα, σκουπας, θερμάστρας, ηλεκτρικών θερμοπομπών (καλοριφέρ), καθώς και ηλεκτρικών μικροσυσκευών, συσκευών υγραερίου και θερμοστρών υγραερίου, πετρελαίου και στερεών καυσίμων, για την κατοικία του φορολογουμένου.

γ) Το ποσό της δαπάνης για εγκατάσταση, σύνδεση, επισκευή και συντήρηση των συσκευών της προηγούμενης περίπτωσης, καθώς και των ηλεκτρονικών συσκευών της κατοικίας του φορολογουμένου.

δ) Το ποσό της δαπάνης για αγορά έτοιμων ενδυμάτων γενικά, για υπόδηση, καθώς και για την αγορά τσαντών και ειδών ταξιδιού των δύο συζύγων και των τέκνων τους τα οποία τους βαρύνουν. Εξαιρείται η δαπάνη για την αγορά γουναριών.

ε) Το ποσό της δαπάνης για επισκευή, συντήρηση και για ανταλλακτικά και εξαρτήματα των ιδιωτικής χρήσης επιβατικών αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, εφ' όσον δεν ανήκουν κατά κυριότητα, κατοχή ή χρήση σε πρόσωπο που τα χρησιμοποιεί κατά την άσκηση επιχείρησης ή ελευθέρου επαγγέλματος. Εξαιρείται η δαπάνη για την αγορά ραδιοφώνων, κασσετόφωνων, ενισχυτών και ηχείων.

στ) Ποσοστό της δαπάνης του ενοικίου που καταβάλλεται ετησίως για κύρια κατοικία του φορολογουμένου και της οικογένειάς του οριζόμενο σε πενήντα το εκατό (50%) μέχρι το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) δραχμών και είκοσι το εκατό (20%) για το ποσό από εκατόν είκοσι χιλιάδες μια δραχμή (120.001) μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) δραχμές. Τα ποσοστά αυτά προσαυξάνονται με πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για κάθε τέκνο που βαρύνει το φορολογούμενο. Δεν δικαιούνται το αφορολόγητο αυτό ποσό όσοι παίρνουν οτεγαστικό επίδομα. Επίσης δικαιούται αφορολόγητο ποσό ίσο με το πενήντα το εκατό (50%) μέχρι το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) δραχμών του ενοικίου που καταβάλλει ετησίως για κάθε τέκνο του ο φορολογούμενος που μισθώνει κατοικία για την ικανοποίηση στεγαστικών αναγκών των τέκνων του που φοιτούν σε αναγνωρισμένα σχολεία ή σχολές του εσωτερικού, εφ' όσον αυτά τον βαρύνουν και εφ' όσον οι κατοικίες που μισθώνονται βρίσκονται στην πόλη ή το χωριό που έχει την έδρα της η σχολή ή το σχολείο που φοιτούν τα τέκνα του φορολογουμένου και αυτός ή τα τέκνα του αυτά δεν έχουν άλλη κατοικία σ' αυτήν την περιοχή. Η περιοχή της τώως Διοίκησης Πρωτεύουσας θεωρείται ως μία πόλη. Τα αφορολόγητα ποσα της παρούσας περίπτωσης χορηγούνται μόνο όταν ο φορολογούμενος αναγράφει στις οικείες ενδείξεις της ετήσιας δήλωσης φόρου εισοδήματος τον αριθμό του φορολογικού μητρώου του εκμισθωτή ή τον αριθμό της ταυτότητας αυτού όταν δεν του έχει χορηγηθεί αριθμός φορολογικού μητρώου. Προκειμένου για εκμισθωτές που δεν κατοικούν ούτε διαμένουν στην Ελλάδα μπορεί να αναγράφεται ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή ταυτότητας του πληρεξουσίου ή νόμιμου εκπροσώπου αυτών. Για τους ανήλικους εκμισθωτές, που δεν έχουν αριθμό φορολογικού μητρώου ή ταυτότητας αναγράφονται τα αντίστοιχα στοιχεία του προσώπου που έχει την επιμέλεια του ανήλικου. Ο προϊστάμενος της Δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας υποχρεούται να χορηγεί τον αριθμό φορολογικού μητρώου ή ταυτότητας του εκμισθωτή ή του ενοικιαστή κατά περίπτωση, ύστερα από αίτηση του προσώπου που είναι υπόχρεο για την αναγραφή του αριθμού στην ετήσια δήλωση φόρου εισοδήματος ή στα οικεία έντυπα που συνυποβάλλονται με αυτή.

ζ) Ποσό ίσο με ποσοστό πενήντα το εκατό (50%) μέχρι το ποσό των εκατό χιλιάδων (100.000) δραχμών της ετήσιας δαπάνης ενοικίου θερμής κατοικίας ή διαμονής του φορολογουμένου και της οικογένειάς του σε παραθεριστικά κέντρα ή εξοχές. Το ποσό αυτό προσαυξάνεται, κατά

δέκα χιλιάδες (10.000) δραχμές για κάθε τέκνο το οποίο τον βαρύνει. η) Ποσό ίσο με ποσοστό πενήντα το εκατό (50%) μέχρι το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) δραχμών της ετήσιας δαπάνης που καταβάλλει ο φορολογούμενος για ασφάλιστρα ζωής ή θανάτου ή για κάλυψη κινδύνων από τυχαία γεγονότα, που αφορούν αυτόν προσωπικά ή τον άλλο σύζυγο ή τα τέκνα του τα οποία τον βαρύνουν.

θ) Ποσό (ίσο με ποσοστό πενήντα το εκατό (50%) μέχρι το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) δραχμών της ετήσιας δαπάνης που καταβάλλεται για κάθε τέκνο που βαρύνει το φορολογούμενο σε νηπιαγωγεία ή παιδικούς ή βρεφονηπιακούς σταθμούς για τη φύλαξη αυτών, καθώς και για διδάκτρα για την παρακολούθηση φροντιστηρίων ξένων γλωσσών ή μαθημάτων οποιασδήποτε εκπαιδευτικής βαθμίδας της δημόσιας εκπαίδευσης, ωδείων, μπαλέτων και γυμναστηρίων.

Το σύνολο των αφορολόγητων ποσών της παραγράφου αυτής δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των διακοσίων χιλιάδων (200.000) δραχμών προκειμένου για φορολογούμενο χωρίς σύζυγο ή των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών προκειμένου για φορολογούμενο με σύζυγο, προσαυξανόμενο κατά εκατό χιλιάδες (100.000) δραχμές για κάθε τέκνο που βαρύνει το φορολογούμενο. Το συνολικό αυτό αφορολόγητο ποσό μεριζείται μεταξύ του συζύγου ανάλογα με το ύψος του φορολογούμενου εισοδήματος του καθενός όπως αυτά δηλώθηκαν με την αρχική δήλωσή τους ή αν δεν έχει υποβληθεί δήλωση όπως αυτά προσδιορίζονται από τον προϊστάμενο της Δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας.

7. Τα προσωπικά αφορολόγητα ποσα, με δικαιολογητικά, του φορολογουμένου ορίζονται ως ακολούθως:

α) Το συνολικό ποσό των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του φορολογουμένου και των λοιπών προσώπων που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν. Ως έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης θεωρούνται μόνο:

αα) Οι αμοιβές που καταβάλλονται για ιατρικές επισκέψεις και εξετάσεις, γενικά, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι ακτινολογικές και μικροβιολογικές εξετάσεις, καθώς και η δαπάνη για οδοντοθεραπεία και οδοντοπροσθετική, ββ) τα έξοδα νοσηλείας, που καταβάλλονται σε νοσηλευτικά ιδρύματα ή ιδιωτικές κλινικές, στα οποία περιλαμβάνονται και τα έξοδα για φαρμακευτική περίθαλψη στο νοσοκομείο ή στην κλινική, γγ) οι αμοιβές που καταβάλλονται σε νοσοκόμο, για την παροχή υπηρεσιών σε ασθενή, κατά τη νοσηλεία αυτού σε νοσοκομείο ή κλινική ή στο σπίτι, δδ) η δαπάνη για την αντικατάσταση μελών του σώματος με τεχνητά μέλη καθώς και η δαπάνη για την αγορά ή τοποθέτηση στο σώμα του ασθενή οργάνων, τα οποία είναι αναγκαία για τη φυσιολογική λειτουργία του ανθρώπινου οργανισμού, εε) τα έξοδα νοσοκομειακής περίθαλψης των τέκνων που είναι άγαμα ή διαζευγμένα ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφ' όσον το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το ποσό των τριακοσίων πενήντα χιλιάδων (350.000) δραχμών και πάσχουν από αντίστοιχο νόσημα, καθώς επίσης και με τις ίδιες προϋποθέσεις η δαπάνη για την περίθαλψη με οποιοδήποτε τρόπο των τυφλών, κωφάλαλων ή διανοητικά καθυστερημένων τέκνων του φορολογουμένου, όπως και η δαπάνη αυτών για διδάκτρα ή τροφεία που καταβάλλονται για αυτά τα τέκνα σε ειδικές για την πάθησή τους σχολές ή θεραπευτήρια, στστ) ποσό ίσο με το πενήντα το εκατό (50%) της δαπάνης που καταβάλλεται σε επιχειρήσεις περίθαλψης ηλικιωμένων, οι οποίες λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του οικείου νόμου που ισχύει κάθε φορά.

β) Το συνολικό ετήσιο ποσό που επιδικάζεται ή συμφωνείται με συμβολαιογραφικό έγγραφο και καταβάλλεται λόγω διατροφής στο σύζυγο ή στη σύζυγο ή τα ανήλικα τέκνα. Επίσης το ποσό που επιδικάζεται και καταβάλλεται λόγω διατροφής στα ενήλικα τέκνα.

γ) Το συνολικό ποσό των εισφορών που καταβάλλονται από το φορολογούμενο σε ταμεία ασφάλισής του, εφ' όσον η καταβολή τους είναι υποχρεωτική από το νόμο, καθώς και το ποσό των καταβαλλόμενων εισφορών στις περιπτώσεις προαιρετικής ασφάλισής του σε ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο.

δ) Η αξία των ακινήτων, που μεταβιβάζονται, καθώς και τα χρηματικά ποσα που καταβάλλονται από το φορολογούμενο λόγω δωρεάς στο Δημόσιο, τους δήμους και τις κοινότητες του Κράτους, τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία που αποστέλουν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχειρηματικά από τον κρατικό προϋπολογισμό, καθώς και το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων. Η αξία των ακινήτων καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 1249/1982 (ΦΕΚ-Α' 43) ή ύστερα από εκτίμηση που ενεργείται από τον οικονομικό έφορο, σύμφωνα με τις διατάξεις περί φορολογίας μεταβίβασης ακινήτων, στις περιοχές που δεν ισχύει το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων. Τα χρηματικά ποσα που καταβάλλονται από το φορολογούμενο λόγω δωρεάς προς τα κοινωφελή ιδρύματα, τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα σωματεία που παρέχουν υπηρεσίες εκπαίδευσης και χορηγούν υποτροφίες, τις Ιερές Μονές του Αγίου Όρους και όταν τα ποσα

αυτά υπερβαίνουν τις πενήντα χιλιάδες (50.000) δραχμές ετησίως, εφ' όσον κατατίθενται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Επίσης, ποσό (ισο με το πενήντα τα εκατό (50%) των χρηματικών ποσών που καταβάλλονται από το φορολογούμενο λόγω δωρεάς, η οποία δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από ποσοστό δεκαπέντε τα εκατό (15%) του συνολικού οικογενειακού εισοδήματος που δηλώθηκε, στα ημεδαπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και σ' οποιοδήποτε αθλητικό σωματείο που έχει συσταθεί νόμιμα και είναι αναγνωρισμένο από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, εφ' όσον οι δωρεές αυτές προορίζονται για την καλλιέργεια και ανάπτυξη των ερασιτεχνικών τους τμημάτων. Τα χρηματικά αυτά ποσά των δωρεών δεν πρέπει να έχουν εκπίσει με βάση άλλη διάταξη του παρόντος.

ε) Το ποσό των δεδουλευμένων τόκων που καταβάλλονται από το φορολογούμενο για: αα. στεγαστικά δάνεια που χορηγούνται από τράπεζες, το ταμείο παρακαταθηκών και δανείων, τα ταχυδρομικά ταμειούτσια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς, ββ. χρέη προς το Δημόσιο από φόρο κληρονομίας, δωρεάς και γονικής παροχής που αφαιρούνται απ' αυτόν, γγ. προκαταβολές που χορηγούνται από τα Ταμεία Αλληλοβοήθειας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, κατά τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν.δ. 398/1974 (ΦΕΚ-Α' 116), για απόκτηση στέγης από τους βοηθηματούχους αυτών, δδ. δάνεια που έχουν συναφθεί από τράπεζες ή άλλους πιστωτικούς οργανισμούς ή από τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού, εφ' όσον αποδεικνύεται η διάθεση των χρημάτων του δανείου αυτού μέσα σε ένα έτος από τη σύναψή του για την αγορά περιουσιακού στοιχείου, το οποίο δεν αποτελεί πάγιο στοιχείο ή αντικείμενο της επιχειρηματικής ή επαγγελματικής δραστηριότητάς του ή για τη συμμετοχή του φορολογούμενου σε επιχείρηση και εφ' όσον από την εκμετάλλευσή του περιουσιακού στοιχείου ή τη συμμετοχή του στην επιχείρηση προκύπτει εισόδημα κατά την κρίσιμη διαχειριστική περίοδο το οποίο φορολογείται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Το αφορολόγητο ποσό για τους τόκους αυτής της υποπερίπτωσης δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό του εισοδήματος, που προκύπτει από το περιουσιακό στοιχείο που αγοράστηκε ή από τη συμμετοχή του φορολογούμενου στην επιχείρηση, και φορολογείται.

Το συνολικό αφορολόγητο ποσό για τόκους που καταβάλλονται από το φορολογούμενο δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να είναι ανώτερο από το πενήντα τα εκατό (50%) του δηλούμενου συνολικού οικογενειακού εισοδήματος. Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει για τόκους δανείων για απόκτηση πρώτης κατοικίας.

στ) Ποσό μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) δραχμές για έξοδα κηδείας του συζύγου ή της συζύγου και των προσώπων που συνοικούν με το φορολογούμενο και τον βαρύνουν, εφ' όσον τα πρόσωπα αυτά δεν αφήνουν κανένα περιουσιακό στοιχείο. Ως έξοδα κηδείας θεωρούνται οι δαπάνες που καταβάλλονται για την τελετή και την ταφή του νεκρού, εκτός από τις δαπάνες για την κατασκευή του τάφου.

ζ) Το ποσό της δαπάνης που καταβάλλεται από μισθωτό ή συνταξιούχο ως ετήσια συνδρομή ή ως δικαίωμα εγγραφής σε επαγγελματικούς συλλόγους και επιμελητήρια και για συνδρομή σε επαγγελματικά περιοδικά μέχρι το ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) δραχμών ετησίως. Το αφορολόγητο αυτό ποσό δεν το δικαιούνται όσοι παίρνουν επίδομα βιβλιοθήκης.

η) Το ποσό της κράτησης που βαρύνει το μισθό ή τη σύνταξη του μισθωτού ή συνταξιούχου, εφόσον αυτή καταβάλλεται στις συνδικαλιστικές οργανώσεις που λειτουργούν σύμφωνα με το νόμο, καθώς και τα ποσά που κατατίθενται από τα πρόσωπα αυτά σε λογαριασμούς που έχουν ανοιχθεί σε τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα, στο Ταχυδρομικό Ταμειούτσιο και το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, εφόσον, στις περιπτώσεις αυτές, το προϊόν που σχηματίζεται διατίθεται αποκλειστικά στην ημεδαπή, σε συνεργασία με δημόσιες υπηρεσίες, για την οργάνωση σεισμοπαθών ή πλημμυροπαθών ή δωρίζεται αυτούσιο ή σε είδος στο Δημόσιο, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και σε ιερούς ναούς, για την αποκατάστασή ή την ποροχή βοήθειας σε σεισμοπαθείς ή πλημμυροπαθείς.

θ. Για τη σύζυγο η οποία έχει εισόδημα, το αφορολόγητο ποσό αυτής των παραγράφων 3 και 4 αποτελείται από το δικό της αφορολόγητο ποσό και τα αφορολόγητα ποσά για τα τέκνα της από προηγούμενο γάμο, για τα χωριστά τέκνα της, για τους ανιόντες αυτής, τους αδελφούς και τις αδελφές που είναι άγαμοι ή διαζευγμένοι ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφ' όσον παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα εφτά τα εκατό (67%) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία, καθώς και για τους ανήλικους ορφανούς από πατέρα και μητέρα συγγενείς της μέχρι του τρίτου βαθμού.

9. Όταν οι σύζυγοι υποχρεούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6, να υποβάλλουν κοινή δήλωση και όταν λόγω θανάτου του ενός από τους συζύγους υποβάλλονται χωριστές δηλώσεις, αν ο ένας από τους συζύγους δεν έχει φορολογούμενο εισόδημα ή αυτό είναι κατώτερο από το άθροισμα των αφορολόγητων ποσών που αφορούν τις δα-

πάνες των παραγράφων 5 και 7, το άθροισμα αυτών ή η διαφορά που προκύπτει δεν προστίθεται στα αφορολόγητα ποσά του άλλου συζύγου. Εξαιρετικά, στις περιπτώσεις αυτές προστίθενται στα αφορολόγητα ποσά του άλλου συζύγου τα αφορολόγητα ποσά που αφορούν:

α) Τα έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του ενός συζύγου και των λοιπών προσώπων που συνοικούν μαζί του και τον βαρύνουν

β) Τις εισφορές που καταβάλλονται από τον ένα σύζυγο σε ταμεία ασφάλισης που έχει ασφαλιστεί λόγω συμμετοχής του σε επιχείρηση στην οποία συμμετέχει και ο άλλος σύζυγος και μέχρι το ποσό του εισοδήματός του που σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 προστίθεται στα εισοδήματα του άλλου συζύγου για να φορολογηθεί.

γ) Το ποσό των δεδουλευμένων τόκων των υποπεριπτώσεων αα' ββ' και γγ' της περίπτωσης ε' της παραγράφου 7 αυτού του άρθρου.

10. Όταν ο ένας από τους συζύγους δεν έχει εισόδημα φορολογούμενο ή αυτό που έχει είναι κατώτερο από το άθροισμα των αφορολόγητων ποσών των παραγράφων 3, 4 και 6, που αφορούν αυτόν προσωπικά και τα πρόσωπα που τον βαρύνουν, τότε ολόκληρο το ποσό αυτών ή η διαφορά προστίθεται στα αφορολόγητα ποσά του άλλου συζύγου. Όταν το συνολικό αφορολόγητο ποσό του ενός συζύγου είναι ανώτερο από το φορολογούμενο εισόδημά του, τότε η διαφορά που προκύπτει και μέχρι το άθροισμα των αφορολόγητων ποσών των παραγράφων 3, 4 και 6 και των περιπτώσεων α', β' και γ' της προηγούμενης παραγράφου προστίθεται στα αφορολόγητα ποσά του άλλου συζύγου.

11. Το αφορολόγητο ποσό για έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο αυτό, τα οποία συνοικούν με το φορολογούμενο και παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα εφτά τα εκατό (67%) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία, στην περίπτωση κατά την οποία έχουν αποκτήσει ετήσιο εισόδημα πάνω από τριακόσιες πενήντα χιλιάδες (350.000) δραχμές, κατά το ποσό που τα έξοδα αυτά υπερβαίνουν το πραγματικό φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο ετήσιο καθαρό εισόδημα των προσώπων αυτών, προστίθεται στο αφορολόγητο ποσό του φορολογούμενου τον οποίο βαρύνουν. Αν αυτός δεν έχει εισόδημα ή το εισόδημά του είναι κατώτερο από το άθροισμα των δαπανών των παραγράφων 5 και 7, το ποσό αυτό προστίθεται στο αφορολόγητο ποσό του άλλου συζύγου.

12. Όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα δε δικαιούνται τα αφορολόγητα ποσά των παραγράφων 3 έως και 6. Επίσης, δαπάνες που γίνονται στην αλλοδαπή δεν αναγνωρίζονται ως αφορολόγητο ποσό εκτός από τα έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης.

Κατά την εκκαθάριση του φόρου στη σχολάζουσα κληρονομία, επιδικία ή μεσεγγύηση δεν υπολογίζονται αφορολόγητα ποσά.

13. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα αγαθά και υπηρεσίες, καθώς και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την αναγνώριση της συνδρομής των προϋποθέσεων για τον υπολογισμό των αφορολόγητων ποσών που ορίζονται από το άρθρο αυτό. Επίσης, με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται για την απόδειξη του ποσοστού της αναπηρίας. Με τις αποφάσεις των προηγούμενων εδαφίων ορίζεται επίσης και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

14. Το συνολικό αφορολόγητο ποσό των παραγράφων 3 έως και 6 τιμαριθμοποιείται κάθε έτος, σύμφωνα με το δείκτη τιμών καταναλωτή, με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το ποσοστό της τιμαριθμοποίησης προσαυξάνει τα αφορολόγητα ποσά χωρίς δικαιολογητικά ή το ανώτατο όριο των αφορολόγητων ποσών με δικαιολογητικά ή κατανέμεται στα αφορολόγητα αυτά ποσά. Κατά την τιμαριθμοποίηση τα αφορολόγητα ποσά στρωγγυλοποιούνται στην πλησιέστερη χιλιάδα.

Άρθρο 3

Υπολογισμός και καταβολή του φόρου

Το άρθρο 9 του ν.δ. 3323/1955 αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 9

Υπολογισμός και καταβολή του φόρου

1. Το συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογούμενου αποτελεί το φορολογούμενο εισόδημά του το οποίο υποβάλλεται σε φόρο με βάση την ακόλουθη κλίμακα:

Κλιμάκιο Φορολογικός εισοδήματος συντελεστής (%) κλιμακίου	Φόρος	Σύνολο εισοδήματος	Σύνολο φόρου
300.000	18	54.000	300.000
400.000	21	84.000	700.000
400.000	24	96.000	1.100.000
400.000	28	112.000	1.500.000
500.000	33	165.000	2.000.000
500.000	38	190.000	2.500.000
900.000	43	387.000	3.400.000
1.300.000	49	637.000	4.700.000

Υπερβάλλον 50

Τα κλιμάκια εισοδήματος της κλίμακας της παραγράφου αυτής τιμαριθμοποιούνται κάθε έτος, σύμφωνα με το δείκτη τιμών καταναλωτή με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Κατά την τιμαριθμοποίηση τα ποσά των κλιμακίων στρογγυλοποιούνται στην πλησιέστερη χιλιάδα.

2. Το ποσό του φόρου, που κατά την κλίμακα της προηγούμενης παραγράφου προκύπτει για το συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογουμένου, μειώνεται με το φόρο που με βάση την ίδια κλίμακα προκύπτει για το συνολικό αφορολόγητο ποσό αυτού, το οποίο προσδιορίζεται κατά τις διατάξεις του άρθρου 8. Το υπόλοιπο αποτελεί το φόρο που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογουμένου. Στην περίπτωση που προκύπτει πιστωτικό ποσό, αυτό δεν επιστρέφεται, ούτε συμψηφίζεται.

3. Όταν στο φορολογούμενο εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από κινητές αξίες ή από κέρδη μεριδίων εταιριών περιορισμένης ευθύνης ή από κέρδη ετερόρρυθμων εταιριών, το εισόδημα αυτό υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο ο οποίος ορίζεται σε ποσοστό τρία το εκατό (3%). Επίσης όταν στο φορολογούμενο εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από ακίνητα, εκτός από το εισόδημα που προέρχεται από ιδιοκατοίκηση και εκμίσθωση οικοδομών οι οποίες χρησιμοποιούνται ως κατοικίες, το καθαρό ποσό αυτού υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο με βάση την ακόλουθη κλίμακα:

Κλιμάκιο Φορολογικός εισοδήματος συντελεστής (%)	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο καθαρού εισοδήματος από ακίνητα	Σύνολο φόρου
100.000	-	100.000	-
100.000	2	2.000	2.000
200.000	3	6.000	8.000
Υπερβάλλον	4	-	-

Το ποσό του συμπληρωματικού φόρου αυτής της παραγράφου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα, σύμφωνα με την παράγραφο 2.

4. Ειδικά, ο φόρος στις αμοιβές που αποκτούν οι αξιωματικοί του εμπορικού ναυτικού και το ιπτάμενο προσωπικό της πολιτικής αεροπορίας από την παροχή υπηρεσιών σε εμπορικά πλοία ή σε αεροσκάφη, κατά περίπτωση, υπολογίζεται ως εξής: α) στις αμοιβές που καταβάλλονται από τον εργοδότη σε ξένο νόμισμα, με αναλογικό συντελεστή πέντε το εκατό (5%), β) στις αμοιβές που καταβάλλονται από τον εργοδότη σε δραχμές, με αναλογικό συντελεστή τρία το εκατό (3%). Σε περίπτωση που ο φόρος που εξευρίσκεται μ' αυτό τον τρόπο είναι ανώτερος από το φόρο που προκύπτει με βάση τις παραγράφους 1 και 2, το επί πλέον ποσό φόρου επιστρέφεται, ύστερα από την υποβολή στον αρμόδιο οικονομικό έφορο της σχετικής ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος από το δικαιούχο.

5. Προκειμένου να εξευρευθεί ο φόρος που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα των αξιωματικών του εμπορικού ναυτικού και του ιπτάμενου προσωπικού της πολιτικής αεροπορίας, σε περίπτωση που τα πρόσωπα αυτά αποκτούν εκτός από τις αμοιβές τους για τις υπηρεσίες τους σε εμπορικά πλοία ή ως ιπτάμενοι, αντίστοιχα, και εισοδήματα από τις κατηγορίες Α' έως ΣΤ' του άρθρου 2 του παρόντος, το ποσό του φόρου που αναλογεί με βάση τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου αθροίζεται με το ποσό του φόρου που αναλογεί επιμεριστικά στα άλλα εισοδήματα του υποχρέου. Για την εξεύρευση του φόρου που αναλογεί επιμεριστικά στα άλλα εισοδήματα του υποχρέου επιμερίζεται ο φόρος που προκύπτει στο συνολικό εισόδημά του, με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου αυτού, α) λόγω με τα ποσά των αμοιβών του, ως αξιωματικού των εμπορικών πλοίων ή ως ιπτάμενου προσωπικού της πολιτικής αεροπορίας και των εισοδημάτων του από τις κατηγορίες Α' έως ΣΤ'.

6. Από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδη-

μα εκπίπτουν:

α) Ο φόρος που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 15, 29, 37α, 43 και 48 στο εισόδημα που υπόκειται σε φόρο στο ίδιο οικονομικό έτος.

β) Ο φόρος που αποδειγμένα καταβλήθηκε στην αλλοδαπή για το εισόδημα που προέκυψε σε αυτήν μέχρι όμως του ποσού του φόρου που αναλογεί για αυτό το εισόδημα στην Ελλάδα.

Για την εξεύρευση του ποσού αυτού του φόρου, το ποσό του φόρου που προκύπτει στην Ελλάδα στο συνολικό εισόδημα ύστερα από την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού, μειώνεται κατά το ποσό που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 10 και μερίζεται, ανάλογα με τα δύο τμήματα του εισοδήματος στην Ελλάδα και στην αλλοδαπή.

Εάν το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε είναι μεγαλύτερο από τον οφειλόμενο φόρο, η επί πλέον διαφορά επιστρέφεται.

7. Ο φόρος που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα ή το υπόλοιπο που απομένει μετά τις εκπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου καταβάλλεται σε τέσσερις (4) ίσες δόσεις εντός των μηνών Μαΐου, Ιουλίου, Σεπτεμβρίου και Νοεμβρίου του οικείου οικονομικού έτους και μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα των μηνών αυτών. Αν το συνολικό ποσό της οφειλής η οποία προκύπτει με βάση την αρχική δήλωση του υποχρέου είναι μέχρι το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) δραχμών, για τον ίδιο και για τη σύζυγό του, αθροιστικά λαμβανόμενο, τούτο μπορεί να καταβληθεί μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα για τις δημόσιες υπηρεσίες, του μήνα Σεπτεμβρίου του οικείου οικονομικού έτους. Όταν ο φόρος βεβαιώνεται κατά τη διάρκεια του οικείου οικονομικού έτους μετά τη λήξη της προθεσμίας καταβολής μιας από τις δόσεις που ορίζονται από την παρούσα, τότε οι ληξιπρόθεσμες δόσεις καταβάλλονται μέσα στην προθεσμία καταβολής της δόσης που ακολουθεί το μήνα στον οποίο βεβαιώνεται ο φόρος και οι υπόλοιπες στις προθεσμίες που ορίζονται στην παράγραφο αυτήν. Όταν για οποιοδήποτε λόγο ο φόρος βεβαιώνεται μετά το μήνα Νοέμβριο του οικείου οικονομικού έτους, ο φόρος καταβάλλεται σε δύο (2) ίσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του επόμενου από τη βεβαίωση του φόρου μήνα και η άλλη μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του επόμενου μήνα.

8. Όταν ο οφειλόμενος, με βάση την εμπρόθεσμη δήλωση, φόρος καταβάλλεται εφάπαξ μέσα στην προθεσμία της πρώτης δόσης όπως αυτές ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο, παρέχεται έκπτωση δέκα το εκατό (10%) στο συνολικό ποσό αυτού και των λοιπών συμβεβασιωμένων με αυτόν οφειλών. Στην περίπτωση που η βεβαίωση ενεργείται ύστερα από το μήνα Νοέμβριο του οικείου οικονομικού έτους, παρέχεται έκπτωση πέντε το εκατό (5%) στην εφάπαξ καταβολή της οφειλής μέσα στην προθεσμία της πρώτης δόσης, μόνο όταν αυτή προέρχεται από εμπρόθεσμη δήλωση και η βεβαίωση γίνει μέχρι το μήνα Οκτώβριο του επόμενου οικονομικού έτους.

9. Ο φορολογούμενος μπορεί να καταβάλλει μέχρι και το μήνα Δεκέμβριο του οικείου οικονομικού έτους το συνολικό ποσό της οφειλής του, που προκύπτει βάσει της εμπρόθεσμης αρχικής δήλωσής του, εφόσον το ποσό αυτό είναι μέχρι το ποσό των δύο χιλιάδων (2.000) δραχμών. Πιστωτικό ποσό φόρου μικρότερο των τριακασίων (300) δραχμών δεν επιστρέφεται.

10. Σε περίπτωση υποβολής τροποποιητικής δήλωσης διευρύνεται το ποσό της οφειλής που βεβαιώθηκε με βάση την προηγούμενη εκκαθάριση της οικείας δήλωσης του υποχρέου και γίνεται νέα εκκαθάριση και βεβαίωση του ποσού που προκύπτει. Κατά την εφαρμογή αυτής της διάταξης παρέχεται έκπτωση ποσοστού δέκα το εκατό (10%) ή πέντε το εκατό (5%) κατά περίπτωση στο σύνολο της νέας οφειλής, εφόσον αυτή είναι μικρότερη της αρχικής και ο υποχρέος κατέβαλε την αρχική οφειλή και έτυχε παρόμοιας έκπτωσης ή κατέβαλε ποσό της αρχικής οφειλής που καλύπτει σε ποσοστό το ενενήντα το εκατό (90%) ή ενενήντα πέντε το εκατό (95%) κατά περίπτωση της νέας οφειλής. Όταν το ποσό της νέας οφειλής είναι μεγαλύτερο της αρχικής οφειλής, παρέχεται έκπτωση ποσοστού δέκα το εκατό (10%) ή πέντε το εκατό (5%) κατά περίπτωση μόνο για ποσό ίσο με το ποσό της αρχικής οφειλής, εφόσον αυτό καταβλήθηκε με έκπτωση ποσοστού δέκα το εκατό (10%) ή πέντε το εκατό (5%) κατά περίπτωση.

Άρθρο 4

Επιδότηση ενοικίου

1. Το άρθρο 10 του ν.δ. 3323/1955 αντ. καθίσταται ως εξής:



ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
10 ΜΑΪΟΥ 1989

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
114

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1850

Κύρωση του Ευρωπαϊκού Χάρτη της Τοπικής Αυτονομίας.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο πρώτο

Κυρώνεται και έχει την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παράγραφος 1 του Συντάγματος ο Ευρωπαϊκός Χάρτης της Τοπικής Αυτονομίας, που υπογράφηκε στο Στρασβούργο τη 15 Οκτωβρίου 1985 με την επιφύλαξη ότι η Χώρα μας δεν αναλαμβάνει την υποχρέωση να δεσμευθεί με τις διατάξεις των άρθρων 5, 7 παρ. 2, 8 παρ. 2 και 10 παρ. 2 του Χάρτη.

Το κείμενο του Χάρτη σε πρωτότυπο στην αγγλική και γαλλική γλώσσα και σε μετάφραση στην ελληνική έχει ως εξής:

EUROPEAN CHAPTER
OF LOCAL SELF-GOVERNMENT

PREAMBLE

The member States of the Council of Europe, signatory hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage;

Considering that one of the methods by which this aim is to be achieved is through agreements in the administrative field;

Considering that the local authorities are one of the main foundations of any democratic regime;

Considering that the right of citizens to participate in the conduct of public affairs is one of the democratic principles that are shared by all member States of the Council of Europe;

Convinced that it is at local level that this right can be most directly exercised;

Convinced that the existence of local authorities with real responsibilities can provide an administration which is both effective and close to the citizen;

Aware that the safeguarding and reinforcement of local self-government in the different European countries is an important contribution to the construction of a Europe based on the principles of democracy and the decentralisation of power;

Asserting that this entails the existence of local authorities endowed with democratically constituted decision-making bodies and possessing a wide degree of autonomy with regard to their responsibilities, the ways and means by which those responsibilities are exercised and the resources required for their fulfilment.

Have agreed as follows:

Article 1

The Parties undertake to consider themselves bound by the following articles in the manner and to the extent prescribed in Article 12 of this Charter.

PART I

Article 2

Constitutional and legal foundation for local self-government.

The principle of local self-government shall be recognised in domestic legislation, and where practicable in the constitution.

Article 3

Concept of local self-government

1. Local self-government denotes the right and the ability of local authorities, within the limits of the law, to regulate and manage a substantial share of public affairs under their own responsibility and in the interests of the local population.

2. This right shall be exercised by councils or assemblies composed of members freely elected by secret ballot on the basis of direct, equal, universal suffrage, and which may possess executive organs responsible to them. This provision shall in no way affect recourse to assemblies of citizens, referendums or any other form of direct citizen participation where it is permitted by statute.

Article 4

Scope of local self-government

1. The basic powers and responsibilities of local authorities shall be prescribed by the constitution or by statute. However, this provision shall not prevent the attribution to local authorities of powers and

responsibilities for specific purposes in accordance with the law.

2. Local authorities shall, within the limits of the law, have full discretion to exercise their initiative with regard to any matter which is not excluded from their competence nor assigned to any other authority.

3. Public responsibilities shall generally be exercised, in preference, by those authorities which are closest to the citizen. Allocation of responsibility to another authority should weigh up the extent and nature of the task and requirements of efficiency and economy.

4. Powers given to local authorities shall normally be full and exclusive. They may not be undermined or limited by another, central or regional, authority except as provided for by the law.

5. Where powers are delegated to them by a central or regional authority, local authorities shall, insofar as possible, be allowed discretion in adapting their exercise to local conditions.

6. Local authorities shall be consulted, insofar as possible, in due time and in an appropriate way in the planning and decision-making processes for all matters which concern them directly.

Article 5

Protection of local authority boundaries

Changes in local authority boundaries shall not be made without prior consultation of the local communities concerned, possibly by means of a referendum where this is permitted by statute.

Article 6

Appropriate administrative structures and resources for the tasks of local authorities

1. Without prejudice to more general statutory provisions, local authorities shall be able to determine their own internal administrative structures in order to adapt them to local needs and ensure effective management.

2. The conditions of service of local government employees shall be such as to permit the recruitment of high-quality staff on the basis of merit and competence; to this end adequate training opportunities, remuneration and career prospects shall be provided.

Article 7

Conditions under which responsibilities at local level are exercised

1. The conditions of office of local elected representatives shall provide for free exercise of their functions.

2. They shall allow for appropriate financial compensation for expenses incurred in the exercise of the office in question as well as, where appropriate, compensation for loss of earnings or remuneration for work done and corresponding social welfare protection.

3. Any functions and activities which are deemed incompatible with the holding of local elective office shall be determined by statute or fundamental legal principles.

Article 8

Administrative supervision of local authorities' activities

1. Any administrative supervision of local authorities may only be exercised according to such procedures and in such cases as are provided for by the constitution or by statute.

2. Any administrative supervision of the activities of the local authorities shall normally aim only at ensuring compliance with the law and with constitutional

principles. Administrative supervision may however be exercised with regard to expediency by higher-level authorities in respect of tasks the execution of which is delegated to local authorities.

3. Administrative supervision of local authorities shall be exercised in such a way as to ensure that the intervention of the controlling authority is kept in proportion to the importance of the interests which it is intended to protect.

Article 9

Financial resources of local authorities

1. Local authorities shall be entitled, within national economic policy, to adequate financial resources of their own, of which they may dispose freely within the framework of their powers.

2. Local authorities' financial resources shall be commensurate with the responsibilities provided for by the constitution and the law.

3. Part at least of the financial resources of local authorities shall derive from local taxes and charges of which, within the limits of statute, they have the power to determine the rate.

4. The financial systems on which resources available to local authorities are based shall be of a sufficiently diversified and buoyant nature to enable them to keep pace as far as practically possible with the real evolution of the cost of carrying out their tasks.

5. The protection of financially weaker local authorities calls for the institution of financial equalisation procedures or equivalent measures which are designed to correct the effects of the unequal distribution of potential sources of finance and of the financial burden they must support. Such procedures or measures shall not diminish the discretion local authorities may exercise within their own sphere of responsibility.

6. Local authorities shall be consulted, in an appropriate manner, on the way in which redistributed resources are to be allocated to them.

7. As far as possible, grants to local authorities shall not be earmarked for the financing of specific projects. The provision of grants shall not remove the basic freedom of local authorities to exercise policy discretion within their own jurisdiction.

8. For the purpose of borrowing for capital investment, local authorities shall have access to the national capital market within the limits of the law.

Article 10

Local authorities' right to associate

1. Local authorities shall be entitled, in exercising their powers, to co-operate and, within the framework of the law, to form consortia with other local authorities in order to carry out tasks of common interest.

2. The entitlement of local authorities to belong to an association for the protection and promotion of their common interests and to belong to an international association of local authorities shall be recognised in each State.

3. Local authorities shall be entitled, under such conditions as may be provided for by the law, to co-operate with their counterparts in other States.

Article 11

Legal protection of local self-government

Local authorities shall have the right of recourse to a judicial remedy in order to secure free exercise of their powers and respect for such principles of local self-government as are enshrined in the constitution or domestic legislation.

PART II

Miscellaneous provisions

Article 12

Undertakings

1. Each Party undertakes to consider itself bound by at least twenty paragraphs of Part I of the Charter, at least ten of which shall be selected from among the following paragraphs:

Article 2,
Article 3, paragraphs 1 and 2,
Article 4, paragraphs 1, 2 and 4,
Article 5,
Article 7, paragraph 1,
Article 8, paragraph 2,
Article 9, paragraphs 1, 2 and 3,
Article 10, paragraph 1,
Article 11.

2. Each Contracting State, when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, shall notify the Secretary General of the Council of Europe of the paragraphs selected in accordance with the provisions of paragraph 1 of this Article.

3. Any Party may, at any later time, notify to the Secretary General that it considers itself bound by any paragraphs of this Charter which it has not already accepted under the terms of paragraph 1 of this Article. Such undertakings subsequently given shall be deemed to be an integral part of the ratification, acceptance or approval of the Party so notifying, and shall have the same effect as from the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the receipt of the notification by the Secretary General.

Article 13

Authorities to which the Charter applies

The principles of local self-government contained in the present Charter apply to all the categories of local authorities existing within the territory of the Party. However, each Party may, when depositing its instrument of ratification, acceptance or approval, specify the categories of local or regional authorities to which it intends to confine the scope of the Charter or which it intends to exclude from its scope. It may also include further categories of local or regional authorities within the scope of the Charter by subsequent notification to the Secretary General of the Council of Europe.

Article 14

Provision of information

Each Party shall forward to the Secretary General of the Council of Europe all relevant information concerning legislative provisions and other measures taken by it for the purposes of complying with the terms of this Charter.

PART III

Article 15

Signature, ratification and entry into force

1. This Charter shall be open for signature by the member States of the Council of Europe. It is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2. This Charter shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period

of three months after the date on which four member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Charter in accordance with the provisions of the preceding paragraph.

3. In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Charter shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 16 Territorial clause

1. Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Charter shall apply.

2. Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Charter to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Charter shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.

3. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 17 Denunciation

1. Any Party may denounce this Charter at any time after the expiration of a period of five years from the date on which the Charter entered into force for it. Six months' notice shall be given to the Secretary General of the Council of Europe. Such denunciation shall not affect the validity of the Charter in respect of the other Parties provided that at all times there are not less than four such Parties.

2. Any Party may, in accordance with the provisions set out in the preceding paragraph, denounce any paragraph of Part I of the Charter accepted by it provided that the Party remains bound by the number and type of paragraphs stipulated in Article 12, paragraph 1. Any Party which, upon denouncing a paragraph, no longer meets the requirements of Article 12, paragraph 1, shall be considered as also having denounced the Charter itself.

Article 18 Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe of :

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c) any date of entry into force of this Charter in accordance with Article 15;
- d) any notification received in application of the provisions of Article 12, paragraphs 2 and 3;
- e) any notification received in application of the provisions of Article 13;
- f) any other act, notification or communication relating to this Charter.

In witness whereof the undersigned, being authorised thereto, have signed this Charter.

Done at Strasbourg, this 15th day of October 1954, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

CHARTRE EUROPÉENNE DE L'AUTONOMIE LOCALE PREAMBULE

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires de la présente Charte,

Considérant que le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses membres afin de sauvegarder et de promouvoir les idéaux et les principes qui sont leur patrimoine commun;

Considérant qu'un des moyens par lesquels ce but sera réalisé est la conclusion d'accords dans le domaine administratif;

Considérant que les collectivités locales sont l'un des principaux fondements de tout régime démocratique;

Considérant que le droit des citoyens de participer à la gestion des affaires publiques fait partie des principes démocratiques communs à tous les Etats membres du Conseil de l'Europe;

Convaincus que c'est au niveau local que ce droit peut être exercé le plus directement;

Convaincus que l'existence de collectivités locales investies de responsabilités effectives permet une administration à la fois efficace et proche du citoyen;

Conscients du fait que la défense et le renforcement de l'autonomie locale dans les différents pays d'Europe représentent une contribution importante à la construction d'une Europe fondée sur les principes de la démocratie et de la décentralisation du pouvoir;

Affirmant que cela suppose l'existence de collectivités locales dotées d'organes de décision démocratiquement constitués et bénéficiant d'une large autonomie quant aux compétences, aux modalités d'exercice de ces dernières et aux moyens nécessaires à l'accomplissement de leur mission,

Sont convenus de ce qui suit :

Article 1

Les Parties s'engagent à se considérer comme liées par les articles suivants de la manière et dans la mesure prescrites par l'article 12 de cette Charte.

PARTIE I

Article 2

Fondement constitutionnel et légal de l'autonomie locale

Le principe de l'autonomie locale doit être reconnu dans la législation interne et, autant que possible, dans la Constitution.

Article 3

Concept de l'autonomie locale

1. Par autonomie locale, on entend le droit et la capacité effective pour les collectivités locales de régler et de gérer, dans le cadre de la loi, sous leur propre responsabilité et au profit de leurs populations, une part importante des affaires publiques.

2. Ce droit est exercé par des conseils ou assemblées composés de membres élus au suffrage libre, secret, égalitaire, direct et universel et pouvant disposer d'organes exécutifs responsables devant eux. Cette disposition ne porte pas préjudice au recours aux assemblées de citoyens, au référendum ou à toute autre forme de participation directe des citoyens là où elle est permise par la loi.

Article 4.

Portée de l'autonomie locale

1. Les compétences de base des collectivités locales ont été fixées par la Constitution ou par la loi. Toutefois, cette disposition n'empêche pas l'attribution aux collectivités locales de compétences à des fins spécifiques, conformément à la loi.

2. Les collectivités locales ont, dans le cadre de la loi, toute latitude pour exercer leur initiative pour toute question qui n'est pas exclue de leur compétence ou attribuée à une autre autorité.

3. L'exercice des responsabilités publiques doit, de façon générale, incomber, de préférence, aux autorités les plus proches des citoyens. L'attribution d'une responsabilité à une autre autorité doit tenir compte de l'ampleur et de la nature de la tâche et des exigences d'efficacité et d'économie.

4. Les compétences confiées aux collectivités locales doivent être normalement pleines et entières. Elles ne peuvent être mises en cause ou limitées par une autre autorité, centrale ou régionale, que dans le cadre de la loi.

5. En cas de délégation des pouvoirs par une autorité centrale ou régionale, les collectivités locales doivent jouir, autant qu'il est possible, de la liberté d'adapter leur exercice aux conditions locales.

6. Les collectivités locales doivent être consultées, autant qu'il est possible, en temps utile et de façon appropriée, au cours des processus de planification et de décision pour toutes les questions qui les concernent directement.

Article 5

Protection des limites territoriales des collectivités locales

Pour toute modification des limites territoriales locales, les collectivités locales concernées doivent être consultées préalablement, éventuellement par voie de référendum là où la loi le permet.

Article 6

Adéquation des structures et des moyens administratifs aux missions des collectivités locales

1. Sans préjudice de dispositions plus générales créées par la loi, les collectivités locales doivent pouvoir définir elles-mêmes les structures administratives internes dont elles entendent se doter, en vue de les adapter à leurs besoins spécifiques et afin de permettre une gestion efficace.

2. Le statut du personnel des collectivités locales doit permettre un recrutement de qualité, fondé sur les principes du mérite et de la compétence : à cette fin, il doit réunir des conditions adéquates de formation, de rémunération et de perspectives de carrière.

Article 7

Conditions de l'exercice des responsabilités au niveau local

1. Le statut des élus locaux doit assurer le libre exercice de leur mandat.

2. Il doit permettre la compensation financière adéquate des frais entraînés par l'exercice du mandat ainsi que, le cas échéant, la compensation financière des gains perdus ou une rémunération du travail accompli et une couverture sociale correspondante.

3. Les fonctions et activités incompatibles avec le mandat d'élu local ne peuvent être fixées que par la loi ou par des principes juridiques fondamentaux.

Article 8

Contrôle administratif des actes des collectivités locales

1. Tout contrôle administratif sur les collectivités locales ne peut être exercé que selon les formes et dans les cas prévus par la Constitution ou par la loi.

2. Tout contrôle administratif des actes des collectivités locales ne doit normalement viser qu'à assurer le respect de la légalité et des principes constitutionnels. Le contrôle administratif peut, toutefois, comprendre un contrôle de l'opportunité exercé par des autorités de niveau supérieur en ce qui concerne les tâches dont l'exécution est déléguée aux collectivités locales.

3. Le contrôle administratif des collectivités locales doit être exercé dans le respect d'une proportionnalité entre l'ampleur de l'intervention de l'autorité de contrôle et l'importance des intérêts qu'elle entend préserver.

Article 9

Les ressources financières des collectivités locales

1. Les collectivités locales ont droit, dans le cadre de la politique économique nationale, à des ressources propres suffisantes dont elles peuvent disposer librement dans l'exercice de leurs compétences.

2. Les ressources financières des collectivités locales doivent être proportionnées aux compétences prévues par la Constitution ou la loi.

3. Une partie au moins des ressources financières des collectivités locales doit provenir de redevances et d'impôts locaux dont elles ont le pouvoir de fixer le taux, dans les limites de la loi.

4. Les systèmes financiers sur lesquels reposent les ressources dont disposent les collectivités locales doivent être de nature suffisamment diversifiée et évolutive pour leur permettre de suivre, autant que possible dans la pratique, l'évolution réelle des coûts de l'exercice de leurs compétences.

5. La protection des collectivités locales financièrement plus faibles appelle la mise en place de procédures de péréquation financière ou des mesures équivalentes destinées à corriger les effets de la répartition inégale des sources potentielles de financement ainsi que des charges qui leur incombent. De telles procédures ou mesures ne doivent pas réduire la liberté d'option des collectivités locales dans leur propre domaine de responsabilité.

6. Les collectivités locales doivent être consultées, d'une manière appropriée, sur les modalités de l'attribution à celles-ci des ressources redistribuées.

7. Dans la mesure du possible, les subventions accordées aux collectivités locales ne doivent pas être destinées au financement de projets spécifiques. L'octroi de subventions ne doit pas porter atteinte à la liberté fondamentale de la politique des collectivités locales dans leur propre domaine de compétence.

8. Afin de financer leurs dépenses d'investissement, les collectivités locales doivent avoir accès, conformément à la loi, au marché national des capitaux.

Article 10

Le droit d'association des collectivités locales

1. Les collectivités locales ont le droit, dans l'exercice de leurs compétences, de coopérer et, dans le cadre de la loi, de s'associer avec d'autres collectivités locales pour la réalisation de tâches d'intérêt commun.

2. Le droit des collectivités locales d'adhérer à une association pour la protection et la promotion de leurs intérêts communs et celui d'adhérer à une association internationale de collectivités locales doivent être reconnus dans chaque État.

Ν. 2218/1994 (ΦΕΚ 90 Α') : Ίδρυση νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και την περιφέρεια και άλλες διατάξεις

(Ορισμένα άρθρα του παρόντος νόμου έχουν κωδικοποιηθεί από το Π.Δ. 30/96).

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΑΘΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΣΥΣΤΑΣΗ ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ - ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Άρθρο 1: Σύσταση

Συνιστώνται, ως δεύτερη βαθμίδα οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις (Ν.Α.).

Οι Ν.Α. έχουν προορισμό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειάς τους.

Οι Ν.Α. δεν ασκούν εποπτεία στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης βαθμίδας (Ο.Τ.Α.), και δεν θίγουν τις αρμοδιότητές τους.

Μεταξύ των δύο βαθμίδων τοπικής αυτοδιοίκησης δεν υφίσταται ιεραρχική σχέση - (ΤΟ ΑΡΘΡΟ 1 ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΝΟΜΟΥ ΕΧΕΙ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΘΕΙ ΣΤΑ ΑΡΘΡΑ 1,3 ΤΟΥ Π.Δ. 30/96, ΦΕΚ-21 Α').

Άρθρο 2: Νομική μορφή - Όρια - Έδρα - Όνομα

1. Οι Ν.Α. είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου - (Η ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 2 ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΝΟΜΟΥ ΕΧΕΙ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΘΕΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 1 ΤΟΥ Π.Δ. 30/96, ΦΕΚ-21 Α').

2. Η περιφέρεια κάθε Ν.Α. συμπίπτει με την περιφέρεια του νομού και έδρα της είναι η πρωτεύουσα του νομού.

Η ονομασία κάθε Ν.Α. αποτελείται από τις λέξεις "νομαρχιακή αυτοδιοίκηση" και το όνομα του αντίστοιχου νομού.

Κατ' εξαίρεση, οι Νομαρχίες Αθηνών, Ανατολικής Αττικής, Δυτικής Αττικής και Πειραιώς αποτελούν ξεχωριστές Ν.Α. με περιφέρεια, ονομασία και έδρα τις αντίστοιχες των νομαρχιών αυτών.

Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται εφάπαξ με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, μπορεί να συσταθούν Ν.Α. με χωρική αρμοδιότητα την περιφέρεια δύο ή περισσότερων νομών. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα καθορίζεται η έδρα και η ονομασία των νομαρχιακών αυτών αυτοδιοικήσεων - (Η ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 2 ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΝΟΜΟΥ ΕΧΕΙ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΘΕΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 4 ΤΟΥ Π.Δ. 30/96, ΦΕΚ-21 Α').

3. Η σφραγίδα της Ν.Α. αποτελείται από τρεις επάλληλους και ομόκεντρους κύκλους, από τους οποίους ο εξωτερικός έχει διάμετρο 0,04 μ. Στον εσωτερικό κύκλο τίθεται το έμβλημα της Ελληνικής Δημοκρατίας, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 48/1975 (ΦΕΚ 108 Α'), στο δεύτερο κύκλο αναγράφεται με κεφαλαία γράμματα το όνομα της Ν.Α. και στον εξωτερικό οι λέξεις "ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ" - (Η ΠΑΡ. 3 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 2 ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΝΟΜΟΥ ΕΧΕΙ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΘΕΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 2 ΤΟΥ Π.Δ. 30/96, ΦΕΚ-21 Α').

Άρθρο 3: Αρμοδιότητες

1. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου ανήκει στις Ν.Α. Στις Ν.Α. περιέρχονται όλες οι "σχετικές" (Προσθ. της μέσα σε "" λέξης από την παρ. 1 του άρθρου 5 του Ν. 2240/1994, ΦΕΚ 153 Α') αρμοδιότητες των νομαρχών και των νομαρχιακών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες σε θέματα δημόσιας περιουσίας και τις αρμοδιότητες:

- α. Των Υπουργείων Εθνικής Ήμυνας, Εξωτερικών, Οικονομικών και Δικαιοσύνης.
- β. Της εποπτείας των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού του Υπουργείου Εσωτερικών.

γ. Της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδας του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας.

"δ. Των Κέντρων Ελέγχου και Πιστοποίησης Πολλαπλασιαστικού Υλικού και Ελέγχου Λιπασμάτων (Κ.Ε.Π.Π.Υ.Ε.Λ.), των Αμπελουργικών Φυτωρίων, των Δενδροκομικών Σταθμών, των Κρατικών Κτημάτων και των Συνοριακών Σταθμών Υγειονομικού Κτηνιατρικού Ελέγχου (Σ.Υ.Κ.Ε.) του Υπουργείου Γεωργίας" (αντικ. της περ. δ' από την παρ. 1 του άρθρου 11 του Ν. 2325/95, ΦΕΚ-153 Α') - (Η ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΝΟΜΟΥ ΕΧΕΙ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΘΕΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 8 ΤΟΥ Π.Δ. 30/96, ΦΕΚ-21 Α').

"2. Οι αρμοδιότητες της προηγούμενης παραγράφου αρχίζουν να ασκούνται από τα όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως των εσωτερικών οργανισμών, οργάνωσης και λειτουργίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 30 και 39 του νόμου αυτού, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες των διατάξεων για το "Δημοκρατικό Προγραμματισμό" του άρθρου 22 παράγραφος 1 και των άρθρων 70 έως 74 του ν. 1622/1986 (ΦΕΚ 92 Α'), οι οποίες ασκούνται από τα όργανα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης από την, κατά το άρθρο 39 παράγραφος 16, έναρξη λειτουργίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων" (Αντικ. από την παρ. 2 του άρθρου 5 του Ν. 2240/1994, ΦΕΚ 153 Α').

3. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, μπορούν να μεταβιβάζονται στις Ν.Α. αρμοδιότητες της κρατικής διοίκησης εκτός των αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας, οι οποίες εναρμονίζονται με το χαρακτήρα, τη φύση και την αποστολή τους, καθώς και οι αναγκαioύντες πόροι για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών.

Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται από τις Ν.Α. μόνο μέσα στα εδαφικά τους όρια. Με όμοια διατάγματα και με τις ίδιες προϋποθέσεις, αρμοδιότητες που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς κοινής ωφέλειας μπορεί να μεταβιβάζονται στη Ν.Α. μετά από σύμφωνη γνώμη του διοικητικού συμβουλίου τους - (Η ΠΑΡ. 3 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΝΟΜΟΥ ΕΧΕΙ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΘΕΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 9 ΤΟΥ Π.Δ. 30/96, ΦΕΚ-21 Α').

4. Διατάξεις της νομοθεσίας, που προβλέπουν τη γνωμοδότηση συλλογικού οργάνου για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της παραγράφου 1, εφαρμόζονται αναλόγως για την άσκηση των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων από τις Ν.Α. Η συγκρότηση των συλλογικών οργάνων γίνεται από τα αρμόδια όργανα της Ν.Α. με ανάλογη εφαρμογή των αντίστοιχων διατάξεων.

Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών και του αρμόδιου κατά περίπτωση υπουργού, μπορεί να καταργούνται ή να τροποποιούνται οι διατάξεις που προβλέπουν τη σύσταση, τη σύνθεση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των ανωτέρω γνωμοδοτικών οργάνων - (Η ΠΑΡ. 4 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΝΟΜΟΥ ΕΧΕΙ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΘΕΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 11 ΤΟΥ Π.Δ. 30/96, ΦΕΚ-21 Α').

5. Οι Ν.Α. μπορούν να αναθέτουν την άσκηση αρμοδιοτήτων τους σε Ο.Τ.Α. ή σε συμβούλια περιοχής, ύστερα από αίτησή τους. Η ανάθεση γίνεται με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου (Ν.Σ.) που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του. Με την απόφαση ανάθεσης μπορεί να καθορίζονται όροι για την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών - (Η ΠΑΡ. 5 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΝΟΜΟΥ ΕΧΕΙ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΘΕΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 10 ΤΟΥ Π.Δ. 30/96, ΦΕΚ-21 Α').

"6. Σε περίπτωση πολέμου, επιστράτευσης, θεομηνίας ή άμεσης και επείγουσας κοινωνικής ανάγκης, που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη ή υγεία ή για την αντιμετώπιση αναγκών της άμυνας της χώρας και ύστερα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ο κατά περίπτωση αρμόδιος υπουργός μπορεί να παρέχει διαταγές, εντολές ή οδηγίες απευθείας προς τις υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, οι οποίες για το σκοπό αυτόν θεωρείται ότι υπάγονται σε αυτόν. "Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται στους υπαλλήλους του Υπουργείου Γεωργίας που είναι αποσπασμένοι ή αποσπώνται στο Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ) και στον Οργανισμό Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ), η μισθοδοσία των οποίων βαρύνει τις πιστώσεις του προϋπολογισμού εξόδων του Υπουργείου Γεωργίας. Η ισχύς του εδαφίου αυτού αρχίζει από την ισχύ του Ν. 2040/92" (προσθ. β' εδαφ. από την παρ. 2 του άρθρου 13 του Ν. 2325/95, ΦΕΚ-153 Α')" (Προσθ. από την παρ. 3 του άρθρου 5 του Ν. 2240/1994, ΦΕΚ 153 Α').

Π.Δ. 51/87 (ΦΕΚ-26 Α') : Καθορισμός των περιφερειών της χώρας για το σχεδιασμό, προγραμματισμό και συντονισμό της περιφερειακής ανάπτυξης

Έχοντας υπόψη :

1. Τις διατάξεις του άρθρου 61 παρ. 1 του Νόμου 1622/86 "Τοπική Αυτοδιοίκηση - Περιφερειακή Ανάπτυξη και Δημοκρατικός Προγραμματισμός".
2. Την 23/87 απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.
3. Την 50/87 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, αποφασίζουμε:

Άρθρο μόνο :

Οι περιφέρειες στις οποίες διαιρείται η χώρα για το σχεδιασμό, προγραμματισμό και συντονισμό της περιφερειακής ανάπτυξης καθορίζονται οι 13 ως εξής :

1. ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ

Έδρα : Κομοτηνή Νομοί 5 : Έβρου Ροδόπης Ξάνθης Δράμας Καβάλας

2. ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Έδρα : Θεσσαλονίκη Νομοί 7 : Σερρών Θεσσαλονίκης Χαλκιδικής Κιλκίς Πέλλας Ημαθίας Πιερίας

3. ΔΥΤ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Έδρα : Κοζάνη Νομοί 4 : Φλώρινας Κοζάνης Καστοριάς Γρεβενών

4. ΗΠΕΙΡΟΥ

Έδρα : Ιωάννινα Νομοί 4 : Ιωαννίνων Ήρτας Θεσπρωτίας Πρέβεζας

5. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Έδρα : Λάρισα Νομοί 4 : Λάρισας Μαγνησίας Τρικάλων Καρδίτσας

6. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΙΩΝ

Έδρα : Κέρκυρα Νομοί 4 : Κέρκυρας Λευκάδας Κεφαλληνίας Ζακύνθου

7. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Έδρα : Πάτρα Νομοί 3 : Αιτωλοακαρνανίας Αχαΐας Ηλείας

8. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Έδρα : Λαμία Νομοί 5 : Φθιώτιδος Ευρυτανίας Φωκίδας Βοιωτίας Ευβοίας

9. ΑΤΤΙΚΗΣ

Έδρα : Αθήνα Νομοί 1 : Αττικής

10. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Έδρα : Τρίπολη Νομοί 5 : Κορινθίας Αργολίδας Αρκαδίας Μεσσηνίας Λακωνίας

11. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Έδρα : Μυτιλήνη Νομοί 3 : Λέσβου Χίου Σάμου

12. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

Έδρα : Ερμούπολη Νομοί 2 : Κυκλάδων Δωδεκανήσου

13. ΚΡΗΤΗΣ

Έδρα : Ηράκλειο Νομοί 4 : Χανίων Ρεθύμνης Ηρακλείου Λασιθίου

Άρθρο 61 : Μεταβίβασεις αρμοδιοτήτων εις Νομάρχας και Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοικήσεως

1. Δια προεδρικών διαταγμάτων εκδιδόμενων προτάσει του Υπουργού Δημοσίων Έργων δύναται να καθορίζονται κατά περιοχάς της Χώρας, μέγεθος οικισμού, κατηγορίας τούτων, προοριζομένης γενικώς ή ειδικώς χρήσεις ή κατά τους εν άρθρω 6 του παρόντος τρόπους οικιστικής αναπτύξεως, γενικώς ή μερικώς, αι περιπτώσεις κατά τας οποίας οικιστικάί περιοχαί χαρακτηρίζονται δι' αποφάσεως του Νομάρχου δημοσιευομένης δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως αντί του υπό του άρθρου 14 του παρόντος προβλεπομένου διατάγματος.

Εις τας περιπτώσεις ταύτης και η πολεοδομική μελέτη εγκρίνεται δι' ομοίας αποφάσεως αντί των υπό των άρθρων 32, 44 και 52 του παρόντος προβλεπομένων διαταγμάτων.

2. Δια των κατά την προηγουμένην παράγραφον εκδιδόμενων διαταγμάτων καθορίζονται και αι λοιπαί κατά τον παρόντα νόμον αρμοδιότητες του Υπουργού Δημοσίων Έργων αι οποία ασκούνται υπό του Νομάρχου, τα των γνωμοδοτούντων ή κρινόντων Συμβουλίων, τα των διατυπουσών γνώμας ετέρων αρχών, τα της προσαρμογής των σχετικών διαδικασιών του παρόντος νόμου και πάσα αναγκαία λεπτομέρεια.

3. Δια προεδρικών διαταγμάτων εκδιδόμενων προτάσει των Υπουργών Εσωτερικών και Δημοσίων Έργων δύναται να μεταβιβάζονται εις συγκεκριμένον Δήμον ή Κοινότητα ή Ένωσιν Δήμων ή Κοινοτήτων ή Δήμων και Κοινοτήτων πάσαι ή ένιαι των κατά τας κειμένας διατάξεις αρμοδιοτήτων πολεοδομικών εφαρμογών εν γένει. Τα ανωτέρω διατάγματα εκδίδονται μετά πρότασιν του οικείου Δήμου ή Κοινότητος ή Ένώσεως αυτών εφ' όσον διαπιστωθή η παρ' αυτοίς οργάνωσις ή δυνατότης οργανώσεως κατάλληλου τεχνικής υπηρεσίας. Εις τας περιπτώσεις μεταβίβασεως κατά τα ανωτέρω της αρμοδιότητος βεβαιώσεως πολεοδομικών παραβάσεων, περιέρχονται εις τον οικείον Δήμον ή Κοινότητα ή Ένωσιν αυτών τα υπό της κειμένης νομοθεσίας προβλεπόμενα δια τας παραβάσεις ταύτης πρόστιμα. Δια των κατά την παρούσαν παράγραφον εκδιδόμενων διαταγμάτων καθορίζονται τα όργανα του Δήμου ή της Κοινότητος ή Ένώσεως αυτών τα ασκούντα εις εκάστην συγκεκριμένην περίπτωσιν μεταβίβασεως τας ανωτέρω επί μέρους αρμοδιότητας, τα της τεχνικής αστυνομείσεως των κατασκευών, τα της βεβαιώσεως των παραβάσεων και εισπράξεως των προστίμων, τα της προσαρμογής των σχετικών διαδικασιών τα των σχετικών μεταβιβαστικών ρυθμίσεων και πάσα αναγκαία λεπτομέρεια.

ρθρο 22.

(¶ρθρο 22 Ν. 1065/1980)

Γενική αρμοδιότητα.

Η διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων ανήκει στην αρμοδιότητα των δήμων και των κοινοτήτων.

Άρθρο 19

Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση

Τη δεύτερη βαθμίδα οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελούν οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, οι οποίες έχουν σκοπό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιφέρειάς τους με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων - (Καταργήθηκε το άρθρο 19 από την παρ. 2 εδ. α' του άρθρου 64 του Ν.2218/94, ΦΕΚ Α' 90).

Άρθρο 20

Νομική μορφή. Όρια. Έδρα. Όνομα.

1.Οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

2.Η περιφέρεια, η ονομασία και η έδρα κάθε νομαρχιακής αυτοδιοίκησης είναι εκείνες που έχει ο νομός, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 3.

3.Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, μπορεί να καθορίζονται νομοί με περισσότερες από μια νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις. Με το ίδιο διάταγμα ορίζεται ο αριθμός, η περιφέρεια, η έδρα και η ονομασία αυτών των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων - (Καταργήθηκε το άρθρο 20 από την παρ. 2 εδ. α' του άρθρου 64 του Ν.2218/94, ΦΕΚ Α' 90).

Ν.Δ.996/71 (ΦΕΚ 192 Α') : Περί αντικαταστάσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινων του Ν.Δ.86/69 "περί Δασικού Κώδικος" και Κωδικοποιήσεως των υπ' αριθ.871/71 και 919/71

Άρθρον 1 :

Το άρθρον 54 του Ν.Δ. 86/1969 αντικαθίσταται, ως ακολούθως:

Απαλλοτριώσεις εντός των εθνικών δρυμών και εκτάσεων κηρυχθεισών ως διατηρητέων μνημείων της φύσεως.

«Άρθρον 54.- 1. Πάσης μορφής και χρήσεως εδαφικαί εκτάσεις, ως και εμπράγματα δικαιώματα επ' αυτών, εντός του κατά τας διατάξεις του άρθρου 79 καθοριζομένου πυρήνος των εθνικών δρυμών και εκτάσεων κηρυχθεισών ως διατηρητέων μνημείων της φύσεως, απαλλοτριούνται αναγκαστικώς υπέρ του Δημοσίου, δια λόγους δημοσίας ωφελείας συνισταμένης εις την εκπλήρωσιν των εν άρθρω 78 σκοπών, της απαλλοτριώσεως κηρυσσομένης δια κοινής αποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Οικονομίας.

2. Αι κατά την προηγουμένην παράγραφον απαλλοτριώσεις δύναται να επιβληθούν εντός της κατά τας διατάξεις του άρθρου 79 καθοριζομένης περιφερειακής ζώνης των εθνικών δρυμών.

3. Αι απαλλοτριωτέα κατά τας διατάξεις του παρόντος εκτάσεις καθορίζονται υπό Επιτροπής εκ του Προϊσταμένου της Δασικής Υπηρεσίας Διευθυντού δασών ή Νομοδασάρχου ή Δασάρχου, του Διευθυντού Γεωργία και του Οικονομικού Εφόρου της περιοχής εις ην κείνται αι εκτάσεις αύται».

Άρθρον 2 :

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 61 του Ν.Δ. 86/1969 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Κατά του επιχειρούντος εκχέρσωσιν, υλοτομίαν, σποράν ή οϊανδήποτε ετέραν διακατοχικήν πράξιν επί δημοσίων, δημοτικών κοινοτικών, μοναστηριακών ή ανηκόντων εις ιδρύματα εν γένει δασών, αναδασωτέων εκτάσεων, χορτολιβαδικών εδαφών και μερικώς δασοσκεπών εκτάσεων ή μερικώς δασοσκεπών λιβαδίων και χορτολιβαδικών εδαφών και ασχέτως του χρόνου καθ' ον αι πράξεις αύται επεχειρήθησαν, συντάσσεται και κοινοποιείται παρά του αρμοδίου Διευθυντού δασών ή Νομοδασάρχου ή Δασάρχου πρωτόκολλον διοικητικής αποβολής. Δια του πρωτοκόλλου, προκειμένου περί δημοσίων δασών, μερικώς δασοσκεπών εκτάσεων και χορτολιβαδικών εδαφών, βεβαιούται υπό του Διευθυντού δασών ή Νομοδασάρχου ή Δασάρχου κατά του καταλαβόντος και υπέρ του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών, η εις βάρος του Δημοσίου τυχόν επελθούσα ζημία, το ποσόν αποκαταστάσεως ταύτης, ως και το ποσόν της οφειλομένης αποζημιώσεως χρήσεως.

Το πρωτόκολλον καθίσταται οριστικόν και θεωρείται ότι ο καθ' ου απεδέχθη τούτο, εάν εντός τριάκοντα ημερών, από της επιδόσεως, μη παρεκτεινομένης λόγω αποκαταστάσεως, δεν ασκήση κατ' αυτού ανακοπήν».

2. Εις το τέλος της παραγράφου 7 του άρθρου 61 του Ν. Δ. 86/1969 προστίθεται εδάφιον έχον ούτω:

«Το επί της ανακοπής δικάζον, κατά τας διατάξεις των παρ. 2 και 4 του παρόντος άρθρου, Ειρηνοδικείον και κατ' έφεσιν μονομελές Πρωτοδικείον, αποφαινεται δια της αυτής αποφάσεως και περί της τυχόν επιβληθείσης αποζημιώσεως χρήσεως».

Άρθρον 3 :

Το άρθρον 78 του Ν.Δ. 86/1969 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

Εθνικοί δρυμοί, αισθητικά δάση και διατηρητέα μνημεία της φύσεως.

«Άρθρον 78.- 1. α) Δια Βασιλικού Διατάγματος εκδομένου επί τη προτάσει του Υπουργικού Συμβουλίου, μετά γνώμην του Τεχνικού Συμβουλίου Δασών, δύναται να κηρυσσωνται ως εθνικοί δρυμοί δασικοί περιοχαί, αι οποιαι παρουσιάζουν ιδιαίτερον ενδιαφέρον εξ απόψεως διατηρήσεως της αγρίας χλωρίδας και πανίδας, των γεωμορφικών σχηματισμών, του υπεδάφους, της ατμοσφαιρας, των υδάτων και γενικώς του φυσικού περιβάλλοντος των και των οποίων κρίνεται επιβεβλημένη η προστασία, η διατήρησις και η βελτίωσις της συνθέσεως, της μορφής και των φυσικών καλλονών των, δι' αισθητικήν, ψυχικήν και υγιεινήν απόλαυσιν και ανάπτυξιν του τουρισμού, ως και την διενέργειαν πάσης φύσεως επιστημονικών ερευνών.

β) Δια του αυτού Βασιλικού Διατάγματος, καθορίζονται, ωσαύτως η περιφέρεια και η έκτασις εκάστου εθνικού δρυμού, ως και τα όρια αυτού.

γ) Συνίσταται Συμβούλιον Εθνικών Δρυμών, το οποίον, συνερχόμενον τακτικώς μεν δις τουλάχιστον κατ' έτος, εκτάκτως δε οσάκις ήθελε συγκληθή δι' αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, εισηγείται εις τούτον περί των ληπτέων μέτρων δια την εκπλήρωσιν των σκοπών των εθνικών δρυμών. Η σύνθεσις και λειτουργία του Συμβουλίου καθορίζονται δια Βασιλικού Διατάγματος, εκδιδομένου επί τη προτάσει του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας.

2. Δάση ή φυσικά τοπία, μη παρουσιάζοντα τα εν τη παραγράφω 1 του παρόντος άρθρου χαρακτηριστικά γνωρίσματα, έχοντα όμως ιδιαίτεραν αισθητικήν, υγιεινήν και τουριστικήν σημασίαν, ως και τοιαύτην επιβάλλουσαν την προστασίαν της πανίδος, χλωρίδας και του ιδιαίτερου φυσικού των κάλλους, δύναται να κηρύσσωνται δια Βασιλικού Διατάγματος, εκδιδομένου επί τη προτάσει του Υπουργικού Συμβουλίου, μετά γνώμην του Τεχνικού Συμβουλίου Δασών, ως «αισθητικά δάση», ήτοι ως δάση αναψυχής, υγείας και περιπάτου ή τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.

3. Εκτάσεις, δημόσιοι, ή ου, μη δυνάμενοι να χαρακτηρισθούν, κατά τα ανωτέρω, ως εθνικοί δρυμοί ή αισθητικά δάση, παρουσιάζουσαι όμως ιδιαίτεραν παλαιοντολογικήν, γεωμορφολογικήν και ιστορικήν σημασίαν, δύναται να κηρύσσωνται δια Βασιλικού Διατάγματος, εκδιδομένου επί τη προτάσει του Υπουργικού Συμβουλίου, μετά γνώμην του Τεχνικού Συμβουλίου Δασών, ως «διατηρητέα μνημεία της φύσεως». Ομοίως, ως διατηρητέα μνημεία της φύσεως, δύναται να κηρύσσωνται δι' αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας δημοσιευομένης εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δένδρα ή συστάδες δένδρων, υγροβιότοποι, ως και σπάνια είδη φυτών, παρουσιάζοντα ιδιαίτεραν βοτανικήν, φυτογεωγραφικήν αισθητικήν και ιστορικήν σημασίαν.

4. Επί τη συνδρομή λόγων προστασίας ή προαγωγής ή αναπτύξεως γενικωτέρας σημασίας τομέων της Εθνικής Οικονομίας, δια Βασιλικού Διατάγματος, εκδιδομένου επί τη προτάσει του Υπουργικού Συμβουλίου, μια γνώμην του Τεχνικού Συμβουλίου Δασών, επιτρέπεται ο μεταχαρακτηρισμός εθνικού δρυμού εις αισθητικόν δάσος ή εις διατηρητέον μνημείον της φύσεως, ο του αισθητικού δάσους, εις εθνικόν δρυμόν ή διατηρητέον μνημείον της φύσεως και ο του διατηρητέου μνημείου της φύσεως εις εθνικόν δρυμόν, ή αισθητικόν δάσος, ως και η τροποποίησις των ορίων της εκτάσεως και της περιφέρειας των Εθνικών δρυμών, των αισθητικών δασών και των διατηρητέων μνημείων της φύσεως».

Άρθρον 4 :

Μετά το άρθρον 78 του Ν.Δ. 86/1969, προστίθεται άρθρον 78Α έχον ούτω:

Απονομή εθνικού διπλώματος εις εθνικούς δρυμούς

«Άρθρον 78Α.- 1. Εις τους εθνικούς δρυμούς, οι οποίοι παρουσιάζουν γενικώτερον επιστημονικόν και τουριστικόν ενδιαφέρον, απονέμεται δια Βασιλικού Διατάγματος, εκδιδομένου επί τη προτάσει του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, κατόπιν εκθέσεως Επιτροπής Εμπειρογνομώνων, εθνικόν δίπλωμα προστασίας της φύσεως, επιδιδόμενον εις τον οικείον νομόρχην.

2. Η κατά την προηγουμένην παράγραφον επιτροπή συγκροτείται δι' αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και αποτελείται: α) Εκ του Γενικού Διευθυντού Δασών του Υπουργείου Γεωργίας, ως Προέδρου, β) εκ του Κοσμήτορος της Φυσικομαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και γ) εκ του Προέδρου της Ελληνικής Εταιρείας Προστασίας της Φύσεως. Δια της αυτής αποφάσεως ορίζονται και οι αναπληρωταί του Προέδρου και των μελών της Επιτροπής, ως και τα της λειτουργίας ταύτης. Δι' ομοίας αποφάσεως ρυθμίζεται πάσα αναγκαία λεπτομέρεια δια την εφαρμογήν του παρόντος».

Άρθρον 5 :

Το άρθρον 79 του Ν.Δ. 86/1969 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

Σύνθεσις, έκτασις και κανονισμούς λειτουργίας των εθνικών δρυμών.

«Άρθρον 79.- 1. Έκαστος εθνικός δρυμός αποτελείται:

α) Από τον πυρήνα αυτού ή τον καθ' εαυτό εθνικόν δρυμόν απολύτου προστασίας, εκτάσεως ουχί ελάσσοντος των 1,500 εκταρίων, εξαιρέσει των εις τας νήσους ιδρυομένων δρυμών οίτινες δύναται να έχουν και μικροτέραν έκτασιν.

και η δια τεχνητής επεμβάσεως καλύτερα αυτών εκμετάλλευσης, από αισθητικής και τουριστικής απόψεως.

γ) Η λήψις προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων, προς προστασίαν του εθνικού δρυμού και των αισθητικών δασών.

δ) Η ίδρυσις εκτροφείων θηραμάτων και ιχθυοτροφείων, προς αύξησιν της αγρίας πανίδος, ως και η δια καταλλήλων δασοτεχνικών χειρισμών διατήρησις βελτίωσις και επέκτασις της βλαστήσεως η ίδρυσις δασικών φυτωρίων και δασικών δενδροκήπων (ARBORETUM), ως και η δια φυσικής και τεχνητής οδοῦ αναγέννησις της χλωρίδος.

ε) Η κατασκευή του απαραίτητου οδικού δικτύου και των αναγκαίων δασικών κτιριακών εγκαταστάσεων, ως δασοφυλακείων, πυροφυλακείων και εργαστηρίων επιστημονικών πειραμάτων και ερευνών.

στ) Η ίδρυσις θερινών και χειμερινών εγκαταστάσεων δια την εξυπηρέτησιν των κατασκηνώσεων, της ορειβασίας, του τουρισμού και του αθλητισμού εν γένει.

ζ) Η συλλογή ή η εκρίζωσις φυτικών ειδών και η μεταφορά αυτών, ως και η σύλληψις και μεταφορά αγρίων ζώων, δύναται να επιτραπή, κατόπιν εγκρίσεως του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας δι' επιστημονικούς σκοπούς».

Άρθρον 7 :

Το άρθρον 81 του Ν.Δ. 86/1969 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

Εκτέλεσις δασικών έργων.

«Άρθρον 81.- Η μελέτη και η εκτέλεσις των πάσης φύσεως έργων και εργασιών, περί των η παράγραφος 4 του άρθρου 80, εντός των εθνικών δρυμών, των αισθητικών δασών και των διατηρητέων μνημείων της φύσεως, ενεργούνται κατά τας περί μελέτης και εκτελέσεως δασοτεχνικών έργων διατάξεις του δασικού Κώδικος».

Άρθρον 8 :

Η παρ. 2 του άρθρου 138 του Ν.Δ. 86/1969 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«2. α) Το τίμημα των, κατά την προηγουμένην παράγραφον, διατιθεμένων προϊόντων, καταβάλλεται υπέρ του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας, Κτηνοτροφίας, και Δασών, εις την Τράπεζαν της Ελλάδος ή το Δημόσιον Ταμείον, εντός δέκα (10) ημερών από της κοινοποιήσεως της εγκρίσεως της δημοπρασίας ή της διαταγής διαθέσεως άνευ δημοπρασίας, εις τον υπέρ ου η διάθεσις.

β) Η παράδοσις των δασικών προϊόντων δύναται να γίνη εφ' άπαξ και τμηματικώς. Η καταβολή του τμήματος δύναται να γίνη και τμηματικώς, εφ' όσον εις την διακήρυξιν της δημοπρασίας ή την εγκριτικήν διαταγήν διαθέσεως των προϊόντων άνευ δημοπρασίας έχει περιληφθή ο όρος περί της τμηματικής καταβολής και έχει καθορισθή ο αριθμός και η προθεσμία καταβολής των δόσεων.

γ) Επί τμηματικής παραδόσεως των προϊόντων, η καταβολή του τμήματος γίνεται τμηματικώς, εκάστης των δόσεων προκαταβαλλομένης εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών, από της εν τη διακήρυξει της δημοπρασίας ή τη εγκριτική διαταγή προβλεπομένης ημερομηνίας τμηματικής παραδόσεως των προϊόντων, ή εάν το τοιούτον δεν προβλέπεται, από της ημερομηνίας κοινοποιήσεως της ειδοποιήσεως της οικείας δασικής αρχής περί της ετοιμοπαραδότου ποσότητος των προϊόντων.

δ) Εις την περίπτωσιν της τμηματικής καταβολής του τιμήματος, ο πλειοδότης ή ο υπέρ ου η διάθεσις, εντός δέκα (10) ημερών από της κοινοποιήσεως της εγκρίσεως, καταβάλλει υπέρ του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας και Δασών εις την Τράπεζαν της Ελλάδος ή το Δημόσιον Ταμείον το εν τρίτον της αξίας των διατιθεμένων προϊόντων, τα δε υπόλοιπα δύο τρίτα εντός εξ (6) μηνών, υπό τον όρον της προσκομίσεως ισόποσου εγγυητικής επιστολής ανεγνωρισμένης Τραπεζής, εγγυωμένης την καταβολήν υπέρ του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών, ως ανωτέρω, του πόσου εκάστης δόσεως καταβαλλομένου εντός τριών ημερών από της λήξεως, της εν τη διακήρυξει της δημοπρασίας ή τη εγκριτική διαταγή, διαθέσεως οριζομένης προθεσμίας εξοφλήσεως των.

ε) Εν περιπτώσει διαθέσεως δια δημοπρασίας δια άνευ τοιαύτης τεχνικής ξυλείας δρυός ως και, διαθέσεως των υπό των Κρατικών Δασικών Βιομηχανιών παραγομένων προϊόντων ξύλου, ή

τμηματική καταβολή του τιμήματος, δύναται να γίνεται δια καταθέσεως, εντός δέκα (10) ημερών από της κοινοποίησεως της εγκρίσεως της δημοπρασίας ή της εγκριτικής διαταγής διαθέσεως άνευ δημοπρασίας, ποσοστού ίσου προς δέκα τοις εκατόν (10%) της αξίας των ανωτέρω προϊόντων, του υπολοίπου καταβαλλομένου εντός εννέα (9) μηνών από της κοινοποίησεως της εγκρίσεως, υπό τον όρον της προσκομίσεως ισόποσου εγγυητικής επιστολής, ανεγνωρισμένης Τραπέζης, εγγυωμένης την καταβολήν του ποσού εκάστης εκ των δόσεων, καθοριζομένων εν τη σχετική διακηρύξει ή τη εγκριτική διαταγή διαθέσεως.

στ) Εντός τριών (3) ημερών από της καταβολής είτε ολοκλήρου της αξίας των διατιθεμένων προϊόντων, είτε του ποσοστού αυτής, κατά τα υπό στοιχείον β' της παρούσης παραγράφου, συντάσσεται υπό του Οικονομικού Εφόρου πωλητήριον έγγραφον, όπερ και υπογράφεται παρ' αυτού και του αγοραστού και ο τελευταίος παραλαμβάνει τα προϊόντα, κατά τα εν αυτώ οριζόμενα.

ζ) Μετά την παρέλευσιν της δεκαημέρου προθεσμίας δια της εν όλω ή εν μέρει καταβολήν του τιμήματος των εκποιουμένων προϊόντων, αν ο αγοραστής δεν κατάθεση τούτο, εφ' όσον δε η διάθεσις εγένετο δια δημοπρασίας, τα προϊόντα αναπλειστηριάζονται εις βάρος του, εφ' όσον δε η διάθεσις εγένετο δι εγκριτικής διαταγής, ούτος κηρύσσεται έκπτωτος. Της τελευταίας ταύτης περιπτώσεως εξαιρείται τη Δημόσιον, τα Ν.Π.Δ.Δ. και οι Οργανισμοί, οι εποπτευόμενοι και επιχορηγούμενοι υπό του Δημοσίου».

Άρθρον 9 :

Τα εδάφια στ' και ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 206 του Ν.Δ. 86/1969 αντικαθίστανται ως ακολούθως:

«στ) Η κατά τους αυτούς μήνας εντός δασών, μερικώς δασοσκεπών εκτάσεων και χορτολιβαδικών εδαφών θήρα δι' όπλων εχόντων βύσμα εξ ύλης, εκ της οποίας δύναται να μεταδοθή το πυρ».

«ζ) Η απόρριψις ανημμένων σιγαρέτων εντός δασών μερικώς δασοσκεπών εκτάσεων και χορτολιβαδικών εδαφών».

Άρθρον 10 :

Η παράγραφος 7 του άρθρου 254 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«7. Επιτρέπεται η αγορά άνευ δημοπρασίας υπό του Δημοσίου, κατόπιν αποφάσεως των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και οικονομικών, εκτάσεων, ως και ερημονήσων, ένθα διαβιούν αίγαγροι ή ετέρα ευγενή θηράματα ή σπάνια είδη θηραμάτων, προς δημιουργίαν εντός τούτων εκτροφείων θηραμάτων ή προς ίδρυσιν σταθμών παρακολουθήσεως και δακτυλιώσεως αποδημητικών πτηνών, ομοίως, επιτρέπεται η αγορά υπό του Δημοσίου ή η αναγκαστική απαλλοτριώσις κτημάτων, οιασδήποτε φύσεως, κειμένων εντός των εκτάσεων περί ων αι παράγραφοι 1, 4, 5 του παρόντος άρθρου ως και αι παράγραφοι 1, 2, 3 του άρθρου 253 του Ν.Δ. 86/1969, προς επίτευξιν των σκοπών, περί ων αι ανωτέρω διατάξεις, τούτων θεωρουμένων δημοσίας ωφελείας».

Άρθρον 11 :

Αι παράγραφοι 2, 3 και 4 του άρθρου 261 του Ν. Δ/τος 86/1969 αντικαθίστανται ως ακολούθως:

«2. Η κυνηγετική περίοδος, καθ' ην γενικώς επιτρέπεται η θήρα άρχεται:

α) Του λαγωού, από 10 Σεπτεμβρίου και λήγει την 10 Ιανουαρίου.

β) Της ορεινής πέρδικας, από 1 Οκτωβρίου και λήγει την 30 Νοεμβρίου.

γ) Της πεδινής πέρδικας από 1 Οκτωβρίου και λήγει την 30 Νοεμβρίου.

δ) Των λοιπών θηραμάτων, εξαιρέσει της περιπτώσεως της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου από 10 Σεπτεμβρίου και λήγει την 31 Μαρτίου».

«3. Επιτρέπεται η θήρα μετά κυνός πτερωτού θηράματος μόνον τρυγόνων, ορτύγων και δενδροβίων πτηνών (αετομάχου, συκοφάγου) από 20ης Αυγούστου, εις περιοχάς διαβάσεως τούτων (περάσματα), καθοριζόμενας δι' αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας τη προτάσει των δασικών αρχών».

«4. Ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας, δύναται δι' αποφάσεως του, τη προτάσει της δασικής αρχής ή της Κυνηγετικής Συνομοσπονδίας, να περιορίζη την διάρκειαν της κυνηγετικής περιόδου ή τας εντός αυτής ημέρας θήρας, καθ' όλην την Επικράτειαν ή περιφερείας ταύτης».

Άρθρον 12 :

Η παράγραφος 3 του άρθρου 262 του Ν.Δ. 86/1969 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«3. Η άδεια θήρας, ούσα προσωπική και αμεταβίβαστος, ισχύει δια την κυνηγετική περίοδον και περιφέρειαν, δι' ην εξεδόθη, διακρίνεται δε:

α) Εις τοπικήν, ισχύουσαν δια την περιφέρειαν του Νομού,

β) Εις περιφερειακήν, ισχύουσαν δια μίαν των κυνηγετικών περιφερειών, περί ων το άρθρον 260 του δασικού κώδικος.

γ) Εις γενικήν, ισχύουσαν δι' ολόκληρον την Επικράτειαν και

δ) Εις γενικήν τοιαύτην υπηκόων ξένων Κρατών, ισχύουσαν δι' ολόκληρον την Επικράτειαν.

Η άδεια θήρας εκδίδεται, επί τη υποβολή γραμματίου ή τριπλοτύπου εισπράξεως του αρμοδίου Δημοσίου Ταμείου, υπέρ του Κεντρικού Ταμείου Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Δασών (Κεφ. Θήρας), εκ αα) δραχμών εκατόν είκοσι πέντε (125), δια την τοπικήν άδειαν, ββ) τριακοσίων (300), δια την περιφερειακήν, γγ) εξακοσίων (600), δια την γενικήν, δδ) πεντακοσίων (500), δια την γενικήν άδειαν υπηκόων ξένων Κρατών, δι' άσκησιν θήρας μέχρι δέκα πέντε ημερών, εε) χιλίων πεντακοσίων (1.500), δια την γενικήν υπηκόων ξένων Κρατών, δι' άσκησιν θήρας μέχρι δύο μηνών και στστ) τριών χιλιάδων (3.000), δια την γενικήν υπηκόων ξένων Κρατών, δι' άσκησιν θήρας κατά την διάρκειαν ολοκλήρου της κυνηγετικής περιόδου. Οι ομογενείς υπήκοοι ξένων Κρατών ή οι διαμένοντες εν Ελλάδι πέραν της δεκαπενταετίας, καταβάλλουν, δια την έκδοσιν αδειάς, τα ως άνω δια τους ημεδαπούς καθοριζόμενα ποσά. Δι' αποφάσεως του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας, δημοσιευομένης εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, είναι δυνατή η αυξομειώσεις των ως άνω ποσών».

Άρθρον 13 :

Το άρθρον 280 του Ν.Δ. 86/1969 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

Κυρώσεις κατά επιχειρούντων καταπάτησιν δημοσίας δασικής εκτάσεως.

«Άρθρον 280.- 1. Οι επί δημοσίων δασών, δασικών εκτάσεων, τοιούτων μερικώς δασοσκεπών ή χορτολιβαδικών εδαφών, κεκτημένων λόγω θέσεως ή συστάσεως ή εκτάσεως εξαιρετικήν σημασίαν, επιχειρούντες κατά πάτησιν ή δημιουργίαν ανύπαρκτων δικαιωμάτων δια ψευδών ή εικονικών τίτλων ή δικών, εις τας οποίας δεν μετέσχε το Δημόσιον ή δια συστάσεως προς τον σκοπόν τούτον συνεταιρισμών μετά τρίτων ή δι' απατηλής μεταβιβάσεως δικαιωμάτων εις αγνοούντας την ανυπαρξίαν αυτών ή δι' εμπλοκής της υπηρεσίας εις αλληπάλληλους απασχολήσεις και ενεργείας, αποληγούσας εις ακύρωσιν ή περιγραφήν ή εξασθένησιν ή αμφισβήτησιν των δικαιωμάτων του Δημοσίου ή δια τρόπων συνιστόντων εξαπάτησιν ή καθ' οιονδήποτε τρόπον ή μέσον τείνοντα όπως παρατήρηση υπό νόμιμον εμφάνισιν, αξιώσεις καταδήλως αθεμήτους, ως και οι αποδεχόμενοι μεταβίβασιν δικαιωμάτων, εν γνώσει της εικονικότητος και ανυπαρξίας αυτών παρά τω δικαιοπαρόχω, αφ' ενός μεν αποβάλλονται διοικητικώς εκ της τυχόν καταληφθείσης εκτάσεως, αφ' ετέρου δε τιμωρούνται δια φυλακίσεως τουλάχιστον 6 μηνών και χρηματικής ποινής τουλάχιστον 100.000 δραχμών, εφ' όσον δι' άλλων διατάξεων νόμου η πράξις δεν τιμωρείται αυστηρότερον.

2. Εις περίπτωσιν καθ' ην πρωτόκολλον διοικητικής αποβολής καταστή τελεσιδικον και επιχειρηθή παρά του αποβληθέντος ανακατάληψις της εξ ης επεβλήθη εκτάσεως, επιβάλλονται κατ' αυτού ποινή φυλακίσεως τουλάχιστον τεσσάρων μηνών και χρηματική τοιαύτη μέχρις 20.000 δραχμών.

3. Επί μεταβιβάσεως κυριότητος ή οιουδήποτε ετέρου εμπραγμάτου δικαιώματος επί δάσους ή δασικής εκτάσεως αίτια πωλήσεως, δωρεάς προικός ή ετέρας πράξεως εν ζωή, ο μεταβιβάζων υποχρεούται όπως, κατά την τυχόν κατάρτισιν του προσυμφώνου ως και κατά την κατάρτισιν του οριστικού συμβολαίου προσαγάγη επί ποινή απολύτου ακυρότητος της δικαιοπραξίας, εις τον συμβολαιογράφον, υποχρεούμενον να κάμη μνείαν εν τω συμβολαίω, δήλωσιν του συντεταγμένην κατά τα οριζόμενα εν τω Ν.Δ/τι 105/1969 εν ή να δηλούται έτι ουδέποτε το Δημόσιον διεξεδίκησε κυριότητα ή έτερον εμπράγματον δικαίωμα του μεταβιβάζοντος έπ' αυτής και, εφ' όσον ηγέρθη τοιαύτη διεκδίκησις ή αμφισβήτησις, να δηλούται ότι ή κυριότης του μεταβιβάζοντος ή έτερον εμπράγματον δικαίωμα εκρίθη κατ' έναντι του Δημοσίου είτε δι' υποφάσεως της Διοικήσεως, είτε δια τοιαύτης οριστικής και τελεσιδικου των τακτικών δικαστηρίων. Εν περιπτώσει υποβολής υπό του μεταβιβάζοντος δηλώσεως, δι' ης ούτος δήλοι

σχετικήν διεκδίκησιν ή αμφισβήτησιν του Δημοσίου, ο συμβολαιογράφος υποχρεούται όπως απόσχη της συντάξεως του συμβολαίου. Δι' αποφάσεως των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εθνικής Οικονομίας, είναι δυνατόν να καθορισθή ο τύπος και το περιεχόμενον της ως άνω δηλώσεως. Συμβολαιογράφος, συντάσων πράξεις μεταβιβαστικάς της κυριότητος, ή ετέρου εμπραγμάτου δικαιώματος επί δάσους ή δασικής εκτάσεως, άνευ τηρήσεως των ως άνω διατάξεων, ως και οι δια του υπογραφέντος συμβολαίου συμβληθέντες, τιμωρούνται δια φυλακίσεως μέχρι δύο ετών, επιφυλασσομένων των διατάξεων περί πειθαρχικής ευθύνης του συμβολαιογράφου.

4. Οι παραβάται των διατάξεων του παρόντος άρθρου, συλλαμβανόμενοι έπ' αυτοφώρω, δικάζονται κατά την, υπό των διατάξεων του άρθρου 417 και επόμενα του Κώδικος Ποινικής Δικονομίας, καθοριζομένην διαδικασίαν».

Άρθρον 14 :

1. Εις το άρθρον 285 του Ν.Δ. 86/1969, μετά την παράγραφον 2 αυτού, προστίθεται παρ. 3 έχουσα ούτω:

«3. Ο εξ αμελείας παραβαίνων τας διατάξεις των εδαφίων στ, ζ, η, θ και ι της παρ. 1 του άρθρου 206, τιμωρείται δια φυλακίσεως τουλάχιστον ενός και ημίσεος (1 1/2) έτους».

2. Αι παράγραφοι 3, 4, 5, 6, 7, 8 και 9 του άρθρου 285 λαμβάνουν αντιστοίχως τους αριθμούς 4, 5, 6, 7, 8, 9 και 10.

Άρθρον 15 :

Το άρθρον 286 του Ν.Δ. 86/1969 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

Ποινάι κατά των καταστρεφόντων, αφαιρούντων κλπ. ορόσημα των δασών.

«Άρθρον 286.- 1. Ο καθ' οιονδήποτε τρόπον καταστρέφων, αφαιρών ή μετατοπίζων ορόσημα δάσους ή μερικώς δασοσκεπών εκτάσεων ή χορτολιβαδικών εδαφών, τοποθετηθέντα κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του Δασικού Κώδικος, ως και τοπογραφικάς σημάνσεις ή οδοσημάνσεις εντός του εθνικού δρυμού, αισθητικού δάσους και διατηρητέου μνημείου της φύσεως, τιμωρείται δια φυλακίσεως μέχρις ενός (1) έτους, ή δια χρηματικής ποινής ή και δι' αμφοτέρων των ποινών τούτων, θεωρουμένης ως επιβαρυντικής της περιπτώσεως, καθ' ην ο ένοχος είναι όμορος ιδιοκτήτης.

2. Οι παραβαίνοντες τας διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 80 τιμωρούνται δια φυλακίσεως τουλάχιστον τριών (3) μηνών, και δια χρηματικής ποινής. Τα χρησιμοποιούμενα μέσα, δια την εκτέλεσιν της παρανόμου πράξεως, κατάσχονται και δημεύονται, εκποιούμενα ή καταστρεφόμενα, κατά τα κεκανονισμένα.

3. Οι παραβάται των διατάξεων του εδαφίου β' της παραγράφου 3 του άρθρου 80 τιμωρούνται, εφ' όσον ειδικάι διατάξεις νόμων δεν ορίζουν άλλως, δια προστίμου ή κρατήσεως ή και δι' αμφοτέρων των ποινών εάν εκ των παραβάσεων τούτων ουδεμία επήλθε ζημίας ή η προξενηθείσα τοιαύτη δεν υπερβαίνει τας χιλιάς (1.000) δραχμάς. Εάν η ζημία υπερβαίνη τας χιλιάς (1.000) δραχμάς, οι παραβάται τιμωρούνται δια φυλακίσεως μέχρις εξ (6) μηνών».

Άρθρον 16 :

Εις το άρθρον 287 του Ν.Δ. 86/1969 τροποποιείται η παράγραφος 16 και προστίθενται παράγραφοι 17 και 18, ως ακολούθως:

«16. Η καταδικαστική απόφασις εις πταισματικάς ποινάς είναι εκκλητή. Η ποινή της κρατήσεως δεν δύναται να είναι ελάσσων των δέκα (10) ημερών. Κατά τα λοιπά, ισχύουν αι διατάξεις των άρθρων 55 και 57 του Ποινικού Κώδικος».

«17. Οι παραβάται των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 252 τιμωρούνται δια φυλακίσεως μέχρι δύο (2) ετών και δια χρηματικής ποινής ή και δια μιας των ποινών τούτων, εις περιπτώσιν αμελείας».

«18. Οι παραβάται των περί θήρας αστυνομικών διατάξεων τιμωρούνται δια κρατήσεως μέχρις εξ (6) μηνών και δια προστίμου τουλάχιστον χιλίων (1.000) δραχμών, τα δε μέσα, δι' των ενεργείται η παράβασις, κατάσχονται και δημεύονται κατά τας διατάξεις του άρθρου 288».

Άρθρον 17 : 'Ιδρυσις Εθνικού Δρυμού Σουνίου

1. Ιδρύεται διά του παρόντος εθνικός δρυμός, εις την περιοχήν του Σουνίου. Η περιφέρεια, η

έκτασις και τα όρια του πυρήνος και της περιφερειακής ζώνης τούτου ρυθμίζονται διά Β.Δ/των, εκδιδομένων προτάσει του Υπουργικού Συμβουλίου, μετά γνώμην του Τεχνικού Συμβουλίου Δασών, μη εκούσης ως προς την έκτασιν εφαρμογής της διατάξεως του εδαφ.α'της παρ.1 του άρθρ.79.

2. Τα της οργανώσεως διαχειρίσεως και λειτουργίας του εθνικού δρυμού Σουνίου ρυμισθήσονται δι'ειδικού κανονισμού, τιθεμένου εν ισχύι, κατά τα εν παρ.2 του άρθρ.79 οριζόμενα.

Άρθρον 18 : Εφαρμογή Διατάξεων

Αι διατάξεις του παρόντος Ν.Δ/τος έχουν εφαρμογήν και επί των ήδη ιδρυθέντων εθνικών δρυμών, βάσει του Α.Ν.856/37 "περί εθνικών δρυμών" και του Ν.Δ.86/69 "περί δασικού Κώδικος", οίτινες διατηρούνται, της λειτουργίας τούτων διεπομένης και υπό των διατάξεων του παρόντος Ν.Δ/τος, πλην των διατάξεων της παρ.2 περίπτ.α'και β'του άρθρ.80 μόνον ως προς τα μεταλλεία.

Άρθρον 19 :

Διά του παρόντος Ν.Δ/τος, κωδικοποιούνται ως άρθρ.4, 9 και 14 αυτού, αι διατάξεις των Ν.Δ/των υπ'αριθ.871/71 και 919/71, τα οποία από της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος, καταργούνται, ως αντικαθιστάμενα διά των διατάξεων των ως άνω άρθρων.

Άρθρον 20 : Τελικαί Διατάξεις

Διατάξεις άρθρων του Ν.Δ.86/69 "περί Δασικού Κώδικος", ως ταύτα αντικαθίστανται ή συμπληρούνται διά του παρόντος, παραπέμπουσαι προς άρθρα του αυτού Δασικού Κώδικος, θεωρούνται παραπέμπουσαι προς τα άρθρα ως τυχόν ταύτα αντικαθίστανται ή συμπληρούνται διά των διατάξεων του παρόντος Ν.Δ/τος.

Άρθρον 21 :

Η ισχύς του παρόντος άρχεται από της δημοσιεύσεώς του εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΠΟ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

[Αρχή Τροποποίησης]

Άρθρο 3

Κατηγορίες έργων και δραστηριοτήτων

1. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, που εκδίδεται μέσα σε προθεσμία έξι μηνών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού, τα δημόσια ή ιδιωτικά έργα και δραστηριότητες κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες, και κάθε κατηγορία μπορεί να κατατάσσεται σε υποκατηγορίες, καθώς και σε ομάδες κοινές για όλες τις κατηγορίες, ανάλογα με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον. Κριτήρια για την κατάταξη αυτή είναι: α) το είδος και το μέγεθος του έργου ή της δραστηριότητας, β) το είδος και η ποσότητα των ρύπων που εκπέμπονται, καθώς και κάθε άλλη επίδραση στο περιβάλλον, γ) η δυνατότητα να προληφθεί η παραγωγή ρύπων από την εφαρμοζόμενη παραγωγική διαδικασία και δ) ο κίνδυνος σοβαρού ατυχήματος και η ανάγκη επιβολής περιορισμών για την προστασία του περιβάλλοντος.

Εάν ένα έργο ή δραστηριότητα δεν περιλαμβάνεται στην ανωτέρω απόφαση και η αδειοδοτούσα αρχή θεωρεί ότι λόγω των επιπτώσεών του στο περιβάλλον θα έπρεπε να καταταγεί στην πρώτη (Α) ή δεύτερη (Β) κατηγορία, διαβιβάζει την αίτηση του ενδιαφερομένου στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, προκειμένου να κριθεί αν για το συγκεκριμένο έργο ή δραστηριότητα πρέπει να τηρηθεί η διαδικασία που προβλέπεται στο νόμο αυτόν για την πρώτη (Α) ή δεύτερη (Β) κατηγορία. Σε καταφατική περίπτωση το εν λόγω έργο ή δραστηριότητα κατατάσσεται προσωρινά στην κατηγορία πρώτη (Α) ή δεύτερη (Β) με απόφαση του αρμόδιου Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, που εκδίδεται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την περιέλευση του αιτήματος στο Υπουργείο. Για το έργο ή τη δραστηριότητα αυτή, το αρμόδιο όργανο δεν εκδίδει την προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων πριν συμπληρωθεί η κανονιστική απόφαση του πρώτου εδαφίου για την κατάταξη του έργου ή της δραστηριότητας.

2. Η πρώτη (Α) κατηγορία περιλαμβάνει τα έργα και τις δραστηριότητες που λόγω της φύσης, του μεγέθους ή της έκτασής τους είναι πιθανό να προκαλέσουν σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Στα έργα και στις δραστηριότητες της κατηγορίας αυτής επιβάλλονται κατά περίπτωση, με την έγκριση περιβαλλοντικών όρων που προβλέπεται στο επόμενο άρθρο, εκτός από τους γενικούς όρους και τις προδιαγραφές, ειδικοί όροι και περιορισμοί για την προστασία του περιβάλλοντος.

Η δεύτερη (Β) κατηγορία περιλαμβάνει έργα και δραστηριότητες τα οποία, χωρίς να προκαλούν σοβαρές επιπτώσεις, πρέπει να υποβάλλονται για την προστασία του περιβάλλοντος σε γενικές προδιαγραφές, όρους και περιορισμούς που προβλέπονται από κανονιστικές διατάξεις.

Η τρίτη (Γ) κατηγορία περιλαμβάνει έργα και δραστηριότητες που προκαλούν μικρές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

3. Προκειμένου να προστατευθεί ιδιαίτερα το περιβάλλον, η κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων μπορεί να διαφοροποιείται κατά περιοχή ή ανάλογα με τον φυσικό αποδέκτη των ρύπων και οχλήσεων, αφού ληφθούν υπόψη και τα εγκεκριμένα χωροταξικά ή ρυθμιστικά σχέδια, τα προγράμματα και τα γενικά πολεοδομικά σχέδια ή οι θεσμοθετημένες ζώνες χρήσεων γης ή άλλες κανονιστικές διατάξεις που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος.

4. Με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Ανάπτυξης μπορεί να καθορίζεται αντιστοιχία της κατάταξης σε κατηγορίες και υποκατηγορίες των βιομηχανικών και βιοτεχνικών έργων και δραστηριοτήτων με τη διάκριση που αναφέρεται στις πολεοδομικές διατάξεις σε έργα ή δραστηριότητες υψηλής, μέσης και χαμηλής όχλησης. Με την ίδια απόφαση

μπορεί να εξειδικεύεται, για την εφαρμογή της πολεοδομικής νομοθεσίας, η κατάταξη των παραπάνω δραστηριοτήτων και έργων σε υψηλής, μέσης και χαμηλής όχλησης - ΑΝΤΙΚ. ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 1 ΤΟΥ Ν. 3010/02, ΦΕΚ-91 Α'. Είχε τροποποιηθεί με την παρ. 24 του άρθρου 6 του Ν. 2052/92 [Τέλος Τροποποίησης]

(βλ. άρθρο 6 Ν. 3010/02, ΦΕΚ-91 Α').

[Αρχή Τροποποίησης]

Άρθρο 4

Έγκριση περιβαλλοντικών όρων

1.α. Για την πραγματοποίηση νέων έργων ή δραστηριοτήτων ή τη μετεγκατάσταση υφισταμένων, τα οποία έχουν καταταγεί στις κατηγορίες που προβλέπονται στο προηγούμενο άρθρο, απαιτείται η έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος. Έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος απαιτείται επίσης για την επέκταση, την τροποποίηση ή και τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων έργων ή δραστηριοτήτων, που έχουν καταταγεί στις παραπάνω κατηγορίες, εφόσον επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον.

β. Με την απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων η Διοίκηση επιβάλλει προϋποθέσεις, όρους, περιορισμούς και διαφοροποιήσεις για την πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας, ιδίως ως προς τη θέση, το μέγεθος, το είδος, την εφαρμοζόμενη τεχνολογία και τα γενικά τεχνικά χαρακτηριστικά.

γ. Η απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση των διοικητικών πράξεων που απαιτούνται κατά περίπτωση, συμφωνά με τις κείμενες διατάξεις για την πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας.

δ. Για την έκδοση της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων πρέπει να τηρείται:

δα) η διαδικασία της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης και αξιολόγησης του προτεινόμενου έργου ή δραστηριότητας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 6α και 10α και η δημοσιοποίηση της θετικής γνωμοδότησης ή της αρνητικής απόφασης επί της προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτίμησης της αρμόδιας αρχής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 5,

δβ) η διαδικασία υποβολής και η αξιολόγηση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων ή Περιβαλλοντικής Έκθεσης, κατά περίπτωση, καθώς και η διαδικασία δημοσιοποίησης Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5.

2. Για την έκδοση απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για έργα και δραστηριότητες της πρώτης (Α) κατηγορίας απαιτείται υποβολή Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Η έγκριση περιβαλλοντικών όρων γίνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του συναρμόδιου Υπουργού. Ως συναρμόδιος θεωρείται ο αρμόδιος Υπουργός για το έργο ή τη δραστηριότητα. Εάν από το έργο ή τη δραστηριότητα επέρχονται επιπτώσεις σε αρχαιότητες ή σε δασικές εκτάσεις ή σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας ή στην παράκτια ή τη θαλάσσια ζώνη ή σε περίπτωση που το έργο ή η δραστηριότητα αφορά στην εγκατάσταση μονάδας επεξεργασίας αστικών λυμάτων ή στη δημιουργία χώρου επεξεργασίας και διάθεσης απορριμμάτων, τότε η απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων γίνεται αντίστοιχα και από τον Υπουργό Πολιτισμού ή Γεωργίας ή Εμπορικής Ναυτιλίας ή Υγείας και Πρόνοιας. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου για το έργο ή τη δραστηριότητα Υπουργού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, επιτρέπεται η αρμοδιότητα έκδοσης απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για ορισμένα έργα ή δραστηριότητες της πρώτης (Α) κατηγορίας να μεταβιβάζεται στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας.

Για την έκδοση απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων γνωμοδοτούν: α) κατά περίπτωση οι Οργανισμοί που έχουν συσταθεί κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 3 του Ν. 2508/1997 (ΦΕΚ 124 Α'), του Ν. 1515/1985 (ΦΕΚ 18 Α') και του Ν. 1561/1985 (ΦΕΚ 148 Α') και β) το οικείο Νομαρχιακό Συμβούλιο.

3. Για τα έργα και τις δραστηριότητες της δεύτερης (Β) κατηγορίας, απαιτείται η υποβολή είτε περιβαλλοντικής έκθεσης, με την οποία τεκμηριώνεται η συμμόρφωση με τις διατάξεις που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, είτε προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση που προβλέπεται στην κοινή υπουργική απόφαση της περ. Α' της παρ. 10. Η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων για τα έργα και τις δραστηριότητες της κατηγορίας αυτής γίνεται με απόφαση του Νομάρχη, εφόσον δεν καθορίζεται διαφορετικά στην κανονιστική απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 10α σε συνδυασμό με τις παρ. 5 και 6β. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, είναι δυνατόν η αρμοδιότητα έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για ορισμένα έργα ή δραστηριότητες της κατηγορίας αυτής να μεταβιβάζεται στον οικείο δήμο, εφόσον αυτός διαθέτει περιβαλλοντική υπηρεσία.

Για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων στα έργα και στις δραστηριότητες που καθορίζονται με την κανονιστική απόφαση της παρ. 10α γνωμοδοτούν οι Οργανισμοί που έχουν συσταθεί, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 3 του Ν. 2508/1997 ή του Ν. 1515/1985 ή του Ν. 1561/1985, μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών.

4. Για τα έργα και τις δραστηριότητες της τρίτης (Γ) κατηγορίας απαιτείται η υποβολή δικαιολογητικών που τεκμηριώνουν τη συμμόρφωση με τις διατάξεις που αφορούν την

προστασία του περιβάλλοντος. Η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων γίνεται με απόφαση του δημάρχου ή του προέδρου κοινότητας. Εφόσον πριν από την απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων κρίνονται πιθανοί ή διαπιστώνονται μετά τη λειτουργία του συγκεκριμένου έργου ή της δραστηριότητας κίνδυνοι και οχλήσεις που δεν καλύπτονται από τις διατάξεις που αφορούν την κατηγορία αυτή, ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας παραπέμπει το θέμα στον οικείο νομόρχη και για την έγκριση περιβαλλοντικών όρων απαιτείται η υποβολή και αξιολόγηση περιβαλλοντικής έκθεσης.

5. Κατ' εξαίρεση των διατάξεων των παραγράφων 2, 3 και 4: α) για έργα ή δραστηριότητες τα οποία πραγματοποιούνται από κεντρικές υπηρεσίες Υπουργείων, η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων, ανεξάρτητα από την κατηγορία στην οποία υπάγονται, χορηγείται με κοινή απόφαση των Υπουργών της παραγράφου 2 και β) για έργα ή δραστηριότητες τα οποία πραγματοποιούνται από υπηρεσίες της Περιφέρειας, εφόσον υπάγονται στη δεύτερη (Β) ή την τρίτη (Γ) κατηγορία, η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας.

6.α. Για νέα έργα και δραστηριότητες ή τη μετεγκατάσταση, τον εκσυγχρονισμό, επέκταση ή τροποποίηση των υφισταμένων, της πρώτης (Α) κατηγορίας, εφόσον επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον, απαιτείται μαζί με την αίτηση και η υποβολή Προμελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Επί της Προμελέτης αυτής η αρμόδια για έγκριση περιβαλλοντικών όρων αρχή προβαίνει σε προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση της πρότασης που συνίσταται σε γνωμοδότηση ως προς τη θέση, το μέγεθος, το είδος, την εφαρμοζόμενη τεχνολογία, τα γενικά τεχνικά χαρακτηριστικά, τη χρήση των φυσικών πόρων, τη συσσωρευτική δράση με άλλα έργα, την παραγωγή αποβλήτων, τη ρύπανση και τις οχλήσεις, καθώς και τον κίνδυνο ατυχημάτων ιδίως από τη χρήση ουσιών ή τεχνολογίας.

β. Για την προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση λαμβάνονται υπόψη:

αα) Οι γενικές και ειδικές κατευθύνσεις της χωροταξικής πολιτικής, που προκύπτουν από εγκεκριμένα χωροταξικά, ρυθμιστικά και πολεοδομικά σχέδια ή άλλα σχέδια χρήσεων γης.

ββ) Η περιβαλλοντική ευαισθησία της περιοχής, που ενδέχεται να θιγεί από το έργο ή τη δραστηριότητα.

γγ) Τα χαρακτηριστικά των ενδεχόμενων σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, όπως το μέγεθος, η πολυπλοκότητα, η ένταση και η έκτασή τους, ο διασυνοριακός χαρακτήρας τους, η διάρκεια, η συχνότητα και η αναστρεψιμότητά τους.

δδ) Τα οφέλη για την εθνική οικονομία, την εθνική ασφάλεια, τη δημόσια υγεία και η εξυπηρέτηση άλλων λόγων δημόσιου συμφέροντος.

εε) Οι θετικές επιπτώσεις στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον σε μία ευρύτερη περιοχή από εκείνη που επηρεάζεται άμεσα από το έργο ή τη δραστηριότητα.

γ. Μετά την προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση της πρότασης:

αα) είτε καλείται ο ενδιαφερόμενος ιδιώτης ή αρμόδιος φορέας να υποβάλει Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) για Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, ώστε να ακολουθηθεί η διαδικασία των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να απαιτηθούν πρόσθετα στοιχεία και τεκμηριώσεις για επί μέρους περιβαλλοντικά μέσα ή παραμέτρους,

ββ) είτε του γνωστοποιείται ότι δεν είναι δυνατή η πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας όπως προτάθηκε.

δ. Προκαταρκτική εκτίμηση και αξιολόγηση απαιτείται και για τα έργα και τις δραστηριότητες της δεύτερης (Β) κατηγορίας που καθορίζονται με την κοινή απόφαση που προβλέπεται στην περίπτωση Α' της παραγράφου 10.

ε. Η Διοίκηση, προκειμένου να εγκρίνει περιβαλλοντικούς όρους, μπορεί, κατά το στάδιο της προκαταρκτικής

αξιολόγησης και αξιολόγησης οποιασδήποτε πρότασης έργου ή δραστηριότητας, να απαιτήσει την υποβολή περιβαλλοντικής μελέτης ανώτερης κατηγορίας ή υποκατηγορίας και να υπαγάγει το έργο ή τη δραστηριότητα στη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ανώτερης κατηγορίας ή υποκατηγορίας από αυτήν που υπάγεται το έργο ή η δραστηριότητα, αν εκτιμάται ότι θα προκύψουν σοβαρές επιπτώσεις για το περιβάλλον από την πραγματοποίησή του. Αρμόδια προς τούτο είναι η αρχή που αξιολογεί την Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και γνωμοδοτεί σχετικά.

στ. Προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση δεν απαιτείται στις θεσμοθετημένες βιομηχανικές περιοχές και ζώνες, στις βιοτεχνικές περιοχές και πάρκα, στις αμυγγοεπισκευαστικές περιοχές, σύμφωνα με την ισχύουσα σχετική νομοθεσία, στις Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (Π.Ο.Α.Π.) του άρθρου 10 του Ν. 1742/1999 (ΦΕΚ 207 Α') και στις περιπτώσεις που η χωροθέτηση προβλέπεται από νόμο ή εγκεκριμένο χωροταξικό ή πολεοδομικό ή ρυθμιστικό σχέδιο, στις περιοχές που εντοπίζονται

κοιτάσματα μεταλλευτικών ορυκτών, βιομηχανικών ορυκτών και μαρμάρων, σύμφωνα με την περ. Α' της παρ. 1 του άρθρου 12 του Ν. 2837/2000 (ΦΕΚ 178 Α'), καθώς και στις μεταλλευτικές και λατομικές περιοχές που έχουν καθορισθεί σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

7. Η απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων μπορεί να εκδίδεται για ορισμένο χρονικό διάστημα που καθορίζεται στην ίδια απόφαση, μετά την πάροδο του οποίου υπόκειται σε ανανέωση ή ανανέωση. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον παρόντα νόμο, μόνον εφόσον επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις ως προς τις επιπτώσεις στο περιβάλλον.

8. Αν δημιουργούνται σοβαρά προβλήματα υποβάθμισης του περιβάλλοντος ή αν παρατηρηθούν επιπτώσεις στο περιβάλλον, που δεν είχαν προβλεφθεί από τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ή από την περιβαλλοντική έκθεση, το αρμόδιο όργανο για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων μπορεί να επιβάλλει πρόσθετους περιβαλλοντικούς όρους ή να μεταβάλλει τους αρχικούς, ανεξάρτητα από την κατηγορία στην οποία υπάγεται το έργο ή η δραστηριότητα.

9.α. Η απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για τα έργα και τις δραστηριότητες πρώτης (Α) κατηγορίας του άρθρου 3 χορηγείται μέσα σε ενενήντα (90) ημέρες από την υποβολή της αίτησης, εφόσον ο κατατεθείς φάκελος ήταν πλήρης και περιελάμβανε τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί για ίσο χρονικό διάστημα με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας κατά περίπτωση, αν λόγω της σοβαρότητας ή της δυσχέρειας του έργου ή της δραστηριότητας δικαιολογείται η παράταση.

β. Η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων για τα έργα και τις δραστηριότητες της δεύτερης (Β) και της τρίτης (Γ) κατηγορίας χορηγείται μέσα σε σαράντα (40) ημέρες από την υποβολή της αίτησης, εφόσον ο κατατεθείς φάκελος

ήταν πλήρης και περιελάμβανε τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

γ. Αν οι υπηρεσίες ή φορείς που γνωμοδοτούν, προκειμένου να εγκριθούν περιβαλλοντικοί όροι, δεν απαντήσουν μέσα στις προθεσμίες που καθορίζονται από το νόμο ή που τάσσονται από την αρμόδια υπηρεσία για την περιβαλλοντική αδειοδότηση, η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων μπορεί να χορηγηθεί και χωρίς τις γνωμοδοτήσεις αυτές, αμέσως μετά την παρέλευση της προθεσμίας.

10.α. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης καθορίζονται:

αα) τα έργα και οι δραστηριότητες της δεύτερης (Β) κατηγορίας για τα οποία απαιτείται προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση,

ββ) οι αρμόδιες υπηρεσίες και η διαδικασία για την προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση, όταν απαιτείται, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και η διαδικασία με την οποία οι αρμόδιες αρχές αποφασίζουν εάν επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις στο περιβάλλον από τη βελτίωση ή τροποποίηση ή επέκταση ή εκσυγχρονισμό ενός έργου ή μιας δραστηριότητας και κάθε άλλο σχετικό θέμα,

γγ) οι αρμόδιες υπηρεσίες και η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, ο τύπος των απαιτούμενων μελετών και στοιχείων, η προθεσμία υποβολής τους και έκφρασης γνώμης των αρμόδιων αρχών, και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

3. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται οι προδιαγραφές και το περιεχόμενο των κάθε τύπου Προμελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Π.Π.Ε.), Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Μ.Π.Ε.) και Περιβαλλοντικής Έκθεσης για κάθε ομάδα έργων ή δραστηριοτήτων, τα δικαιολογητικά που πρέπει να τις συνοδεύουν, το περιεχόμενο των φακέλων με βάση τους οποίους οι αρμόδιες αρχές αποφασίζουν εάν επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις στο περιβάλλον από τον εκσυγχρονισμό, επέκταση, βελτίωση, τροποποίηση ή ανανέωση έργου ή δραστηριότητας, καθώς και ο συνδυασμός των διαδικασιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης της προαναφερόμενης απόφασης με τις διαδικασίες χορήγησης άλλων αδειών που απαιτούνται για τα έργα και τις δραστηριότητες που προβλέπονται στο άρθρο 3.

4. Με τις κοινές αποφάσεις των ανωτέρω περιπτώσεων α' και β' μπορεί να παρέχεται ξυποδότηση στους Γενικούς Διευθυντές των ίδιων ως άνω Υπουργείων, να ρυθμίζουν με κοινή τους απόφαση, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, λεπτομερειακά και τεχνικά κτήματα.

5. Με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι μορφές για τις Προμελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και τις Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων έργων και δραστηριοτήτων.

ε. Για την περιβαλλοντική αξιολόγηση, δημοσιοποίηση της Μ.Π.Ε. και την έγκριση περιβαλλοντικών όρων, έργων και δραστηριοτήτων του ιδιωτικού και φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καταβάλλονται ανταποδοτικά τέλη υπέρ του Ειδικού Ταμείου Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων (Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ.), ανάλογα με την κατηγορία και υποκατηγορία που κατατάχθηκε το έργο ή η δραστηριότητα και τον τύπο της Μ.Π.Ε. που απαιτείται για την περιβαλλοντική αξιολόγησή του. Τα ανωτέρω τέλη διατίθενται μέσω του Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. για έργα και δραστηριότητες που αποσκοπούν στην αναβάθμιση, την προστασία και τη διαχείριση του περιβάλλοντος. Με αποφάσεις των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, καθορίζονται το ύψος, η διαδικασία είσπραξης των ανωτέρω τελών, ο τρόπος απόδοσης τους στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

11. Οι αποφάσεις της προηγούμενης παραγράφου εκδίδονται μέσα σε έξι μήνες από την έναρξη ισχύος των διατάξεων του παρόντος άρθρου - ΑΝΤΙΚ. ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 4 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 2 ΤΟΥ Ν. 3010/02, ΦΕΚ-91 Α'. Είχε τροποποιηθεί με το Ν. 2242/94 και το Ν. 2732/99 [Τέλος Τροποποίησης]

[Αρχή Τροποποίησης]

Με την παρ. 4 του άρθρου 18 του Ν. 2742/99, ΦΕΚ-207 Α' ορίζεται ότι : "Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 4 του ν. 1650/1986, όπως αυτό συμπληρώθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 6 του ν. 2242/1994 (ΦΕΚ 162 Α') διαγράφεται, αφ' τις στιγμής Ίσχυσε, η φράση 'και κατ' ανώτατο χρονικό διάστημα τριών (3) ετών από της έναρξεως ισχύος του παρόντος)". Όμως δεν λήφθηκε υπόψη η αντικατάσταση που μεσολάβησε από τον Ν. 2732/99, ΦΕΚ-154 Α', άρθρο 18, και κατά συνέπεια δεν υφίσταται η πιο πάνω τροποποίηση) [Τέλος Τροποποίησης]

(Βλ. άρθρο 6 Ν. 3010/02, ΦΕΚ-91 Α').

[Αρχή Τροποποίησης]

Άρθρο 5

Περιεχόμενο και δημοσιότητα Μελετών
Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

1. Η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- α) Περιγραφή του έργου ή της δραστηριότητας με πληροφορίες για το χώρο εγκατάστασης, το σχεδιασμό και το μέγεθος του.
- β) Περιγραφή των στοιχείων του περιβάλλοντος που ενδέχεται να θιγούν σημαντικά από το προτεινόμενο έργο ή τη δραστηριότητα.
- γ) Εντοπισμό και αξιολόγηση των βασικών επιπτώσεων στο περιβάλλον.
- δ) Περιγραφή των μέτρων για την πρόληψη, μείωση ή αποκατάσταση των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον.
- ε) Σύνοψη των κύριων εναλλακτικών λύσεων και υπόδειξη των κύριων λόγων της επιλογής της προτεινόμενης λύσης.
- στ) Απλή (μη τεχνική) περίληψη του συνόλου της μελέτης.
- ζ) Σύνοψη αναφορά των ενδεχόμενων δυσκολιών που προέκυψαν κατά την εκπόνηση της μελέτης.

Οι προδιαγραφές και το ειδικότερο περιεχόμενο της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων καθορίζονται με τις υπουργικές αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 10β του προηγούμενου άρθρου.

2. Η αρμόδια αρχή πριν από τη χορήγηση της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων ξεκινά τη διαδικασία δημοσιοποίησης με τη διαβίβαση στο οικείο Νομαρχιακό Συμβούλιο φακέλου με τη Μ.Π.Ε. και τα απαιτούμενα συνοδευτικά της στοιχεία, καθώς και τη γνωμοδότηση της Διοίκησης για την προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση επί της Προμελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Π.Π.Ε.) που υποβλήθηκε, όπου απαιτείται.

Το Νομαρχιακό Συμβούλιο, πριν γνωμοδοτήσει επί του περιεχομένου του φακέλου της Μ.Π.Ε., υποχρεούται να θέτει στη διάθεση του κοινού και των φορέων εκπροσώπησης του το φάκελο για να εκφράσουν τη γνώμη τους.

Κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Ξωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Με την ανωτέρω απόφαση μπορεί να καθορίζεται και άλλο όργανο ή υπηρεσία, το οποίο θέτει στη διάθεση του κοινού και των φορέων εκπροσώπησης του το φάκελο για να εκφράσουν τη

γνώμη τους.

3. Οι αποφάσεις που αφορούν στην έγκριση περιβαλλοντικών όρων, για έργα πρώτης και δεύτερης κατηγορίας, καθώς και οι γνωμοδοτήσεις της Διοίκησης για την προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση επί των υποβαλλόμενων Π.Π.Ε., διαβιβάζονται στο οικείο ή στα οικεία νομαρχιακά συμβούλια προκειμένου να λάβουν γνώση και να ενημερώσουν τους πολίτες και τους φορείς εκπροσώπησης τους. Η διαδικασία ενημέρωσης των πολιτών καθορίζεται με την απόφαση της προηγούμενης παραγράφου - ΑΝΤΙΚ. ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 3 ΤΟΥ Ν. 3010/02, ΦΕΚ-91 Α' [Τέλος Τροποποίησης] (Βλ. άρθρο 6 Ν. 3010/02, ΦΕΚ-91 Α').

Άρθρο 6 Ν. 1650/86 : Έλεγχος τήρησης περιβαλλοντικών όρων.

Ανταποδοτικά τέλη.

1. Ο έλεγχος για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων ανήκει στα όργανα της υπηρεσίας που είναι αρμόδια, κατά τις οικείες διατάξεις, να εγκρίνουν την ίδρυση, λειτουργία ή πραγματοποίηση έργου ή δραστηριότητας. Όπου, κατά την κείμενη νομοθεσία, ο έλεγχος για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων γίνεται από διανομαρχιακές ή περιφερειακές υπηρεσίες, ανεξάρτητα από το αν έχουν ή όχι και την αρμοδιότητα για την έγκριση της ίδρυσης, λειτουργίας ή πραγματοποίησης του αντίστοιχου έργου ή δραστηριότητας, οι υπηρεσίες αυτές διατηρούν την παραπάνω αρμοδιότητα ελέγχου.

2. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων μπορεί αυτοτελώς να διενεργεί ελέγχους για την παρακολούθηση της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων σε ολόκληρη τη χώρα.

3. Ελέγχους για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων διενεργούν και τα κατά το άρθρο 26 Κλιμάκια Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος.

4. Με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και άλλου κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, ύστερα από εισήγηση του οικείου νομάρχη, είναι δυνατό να επιβάλλονται τέλη σε βάρος των επιχειρήσεων που ασκούν δραστηριότητες ή εκτελούν έργα που υπάγονται στις δύο πρώτες κατηγορίες του άρθρου 3, προκειμένου να καλυφθούν τα έξοδα κατασκευής και λειτουργίας συγκεκριμένων έργων και προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος που προβλέπονται από τους περιβαλλοντικούς όρους σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 3, 4 και 5. Τα πιο πάνω έργα ή προγράμματα προστασίας του περιβάλλοντος εκτελούνται από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) ή άλλου φορείς.

Τα τέλη αυτά καθορίζονται ανάλογα με το μέγεθος, το ρυπαντικό φορτίο και την ποσότητα των αποβλήτων του έργου ή της δραστηριότητας και δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα πιο πάνω έξοδα. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται ο τρόπος και ο χρόνος είσπραξης των τελών και απόδοσής τους στον Ο.Τ.Α. ή φορέα που κατασκευάζει ή έχει την ευθύνη λειτουργίας του έργου και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 18 Ν. 1650/86 : Αντικείμενο προστασίας και διατήρησης

1. "Η φύση και το τοπίο προστατεύονται και διατηρούνται, ώστε να διασφαλίζονται οι φυσικές διεργασίες, η αποδοτικότητα των φυσικών πόρων, η ισορροπία και η εξέλιξη των οικοσυστημάτων καθώς και η ποικιλομορφία, η ιδιαιτερότητα και η μοναδικότητά τους.

2. Χερσαίες, υδάτινες ή μικτού χαρακτήρα περιοχές, μεμονωμένα στοιχεία ή σύνολα της φύσης και του τοπίου, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενα προστασίας και διατήρησης λόγω της οικολογικής, γεωμορφολογικής βιολογικής, επιστημονικής ή αισθητικής σημασίας τους.

3. Οι περιοχές, τα στοιχεία ή τα σύνολα της προηγούμενης παραγράφου μπορούν να χαρακτηρίζονται σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 19 ως: - Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης. - Περιοχές προστασίας της φύσης. - Εθνικά Πάρκα. - Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί, προστατευόμενα τοπία και στοιχεία του τοπίου. - Περιοχές οικοανάπτυξης.

4. Αν για την προστασία και διατήρηση των περιοχών, των στοιχείων ή των συνόλων της προηγούμενης παραγράφου επιβάλλεται παράλληλα η εφαρμογή ορισμένων μέτρων σε γειτονικές εκτάσεις, οι παραπάνω περιοχές, τα στοιχεία ή τα σύνολα αποτελούν κεντρικό τμήμα μιας ευρύτερης περιοχής, στην οποία τα αναγκαία μέτρα προστασίας κλιμακώνονται κατά ζώνες.

[Αρχή Τροποποίησης]

5. α. Τα αντικείμενα προστασίας και διατήρησης της παρ. 3 με τις ζώνες τους διέπονται από κανονισμούς διοίκησης και λειτουργίας, στους οποίους καθορίζονται τα αναγκαία μέτρα οργάνωσης και λειτουργίας των προστατευόμενων αντικειμένων και εξειδικεύονται οι γενικοί όροι και περιορισμοί άσκησης δραστηριοτήτων και εκτέλεσης έργων, που καθορίζονται με το προεδρικό διάταγμα που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 21. Οι ανώτεροι κανονισμοί καταρτίζονται εντός έτους από τη δημοσίευση του προεδρικού διατάγματος που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 21 και εγκρίνονται με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

β. Με τις ίδιες ή όμοιες υπουργικές αποφάσεις εγκρίνονται επίσης πενταετή Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων της παραγράφου 3. Με τα Σχέδια Διαχείρισης προσδιορίζονται, στο πλαίσιο των γενικότερων όρων και προϋποθέσεων που τίθενται στα προεδρικά διατάγματα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 21, οι κατευθύνσεις και οι προτεραιότητες για την εφαρμογή των έργων, δράσεων και μέτρων που απαιτούνται για την αποτελεσματική προστασία και διαχείριση των κατά περίπτωση προστατευόμενων αντικειμένων. Τα Σχέδια Διαχείρισης συνοδεύονται από προγράμματα δράσης στα οποία εξειδικεύονται τα αναγκαία μέτρα, δράσεις, έργα και προγράμματα, οι φάσεις, το κόστος, οι πηγές και οι φορείς χρηματοδότησής τους, καθώς και το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσής τους και οι φορείς εφαρμογής τους. Οι διατάξεις της περιπτώσεως αυτής εφαρμόζονται αναλόγως και για την κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης για τα προστατευόμενα είδη της χλωρίδας και πανίδας που αναφέρονται στο άρθρο 20, καθώς και για τους οικοτόπους που ορίζονται στην κοινή υπουργική απόφαση 33318/3028/28.12.1998 (ΦΕΚ 1289 Β'/28.12.1998) - ΑΝΤΙΚ. ΤΗΣ ΠΑΡ. 5 ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 16 ΤΟΥ Ν. 2742/99, ΦΕΚ-207 Α' [Τέλος Τροποποίησης]

6. Αντικείμενα προστασίας και διατήρησης, κατά την έννοια της παρ. 1 αποτελούν επίσης τα είδη της αυτοφυούς χλωρίδας και της άγριας πανίδας".

Άρθρο 19 Ν. 1650/86 : Κριτήρια χαρακτηρισμού και αρχές προστασίας "Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου:

1. Ως περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης χαρακτηρίζονται εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικότοποι σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας.

Στις περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης απαγορεύεται κάθε δραστηριότητα.

Κατ' εξαίρεση μπορεί να επιτρέπονται σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου κανονισμού η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στη διατήρηση των χαρακτηριστικών τους, εφόσον εξασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας.

2. Ως περιοχές προστασίας της φύσης χαρακτηρίζονται εκτάσεις μεγάλης οικολογικής ή βιολογικής αξίας.

Στις περιοχές αυτές προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που είναι δυνατό να μεταβάλλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξή του.

Κατ' εξαίρεση μπορούν να επιτρέπονται σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου κανονισμού η εκτέλεση εργασιών, ερευνών και η άσκηση ασχολιών και δραστηριοτήτων, κυρίως παραδοσιακών, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς προστασίας.

Στις περιοχές της κατηγορίας αυτής μπορεί να δίδονται ειδικότερες ονομασίες ανάλογα με το

συγκεκριμένο αντικείμενο και το σκοπό προστασίας.

3. Ως εθνικά πάρκα χαρακτηρίζονται εκτεταμένες χερσαίες, υδάτινες ή μικτού χαρακτήρα περιοχές, οι οποίες παραμένουν ανεπηρέαστες ή έχουν ελάχιστα επηρεαστεί από τις ανθρώπινες δραστηριότητες και στις οποίες διατηρείται μεγάλος αριθμός και ποικιλία αξιόλογων βιολογικών, οικολογικών, γεωμορφολογικών και αισθητικών στοιχείων. Όταν το εθνικό πάρκο ή μεγάλο τμήμα των καταλαμβάνει θαλάσσια περιοχή ή εκτάσεις δασικού χαρακτήρα μπορεί να χαρακτηρίζεται ειδικότερα ως θαλάσσιο πάρκο ή εθνικός δρυμός αντίστοιχα. Ο χαρακτηρισμός περιοχών ως εθνικών πάρκων αποσκοπεί στη διαφύλαξη της φυσικής κληρονομιάς και στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας ευρύτερων περιοχών της χώρας με παράλληλη παροχή στο κοινό δυνατοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και φυσιολατρικών δραστηριοτήτων. Για την εκπλήρωση των σκοπών αυτών λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα, ώστε οι περιοχές αυτές να προστατεύονται επαρκώς τόσο από φυσικές ακτές υποβάθμισης όσο και από ανθρώπινες ενέργειες, επεμβάσεις και δραστηριότητες. Στα εθνικά πάρκα επιτρέπεται να εκτελούνται έργα, να γίνονται έρευνες και να ασκούνται δραστηριότητες, κυρίως παραδοσιακού χαρακτήρα, με τους όρους και περιορισμούς που καθορίζονται ειδικότερα από τον οικείο κανονισμό λειτουργίας και διαχείρισης.

Τα εθνικά πάρκα είναι δυνατό να περιλαμβάνουν περιοχές των παρ. 1 και 2.

4. Ως προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί χαρακτηρίζονται λειτουργικά τμήματα της φύσης ή μεμονωμένα δημιουργήματά της που έχουν ιδιαίτερη επιστημονική, οικολογική ή αισθητική αξία ή συμβάλλουν στη διατήρηση των φυσικών διεργασιών και στην προστασία φυσικών πόρων, όπως δέντρα, συστάδες δέντρων και θάμνων προστατευτική βλάστηση, παρτέρια και παράκτια βλάστηση φυσικοί φράχτες, καταρράχτες, πηγές, φαράγγια, θίνες, ύφαλοι, σπηλιές βράχοι, απολιθωμένα δάση, δέντρα ή τμήματά τους, παλαιοντολογικά ευρήματα, παλιογενείς και γεωμορφολογικοί σχηματισμοί, προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί που έχουν μνημειακό χαρακτήρα χαρακτηρίζονται ειδικότερα ως διατηρητέα μνημεία της φύσης. Ως προστατευόμενα τοπία χαρακτηρίζονται περιοχές μεγάλης αισθητικής ή πολιτιστικής αξίας και εκτάσεις που είναι ιδιαίτερα πρόσφορες για αναψυχή του κοινού ή συμβάλλουν στην προστασία ή αποδοτικότητα φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους. Στα προστατευόμενα τοπία μπορεί να δίνονται με βάση τα κύρια χαρακτηριστικά τους, ειδικότερες ονομασίες, όπως αισθητικό δάσος, τοπίο άγριας φύσης, τοπίο αγροτικό, αστικό ή βιομηχανικό. Ως προστατευόμενα στοιχεία του τοπίου χαρακτηρίζονται τμήματα ή συστατικά στοιχεία του τοπίου που έχουν ιδιαίτερη αισθητική ή πολιτιστική αξία ή συμβάλλουν στην προστασία ή αποδοτικότητα φυσικών πόρων λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους, όπως αλσύλια, παραδοσιακές καλλιέργειες, αγροικίες, μονοπάτια, πέτρινοι φράχτες, αναβαθμίδες, προστατευτικές φυτείες, κρήνες.

Ενέργειες ή δραστηριότητες που μπορούν να επιφέρουν καταστροφή, φθορά ή αλλοίωση των προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, των προστατευόμενων τοπίων ή στοιχείων του τοπίου απαγορεύονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις των οικείων κανονισμών.

5. Ως περιοχές οικοανάπτυξης χαρακτηρίζονται εκτεταμένες περιοχές που μπορούν να περιλαμβάνουν χωριά ή οικισμούς εφόσον παρουσιάζουν ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου. Στις περιοχές αυτές επιδιώκεται:

α) Η προστασία και η βελτίωση των ιδιαίτερων φυσικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών τους.

β) Η ενίσχυση των παραδοσιακών ασχολιών και δραστηριοτήτων που μπορεί να επιτευχθεί και με την ανανέωση και τον εκσυγχρονισμό των μεθόδων και των συνθηκών της τοπικής οικονομίας. Στις περιοχές οικοανάπτυξης μπορούν να ασκούνται μικρής κλίμακας δραστηριότητες οι οποίες προσαρμόζονται στο φυσικό περιβάλλον και στην τοπική αρχιτεκτονική. Ιδιαίτερα ενθαρρύνεται η ανάπτυξη του αγροτουρισμού με χρησιμοποίηση αγροτικών κατοικιών, ξενώνων, κάμπινγκ και άλλων κατασκευών. Βιομηχανικές δραστηριότητες είναι δυνατό να επιτρέπονται εφόσον ευνοούν την οικονομική αναζωογόνηση των αγροτικών περιοχών και δεν προκαλούν υποβάθμιση του περιβάλλοντος ασυμβίβαστη με το χαρακτήρα των περιοχών αυτών.

γ) Η εκπαίδευση και η μύηση του κοινού στους τρόπους και στις μεθόδους αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπινων δραστηριοτήτων και φυσικών διεργασιών.

δ) Η ανάπαυση και η αναψυχή του κοινού.

Οι παραπάνω σκοποί πραγματοποιούνται με βάση ειδικά σχέδια ανάπτυξης και διαχείρισης. Οι περιοχές οικοανάπτυξης είναι δυνατό να περιλαμβάνουν περιοχές παραγράφων 1 και 2.

Άρθρο 20 Ν. 1650/86 : Προστασία και διατήρηση των ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας και της άγριας πανίδας

1. Τα είδη της αυτοφυούς χλωρίδας και της άγριας πανίδας προστατεύονται και διατηρούνται μαζί με τη βιοκοινότητα και το βιότοπο ή οικότοπό τους, ως βιογενετικά αποθέματα και ως συστατικά στοιχεία των οικοσυστημάτων. Ιδιαίτερα προστατεύονται και διατηρούνται είδη που είναι σπάνια ή απειλούνται με εξαφάνιση, είδη των οποίων ο πληθυσμός, χωρίς να διατρέχει άμεσο κίνδυνο εξαφάνισης, εμφανίζει τάση μείωσης λόγω υποβάθμισης των βιότοπων του είδους ή υπερεκμετάλλευσης του, καθώς και είδη που έχουν ιδιαίτερη οικολογική, επιστημονική, γενετική, παραδοσιακή ή οικονομική αξία.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας, ΠΕΧΩΔΕ, και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, η οποία εκδίδεται μέσα σε δύο χρόνια από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, καταρτίζονται κατάλογοι των ιδιαίτερα προστατευομένων ειδών κατά κατηγορία προστασίας και καθορίζονται περιορισμοί, απαγορεύσεις, όροι και μέτρα για την προστασία τους καθώς και οι όροι διεξαγωγής επιστημονικών ερευνών πάνω στα είδη αυτά και ρυθμίζονται τα σχετικά με τη συνεργασία των συναρμοδίων υπηρεσιών και των ενδιαφερομένων φορέων και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Με όμοια απόφαση μπορεί να τροποποιούνται ή να συμπληρώνονται οι παραπάνω κατάλογοι, περιορισμοί, απαγορεύσεις και όροι.

3. Η άσκηση της γεωργίας, της δασοπονίας, της θήρας και της αλιείας καθώς επίσης η φυτοπροστασία και η υγειονομική προστασία των ζώων εναρμονίζονται με τις ανάγκες προστασίας της αυτοφυούς χλωρίδας και της άγριας πανίδας.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας, ΠΕΧΩΔΕ και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού καθορίζονται οι αναγκαίοι προς τούτο όροι και προϋποθέσεις και κάθε άλλη συναφή με τα θέματα αυτά λεπτομέρεια.

Άρθρο 21 Ν. 1650/86 : Χαρακτηρισμός περιοχών, στοιχείων ή συνόλων της φύσης και του τοπίου

1. Ο χαρακτηρισμός περιοχών, στοιχείων ή συνόλων της φύσης και του τοπίου, σύμφωνα με τα άρθρα 18 και 19 και ο καθορισμός των ορίων τους και των τυχόν ζωνών προστασίας τους γίνονται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Γεωργίας, ΠΕΧΩΔΕ, Ενέργειας και Τεχνολογίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού ύστερα από γνώμη του νομαρχιακού συμβουλίου, σε εφαρμογή περιφερειακού ή νομαρχιακού ή ειδικού χωροταξικού σχεδίου ή γενικού πολεοδομικού σχεδίου ή ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης. Σε κάθε περίπτωση η σύνταξη ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης είναι απαραίτητη για την τεκμηρίωση της σημασίας του προστατευτέου αντικειμένου και τη σκοπιμότητα των προτεινόμενων μέτρων προστασίας. Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, καθορίζεται η διαδικασία κατάρτισης και έγκρισης των ειδικών αυτών περιβαλλοντικών μελετών και το περιεχόμενό τους.

Ειδικά ο χαρακτηρισμός και ο καθορισμός των ορίων και των τυχόν ζωνών προστασίας, περιοχών, στοιχείων ή συνόλων της φύσης και του τοπίου, που περιλαμβάνονται σε Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε.) γίνεται με την πράξη καθορισμού της Ζ.Ο.Ε. και με τη διαδικασία του άρθρου 29 του ν. 1337/1983, όπως ισχύει.

[Αρχή Τροποποίησης]

2. Με το παραπάνω προεδρικό διάταγμα καθορίζονται οι αναγκαίοι για την προστασία του συγκεκριμένου αντικειμένου γενικοί όροι, απαγορεύσεις και περιορισμοί στις χρήσεις γης, στη δόμηση και στην κατάτμηση ακινήτων, καθώς και στην εγκατάσταση και άσκηση δραστηριοτήτων και στην εκτέλεση έργων. Με το ίδιο προεδρικό διάταγμα μπορεί να προβλέπεται η υποχρέωση σύνταξης μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και για έργα ή δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνονται στην πρώτη κατηγορία έργων και δραστηριοτήτων του άρθρου 3 του παρόντος νόμου - ΑΝΤΙΚ. Της ΠΑΡ. 2 ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 16 ΤΟΥ Ν. 2742/99, ΦΕΚ-207 Α' [Τέλος Τροποποίησης]

3. Τα σχέδια των προεδρικών διαταγμάτων που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 ανακοινώνονται πριν από την οριστική διατύπωσή τους στους ενδιαφερόμενους. Με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία της ανακοίνωσης των σχεδίων και της υποβολής των προτάσεων ή αντιρρήσεων των ενδιαφερομένων και ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

[Αρχή Τροποποίησης]

4. α. Τα προεδρικά διατάγματα των παραγράφων 1 και 2, καθώς και οι Κανονισμοί Διοίκησης και

Λειτουργίας και τα Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων αναθεωρούνται ανά πενταετία, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην επόμενη περίπτωση. Στο χρονικό αυτό διάστημα, επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η τροποποίησή τους, μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση του Φορέα Διαχείρισης εφόσον έχει συσταθεί, ή των υπηρεσιών ή νομικών προσώπων στα οποία έχει ανατεθεί η σχετική αρμοδιότητα: α) για την αντιμετώπιση έκτακτων γεγονότων που σχετίζονται με την προστασία της περιοχής, β) για την προσαρμογή τους σε υποδείξεις και παρατηρήσεις της ετήσιας έκθεσης αξιολόγησης της επόμενης περιπτώσεως, γ) για να εκτελεσθούν έργα και μέτρα ιδιαίτερα σημαντικά για την προστασία και διαχείριση της περιοχής.

β. Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των ρυθμίσεων των προεδρικών διαταγμάτων των παραγράφων 1 και 2, καθώς και των Κανονισμών Διοίκησης και Λειτουργίας και των Σχεδίων Διαχείρισης της παραγράφου 5 του άρθρου 18, γίνεται είτε από τον οικείο Φορέα Διαχείρισης, εφόσον έχει συσταθεί, είτε από τις υπηρεσίες ή νομικά πρόσωπα στα οποία έχει ανατεθεί η σχετική αρμοδιότητα. Για το σκοπό αυτόν τα πρόσωπα τον προηγούμενου εδαφίου συντάσσουν ετήσια έκθεση αξιολόγησης που κοινοποιείται με μέριμνά τους στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και στο Υπουργείο Γεωργίας, καθώς και σε άλλα Υπουργεία των οποίων οι αρμοδιότητες εμπίπτουν στην περιοχή του προστατευόμενου κατά περίπτωση αντικείμενου. Η έκθεση αυτή μπορεί να κοινοποιείται επίσης σε οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, των οποίων η δραστηριότητα εκτείνεται στην περιοχή διαχείρισης, στις αρμόδιες υπηρεσίες της οικείας περιφέρειας και στους οικείους οργανισμούς αυτοδιοίκησης και των δύο βαθμίδων, προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη κατά την επεξεργασία μέτρων, δράσεων, ενεργειών και ρυθμίσεων αρμοδιότητάς τους, που προωθούν την αποτελεσματική εφαρμογή των σχετικών προεδρικών διαταγμάτων, κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και σχεδίων διαχείρισης - ΑΝΤΙΚ. Της ΠΑΡ. 4 ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡ. 3 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 16 ΤΟΥ Ν. 2742/99, ΦΕΚ-207 Α' [Τέλος Τροποποίησης]

5. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Γεωργίας, ΠΕΧΩΔΕ και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, μπορεί να μεταβιβάζεται στον οικείο νομάρχη η αρμοδιότητα χαρακτηρισμού σύμφωνα με την παρ. 1 συγκεκριμένου αντικείμενου και καθορισμού των ορίων και των τυχών ζωνών προστασίας του, καθώς και η αρμοδιότητα καθορισμού, για το αντικείμενο αυτό, των θεμάτων που αναφέρονται στην παρ. 2.

6. Για περιοχές, στοιχεία ή σύνολα της φύσης και του τοπίου για τα οποία έχει αρχίσει η διαδικασία χαρακτηρισμού τους και εως ότου εκδοθεί το προεδρικό διάταγμα που προβλέπεται στην παρ. 1, μπορεί να καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Γεωργίας, ΠΕΧΩΔΕ, και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού απαγορεύσεις, όροι και περιορισμοί για επεμβάσεις και δραστηριότητες που είναι δυνατό να έχουν βλαπτικά αποτελέσματα για τις παραπάνω περιοχές, στοιχεία ή σύνολα. Η ισχύς της υπουργικής αυτής απόφασης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο έτη. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται με όμοια υπουργική απόφαση για ένα ακόμη έτος.

[Αρχή Τροποποίησης]

7. Στη διαδικασία του άρθρου αυτού υπάγεται εφεξής κάθε νέος χαρακτηρισμός εθνικών δρυμών, αισθητικών δασών και διατηρητέων μνημείων της φύσης, καθώς και κάθε τροποποίηση των ορίων και καθορισμός των αναγκαίων όρων και περιορισμών προστασίας των εθνικών δρυμών, αισθητικών δασών και διατηρητέων μνημείων της φύσης που έχουν χαρακτηριστεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 78 του ν.δ. 86/1969, όπως αντικαταστάθηκε από τις διατάξεις του άρθρου 3 του ν.δ. 996/1971 - ΠΡΟΣΘ. ΠΑΡ. 7 ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡ. 4 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 16 ΤΟΥ Ν. 2742/99, ΦΕΚ-207 Α' [Τέλος Τροποποίησης]

Άρθρο 28 Ν. 1650/86 : Ποινικές Κυρώσεις

1. Με φυλάκιση τριών μηνών έως δύο έτη και χρηματική ποινή τιμωρείται όποιος:

α) προκαλεί ρύπανση ή υποβαθμίζει το περιβάλλον με πράξη ή παράλειψη που αντιβαίνει στις διατάξεις του νόμου αυτού ή των κατ' εξουσιοδότηση των εκδιδόμενων διαταγμάτων και υπουργικών ή νομαρχιακών αποφάσεων ή β) ασκεί δραστηριότητα ή επιχείρηση χωρίς την απαιτούμενη σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού ή των κατ' εξουσιοδότηση του εκδιδόμενων διαταγμάτων και υπουργικών ή νομαρχιακών αποφάσεων, άδεια ή έγκριση, που έχει χορηγηθεί και υποβαθμίζει το περιβάλλον.

2. Σε περίπτωση τέλεσης των εγκλημάτων της παρ. 1 από αμέλεια επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι ένα έτος.

3. Ειδικότερα όσον αφορά στα εγκλήματα της παρ. 1 αν από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος δημιουργήθηκε κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή. Αν επήλθε βαριά σωματική βλάβη, ή θάνατος ανθρώπου επιβάλλεται κάθειρξη έως δέκα έτη.

Αν η βαρεία σωματική βλάβη ή ο θάνατος αφορά έμβρυο επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστο δύο ετών και χρηματική ποινή.

4. Αν η ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος προέρχεται από τη δραστηριότητα νομικού προσώπου, το δικαστήριο κηρύσσει αστικώς υπεύθυνο εις ολόκληρον για την καταβολή της χρηματικής ποινής και το νομικό πρόσωπο.

5. Οι πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, οι εντεταλμένοι ή διευθύνοντες σύμβουλοι ανώνυμων εταιρειών, οι διαχειριστές εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου και του εποπτικού συμβουλίου συνεταιρισμών, καθώς και τα πρόσωπα που ασκούν την διοίκηση ή τη διαχείριση άλλων νομικών προσώπων του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα έχουν ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να μεριμνούν για την τήρηση των διατάξεων που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος. Για κάθε πράξη ή παράλειψη του νομικού προσώπου, που εμπίπτει στην παρ. 1 του άρθρου αυτού, τα πρόσωπα αυτά τιμωρούνται ως αυτουργοί ανεξάρτητα από την τυχόν ποινική ευθύνη άλλου φυσικού προσώπου και την αστική ευθύνη του νομικού προσώπου, εφόσον από πρόθεση ή από αμέλεια δεν τήρησαν την ιδιαίτερη νομική τους υποχρέωση να μεριμνούν για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του νόμου.

6. Αν ο δράστης των παραβάσεων που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου αυτού οικειοθελώς και πριν εξεταστεί για την πράξη του από την αρχή περιορίσει ουσιωδώς τη ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ή με έγκαιρη αναγγελία του προς την αρχή συντελέσει αποτελεσματικά στην ουσιώδη μείωση των συνεπειών, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλλει ποινή μειωμένη σύμφωνα με το άρθρο 83 του ποινικού κώδικα ή να τον απαλλάξει από κάθε ποινή.

7. Στις περιπτώσεις εγκλημάτων του κεφαλαίου αυτού ως πολιτικώς ενάγων μπορεί να παρίσταται και το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης στην περιφέρεια των οποίων τελέστηκε το έγκλημα και το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας, ανεξάρτητα αν έχουν υποστεί περιουσιακή ζημιά, με αίτημα την αποκατάσταση των πραγμάτων, στο μέτρο που είναι δυνατή. Έγγραφο προδικασία δεν απαιτείται.

8. Όποιος παραβιάζει τα μέτρα, τις απαγορεύσεις, τους όρους και τους περιορισμούς που επιβάλλονται δυνάμει των άρθρων 18 έως 21 ή των δ/των ή υπουργικών ή νομαρχιακών αποφάσεων, που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή τους, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός μήνα. Αν ο δράστης ενήργησε από αμέλεια τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τρεις μήνες ή με χρηματική ποινή.

9. Τα κατά παράβαση των προστατευτικών μέτρων, απαγορεύσεων, όρων και περιορισμών στους οποίους αναφέρονται οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 20, συλλαμβανόμενα, φονευμένα, γραμματιζόμενα ή συλλεγόμενα είδη της άγριας πανίδας και χλωρίδας κατάσχονται είτε βρίσκονται στην κατοχή του παραβάτη είτε τρίτου. Επίσης κατάσχονται τα εργαλεία ή μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για την παράνομη σύλληψη, θανάτωση, τραυματισμό ή συλλογή των προστατευόμενων ειδών. Τα κατασχόμενα δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 76 παρ. 1 του ποινικού κώδικα και παραδίδονται σε μουσεία φυσικής ιστορίας ή σε άλλα κατά περίπτωση δρώματα ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου για σκοπούς εκπαιδευτικούς ή άλλους.

Διατάσσεται επίσης η αφαίρεση της άδειας κυνηγιού ή αλιείας του παραβάτη για χρονικό διάστημα από τρεις μήνες έως τρία έτη. Σε περίπτωση υποτροπής, η αφαίρεση της άδειας επιβάλλεται οριστικά.

10. Οι κυρώσεις και οι λοιπές ρυθμίσεις των παρ. 1, 2, 3, 4, 5 και 6 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις παραβάσεων των όρων και των μέτρων που καθορίζονται με τις διοικητικές πράξεις

που προβλέπονται στα άρθρα 11 και 12 του Ν. 1515/1985 και στα άρθρα επίσης 11 και 12 του Ν. 1561/1985.

Άρθρο 29 Ν. 1650/86 : Αστική Ευθύνη

1. Οποιοσδήποτε, φυσικό ή νομικό πρόσωπο προκαλεί ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ευθύνεται σε αποζημίωση, εκτός αν υποδείξει ότι η ζημιά οφείλεται σε ανώτερη βία ή ότι προήλθε από υπαίτια ενέργεια τρίτου που ενήργησε δολίως.

Άρθρο 30 Ν. 1650/86 : Διοικητικές Κυρώσεις

[Αρχή Τροποποίησης]

1. Σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προκαλούν οποιαδήποτε ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ή παραβαίνουν τις διατάξεις του νόμου αυτού ή των κατ' εξουσιοδότηση του εκδιδόμενων διαταγμάτων ή υπουργικών ή περιφερειακών ή νομαρχιακών αποφάσεων, καθώς και στους παραβάτες των όρων και των μέτρων που καθορίζονται με τις διοικητικές πράξεις, που προβλέπονται στα άρθρα 11 και 12 των νόμων 1515/1985 (ΦΕΚ 18 Α') και 1561/1985 (ΦΕΚ 148 Α'), ανεξάρτητα από την αστική ή ποινική ευθύνη, επιβάλλεται ως διοικητική κύρωση πρόστιμο, από πενήντα (50) μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ, ύστερα από εισήγηση είτε των κατά το άρθρο 6 υπηρεσιών είτε των κατά το άρθρο 26 κλιμακίων Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος, ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης, τη συχνότητα, την υποτροπή, το ύψος υπέρβασης των θεσμοθετημένων ορίων εκπομπών και την παραβίαση των περιβαλλοντικών όρων ως εξής:

α. από τον οικείο Νομάρχη, εφόσον το πρόστιμο που προτείνεται ανέρχεται έως εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ,

β. από το Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας, εφόσον το πρόστιμο που προτείνεται κυμαίνεται από εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ έως εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ,

γ. από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, εφόσον το πρόστιμο που προτείνεται υπερβαίνει τις εκατόν πενήντα χιλιάδες (150.000) ευρώ

- ΑΝΤΙΚ. ΤΗΣ ΠΑΡ.1 ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 4 ΤΟΥ Ν. 3010/02, ΦΕΚ-91 Α'. ΕΙΧΕ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡ.Α ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. ΓΓΔ/1800/01 (ΦΕΚ 1587 Β') ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ. [Τέλος Τροποποίησης]

[Αρχή Τροποποίησης]

«2. Αν μια επιχείρηση ή δραστηριότητα προκαλεί ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος, επιβάλλεται προσωρινή απαγόρευση της λειτουργίας της μέχρις ότου ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να αποτρέπεται η ρύπανση ή η υποβάθμιση. Μπορεί επίσης να επιβληθεί η οριστική διακοπή της λειτουργίας της, αν η επιχείρηση ή η δραστηριότητα παραλείπει να συμμορφωθεί προς τα υποδεικνυόμενα μέτρα ή αν η λήψη αποτελεσματικών μέτρων είναι ανέφικτη. Η διακοπή επιβάλλεται με απόφαση του οικείου νομάρχη. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, και ιδίως σε περίπτωση που από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος υπάρχει κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης ή ευρείας οικολογικής διατάραξης ή καταστροφής, ενόψει και της σπουδαιότητας της επιχείρησης ή δραστηριότητας, ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων από κοινού με τον τυχόν συναρμόδιο υπουργό δικαιούται να επιβάλλει τις παραπάνω κυρώσεις. Με την πράξη επιβολής της απαγόρευσης λειτουργίας μπορεί να προβλέπεται και πρόστιμο από είκοσι εννέα (29) έως δύο χιλιάδες εννιακόσια (2.900) Ευρώ για κάθε ημέρα παράβασης της απαγόρευσης.

Η παράβαση διαπιστώνεται με πράξη του οργάνου που επέβαλε την απαγόρευση με την οποία καταλογίζεται το πρόστιμο.

Με απόφαση του οργάνου που επέβαλε την απαγόρευση λειτουργίας της επιχείρησης ή δραστηριότητας μπορεί, σε κάθε περίπτωση, να αίρεται η απαγόρευση αυτή, ώστε να παύσει οριστικά η ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος» - ΑΝΤΙΚ. ΤΗΣ ΠΑΡ.2 ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡ.Β ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. ΓΓΔ/1800/01 (ΦΕΚ 1587 Β') ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ. [Τέλος Τροποποίησης]

[Αρχή Τροποποίησης]

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Οικονομίας και Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να

αναπροσαρμόζονται τα κατώτατα και

ανώτατα όρια των διοικητικών προστίμων που προβλέπονται στην παρούσα και την προηγούμενη παράγραφο με κριτήρια τη μεταβολή των οικονομικών ή περιβαλλοντικών συνθηκών - ΠΡΟΣΘ. ΕΔΑΦ. ΣΤΗΝ ΠΑΡ. 2 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 4 ΤΟΥ Ν. 3010/02, ΦΕΚ-91 Α' [Τέλος Τροποποίησης]

3. "Τα πρόστιμα που επιβάλλονται κατά τις προηγούμενες παραγράφους, περιέρχονται στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. τηρούνται σε ειδικό λογαριασμό που ονομάζεται "Πράσινο Ταμείο", εισπράττονται κατά τις διατάξεις για την είσπραξη δημοσίων εσόδων και αποδίδονται στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. Τα παραπάνω πρόστιμα διατίθενται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης [Αρχή Τροποποίησης] Α' και Β' βαθμού - ΠΡΟΣΘ. ΛΕΞΕΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 4 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 4 ΤΟΥ Ν. 3010/02, ΦΕΚ-91 Α' [Τέλος Τροποποίησης] στην περιοχή των οποίων προκλήθηκε η ρύπανση και χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων αποκατάστασης αναβάθμισης και προστασίας του περιβάλλοντος στις περιοχές αυτές, που καταρτίζονται από τους ως άνω ΟΤΑ ή από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων". (αντικ. των δύο πρώτων εδ. της παρ. 3 από το άρθρο 3 παρ. 7 Ν. 2242/94, ΦΕΚ Α' 162). "Κατά των αποφάσεων με τις οποίες επιβάλλονται τα κατά τις προηγούμενες παραγράφους πρόστιμα, επιτρέπεται προσφυγή σε τακτικά διοικητικά δικαστήρια, μέσα σε 45 ημέρες από την ημέρα κοινοποίησης αυτών στον παραβάτη. Οι παραπάνω διαφορές διέπονται από τις Διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας όπως εκάστοτε ισχύουν". (προσθ. του τελευτ. εδαφ. από την παρ. 12 του άρθρου 98 του Ν. 1892/90, ΦΕΚ Α' 101).

4. Η διαδικασία επιβολής των διοικητικών κυρώσεων των προηγούμενων παραγράφων αρχίζει με τη βεβαίωση της παράβασης από το όργανο που τη διαπιστώνει, το οποίο συντάσσει σχετική έκθεση, η οποία κοινοποιείται μαζί με έγγραφη κλήτευση προς τον παραβάτη να υποβάλλει τις απόψεις του μέσα σε 5 ημέρες από την κοινοποίηση της κλήτευσης. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου, για 5 ημέρες.

[Αρχή Τροποποίησης]

«5. Όπου σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο από διανομαρχιακές ή περιφερειακές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες αυτές εξακολουθούν να έχουν την αρμοδιότητα αυτή για ποσό μέχρι είκοσι εννέα χιλιάδες (29.000) Ευρώ, είτε ύστερα από αυτεπάγγελτο έλεγχο είτε ύστερα από εισήγηση μιας από τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο εδάφιο α της παρ. 1.

Για την επιβολή διοικητικού προστίμου πάνω από είκοσι εννέα χιλιάδες (29.000) Ευρώ και μέχρι διακόσιες ενενήντα χιλιάδες (290.000) Ευρώ οι παραπάνω διανομαρχιακές ή περιφερειακές υπηρεσίες παραπέμπουν την υπόθεση στον ιεραρχικά προϊστάμενό τους υπουργό, ο οποίος από κοινού με τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και τον τυχόν άλλο συναρμόδιο υπουργό, επιβάλλει το παραπάνω πρόστιμο.

Όπου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, επιβάλλεται ως διοικητική κύρωση η διακοπή λειτουργίας δραστηριότητας, έργου ή επιχείρησης από διανομαρχιακές ή περιφερειακές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες αυτές διατηρούν την αρμοδιότητα αυτή.

Οι σχετικές αποφάσεις τους λαμβάνονται ομοίως είτε ύστερα από αυτεπάγγελτο έλεγχο είτε ύστερα από εισήγηση μιας από τις προαναφερόμενες στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου αυτής, υπηρεσίες» - ΑΝΤΙΚ. ΤΗΣ ΠΑΡ.5 ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡ.Γ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΥΠ'ΑΡΙΘΜ. ΓΓΔ/1800/01 (ΦΕΚ 1587 Β') ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ. [Τέλος Τροποποίησης]

[Αρχή Τροποποίησης]

«6. [Αρχή Τροποποίησης] Προκειμένου για εγκαταστάσεις κατά την έννοια του άρθρου 1 περίπτωση στ' του Ν. 743/1977 όπως κωδικοποιήθηκε με το Π.Δ. 55/1998 (ΦΕΚ 58 Α') που ρυπαίνουν τη θάλασσα, η επιβολή προστίμου που υπερβαίνει τα ανώτατα όρια του άρθρου 13 παρ. 1 κατηγορία β' περίπτωση ι του ίδιου παραπάνω νόμου όπως αυτά εκάστοτε ισχύουν και μέχρι εκατόν είκοσι χιλιάδες (120.000) ευρώ γίνεται από τον οικείο Νομάρχη - ΑΝΤΙΚ. ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΕΔΑΦ. ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 3 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 4 ΤΟΥ Ν. 3010/02, ΦΕΚ-91 Α' [Τέλος Τροποποίησης]

Σε περίπτωση εξαιρετικά σοβαρής ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος και ιδίως σε περίπτωση που από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος υπάρχει κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης ή ευρείας οικολογικής διατάραξης ή καταστροφής, ο νομάρχης παραπέμπει την υπόθεση στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ο οποίος από κοινού με τον Υπουργό Εμπορικής Ναυτιλίας επιβάλλει πρόστιμο μέχρι εκατόν τριάντα τρεις (733.000) Ευρώ» - ΑΝΤΙΚ. ΤΗΣ ΠΑΡ.6 ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡ.Δ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΥΠ'ΑΡΙΘΜ. ΓΓΔ/1800/01 (ΦΕΚ 1587

Β') ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ. Η άνω παρ.6 είχε αντικατασταθεί από το άρθρο 30 του Ν. 2508/97, ΦΕΚ- 124 Α' [Τέλος Τροποποίησης]

7. Με τις υπουργικές αποφάσεις που εκδίδονται, σύμφωνα με τις εξουσιοδοτήσεις του νόμου αυτού, από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ ή και τον κατά περίπτωση συναρμόδιο υπουργό, είναι δυνατό να καθορίζεται κάθε αναγκαία πρόσθετη λεπτομέρεια σχετικά με τα όργανα και τη διαδικασία επιβολής των διοικητικών κυρώσεων.

Άρθρο 31 Ν. 1650/86 : Τροποποίηση άλλων διατάξεων

1. Το εδάφιο (δ) της παρ.1 του άρθρου 2 του ν. 1032/1980 (ΦΕΚ 57) τροποποιείται ως εξής:

«δ) για τη χάραξη και έκφραση της γενικής πολιτικής σχετικά με τη χωροταξία και την προστασία του περιβάλλοντος, την κατάρτιση σχεδίων και προγραμμάτων για τον έλεγχο της εφαρμογής και το συντονισμό των ειδικών προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος των επί μέρους φορέων, καθώς και την κάλυψη θεμάτων περιβάλλοντος που δεν περιλαμβάνονται στις αρμοδιότητες άλλου φορέα».

2. Η παρ.1 του άρθρου 2 του α.ν. 2520/1940 (ΦΕΚ 237) τροποποιείται ως εξής:

«1. Τις υγειονομικές διατάξεις που προβλέπονται στο προηγούμενο άρθρο εκδίδει ο Υπουργός Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Στις περιπτώσεις που οι διατάξεις αυτές αφορούν και την προστασία του περιβάλλοντος, συνυπογράφονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων».

3. Οι παράγραφοι 1α, β και δ του άρθρου 1 του προεδρικού διατάγματος 1180/1981 (ΦΕΚ 293) καταργούνται.

4. Η παρ.9 του άρθρου 11 του ν. 1515/1985 (ΦΕΚ 18) τροποποιείται ως εξής:

«9. Για την πραγματοποίηση νέων, τροποποίηση, επέκταση ή εκσυγχρονισμό υφιστάμενων έργων και δραστηριοτήτων, σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία, με σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, επιβάλλεται η υποβολή μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και η έγκριση περιβαλλοντικών όρων. Τα έργα και οι δραστηριότητες για τα οποία απαιτείται υποβολή μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου υπουργού, ύστερα από πρόταση της εκτελεστικής επιτροπής του οργανισμού».

5. Η παρ.9 του άρθρου 11 του ν. 1561/1985 (ΦΕΚ 148) τροποποιείται ως εξής:

«9. Για την πραγματοποίηση, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, νέων και τροποποίηση, επέκταση ή εκσυγχρονισμό υφιστάμενων έργων και δραστηριοτήτων με σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, επιβάλλεται η υποβολή μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και έγκριση περιβαλλοντικών όρων. Τα έργα και οι δραστηριότητες για τα οποία απαιτείται υποβολή μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου υπουργού, ύστερα από πρόταση της εκτελεστικής επιτροπής του οργανισμού.

Με τις πιο πάνω κοινές υπουργικές αποφάσεις καθορίζεται και η έναρξη ισχύος της παραγράφου αυτής».

6. Η παρ.1 του άρθρου 13 του ν. 1515/1985 (ΦΕΚ 18) τροποποιείται ως εξής:

«1. Στους παραβάτες των όρων και των μέτρων που καθορίζονται με τις διοικητικές πράξεις που προβλέπονται στα άρθρα 11 και 12 επιβάλλεται ως διοικητική κύρωση με απόφαση ης εκτελεστικής επιτροπής του Οργανισμού της Αθήνας πρόστιμο δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) δραχμών.

Σε περίπτωση εξαιρετικά σοβαρής ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος και ιδίως σε περίπτωση που από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία ης υποβάθμισης του περιβάλλοντος υπάρχει κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης ή ευρείας οικολογικής διατάραξης ή καταστροφής, η εκτελεστική επιτροπή παραπέμπει την υπόθεση στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, ο οποίος από κοινού με τον τυχόν συναρμόδιο υπουργό επιβάλλει πρόστιμο μέχρι εκατό εκατομμύρια (100.000.000) δραχμές.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζεται η διαδικασία επιβολής των κυρώσεων αυτών και κάθε σχετική λεπτομέρεια. Ειδικά για τη βιομηχανία, η διαδικασία επιβολής των κυρώσεων αυτών και κάθε σχετική λεπτομέρεια. Ειδικά για τη βιομηχανία, η διαδικασία επιβολής των κυρώσεων αυτών και οι σχετικές λεπτομέρειες καθορίζονται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων».

7. Η παρ.1 του άρθρου 13 του ν. 1561/1985 (ΦΕΚ 148) τροποποιείται ως εξής:

«1.Στους παραβάτες των όρων και των μέτρων που καθορίζονται με τις διοικητικές πράξεις που προβλέπονται στα άρθρα 11 και 12 επιβάλλεται ως διοικητική κύρωση με απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής του Οργανισμού Θεσ/νίκης πρόστιμο μέχρι δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές.

Σε περίπτωση εξαιρετικά σοβαρής ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος και ιδίως σε περίπτωση που από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος υπάρχει κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης ή ευρείας οικολογικής διατάραξης ή καταστροφής, η εκτελεστική επιτροπή παραπέμπει την υπόθεση στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, ο οποίος από κοινού με τον τυχόν συναρμόδιο υπουργό επιβάλλει πρόστιμο μέχρι εκατό εκατομμύρια (100.000.000) δραχμές.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζεται η διαδικασία επιβολή των κυρώσεων αυτών και κάθε σχετική λεπτομέρεια. Ειδικά για τη βιομηχανία, η διαδικασία επιβολής των κυρώσεων αυτών και οι σχετικές λεπτομέρειες καθορίζονται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων».

8.Η παρ.2 του άρθρου 14 του ν. 1515/1985 (ΦΕΚ 48) τροποποιείται ως εξής:

«2.Η έναρξη ισχύος της παραγράφου 9 του άρθρου 11 του παρόντος νόμου καθορίζεται με τις προβλεπόμενες υπουργικές αποφάσεις του ίδιου άρθρου».

9. Από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, ότι έχει κηρυχθεί και προστατεύεται ως "εθνικός δρυμός", "αισθητικό δάσος" και ως "διατηρητέο μνημείο" της φύσης" σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Ν.Δ. 86/1969 "Δασικός Κώδιξ" (ΦΕΚ 7), όπως αντικαταστάθηκε από τις διατάξεις του άρθρου 3 του Ν.Δ. 996/1971 ή ως "τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλους" σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1469/1950 "περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830", εντάσσεται με π.δ./γμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Γεωργίας, ΠΕΧΩΔΕ και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού στις κατηγορίες του άρθρου 18 παρ. 3 σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 19. Με το ίδιο ή με όμοιο π.δ./γμα καθορίζονται ή υιοθετούνται οι αναγκαίοι για την προστασία του γενικοί όροι, περιορισμοί και απαγορεύσεις καθώς και οι λοιπές ρυθμίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 21 παρ. 2.

10. Έως ότου εκδοθεί το π.δ./γμα της προηγούμενης παρ. 9 και οι οικείοι κανονισμοί λειτουργίας ή κανονισμοί λειτουργίας και διαχείρισης που προβλέπονται στο άρθρο 18 παρ. 5, τα αντικείμενα προστασίας της παρ. 9 εξακολουθούν να διέπονται από τις προστατευτικές διατάξεις του άρθρου 6 του Ν.Δ. 996/1971), ή του Ν. 1469/1950 κατά περίπτωση.

11.Η περ.β' της παρ.1 του άρθρου 4 του ν. 743/1977 «περί προστασίας του θαλασσίου περιβάλλοντος και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων» (ΦΕΚ 319) αντικαθίσταται ως εξής:

«(β)Παραδίδουν τα κατάλοιπα μεταφερόμενων τοξικών ουσιών σύμφωνα με τις υποδείξεις της αρχής. Πίνακας των ουσιών των οποίων απαγορεύεται η απόρριψη στη θάλασσα καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Εμπορικής Ναυτιλίας λαμβάνοντας υπόψη τις ισχύουσες διεθνείς συμβάσεις και συστάσεις».

12.Το άρθρο 8 του ν. 743/1977 αντικαθίσταται ως εξής:

Άρθρο 8

1.Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Εμπορικής Ναυτιλίας είναι δυνατό να επιβάλλονται οι ελάχιστες αποστάσεις διέλευσης εμφόρτων ή άφορτων δεξαμενόπλοιων από την πλησιέστερη ακτή, οι υποχρεωτικές πορείες αυτών και γενικά μέτρα αναφερόμενα στη θαλάσσια κυκλοφορία τους, με σκοπό την πρόληψη ρύπανσης περιοχών σημαντικού ενδιαφέροντος για την Εθνική Οικονομία.

2.Με αποφάσεις του υπουργού είναι δυνατό να επιβάλλονται:

α)Η απαγόρευση προσέγγισης για φόρτωση ή εκφόρτωση σε ελληνικό λιμάνι ή όρμο δεξαμενόπλοιου του οποίου η υποδιαίρεση ή η κατασκευή του σκάφους δεν είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις της «Σύμβασης» ή άλλων διεθνών κανονισμών που έχουν κυρωθεί από την Ελλάδα.

β)Η απαγόρευση προσέγγισης μεγάλων δεξαμενόπλοιων σε περικλειστές περιοχές, εάν λόγω του όγκου τους είναι δυσχερής η ενέργεια ελιγμών ή αυξάνονται σημαντικά οι κίνδυνοι πρόκλησης ρύπανσης από ατύχημα, καθώς και η υποχρεωτική πλοήγηση των δεξαμενόπλοιων κατά τον πλου προς και από τις παραπάνω περιοχές, για μεγαλύτερη ασφάλειά τους».

13.Το άρθρο 19 του ν. 743/1977 αντικαθίσταται ως εξής:

« Άρθρο 19

Έλεγχος καταλληλότητας ουσιών απορρύπανσης.

Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Εμπορικής Ναυτιλίας, ύστερα από γνωμοδότηση του Εθνικού Κέντρου Θαλάσσιων Ερευνών και του Κρατικού Εργαστηρίου Ελέγχου

φαρμάκων (Κ.Ε.Ε.Φ.) ή άλλου κρατικού εργαστηρίου καθορίζονται οι προδιαγραφές και ο έλεγχος της από άποψη δημόσιας υγείας και περιβάλλοντος καταλληλότητας των κάθε είδους υγρικών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξουδετέρωση της ρύπανσης της θάλασσας».

Άρθρο 32 Ν. 1650/86 : Μεταβατικές διατάξεις

1. Κάθε διάταξη που αντιβαίνει στις διατάξεις του νόμου αυτού ή ανάγεται σε θέματα που ρυθμίζονται ειδικά από το νόμο αυτόν καταργείται από την έναρξη ισχύος του με εξαίρεση τις διατάξεις των ν. 1515/1985, 1561/1985 και 743/1977, όπως τροποποιούνται με το άρθρο 31 παρ. 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12 και 13 του παρόντος νόμου. Όπου για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού ή για τη θέσπιση των ειδικότερων ρυθμίσεων είναι αναγκαία η έκδοση προεδρικών διαταγμάτων, πράξεων του Υπουργικού Συμβουλίου ή υπουργικών ή νομαρχιακών θεμάτων, η κατάργηση των υφιστάμενων διατάξεων επέρχεται από την έναρξη ισχύος των κανονιστικών αυτών πράξεων.

2. Οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται στην εκτέλεση έργων και στην άσκηση δραστηριοτήτων, σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία για την προστασία του περιβάλλοντος, εξακολουθούν να ισχύουν έως ότου αρχίσουν να ισχύουν τα προεδρικά διατάγματα, οι πράξεις του Υπουργικού Συμβουλίου και οι υπουργικές ή νομαρχιακές αποφάσεις που προβλέπονται από το νόμο αυτόν και ρυθμίζουν το ίδιο αντικείμενο.

3. Για θέματα που ρυθμίζονται από το νόμο αυτόν και δεν υπάρχει σχετική ρύθμιση ειδικά για τις περιοχές των ρυθμιστικών σχεδίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης από τους νόμους 1515/1985 και 1561/1985 αντίστοιχα και εφ' όσον για τα παραπάνω θέματα προβλέπεται από τον παρόντα νόμο αρμοδιότητα του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ να προτείνει την έκδοση προεδρικού διατάγματος ή να εκδώσει απόφαση η προηγούμενη εισήγηση του Οργανισμού Αθήνας για την περιοχή του ρυθμιστικού σχεδίου της Αθήνας και η εισήγηση του οργανισμού Θεσσαλονίκης για την περιοχή Θεσσαλονίκης αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την εκάστοτε ενέργεια του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ.

4. Από τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 εξαιρούνται οι πράξεις κανονιστικού περιεχομένου που έχουν εκδοθεί για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στο κοινοτικό δίκαιο.

Άρθρο 33 Ν. 1650/86 : Έναρξη ισχύος

Ο νόμος αυτός αρχίζει να ισχύει την πρώτη του μεθεπομένου από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μήνα.

ρθρο 15

Φορείς διαχείρισης

1. α. Με το προεδρικό διάταγμα που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, μπορεί να συνιστώνται νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ως φορείς διαχείρισης, με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση των περιοχών, στοιχείων και συνόλων της φύσης και του τοπίου που αναφέρονται στο άρθρο 18 του ν. 1650/1986, καθώς και των περιοχών που χαρακτηρίζονται ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης κατά το άρθρο 4 της κοινής υπουργικής απόφασης 33318/28.12.1998 (ΦΕΚ 1289 Β'/28.12.1998) και να καθορίζονται τα όρια της χωρικής τους αρμοδιότητας. Τα νομικά αυτά πρόσωπα έχουν την έδρα τους μέσα ή κοντά στις περιοχές στις οποίες βρίσκονται τα προστατευόμενα αντικείμενα, είναι κοινωφελούς χαρακτήρα και εποπτεύονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

β. Με το προεδρικό διάταγμα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 μπορεί να συνιστάται νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου ως κοινός φορέας διαχείρισης για το σύνολο των προστατευόμενων αντικειμένων μιας γεωγραφικής ή διοικητικής ενότητας, με έδρα εντός της ενότητας αυτής ή να υπάγεται η διοίκηση και διαχείριση ενός ή περισσότερων προστατευόμενων αντικειμένων στην αρμοδιότητα υφιστάμενου φορέα διαχείρισης. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του νομικού αυτού προσώπου μπορεί να ιδρύονται παραρτήματα ή γραφεία του σε προστατευόμενες περιοχές από αυτές που εμπήτουν στην περιοχή ευθύνης του.

γ. Αν δεν έχουν συσταθεί φορείς διαχείρισης ή δεν έχει υπαχθεί η διαχείριση του προστατευόμενου κατά περίπτωση αντικείμενου σε υφιστάμενο φορέα διαχείρισης ή δεν έχει ακόμα λειτουργήσει ο φορέας που έχει συσταθεί, η σύνταξη, παρακολούθηση της εφαρμογής και αξιολόγηση των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης που αναφέρονται στο άρθρο 18 παρ. 5 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το νόμο αυτόν, μπορεί να ανατίθεται σε υφιστάμενες δημόσιες υπηρεσίες ή σε ειδικές υπηρεσίες που συνιστώνται για το σκοπό αυτόν κατά τις κείμενες διατάξεις, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και των δύο βαθμίδων, σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) και δημόσια ερευνητικά κέντρα ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και σε μη κερδοσκοπικά νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα, που έχουν διακριθεί για το έργο τους στον τομέα της προστασίας της φύσης ή γενικότερα της προστασίας του περιβάλλοντος και τα οποία διαθέτουν την κατάλληλη τεχνική και επιστημονική υποδομή, καθώς και αποδεδειγμένη εμπειρία στην υλοποίηση ανάλογων έργων. Η ανάθεση αυτή στις περιπτώσεις δημοσίων υπηρεσιών, ειδικών υπηρεσιών και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου γίνεται με το προεδρικό διάταγμα που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις γίνεται με σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του νομικού προσώπου που αναλαμβάνει τις πιο πάνω αρμοδιότητες και η οποία καλείται σύμβαση διαχείρισης. Στη σύμβαση αυτήν προσδιορίζονται οι συμβαλλόμενοι φορείς, η διάρκεια, ο τρόπος και η διαδικασία άσκησης από τον ανάδοχο φορέα των ανατιθέμενων αρμοδιοτήτων, ο τρόπος και τα ποσά χρηματοδότησης των δαπανών της διαχείρισης, ο τρόπος, τα όργανα και η διαδικασία εποπτείας και ελέγχου από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων του ανάδοχου φορέα, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του εδαφίου αυτού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Γεωργίας εξειδικεύονται το περιεχόμενο και η διαδικασία σύναψης συμβάσεων διαχείρισης, τα κριτήρια επιλογής των φορέων και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

δ. Για την επιλογή οργανωτικού σχήματος σύμφωνα με τις προηγούμενες περιπτώσεις α', β' και γ' συνεκτιμώνται ιδίως η σημασία και η έκταση του προστατευόμενου αντικείμενου, η γειτνίασή του ή μη με άλλα προστατευόμενα αντικείμενα, καθώς και τα συμπεράσματα της οικείας οικονομοτεχνικής μελέτης. Για την τεκμηρίωση της οικονομικής βιωσιμότητας του προτεινόμενου φορέα διαχείρισης πρέπει σε κάθε περίπτωση να έχει προηγηθεί η κατάρτιση οικονομοτεχνικής μελέτης. Ειδικά η ίδρυση φορέων διαχείρισης σύμφωνα με τους ορισμούς της περιπτώσεως α' είναι υποχρεωτική σε Εθνικά Πάρκα που χαρακτηρίζονται κατά το άρθρο 19 παρ. 3 του ν.1650/1986 και στα οποία περιλαμβάνονται και περιοχές που χαρακτηρίζονται κατά τις παραγράφους 1 ή 2 του ίδιου άρθρου.

2. Στην αρμοδιότητα των φορέων διαχείρισης υπάγονται:

α. Η κατάρτιση και η ευθύνη της εφαρμογής των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας των προστατευόμενων αντικειμένων, καθώς και των σχεδίων διαχείρισης που αναφέρονται στο άρθρο 18 παρ. 5 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το νόμο αυτόν.

β. Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των κανονιστικών όρων και περιορισμών που επιβάλλονται με τα διατάγματα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, καθώς και των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης που αναφέρονται στο άρθρο 18 παρ. 5 του ν. 1650/1986, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται στο

άρθρο 21 παρ. 4 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιείται με το νόμο αυτόν. Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς διαχείρισης μεριμνούν για τη συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία περιβαλλοντικών στοιχείων και δεδομένων για τις περιοχές ευθύνης τους, καθώς και για τη συγκρότηση και λειτουργία σχετικών βάσεων δεδομένων και τεκμηρίωσης, σύμφωνα και με τα υπάρχοντα εθνικά πρότυπα. Για την άσκηση της λειτουργίας αυτής, οι φορείς διαχείρισης συνεργάζονται με το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, άλλα αρμόδια Υπουργεία, Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα, μη κυβερνητικές οργανώσεις και άλλους οργανισμούς δημόσιου ή ιδιωτικού χαρακτήρα. Τα ανωτέρω στοιχεία, δεδομένα και πληροφορίες κοινοποιούνται και εντάσσονται στο Εθνικό Σύστημα Πληροφοριών Περιβάλλοντος που λειτουργεί στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

γ. Η παροχή γνωμοδοτήσεων πριν από την προέγκριση χωροθέτησης και την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στις περιοχές ευθύνης τους, καθώς και σε κάθε άλλο θέμα για το οποίο ζητείται η γνώμη τους από τις αρμόδιες αρχές.

δ. Η επικουρία των αρμόδιων διοικητικών και δικαστικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών και πολεοδομικών όρων που ισχύουν ή επιβάλλονται αντιστοίχως για έργα ή δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης τους. Για το σκοπό αυτόν, οι φορείς διαχείρισης εισηγούνται ή αναφέρουν προς τις αρμόδιες αρχές τις πράξεις ή παραλείψεις εκείνες που συνιστούν παράβαση των όρων και περιορισμών που καθορίζονται με τα προεδρικά διατάγματα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 για τις περιοχές ευθύνης τους. Για τον ίδιο σκοπό, οι Φορείς διαχείρισης θέτουν στη διάθεση των αρμοδίων αρχών τα αναγκαία μέσα και προσωπικό που απαιτούνται για την εκτέλεση αποφάσεων με τις οποίες επιβάλλονται κυρώσεις ή άλλα μέτρα προστασίας της περιοχής.

ε. Η κατάρτιση μελετών και ερευνών, καθώς και η εκτέλεση τεχνικών ή άλλων έργων που περιλαμβάνονται στο οικείο σχέδιο διαχείρισης και στα αντίστοιχα προγράμματα δράσης και είναι απαραίτητα για την προστασία, διατήρηση, αποκατάσταση και ανάδειξη των προστατευόμενων αντικειμένων που εμπίπτουν στην περιοχή ευθύνης τους. Η κατασκευή, επισκευή και συντήρηση των αναγκαίων έργων υποδομής, καθώς και η προμήθεια του αναγκαίου επιστημονικού και τεχνικού εξοπλισμού για την άσκηση των λειτουργιών διαχείρισης.

στ. Η ανάληψη εκπόνησης ή εκτέλεσης εθνικών ή ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δράσεων σχετικών με την περιοχή ευθύνης τους, τα οποία προάγουν ή προβάλλουν τους σκοπούς της διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων.

ζ. Η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού σε θέματα αναγόμενα στις αρμοδιότητες και σκοπούς των φορέων διαχείρισης, καθώς και στην προστασία των περιοχών ευθύνης τους. Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς διαχείρισης μπορούν να ιδρύουν κέντρα πληροφόρησης στην έδρα των προστατευόμενων αντικειμένων, να διοργανώνουν προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, καθώς και συνέδρια, ημερίδες, επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις για την προβολή των στόχων και των επιτευγμάτων της διαχείρισης και να αναλαμβάνουν σχετική εκδοτική δραστηριότητα έντυπης ή και ηλεκτρονικής μορφής.

η. Η προώθηση, υποστήριξη, οργάνωση και εφαρμογή οικοτουριστικών προγραμμάτων, η έκδοση αδειών ξενάγησης και η χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας και τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων εντός των ορίων των προστατευόμενων αντικειμένων, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στα προεδρικά διατάγματα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 και στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας του προστατευόμενου αντικειμένου. Η χορήγηση σήματος ποιότητας και συνεργασίας σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται εντός των προστατευόμενων αντικειμένων σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής.

θ. Η διαχείριση δημόσιων εκτάσεων που παραχωρούνται προς το φορέα ή μισθώνονται από το φορέα διαχείρισης κατά τις κείμενες διατάξεις, καθώς και η ενοικίαση ιδιωτικών εκτάσεων που περιλαμβάνονται στην περιοχή ευθύνης του και η πραγματοποίηση σε αυτές των προβλεπόμενων στον οικείο κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας και στο σχέδιο διαχείρισης αναγκαίων παρεμβάσεων.

3. Για την εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων τους, οι φορείς διαχείρισης συνεργάζονται με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των διεθνών οργανισμών, τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και των δύο βαθμίδων, καθώς και κάθε άλλο οργανισμό του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Οι κατά τα ανωτέρω οργανισμοί και υπηρεσίες οφείλουν να συνδράμουν τους φορείς στο έργο τους, παρέχοντας κάθε αναγκαίο στοιχείο και πληροφορία. Οι φορείς διαχείρισης μπορεί να συνεργάζονται επίσης με ημεδαπά και αλλοδαπά εκπαιδευτικά ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα, οργανισμούς του ίδιου ή

συγγενούς επιστημονικού ενδιαφέροντος, μη κυβερνητικές οργανώσεις, καθώς και με φυσικά πρόσωπα ή νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα που δραστηριοποιούνται στα πεδία αρμοδιότητάς τους.

Ο τρόπος εκτέλεσης για λογαριασμό τρίτων ή ανάθεσης σε τρίτους υπηρεσιών για θέματα που υπάγονται στους σκοπούς των φορέων διαχείρισης, ο τρόπος κοστολόγησης των εργασιών και η καταβολή των δαπανών και αμοιβών ρυθμίζονται με τον κανονισμό της παραγράφου 8 του άρθρου αυτού.

4. α. Οι φορείς διαχείρισης διοικούνται από επταμελή έως ενδεκαμελή διοικητικά συμβούλια (Δ.Σ.) που συγκροτούνται από εκπροσώπους του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, του Υπουργείου Γεωργίας, άλλων αρμόδιων κατά περίπτωση Υπουργείων, της οικείας περιφέρειας και των οικείων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, κοινωνικών, επιστημονικών και παραγωγικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή του προστατευόμενου αντικειμένου, από ειδικούς επιστήμονες, καθώς και από εκπροσώπους μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων που έχουν, σύμφωνα με το καταστατικό τους, ως σκοπό την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και διαθέτουν προηγούμενη δράση και εμπειρία σε σχετικά θέματα. Ο πρόεδρος του Δ.Σ. ορίζεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και είναι πρόσωπο με επιστημονικές γνώσεις και εμπειρία στα θέματα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Ο αριθμός των μελών του Δ.Σ. και η ακριβής συγκρότησή του κατά φορέα ορίζεται με το προεδρικό διάταγμα που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 21.

β. Η θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται.

γ. Ο ορισμός των μελών του Δ.Σ. γίνεται μέσα σε ένα (1) μήνα από την αποστολή σχετικής πρόσκλησης από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Αν οι ανωτέρω φορείς δεν υποδείξουν τους εκπροσώπους τους εντός της προαναφερόμενης προθεσμίας, ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ορίζει το αντίστοιχο μέλος κατά την κρίση του. Το Διοικητικό Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

δ. Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Αποφασίζει επίσης για κάθε θέμα που αφορά τη διοίκηση και λειτουργία του οικείου φορέα, τη διαχείριση της περιουσίας και τη διάθεση των πόρων του, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που ανάγεται στην εκπλήρωση των σκοπών του φορέα διαχείρισης και του προστατευόμενου αντικειμένου. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να συνιστάται Επιστημονική Επιτροπή από μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, ερευνητές όλων των βαθμίδων των ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της χώρας και ειδικούς επιστήμονες, με σκοπό την παροχή επιστημονικά τεκμηριωμένων εισηγήσεων για κάθε θέμα που ζητείται από το Δ.Σ. και αφορά τη διαχείριση του προστατευόμενου αντικειμένου και την εύρυθμη λειτουργία του φορέα διαχείρισης. Με όμοια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας και κάλυψης των δαπανών της Επιστημονικής Επιτροπής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

5. Πόροι των φορέων διαχείρισης είναι:

α. Επιχορηγήσεις από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, άλλα Υπουργεία, οργανισμούς και επιχειρήσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα, το Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. και άλλα νομικά πρόσωπα που έχουν σχέση με τη χρηματοδότηση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και οργανισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης και των δύο βαθμών, σε βάρος του προϋπολογισμού τους.

β. Κοινοτικοί και εθνικοί πόροι που διατίθενται για την εκπόνηση προγραμμάτων, μελετών και ερευνών σχετικών με θέματα που ανάγονται στους σκοπούς και τις δραστηριότητες του φορέα διαχείρισης.

γ. Πρόσοδοι από την εκμετάλλευσή περιουσιακών στοιχείων, επιχορηγήσεις, δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες και κάθε είδους τακτικές ή έκτακτες εισφορές ημεδαπών ή αλλοδαπών, φυσικών ή νομικών προσώπων.

δ. Έσοδα από την πώληση υλικών, εκδόσεων, δεδομένων και κάθε άλλου πνευματικού προϊόντος που παράγει ή εκμεταλλεύεται ο φορέας διαχείρισης, καθώς και αμοιβές από την εκτέλεση ερευνών, μελετών και κάθε είδους υπηρεσιών στα πλαίσια των σκοπών του για λογαριασμό τρίτων. Έσοδα που προέρχονται από την εκμετάλλευση και προβολή του προστατευόμενου αντικειμένου, όπως έσοδα από εισιτήρια, ξεναγήσεις ομάδων επισκεπτών, προβολή και εκμετάλλευση οπτικοακουστικού υλικού, εκχώρηση σημάτων ποιότητας και συνεργασίας σε επιχειρήσεις. Από τα έσοδα αυτά, ποσοστό 30% αποδίδεται ετησίως στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. και διατίθεται αποκλειστικά για την αναδιανομή πόρων μεταξύ των φορέων διαχείρισης.

ε. Επιχορηγήσεις από άλλες πηγές και κάθε άλλο έσοδο από οποιαδήποτε αιτία.

5. Σε κάθε φορέα διαχείρισης συνιστώνται μέχρι και: είκοσι (20) θέσεις επιστημονικού και δέκα

(10) θέσεις διοικητικού και τεχνικού προσωπικού. Ο αριθμός των θέσεων αυτών ορίζεται κατά φορέα με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Με όμοια απόφαση ο αριθμός των θέσεων μπορεί να αυξάνεται ή να μειώνεται ανάλογα με τις ανάγκες κάθε φορέα διαχείρισης. Συνιστάται επίσης μία θέση Διευθυντή. Το προσωπικό όλων των παραπάνω κατηγοριών προσλαμβάνεται με απόφαση του Δ. Σ. του φορέα διαχείρισης και απασχολείται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου που διέπεται από τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Στη σύμβαση ορίζονται οι καταβαλλόμενες μηνιαίες αποδοχές, το ύψος των οποίων καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Για την πρόσληψη του προσωπικού έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του ν. 2527/1997 (ΦΕΚ 198 Α'). Οι παραπάνω θέσεις μπορούν να καλύπτονται και με αποσπάσεις προσωπικού που υπηρετεί με οποιαδήποτε σχέση στο Δημόσιο και στον ευρύτερο Δημόσιο τομέα, όπως αυτός είχε οριοθετηθεί με το άρθρο 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982. Οι αποσπάσεις αυτές έχουν διάρκεια μέχρι πέντε (5) χρόνια και διενεργούνται μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και του οικείου Υπουργού. Οι αποδοχές των αποσπασμένων, τα κάθε είδους επιδόματα, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του ν. 2470/1997 (ΦΕΚ 40 Α'), καθώς και οι εργοδοτικές εισφορές σε ταμεία κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, βαρύνουν από της αποσπάσεως το φορέα διαχείρισης. Η κατανομή του προσωπικού σε υπηρεσιακές μονάδες, η διοίκηση και οι επί μέρους αρμοδιότητες αυτών, οι αρμοδιότητες του Διευθυντή, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια, καθορίζονται με τους κανονισμούς που καταρτίζονται κατά την παράγραφο 8.

7. Ο οικονομικός και διαχειριστικός έλεγχος των φορέων διαχείρισης ενεργείται με τη διαδικασία που ορίζεται από τις κείμενες διατάξεις περί Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών. Το διαχειριστικό έτος συμπίπτει με το φορολογικό έτος. Οι ορκωτοί ελεγκτές, που ασκούν τον τακτικό έλεγχο, υποβάλλουν μέχρι το τέλος Ιουνίου κάθε έτους έκθεση για τη διαχείριση και τον απολογισμό του έτους που έληξε. Οι εκθέσεις υποβάλλονται δια του Προέδρου του Δ.Σ. στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και στον Υπουργό Οικονομικών. Οι παραπάνω Υπουργοί μπορούν να ζητήσουν οποτεδήποτε έκτακτο έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης των φορέων.

8. Το Δ.Σ. καταρτίζει εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του φορέα διαχείρισης, κανονισμό υπηρεσιών και προσωπικού, εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου, κανονισμό οικονομικής διαχείρισης και προμηθειών, καθώς και κανονισμό ανάληψης ή εκτέλεσης για τρίτους ή ανάθεσης σε τρίτους επιστημονικών ή ερευνητικών προγραμμάτων, μελετών, υπηρεσιών τεχνικής βοήθειας και εν γένει έργων και υπηρεσιών. Οι παραπάνω κανονισμοί εγκρίνονται με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

9. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, μπορεί να συνιστώνται νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ως φορείς διαχείρισης περιβαλλοντικών έργων και προγραμμάτων, όπως της Ανάπλασης και Διαχείρισης του Κηφισού Αττικής', του 'Μητροπολιτικού Πάρκου στο Γουδί', του 'Πάρκου Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης Πύργου Βασιλίσσης', της περιοχής Ελαιώνα Αττικής, της Μητροπολιτικής Ζώνης Πρασίνου στην περιοχή του Ελληνικού, καθώς και κάθε άλλο αντίστοιχου προγράμματος και έργου, το οποίο μπορεί να αναπτυχθεί ενιαία σε οποιονδήποτε άλλο χώρο. Στο προεδρικό διάταγμα ίδρυσης κάθε φορέα προβλέπονται ιδίως η εξειδίκευση των σκοπών και αρμοδιοτήτων κάθε φορέα, η νομική μορφή, τα όργανα διοίκησης, οι αρμοδιότητες κάθε οργάνου ή μέλους οργάνου διοίκησης, η σύνθεση των οργάνων διοίκησης, το περιεχόμενο εποπτείας του φορέα από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, οι πόροι του, το προσωπικό και η διάρθρωση του φορέα, τα όργανα και η διαδικασία οικονομικού και διαχειριστικού ελέγχου, η διαδικασία σύνταξης και έγκρισης των κανονισμών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία ρύθμιση ή λεπτομέρεια. Η σύνθεση κάθε φορέα προσδιορίζεται με τη συμμετοχή εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, επιστημονικών και κοινωνικών φορέων και μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων, καθώς και εκπροσώπων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και άλλων αρμόδιων Υπουργείων. Στους φορείς αυτούς εφαρμόζονται αναλόγως και οι διατάξεις των παραγράφων 5, 6, 7 και 8 του παρόντος άρθρου. Στο φορέα διαχείρισης της Μητροπολιτικής Ζώνης Πρασίνου στην περιοχή του Αεροδρομίου του Ελληνικού εφαρμόζονται επίσης και οι διατάξεις του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου ένατου του ν. 2338/1995 (ΦΕΚ 202 Α').

[Αρχή Τροποποίησης]

10. Ιδρύονται οι κατωτέρω είκοσι πέντε φορείς διαχείρισης με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση

των αντίστοιχων προστατευόμενων περιοχών. Η χωρική αρμοδιότητα κάθε φορέα εκτείνεται εντός των ορίων που καθορίζονται με διακεκομμένη γραμμή, στους αντίστοιχους χάρτες της Γ.Υ.Σ. κλίμακας 1:50.000 και προκειμένου για τους Φορείς Διαχείρισης του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου Β. Σποράδων και Οροσειράς Ροδόπης σε κλίμακα 1:100.000, που θεωρήθηκαν από τον Προϊστάμενο Τοπογραφικών Εφαρμογών του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και των οποίων αντίγραφο σε φωτοσμίκρυνση δημοσιεύεται μαζί με την παρούσα διάταξη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως:

- 1) Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Έβρου.
- 2) Φορέας Διαχείρισης Δάσους Δαδιάς.
- 3) Φορέας Διαχείρισης Λίμνης Κερκίνης.
- 4) Φορέας Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου.
- 5) Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού Λουδία Αλιάκμονα.
- 6) Φορέας Διαχείρισης Λιμνών Κορώνειας Βόλβης.
- 7) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου Β. Σποράδων.
- 8) Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου Βιστωνίδας Ισμαρίδας.
- 9) Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και υγρότοπου Μουστού.
- 10) Φορέας Διαχείρισης Λίμνης Παμβώτιδος Ιωαννίνων.
- 11) Φορέας Διαχείρισης Υγροτόπων Αμβρακικού.
- 12) Φορέας Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου Στροφυλιάς.
- 13) Φορέας Διαχείρισης Εθνικών Δρυμών Βίκου Αώου και Πίνδου.
- 14) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πρεσπών.
- 15) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Αίνου.
- 16) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Ολύμπου.
- 17) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς.
- 18) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Παρνασσού.
- 19) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας.
- 20) Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Οίτης.
- 21) Φορέας Διαχείρισης Στενών και εκβολών Καλαμά και Αχέροντα.
- 22) Φορέας Διαχείρισης Χελμού Βουραϊκού.
- 23) Φορέας Διαχείρισης Οροσειράς Ροδόπης.
- 24) Φορέας Διαχείρισης Καρπάθου Σαρίας.
- 25) Φορέας Διαχείρισης Κάρλας Μαυροβουνίου Κεφαλόβρυσου Βελεστίνου.

11. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Γεωργίας, Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, τα όρια χωρικής αρμοδιότητας των φορέων της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να τροποποιούνται ή να υπάγονται στη διοίκηση και διαχείρισή τους και άλλες περιοχές από τις προβλεπόμενες στην παρ. 1α του παρόντος άρθρου. Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι ζώνες προστασίας εντός των ορίων της χωρικής τους αρμοδιότητας, καθώς και οι αναγκαίοι για την προστασία των περιοχών γενικοί όροι, απαγορεύσεις και περιορισμοί στις χρήσεις γης, στη δόμηση και στην κατάτμηση ακινήτων, καθώς και στην εγκατάσταση και άσκηση δραστηριοτήτων και στην εκτέλεση έργων, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986, οι οποίες εφαρμόζονται ανάλογα.

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Ανάπτυξης και Γεωργίας καθορίζονται, για τους φορείς της παραγράφου 10, ο αριθμός των μελών του Δ.Σ. και η ακριβής συγκρότησή του κατά φορέα, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 4α.

13. Για τη φύση, την εποπτεία, το σκοπό, τις αρμοδιότητες, τη διοίκηση, τους πόρους, τη στελέχωση, τον οικονομικό και διαχειριστικό έλεγχο, τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας και τα σχέδια διαχείρισης των φορέων διαχείρισης της παρ. 10, εφαρμόζονται οι παρ. 1 έως και 8 του παρόντος άρθρου, οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 21 του ν.1650/1986, καθώς και οι διατάξεις του ν. 1739/1987 - ΠΡΟΣΘ. ΤΩΝ ΠΑΡ. 10, 11, 12 ΚΑΙ 13 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΟΥ Ν. 3044/02, ΦΕΚ-197 Α' [Τέλος Τροποποίησης]

ΟΔΗΓΙΑ 92/43/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 21ης Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 130 Π,

την πρόταση της Επιτροπής (1),

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (2),

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (3),

Εκτιμώντας:

ότι η διατήρηση, η προστασία και η βελτίωση του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, αποτελούν ουσιαστικό στόχο γενικού ενδιαφέροντος του οποίου την επίτευξη επιδιώκει η Κοινότητα, όπως ορίζεται στο άρθρο 130 Π της συνθήκης-

ότι το πρόγραμμα κοινοτικής δράσης στον τομέα του περιβάλλοντος (1987-1992) (4) προβλέπει μέτρα σχετικά με τη διατήρηση της φύσης και των φυσικών πόρων-

ότι η παρούσα οδηγία αυτή συμβάλλει στο γενικό στόχο μιας διαρκούς ανάπτυξης δεδομένου ότι ο κυριότερος σκοπός της είναι να ευνοήσει τη διατήρηση της βιοποικιλότητας λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και περιφερειακές απαιτήσεις- ότι η διατήρηση αυτής της βιοποικιλότητας ενδέχεται σε ορισμένες περιπτώσεις να απαιτεί τη διατήρηση ή και την ενθάρρυνση ανθρώπινων δραστηριοτήτων-

ότι, στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών, οι φυσικοί οικοτόποι υποβαθμίζονται συνεχώς και αυξάνεται ο αριθμός των άγριων ειδών που απειλούνται σοβαρά- ότι εφόσον οι απειλούμενοι οικοτόποι και τα απειλούμενα είδη αποτελούν τμήμα της φυσικής κληρονομιάς της Κοινότητας και τα απειλούμενα στοιχεία είναι γενικά διασυννοριακής φύσεως, είναι αναγκαίο να ληφθούν σε κοινοτικό επίπεδο μέτρα για τη διατήρησή τους-

ότι, λαμβανομένων υπόψη των απειλών που υφίστανται ορισμένοι τύποι φυσικών οικοτόπων και ορισμένα είδη, είναι αναγκαίο να χαρακτηριστούν ως οικοτόποι και είδη προτεραιότητας, ώστε να ληφθούν ταχέως μέτρα για τη διατήρησή τους-

ότι προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποκατάσταση ή η διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και των ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος σε ικανοποιητικό επίπεδο, πρέπει να χαρακτηριστούν ειδικές ζώνες διατήρησης ώστε να υλοποιηθεί ένα συνεκτικό ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο, σύμφωνα με ένα καθορισμένο χρονοδιάγραμμα-

ότι όλες οι χαρακτηρισμένες ζώνες, συμπεριλαμβανομένων των ζωνών που έχουν ήδη ταξινομηθεί ή θα ταξινομηθούν στο μέλλον ως ειδικές ζώνες προστασίας δυνάμει της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979 περί της διατήρησης των αγρίων πτηνών (5) πρέπει να ενσωματωθούν στο συγκροτημένο ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο-

ότι, σε κάθε χαρακτηρισμένη ζώνη, θα πρέπει να εφαρμόζονται τα αναγκαία μέτρα σε σχέση με τους στόχους διατήρησης που έχουν οριστεί-

ότι οι τόποι που ενδέχεται να χαρακτηριστούν ως ειδικές ζώνες διατήρησης προτείνονται από τα κράτη μέλη αλλά ότι, ωστόσο, πρέπει να προβλεφθεί μια διαδικασία που να επιτρέπει το χαρακτηρισμό, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ενός τόπου ο οποίος δεν έχει προταθεί από κράτος μέλος αλλά τον οποίον η Κοινότητα θεωρεί βασικής σημασίας, αντίστοιχα, για τη διατήρηση ή την επιβίωση ενός τύπου φυσικού οικοτόπου ή ενός είδους προτεραιότητας-

ότι κάθε σχέδιο ή πρόγραμμα που ενδέχεται να επηρεάσει σημαντικά τους στόχους διατήρησης ενός τόπου που έχει χαρακτηρισθεί ή θα χαρακτηρισθεί στο μέλλον πρέπει να υπόκειται στην κατάλληλη εκτίμηση-

ότι αναγνωρίζεται πως η θέσπιση μέτρων που ευνοούν τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και ειδών προτεραιότητας κοινοτικού ενδιαφέροντος αποτελεί κοινή ευθύνη όλων των κρατών μελών- ότι αυτό ενδέχεται ωστόσο να προκαλέσει υπερβολική χρηματική επιβάρυνση ορισμένων κρατών μελών, λόγω, αφενός, της άνισης κατανομής αυτών των οικοτόπων και ειδών ανά την Κοινότητα και, αφετέρου, του γεγονότος ότι η αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει" περιορισμένη μόνον εφαρμογή μπορεί να έχει στη συγκεκριμένη περίπτωση διατήρησης της φύσεως-

ότι, ως εκ τούτου, συμφωνείται, πως για την εξαιρετική αυτή περίπτωση πρέπει να προβλεφθεί συνεισφορά με κοινοτική συγχρηματοδότηση, εντός των ορίων των πόρων που είναι διαθέσιμοι δυνάμει των αποφάσεων της Κοινότητας-

ότι θα πρέπει να ενθαρρυνθεί, στις πολιτικές χωροταξίας και ανάπτυξης, η διαχείριση των στοιχείων του τοπίου, που έχουν μείζονα σημασία για την άγρια χλωρίδα και πανίδα-

ότι θα πρέπει να εξασφαλιστεί η θέσπιση ενός συστήματος παρακολούθησης της κατάστασης

διατήρησης των φυσικών οικοτόπων και των ειδών, που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία-
 ότι, ως συμπλήρωμα της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, είναι σκόπιμο να προβλεφθεί ένα γενικό σύστημα
 προστασίας για ορισμένα είδη χλωρίδας και πανίδας- ότι θα πρέπει να προβλεφθούν μέτρα
 διαχείρισης για ορισμένα είδη, εφόσον αυτό δικαιολογείται από την κατάσταση διατήρησής τους,
 συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης ορισμένων τρόπων σύλληψης ή θανάτωσης, και να
 προβλεφθεί παράλληλα η δυνατότητα παρεκκλίσεων υπό ορισμένες προϋποθέσεις-
 ότι προκειμένου να εξασφαλιστεί η παρακολούθηση της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, η
 Επιτροπή θα καταρτίζει περιοδικά συγκεφαλαιωτική έκθεση που θα βασίζεται, μεταξύ άλλων, στις
 πληροφορίες που θα της διαβιβάζουν τα κράτη μέλη για την εφαρμογή των εθνικών διατάξεων
 που θεσπίζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας-
 ότι η βελτίωση των επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων είναι απαραίτητη για την εφαρμογή της
 παρούσας οδηγίας και ότι, συνεπώς, ενδείκνυται να ενθαρρυνθεί η απαιτούμενη έρευνα και οι
 σχετικές επιστημονικές εργασίες-
 ότι η τεχνική και επιστημονική πρόοδος απαιτεί τη δυνατότητα προσαρμογής των παραρτημάτων-
 ότι θα πρέπει να προβλεφθεί μια διαδικασία τροποποίησης αυτών των παραρτημάτων από το
 Συμβούλιο-
 ότι θα πρέπει να συσταθεί ρυθμιστική επιτροπή για να επικουρεί την Επιτροπή κατά την
 εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και, ιδίως, κατά τη λήψη αποφάσεων για την κοινοτική
 συγχρηματοδότηση-
 ότι θα πρέπει να προβλεφθούν συμπληρωματικά μέτρα που θα ρυθμίζουν την επανεισαγωγή
 ορισμένων ιθαγενών ειδών χλωρίδας και πανίδας καθώς και την ενδεχόμενη εισαγωγή μη
 ιθαγενών ειδών-
 ότι η εκπαίδευση και η γενική ενημέρωση σχετικά με τους στόχους της παρούσας οδηγίας είναι
 απαραίτητες για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής της εφαρμογής,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Ορισμοί

Άρθρο 1

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

α) "διατήρηση": ένα σύνολο μέτρων που απαιτούνται για να διατηρηθούν ή αποκατασταθούν οι φυσικοί οικότοποι και οι πληθυσμοί ειδών αγρίας χλωρίδας και πανίδας σε ικανοποιητική κατάσταση όπως ορίζεται στα στοιχεία ε) και θ)-

β) "φυσικοί οικότοποι": οι χερσαίες περιοχές ή υγρά τοπία που διακρίνονται χάριν στα βιολογικά και μη βιολογικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά τους, είτε είναι εξ ολοκλήρου φυσικές είτε ημιφυσικές-

γ) "φυσικοί οικότοποι κοινοτικού ενδιαφέροντος": οι οικότοποι οι οποίοι στο έδαφος το οριζόμενο από το άρθρο 2:

i) διατρέχουν κίνδυνο να εξαφανισθούν από την περιοχή της φυσικής τους κατανομής

ή

ii) έχουν περιορισμένη περιοχή φυσικής κατανομής λόγω της μείωσής τους ή λόγω του ότι η περιοχή τους, εκ της φύσεώς της, είναι περιορισμένη

ή

iii) αποτελούν σημαντικά δείγματα τυπικών χαρακτηριστικών μιας ή περισσοτέρων από τις ακόλουθες βιογεωγραφικές περιοχές: αλπικής, ατλαντικής, ηπειρωτικής, μακαρονησιωτικής και μεσογειακής.

Αυτοί οι τύποι οικοτόπων αναγράφονται ή είναι δυνατόν να αναγραφούν στο παράρτημα I-

δ) "τύποι φυσικών οικοτόπων προτεραιότητας": οι τύποι φυσικών οικοτόπων που διατρέχουν τον κίνδυνο να εξαφανισθούν από το οριζόμενο από το άρθρο 2 έδαφος, και για τη διατήρηση των οποίων η Κοινότητα φέρει ιδιαίτερη ευθύνη λόγω του μεγέθους του τμήματος της φυσικής κατανομής τους που περιλαμβάνεται στο οριζόμενο από το άρθρο 2 έδαφος. Αυτοί οι τύποι φυσικών οικοτόπων στους οποίους αποδίδεται προτεραιότητα σημειώνονται με αστερίσκο (*) στο παράρτημα I-

ε) "κατάσταση της διατήρησης ενός φυσικού οικοτόπου": το αποτέλεσμα του συνόλου των παραγόντων που επιδρούν σε ένα φυσικό οικότοπο, καθώς και στα χαρακτηριστικά είδη που βρίσκονται σε αυτόν και οι οποίοι παράγοντες μπορούν να αλλοιώσουν μακροπρόθεσμα την φυσική του κατανομή, τη δομή του και τις λειτουργίες του, καθώς και την μακροπρόθεσμη επιβίωση των χαρακτηριστικών ειδών του στο αναφερόμενο στο άρθρο 2 έδαφος.

Η "κατάσταση της διατήρησης" ενός φυσικού οικοτόπου θεωρείται "ικανοποιητική" όταν:

- η περιοχή της φυσικής κατανομής του και οι εκτάσεις που περιέχει μένουν σταθερές ή

υξάνονται και

η δομή και οι ειδικές λειτουργίες που απαιτούνται για την μακροπρόθεσμη συντήρησή του υφίστανται και είναι δυνατόν να συνεχίσουν να υφίστανται κατά το προβλεπτό μέλλον και η κατάσταση της διατήρησης των χαρακτηριστικών ειδών κρίνεται ικανοποιητική κατά την γνώση του στοιχείου θ)-

π) "οικότοπος ενός είδους": περιβάλλον οριζόμενο από βιολογικούς και μη βιολογικούς χαρακτηριστικούς παράγοντες, στο οποίο ζει το είδος σε ένα από τα στάδια του βιολογικού του κύκλου-

γ) "είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος": τα είδη τα οποία, στο έδαφος που αναφέρεται στο άρθρο 2:

α) διατρέχουν κίνδυνο, εξαιρουμένων εκείνων η περιοχή φυσικής κατανομής των οποίων εκτείνεται οριακά μόνον στο προαναφερόμενο έδαφος και τα οποία δεν διατρέχουν κίνδυνο ούτε είναι ευπρόσβλητα στην περιοχή του δυτικού παλαιοαρκτικού ή

β) είναι ευπρόσβλητα, δηλαδή πιθανολογείται ότι στο προσεχές μέλλον ενδέχεται να περιληφθούν στην κατηγορία των ειδών που διατρέχουν κίνδυνο, εφόσον εξακολουθήσουν να υπάρχουν οι παράγοντες που δημιουργούν αυτόν τον κίνδυνο ή

γ) είναι σπάνια, δηλαδή οι πληθυσμοί τους είναι ολιγάριθμοι και μολονότι δεν διατρέχουν επί του παρόντος κίνδυνο ούτε είναι ευπρόσβλητα, υπάρχει κίνδυνος να καταστούν. Τα είδη αυτά ευρίσκονται σε γεωγραφικές περιοχές μικρές ή αραιά διασκορπισμένες σε μία μεγαλύτερη έκταση ή

δ) είναι ενδημικά και απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή, λόγω της ιδιομορφίας του οικοτόπου τους ή/και των ενδεχομένων επιπτώσεων που μπορεί να έχει η εκμετάλλευσή τους στην κατάσταση της διατήρησής τους.

Για είδη αυτά αναγράφονται ή θα ήταν δυνατό να αναγραφούν στο παράρτημα II ή/και IV ή V-

α) "είδη προτεραιότητας": τα είδη, που αναφέρονται στο στοιχείο ζ) σημείο i), για τη διατήρηση των οποίων η Κοινότητα φέρει ιδιαίτερη ευθύνη λόγω του μεγέθους του τμήματος της περιοχής της φυσικής τους κατανομής το οποίο περιλαμβάνεται στο αναφερόμενο στο άρθρο 2 έδαφος.

Αυτά τα είδη προτεραιότητας [σημειώνονται με αστερίσκο (*)] στο παράρτημα II-

β) "κατάσταση διατήρησης ενός είδους": το αποτέλεσμα του συνόλου των παραγόντων που, επιδρώντας στο οικείο είδος, είναι δυνατόν, να αλλιώσουν μακροπρόθεσμα την κατανομή και το μέγεθος των πληθυσμών του στο αναφερόμενο στο άρθρο 2 έδαφος.

Η "κατάσταση της διατήρησης" κρίνεται ως "ικανοποιητική" όταν:

- τα δεδομένα τα σχετικά με την πορεία των πληθυσμών του οικείου είδους δείχνουν ότι το είδος αυτό εξακολουθεί και μπορεί να εξακολουθεί μακροπρόθεσμα να αποτελεί ένα ζωτικό στοιχείο των φυσικών οικοτόπων στους οποίους ανήκει και

- η περιοχή της φυσικής κατανομής του είδους αυτού δεν φθίνει ούτε υπάρχει κίνδυνος να μειωθεί κατά το προβλεπτό μέλλον και

- υπάρχει και θα συνεχίσει πιθανόν να υπάρχει ένας οικότοπος σε επαρκή έκταση ώστε οι πληθυσμοί του να διατηρηθούν μακροπρόθεσμα-

γ) "τόπος": μια γεωγραφικώς καθορισμένη περιοχή, η επιφάνεια της οποίας προσδιορίζεται σαφώς-

α) "τόπος κοινοτικής σημασίας": ένας τόπος ο οποίος, στη βιογεωγραφική περιοχή ή στις βιογεωγραφικές περιοχές στις οποίες ανήκει, συνεισφέρει σημαντικά στη διατήρηση ή την αποκατάσταση ενός τύπου φυσικού οικοτόπου του παραρτήματος I ή ενός είδους του παραρτήματος II, σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης και ο οποίος μπορεί επί πλέον να συνεισφέρει σημαντικά στη συνοχή της "Φύσης 2000" (Natura 2000) που αναφέρεται στο άρθρο 3 ή/και να συνεισφέρει σημαντικά στη συντήρηση της βιολογικής πολλαπλότητας στις συγκεκριμένες βιογεωγραφικές περιοχές.

Για τα ζωικά είδη που καταλαμβάνουν εκτεταμένα εδάφη, οι τόποι κοινοτικής σημασίας αντιστοιχούν στις τοποθεσίες, μέσα στην περιοχή της φυσικής κατανομής των ειδών αυτών, οι οποίες παρουσιάζουν τα ουσιώδη για τη ζωή και αναπαραγωγή τους φυσικά ή βιολογικά στοιχεία-

β) "ειδική ζώνη διατήρησης": ένας τόπος κοινοτικής σημασίας ορισμένος από τα κράτη μέλη μέσω κανονιστικής, διοικητικής ή/και συμβατικής πράξης, στον οποίο εφαρμόζονται τα μέτρα διατήρησης που απαιτούνται για τη διατήρηση ή την αποκατάσταση, σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, των φυσικών οικοτόπων ή/και των πληθυσμών των ειδών για τα οποία ορίστηκε ο τόπος-

γ) "δείγμα": οποιοδήποτε ζώο ή φυτό, ζωντανό ή νεκρό, των ειδών που απαριθμούνται στο παράρτημα IV και στο παράρτημα V, οποιοδήποτε μέρος ή προϊόν που προέρχεται από αυτά καθώς και κάθε άλλο εμπόρευμα που αποδεικνύεται ότι είναι μέρος ή προϊόν ζώων ή φυτών αυτών των ειδών βάσει συνοδευτικού εγγράφου, της συσκευασίας, του σήματος, της επισήμανσης ή άλλου στοιχείου-

Ν.1032/80 (ΦΕΚ 57 Α') : Περί συστάσεως Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος

Άρθρο 1 : Σύστασις

1. Συνιστάται Υπουργείον Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος.
2. Το Υπουργείον τούτο εντάσσεται εις την παρ.1 του άρθρ.12 του Ν.400/76 "περί Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργείων", μετά το Υπουργείον Δημοσίων Έργων.
3. Παρά τω Υπουργείω Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος συνιστάται θέσις μετακλητού Γενικού Γραμματέως, επί βαθμώ α'Ειδικών θέσεων, διεπομένη υπό των διατάξεων του Ν.400/76 "περί Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργείων".

Άρθρο 2 : Αρμοδιότητες

1. Το Υπουργείον Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος έχει την αποκλειστικήν αρμοδιότητα:

[Αρχή Τροποποίησης]

α. Για την έκφραση και εξειδίκευση της γενικής πολιτικής για τη χωροταξία και την προστασία του Περιβάλλοντος εντός του πλαισίου των αποφάσεων της Κυβέρνησης και των συλλογικών κυβερνητικών οργάνων, καθώς και για την εκπροσώπηση της χώρας στα διεθνή, ευρωπαϊκά και κοινοτικά όργανα στους τομείς της χωροταξίας, του περιβάλλοντος και της πολεοδομίας, σε συντονισμό με το κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργείον. στο πλαίσιο αυτό, μεριμνά και για τη συγκρότηση, οργάνωση και λειτουργία εθνικού συστήματος πληροφοριών και παρατηρήσεων για το χώρο και το περιβάλλον σε συντονισμό με σχετικά προγράμματα και δίκτυα άλλων οργανισμών του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

β. Για την προώθηση, σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς, ολοκληρωμένων στρατηγικών χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης εθνικού ή περιφερειακού χαρακτήρα. Στο πλαίσιο αυτό κινεί τη διαδικασία κατάρτισης Εθνικών (Γενικού και Ειδικών) και Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης στο πλαίσιο της γενικότερης αναπτυξιακής πολιτικής, μεριμνά για την έγκριση και εφαρμογή τους και παρακολουθεί πω εκτέλεσή τους από άλλους φορείς. Στην έννοια της εκτέλεσης δεν περιλαμβάνεται η ανάληψη δράσεων και ενεργειών, η κατάρτιση και εφαρμογή προγραμμάτων, η λήψη μέτρων και η εκτέλεση έργων που προβλέπονται στα πλαίσια αυτά και για τα οποία υφίστανται, κατά τις κείμενες διατάξεις, άλλοι αρμόδιοι φορείς.

γ. Για τη χρηματοδότηση και εκπόνηση μελετών για τη σύνταξη, συμπλήρωση, τροποποίηση ή ανασθεώρηση Εθνικών (Γενικού και Ειδικών), καθώς και Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, καθώς και για την παρακολούθηση της εκπόνησης και την αξιολόγηση αυτών.

δ. Για την κατάρτιση σχεδίων και προγραμμάτων περιβάλλοντος, για τον έλεγχο της εφαρμογής και το συντονισμό των ειδικών προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος των επί μέρους φορέων, καθώς και την κάλυψη θεμάτων περιβάλλοντος που δεν περιλαμβάνονται στις αρμοδιότητες άλλου φορέα - ΑΝΤΙΚ. ΤΩΝ ΠΕΡ. α' έως δ' ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΤΟΥ Ν. 2742/99, ΦΕΚ - 207 Α'. Η περ. δ' είχε τροποποιηθεί με την παρ. 1 του άρθρου 31 του Ν. 1650/86 [Τέλος Τροποποίησης]

ε) Δια την χάραξιν και εφαρμογήν οικιστικής και πολεοδομικής πολιτικής, την εκπόνησιν, έγκρισιν, τροποποίησιν, ανάθεσιν και εφαρμογήν των αναγκαίων ρυθμιστικών, πολεοδομικών, οικιστικών και λοιπών σχεδίων και προγραμμάτων, ως και την εισήγησιν προς την Οικονομικήν και την Νομισματικήν Επιτροπήν περί της ακολουθητέας στεγαστικής πολιτικής δια την εφαρμογήν των ως άνω προγραμμάτων και τον συντονισμόν των ειδικών προγραμμάτων των επί μέρους φορέων.

στ) Δια την κατάρτισιν και εφαρμογήν των προγραμμάτων χαρτογραφήσεως και κτηματολογίου, ως και την εποπτείαν και τον συντονισμόν σχετικών προγραμμάτων Οργανισμών, εξαιρουμένων των ως άνω εργασιών στρατιωτικής φύσεως αι οποίαι παραμένουν εις την αρμοδιότητα του Υπουργείου Εθνικής Αμύνης και επιφυλασσομένης της διατάξεως του άρθρ.18 του παρόντος.

2. Το Υπουργείον Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος έχει επίσης το σύνολον των αρμοδιοτήτων των εις αυτό μεταφερομένων υπηρεσιών, κατά τας περί εκάστης τούτων ισχυούσας διατάξεις, πάσας τας αρμοδιότητας τας απορροούσας εκ της πολεοδομικής και οικιστικής νομοθεσίας ως και πάσας τας εκ της κειμένης νομοθεσίας αρμοδιότητας ετέρων Υπουργών και υπηρεσιών ή οργάνων εκ των υπαγομένων δια του παρόντος εις το Υπουργείον

τούτο. Ασκει επίσης την κατά τας κειμένας διατάξεις εποπτεία επί των οικοδομικών συνεταιρισμών κατά το άρθρ.57 του Ν.947/79 και επί των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και δημοσίων επιχειρήσεων των οποίων η δραστηριότης ανάγεται εις θέματα αρμοδιότητος του Υπουργείου και ιδία επί:

- α) Του Ειδικού Ταμείου Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΤΕΡΠΣ).
- β) Της Δημοσίας Επιχειρήσεως Πολεοδομίας και Στεγάσεως (ΔΕΠΟΣ).
- γ) Του Ινστιτούτου Γεωπονικών Επιστημών (Άλσος Συγγρού).
- δ) Των Κτηματικών Ομάδων.

3. Δια την εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος:

- α) οι όροι "Χωροταξικόν Σχέδιον", "Χωροταξικόν Πρόγραμμα", "Εθνικόν", "Περιφερειακόν" ή "Ειδικόν Χωροταξικόν Σχέδιον ή Πρόγραμμα", "Χρήσις Χώρου", "Φυσικόν περιβάλλον", "Πολιτιστικόν περιβάλλον", "Προστασία περιβάλλοντος" έχουν την έννοιαν την προσδιοριζομένην υπό των διατάξεων του άρθρ.1 του Ν.360/76 "περί Χωροταξίας και περιβάλλοντος",
- β) ως "ρυθμιστικόν σχέδιον ή πρόγραμμα" νοείται το σύνολον των ρυθμίσεων δια τον σχεδιασμόν, τας επεμβάσεις και τον έλεγχον της αναπτύξεως αστικής περιοχής εις ό,τι ανάγεται εις τας χρήσεις γης, την έντασιν των χρήσεων αυτών, τα δίκτυα υποδομής και τα σημαντικά δημόσια έργα.
- γ) ως "πολεοδομικόν σχέδιον" νοείται το σχέδιον το καθορίζον εν λεπτομερεία εις κλίμακα οικισμού ή τμήματος τούτου ή ζώνης ειδικής χρήσεως ή μεμονωμένου σημείου οικισμού τας εις εκάστην θέσιν τούτου χρήσεις γης και έντασιν αυτών, τους επιβαλλομένους όρους και περιορισμούς, του κοινοχρήστους χώρους και την τυχόν ειδικήν διαρκήν χρήσιν αυτών και εν γένει πάντα τα θέματα τα προβλεπόμενα υπό των διατάξεων του Ν.Δ/τος της 17 Ιουλ/16 Αυγ.1923 "περί σχεδίων πόλεων" και του Ν.947/79 "περί οικιστικών περιοχών".

Άρθρο 3 : Μεταφορά υπηρεσιών

1. Εις το Υπουργείον Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος υπάγονται μεταφερόμεναι αι εξής Υπηρεσίαι:

- α) Η κατά τα άρθρ.28 και επόμενα του Π.Δ.910/77 "περί Οργανισμού του Υπουργείου Δημοσίων Έργων" Γενική Διεύθυνσις Οικισμού.
- β) Η κατά τα άρθρ.68 και επόμενα του αυτού Π.Δ.910/77 Υπηρεσία Χαρτογραφήσεων και Κτηματολογίου, πλην της υπό του άρθρ.74 του ανωτέρω Δ/τος προβλεπομένης Διευθύνσεως Τοπογραφικών Εφαρμογών Έργων.
- γ) Εκ των κατά τα άρθρ.78 και επόμενα του αυτού Π.Δ.910/77 Διευθύνσεων Τεχνικών Υπηρεσιών Νομαρχιών τα κατά την περίπτ.γ της παρ.1 του άρθρ.79 Τμήματα Πολεοδομίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών.

Τα κατά την δημοσίευσιν του παρόντος λειτουργούντα εις τας Διευθύνσεις Τεχνικών Υπηρεσιών των Νομαρχιών "Γραφεία Μηχανικού", μέχρι ρυθμίσεως του θέματος δια του εκδοθησομένου κατά το άρθρ.6 του παρόντος Οργανισμού, διατηρούν την αρμοδιότητα δια την εφαρμογήν της πολεοδομικής νομοθεσίας, υπαγόμενα ως προς την αρμοδιότητα ταύτην εις τα ανωτέρω μεταφερόμενα εις το Υπουργείον Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος Τμήματα Πολεοδομίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών.

δ) Εκ της Διευθύνσεως Τεχνικών Υπηρεσιών Νομαρχίας Αττικής το κατά την περίπτ.γ της παρ.1 του άρθρ.80 του αυτού Π.Δ.910/77 Τμήμα Πολεοδομίας.

ε) Το κατά την παρ.4 του άρθρ.81 του αυτού Π.Δ.910/77 Γραφείον Κτηματολογίου του Διαμερίσματος Πειραιώς της Νομαρχίας Αττικής.

στ) Αι κατά τα άρθρ.82 και 83 του αυτού Π.Δ.910/77 Διευθύνσεις Πολεοδομίας των Διαμερισμάτων Νομαρχίας Αττικής και Νομαρχίας Θεσσαλονίκης αντιστοίχως και

ζ) Αι κατά το άρθρ.89 του αυτού Π.Δ.910/77 Διευθύνσεις Οικισμού των Περιφερειακών Υπηρεσιών Δημοσίων Έργων, πλην των κατά την περίπτ.β της παρ.2 του αυτού άρθρου Τμημάτων Κατασκευών και Συντηρήσεων.

2. Εις το Υπουργείον Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος μεταφέρονται και πάσαι αι αναγόμεναι αποκλειστικώς εις τας αρμοδιότητας των μεταφερομένων υπηρεσιών Επιτροπαί και Συμβούλια ιδία δε:

- α. (Καταργήθηκε από την απόφαση (άρθρ.4) αριθ.13905/721/82).
- β. Αι κατά τας διατάξεις του άρθρ.80 του Ν.Δ.8/73 "περί Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού" Επιτροπαί Ενασκήσεως Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (άρθρ.153 του Π.Δ.910/77).

3. Μέχρις εκδόσεως του κατά το άρθρ.6 του παρόντος Οργανισμού και συγκροτήσεως των Συμβουλίων, τα οποία θα συσταθούν υπ'αυτού, διατηρείται η αρμοδιότης των κατά τα άρθρ.150,

151 και 152 του Π.Δ.910/77 Περιφερειακών Νομαρχιακών και Συμβουλίων Δημοσίων Έργων Διαμερίσματος, δια την κατά τας κειμένας διατάξεις γνωμοδότησιν ή απόφασιν επί θεμάτων των ασκουμένων υπό του Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος αρμοδιοτήτων.

4. Δια Π.Δ/τος, εφ'άπαξ εκδιδόμενου εντός έτους από της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος προτάσει των Υπουργών Προεδρίας Κυβερνήσεως και Δημοσίων Έργων, ρυθμίζονται τα της υπαγωγής εις υφισταμένας υπηρεσιακάς μονάδας του Υπουργείου Δημοσίων Έργων της κατά τα ανωτέρω διατηρουμένης εις το Υπουργείον τούτο Δ/νσεως Τοπογραφικών Εφαρμογών Έργων του άρθρ.74 του Π.Δ.910/77, ως και των κατά την περίπτ.β της παρ.2 του άρθρ.89 του αυτού Π.Δ.910/77 Τμημάτων Κατασκευών και Συντηρήσεων.

5. Δια Π.Δ/τος, εφ'άπαξ εκδιδόμενου προτάσει των Υπουργών Προεδρίας Κυβερνήσεως, Οικονομικών και Δημοσίων Έργων, δύναται να αναδιαρθρούνται κατά βαθμόν αι θέσεις των κλάδων προσωπικού του Υπουργείου Δημοσίων Έργων, άνευ συστάσεως νέων οργανικών θέσεων, επί σκοπώ αποκαταστάσεως της προ της ισχύος του παρόντος υφισταμένης καθ'ομάδας ενιαίων βαθμών ποσοστιαίας σχέσεως των θέσεων εν εκάστω κλάδω του ανωτέρω Υπουργείου.

Άρθρο 4 : Μεταφορά θέσεων και προσωπικού

1. Μετά των μεταφερομένων δυνάμει των διατάξεων του άρθρ.3 του παρόντος νόμου εις το Υπουργείον Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος υπηρεσιών, μεταφέρονται αι πάσης φύσεως θέσεις μετά του κατέχοντος ταύτας προσωπικού, περιλαμβανομένων και των κενών οργανικών θέσεων, ως και το υπηρετούν εις τας υπηρεσίας ταύτας λοιπόν προσωπικόν.

Μεταφέρονται επίσης αι θέσεις και το υπηρετούν εις ταύτας προσωπικόν του παρά τη Γενική Διευθύνσει Οικισμού κλιμακίου της υπηρεσίας Διοικήσεως του Υπουργείου Δημοσίων Έργων. Οι περιλαμβανόμενοι εις τους πίνακας προακτέων έτους 1979 μόνιμοι υπάλληλοι, οι οποίοι, κατά τα ανωτέρω, μεταφέρονται μετά των θέσεών των εις το συνιστώμενον Υπουργείον Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος και οι οποίοι θα προήγοντο, βάσει των ανωτέρω πινάκων, προάγονται, άμα τη συμπληρώσει των νομίμων προϋποθέσεων, εις τον επόμενον του κατεχομένου υπ'αυτών βαθμόν, καταλαμβάνοντες προσωρινάς θέσεις θεωρουμένας ως συνιστωμένας αυτοδικαίως εις το ανωτέρω Υπουργείον δια της περί προαγωγής των πράξεως.

Ούτοι, άμα τη καταρτίσει του υπό της παρ.1 του άρθρ.6 Οργανισμού του Υπουργείου, καταλαμβάνουν προβλεφθησομένας υπ'αυτού οργανικάς θέσεις, καταργουμένων αυτοδικαίως των υπ'αυτών κατεχομένων προσωρινών θέσεων. Εις περιπτώσιν υπεραριθμίας, ούτοι διατηρούνται εις τας ας κατέχουν προσωρινάς θέσεις μέχρι προαγωγής των εις ανώτερον βαθμόν ή μέχρι κενώσεως οργανικών θέσεων του βαθμού των, ότε κατατάσσονται αυτοδικαίως εις ταύτας, καταργουμένων των προσωρινών θέσεων. Αι θέσεις των οικείων κλάδων του Υπουργείου Δημοσίων Έργων, εις ας θα προήγοντο οι κατά τα ανωτέρω προαγόμενοι εις προσωρινάς θέσεις του Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, καταργούνται. Η ρύθμισις αύτη εφαρμόζεται αναλόγως και προκειμένου περί υπαλλήλων μεταφερομένων κατά τας διατάξεις της παρ.2 του παρόντος άρθρου.

2. Εντός διετίας από της ισχύος του παρόντος και πάντως προ της εκδόσεως του υπό του τελευταίου εδαφίου της παρ.1 του άρθρ.6 του παρόντος προβλεπομένου Δ/τος, δύναται δια Π.Δ./των εκδιδόμενων προτάσει του Υπουργού Προεδρίας Κυβερνήσεως, του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος και του κατά περίπτωσιν αρμοδίου Υπουργού:

α) να μεταφέρωνται εις το Υπουργείον Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος εξ άλλων Υπουργείων και έτεραι πλην των εν άρθρ.3 του παρόντος, υπηρεσιαί και θέσεις μετά του υπηρετούντος εις αυτάς προσωπικού ή κεναί οργανικάί θέσεις,

β) να αναδιαρθρούνται αι μεταφερόμεναι ούτω υπηρεσιαί και να ανακαθορίζωνται αι αρμοδιότητες τούτων, να συνιστώνται νέοι κλάδοι προσωπικού και να καθορίζεται η κατά κλάδον διάρθρωσις των θέσεων, μη επιτρεπομένης συνεπεία τούτου της συστάσεως νέων οργανικών θέσεων ή να διαχωρίζωνται, συγχωνεύωνται, καταργούνται ή μετονομάζωνται υφιστάμενοι κλάδοι και θέσεις.

Η κατά τα ανωτέρω αναδιαμόρφωσις των κλάδων και οργανικών θέσεων δεν δύναται να έχη ως συνέπειαν την απόλυσιν ή τον υποβιβασμόν υπαλλήλων. Οι τυχόν εκ της τοιαύτης αναδιαμορφώσεως παραμένοντες ως πλεονάζοντες υπάλληλοι καταλαμβάνουν ισαρίθμους προσωρινάς οργανικάς θέσεις συνιστωμένας εν τω οικείω κλάδω και επί τω αυτώ βαθμώ δια των αυτών ως άνω Π.Δ./των. Αι θέσεις αύται καταργούνται αυτοδικαίως άμα τη προαγωγή ή τη καθ'οιονδήποτε τρόπον εξόδω, εκ της υπηρεσίας των κατεχόντων ταύτας υπαλλήλων.

3. Η σειρά αρχαιότητος των εκ του Υπουργείου Δημοσίων Έργων μεταφερθέντων υπαλλήλων, έναντι των εξ ετέρων Υπουργείων μεταφερομένων και κατατασσομένων εις τον αυτόν κλάδον

προσδιορίζεται κατά τας διατάξεις του άρθρ.196 του Π.Δ.611/77. Επί προαχθέντων την αυτήν ημερομηνίαν, η αρχαιότης καθορίζεται δι'αποφάσεως του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου.

4. Δια Δ/των εκδιδόμενων προτάσει των Υπουργών Κοινωνικών Υπηρεσιών και Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος καθορίζονται τα της ασφαλίσεως εις υφιστάμενα Ταμεία αρωγής και επικουρικής ασφαλίσεως των υπαλλήλων των μεταφερομένων υπηρεσιών ή άλλως μετατασσομένων ή εντασσομένων εις το Υπουργείον. Ομοίως δύναται να ρυθμίζονται και τα θέματα τοιαύτης ασφαλίσεως των διοριζομένων το πρώτον εις το Υπουργείον υπαλλήλων.

5. Περί της κατά το παρόν άρθρον μεταφοράς θέσεων και προσωπικού, εκδίδεται διαπιστωτική πράξις του αρμοδίου κατά περίπτωσιν Υπουργού και του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος δημοσιευομένη δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 5 : Διεύθυνσις Διοικητικού

1. Μέχρι της εκδόσεως του κατά το άρθρ.6 του παρόντος Οργανισμού συνιστάται παρά τω Υπουργείω Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος Διεύθυνσις Διοικητικού.

2. Εις την αρμοδιότητα της Διευθύνσεως Διοικητικού υπάγεται η μέριμνα δια την οργάνωσιν του Υπουργείου, την λειτουργίαν αυτού και άπαντα τα θέματα τα αναφερόμενα εις την υπηρεσιακήν κατάστασιν του πάσης φύσεως προσωπικού.

3. Η διάρθρωσις, εις προσωπικόν σύνθεσις και λειτουργία της Διευθύνσεως ρυθμίζεται προσωρινώς δι'αποφάσεως των Υπουργών Προεδρίας Κυβερνήσεως και Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, δημοσιευομένη δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως.

Αι διατάξεις του παρόντος άρθρου δύναται να τροποποιηθούν δια των κατά το άρθρ.6 εκδοθησομένων Οργανισμών.

4. Συνιστώνται παρά τω Υπουργείω Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος μία θέσις ειδικού επιστημονικού προσωπικού επί θεμάτων χωροταξίας και περιβάλλοντος επί βαθμώ 1ω.

Η θέσις αύτη πληρούται, δια Π.Δ/τος μετ'απόφασιν του Υπουργικού Συμβουλίου προτάσει του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, δια προσλήψεως επί θητεία διαρκείας ενός μέχρι και τριών ετών, δυναμένη να ανανεούται, προσώπου κεκτημένου πτυχίον Ανωτάτης Σχολής, εμπειρίαν και εξειδικευμένας τεχνικάς γνώσεις επί θεμάτων Χωροταξίας και Περιβάλλοντος. Δια του κατά το άρθρ.6 του παρόντος Οργανισμού δύναται να ανατίθενται εις τον υπάλληλον τούτον καθήκοντα προϊσταμένου αντιστοίχου προς την ειδικότητά του οργανικής μονάδος.

Άρθρο 6 : Οργανισμός Υπουργείου

1. Δια Π.Δ/τος εκδιδόμενου εντός ενός έτους από της ενάρξεως ισχύος του παρόντος, προτάσει των Υπουργών Προεδρίας Κυβερνήσεως, Οικονομικών και Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος καταρτίζεται ο Οργανισμός του Υπουργείου εφαρμοζομένων των σχετικών διατάξεων του Ν.51/75 "περί αναδιοργανώσεως των Δημοσίων Πολιτικών Υπηρεσιών". Ο ούτω καταρτιζόμενος Οργανισμός δύναται να τροποποιηθή δια Π.Δ/τος εφ'άπαξ εκδιδόμενου προτάσει των αυτών ως άνω Υπουργών εφαρμοζομένων των διατάξεων του Ν.51/75.

2. Δια των κατά την προηγουμένην παράγραφον καταρτιζομένων οργανισμών, δύναται να συνιστώνται νέα Συμβούλια και Επιτροπαί πέραν των υφισταμένων.

3. Δια των ανωτέρω Οργανισμών δύναται, πλέον των βάσει των λοιπών διατάξεων του παρόντος νόμου μεταφερομένου εις αυτό θέσεων, να αυξηθούν αι κατά κλάδον οργανικάί θέσεις μονίμου προσωπικού μέχρι 500 επί πλέον θέσεις.

4. Εις το Υπουργείον Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος συνιστώνται επί σχέσει ιδιωτικού δικαίου:

α) 80 θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού έχοντος εξειδικευμένας γνώσεις επί θεμάτων χωροταξίας, πολεοδομίας και περιβάλλοντος.

β) 80 θέσεις βοηθητικού ή τεχνικού προσωπικού ειδικοτήτων καταλλήλων δια να παράσχουν βοηθητικάς υπηρεσίας επί θεμάτων χωροταξίας, πολεοδομίας και περιβάλλοντος, και

γ) 250 θέσεις οδηγών αυτοκινήτων, φυλάκων, τεχνιτών εν γένει και καθαριστριών.

Η σύμβασις του κατά τας περιπτ.α και β προσωπικού διαρκείας μέχρι 3 ετών δύναται να ανανεούται.

Για τους ανωτέρω υπαλλήλους που υπηρετούν με σύμβαση Ιδιωτ. Δικαίου βλ. άρθρο τρίτο παρ.2-3 Ν.1190/81 (ΦΕΚ 203 Α') και παρ.4, ίδιου άρθρου και νόμου.

5. Δια των αυτών Οργανισμών ρυθμίζεται και παν θέμα συναφές προς την ένταξιν, αρχαιότητα

και την εν γένει υπηρεσιακήν κατάστασιν των υπαλλήλων των μεταφερομένων εκ διαφόρων Υπουργείων.

6. Δια την πρώτην πλήρωσιν των επί 1ω βαθμῷ θέσεων των προβλεφθησομένων υπό των κατά την παρ.1 του παρόντος Οργανισμῶν κρίνονται ομοῦ πάντες οι επί βαθμῷ 2ω υπάλληλοι των αντιστοίχων κλάδων οι ἔχοντες συμπληρώσει τετραετή εἰς τον βαθμὸν υπηρεσίαν μετὰ των τυχόν κατεχόντων θέσεις Αναπληρωτοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ του αὐτοῦ κλάδου ἔστω και εἰάν οι τελευταῖοι οὗτοι δεν ἔχουν συμπληρώσει εἰς τον βαθμὸν αὐτὸν την κατά τας κειμένας διατάξεις απαιτουμένην διειτίαν.

7. Κεναὶ θέσεις του κατά την παρ.1 του παρόντος άρθρου Οργανισμοῦ δύναται, ἐντὸς ἔτους ἀπὸ της ἰσχύος αὐτοῦ, να πληρωθῶν κατ'ἐξαιρέσιν πάσης ἐτέρας διατάξεως δια μετατάξεως υπαλλήλων οἰασδήποτε ἐτέρας δημοσίας υπηρεσίας ἢ νομικοῦ προσώπου δημοσίου δικαίου και μέχρι του ἡμίσεος των κατά κλάδον κενῶν θέσεων. Ἡ μετάταξις γίνεται τη αἰτήσῃ του υπαλλήλου δι'ἀποφάσεως των Υπουργῶν Προεδρίας Κυβερνήσεως, Χωροταξίας, Οικισμοῦ και Περιβάλλοντος και του κατά περίπτωσιν αρμοδίου Υπουργοῦ κατόπιν γνώμης των οικείων υπηρεσιακῶν Συμβουλιῶν τόσο του Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμοῦ και Περιβάλλοντος, ὅσον και του Υπουργείου ἢ του Ν.Π.Δ.Δ. ἐξ ου η μετάταξις. Ἡ μετάταξις γίνεται εἰς θέσιν του αὐτοῦ βαθμοῦ κλάδου ἀναλόγων προσόντων. Δια την σειράν ἀρχαιότητος ἐφαρμόζονται ἀναλόγως αι διατάξεις του άρθρ.155 του υπαλληλικοῦ κώδικος (Π.Δ.611/77).

Άρθρο 7 :

Όπου της κειμένης νομοθεσίας αναφέρεται Υπουργός ως ασκῶν ἀρμοδιότητα εκ των υπαγομένων ἤδη εἰς το Υπουργεῖον Χωροταξίας, Οικισμοῦ και Περιβάλλοντος, νοεῖται ἐφεξῆς ο Υπουργός Χωροταξίας, Οικισμοῦ και Περιβάλλοντος.

Άρθρο 8 :

Μέχρι της ἐνάρξεως ἰσχύος του κατά το άρθρ.6 του παρόντος Οργανισμοῦ του Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμοῦ και Περιβάλλοντος και οργανώσεως των προβλεφθησομένων υπ'αυτοῦ Υπηρεσιῶν, διαπιστουμένης κατά περίπτωσιν δι'ἀποφάσεως του Υπουργοῦ, ἐξακολουθοῦν, πλην ἀντιθέτου ρυθμίσεως ἐφαρμοζόμεναι αι ἤδη ἰσχύουσαι διατάξεις αι ἀφορῶσαι εἰς την ἀσκήσιν των ἀρμοδιοτήτων, αι οποῖαι ἀνατίθενται δια του παρόντος εἰς το Υπουργεῖον Χωροταξίας, Οικισμοῦ και Περιβάλλοντος.

Άρθρο 9 : Σύστασις Ειδικῶν Υπηρεσιῶν

1. Δια Π.Δ/των, ἐκδιδομένων προτάσει του Υπουργοῦ Χωροταξίας, Οικισμοῦ και Περιβάλλοντος, προ και μετὰ την ἰσχύν του Οργανισμοῦ του Υπουργείου, δύναται ἀνευ συστάσεως ἢ βαθμολογικῆς ἀνυψώσεως ἢ καταργήσεως θέσεων προσωπικοῦ να συνιστῶνται προσωρινῶς, εἰς περιπτώσεις μελέτης ἢ ἐκτελέσεως ἔργων δια την ἐφαρμογὴν ἐιδικῶν σημαντικῶν προγραμμάτων. Εἰδικαὶ Υπηρεσίαι Χωροταξίας, Οικισμοῦ και Περιβάλλοντος (ΕΥΧΟΠ), ἠπαγόμεναι ἀπ'εὐθείας εἰς το Υπουργεῖον, με ἀρμοδιότητα την ἐκπόνησιν ἢ ἐποπτεῖαν της ἐκπονήσεως των μελετῶν ἢ την ἐκτέλεσιν των ἔργων των προγραμμάτων τούτων. Δια των ως ἄνω Π.Δ/των καθορίζεται ἡ ἔδρα, ἡ διάρκεια λειτουργίας, ἡ στελέχωσις και πάσα συναφῆς λεπτομέρεια.

2. Εἰς τας περιπτώσεις κατά τας οποῖας συνεστήθη κατά την προηγουμένην παράγραφον ΕΥΧΟΠ, ἡ προμήθεια, μεταφορὰ, ἐναποθήκευσις και φύλαξις των συναφῶν προς την ἀποστολὴν αὐτῆς υλικῶν και μέσων και αι συναφεῖς προς αὐτὰς δαπάναι, ἡ απαιτουμένη κίνησις του προσωπικοῦ, ως και ἡ στέγασις και αι ἐν γένει διοικητικαὶ και διαχειριστικαὶ δαπάναι της ΕΥΧΟΠ και πάσα συναφῆς δαπάνη, ἢ ἐιδικὸν και γενικὸν ἐξοδον, ἢ ἄλλη ἀπρόβλεπτος και ἐπείγουσα ἄρῃν του προγράμματος δαπάνη, βαρύνουν την πίστωσιν του ἐιδικοῦ προγράμματος.

Άρθρο 10 : Εξουσιοδοτήσεις

Δι'ἀποφάσεως του Υπουργοῦ Χωροταξίας, Οικισμοῦ και Περιβάλλοντος, ἐκδιδομένων μετὰ γνώμην Επιτροπῆς, ἀπαρτιζομένης εκ του Γενικοῦ Γραμματέως του Υπουργείου, του παρ'αὐτῶ

Νομικού Συμβούλου του Κράτους και του καθ'ύλην αρμοδίου Γενικού Διευθυντού ή Αναπληρωτού Γενικού Διευθυντού του Υπουργείου δύναται να ανατίθεται εις εκτός υπηρεσίας πρόσωπα, δια συμβάσεως μισθώσεως έργου, η διενέργεια μελετών, ερευνών ή οιαδήποτε άλλων εργασιών προς αντιμετώπισιν αναγκών των υπηρεσιών του Υπουργείου, καθοριζομένων και των εν γένει όρων εκτελέσεως του ανατιθεμένου έργου. Η καταβλητέα εις τας περιπτώσεις ταύτας αμοιβή καθορίζεται δια κοινής αποφάσεως των Υπουργών Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος και, κατά περίπτωσιν, Συντονισμού ή Οικονομικών αναλόγως του εάν η πίστωση βαρύνη τον προϋπολογισμόν δημοσίων επενδύσεων ή τον τακτικόν. Τα αυτά ισχύουν και δια την μετάκλησιν αλλοδαπών ειδικών εις θέματα αναγόμενα εις την λειτουργίαν και τους σκοπούς του Υπουργείου.

2. Ομοίως δι'αποφάσεων του Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος δύναται να συγκροτούνται εις το Υπουργείον ομάδες εργασίας εξ υπαλλήλων ή και ιδιωτών, δυναμένων ως εκ των ειδικών γνώσεων, της επιστημονικής κατάρτισεως και πείρας, να συμβάλλουν εις την αποδοτικώτεραν διεξαγωγήν του έργου του Υπουργείου, δια της κατάρτισεως μελετών, διεξαγωγής ερευνών ή διενεργείας άλλων εργασιών.

Εις τα μέλη των ομάδων εργασίας δύναται να καταβάλλεται αποζημίωσις καθοριζομένη κατά την διαδικασίαν του άρθρ.8 του Ν.754/78 "περί ρυθμίσεως των αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων κλπ."

Άρθρο 11 : Προγράμματα εκτεινόμενα εις πλείονας περιφέρειας

Επί προγραμμάτων τα οποία εκτείνονται εις πλείονας αρμοδίας περιφερειακάς μονάδας του Υπουργείου δύναται ο Υπουργός Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος δι'αποφάσεως του να καθορίξη τα της ασκήσεως των αρμοδιοτήτων επί των προγραμμάτων αυτών, ιδία δε την υπαγωγήν του συνόλου ή μέρους των δια ταύτα αρμοδιοτήτων εις την οργανικήν μονάδα, την περιοχήν της οποίας καλύπτει κατά κύριον λόγον το πρόγραμμα

Άρθρο 12 :

1. Η διάταξις της παρ.2 του άρθρ.11 του Ν.Δ.2386/53 "περί ενοποιήσεως και αποκεντρώσεως των τεχνικών υπηρεσιών του Κράτους" ως ισχύει μετά το άρθρ.1 παρ.3 του Β.Δ.120/60 "περί ρυθμίσεως αρμοδιοτήτων συναφών προς έργα δημοσίων επενδύσεων" εφαρμόζεται αναλόγως και εις το πλαίσιον των δραστηριοτήτων του δια του παρόντος νόμου συνιστωμένου Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος.

2. Επί διετίαν από της ενάρξεως ισχύος του παρόντος η προμήθεια πάσης φύσεως εξοπλισμού απαιτήτου δια την οργάνωσιν, λειτουργίαν και εκτέλεσιν του έργου του Υπουργείου γίνεται υπό των Υπηρεσιών του Υπουργείου, εφαρμοζομένης αναλόγως και της διατάξεως της προηγουμένης παραγράφου.

3. Δια του υπό της παρ.5 του άρθρ.56 του Ν.947/79 "περί οικιστικών περιοχών" προβλεπομένου Π.Δ/τος προς τροποποίησιν, συμπλήρωσιν και διαμόρφωσιν εις ενιαίον κείμενον της περί του Ειδικού Ταμείου Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΤΕΡΠΣ) νομοθεσίας, επιτρέπεται και η επέκτασις του σκοπού του Ταμείου τούτου και εις την εκπόνησιν και πραγματοποιήσιν χωροταξικών σχεδίων και προγραμμάτων αρμοδιότητος του Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, περιλαμβανομένης και της διαθέσεως εις τας αρμοδίας υπηρεσίας παντός είδους οργάνων, μηχανημάτων, υλικών ή μεταφορικών μέσων, προμηθευομένων υπό του Ταμείου. Η προς έκδοσιν του Π.Δ/τος τούτου προθεσμία, ως και η τοιαύτη προς έκδοσιν των Π.Δ/των παρ.1, 2 και 6 του αυτού άρθρ.56 και του άρθρ.57 του Ν.947/79, παρατείνονται επί εν εξάμηνον από της λήξεώς των.

Άρθρο 13 :

Δια των διατάξεων του παρόντος νόμου, δεν θίγονται αι επί των ως άνω θεμάτων νόμου, δεν θίγονται αι επί των ως άνω θεμάτων αρμοδιότητες, αίτινες κατά τας κειμένας διατάξεις έχουν μεταβιβασθεί εις τους Νομάρχας.

Άρθρο 14 :

1. Αρμόδια Υπηρεσιακά και Πειθαρχικά Συμβούλια δια του δια του παρόντος μεταφερόμενον προσωπικόν μέχρι συστάσεως παρά τω Υπουργείω τούτω ιδίων Συμβουλίων, είναι τα εις α υπήγετο μέχρι τούδε οικεία Συμβούλια των εξ ων μεταφέρεται Υπουργείων.
2. Εισηγητής εις τα ως άνω Συμβούλια επί θεμάτων αναφερομένων εις υπαλλήλους του Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος ορίζεται ο προϊστάμενος της δια του άρθρ.5 του παρόντος Δ/νσεως Διοικητικού, αναπληρούμενος υπό του νομίμου αυτού αναπληρωτού.

Άρθρο 15 :

Η παρά τω Υπουργείω συσταθησομένη βάσει του Ν.Δ.17/74 Υπηρεσία Πολιτικής Σχεδιάσεως Εκτάκτου Ανάγκης (ΠΣΕΑ) διέπεται υπό των περί ταύτης ειδικών διατάξεων του ανωτέρω Ν.Δ/τος.

Άρθρο 16 :

1. Δια την αντιμετώπισιν δαπανών εκ της συστάσεως και λειτουργίας του Υπουργείου εγγράφονται αι αναγκαίους πιστώσεις εις τον κρατικόν προϋπολογισμόν.
2. Μέχρι πέρατος του τρέχοντος οικονομικού έτους, ρυθμίζονται δι'αποφάσεων του Υπουργού Οικονομικών ή κατά περίπτωσιν Συντονισμού, του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος και του οικείου Υπουργού τα της μεταφοράς των πιστώσεων των αναγεγραμμένων εις τον τακτικόν προϋπολογισμόν ή τον προϋπολογισμόν δημοσίων επενδύσεων δια την λειτουργίαν των μεταφερομένων υπηρεσιών, την ενάσκησιν των ανατιθεμένων εις το Υπουργείον αρμοδιοτήτων, ως και πάσα συναφής λεπτομέρεια. Αι πιστώσεις του τρέχοντος έτους των ειδικών φορέων 70-120, 70-150, και 70-160 του τακτικού προϋπολογισμού και των ΣΑΜ και ΣΑΕ 8075 (Τομεύς Οικισμός-Οικιστικά Προγράμματα) και ΣΑΕ 8067 (Τομεύς Δημοσία Διοικήσεις-Κτηματολόγιον) μεταφέρονται αυτοδικαίως.
3. Αναληφθείσαι υποχρεώσεις μέχρις ενάρξεως ισχύος του παρόντος εξακολουθούν ισχύουσαι.
4. Μετά των μεταφερομένων υπηρεσιών μεταφέρεται εις το Υπουργείον Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος και ο πάσης φύσεως εξοπλισμός αυτών ή συνδεδεμένος με την διεξαγωγήν της υπηρεσίας των τοιούτος (επιστημονικά όργανα, μηχανήματα, εργαλεία, έπιπλα, σκεύη, βιβλία, βιβλιοθήκαι κλπ.).
5. Μέχρι του ορισμού Παρέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου δια τον έλεγchon των δαπανών του Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος ο έλεγχος ούτος ασκείται υπό του δια τας δαπάνας του Υπουργείου Δημοσίων Έργων αρμοδίου Παρέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Τα αυτά εφαρμόζονται αναλόγως και δια τας υπηρεσίας Νομικού Συμβουλίου, Εντελλομένων Εξόδων και Στατιστικής.

Άρθρο 17 :

1. Αι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 3 του Ν. 360/1976 αντικαθίστανται ως ακολούθως:
«1. Συνίσταται Εθνικόν Συμβούλιον Χωροταξίας και Περιβάλλοντος αποτελούμενον εκ του Πρωθυπουργού και των Υπουργών Συντονισμού, Οικονομικών, Γεωργίας, Πολιτισμού και Επιστημών, Βιομηχανίας και Ενεργείας, Κοινωνικών Υπηρεσιών, Δημοσίων Έργων, Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος και Εμπορικής Ναυτιλίας. Του Συμβουλίου δύναται να συμμετέχουν, καλούμενοι προς τούτο υπό του Προέδρου του Συμβουλίου και έτεροι, αρμόδιοι επί των συζητούμενων θεμάτων Υπουργοί ή Υφυπουργοί. Δύνανται επίσης καλούμενοι να μετέχουν, άνευ ψήφου, εκπρόσωποι οργανισμών τοπικής αυτοδιοικήσεως ή εν γένει νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δημοσίων επιχειρήσεων, Τραπεζών, επιχειρήσεων κοινής Ωφελείας ή ετέρων οργανισμών και υπηρεσιακοί παράγοντες.
2. Του Συμβουλίου προεδρεύει ο Πρωθυπουργός, αναπληρούμενος υπό του Υπουργού Συντονισμού, εξυηηρετείται δε τούτο δια της εν τη παραγρ. 4 του παρόντος άρθρου Γραμματείας».
2. Δια Π.Δ/των εκδιδομένων προτάσει των Υπουργών Συντονισμού, Προεδρίας Κυβερνήσεως και Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος δύναται να τροποποιούνται αι διατάξεις του Ν.360/76 αι αφορώσαι εις την σύνθεσιν και την αρμοδιότητα της Επιτροπής Χωροταξίας και Περιβάλλοντος, ως και εις τον τρόπον και την διαδικασίαν εγκρίσεως των Περιφερειακών και

Ειδικών Χωροταξικών Σχεδίων και Προγραμμάτων και των Σχεδίων και Προγραμμάτων Προστασίας του Περιβάλλοντος.

Δι'ομοίως εκδιδόμενου Δ/τος δύναται να καθορισθή επίσης ο τρόπος και η διαδικασία εγκρίσεως των ρυθμιστικών σχεδίων.

3. Ο Υπουργός Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος υποβάλλει εις την Βουλήν, εντός του μηνός Μαρτίου εκάστου έτους, έκθεσιν περιλαμβάνουσαν τον απολογισμόν της εφαρμοσθείσης χωροταξικής πολιτικής. Τα της συζητήσεως επί της εκθέσεως αυτής καθορίζονται υπό του Κανονισμού της Βουλής.

Η πρώτη τοιαύτη έκθεσις θα υποβληθή τον Μάρτ. 1981.

4. Δια Π.Δ/τος εφ'άπαξ εκδιδόμενου προτάσει του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος καθορίζονται τα των υποχρέων εις σύνταξιν των κατά την παρ.4, 2.2. του άρθρου τετάρτου της από 23.3.79 αποφάσεως του Εθνικού Συμβουλίου Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (ΦΕΚ 1021 Β') εκθέσεων χωροταξικών και περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων, τα της διαδικασίας και των συνεπειών παραλείψεως καταρτίσεως των εκθέσεων τούτων, τα του ειδικωτέρου προσδιορισμού του περιεχομένου και των περιπτώσεων καταρτίσεως τοιούτων εκθέσεων και πάσα συναφής λεπτομέρεια.

Άρθρο 18 :

1. Η προς εφαρμογήν του παρόντος νόμου μεταφορά των εκτελουσών προγράμματα κτηματογραφήσεων υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας εις το Υπουργείον Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, γίνεται δια Δ/των εκδιδόμενων προτάσει των Υπουργών Προεδρίας Κυβερνήσεως, Γεωργίας και Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος και πάντως προ της εκδόσεως του υπό του τελευταίου εδαφίου της παρ.1 του άρθρ.6 του παρόντος προβλεπομένου Π.Δ/τος.

2. Μέχρι της κατά τα ανωτέρω μεταφοράς των οικείων υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας, αι κατά τας διατάξεις του παρόντος νόμου μεταφερόμεναι αρμοδιότητες επί εκτελέσεως προγραμμάτων κτηματολογίου του Υπουργείου αυτού εξακολουθούν ασκούμεναι υπό τούτων.

Άρθρο 19 :

Η υπό της παρ.2 του άρθρ.22 του Ν.400/76 "περί Υπουργικού Συμβουλίου και Υπουργείων" προβλεπόμενη μία θέσις Υφυπουργού παρά τω Υπουργείω Δημοσίων Έργων καταργείται.

Άρθρο 20 :

Η ισχύς του παρόντος νόμου άρχεται από της δημοσιεύσεώς του δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως.

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1159/2000 της Επιτροπής
της 30ής Μαΐου 2000

για τις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας που πρέπει να αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη
σχετικά με τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών ταμείων

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΑΡΙΘ. L 130 της 31/05/2000 σ. 0030

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1999, περί γενικών
διατάξεων για τα διαρθρωτικά ταμεία(1), και ιδίως το άρθρο 53 παράγραφος 2,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Το άρθρο 46 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 προβλέπει μέτρα πληροφόρησης και
δημοσιότητας σχετικά με τις δράσεις των διαρθρωτικών ταμείων.

(2) Το άρθρο 34 παράγραφος 1 στοιχείο η) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 ορίζει ότι η
αρχή διαχείρισης η οποία είναι επιφορτισμένη με την υλοποίηση μιας κοινοτικής διαρθρωτικής
παρέμβασης, είναι υπεύθυνη για την τήρηση των υποχρεώσεων σχετικά με την πληροφόρηση και
τη δημοσιότητα.

(3) Το άρθρο 46 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 διευκρινίζει ότι η αρχή
διαχείρισης είναι αρμόδια για να εξασφαλίζει τη δημοσιότητα της παρέμβασης, και ιδίως να
ενημερώνει τους ενδεχόμενους τελικούς δικαιούχους, τις επαγγελματικές οργανώσεις, τους
οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους, τους οργανισμούς προώθησης της ισότητας μεταξύ
ανδρών και γυναικών και τους μη κυβερνητικούς οργανισμούς, για τις δυνατότητες που παρέχει
η παρέμβαση, καθώς επίσης και να ενημερώνει την κοινή γνώμη για τον ρόλο που διαδραματίζει
η Κοινότητα υπέρ της συγκεκριμένης παρέμβασης και για τα αποτελέσματά της.

(4) Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του εν λόγω άρθρου, τα κράτη μέλη συμβουλευόμαστε την
Επιτροπή και την ενημερώνουν κάθε χρόνο σχετικά με τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνουν για
τους σκοπούς των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας.

(5) Δυνάμει του άρθρου 18 παράγραφος 3 και του άρθρου 19 παράγραφος 4 του κανονισμού
(ΕΚ) αριθ. 1260/1999, για κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα και για κάθε ενιαίο έγγραφο
προγραμματισμού, το συμπλήρωμα προγραμματισμού περιλαμβάνει τα μέτρα που πρέπει να
εξασφαλίζουν, σύμφωνα με το άρθρο 46, την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα της
παρέμβασης.

(6) Το άρθρο 35 παράγραφος 3 στοιχείο ε) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999 ορίζει ότι οι
επιτροπές παρακολούθησης εξετάζουν και εγκρίνουν τις ετήσιες εκθέσεις και την τελική έκθεση
εκτέλεσης, προτού αυτές αποσταλούν στην Επιτροπή και, σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος
2 του ίδιου κανονισμού, οι εκθέσεις αυτές περιλαμβάνουν στοιχεία σχετικά με τα μέτρα που
πρέπει να λαμβάνονται από την αρχή διαχείρισης και από την επιτροπή παρακολούθησης για να
εξασφαλίζεται η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνονται για την
δημοσιότητα της παρέμβασης. Το άρθρο 40 παράγραφος 4 ορίζει, ιδίως, ότι τα πορίσματα της
αξιολόγησης τίθενται στη διάθεση του κοινού, κατόπιν σχετικής αίτησης, με την συναίνεση της
επιτροπής παρακολούθησης όσον αφορά την ενδιάμεση αξιολόγηση η οποία προβλέπεται το
αργότερο για την 31η Δεκεμβρίου 2003.

(7) Η απόφαση 94/342/ΕΚ της Επιτροπής, της 31ης Μαΐου 1994, όσον αφορά τις δράσεις
πληροφόρησης και δημοσιότητας που πρέπει να αναλαμβάνονται από τα κράτη μέλη σχετικά με
τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών ταμείων και του χρηματοδοτικού μέσου προσανατολισμού της
αλιείας (ΧΜΠΑ)(2), εξακολουθεί να εφαρμόζεται για την ενίσχυση η οποία χορηγείται δυνάμει
του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2052/88 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1988, όσον αφορά τον
συντονισμό μεταξύ των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων αφενός και,
αφετέρου, μεταξύ αυτών και των παρεμβάσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των
λοιπών υφισταμένων χρηματοδοτικών μέσων(3), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον
κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 3193/94(4), καθώς και των κανονισμών που έχουν εκδοθεί κατ'
εφαρμογήν του τελευταίου.

(8) Η επιτροπή που αναφέρεται στο άρθρο 147 της συνθήκης, η επιτροπή των γεωργικών δομών
και της αγροτικής ανάπτυξης, και η επιτροπή του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας,
έχουν διατυπώσει γνώμη σχετικά με τον παρόντα κανονισμό. Τα μέτρα που προβλέπονται στον

παρόντα κανονισμό είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής για την ανάπτυξη και την ανασυγκρότηση των περιφερειών,
ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Οι λεπτομερείς διατάξεις όσον αφορά την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα σχετικά με τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών ταμείων δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999, ορίζονται στο παράρτημα του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός τίθεται σε ισχύ την τρίτη ημέρα μετά από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 30 Μαΐου 2000.

Για την Επιτροπή
Michel Barnier
Μέλος της Επιτροπής

- (1) ΕΕ L 161 της 26.6.1999, σ. 1.
- (2) ΕΕ L 152 της 18.6.1994, σ. 39.
- (3) ΕΕ L 185 της 15.7.1988, σ. 9.
- (4) ΕΕ L 337 της 24.12.1994, σ. 11.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ

1. Γενικές αρχές και πεδίο εφαρμογής

Τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας σχετικά με τις παρεμβάσεις των διαρθρωτικών ταμείων αποσκοπούν να ενισχύουν το κύρος και τη διαφάνεια της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και να παρουσιάζουν σε όλα τα κράτη μέλη μια ομοιογενή εικόνα των σχετικών παρεμβάσεων. Αφορούν τις ενέργειες για τις οποίες παρεμβαίνουν το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), Τμήμα Προσανατολισμού, ή το χρηματοδοτικό μέσο προσανατολισμού της αλιείας (ΧΜΠΑ).

Τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας που παρατίθενται ακολούθως αναφέρονται στα κοινοτικά πλαίσια στήριξης (ΚΠΣ), στα επιχειρησιακά προγράμματα, στα ενιαία έγγραφα προγραμματισμού (ΕΕΠ) και στα προγράμματα κοινοτικών πρωτοβουλιών, όπως ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1260/1999.

Η επιτόπια δημοσιότητα εμπίπτει στην αρχή διαχείρισης η οποία είναι επιφορτισμένη με την υλοποίηση αυτών των παρεμβάσεων. Πραγματοποιείται σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία πληροφορείται σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται προς αυτούς τους σκοπούς.

Οι αρμόδιες εθνικές και περιφερειακές αρχές λαμβάνουν όλα τα προσήκοντα διοικητικά μέτρα για να εξασφαλίζεται η πραγματική εφαρμογή των παρουσών διατάξεων και για να συνεργάζονται με την Επιτροπή.

2. Στόχοι των δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας και στοχοθετημένο κοινό

Οι δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας αποσκοπούν στο:

2.1. Να πληροφορούν τους δυνητικούς και τελικούς δικαιούχους, καθώς και:

- τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, και τις λοιπές αρμόδιες δημόσιες αρχές,
- τις επαγγελματικές οργανώσεις και τους οικονομικούς κύκλους,
- τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους,
- τους μη κυβερνητικούς οργανισμούς, ιδίως τους οργανισμούς για την προώθηση της ισότητας μεταξύ των ανδρών και των γυναικών, καθώς και τους οργανισμούς που εργάζονται για την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος,
- τους παράγοντες ή φορείς έργων,

σχετικά με τις δυνατότητες τις οποίες συνεπάγεται η από κοινού παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών για την εξασφάλιση της διαφάνειας.

2.2. Να πληροφορούν την κοινή γνώμη σχετικά με τον ρόλο τον οποίο διαδραματίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, υπέρ των σχετικών παρεμβάσεων και των αποτελεσμάτων τους.

3. Υλοποίηση των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας

3.1. Όροι εφαρμογής

3.1.1. Κατάρτιση μέτρων

Τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας παρουσιάζονται υπό τη μορφή ενός σχεδίου δράσεων επικοινωνίας για κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα και κάθε ενιαίο έγγραφο προγραμματισμού (ΕΕΠ). Ανάλογα με την περίπτωση, τα σχέδια αυτά παρουσιάζονται στο επίπεδο του ΚΠΣ. Υλοποιείται υπό την ευθύνη της οριζόμενης αρχής διαχείρισης.

Στο σχέδιο δράσεων επικοινωνίας περιλαμβάνονται:

- οι στόχοι και το στοχοθετούμενο κοινό,
- το περιεχόμενο και η στρατηγική των δράσεων επικοινωνίας και πληροφόρησης που συνεπάγονται τα ως άνω, προσδιορίζοντας τις ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο των στόχων προτεραιότητας κάθε ταμείου,
- ενδεικτικός προϋπολογισμός,
- οι διοικητικές υπηρεσίες ή οι οργανισμοί που έχουν την ευθύνη της υλοποίησής τους,
- τα κριτήρια αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των δράσεων.

Το σχέδιο δράσεων επικοινωνίας παρουσιάζεται στο συμπλήρωμα προγραμματισμού σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 3 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999.

3.1.2. Χρηματοδότηση

Τα ποσά που προβλέπονται για την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα, περιλαμβάνονται στα σχέδια χρηματοδότησης των κοινοτικών πλαισίων στήριξης (ΚΠΣ), των ΕΕΠ και των επιχειρησιακών προγραμμάτων στο πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας [πιστώσεις απαραίτητες για την διαμόρφωση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 17 παράγραφος 2 στοιχείο ε), στο άρθρο 18 παράγραφος 2 στοιχείο β) και στο άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999].

3.1.3. Ορισμός των υπευθύνων

Κάθε αρχή διαχείρισης φροντίζει να διορίζει τον(τους) υπεύθυνο(-ους) για την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα. Οι αρχές διαχείρισης πληροφορούν την Επιτροπή σχετικά με τους διορισμούς αυτούς.

3.1.4. Απολογισμός

Επί τη ευκαιρία της ετήσιας συνεδρίασης που προβλέπεται στο άρθρο 34 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999, η αρχή διαχείρισης πληροφορεί την Επιτροπή σχετικά, με την εκτέλεση του παρόντος κανονισμού.

3.2. Περιεχόμενο και στρατηγική των δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας

Τα προς υλοποίηση μέτρα πρέπει να επιτρέπουν την πραγματοποίηση των στόχων οι οποίοι αναφέρονται στο σημείο 2, δηλαδή:

- εξασφάλιση της διαφάνειας για τους δυνητικούς και τελικούς δικαιούχους,
- ενημέρωση της κοινής γνώμης.

3.2.1. Εξασφάλιση της διαφάνειας στο επίπεδο των δυνητικών και τελικών δικαιούχων και στο επίπεδο των ομάδων που αναφέρονται στο σημείο 2.1

3.2.1.1. Η αρχή διαχείρισης μεριμνά ιδίως:

- για τη δημοσίευση του περιεχομένου των παρεμβάσεων, προσδιορίζοντας τη συμβολή των συμμετεχόντων διαρθρωτικών ταμείων και την θέση τους στη διάθεση των ενδιαφερομένων που εκφράζουν σχετικό αίτημα,
- την εγκατάσταση κατάλληλης επικοινωνίας σχετικά με την εξέλιξη των παρεμβάσεων καθόλη τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού,
- τη θέση σε εφαρμογή δράσεων πληροφόρησης όσον αφορά τη διαχείριση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων οι οποίες χρηματοδοτούνται, κατά περίπτωση, από τις πιστώσεις της τεχνικής βοήθειας των αντιστοίχων παρεμβάσεων.

>ΘΕΣΗ ΠΙΝΑΚΑ<

3.2.1.2. Η διαχειριστική αρχή που έχει οριστεί για την υλοποίηση μιας παρέμβασης φροντίζει για την θέση σε λειτουργία ενός καταλλήλου συστήματος διάδοσης των πληροφοριών οι οποίες αποσκοπούν στην εξασφάλιση της διαφάνειας για τους διάφορους εταίρους και τους δυνητικούς δικαιούχους, ιδίως τις ΜΜΕ.

Αυτές οι πληροφορίες περιλαμβάνουν σαφή ένδειξη των ακολουθητέων διοικητικών διαβημάτων, περιγραφή των μηχανισμών διαχείρισης των φακέλων, πληροφόρηση σχετικά με τα κριτήρια

επιλογής των διαγωνισμών και των μηχανισμών αξιολόγησης, καθώς επίσης και των ονομάτων ή των σημείων επαφής σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, για την εξήγηση της λειτουργίας των παρεμβάσεων και των κριτηρίων επιλεξιμότητας.

Στην περίπτωση των μέτρων υπέρ της ανάπτυξης του ενδογενούς δυναμικού, των δημοσίων ενισχύσεων υπέρ των επιχειρήσεων και των συνολικών επιχορηγήσεων, η πληροφόρηση αυτή θα πρέπει να διαβιβάζεται ιδίως μέσω των ενδιαμέσων οργανισμών και των εκπροσωπευτικών οργανώσεων των επιχειρήσεων.

3.2.1.3. Για τις κατηγορίες προσώπων που ενδέχεται να μπορούν να επωφελούνται από δράσεις κατάρτισης, θέσεις απασχόλησης ή που εμπίπτουν στο πεδίο ανάπτυξης των ανθρωπίνων πόρων, η αρχή διαχείρισης θέτει σε λειτουργία ένα κατάλληλο σύστημα διάδοσης της πληροφόρησης. Προς αυτόν τον σκοπό, εξασφαλίζει την συνεργασία των οργανισμών επαγγελματικής κατάρτισης, των οργανισμών που παρεμβαίνουν στον τομέα της απασχόλησης, των επιχειρήσεων και ομάδων επιχειρήσεων, των εκπαιδευτικών κέντρων και των μη κυβερνητικών οργανισμών.

3.2.2. Ενημέρωση της κοινής γνώμης

3.2.2.1. Για να βελτιωθεί η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σχετικά με τον ρόλο τον οποίο διαδραματίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση υπέρ των προαναφερομένων παρεμβάσεων και των αποτελεσμάτων τους, η ορισμένη αρχή διαχείρισης πληροφορεί τα μέσα ενημέρωσης, με τον καταλληλότερο τρόπο, σχετικά με τις διαρθρωτικές παρεμβάσεις οι οποίες συγχρηματοδοτούνται από την Ένωση. Κατά την πραγματοποίηση αυτής της πληροφόρησης, η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να εμφανίζεται κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, και τα μηνύματα πρέπει να εκφράζουν την αποστολή κάθε ταμείου παρουσιάζοντας τις ειδικές προτεραιότητες των συγκεκριμένων παρεμβάσεων σύμφωνα με το σημείο 3.2.1.1.

Η εκκίνηση των παρεμβάσεων, μετά από την έγκρισή τους από την Επιτροπή καθώς επίσης και τα σημαντικά στάδια της υλοποίησής τους, αποτελούν αντικείμενο δράσεων ευαισθητοποίησης οι οποίες απευθύνονται στα εθνικά ή περιφερειακά μέσα ενημέρωσης (τύπος, ραδιόφωνο, τηλεόραση), ανάλογα με την περίπτωση προς αυτό τον σκοπό μπορούν να χρησιμοποιούνται, ιδίως, ανακοινώσεις τύπου, δημοσιεύσεις άρθρων, συμπληρώματα που δημοσιεύονται στα πλέον ενδεδειγμένα έντυπα και επισκέψεις. Είναι επίσης δυνατόν να χρησιμοποιούνται και άλλα μέσα πληροφόρησης και επικοινωνίας, όπως: ιστοσελίδες διαδικτύου, δημοσιεύσεις σχετικά με επιτυχή παραδείγματα έργων και διαγωνισμοί βασιζόμενοι στις βέλτιστες πρακτικές.

Όταν πραγματοποιούνται διαφημιστικές καταχωρήσεις, παραδείγματος χάρη υπό τη μορφή ανακοινώσεων τύπου ή διαφημιστικών ανακοινώσεων, η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να εμφανίζεται επακριβώς.

Πρέπει να εξασφαλίζεται η προσήκουσα συνεργασία με το γραφείο της Επιτροπής στο αντίστοιχο κράτος μέλος.

3.2.2.2. Τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας που απευθύνονται στην κοινή γνώμη περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία:

- όσον αφορά τις επενδύσεις σε υποδομές των οποίων το συνολικό κόστος υπερβαίνει τις 500000 ευρώ για τις ενέργειες οι οποίες συγχρηματοδοτούνται από το ΧΜΠΑ, και τρία εκατομμύρια ευρώ για όλες τις άλλες ενέργειες:

- στα εργοτάξια των έργων, τοποθέτηση πινακίδων,

- τοποθέτηση αναμνηστικών πλακών επί μονίμου βάσεως για τις υποδομές στις οποίες έχει πρόσβαση το ευρύ κοινό,

η οποία πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις περιγραφόμενες στο σημείο 6 λεπτομέρειες,

- όσον αφορά τα μέτρα που συγχρηματοδοτούνται στον τομέα της κατάρτισης και της απασχόλησης:

- όσοι επωφελούνται από δράσεις κατάρτισης, πρέπει να πληροφορούνται σχετικά με το ό,τι συμμετέχουν σε ένα μέτρο το οποίο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση,

- ενέργειες ευαισθητοποίησης σχετικά με το ρόλο τον οποίο διαδραματίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση σε συνάρτηση με τις ενέργειες στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης, της απασχόλησης και της ανάπτυξης των ανθρωπίνων πόρων,

- όσον αφορά τις επενδύσεις στις επιχειρήσεις, τα μέτρα ανάπτυξης του ενδογενούς δυναμικού και κάθε άλλη δράση η οποία επωφελείται από κοινοτική χρηματοδοτική συνδρομή:

- πληροφόρηση αυτών που επωφελούνται από την συγκεκριμένη δράση σχετικά με το γεγονός ότι συμμετέχουν σε ένα μέτρο το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, με χρήση εντύπων όπως αυτά που περιγράφονται στο σημείο 6.

4. Εργασίες των επιτροπών παρακολούθησης

4.1. Οι επιτροπές παρακολούθησης εξασφαλίζουν την προσήκουσα πληροφόρηση σχετικά με τις εργασίες τους. Προς αυτό τον σκοπό, οι επιτροπές πληροφορούν τα μέσα ενημέρωσης σχετικά με

την πρόοδο των παρεμβάσεων, των οποίων έχουν την ευθύνη. Οι επαφές με τους εκπροσώπους του τύπου πραγματοποιούνται με την ευθύνη του Προέδρου. Οι εκπρόσωποι της Επιτροπής συμμετέχουν στις επαφές με τον τύπο.

Πρέπει επίσης να προβλέπονται οι προσήκουσες ρυθμίσεις, ενημερώνοντας την Επιτροπή και τα γραφεία της στα κράτη μέλη, επί τη ευκαιρία σημαντικών εκδηλώσεων οι οποίες συνδέονται με τις συνεδριάσεις των επιτροπών παρακολούθησης, όπως είναι οι συναντήσεις υψηλού επιπέδου ή διάφορα εγκαίνια.

4.2. Η επιτροπή παρακολούθησης εξετάζει την ετήσια έκθεση εκτέλεσης που προβλέπεται στο άρθρο 37 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει ένα κεφάλαιο σχετικά με τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας σύμφωνα με το άρθρο 35 του ίδιου κανονισμού. Η αρχή διαχείρισης υποβάλλει στις επιτροπές παρακολούθησης πληροφόρηση σχετικά με την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της δράσης που έχει αναληφθεί για τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας, καθώς επίσης και σκόπιμα αποδεικτικά στοιχεία, όπως φωτογραφίες.

Σύμφωνα με το άρθρο 46 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999, τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή όλα τα στοιχεία πληροφόρησης τα οποία θα πρέπει να λάβει υπόψη της στην ετήσια έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 45 του εν λόγω κανονισμού.

Αυτές οι πληροφορίες πρέπει να επιτρέπουν τη διαμόρφωση κρίσης σχετικά με την τήρηση των διατάξεων του παρόντος κανονισμού.

5. Εταιρική σχέση και ανταλλαγές εμπειρίας

Οι αρχές διαχείρισης δύνανται, σε κάθε περίπτωση, να λαμβάνουν συμπληρωματικά μέτρα, και ιδίως να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες οι οποίες συμβάλλουν στην ικανοποιητική υλοποίηση της πολιτικής που επιδιώκεται στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων.

Πληροφορούν την Επιτροπή σχετικά με τις πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί, ούτως ώστε αυτή να μπορεί να συνεργάζεται προσηκόντως για την πραγματοποίησή τους.

Η Επιτροπή, για να διευκολύνει την υλοποίηση του συνόλου των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, παρέχει τεχνική στήριξη εφόσον παρίσταται ανάγκη. Εμπνεόμενη από πνεύμα εταιρικής σχέσης και με γνώμονα το κοινό συμφέρον, θέτει στη διάθεση των σχετικών αρχών την εμπειρογνώμοσύνη και το υλικό που διαθέτει. Στηρίζει τις ανταλλαγές εμπειριών που έχουν αποκτηθεί κατά την υλοποίηση του άρθρου 46 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1260/1999, και εμπυχώνει άτυπα δίκτυα υπευθύνων πληροφόρησης. Για το σκοπό αυτό, θα ήταν επιθυμητό να διορίσει το κράτος μέλος ένα συντονιστή ανά ταμείο σε εθνικό επίπεδο.

6. Λεπτομερείς κανόνες που προβλέπονται για την πραγματοποίηση των εργασιών πληροφόρησης και δημοσιότητας

Για να εξασφαλιζεται η ορατότητα των πραγματοποιήσεων που συγχρηματοδοτούνται από ένα διαρθρωτικό ταμείο, η αρμόδια αρχή διαχείρισης είναι υπεύθυνη για την συμμόρφωση με τα ακόλουθα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας:

6.1. Πινακίδες

Πινακίδες πληροφόρησης αναρτώνται στα εργοτάξια των έργων σχετικά με επενδύσεις σε υποδομές οι οποίες συγχρηματοδοτούνται και των οποίων το κόστος υπερβαίνει τα ποσά που αναφέρονται στο σημείο 3.2.2.2. Ένα μέρος της επιφάνειας των πινακίδων είναι αφιερωμένο στην προβολή της συμμετοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το μέγεθος των πινακίδων πρέπει να ανταποκρίνεται στη σημασία του έργου.

Το μέρος της επιφάνειας της πινακίδας στο οποίο αναφέρεται η κοινοτική συμμετοχή, πρέπει να πληροί τα ακόλουθα κριτήρια:

- να μην είναι μικρότερο από το 25 % τουλάχιστον της συνολικής επιφάνειας της πινακίδας,
- να περιλαμβάνει το τυποποιημένο ευρωπαϊκό έμβλημα και το ακόλουθο κείμενο, με την ακόλουθη διάταξη:

>PIC FILE= "L_2000130EL.003501.EPS">

- το έμβλημα πρέπει να απεικονίζεται σύμφωνα με τους εν ισχύει κανόνες,
- οι γραφικοί χαρακτήρες που χρησιμοποιούνται για την μνεία της χρηματοδοτικής συμμετοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να έχουν τις ίδιες διαστάσεις με τους χαρακτήρες που χρησιμοποιούνται για την μνεία της εθνικής συμμετοχής, μπορούν όμως να έχουν διαφορετικά τυπογραφικά χαρακτηριστικά,
- μπορεί να γίνεται μνεία του συμμετέχοντος ταμείου.

Σε περίπτωση που οι αρμόδιες αρχές αποφασίζουν να μην αναρτήσουν πινακίδα για να γνωστοποιήσουν την δική τους παρέμβαση στην χρηματοδότηση ενός έργου, η συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να αποτελεί αντικείμενο ειδικής πινακίδας. Σε αυτή την περίπτωση, εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι ακόλουθες διατάξεις.

Η απόσυρση των πινακίδων πραγματοποιείται το αργότερο έξι μήνες μετά από το πέρας των

εργασιών αντικαθίστανται από αναμνηστικές πλάκες, σύμφωνα με τις ενδείξεις του σημείου 6.2.

5.2. Αναμνηστικές πλάκες

Όταν πρόκειται για έργα συγχρηματοδοτούμενα από τα διαρθρωτικά ταμεία, στα οποία έχει πρόσβαση το ευρύ κοινό (συνεδριακά κέντρα, αεροδρόμια, σιδηροδρομικοί και οδικοί σταθμοί, κ.λπ.). Πρέπει να περιλαμβάνουν, εκτός από το ευρωπαϊκό έμβλημα, ένα κείμενο στο οποίο γίνεται μνεία της συγχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ενδεχομένως, του συμμετέχοντος ταμείου.

Στην περίπτωση έργων υλικών επενδύσεων στις επιχειρήσεις, τοποθετούνται αναμνηστικές πλάκες για χρονική διάρκεια, ενός έτους.

Σε περίπτωση που μία αρμόδια αρχή, ή ένας τελικός δικαιούχος, αποφασίσουν να τοποθετήσουν πινακίδες, αναμνηστικές πλάκες, ή να πραγματοποιήσουν δημοσιεύσεις ή οποιαδήποτε άλλη ενέργεια πληροφόρησης για τα έργα των οποίων το συνολικό κόστος είναι μικρότερο των 500000 ευρώ για τις συγχρηματοδοτούμενες από το ΧΜΠΑ ενέργειες, και από τρία εκατομμύρια ευρώ για όλες τις άλλες ενέργειες, πρέπει να αναφέρεται επίσης η κοινοτική συμμετοχή.

6.3. Αφίσες

Για να πληροφορούνται οι δικαιούχοι και να ενημερώνεται η κοινή γνώμη σχετικά με τον ρόλο τον οποίο διαδραματίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση στους τομείς της ανάπτυξης των ανθρωπίνων πόρων, της επαγγελματικής κατάρτισης και της απασχόλησης, των επενδύσεων στις επιχειρήσεις και στην αγροτική ανάπτυξη, οι αρχές διαχείρισης εξακριβώνουν ότι έχουν τοποθετηθεί αφίσες με μνεία της συμβολής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ενδεχομένως του συμμετέχοντος ταμείου, στα γραφεία κάθε οργανισμού ο οποίος υλοποιεί ή επωφελείται από δράσεις που χρηματοδοτούνται από τα διαρθρωτικά ταμεία (γραφεία απασχόλησης, κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης, εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια, γεωργικά επιμελητήρια, φορείς περιφερειακής ανάπτυξης, κ.λπ.).

6.4. Ανακοίνωση στους δικαιούχους

Οποιαδήποτε ανακοίνωση χορήγησης συνδρομής στους δικαιούχους από τις αρμόδιες αρχές προσδιορίζει τη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, και, ενδεχομένως, αναφέρει το ποσό ή το ποσοστό της συνδρομής που προέρχεται από το σχετικό κοινοτικό χρηματοδοτικό μέσο.

6.5. Υλικό πληροφόρησης και επικοινωνίας

6.5.1. Οι δημοσιεύσεις (φυλλάδια, δελτάρια, ενημερωτικές επιστολές) σχετικά με τις συγχρηματοδοτούμενες από τα διαρθρωτικά ταμεία παρεμβάσεις, περιλαμβάνουν, στην πρώτη εσωτερική σελίδα, ορατή μνεία της συμμετοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ενδεχομένως, του συμμετέχοντος ταμείου, καθώς επίσης και το ευρωπαϊκό έμβλημα σε περίπτωση που υπάρχει επίσης τυπωμένο το εθνικό ή το περιφερειακό έμβλημα.

Οι δημοσιεύσεις περιλαμβάνουν τα στοιχεία του οργανισμού ο οποίος είναι υπεύθυνος για την πληροφόρηση των ενδιαφερομένων, καθώς επίσης και μνεία της αρχής διαχείρισης που έχει οριστεί για την υλοποίηση της σχετικής παρέμβασης.

6.5.2. Για το υλικό το οποίο κοινοποιείται με ηλεκτρονικό τρόπο (διαδίκτυο, τράπεζα δεδομένων που απευθύνεται στους δυνητικούς δικαιούχους) ή για το οπτικοακουστικό υλικό, οι προαναφερόμενες γενικές αρχές εφαρμόζονται κατ' αναλογία. Είναι σημαντικό, στο πλαίσιο της διαμόρφωσης του σχεδίου δράσεων επικοινωνίας, να γίνεται χρήση των νέων τεχνολογιών οι οποίες επιτρέπουν την ταχεία και αποτελεσματική διάδοση πληροφοριών, αλλά επίσης και να πραγματοποιείται διάλογος με το ευρύ κοινό.

Σε περίπτωση κόμβων διαδικτύου σχετικά με τα διαρθρωτικά ταμεία, θα πρέπει:

- να πραγματοποιείται μνεία της συμβολής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, ενδεχομένως, του συμμετέχοντος ταμείου, τουλάχιστον στην αρχική σελίδα (home-page),
- να δημιουργείται ένας σύνδεσμος (hyperlink) προς τις άλλες ιστοσελίδες της Επιτροπής τις σχετικές με τα διάφορα διαρθρωτικά ταμεία.

6.6. Εκδηλώσεις πληροφόρησης

Κατά τη διοργάνωση εκδηλώσεων πληροφόρησης (διαλέξεις, σεμινάρια, εκθέσεις - μεταξύ των οποίων εμπορικές - διαγωνισμοί) σε συνάρτηση με τις συγχρηματοδοτούμενες από τα διαρθρωτικά ταμεία παρεμβάσεις, οι διοργανωτές πρέπει να υποδηλώνουν την κοινοτική συμμετοχή σ' αυτές τις παρεμβάσεις, με την παρουσία της ευρωπαϊκής σημαίας στην αίθουσα της συνεδρίασης και του εμβλήματος στα έγγραφα.

Τα γραφεία της Επιτροπής στα κράτη μέλη επικουρούν, εφόσον παρίσταται ανάγκη, τους διοργανωτές κατά την προετοιμασία και την υλοποίηση αυτών των εκδηλώσεων.

θώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δημόσιας Τάξης.

5. Η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 28 του Ν. 2800/2000 (ΦΕΚ 41 Α) αντικαθίσταται ως εξής:

4. Για το πολιτικό προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας και του Πυροσβεστικού Σώματος συγκροτούνται αντίστοιχα υπηρεσιακά συμβούλια, με απόφαση του Αρχηγού του οικείου Σώματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2883/1999 (ΦΕΚ 19 Α). Οι γραμματειακές υπηρεσίες στα παραπάνω συμβούλια παρέχονται με μεριμνά των αρμόδιων για θέματα πολιτικού προσωπικού Υπηρεσιών των οικείων Αρχηγείων.

Άρθρο 79

Η διάταξη της παρ. 30 του άρθρου 9 του Ν. 2268/1994 (ΦΕΚ 218 Α) καταργείται. Μετατάξεις που έχουν ολοκληρωθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος θεωρούνται νόμιμες.

Άρθρο 80

1. Στην παρ. 41.1. της παρ. 41 του άρθρου 1 του Ν. 2539/1997 (ΦΕΚ 244 Α) οι λέξεις "και τις κοινοτητες: 1. Αξού, 2. Ζωνιανών οι οποίες καταργούνται" διαγράφονται.

2. Στην παρ. 41.4. της παρ. 41 του άρθρου 1 του Ν. 2539/1997 (ΦΕΚ 244 Α) μετά τις λέξεις "15. Χώνου" προστίθενται οι λέξεις "16. Αξού, 17. Ζωνιανών".

3. Μέχρι τη διενέργεια των επόμενων γενικών δημοτικών και Κοινοτικών Εκλογών, οι δήμοι των παρ. 41.1. και 41.4 της παρ. 41 του άρθρου 1 του Ν. 2539/1997 (ΦΕΚ 244 Α), όπως ανασυγκροτούνται με τις περιγραφόμενες παραγράφους, διοικούνται από τα υφιστάμενα αντίστοιχα όργανα διοίκησης.

Άρθρο 81 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου, αν δεν οριζόταν διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του, αρχίζει ένα μήνα από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με εξαίρεση τις διατάξεις των άρθρων 56 έως 64, 73, 74, 75 και 76 και 77 και 78 έως 80, των οποίων η ισχύς αρχίζει

από τη δημοσίευσή του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευσή του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως Νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 26 Απριλίου 2001

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

(Ο ΥΠΟΥΡΓΟΙ)

ΕΙΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
Β. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
Α. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Ν. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Π. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΑΣ
Γ. ΑΝΩΜΕΡΙΤΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
Α. ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ

ΥΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Μ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Ε. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
Χ. ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ
Μ. ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
Χ. ΒΕΡΕΛΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 27 Απριλίου 2001

Ο ΓΓΓΕ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Μ. ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ